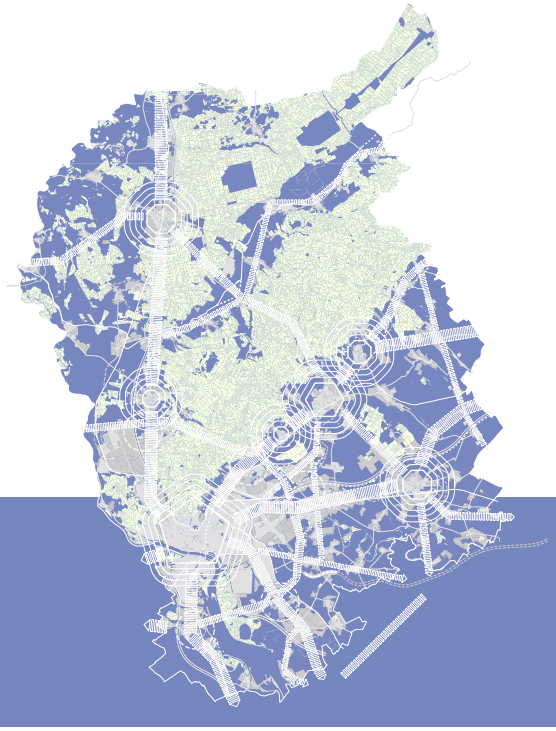

ZMENY A DOPLNKY Č. 2 - *NÁVRH*
ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU
BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ

SMERNÁ ČASŤ
V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 1
A NÁVRHU ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2 - *ÚPRAVY*

DOKUMENT NIE JE PREDMETOM PREROKOVANIA PODĽA § 22 STAVEBNÉHO ZÁKONA

Obstarávateľ:
Bratislavský samosprávna kraj

BRATISLAVSKÝ KRAJ

Spracovateľ:
Inštitút priestorového plánovania

inštitút priestorového **plánovania**

BRATISLAVA, 2022

Územný plán regiónu
- Bratislavský samosprávny kraj
v znení zmien a doplnkov č. 1
a Návrhu Zmien a doplnky č. 2 - ÚPRAVY

Objednávateľ:

Bratislavský samosprávny kraj,
Sabinovská ul. 16, P.O.BOX 106
820 05 Bratislava

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD
podľa §2a zákona č.50/1976 Zb. v platnom znení:

Ing. arch. ~~Jana Zlámalová~~Mária Rajecká
preukaz o odbornej spôsobilosti č. ~~219~~458

Spracovateľ:~~Zhotoviteľ~~Spoluautor:

Inštitút priestorového plánovania
~~Ľubľanská 1~~ IČO: 36 064 645
~~831 02 Bratislava~~

AUREX~~,~~ spol. s ~~.~~r.o.,
IČO: 31 325 483

Hlavný riešiteľ úlohy:

Ing. Matúš Bizoň, PhD. autorizovaný architekt 2539 AA
Ing. arch. Vojtech Hrdina, PhD. autorizovaný architekt 0967 AA

Bratislava, ~~2017~~2022

Text neprešiel jazykovou úpravou

© AUREX spol. s r.o.

© Inštitút priestorového plánovania

Riešiteľský kolektív ÚPN-R BSK z roku 2013:

Ing. arch. Vojtech Hrdina, PhD.	urbanizmus, súhrnné riešenie
Ing. arch. Zdenka Mrázová	urbanizmus
Ing. arch. Eva Hledíková	rekreácia a cestovný ruch, krajina
Ing. arch. Ľudmila Husovská, PhD.	kultúrne dedičstvo
Dr. Ing. Milan Skýva (a kol. DIC BA, s.r.o.)	doprava
Mgr. Tatiana Lachová	demografia, bývanie
Ing. Ľubomír Macák	hospodárstvo, sociálna infraštruktúra
Ing. Michal Štiffel	ochrana prírody, životné prostredie, ÚSES
Ing. Mária Mozdíková	poľnohospodárstvo, zábery pôdy
ARC+, s.r.o.	plyn, teplo, vodné hospodárstvo, elektrina, telekomunikácie
Ing. arch. Aleš Baláži	GIS, počítačová grafika
Mgr. Pavol Kristeľ	počítačová grafika, širšie vzťahy
Ing. arch. Zdenka Mrázová	počítačová grafika
Mgr. Michal Štiffel	počítačová grafika
Ing. Mária Mozdíková	počítačová grafika

Riešiteľský kolektív Zmien a doplnkov č.1

Ing. arch. Vojtech Hrdina, PhD.	urbanizmus, súhrnné riešenie
Ing. arch. Zdenka Mrázová	urbanizmus
Dr. Ing. Milan Skýva (a kol. DIC BA, s.r.o.)	doprava
Ing. Ľubomír Macák	sociálna infraštruktúra
Ing. Michal Štiffel	životné prostredie, ochrana prírody, nerastné suroviny
Ing. Peter Slezák (Hydrocoop, s.r.o.)	technická infraštruktúra
Ing. arch. Aleš Baláži	GIS, počítačová grafika
Ing. arch. Zdenka Mrázová	počítačová grafika

Riešiteľský kolektív Zmien a doplnkov č.2

Ing. Matúš Bizoň, PhD.	hlavní riešitelia
Ing. arch. Vojtech Hrdina, PhD.	
Ing. Matúš Bizoň, PhD.	zodpovedný riešiteľ, urbanizmus, sídelné prostredie, ochrana prírody a tvorba krajiny
Mgr. Filip Polonský, Ph.D.	cestovný ruch a kultúrne dedičstvo
Ing. Ľubomír Macák	ekonomická a sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť, obrana štátu
Ing. Kristína Kaliničová	demografia, domový a bytový fond, životné prostredie
Dr. Ing. Milan Skýva	doprava
Ing. arch. Vojtech Hrdina, PhD.	
Mgr. Filip Polonský, Ph.D.	
Ing. Vasiľ Deďo	technická infraštruktúra
Ing. Matúš Bizoň, PhD.	
Mgr. Filip Polonský, Ph.D.	
Mgr. Filip Polonský, Ph.D.	geografický informačný systém GiS
Ing. Kristína Kaliničová	
Ing. Matúš Bizoň, PhD.	

Zoznam výkresov Zmien a doplnkov č. 2

02 Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia

03 Verejné dopravné vybavenie

04 Vodné hospodárstvo

05 Energetika, telekomunikácie a informačné siete

06 Ochrana prírody a tvorba krajiny, vrátane prvkov ÚSES

07 Výkres vyhodnotenia odňatia poľnohospodárskej pôdy a vyňatia lesných pozemkov z LPF na nepoľnohospodárske účel

08 Výkres záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

OBSAH

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE 6

1. Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši 6
2. Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu 6
2.1. Územný plán veľkého územného celku 1998 - 2013 6
2.2. Územný plán regiónu po roku 2013 7
3. Údaje o súlade riešenia územia so zadaním a so súborným stanoviskom 8
B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU 8

1. Vymedzenie riešeného územia 8
2. Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001 10
3. Základné demografické, sociálne a ekonomické východiská podmieňujúce rozvoj územia 23
3.1. Retrospektívny vývoj obyvateľstva 23
3.2. Bilancia pohybu obyvateľstva 29
3.3. Obyvateľstvo podľa druhu pobytu 29
3.4. Výhľadový počet obyvateľov 30
3.5. Veková štruktúra obyvateľstva 35
3.6. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva 44
3.7. Národnostná štruktúra obyvateľstva 44
3.8. Religiózna štruktúra obyvateľstva 45
3.9. Ekonomická aktivita obyvateľstva 48
4. Domový a bytový fond 60
4.1. Retrospektívny vývoj domového a bytového fondu 60
4.2. Domový fond 60
4.3. Bytový fond 61
5. Občianska vybavenosť 72
5.1. Školstvo 72
5.2. Zdravotníctvo 80
5.3. Sociálne veci 89
5.4. Kultúra a osveta 102
5.5. Telesná kultúra a šport 105
6. Základné ekonomické východiská 109
6.1. Hospodárska základňa 109
6.2. Priemysel 114
6.3. Stavebníctvo 123
6.4. Návrh opatrení v hospodárskej štruktúre Bratislavského kraja 127
6.5. Poľnohospodárstvo 132
6.6. Lesné hospodárstvo 149
6.7. Rybné hospodárstvo 156
7. Opis a zdôvodnenie navrhovanej základnej urbanistickej koncepcie riešenia 157
7.1. Strategické súvislosti územného rozvoja BSK 157
7.2. Východiskové predpoklady urbanistickej koncepcie 160
8. Koncepcia rozvoja sídelnej štruktúry 170

8.1. Osídlenie na území Bratislavského kraja 170
8.2. Európske a medzinárodné súvislosti 173
8.3. Celoštátne a nadregionálne súvislosti 179
8.4. Základná koncepcia rozvoja sídelnej štruktúry 182
9. Územný rozvoj a krajina – formovanie krajinnej štruktúry 185
9.1. Vnímanie krajiny – vnímanie krajinného obrazu 185
9.2. Európsky dohovor o krajine 187
9.3. Navrhované typy krajinných štruktúr na základe implementácie Európskeho dohovoru o krajine 188
9.4. Navrhované charakteristické historické krajinné štruktúry 190
9.5. Vybrané charakteristické prvky významných krajinných štruktúr 190
9.6. Vinohradnícka krajina 193
9.7. Revitalizácia krajiny s ohľadom na dôsledky klimatickej zmeny 205
10. Návrh priestorového usporiadania územia a návrh zásad jeho funkčného využitia vrátane zmien využitia, vymedzenie významných rozvojových priestorov, prípadne území špeciálnych záujmov a občianskeho vybavenia regionálneho významu 214
10.1. Bilancie funkčného využitia 219
11. Vymedzenie ochranných a bezpečnostných pásiem, chránených území a chránených území pre osobitný zásah do zemskej kôry 222
12. Koncepcia ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability 243
12.1. Územná ochrana – chránené územia prírody 243
12.2. Lokality NATURA 2000 250
12.3. Chránené územia podľa medzinárodných dohovorov 257
12.4. Národne významné mokrade 258
12.5. Ochrana drevín 260
12.6. Územný systém ekologickej stability 260
12.7. Strety vybraných stresových faktorov s prvkami ochrany prírody – konfliktné uzly 265
13. Návrh koncepcie ochrany a využitia kultúrneho dedičstva 269
13.1. Charakteristika kultúrneho dedičstva a pamiatkového fondu kraja 270
14. Návrh rozvoja turizmu, rekreácie a rekreačnej vybavenosti 276
14.1. Prognózy rozvoja cestovného ruchu/turizmu v celosvetovom meradle 276
14.2. Významné dokumenty týkajúce sa rozvoja cestovného ruchu/turizmu na Slovensku a z nich vyplývajúce východiská 277
14.3. Hlavné problémy a z nich vyplývajúce východiská podľa dokumentov týkajúcich sa rozvoja CR na Slovensku 278
14.4. Potenciál územia BSK z hľadiska rozvoja cestovného ruchu/turizmu 278
14.5. Širšie územné a funkčno-priestorové vzťahy 279
14.6. Členenie riešeného územia z hľadiska rozvoja cestovného ruchu 281
14.7. Rozvoj cestovného ruchu/turizmu na úrovni regiónov BSK 282
14.8. Rozvoj cestovného ruchu/turizmu na úrovni jednotlivých obcí BSK 290
14.9. Členenie BSK na rekreačné územné celky 291
14.10. Potenciál a perspektívy rozvoja jednotlivých druhov a foriem cestovného ruchu/turizmu, športu a rekreácie 294
14.11. Ubytovacia vybavenosť 315
14.12. Výhľad procesu turizmu v BSK 317
14.13. Predchádzanie konfliktom medzi rekreačným využívaním krajiny chránených území a legislatívnou ochranou týchto území 319

15. Návrh koncepcie verejného dopravného vybavenia regionálneho významu 321
15.1. Zásady rozvoja dopravného systému BSK 321
15.2. Cesty a diaľnice 322
15.3. Letecká doprava 342
15.4. Nemotoristická doprava 348
15.5. Železničná doprava 355
15.6. Železničná a kombinovaná doprava 367
15.7. Vodná doprava 369
15.8. Integrovaný systém dopravy 373
16. Návrh koncepcie verejného technického vybavenia regionálneho významu 385
16.1. Zásobovanie elektrickou energiou 385
16.2. Zásobovanie plynom 395
16.3. Zásobovanie teplom 400
16.4. Produktovody 403
16.5. Vodné toky a vodné plochy 407
16.6. Zásobovanie vodou 425
16.7. Odvádzanie a čistenie odpadových vôd 448
16.8. Telekomunikácie 460
17. Návrh na riešenie požiadaviek záujmov obrany štátu, ochrany pred požiarmi a ochrany pred povodňami 464
17.1. Obrana štátu 464
17.2. Civilná ochrana obyvateľstva 466
17.3. Ochrana pred požiarmi 467
17.4. Ochrana pred povodňami 470
17.5. Prevencia závažných priemyselných havárií 474
18. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie vrátane požiadaviek na hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie 476
18.1. Ovzdušie 476
18.2. Klíma a mikroklíma 486
18.3. Voda 489
18.4. Pôda 495
18.5. Žiarenie a rádioaktivita 498
18.6. Hluk 501
18.7. Odpadové hospodárstvo 503
18.8. Environmentálne záťaže na území Bratislavského kraja 517
19. Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov 521
20. Dôsledky a technické zabezpečenie predpokladanej ťažby nerastov 523
21. Hodnotenie navrhnutého riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov 523
22. Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely 528
22.1. Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely v rámci Zmien a doplnkov č. 2 542

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1. Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši

Hlavné ciele Územného plánu regiónu Bratislavského samosprávneho kraja (ÚPN-R BSK) vychádzajú z cieľov vyjadrených v §1 stavebného zákona (zákon č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov), podľa ktorého „územné plánovanie vytvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, na šetrné využívanie prírodných zdrojov a na zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt."

Ciele, ktoré sa v riešení ÚPN-R BSK pri rozvoji Bratislavského samosprávneho kraja sledujú, sú najmä:

1. dosiahnutie vyváženého rozvoja kraja vo všetkých jeho socioekonomických, územnotechnických, environmentálnych a kultúrnohistorických stránkach,
2. dosiahnutie zapojenia kraja do medzinárodných a celoslovenských sídelných a hospodárskych sústav,
3. podporovanie rozvoja kraja na základe rovnocenného zohľadnenia endogénnych a exogénnych podmienok a potenciálov rozvoja,
4. zdôraznenie špecifík kraja vyplývajúcich najmä z lokalizácie hlavného mesta Slovenska na jeho území, polohového potenciálu kraja vyplývajúceho z polohy na hranici troch štátov a zohľadňujúc otvorené možnosti schengenského priestoru Európskej únie.

Ďalej v súlade s ustanoveniami §10 stavebného zákona ÚPN-R BSK sleduje ciele ustanovenia:

5. zásad a regulatívov štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využívania územia z hľadiska jeho trvalo udržateľného rozvoja a rozvoja urbanizácie, priemyslu, poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, vodného hospodárstva, environmentalistiky a cestovného ruchu,
6. zásad a regulatívov usporiadania verejného dopravného a technického vybavenia,
7. zásad a regulatívov starostlivosti o životné prostredie, územného systému ekologickej stability, tvorby krajiny a ochrany kultúrnych pamiatok, pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón,
8. zásad a regulatívov priestorových požiadaviek ochrany a využívania prírodných zdrojov a významných krajinných prvkov,
9. vzájomnej nadväznosti územného rozvoja regiónu a jeho obcí a väzieb na susediace regióny,
10. verejnoprospešných stavieb a chránených častí krajiny.

2. Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu

2.1. Územný plán veľkého územného celku 1998 - 2013

Územný plán veľkého územného celku Bratislavského kraja (ďalej ako ÚPN VÚC) bol obstaraný Ministerstvom životného prostredia SR a bol vypracovaný v polovici deväťdesiatych rokov minulého storočia. Schválený bol uznesením vlády SR č.

27/1998 a jeho záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády Slovenskej republiky č. 64/1998 Z. z. V priebehu času bola táto územnoplánovacia dokumentácia aktualizovaná zmenami a doplnkami. Zmeny a doplnky boli vypracované v roku 2000, ktoré boli schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 183/2001 a záväzná časť vyhlásená nariadením vlády Slovenskej republiky č. 336/2001 Z. z. a v roku 2002, ktoré boli schválené uznesením vlády Slovenskej republiky a záväzná časť vyhlásená nariadením vlády Slovenskej republiky č.20/2003 Z. z.

Zmeny a doplnky ÚPN VÚC vypracované v roku 2000 a 2002 obstaralo Ministerstvo životného prostredia SR.

Zmeny a doplnky ÚPN VÚC 1/2003 a 1/2005 boli obstarané Bratislavským samosprávnym krajom v roku 2003 a v roku 2005. Zmeny a doplnky ÚPN VÚC 1/2003 boli schválené uznesením Zastupiteľstva BSK č. 59/2007. Znenie záväznej časti ÚPN VÚC 1/2003 bolo vydané Všeobecne záväzným nariadením Bratislavského samosprávneho kraja č. 18/2007 zo dňa 26.9.2007. Zmeny a doplnky ÚPN VÚC 1/2005 boli schválené uznesením Zastupiteľstva BSK č. 3/2008. Znenie záväznej časti ÚPN VÚC 1/2005 bolo vydané Všeobecne záväzným nariadením Bratislavského samosprávneho kraja č. 20/2008 zo dňa 20.2.2008.

V roku 2008 bolo vypracované súhrnné znenie ÚPN VÚC v znení zmien a doplnkov 2000, 2002, 1/2003, 01/2005. Predchádzajúce zmeny a doplnky ÚPN VÚC reagovali na požiadavky aktualizácie vyplývajúce z potreby zosúladiť riešenie so záväznou časťou Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001, riešenia otázok priemyselných parkov, ako aj na niektoré ďalšie otázky, riešiace aktuálne potreby pri rozhodovaní. V priebehu času, v dôsledku celkového spoločenského a sídelného vývoja ostatných 20-tich rokov prišlo k novým podmienkam a požiadavkám na zabezpečenie rozvojových možností v kraji, na ktoré musí reagovať aj územný plán regiónu. V dôsledku toho sa Bratislavský samosprávny kraj rozhodol objednať spracovanie nového územného plánu.

2.2. Územný plán regiónu po roku 2013

Územný plán regiónu – Bratislavský samosprávny kraj (ÚPN-R BSK) bol schválený Zastupiteľstvom Bratislavského samosprávneho kraja v septembri roku 2013 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením Bratislavského samosprávneho kraja č. 1/2013 zo dňa 20.9.2013.

V auguste 2016 Bratislavský samosprávny kraj vyhlásil výzvu na predmet zákazky „Zmeny a doplnky č.1 Územného plán regiónu – Bratislavský samosprávny kraj“. Predmetom zákazky bola aktualizácia územnoplánovacej dokumentácie regiónu z roku 2013 vo vyšpecifikovaných oblastiach vyplývajúcich z nových aktuálnych skutočností viacerých strategických dokumentov na regionálnej a lokálnej úrovni.

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja schválilo Zmeny a doplnky č. 1 ÚPN-R BSK na svojom zasadaní dňa 29.09.2017 a uznesením č. 94/2017 bolo vyhlásené Všeobecné záväzné nariadenie č. 3/2017, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Zmien a doplnkov č.1 Územného plánu regiónu – Bratislavský samosprávny kraj.

V roku 2021 Bratislavský samosprávny kraj vyhlásil výzvu na predmet zákazky „Zmeny a doplnky č.2 Územného plán regiónu – Bratislavský samosprávny kraj“. Predmetom zákazky bola aktualizácia územnoplánovacej dokumentácie regiónu z roku 2013 v znení Zmien a doplnkov č.1 vo vyšpecifikovaných oblastiach vyplývajúcich z doručených podnetov, ako aj z nových aktuálnych skutočností viacerých strategických dokumentov na regionálnej a lokálnej úrovni.

3. Údaje o súlade riešenia územia so zadaním a so súborným stanoviskom

V roku 2010 bolo v súlade so stavebným zákonom spracované Zadanie, ktoré bolo po riadnom pripomienkovaní schválené Zastupiteľstvom Bratislavského samosprávneho kraja uznesením č. 41/2011 zo dňa 24.06.2011.

Koncept územného plánu regiónu Bratislavského kraja (ÚPN-R BSK) bol spracovaný v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v platnom znení (stavebný zákon), vyhláškou č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a v plnej miere rešpektoval a bol v súlade so schváleným Zadaním.

V apríli a máji 2012 sa v súlade s ustanovením § 21 stavebného zákona uskutočnilo prerokovanie Konceptu ÚPN-R BSK aj s verejnou prezentáciou. V uvedenom čase sa taktiež uskutočnilo prerokovanie Správy o hodnotení strategického dokumentu ÚPN-R BSK podľa Prílohy č. 5 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Pripomienky ku konceptu boli riadne vyhodnotené a prerokované. Na základe výsledkov prerokovania konceptu bolo vypracované Súborné stanovisko, ktoré bolo Zastupiteľstvom BSK na jeho riadnom zasadnutí v októbri 2012 schválené.

Návrh ÚPN-R BSK bol spracovaný ako invariantné riešenie v súlade so schváleným súborným stanoviskom.

Zmeny a doplnky č. 1 sú plne v súlade s pôvodnými koncepčnými zámermi riešenia územného plánu regiónu vyjadrené v Zadaní Územného plánu regiónu – Bratislavský samosprávny kraj schváleného uznesením Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja č. 41/2011.

Zmeny a doplnky č. 2 sú v súlade s koncepčnými zámermi riešenia územného plánu regiónu vyjadrené v Zadaní Územného plánu regiónu – Bratislavský samosprávny kraj schváleného uznesením Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja č. 41/2011.

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

1. Vymedzenie riešeného územia

Riešené územie územného plánu regiónu Bratislavského samosprávneho kraja je vymedzené hranicami Bratislavského kraja a územiami okresov ležiacich na území kraja, t.j. okresmi hlavného mesta Bratislava I. až V., okresmi Malacky, Senec a Pezinok a vojenským obvodom Záhorie, ktorého územie sa rieši samostatnou územnoplánovacou dokumentáciou.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
M 1 : 300 000
VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA
AUREA
okres Malacky
okres Pezinok
okres Bratislava I-V
okres Senec
Trnavský samosprávny kraj
Rakúsko Dolné Rakúsko
Rakúsko Burgenland
Maďarsko župa Győr-Moson-Sopron
LEGENDA
hranica štátu
hranica kraja
hranica okresu
hranica okresu
Bratislavský samosprávny kraj

2. Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) bola schválená uznesením vlády SR v roku 2001 a jej záväzná časť bola vydaná nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001. V roku 2006 bola aktualizovaná smerná časť KURS 2001 bez zmien v jej záväznej časti. V roku 2011 boli vládou SR schválené zmeny a doplnky č.1 Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001, ktoré boli schválené uznesením č. 513 z 10. augusta 2011. Nariadením vlády SR č. 461/2011 zo 16. novembra 2011 boli vyhlásené zmeny a doplnky záväznej časti KURS 2001.

Záväzná časť KURS 2001 v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001 (ďalej ako KURS 2001) vo vzťahu k územiu Bratislavského kraja vyjadruje v regulatívoch tieto koncepčné princípy a rozvojové zámery, ktoré v zmysle §10 zákona č. 50/1976 Zb. v znení zmien a doplnkov musia byť v riešení ÚPN-R-BSK zosúladené:

1. V oblasti medzinárodných súvislostí usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

1.1.Upevňovať priame väzby na jednu z hlavných európskych urbanizačných osí v smere Stuttgart – Ulm – Mníchov – Salzburg/Linz – Viedeň/Bratislava – Budapešť – Belehrad, a to najmä prepojeniami v oblasti Bratislavy a pozdĺž toku Dunaja.

1.2.Rozvíjať ťažiská osídlenia a sídla pozdĺž spojníc

1.2.1.katowickej a viedenskej aglomerácie,

1.4.Rozvíjať bratislavsko-trnavské ťažisko osídlenia ako súčasť vyššej celoeurópskej aglomerácie Viedeň – Bratislava – Győr s dominantným centrom tvoreným hlavným mestom Bratislava ako jedným z jadier tejto európskej rozvojovej aglomerácie.

1.6.Vytvárať nadnárodnú sieť spolupráce medzi jednotlivými mestami, regiónmi a ostatnými aktérmi územného rozvoja v Slovenskej republike a okolitých štátoch s využitím väzieb jednotlivých sídiel a sídelných systémov v euroregiónoch a ďalších oblastiach cezhraničnej spolupráce.

1.7.Rozvíjať dotknuté sídla na trasách multimodálnych koridorov, predovšetkým v uzloch križovania týchto koridorov v smere sever – juh a západ – východ.

2. V oblasti celoštátnych a nadregionálnych súvislostí usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

2.1.Formovať základnú makrokoncepciu sídelných štruktúr Slovenskej republiky v smere vytvárania polycentrickej siete ťažísk osídlenia a miest, ktorých prepojenia budú podporované rozvojovými osami. Rozvojom polycentrickej sídelnej štruktúry sledovať naviazanie sa na celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kostru prostredníctvom medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov.

2.4.Podporovať predpoklady vytvorenia homogénneho bratislavsko-trnavsko-nitrianskeho ťažiska osídlenia medzinárodného významu s prepojením na najvyššiu európsku polycentrickú sústavu aglomerácií a miest.

2.5.Zabezpečovať rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú

sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok ostatného územia Slovenskej republiky.

2.6.Formovať sídelnú štruktúru na celoštátnej a nadregionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov.

2.7.Podporovať rozvoj sídelných centier, ktoré tvoria základné terciárne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemie, tak pre príslušný regionálny celok, a to hierarchickým systémom pozostávajúcim z týchto skupín centier:

2.8.Podporovať rozvoj špecifických centier:

2.8.1.mesto Bratislava ako špecifické centrum plniace funkcie hlavného mesta štátu a centra európskeho významu,

2.12.Podporovať rozvoj centier druhej skupiny, ktoré tvoria jej druhú podskupinu: ... , Pezinok, ...

2.13.Podporovať rozvoj centier tretej skupiny, ktoré tvoria jej prvú podskupinu: ... , Malacky, ... , Senec.

2.14.Podporovať rozvoj centier tretej skupiny, ktoré tvoria jej druhú podskupinu:, ... , Modra, ...

2.15.Podporovať rozvoj centier štvrtej skupiny: ... , Stupava, ...

2.16.Podporovať rozvoj centier piatej skupiny: ... , Svätý Jur, ...

2.17.Podporovať rozvoj kvartérnych centier, predovšetkým v aglomeráciách s najväčším predpokladom zabezpečenia rozvoja kvartérnych aktivít, akými sú:

2.17.1.bratislavsko-trnavsko-nitrianska aglomerácia,

2.18.Podporovať ako ťažiská osídlenia najvyššej úrovne:

2.18.1.bratislavsko-trnavské ťažisko osídlenia ako najvýznamnejšiu aglomeráciu európskeho medzinárodného významu,

2.22.Podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí.

2.23.Podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažísk osídlenia pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území.

2.24.Sledovať pri decentralizácii riadenia rozvoja územia vytváranie polycentrických systémov – sietí miest a aglomerácií, ktoré efektívne podporujú vytváranie vyššej funkčnej komplexnosti regionálnych celkov.

2.25.Formovať ťažiská osídlenia uplatňovaním princípov dekoncentrovanej koncentrácie.

2.27.Podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry.

Podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa:

2.27.1.považskú rozvojovú os: Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina,

2.27.9.záhorskú rozvojovú os: Bratislava – Malacky – Kúty – hranica s Českou republikou,

2.28.Podporovať ako rozvojové osi druhého stupňa:

2.28.1.žitnoostrovno-dunajskú rozvojovú os: Bratislava – Dunajská Streda – Komárno – Štúrovo,

2.29.Podporovať ako rozvojové osi tretieho stupňa:

2.29.3.malokarpatskú rozvojovú os: Modra – Smolenice – Chtelnica – Vrbové,

2.29.6.podunajskú rozvojovú os: Senec – Galanta – Nové Zámky,

3. V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom

3.1.Podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a prírodných, kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov.

3.2.Zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov.

3.3.Pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru.

3.4.Vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrám, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.

4. V oblasti zachovania, zhodnotenia a využívania kultúrneho dedičstva

4.1.Posudzovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálno-ekonomickom rozvoji.

4.2.Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji:

4.2.1.územia lokalít zapísaných v Zozname svetového dedičstva,

4.2.2.pamiatkový fond, ktorý tvoria pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a národné kultúrne pamiatky, ako aj ochranné pásma všetkých kategórií pamiatkového fondu ,

4.2.3.územia historických jadier miest a obcí,

4.2.4.známe a predpokladané archeologické náleziská a archeologické nálezy,

4.2.5.územia miest a obcí, kde je zachytený historický stavebný fond,

4.2.6.novodobé architektonické a urbanistické diela,

4.2.7.areály architektonických diel s dotvárajúcim prírodným prostredím,

4.2.8.historické technické diela,

4.2.9.historické krajinné štruktúry vrátane území s rozptýleným osídlením.

4.3.Rešpektovať objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za národné kultúrne pamiatky, územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ochranné pásma, ako aj objekty vedené v evidenciách pamätihodností miest a obcí.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody, prírodných zdrojov, nerastného bohatstva a starostlivosti o krajinu a tvorby krajinnej štruktúry

5.1.Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia pri rešpektovaní a skvalitňovaní územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej.

5.2.Rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností. V chránených územiach (európska sústava chránených území NATURA 2000 vrátane navrhovaných, národná sústava chránených území, chránené územia vyhlásené v zmysle medzinárodných dohovorov), v prvkoch prírodného dedičstva UNESCO, v NECONET, v biotopoch európskeho významu, národného významu a v biotopoch druhov európskeho a národného významu zosúladiť využívanie územia s funkciou ochrany prírody a krajiny s cieľom udržania resp. dosiahnutia priaznivého stavu druhov, biotopov a častí krajiny.

5.3.Rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny.

5.4.Zabezpečovať zvýšenie ekologickej stability, prípadne obnovu biotickej integrity a biologickej rozmanitosti v územiach a krajinných segmentoch s narušeným prírodným, resp. životným prostredím.

5.5.Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť dlhodobo priaznivé existenčné podmienky pre akvatickú a semiakvatickú biotu vodných ekosystémov.

5.6.Identifikovať stresové faktory v území a zabezpečovať ich elimináciu.

5.7.Zabezpečovať vhodnú delimitáciu pôdneho fondu v súlade s potenciálom územia.

5.8.Uplatňovať účinné krajinnoekologické a technické opatrenia na elimináciu negatívnych vplyvov pri využívaní prírodných zdrojov a kultúrno-historických štruktúr.

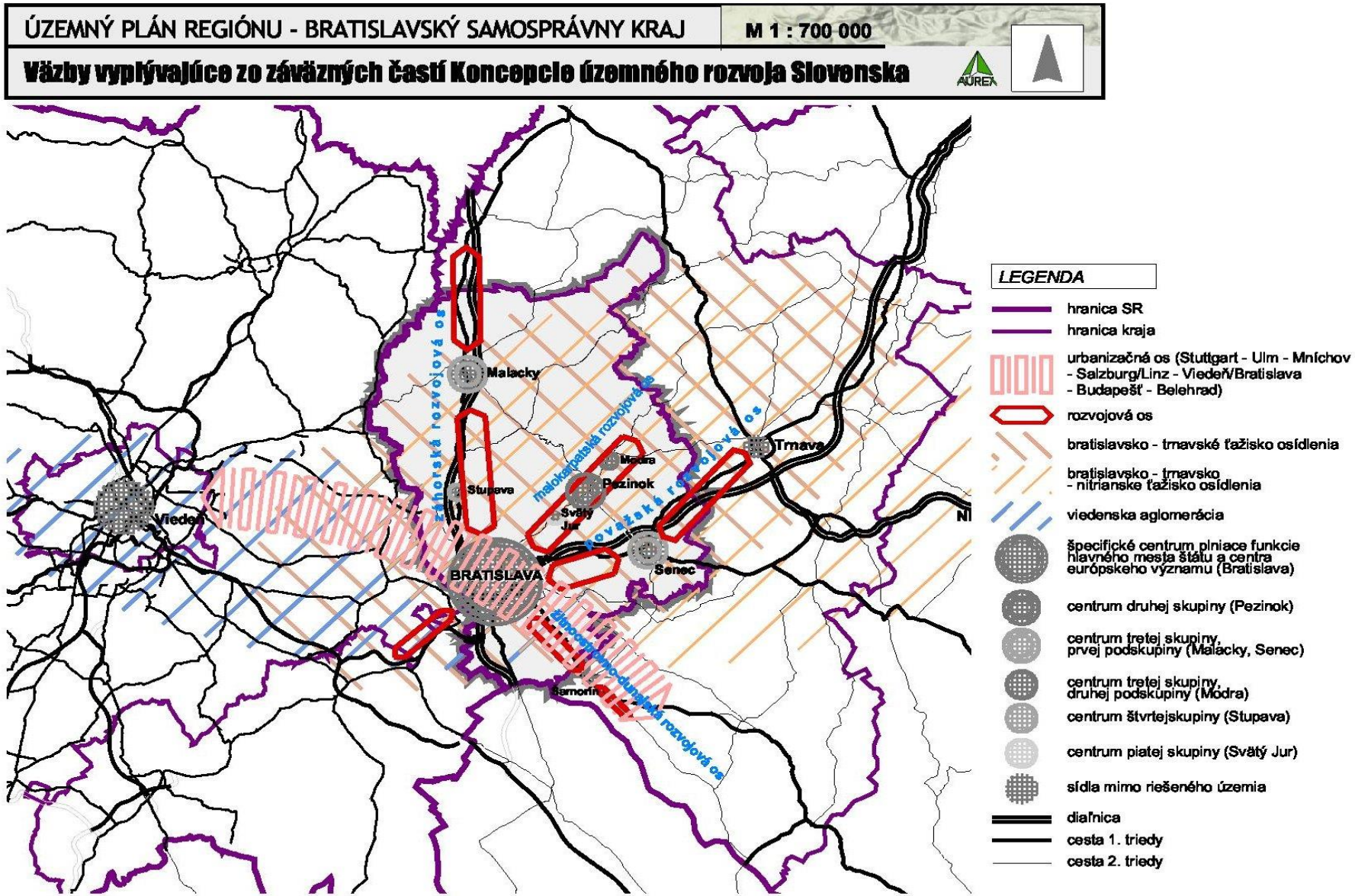
5.9.Rešpektovať kvalitnú poľnohospodársku pôdu ako základný pilier potravinovej bezpečnosti štátu. Zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najprodukčnejších poľnohospodárskych pôd pred ich zástavbou už v rámci územnoplánovacej činnosti. Zabezpečovať ochranu pôdnych zdrojov vhodným a racionálnym využívaním poľnohospodárskej a lesnej krajiny a to aj s dôrazom na zamedzovanie erózie pôdy.

5.10.Asanovať a revitalizovať územia s vysokým stupňom environmentálnej záťaže.

5.11.Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie prírodných zdrojov, nerastného bohatstva vrátane energetických surovín a obnoviteľných zdrojov energie, eliminovať nadmerné čerpanie neobnoviteľných zdrojov, regulovať využívanie obnoviteľných zdrojov v súlade s mierou ich samoreprodukcie a revitalizovať narušené prírodné zdroje, najmä tie, ktoré sú poškodené alebo zničené následkom klimatických zmien, živelných pohrôm a prírodných katastrof.

5.12.Riešiť ochranu nerastného bohatstva a jeho racionálneho využívanie v súlade s organizáciou priestorového usporiadania a funkčného využívania a s požiadavkami na ochranu prírody a krajiny.

5.13.Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických čŕt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania, alebo ľudskej aktivity.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
M 1 : 700 000
Väzby vyplývajúce zo záväzných častí Koncepcie územného rozvoja Slovenska
AUREX
Malacky
Stupava
Viedeň
BRATISLAVA
Modra
Pezinok
Svätý Jur
Senec
Trnava
Nitra
Šamorín
LEGENDA
hranica SR
hranica kraja
urbanizačná os (Stuttgart - Ulm - Mníchov - Salzburg/Linz - Viedeň/Bratislava - Budapešť - Belehrad)
rozvojová os
bratislavsko - trnavské ťažisko osídlenia
bratislavsko - trnavsko - nitrianske ťažisko osídlenia
viedenska aglomerácia
špecifické centrum plniace funkcie hlavného mesta štátu a centra európskeho významu (Bratislava)
centrum druhej skupiny (Pezinok)
centrum tretej skupiny, prvej podskupiny (Malacky, Senec)
centrum tretej skupiny, druhej podskupiny (Modra)
centrum štvrtejskupiny (Stupava)
centrum piatej skupiny (Svätý Jur)
sídla mimo riešeného územia
diaľnica
cesta 1. triedy
cesta 2. triedy

6. V oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja

6.1.Rozvíjať decentralizovanú štruktúru ekonomiky prostredníctvom vytvorenej polycentrickej sústavy mestského osídlenia, a tým zabezpečovať aj vyváženú socioekonomickú úroveň regiónov v súlade s platnými strategickými a programovými dokumentmi v oblasti regionálneho rozvoja.

6.2.Zabezpečiť dostupnosť trhov a vytvorenie rovnocenných podmienok na podnikanie dobudovaním a modernizáciou územia regiónov verejnou infraštruktúrou.

6.3.Diverzifikovať odvetvovú ekonomickú základňu miest a regiónov a podporovať v záujme trvalej udržateľnosti malé a stredné podnikanie.

6.4.Vytvárať podmienky na rovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva s vyššou kvalifikáciou a zvyšovať vzdelanostnú úroveň a mobilitu pracovnej sily v regiónoch.

6.5.Sústrediť pozornosť na rozvoj "Globálnej informačnej spoločnosti" v Slovenskej republike predovšetkým skvalitňovaním infraštruktúry komunikačných systémov.

6.6.Zvyšovať kvalitu riadenia a koordinácie nástrojov regionálnej a územnoplánovacej politiky.

6.7.Zvyšovať konkurencieschopnosť a ekonomickú výkonnosť regiónov rozvíjaním inovačného potenciálu regiónov a efektívnejším využívaním existujúcich výrobných zdrojov.

7. V oblasti poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva

7.1.Stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd, najmä pôd pod závlahami, pôd vinohradov a najlepších bonít a ochranu výmery a kvality pôdy uskutočňovať nielen ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu, ale aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia. V územnom rozvoji rešpektovať zachovalé a prevádzkyschopné závlahové sústavy a odvodňovacie kanálové siete a čerpacie stanice.

7.2.Stabilizovať a revitalizovať poľnohospodárske odvetvie diferencovane podľa poľnohospodárskych produkčných oblastí.

7.3.Zabezpečiť v záujme rozvoja vidieka v horských a podhorských oblastiach so sťaženými prírodnými podmienkami primeranú životnú úroveň a zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom podpory vybraných centier s využitím ich prírodného, demografického a kultúrno-historického potenciálu v prospech rozvoja vidieckych oblastí.

7.4.Rozvíjať tradičnú remeselnú výrobu, doplnkové výroby a nevýrobné činnosti súvisiace s poľnohospodárskou a lesnou činnosťou, ako integrovanú súčasť hospodárenia na pôde podporujúce rozvoj vidieka.

7.5.Realizovať ozdravné opatrenia v najviac poškodených lesných spoločenstvách.

7.6.Rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny.

7.7.Zabezpečiť pri reštrukturalizácii krajiny vrátane projektov pozemkových úprav podmienky pre uplatňovanie zásad tvorby krajiny s rešpektovaním špecifických foriem osídlenia a historických krajinných štruktúr v typickom charaktere poľnohospodárskej krajiny.

8. V oblasti priemyslu a stavebníctva

8.1.Vychádzať pri územnom rozvoji predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov.

8.2.Podporovať budovanie rôznych typov priemyselných parkov vo všetkých regiónoch Slovenskej republiky na základe zhodnotenia ich externých a interných lokalizačných faktorov.

8.3.Vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno-historického potenciálu územia a historického stavebného fondu so zohľadňovaním špecifík jednotlivých regiónov Slovenskej republiky a využívať pritom predovšetkým miestne suroviny.

8.4.Vychádzať pri vytváraní a prevádzke výrobných kapacít z využitia komparatívnych výhod regiónu (poloha, ekonomický potenciál, disponibilné zdroje).

9. V oblasti rozvoja rekreácie a turizmu

9.1.Podporovať tie druhy a formy turizmu, ktoré sú predmetom medzinárodného záujmu a ktoré z hľadiska potenciálu patria medzi ťažiskové formy na Slovensku (vidiecky cestovný ruch a agroturistika, mestský a kultúrno-poznávací cestovný ruch, zimný cestovný ruch a zimné športy, kúpeľný a zdravotný cestovný ruch, letná turistika a pobyty pri vode).

9.2.Nadviazať na medzinárodný turizmus, a to najmä sledovaním turistických tokov a dopravných trás prechádzajúcich, resp. končiacich v Slovenskej republike. Venovať väčšiu pozornosť aktívnemu zahraničnému turizmu, cezhraničným vzťahom a malému prihraničnému turizmu.

9.3.Previazať dôslednejšie ciele rekreačného a poznávacieho turizmu.

9.4.Dotvoriť funkčno-priestorový systém rekreácie a turizmu na celoslovenskej úrovni vytváraním siete rekreačných územných celkov, siete rekreačných záujmových území väčších miest a siete ucelených území vidieckeho osídlenia.

9.5.Viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine s využitím obnovy a revitalizácie historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.

9.6.Podporovať podmienky na prímestskú rekreáciu obyvateľov miest v ich záujmovom území.

9.9.Na podporu rozvojových smerov turizmu využívať železničnú a cestnú dopravu, rozvoj a prepájanie cyklotrás, ako aj budovanie príslušnej technickej infraštruktúry.

9.10.Zabezpečovať" na územiach európskej sústavy chránených území a územiach národnej sústavy chránených území funkcie spojené s rozvojom turizmu a rekreácie tak, aby nedochádzalo k zhoršeniu stavu ochrany týchto území a predmetu ich ochrany.

10. V oblasti rozvoja sociálnej infraštruktúry

10.1.Školstvo

10.1.1.Podporovať rovnomerný rozvoj škôl, vzdelávacích, školiacich a preškoľovacích zariadení na území štátu.

10.1.2.Znižovať regionálne rozdiely v úrovni vzdelania podporou vzdelávacích centier v prirodzených sídelných centrách a prispôsobovať sieť stredných škôl trhu práce a podporovaným ekonomickým aktivitám.

10.1.3.Diverzifikovať vysokoškolské štúdium predovšetkým do území, ktoré sú ekonomicky problémové a ktoré potrebujú nové rozvojové impulzy. V týchto

územiach vytvárať, v súčinnosti s podporou adekvátnych ekonomických aktivít, vysoké školy podstatne viac zamerané na prax, t.j. zabezpečujúce štúdium na bakalárskej úrovni a sledujúce podporované ekonomické aktivity.

10.1.4.Podporovať vytváranie stredných odborných škôl, ktoré poskytujú pomaturitné vzdelávanie v rámci jednotlivých regiónov.

10.2. Zdravotníctvo

10.2.1.Rozvíjať zdravotnícke zariadenia v záujme ich optimálneho využitia v rovnocennej prístupnosti obyvateľov.

10.2.2.Podporovať zdravotnícke služby pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, a to najmä v oblastiach vzdialenejších od sídelných centier.

10.2.3.Rozšíriť kapacitu liečební, hospicov a domov ošetrovateľskej starostlivosti v súlade s potrebami obyvateľstva v regiónoch.

10.3. Sociálne veci

10.3.1.Podporovať rozvoj a dostupnosť sociálnych služieb poskytovaných v zariadeniach sociálnych služieb v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb a potrebami obyvateľov v území a opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonávaných v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

10.3.2.Vytvoriť podmienky pre postupné transformovanie veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb na komunitne orientované formy sociálnych služieb, spojené s modernizáciou a zvyšovaním kvality poskytovaných služieb a ich efektívnym zabezpečovaním a vytvoriť podmienky na pokračovanie procesu transformácie a humanizácie zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

10.4. Kultúra a umenie

10.4.1.Podporovať rovnomerne prevádzku a činnosť existujúcej siete kultúrnych zariadení v regiónoch ako neoddeliteľnej súčasti existujúcej infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu.

11. V oblasti rozvoja nadradeného dopravného vybavenia

11.1.Stabilizovať základné zónovanie Slovenskej republiky v priestoroch

11.1.1.Bratislava,

11.2.Rešpektovať nadradené postavenie paneurópskych multimodálnych koridorov Medzinárodného dopravného fóra (ďalej len ITF), ktorá je nástupníckou organizáciou Európskej konfederácie ministrov dopravy (CEMT) a dopravných sieti TEN-T. V ich rámci rešpektovať prioritnú pozíciu projektov európskeho záujmu

11.2.1.železničnej infraštruktúry osi (Paríž – Štrasburg – Štutgard – Viedeň) Bratislava, na území Slovenska alokovanej a plánovanej v rámci paneurópského multimodálneho koridoru č. V. vetva Va,

11.2.2.infraštruktúry vnútrozemskej vodnej cesty Rýn – Mohan – Dunaj, na území Slovenska alokovanej a plánovanej v rámci paneurópskeho multimodálneho koridoru č. VII.,

11.2.3.železničnej infraštruktúry osi (Gdansk – Varšava – Katovice – Brno/Žilina) – Bratislava – (Viedeň), na území Slovenska alokovanej a plánovanej v rámci paneurópskych multimodálnych koridorov č. V. vetva Va. a VI.,

11.2.4.cestnej infraštruktúry osi (Gdansk – Varšava – Katovice – Brno/Žilina) – Bratislava – (Viedeň), na území Slovenska alokovanej a plánovanej v rámci paneurópskych multimodálnych koridorov č. V. vetva Va. a VI.

11.3.Rešpektovať dopravné siete a zariadenia TEN-T a európskych dohôd alokované a plánované v trasách paneurópskych multimodálnych koridorov ITF

11.3.1.multimodálny koridor č. IV. (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty) – Bratislava/Rusovce – (Budapešť – Rumunsko/Turecko/Grécko) lokalizovaný pre cesty siete TEN-T, (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty) – Bratislava – (Nové Zámky – Štúrovo –Budapešť – Rumunsko/Turecko/Grécko) lokalizovaný pre konvenčné trate železničnej a kombinovanej dopravy siete TEN-T,

11.3.2.multimodálny koridor č. V. vetva Va. (Rakúsko) – Bratislava/Jarovce – (Žilina – Košice – Záhor/Čierna nad Tisou –Užhorod – Ľvov) lokalizovaný pre cesty, pre konvenčné trate železničnej a kombinovanej dopravy a pre vysokorýchlostnú železničnú trať Bratislava – (Žilina),

11.3.4.multimodálny koridor č. VII. vodná cesta Dunaj s verejnými prístavmi v Bratislave, ... ,

11.3.5.hlavné železničné uzlové body a základné verejné terminály kombinovanej dopravy sieti TEN-T v Bratislave (multimodálne koridory č. IV. a V. – vetva Va), ... ,

11.3.6.letiská siete TEN-T pre medzinárodnú dopravu v Bratislave (multimodálne koridory č. IV. a V. vetva Va), ... ,

11.7.Rešpektovať dopravnú infraštruktúru zaradenú podľa európskych dohôd (AGR) koridory ciest

11.7.2.E 65 (Malmö – Štetín – Praha – Brno – Břeclav) – Bratislava – (Rajka – Záhreb – Split – Tripoli – Chania),

11.7.3.E 75 (Vardo – Helsinki – Gdaňsk – Katowice – Český Těšín – Žilina) – Bratislava – (Győr – Budapešť – Belehrad – Skopje – Solún – Atény – Sitia),

11.7.4.E 58 (Viedeň) – Bratislava – (Zvolen – Košice – Vyšné Nemecké –Užhorod – Kišinev – Odesa – Cherson – Rostov na Done),

11.7.9.E 571 Bratislava – (Zvolen – Košice),

11.8.Rešpektovať dopravnú infraštruktúru navrhovanú ako upravená existujúca alebo výhľadová súčasť medzinárodných cestných sietí

11.8.2.(Kittsee) – Bratislava/(Jarovce) – Rovinka – Ivanka pri Dunaji sever – Bratislava/Rača – Marianka – Stupava juh – (Marchegg),

11.9.Rešpektovať dopravnú infraštruktúru zaradenú podľa európskych dohôd (AGC, AGTC) koridory konvenčných tratí a zariadenia železničnej a kombinovanej dopravy

11.9.2.trate E 52, C – E 52 (Viedeň – Marchegg) – Bratislava – (Galanta – Nové Zámky – Štúrovo –Szob – Budapešť – Nyíregyháza)

11.9.3.trate E 61, C – E 61 (Štokholm – Berlin – Praha – Lanžhot – Kúty) – Bratislava/Rusovce – (Hegyeshalom), Bratislava – (Nové Zámky – Komárno – Komárom – Budapešť)

11.9.4.trať E 63 (Viedeň – Kittsee) – Bratislava – Leopoldov – Žilina, Galanta – Leopoldov, C – E 63 (Viedeň – Kittsee) – Bratislava – Leopoldov – Žilina – Čadca – Skalité – (Czechowice-Dzedzice), Galanta – Leopoldov,

11.9.6.základné verejné terminály kombinovanej dopravy medzinárodného významu v Bratislave, Žiline, Košiciach a Dobrej (ako náhrada za terminál v Čiernej nad Tisou, terminál typu Hub v Leopoldove,

11.10.Rešpektovať dopravnú infraštruktúru navrhnutú na zaradenie do európskych dohôd (AGC, AGTC) koridory tratí a zariadenia železničnej a kombinovanej dopravy

11.10.1.trať Bratislava/Nové Mesto – Letisko M.R. Štefánika,

11.10.2.trať Letisko M.R. Štefánika – Bratislava/Ústredná nákladná stanica (ÚNS),

11.10.3.trať Bratislava/Predmestie – Bratislava/Filiálka – Bratislava/Petržalka,

11.10.4.trať Bratislava/Filiálka – Bratislava/Nové Mesto,

11.10.5.trať Letisko M.R. Štefánika – Bernolákovo, výhľad,

11.10.6.trať Letisko M.R. Štefánika – Bratislava/Vajnory, výhľad,

11.11.Rešpektovať dopravnú infraštruktúru zaradenú podľa kritérií medzinárodných leteckých organizácií – letiská hlavnej siete pre medzinárodnú dopravu

11.11.1.Bratislava/Letisko M.R. Štefánika,

11.13.Rešpektovať dopravnú infraštruktúru zaradenú podľa európskych dohôd AGN Európska dohoda o hlavných vnútrozemských vodných cestách medzinárodného významu, existujúce aj plánované a Protokolu k Dohode AGTC o kombinovanej doprave po vnútrozemských vodných cestách k európskej dohode o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej doprave a súvisiaci objektoch z roku 1991

11.13.1.E 80, C – E 80 rieka Dunaj s verejnými prístavmi a terminálmi kombinovanej dopravy v prístavoch P 80 – 38, C – P 80 – 38 Bratislava, ... ,

11.13.3.E 20, E 30, C – 20, C – E 30 koridor rieky Morava na území Slovenska ako súčasť prepojenia vodných ciest Dunaj – Odra – Labe.

11.15.Rešpektovať dopravnú infraštruktúru celoštátnej úrovne – koridory ciest

11.15.1.Bratislava – (Dunajská Streda – Nové Zámky – Veľký Krtíš – Lučenec) (s existujúcimi a plánovanými komunikáciami),

11.15.10.Ivanka pri Dunaji juh – Senec – Sládkovičovo – Sereď,

11.16.Rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne – koridory konvenčných železničných tratí

11.16.1.Bratislava – (Dunajská Streda – Komárno),

11.17.Rešpektovať dopravnú infraštruktúru nadregionálnej úrovne – koridory ciest

11.17.2. (Angern an der March) – Záhorská Ves – Malacky – (Šaštín-Stráže)/Malacky – Pezinok – Senec – (Šamorín),

11.17.22.Bratislava – Pezinok – Trnava,

11.20.Proporcionálne podporovať doplnkové postavenie dopravnej infraštruktúry medzinárodného, celoštátneho a nadregionálneho významu, ktorá, spolu s paneurópskymi multimodálnymi koridormi ITF a sieťami TEN-T, vytvára nadradenú dopravnú sústavu Slovenskej republiky.

12. V oblasti rozvoja nadradeného technického vybavenia

12.1.Vodné hospodárstvo

12.1.1.Zabezpečiť likvidáciu povodňových škôd z predchádzajúcich rokov a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí. Nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody.

12.1.2.Zvyšovať podiel obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom približovať sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ.

12.1.3.Zvyšovať využívanie kapacít vybudovaných veľkozdrojov pitnej vody (vodárenských nádrží) urýchlením výstavby prívodov vody a vodovodných sietí v obciach v bilančnom dosahu týchto zdrojov.

12.1.4.Zvyšovať spoľahlivosť zásobovania pitnou vodou rozširovaním diverzifikácie zdrojov, využívaním vzájomného prepojenia zdrojov podzemnej a povrchovej vody a budovaním vodárenských dispečingov.

12.1.5.Zavádzať opatrenia na znižovanie strát vody, orientovať investície na rekonštrukciu diaľkovodných potrubí a vodovodných sietí.

12.1.6.Zabezpečovať územnú prípravu na výstavbu veľkokapacitných zdrojov vody na zásobovanie v deficitných oblastiach a v oblastiach s ohrozenou kvalitou vody a vodohospodárskych diel v súlade s racionálnym využívaním vodohospodárskeho potenciálu.

12.1.7.Zabezpečovať podľa návrhu plánu územného rozvoja a z neho vyplývajúcich potrieb prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia.

12.1.8.Zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou.

12.1.9.Zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zosúladiť vypúšťanie odpadových vôd z jestvujúcich kanalizácií a čistiarní odpadových vôd s legislatívou požadovaným stavom.

12.1.10.Zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zvyšovať úroveň v odkanalizovaní miest a obcí v súlade s požiadavkami legislatívy EÚ (budovať čistiarne odpadových vôd v sídlach s verejnou kanalizáciou, budovať verejné kanalizácie s mechanicko-biologickým čistením v aglomeráciách nad 2000 ekvivalentných obyvateľov a pod.).

12.1.11.Prioritne podporovať výstavbu kanalizácií s čistiarňami odpadových vôd v obciach ležiacich v ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov.

12.1.12.Vodné hospodárstvo zamerať na zadržanie vody v povodiach. S týmto cieľom zabezpečiť" obnovu povodí tak, aby plnili funkciu zadržiavania a postupného prepúšťania vody, zvlášť pri mimoriadnych situáciách.

12.2.Energetika

12.2.1.Zabezpečiť územné podmienky pre výstavbu nových zariadení na výrobu elektrickej energie a tepla a s tým súvisiacich stavieb, vrátene zabezpečenia územnej prípravy, výstavbu a dobudovanie vnútroštátnych elektrických vedení a zariadení slúžiacich na prenos elektrickej energie, výstavbu ďalších medzinárodných prepojení v súvislosti s liberalizáciou energetiky a s otvorením trhov s elektrickou energiou v súlade so Stratégiou energetickej bezpečnosti SR.

12.2.2.Pre rozvojové zámery zabezpečenia vnútroštátnych a medzinárodných elektrických sietí a zariadení rešpektovať existujúce koridory vedení 220kV a 400kV a navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch

12.2.2.1.koridor pre nové medzištátne 2x400 kV vedenie ZVN v profile Stupava – štátna hranica Rakúsko,

12.2.2.2.koridor pre ďalšie uvažované medzištátne 2x400 kV vedenie ZVN v profile Podunajské Biskupice – ESt Petržalka III. – štátna hranica Rakúsko,

12.2.2.3.koridor pre nové 2x400 kV vedenie ZVN v trase Podunajské Biskupice – (Gabčíkovo),

12.2.2.7.koridor pre nové 2x400 kV vedenie ZVN v trase (Križovany) – Podunajské Biskupice, situované súbežne s jestvujúcim 400 kV vedením V439,

12.2.3.Optimalizovať diverzifikované územné vedenie trás potrubných vedení strategických surovín (ropa, zemný plyn) v súlade s rozvojom ropného a plynárenského priemyslu s cieľom udržať a posilniť strategicky dôležité postavenie Slovenska z pohľadu medzinárodných tranzitov a obchodu v Európe.

12.2.4.Rešpektovať územný dopad prepojenia Slovenskej republiky na tranzitný plynovod JAMAL a potrebu výstavby ďalších zásobníkov plynu.

12.2.5.Akceptovať v územnom rozvoji potrebu dobudovania skladovacích kapacít pre núdzové zásoby ropy v objeme 90 dní spotreby uplynulého roku a stavieb na zabezpečenie diverzifikácie zásobovania Slovenska ropou.

12.2.6.Presadzovať uplatnením energetickej politiky Slovenskej republiky, regionálnej energetickej politiky a využitím kompetencie miestnych orgánov samosprávy budovanie kogeneračných zdrojov na výrobu elektriny a tepla a tam, kde

je to ekonomicky a environmentálne zdôvodniteľné, udržať a inovovať už vybudované systémy s centralizovaným zásobovaním obyvateľstva teplom.

12.2.7.Vytvárať priaznivé podmienky na intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike.

12.2.8.Podporovať a presadzovať v regiónoch s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, malé vodné elektrárne a pod.) pre potreby obyvateľstva i služieb.

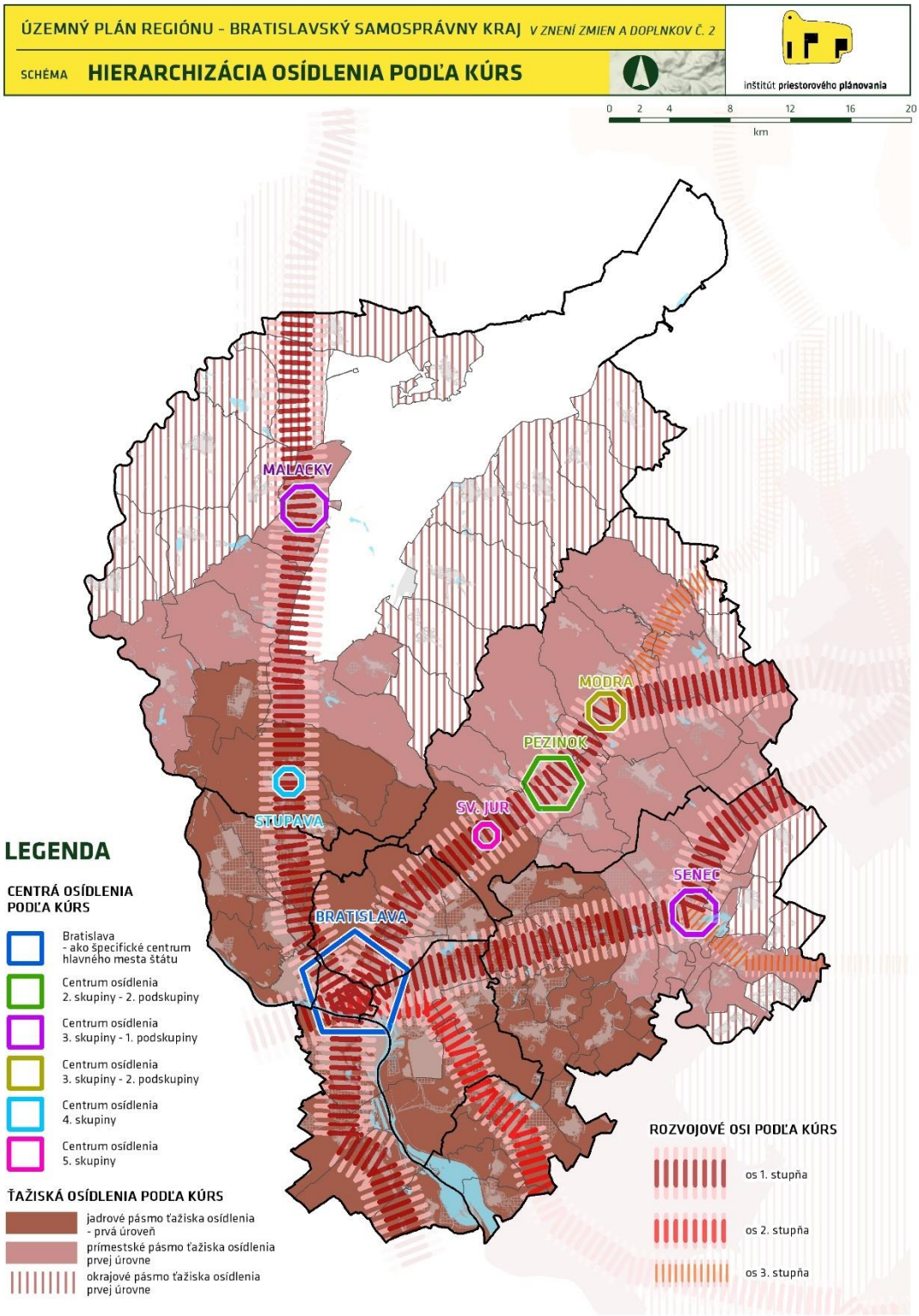
12.3.Odpadové hospodárstvo

12.3.1.Usmerniť cieľové smerovanie nakladania s určenými druhmi a množstvami odpadov v určenom čase, budovania nových zariadení na zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov, ako aj budovania zariadení na iné nakladanie s odpadmi v území v súlade s Programami odpadového hospodárstva.

12.3.2.Vytvárať územné predpoklady na zabezpečenie zneškodňovania nebezpečných odpadov ako podmienku ďalšieho rozvoja niektorých priemyselných odvetví.

12.3.3.Koordinovať a usmerňovať výstavbu nových skládok tak, aby kapacitne a spádovo zabezpečili požiadavky na ukladanie odpadov v jednotlivých regiónoch podľa ich špecifickej potreby.

12.3.4.Vytvárať územné podmienky na výstavbu regionálnych podnikov a prevádzok na separáciu a recykláciu odpadov a spaľovní odpadov pre jednotlivé oblasti s ich lokalizáciou v optimálnom dosahu najväčších producentov odpadov.

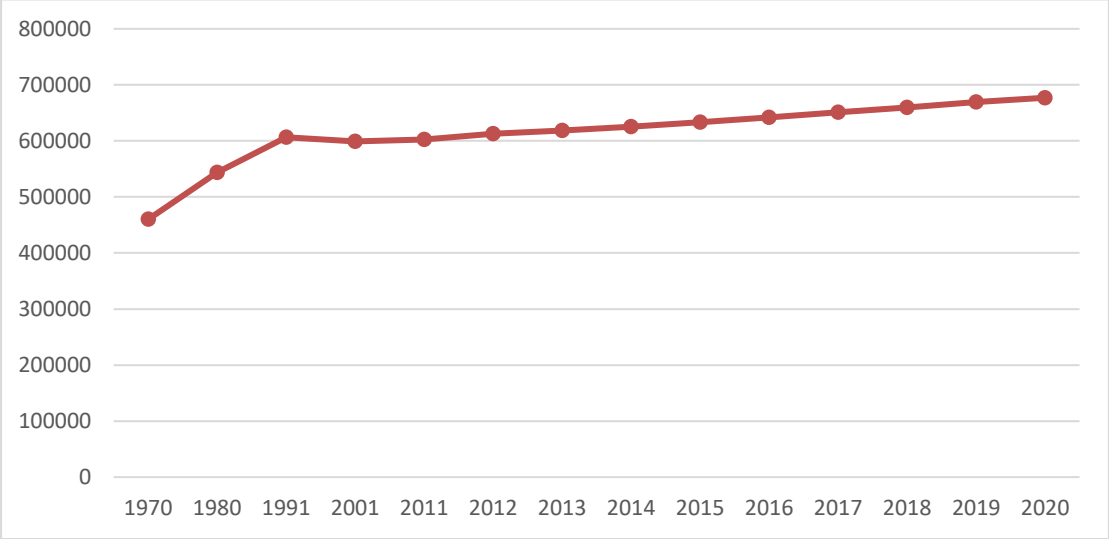

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA HIERARCHIZÁCIA OSÍDLENIA PODĽA KÚRS
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
MALACKY
MODRA
PEZINOK
SV. JUR
STUPAVA
SENEC
BRATISLAVA
LEGENDA
CENTRÁ OSÍDLENIA PODĽA KÚRS
Bratislava - ako špecifické centrum hlavného mesta štátu
Centrum osídlenia 2. skupiny - 2. podskupiny
Centrum osídlenia 3. skupiny - 1. podskupiny
Centrum osídlenia 3. skupiny - 2. podskupiny
Centrum osídlenia 4. skupiny
Centrum osídlenia 5. skupiny
ŤAŽISKÁ OSÍDLENIA PODĽA KÚRS
jadrové pásmo ťažiska osídlenia - prvá úroveň
prímestské pásmo ťažiska osídlenia prvej úrovne
okrajové pásmo ťažiska osídlenia prvej úrovne
ROZVOJOVÉ OSI PODĽA KÚRS
os 1. stupňa
os 2. stupňa
os 3. stupňa

3. Základné demografické, sociálne a ekonomické východiská podmieňujúce rozvoj územia

3.1. Retrospektívny vývoj obyvateľstva

Pri sčítaní ľudu, domov a bytov v roku 1970 bol počet obyvateľov Bratislavského kraja 459 975, v roku 1980 už 543 800, následne pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 602 436 obyvateľov a o ďalších desať rokov pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 už 719 537obyvateľov, tzn., že počet obyvateľov sa do roku 20112021 vzhľadom na rok 19801970 zvýšil o 142 461 175 737 osôb (t.j. o 32,3 31,0 %). Najvyšší nárast počtu obyvateľov bol zaznamenaný v rokoch 1970-1980 (počet obyvateľov kraja sa zvýšil o 83 825 obyvateľov, t.j. o 18,2 %). V rokoch ďalšom decéniu (r. 1980-1991) sa počet obyvateľov zvýšil o 62 551 obyvateľov, t.j. o 11,5 %. V rokoch 1991-2001 došlo v kraji k poklesu obyvateľstva o 7 336 osôb, t.j. o 1,2 %, a v období 2001-2011 opäť došlo k miernemu nárastu o 3 421 osôb, t.j. o 0,6 % a v období poslednej dekády rokov 2011-2021 došlo k výraznému nárastu o 117 101 obyvateľov, t.j. o 19,4%.

Graf: Vývoj počtu obyvateľov Bratislavského kraja v rokoch 1970 až 2021:

Vývoj počtu obyvateľov v okresoch Bratislavského kraja od roku 1970 1980 po rok 2011 2021 prebiehal takto:

Vývoj počtu obyvateľov podľa okresov Bratislavského kraja v r.1970-2011 1980-2021:

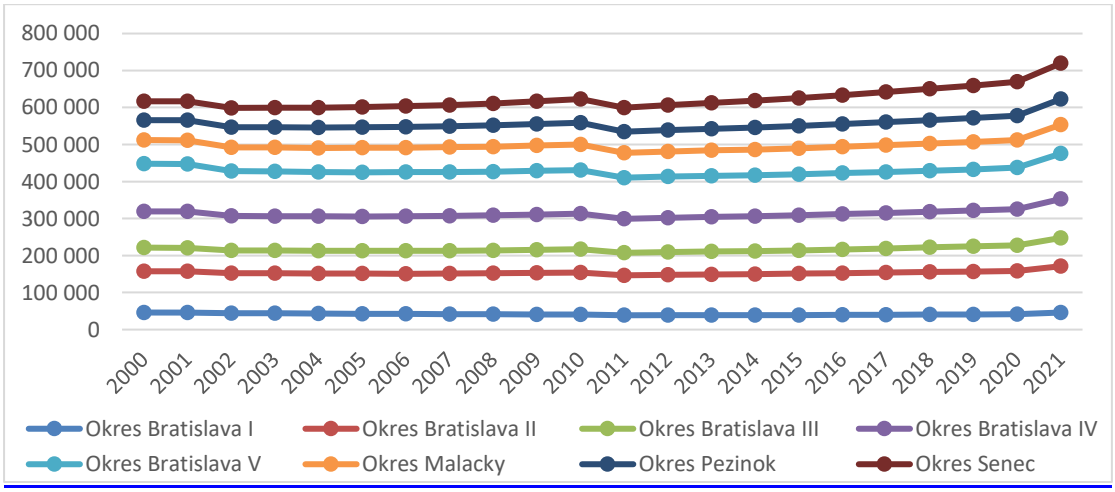
sídelná štruktúra	počet obyvateľov														
	SĽDB 1970	SĽDB 1980	SĽDB 1991	SODB 2001	SODB 2011	2002 (31.12.)	2003 (31.12.)	2004 (31.12.)	2005 (31.12.)	2006 (31.12.)	2007 (31.12.)	2008 (31.12.)	2009 (31.12.)	2010 (31.12.)	2011 (31.12.)
okres Bratislava I	79 316	59 547	49 018	44 798	38 655	43 977	43 367	42 858	42 241	41 581	41 255	41 032	40 828	41 086	38 788
okres Bratislava II	107 246	119 845	112 419	108 139	108 362	107 991	108 056	108 316	108 647	109 648	110 729	111 837	112 875	113 764	109 136
okres Bratislava III	75 192	72 571	64 485	61 418	61 046	61 606	61 467	61 614	61 728	61 823	62 145	62 673	63 383	63 866	61 470
okres Bratislava IV	44 178	75 606	84 325	93 058	92 030	93 116	92 994	92 926	93 672	94 417	94 701	95 491	96 403	97 092	92 651
okres Bratislava V	-	52 690	131 950	121 259	111 135	120 359	119 649	119 441	119 171	118 622	118 097	117 758	117 572	116 993	111 147
Bratislava,hl.m.SR	*305 932*	*380 259*	*442 197*	*428 672*	*411 228*	*427 049*	*425 533*	*425 155*	*425 459*	*426 091*	*426 927*	*428 791*	*431 061*	*432 801*	*413 192*
okres Malacky	59 101	63 086	62 205	64 354	67 376	64 966	65 448	65 840	66 353	66 873	67 506	68 318	69 198	69 936	67 785
Malacky	*11 101*	*15 218*	*17 573*	*17 773*	*17 051*	*17 765*	*17 870*	*17 858*	*17 847*	*17 785*	*17 887*	*17 937*	*18 097*	*18 132*	*17 066*
Stupava	*6 863*	*8 062*	*7 834*	*8 063*	*9 282*	*8 158*	*8 206*	*8 283*	*8 433*	*8 593*	*8 745*	*8 940*	*9 333*	*9 544*	*9 345*
okres Pezinok	48 546	50 982	52 078	54 164	57 567	54 723	55 043	55 390	55 939	56 518	57 164	57 955	58 767	59 547	57 975
Modra	*7 249*	*7 679*	*8 090*	*8 536*	*8 751*	*8 557*	*8 655*	*8 657*	*8 704*	*8 715*	*8 804*	*8 888*	*8 957*	*8 989*	*8 795*
Pezinok	*13 872*	*17 116*	*20 515*	*21 082*	*21 179*	*21 095*	*21 077*	*21 147*	*21 334*	*21 405*	*21 656*	*21 839*	*22 068*	*22 324*	*21 263*

~~sídelná štruktúra~~	~~počet obyvateľov~~														
	~~SĽDB 1970~~	~~SĽDB 1980~~	~~SĽDB 1991~~	~~SODB 2001~~	~~SODB 2011~~	~~2002 (31.12.)~~	~~2003 (31.12.)~~	~~2004 (31.12.)~~	~~2005 (31.12.)~~	~~2006 (31.12.)~~	~~2007 (31.12.)~~	~~2008 (31.12.)~~	~~2009 (31.12.)~~	~~2010 (31.12.)~~	~~2011 (31.12.)~~
~~*Svätý Jur*~~	~~*5 286*~~	~~*5 123*~~	~~*4 600*~~	~~*4 614*~~	~~*5 141*~~	~~*4 714*~~	~~*4 743*~~	~~*4 799*~~	~~*4 836*~~	~~*4 929*~~	~~*4 972*~~	~~*5 012*~~	~~*5 167*~~	~~*5 258*~~	~~*5 229*~~
~~okres Senec~~	~~46 396~~	~~49 473~~	~~49 871~~	~~51 825~~	~~66 265~~	~~52 998~~	~~53 763~~	~~54 747~~	~~55 948~~	~~57 271~~	~~59 253~~	~~61 514~~	~~63 680~~	~~66 402~~	~~67 585~~
~~*Senec*~~	~~*8 531*~~	~~*10 772*~~	~~*14 357*~~	~~*14 673*~~	~~*17 050*~~	~~*14 811*~~	~~*15 030*~~	~~*15 193*~~	~~*15 357*~~	~~*15 542*~~	~~*15 750*~~	~~*16 019*~~	~~*16 353*~~	~~*16 665*~~	~~*17 289*~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~**459 975**~~	~~**543 800**~~	~~**606 351**~~	~~**599 015**~~	~~**602 436**~~	~~**599 736**~~	~~**599 787**~~	~~**601 132**~~	~~**603 699**~~	~~**606 753**~~	~~**610 850**~~	~~**616 578**~~	~~**622 706**~~	~~**628 686**~~	~~**606 537**~~

sídelná štruktúra	**počet obyvateľov**														
	SĽDB 1980	**SĽDB 1991**	**SĽDB 2001**	**SODB 2011**	**SODB 2021**	**2012 31.12.)**	**2013 (31.12.)**	**2014 (31.12.)**	**2015 (31.12.)**	**2016 (31.12.)**	**2017 (31.12.)**	**2018 (31.12.)**	**2019 (31.12.)**	**2020 (31.12.)**	**2021 (31.01.)**
okres Bratislava I	59 547	49 018	44 798	38 655	46 080	38 867	38 823	38 988	39 470	39 953	40 610	41 095	41 893	42 546	46 432
okres Bratislava II	119 845	112 419	108 139	108 362	125 179	110 158	111 051	112 054	113 201	114 092	114 920	115 653	116 223	116 669	125 001
okres Bratislava III	72 571	64 485	61 418	61 046	76 270	62 054	62 546	63 081	63 997	65 093	66 442	67 913	69 479	70 641	76 694
okres Bratislava IV	75 606	84 325	93 058	92 030	105 245	93 386	93 948	94 554	95 376	96 032	96 791	97 261	97 792	98 404	105 154
okres Bratislava V	52 690	131 950	121 259	111 135	122 729	111 124	111 021	111 001	110 888	110 753	110 801	110 942	112 339	112 688	122 296
Bratislava,hl.m.SR	*380 259*	*442 197*	*428 672*	*411 228*	*475 503*	415 589	417 389	419 678	422 932	425 923	429 564	432 864	437 726	440 948	*475 577*
okres Malacky	63 086	62 205	64 354	67 376	78 136	68 517	69 222	70 043	70 964	72 098	72 999	73 985	74 661	75 325	78 809
Malacky	*15 218*	*17 573*	*17 773*	*17 051*	*18 935*	*17 061*	17 087	17 135	17 253	17 357	17 430	17 438	17 467	17 376	*18 917*
Stupava	*8 062*	*7 834*	*8 063*	*9 282*	*12 595*	*9 665*	9 944	10 235	10 597	11 099	11 471	11 887	12 108	12 288	*12 659*
okres Pezinok	50 982	52 078	54 164	57 567	69 183	58 696	59 602	60 445	61 504	62 459	63 638	64 697	65 593	66 174	69 623
Modra	*7 679*	*8 090*	*8 536*	*8 751*	*9 346*	*8 797*	8 785	8 817	8 901	8 934	8 976	9 042	9 046	9 009	*9 349*
Pezinok	*17 116*	*20 515*	*21 082*	*21 179*	*24 900*	*21 508*	21 851	22 129	22 467	22 633	22 861	23 002	23 034	23 004	*24 838*
Svätý Jur	*5 123*	*4 600*	*4 614*	*5 141*	*5 941*	*5317*	5 442	5 500	5 523	5 593	5 655	5 700	5 724	5 747	*5 945*
okres Senec	49 473	49 871	51 825	66 265	96 715	69 880	72 167	75 001	77 888	81 412	84 637	88 052	91 612	94 577	99 705
Senec	*10 772*	*14 357*	*14 673*	*17 050*	*20 116*	*17 566*	17 806	18 208	18 658	19 086	19 410	19 711	19 963	19 997	*20 131*
Bratislavský kraj	**543 800**	**606 351**	**599 015**	**602 436**	**719 537**	**612 682**	**618 380**	**625 167**	**633 288**	**641 892**	**650 838**	**659 598**	**669 592**	**677 024**	**723 714**

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR
SODB 2011 a 2021, ŠÚ SR
r. 2002-~~2011~~2021 (stav k 31.12.) - ŠÚ SR

Graf: Vývoj počtu obyvateľov v okresoch Bratislavského kraja v rokoch 2000 – 2021:

Zdroj: Databáza DATACUBE, Štatistický úrad SR

Medziročne zaznamenávajú všetky okresy BSK mierny nárast. Zaujímavé však je, že počet obyvateľov pri všetkých SODB historicky vždy mierne poklesol, čo bolo spôsobené odlišnosťami v metodike sledovania týchto údajov Štatistické úradu SR a evidencie miest a obcí. Až pri SODB v roku 2021 vidíme po prvýkrát v štatistickom zisťovaní medziročný nárast, a to pomerne citeľný, nakoľko zaznamenal takmer +20% obyvateľstva.

Dynamika vývinu počtu obyvateľov v rokoch sčítaní obyvateľov ~~1970-2011~~ 1980-2021 zaznamenala v okresoch Bratislavského kraja nasledujúce prírastky resp. úbytky obyvateľstva:

Prírastky resp. úbytky počtu obyvateľov a index rastu podľa okresov Bratislavského kraja v r. ~~1970-2011~~ 1980-2021:

~~sídelná štruktúra~~	~~prírastky/úbytky počtu obyvateľov~~					~~index rastu~~				
	~~1970-1980~~	~~1980-1991~~	~~1991-2001~~	~~2001-2011~~	~~1970-2011~~	~~1980/1970~~	~~1991/1980~~	~~2001/1991~~	~~2011/2001~~	~~2011/1970~~
~~okres Bratislava I~~	~~-19 769~~	~~-10 529~~	~~-4 220~~	~~-6 143~~	~~-40 661~~	~~75,1~~	~~82,3~~	~~91,4~~	~~86,3~~	~~48,7~~
~~okres Bratislava II~~	~~12 599~~	~~-7 426~~	~~-4 280~~	~~223~~	~~1 116~~	~~111,7~~	~~93,8~~	~~96,2~~	~~100,2~~	~~101,0~~
~~okres Bratislava III~~	~~-2 621~~	~~-8 086~~	~~-3 067~~	~~-372~~	~~-14 146~~	~~96,5~~	~~88,9~~	~~95,2~~	~~99,4~~	~~81,2~~
~~okres Bratislava IV~~	~~31 428~~	~~8 719~~	~~8 733~~	~~-1 028~~	~~47 852~~	~~171,1~~	~~111,5~~	~~110,4~~	~~98,9~~	~~208,3~~
~~okres Bratislava V~~	~~-~~	~~79 260~~	~~-10 691~~	~~-10 124~~	~~-~~	~~-~~	~~250,4~~	~~91,9~~	~~91,7~~	~~-~~
~~Bratislava, hl.m. SR~~	~~74 327~~	~~61 938~~	~~-13 525~~	~~*-17 444*~~	~~*105 296*~~	~~124,3~~	~~116,3~~	~~96,9~~	~~*95,9*~~	~~*134,4*~~
~~okres Malacky~~	~~3 985~~	~~-881~~	~~2 149~~	~~3 022~~	~~8 275~~	~~106,7~~	~~98,6~~	~~103,5~~	~~104,7~~	~~114,0~~
~~Malacky~~	~~4 117~~	~~2 355~~	~~200~~	~~*-722*~~	~~*5 950*~~	~~137,1~~	~~115,5~~	~~101,1~~	~~*95,9*~~	~~*153,6*~~
~~Stupava~~	~~1 199~~	~~-228~~	~~229~~	~~*1 219*~~	~~*2 419*~~	~~117,5~~	~~97,2~~	~~102,9~~	~~*115,1*~~	~~*135,2*~~
~~okres Pezinok~~	~~2 436~~	~~1 096~~	~~2 086~~	~~3 403~~	~~9 021~~	~~105,0~~	~~102,1~~	~~104,0~~	~~106,3~~	~~118,6~~
~~Modra~~	~~430~~	~~411~~	~~446~~	~~*215*~~	~~*1 502*~~	~~105,9~~	~~105,4~~	~~105,5~~	~~*102,5*~~	~~*120,7*~~
~~Pezinok~~	~~3 244~~	~~3 399~~	~~567~~	~~*97*~~	~~*7 307*~~	~~123,4~~	~~119,9~~	~~102,8~~	~~*100,5*~~	~~*152,7*~~
~~Svätý Jur~~	~~-163~~	~~-523~~	~~14~~	~~*527*~~	~~*-145*~~	~~96,9~~	~~89,8~~	~~100,3~~	~~*111,4*~~	~~*97,3*~~
~~okres Senec~~	~~3 077~~	~~398~~	~~1 954~~	~~14 440~~	~~19 869~~	~~106,6~~	~~100,8~~	~~103,9~~	~~127,9~~	~~142,8~~
~~Senec~~	~~2 241~~	~~3 585~~	~~316~~	~~*2 377*~~	~~*8 519*~~	~~126,3~~	~~133,3~~	~~102,2~~	~~*116,2*~~	~~*199,9*~~
~~Bratislavský kraj~~	~~83 825~~	~~62 551~~	~~-7 336~~	~~**3 421**~~	~~**142 461**~~	~~118,2~~	~~111,5~~	~~98,8~~	~~**100,6**~~	~~**131,0**~~

sídelná štruktúra	**prírastky/úbytky počtu obyvateľov**					**index rastu**				
	1980-1991	***1991-2001***	***2001-2011***	***2011-2021***	***1980-2021***	***1991/1980***	***2001/1991***	***2011/2001***	***2021/2011***	***2021/1980***
okres Bratislava I	-10 529	-4 220	-6 143	7 425	-13 467	82,3	91,4	86,3	119,2	77,4
okres Bratislava II	-7 426	-4 280	223	16 817	5 334	93,8	96,2	100,2	115,5	104,5
okres Bratislava III	-8 086	-3 067	-372	15 224	3 699	88,9	95,2	99,4	124,9	105,1
okres Bratislava IV	8 719	8 733	-1 028	13 215	29 639	111,5	110,4	98,9	114,4	139,2
okres Bratislava V	79 260	-10 691	-10 124	11 594	70 039	250,4	91,9	91,7	110,4	232,9
Bratislava, hl.m. SR	61 938	-13 525	-17 444	64 275	95 244	116,3	96,9	95,9	115,6	125,0
okres Malacky	-881	2 149	3 022	10 760	15 050	98,6	103,5	104,7	116,0	123,9
Malacky	2 355	200	-722	1 884	3 717	115,5	101,1	95,9	111,0	124,4
Stupava	-228	229	1 219	3 313	4 533	97,2	102,9	115,1	135,7	156,2
okres Pezinok	1 096	2 086	3 403	11 616	18 201	102,1	104,0	106,3	120,2	135,7
Modra	411	446	215	595	1 667	105,4	105,5	102,5	106,8	121,7
Pezinok	3 399	567	97	3 721	7 784	119,9	102,8	100,5	117,6	145,5
Svätý Jur	-523	14	527	800	818	89,8	100,3	111,4	115,6	116,0
okres Senec	398	1 954	14 440	30 450	47 242	100,8	103,9	127,9	146,0	195,5
Senec	3 585	316	2 377	3 066	9 344	133,3	102,2	116,2	118,0	186,7
Bratislavský kraj	**62 551**	**-7 336**	**3 421**	**117 101**	**175 737**	**111,5**	**98,8**	**100,6**	**119,4**	**132,3**

Zdroj: vlastný výpočet podľa údajov ŠÚ SR zo sčítaní obyvateľov v r. ~~1970-2011~~1980-2021

Zastúpenie jednotlivých okresov na počte obyvateľov Bratislavského kraja je veľmi rôznorodé a ich postavenie v hierarchii podľa počtu obyvateľov v rámci dotknutého kraja v rokoch 1991, 2001, ~~aj~~ 2011 a 2021 (stav k dňu SODB) sa podstatne nemení, aj keď možno badať určité tendencie poklesu obyvateľov v hlavnom meste, spojeného s miernym nárastom počtu obyvateľov vo vidieckych, resp. prímestských sídlach. Početne je najväčší okres Bratislava II~~V~~, ktorého obyvatelia tvorili v roku ~~2011~~ 2021 ~~18,4~~ 17,4 % obyvateľstva kraja, ďalej nasleduje okres Bratislava ~~II~~ V (~~18,0~~ 17,1 %) a Bratislava IV (~~15,3~~ 14,6 %). Najmenším okresom podľa počtu

obyvateľov je okres Bratislava I, ktorého obyvateľstvo sa na celkovom počte obyvateľov kraja podieľa 6,4 %. Celkovo obyvateľstvo mesta Bratislava tvorí ~~68,3~~ 66,1 % obyvateľstva kraja.

V ďalšom prehľade uvádzame vývoj podielu mestského a vidieckeho obyvateľstva v Bratislavskom kraji v rokoch ~~1970-2011~~ 1980-2021.

Vývoj podielu mestského a vidieckeho obyvateľstva v Bratislavskom kraji v r. ~~1970-2011~~ 1980-2021:

~~sídelná štruktúra~~	~~podiel obyvateľstva~~														
	~~SĽDB 1970~~	~~SĽDB 1980~~	~~SĽDB 1991~~	~~SODB 2001~~	~~SODB 2011~~	~~2002 (31.12.)~~	~~2003 (31.12.)~~	~~2004 (31.12.)~~	~~2005 (31.12.)~~	~~2006 (31.12.)~~	~~2007 (31.12.)~~	~~2008 (31.12.)~~	~~2009 (31.12.)~~	~~2010 (31.12.)~~	~~2011 (31.12.)~~
~~*Bratislava, hl.m. SR*~~	~~*66,5*~~	~~*69,9*~~	~~*72,9*~~	~~*71,6*~~	~~*68,3*~~	~~*71,2*~~	~~*70,9*~~	~~*70,7*~~	~~*70,5*~~	~~*70,2*~~	~~*69,9*~~	~~*69,5*~~	~~*69,2*~~	~~*68,8*~~	~~*68,1*~~
~~ostatné mestá regiónu~~	~~11,5~~	~~11,8~~	~~12,0~~	~~12,5~~	~~*13,0*~~	~~12,5~~	~~12,6~~	~~12,6~~	~~12,7~~	~~12,7~~	~~12,7~~	~~12,8~~	~~12,8~~	~~12,9~~	~~*13,0*~~
~~mestské sídla spolu~~	~~78,0~~	~~81,7~~	~~85,0~~	~~84,0~~	~~*81,3*~~	~~83,7~~	~~83,5~~	~~83,4~~	~~83,1~~	~~82,9~~	~~82,6~~	~~82,3~~	~~82,1~~	~~81,7~~	~~*81,1*~~
~~vidiecke sídla spolu~~	~~22,0~~	~~18,3~~	~~15,0~~	~~16,0~~	~~*18,7*~~	~~16,3~~	~~16,5~~	~~16,6~~	~~16,9~~	~~17,1~~	~~17,4~~	~~17,7~~	~~17,9~~	~~18,3~~	~~*18,9*~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~

sídelná štruktúra	podiel obyvateľstva														
	SĽDB 1980	SĽDB 1991	SĽDB 2001	SODB 2011	SODB 2021	2012 (31.12.)	2013 (31.12.)	2014 (31.12.)	2015 (31.12.)	2016 (31.12.)	2017 (31.12.)	2018 (31.12.)	2019 (31.12.)	2020 (31.12.)	2021 (31.12.)
Bratislava, hl.m. SR	*69,9*	*72,9*	*71,6*	*68,3*	*66,1*	*67,8*	*67,5*	*67,1*	*66,8*	*66,4*	*66,0*	*65,6*	*65,4*	*65,1*	*65,7*
ostatné mestá regiónu	11,8	12,0	12,5	*13,0*	*12,8*	13,0	13,1	13,1	13,2	13,2	13,2	13,2	13,0	12,9	*12,7*
mestské sídla spolu	81,7	85,0	84,0	*81,3*	*78,8*	*80,9*	*80,6*	*80,3*	*80,0*	*79,5*	*79,2*	*78,8*	*78,4*	*78,0*	*78,4*
vidiecke sídla spolu	18,3	15,0	16,0	*18,7*	*21,2*	*19,1*	*19,4*	*19,7*	*20,0*	*20,5*	*20,8*	*21,2*	*21,6*	*22,0*	*21,9*
Bratislavský kraj	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Zdroj: databázy ŠÚ SR

V dôsledku koncentrácie obyvateľstva do Bratislavy vzrástol podiel obyvateľstva Bratislavy na celkovom počte obyvateľov Bratislavského kraja v rokoch sčítania ľudu ~~1970~~ 1980-1991 zo ~~66,5~~ 69,9 % na 72,9 % a následne pozorujeme od roku 1991 až po súčasnosť pokles podielu obyvateľstva Bratislavy na ~~68,3~~ 66,1 % v roku ~~2011~~ 2021. Podiel obyvateľstva ostatných miest regiónu na obyvateľstve kraja trvale rastie z hodnoty ~~11,5~~ 11,8 % v roku ~~1970~~ 1980 na ~~13,0~~ 12,8 % v roku ~~2011~~ 2021. Plynulá koncentrácia obyvateľstva do mestských sídiel zvyšovala stupeň urbanizácie priestoru Bratislavského kraja v rokoch ~~1970~~1980-1991, čo sa prejavilo v raste podielu mestského obyvateľstva zo ~~78,0~~ 81,7 % na 85,0 %. Od roku 1991 podiel obyvateľstva mestských sídiel trvale klesol ~~klesá~~ až na hodnotu ~~81,3~~ 78,8 % v roku ~~2010~~ 2021. Na druhej strane, v rokoch ~~1970~~1980-1991 výraznejšie pokleslo zastúpenie vidieckych sídiel z ~~22,0~~ 18,3 % na 15,0 % a od roku 1991 ~~možno~~ badať opätovný rast podielu vidieckeho obyvateľstva na ~~18,7~~ 21,2% v roku ~~2011~~ 2021. Podiel obyvateľov vo vidieckych sídlach má v porovnaní s mestskou štruktúrou stúpajúcu tendenciu.

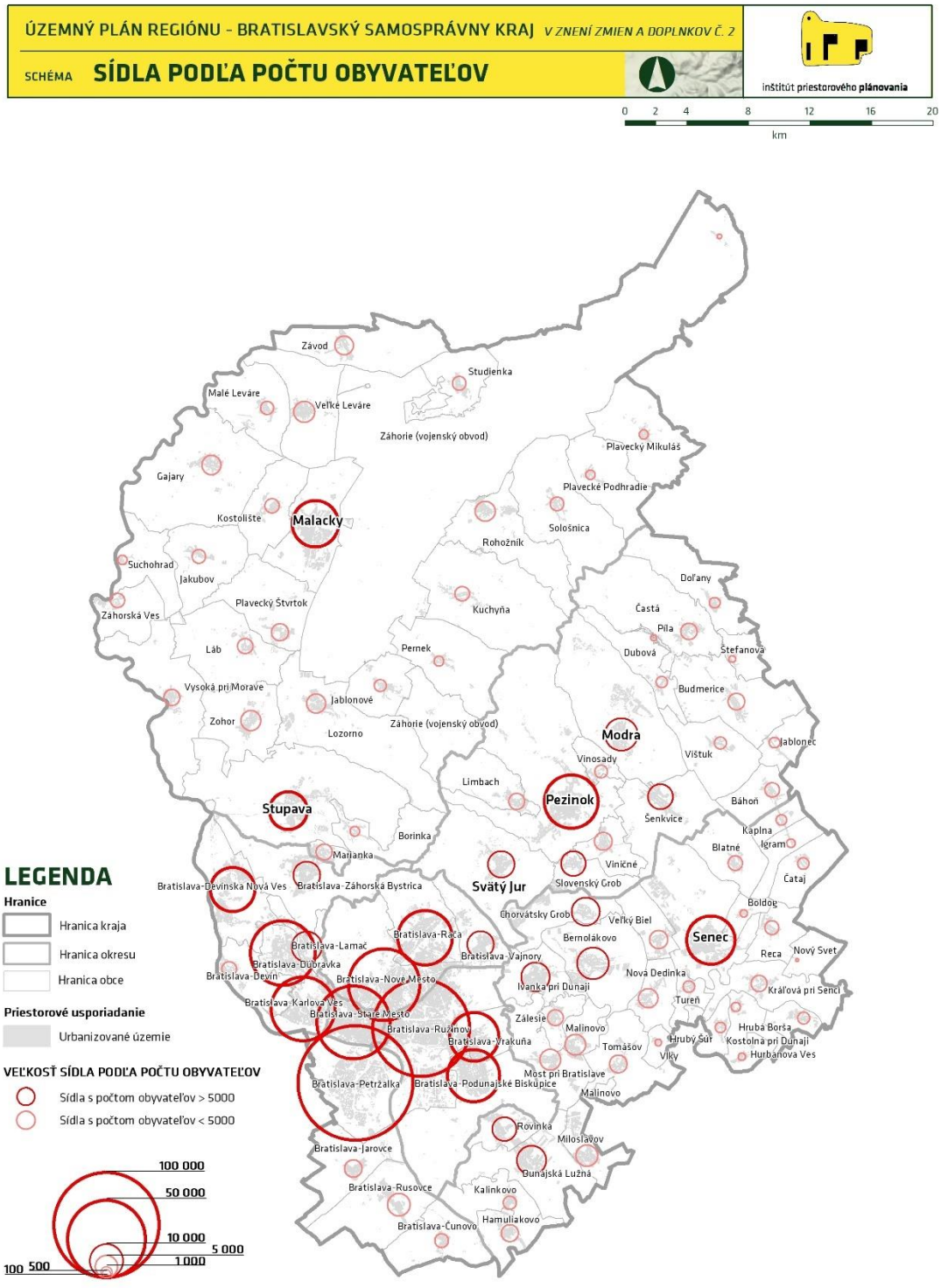
Podiel okresov na rozlohe a počte obyvateľov Bratislavského kraja bol v roku ~~2011~~ 2021 nasledujúci:

Vybrané ukazovatele podľa okresov Bratislavského kraja k 31.12. ~~2011~~2021

sídelná štruktúra	výmera v km²		počet obcí		z toho so štatútom mesta		počet obyvateľov k 31.12. ~~2011~~2021		počet obyv. na km²
	abs.	*%*	*abs.*	*%*	*abs.*	*%*	*abs.*	*%*	
Bratislava, hl.m. SR	367,7	17,9	1	1,4	1	14,3	475 577 ~~*413 192*~~	65,7 ~~*68,1*~~	1 294 ~~*1 124*~~
Bratislava I	*9,6*	*0,5*	*1 MČ*	-	-	-	46 432 ~~38 788~~	6,4 ~~6,4~~	4 823 ~~4 040~~
Bratislava II	*92,5*	*4,5*	*3 MČ*	-	-	-	125 001 ~~109 136~~	17,3 ~~18,0~~	1 352 ~~1 180~~
Bratislava III	*74,7*	*3,6*	*3 MČ*	-	-	-	76 694 ~~61 470~~	10,6 ~~10,1~~	1 027 ~~823~~
Bratislava IV	*96,7*	*4,7*	*6 MČ*	-	-	-	105 154 ~~92 651~~	14,5 ~~15,3~~	1 088 ~~958~~
Bratislava V	*94,2*	*4,6*	*4 MČ*	-	-	-	122 296 ~~111 147~~	16,9 ~~18,3~~	1 298 ~~1 180~~
okres Malacky	949,5	46,3	26	35,6	2	28,6	78 809 ~~67 785~~	10,9 ~~11,2~~	83 ~~71~~
okres Pezinok	375,5	18,3	17	23,3	3	42,9	69 623 ~~57 975~~	9,6 ~~9,6~~	185 ~~154~~
okres Senec	359,9	17,5	29	39,7	1	14,3	99 705 ~~67 585~~	13,8 ~~11,1~~	277 ~~188~~
Bratislavský kraj	**2 052,6**	**100,0**	**73**	**100,0**	**7**	**100,0**	**723 714** ~~**606 537**~~	**100,0**	**353** ~~**295**~~

Zdroj: databázy ŠÚ SR; Mestská a obecná štatistika, ŠÚ SR
Pozn.: MČ = mestská časť

Počet obyvateľov Bratislavského kraja sa v roku ~~2011~~ 2021 (k 31.12.) podieľal ~~11,2~~ 15 %-ami na celkovom počte obyvateľov Slovenskej republiky (~~5 404~~ ~~322~~ 5 434 712 obyvateľov) a hustota obyvateľstva kraja ~~295~~ 352 obyv./km² v roku ~~2011~~ 2021 výrazne prevyšuje celoslovenský priemer (~~110~~ 111 obyv./km²).

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA SÍDLA PODĽA POČTU OBYVATEĽOV
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Závod
Studienka
Malé Leváre
Veľké Leváre
Záhorie (vojenský obvod)
Plavecký Mikuláš
Gajary
Plavecké Podhradie
Kostolište
Malacky
Solosnica
Rohožník
Suchohrad
Jakubov
Doľany
Plavecký Štvrtok
Kuchyňa
Častá
Záhorská Ves
Pila
Láb
Pernek
Dubová
Štefanová
Budmerice
Vysoká pri Morave
Jablonové
Zohor
Lozorno
Záhorie (vojenský obvod)
Modra
Jablonec
Vinosady
Vištuk
Limbach
Stupava
Pezinok
Šenkvice
Báhoň
Borinka
Kaplna
Blatné
Igram
Matianka
Viničné
Čataj
Bratislava-Devínska Nová Ves
Bratislava-Záhorská Bystrica
Svätý Jur
Slovenský Grob
Boldog
Chorvátsky Grob
Veľký Biel
Bratislava-Raca
Bratislava-Lamač
Bernolákovo
Senec
Reca
Nový Svet
Bratislava-Vajnory
Bratislava-Dúbravka
Bratislava-Devín
Bratislava-Nové Mesto
Nová Dedinka
Ivanka pri Dunaji
Tureň
Kráľová pri Senci
Bratislava-Karlova Ves
Bratislava-Staré Mesto
Záležie
Malinovo
Hrubá Borša
Bratislava-Ružinov
Bratislava-Vrakuňa
Tomášov
Hrubý Šúr
Kostolná pri Dunaji
Vlky
Hurbanova Ves
Most pri Bratislave
Bratislava-Petržalka
Bratislava-Podunajské Biskupice
Malinovo
Rovinka
Miloslavov
Bratislava-Jarovce
Dunajská Lužná
Bratislava-Rusovce
Kalinkovo
Hamuliakovo
Bratislava-Čunovo
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Priestorové usporiadanie
Urbanizované územie
VEĽKOSŤ SÍDLA PODĽA POČTU OBYVATEĽOV
Sídla s počtom obyvateľov > 5000
Sídla s počtom obyvateľov < 5000
100 000
50 000
10 000
5 000
1 000
500
100

3.2. Bilancia pohybu obyvateľstva

Priebeh prirodzeného a migračného pohybu obyvateľstva v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja v rokoch 2001-2011 je tabuľkovo znázornený v prílohe tohto dokumentu.

~~Z uvedeného prehľadu vyplýva, že~~ Ppočet obyvateľov Bratislavského kraja od roku 2001 rastie, a to najmä zásluhou migračného prírastku obyvateľstva. Prirodzený pohyb obyvateľstva ~~sa v rokoch 2001-2005 pohyboval v záporných polohách~~ sledujeme počas celého obdobia 2011-2021 v kladných polohách.~~, od roku 2006 sledujeme už prirodzený prírastok obyvateľstva.~~ Najvyšší prirodzený ~~úbytok~~ prírastok v sledovanom období ~~2001-2011~~2011-2021 bol v roku ~~2002~~2016, kedy ~~bol úbytok~~pribudlo ~~965~~ 2 296 osôb. Pre porovnanie, v SR dosahoval prirodzený pohyb obyvateľstva najvyššie hodnoty taktiež v roku 2016 a na rozdiel od Bratislavského kraja, v ktorom má po celé sledované obdobie kladné hodnoty, má v SR v rokoch 2020 a 2021 prirodzený prírastok záporné hodnoty. ~~v rokoch 2001-2003 záporné hodnoty a od roku 2004 po rok 2011 kladné hodnoty.~~ Migračné saldo na úrovni Bratislavského kraja sa pohybuje v kladnej polohe po celé obdobie. Najvyšší prírastok obyvateľstva sťahovaním bol v roku ~~2008~~2019, a to ~~4 680~~7 886 osôb. V Slovenskej republike dosahuje saldo sťahovania kladné hodnoty po celé obdobie.~~, a zvlášť s rastúcou tendenciou od roku 2002 po rok 2008.~~

Prirodzený a migračný pohyb obyvateľstva sa zlučuje v celkovom prírastku alebo úbytku obyvateľstva. Za celé obdobie ~~2001-2011~~ 2011-2021 zaznamenávame v Bratislavskom kraji celkový prírastok obyvateľstva, pričom najvyšší prírastok v počte obyvateľov bol v roku ~~2011~~2019, a to ~~6 606~~ 9 994 osôb. Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že Bratislavský kraj vykazuje priaznivé trendy vývinu prirodzeného pohybu obyvateľstva aj salda sťahovania, ktoré sa odrážajú v celkovom prírastku obyvateľstva.

3.3. Obyvateľstvo podľa druhu pobytu[1]

V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad o obyvateľstve podľa druhu pobytu za jednotlivé okresy Bratislavského kraja.

Obyvateľstvo v roku 2001 podľa druhu pobytu podľa okresov Bratislavského kraja

sídelná štruktúra	Bývajúce obyvateľstvo	Dočasne neprítomné obyvateľstvo	Bývajúce prítomné obyvateľstvo	Dočasne prítomné obyvateľstvo	Prítomné obyvateľstvo
Bratislava, hl.m. SR	*428 672*	*35 820*	*392 852*	*30 233*	*423 085*
okres Bratislava I	44 798	5 718	39 080	4 282	43 362
okres Bratislava II	108 139	8 953	99 186	7 661	106 847
okres Bratislava III	61 418	4 743	56 675	5 304	61 979
okres Bratislava IV	93 058	7 613	85 445	7 197	92 642
okres Bratislava V	121 259	8 793	112 466	5 789	118 255
okres Malacky	64 354	3 744	60 610	2 917	63 527
okres Pezinok	54 164	3 316	50 848	2 699	53 547
okres Senec	51 825	3 474	48 351	2 486	50 837

[1] Údaje o obyvateľstve podľa druhu pobytu zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 doposiaľ publikované nie sú, vychádzame preto z jediných dostupných a oficiálnych údajov z predchádzajúceho Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001.

Trvale bývajúce obyvateľstvo pri SODB 2001 tvorili osoby, ktoré mali v rozhodujúcom okamihu sčítania na území Slovenskej republiky trvalý pobyt bez ohľadu na to, či boli v rozhodujúcom okamihu sčítania v mieste trvalého bydliska prítomné. Ak neboli v rozhodujúcom okamihu prítomné v mieste trvalého bydliska, boli sčítané ako osoby trvale bývajúce, ale dočasne neprítomné.

Prítomné obyvateľstvo tvorili osoby, ktoré boli v rozhodujúcom okamihu sčítania prítomné na území Slovenskej republiky. Ak neboli v rozhodujúcom okamihu prítomné v mieste svojho trvalého bydliska, boli sčítané v mieste svojho dočasného pobytu ako osoby dočasne prítomné.

V čase spracovania návrhu Zmien a doplnkov č. 2 neboli k dispozícii údaje zo SODB 2021 za obyvateľstvo podľa druhu pobytu.

sídelná štruktúra	Bývajúce obyvateľstvo	Dočasne neprítomné obyvateľstvo	Bývajúce prítomné obyvateľstvo	Dočasne prítomné obyvateľstvo	Prítomné obyvateľstvo
Bratislavský kraj	**599 015**	**46 354**	**552 661**	**38 335**	**590 996**

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

Pre dosiahnutie reálnejších štatistických údajov by bolo potrebné zefektívnenie legislatívy a metodiky evidencie údajov o prechodne prítomnom či denne prítomnom obyvateľstve. Oproti údajom o počte obyvateľov zo sčítania ľudu v roku 2011 sa predpokladá, že denne prítomné obyvateľstvo v BSK, a predovšetkým v samotnom meste Bratislava, je o niekoľko až sto tisíc obyvateľov vyššie.

3.4. Výhľadový počet obyvateľov

Pri stanovovaní výhľadového počtu obyvateľov Bratislavského kraja je potrebné zohľadniť očakávané dlhodobé trendy demografického vývoja na Slovensku, ako aj procesy geopolitickej stability susedných krajín. ~~Tieto boli spracované vo Výskumnom demografickom centre pri INFOSTAT-e v práci Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2025 (november 2007). Publikácia je aktualizáciou prognózy vývoja obyvateľstva SR do roku 2025, ktorú vypracoval ŠÚ SR v roku 2002. V prognóze spracovanej klasickou kohortne-komponentnou metódou je za každý rok prognózovaného obdobia (2007-2025) uvedená podrobná veková štruktúra podľa pohlavia, bilancia pohybu obyvateľstva a ďalšie základné demografické charakteristiky.~~

~~V závere práce sa konštatuje, že obdobie najbližších 20 rokov bude charakterizované kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia pri zachovaní relatívne stabilného počtu obyvateľov. Za horizontom prognózy, teda po roku 2025, sa procesy úbytku ako aj starnutia obyvateľstva začnú výrazne zrýchľovať.~~

~~Počet obyvateľov SR, ktorý je zásadným výstupom prognózy, sa do roku 2025 zásadne nezmení. V prvých dvoch tretinách prognózovaného obdobia bude nárast rýchlejší, nie však razantný. Najvyšší počet obyvateľov v SR by mal byť tesne pred koncom prognózovaného obdobia. Približne od roku 2025 by sa mal začať počet obyvateľov SR znižovať, pričom toto zníženie bude dlhodobé so zrýchľujúcou sa tendenciou. Úroveň populačného starnutia dobre vystihuje priemerný vek obyvateľstva a index starnutia. Priemerný vek obyvateľstva presiahne v roku 2015 hodnotu 40 rokov a v horizonte prognózy sa priblíži k hodnote 43 rokov. Index starnutia presiahne pravdepodobne ešte pred rokom 2025 hraničnú hodnotu 100 a podiel osôb nad 80 rokov stúpne do roku 2025 na 3,7 %. Populačné starnutie na Slovensku bude tak jedným z najintenzívnejších v rámci celej EÚ.~~ Pre spracovanie kapitoly boli použité informácie z publikácií Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060 (Bratislava, marec 2013) a Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve - Populačná prognóza do roku 2040 (Bratislava, december 2019).

- Prognóza vývoja populačného Slovenskej republiky do roku 2060 (VDC, INFOSTAT, 03/2013) uvádza na rok 2040 pre SR počet obyvateľov v rozmedzí 5 299 636 (nízky scenár) až 5 749 902 (vysoký scenár). Pri strednom scenári ide o 5 532 024. Pre porovnanie počet obyvateľov v SR predstavoval v roku 2021 celkovo 5 449 270.
- Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2040 (VDC, INFOSTAT, 12/2019) uvádza na rok 2040 pre BSK celkovo 765 188 obyvateľov. Pre porovnanie počet obyvateľov v kraji predstavoval v roku 2021 celkovo 719 537.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov pre SR

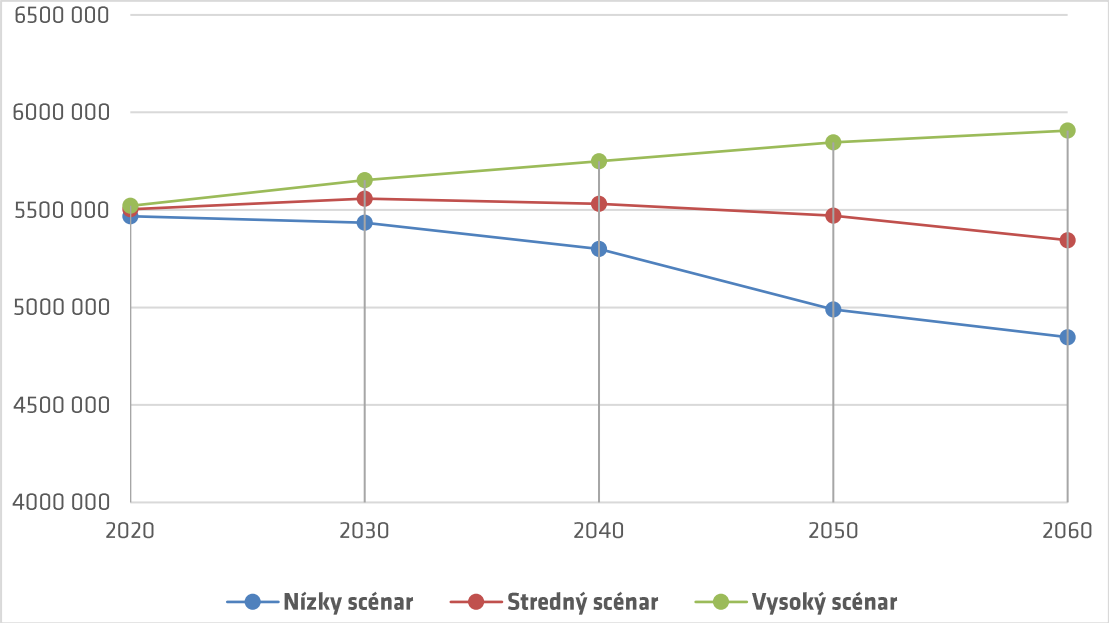
Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060 vznikla v nadväznosti na výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 a bola

publikovaná v roku 2013 v troch scenároch vývoja – nízkom, strednom a vysokom. Prognóza vznikla v spolupráci INFOSTATu – Výskumného demografického centra a Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského. Hlavné závery práce sú nasledovné:

- obdobie najbližších 40 rokov bude charakteristické zmenou trendu vo vývoji počtu obyvateľov a kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia,
- obyvateľstvo Slovenska bude v roku 2060 bude menej početné, staršie a pravdepodobne aj etnicky pestrejšie,
- úbytok počtu obyvateľov začne s veľkou pravdepodobnosťou najneskôr v roku 2030 a s veľmi veľkou pravdepodobnosťou, sa zachová až do konca prognózovaného obdobia,
- starnutie obyvateľstva na Slovensku bude počas celého prognózovaného obdobia nezvratné a hlavne v období 2020 až 2040 veľmi intenzívne,
- Slovensko by sa malo zaradiť medzi najstaršie krajiny v EÚ a na svete,
- počet obyvateľov SR v roku 2060 by sa mal pohybovať okolo hranice 5,3 milióna osôb.

V roku 2030 sa v SR predpokladá prehĺbenie úbytku v počte obyvateľov a tento trend sa predpokladá do konca prognózovaného obdobia 2060. Priemerný vek obyvateľstva bude mať počas celého prognózovaného obdobia rastúcu tendenciu a do roku 2060 sa zvýši zhruba na 49 rokov. Index starnutia, by mal mať v roku 2060 hodnotu zhruba 220 %, čo znamená trojnásobný nárast oproti východiskovému roku prognózy.

V Prognóze vývoja obyvateľstva SR do roku ~~2025~~ 2060 ~~(aktualizácia)~~ sa predpokladá do roku ~~2025~~ 2060 nasledujúci počet obyvateľov:

Prognóza vývoja obyvateľstva SR do r. ~~2025~~2060:

~~počet obyvateľov v roku~~		
~~prognóza rok 2015~~	~~prognóza rok 2020~~	~~prognóza rok 2025~~
~~5 471 653~~	~~5 510 225~~	~~5 521 745~~

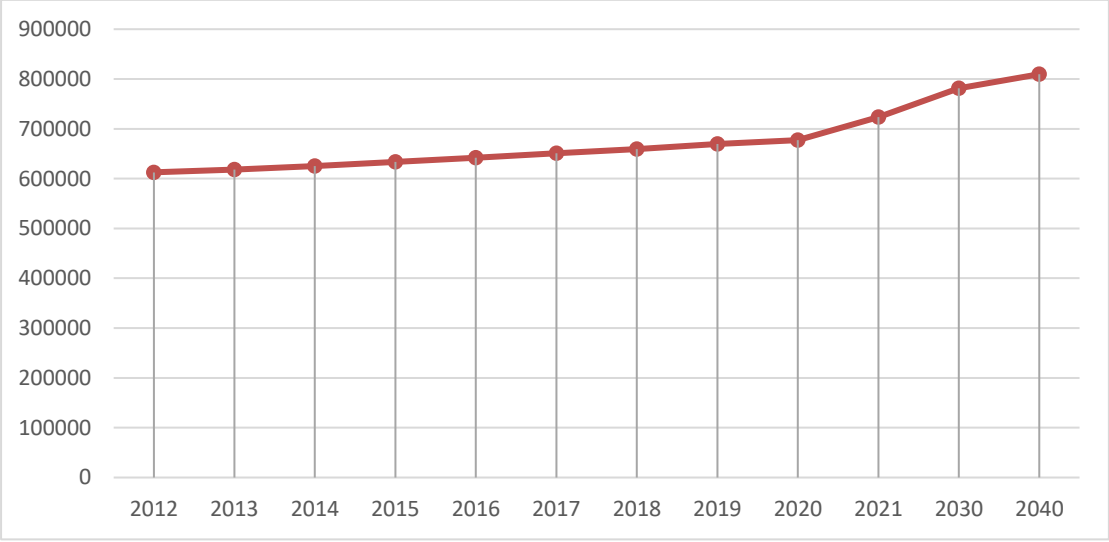
Prognóza počtu obyvateľov SR v roku 2060						
	prognóza rok 2020	stav SODB 2021	prognóza rok 2030	prognóza rok 2040	prognóza rok 2050	prognóza rok 2060
Nízky scenár	5 467 657	5 449 270	5 434 905	5 299 636	4 988 855	4 847 460
Stredný scenár	5 503 107		5 557 973	5 532 024	5 470 002	5 344 930
Vysoký scenár	5 520 834		5 653 541	5 749 902	5 846 252	5 906 625

Zdroj: r. ~~2015-2025 – Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2025 (aktualizácia),~~ Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060, INFOSTAT, VDC, ~~2007~~2013

~~Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2025 (aktualizácia) bola ďalej rozpracovaná do podrobnosti jednotlivých okresov s časovým horizontom do roku 2025. „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025“ (VDC, INFOSTAT, november 2008) je aktualizáciou okresnej prognózy z roku 2004 a nadväzuje na aktualizovanú prognózu vývoja obyvateľstva na celoštátnej úrovni (november 2007).~~

Prognóza vývoja počtu obyvateľov pre BSK

Podľa Populačnej ~~P~~prognózy ~~vývoja obyvateľstva v okresoch SR~~ do roku ~~2025~~ 2040 pre kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve (~~november~~ december 2019~~2008~~) sa predpokladá, že vývoj počtu obyvateľov v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja bude do roku ~~2025~~ 2040 prebiehať nasledovne:

Počet obyvateľov v okresoch Bratislavského kraja podľa prognózy k r. ~~2015- 2025~~ 2020 -2040.

~~sídelná štruktúra~~	~~počet obyvateľov v roku~~		
	~~r. 2015~~	~~r. 2020~~	~~r. 2025~~
~~Bratislava, hl.m. SR~~	~~430 513~~	~~429 930~~	~~426 139~~
~~*Bratislava I*~~	~~*37 378*~~	~~*35 695*~~	~~*34 438*~~
~~*Bratislava II*~~	~~*114 648*~~	~~*115 197*~~	~~*114 435*~~
~~*Bratislava III*~~	~~*63 640*~~	~~*63 675*~~	~~*63 125*~~
~~*Bratislava IV*~~	~~*96 632*~~	~~*97 115*~~	~~*96 819*~~
~~*Bratislava V*~~	~~*118 215*~~	~~*118 248*~~	~~*117 322*~~
~~okres Malacky~~	~~70 889~~	~~72 375~~	~~73 094~~
~~okres Pezinok~~	~~60 130~~	~~61 344~~	~~61 842~~
~~okres Senec~~	~~70 965~~	~~76 516~~	~~80 058~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~**632 498**~~	~~**640 166**~~	~~**641 134**~~

~~Zdroj: r. 2015-2025 - Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, INFOSTAT, VDC, 2008~~

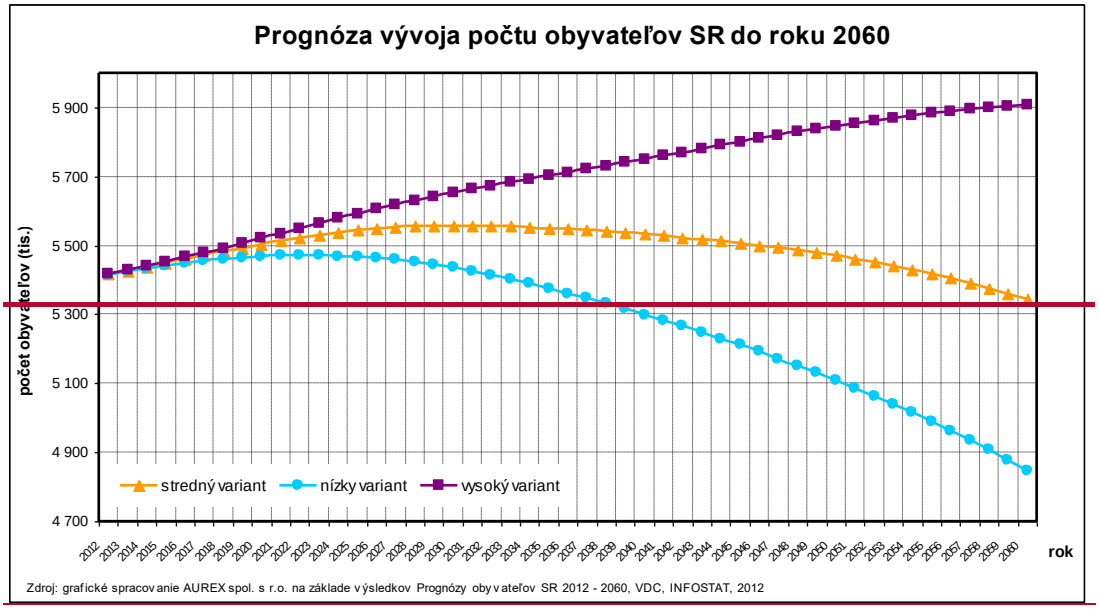
sídelná štruktúra	počet obyvateľov BSK v roku						
	r.2020*	SODB r. 2021	r. 2020 prognóza	r. 2025 prognóza	r. 2030 prognóza	r. 2035 prognóza	r. 2040 prognóza
Bratislava, hl.m. SR	440 948	475 503	440 011	452 864	459 038	463 177	466 274
Bratislava I	42 546	46 080	41 827	43 298	44 208	44 838	45 242
Bratislava II	116 669	125 179	118 120	123 218	126 444	128 686	130 215
Bratislava III	70 641	76 270	69 369	72392	74 341	75 752	76 667
Bratislava IV	98 404	105 245	99 752	105 145	108 797	111 398	113 124
Bratislava V	112 688	122 729	110 943	108 811	105 248	102 503	101 026
okres Malacky	75 325	78 136	75 547	79 007	80 975	82 159	83 528
okres Pezinok	66 174	69 183	66 196	69422	71278	72453	73877
okres Senec	94 577	96 715	94008	109382	121155	130582	141509
Bratislavský kraj	**677 024**	**719 537**	**675 762**	**710 675**	**732 446**	**748 371**	**765 188**

Poznámka: *údaj za rok 2020 prestavuje skutočný počet obyvateľov k 31.12. podľa údajov ŠÚ SR,

Zdroj: Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve, Populačná prognóza do roku 2040, INFOSTAT – Výskumné demografické centrum, Centrum spoločenských a psychologických vied SAV, Katedra ekonomickej a sociálnej geografie, demografie a územného rozvoja Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského; Bratislava, december 2019

Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve, Populačná prognóza do roku 2040 (Bratislava, december 2019) je výsledkom priamej spolupráce troch inštitúcií: INFOSTATu – Výskumného demografického centra, Centra spoločenských a psychologických vied SAV a Katedry ekonomickej a sociálnej geografie, demografie a územného rozvoja Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského. Publikácia vznikla na konci roku 2019. Východiskovým rokom je koniec roka 2018 (stav k 31.12.) a horizontom prognózy je rok 2040. Za každý okres/kraj a za každý rok prognózovaného obdobia bola spracovaná podrobná veková štruktúra, a tiež základné reprodukčné charakteristiky a charakteristiky prírastku obyvateľstva.

~~Ku koncu roka 2012 vypracovalo Výskumné demografické centrum pri Infostat-e na základe výsledkov SODB 2011 za obyvateľstvo Prognózu obyvateľov SR 2012 - 2060 v troch variantoch vývoja – nízkom, strednom a vysokom. Schematicky sú varianty vývoja obyvateľstva SR do roku 2060 uvedené v nasledujúcom grafe. Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR podľa výsledkov SODB 2011 zatiaľ pracoviskom VDC aktualizovaná nebola.~~

~~Pre účely spracovania ÚPN-R BSK vypracoval AUREX spol. s r.o. vlastný odhad vývoja počtu obyvateľov Bratislavského kraja do roku 2030, ktorý vychádza z trendov uvažovaných v oficiálnej aktualizovanej prognóze Výskumného demografického centra (VDC) pri INFOSTAT-e *„Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025“* publikovanej v novembri 2008.~~

~~Odhad vývoja počtu obyvateľov Bratislavského kraja bol spracovaný ateliérom AUREX spol. s r.o. v troch variantoch – strednom, nízkom a vysokom. Oproti oficiálnej Prognóze vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 východiskovým obdobím prognózy AUREX-u bol rok 2010 (v prognóze publikovanej VDC to bol koniec roka 2007).~~

~~Realistický variant zachováva tendencie vývoja obyvateľstva naznačené v oficiálnej prognóze VDC. Od tohto realistického (najpravdepodobnejšieho) variantu sa odvodili varianty – nízky a vysoký. Jednotlivé demografické koeficienty, ktoré boli použité na výpočet týchto variantných prognóz, boli analyzované na základe možných vstupov, ovplyvnených budúcim sociálno-ekonomickým rozvojom na území regiónu i v štáte. Predpokladom prognózy je vývoj plodnosti, úmrtnosti a migrácie. Očakávaný vývoj hlavných procesov prirodzeného pohybu (pôrodnosť, úmrtnosť) sa predpokladá v týchto variantoch rovnaký, ako sa uvažuje v oficiálnej prognóze VDC. Nízky a vysoký variant sa však líšia scenárom očakávaného vývoja migrácie.~~

~~V prípade pesimistického scenára sa uvažuje s nižším migračným saldom (ako je predpokladané v oficiálnej prognóze VDC) a s prípadným odchodom mladého obyvateľstva zo SR. V strednodobom výhľade bude Slovensko pre migrantov ešte stále skôr tranzitnou krajinou (smerom na západ) ako krajinou atraktívnou pre prisťahovanie sa. Priemerný vek obyvateľstva aj index starnutia budú výrazne rásť, obyvateľstvo bude razantne starnúť.~~

~~Na rozdiel od tohto scenára, vysoký scenár vychádza z predpokladu rozvoja mladého obyvateľstva a s priaznivými hospodárskymi, ekonomickými a sociálnymi podmienkami v krajine. Uvažuje sa s vyšším nárastom migrantov vzhľadom na prognózu VDC, s prílivom mladého obyvateľstva. SR je v tomto scenári chápaná ako zaujímavá krajina pre prisťahovalcov z ostatných krajín. Priemerný vek obyvateľstva aj index starnutia budú rásť pomalšie, než pri pesimistickom variante.~~

~~Na základe týchto úvah bol odvodený predpokladaný vývoj počtu obyvateľov Bratislavského kraja do r. 2030 v troch variantoch, ktorých prehľad je uvedený v nasledujúcej tabuľke.~~

~~Varianty~~Prognóza vývoja počtu obyvateľov Bratislavského kraja do r. ~~2030~~2040

variant vývoja obyv. BSK	počet obyvateľov v roku			
	~~2015~~2025	~~2020~~2030	~~2025~~2035	~~2030~~2040
oficiálna prognóza VDC	~~632 498~~ 710 675	~~640 166~~ 732 446	~~641 134~~ 748 371	~~638 253~~ 765 188
~~stredný variant~~	~~641 608~~	~~649 387~~	~~650 369~~	~~647 446~~
~~nízky variant~~	~~633 324~~	~~634 992~~	~~632 227~~	~~624 382~~
~~vysoký variant~~	~~649 893~~	~~660 855~~	~~665 731~~	~~668 008~~

Zdroj:Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku ~~2025~~2040, VDC, INFOSTAT, ~~november 2008~~december 2019~~;~~ ~~vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.~~

Pozn.:BSK – Bratislavský samosprávny kraj

~~r. 2015-2025 pre oficiálnu prognózu VDC – Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, INFOSTAT, VDC, 2008~~

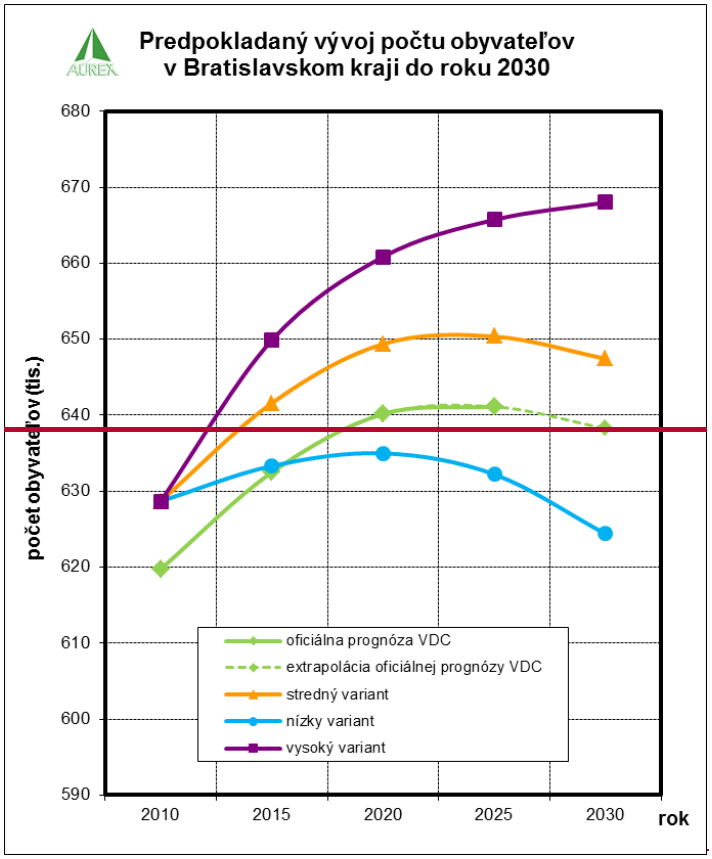
~~r. 2030 – výpočet trendu oficiálnej prognózy VDC pomocou extrapolácie, AUREX spol. s r.o.~~

~~r. 2015-2030 pre nízky, stredný a vysoký scenár – vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.~~

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov Bratislavského kraja do r. 2030, bol spracovaný v troch variantoch a to v strednom, nízkom a vysokom pre roky 2020, 2025, 2030. Prognóza predpokladala v roku 2025 celkom 710 675 osôb. Túto hodnotu presiahol Bratislavský samosprávny kraj po SODB 2021 s počtom 719 537 osôb. Podobný scenár môžeme vidieť aj pri prognóze počtu obyvateľov v okresoch Bratislavského kraja k r. 2020 - 2040.

Po ozbrojenom vpáde Ruských vojsk na územie susednej Ukrajiny prišlo v prvom polroku 2022 na územie SR cca 450 000 – 500 000 vojenských (civilných) utečencov. Tento ukazovateľ bude mať zrejme vplyv aj na štatisticky sledované ukazovatele, aj keď zrejme len okrajovo. Prítomnosť obyvateľov z Ukrajiny na území kraja je však nespochybniteľná. Jej celkový objem i dĺžka zotrvania budú závisieť od dĺžky a rozsahu tohto konfliktu.

~~Schematicky sú varianty vývoja obyvateľstva zrejmé aj z uvedeného grafu.~~

3.5. Veková štruktúra obyvateľstva

Vekovú štruktúru obyvateľstva charakterizuje rozdelenie obyvateľstva do hlavných vekových skupín, ktoré sú:

- predproduktívny vek - 0 - 14 rokov (táto hranica sa nemení),
- produktívny vek - 15 - 64 rokov (pre mužov aj ženy je rovnaký),
- poproduktívny vek - 65 a viac rokov (pre mužov aj ženy je rovnaký).

K dňom sčítaní obyvateľov, domov a bytov ~~2001 (26.5.) a 2011 (21.5.)~~v rokoch 2011 a 2021 bola veková štruktúra obyvateľov v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja a v SR podľa metodiky EÚ nasledujúca:

Veková štruktúra obyvateľstva podľa okresov Bratislavského kraja a v SR v r. ~~2001 a 2011~~2011 a 2021 (SODB, metodika EÚ)

~~rok~~	~~územie~~		~~obyvateľstvo spolu~~	~~obyvateľstvo vo veku~~				~~index starnutia~~
				~~predproduk-tívnom (0-14 rokov)~~	~~produktív-nom (15-64 rokov)~~	~~poproduk-tívnom (65+ rokov)~~	~~nezistenom~~	
~~2001~~	~~SR~~	~~(abs.)~~	~~5 379 455~~	~~1 015 493~~	~~3 705 515~~	~~610 923~~	~~47 524~~	~~60,2~~
	~~Bratislavský kraj~~		~~599 015~~	~~89 222~~	~~418 874~~	~~71 702~~	~~19 217~~	~~80,4~~
	~~*Bratislava, hl.m. SR*~~		~~*428 672*~~	~~*59 866*~~	~~*300 051*~~	~~*52 545*~~	~~*16 210*~~	~~*87,8*~~
	~~okres Bratislava I~~		~~44 798~~	~~5 214~~	~~29 091~~	~~9 205~~	~~1 288~~	~~176,5~~
	~~okres Bratislava II~~		~~108 139~~	~~15 175~~	~~72 091~~	~~16 579~~	~~4 294~~	~~109,3~~
	~~okres Bratislava III~~		~~61 418~~	~~7 795~~	~~39 861~~	~~11 607~~	~~2 155~~	~~148,9~~
	~~okres Bratislava IV~~		~~93 058~~	~~16 302~~	~~63 824~~	~~9 271~~	~~3 661~~	~~56,9~~
	~~okres Bratislava V~~		~~121 259~~	~~15 380~~	~~95 184~~	~~5 883~~	~~4 812~~	~~38,3~~
	~~okres Malacky~~		~~64 354~~	~~11 236~~	~~44 801~~	~~7 247~~	~~1 070~~	~~64,5~~
	~~okres Pezinok~~		~~54 164~~	~~9 243~~	~~37 848~~	~~5 996~~	~~1 077~~	~~64,9~~
	~~okres Senec~~		~~51 825~~	~~8 877~~	~~36 174~~	~~5 914~~	~~860~~	~~66,6~~
	~~SR~~	~~(%)~~	~~100,0~~	~~18,9~~	~~68,9~~	~~11,4~~	~~0,8~~	-
	~~Bratislavský kraj~~		~~100,0~~	~~14,9~~	~~69,9~~	~~12,0~~	~~3,2~~	-
	~~*Bratislava, hl.m. SR*~~		~~*100,0*~~	~~*14,0*~~	~~*70,0*~~	~~*12,2*~~	~~*3,8*~~	-
	~~okres Bratislava I~~		~~100,0~~	~~11,6~~	~~64,9~~	~~20,6~~	~~2,9~~	-
	~~okres Bratislava II~~		~~100,0~~	~~14,0~~	~~66,7~~	~~15,3~~	~~4,0~~	-
	~~okres Bratislava III~~		~~100,0~~	~~12,7~~	~~64,9~~	~~18,9~~	~~3,5~~	-
	~~okres Bratislava IV~~		~~100,0~~	~~17,5~~	~~68,6~~	~~10,0~~	~~3,9~~	-
	~~okres Bratislava V~~		~~100,0~~	~~12,7~~	~~78,5~~	~~4,8~~	~~4,0~~	-
	~~okres Malacky~~		~~100,0~~	~~17,5~~	~~69,6~~	~~11,3~~	~~1,6~~	-
	~~okres Pezinok~~		~~100,0~~	~~17,1~~	~~69,8~~	~~11,1~~	~~2,0~~	-
	~~okres Senec~~		~~100,0~~	~~17,1~~	~~69,8~~	~~11,4~~	~~1,7~~	-
~~2011~~	~~SR~~	~~(abs.)~~	~~5 397 036~~	~~826 516~~	~~3 886 327~~	~~682 873~~	~~1 320~~	~~82,6~~
	~~Bratislavský kraj~~		~~602 436~~	~~82 052~~	~~436 953~~	~~82 989~~	~~442~~	~~101,1~~
	~~*Bratislava, hl.m. SR*~~		~~*411 228*~~	~~*51 893*~~	~~*298 741*~~	~~*60 274*~~	~~*320*~~	~~*116,2*~~
	~~okres Bratislava I~~		~~38 655~~	~~4 639~~	~~26 226~~	~~7 773~~	~~17~~	~~167,6~~
	~~okres Bratislava II~~		~~108 362~~	~~14 219~~	~~74 786~~	~~19 249~~	~~108~~	~~135,4~~
	~~okres Bratislava III~~		~~61 046~~	~~7 908~~	~~41 970~~	~~11 115~~	~~53~~	~~140,6~~
	~~okres Bratislava IV~~		~~92 030~~	~~12 617~~	~~65 755~~	~~13 607~~	~~51~~	~~107,8~~
	~~okres Bratislava V~~		~~111 135~~	~~12 510~~	~~90 004~~	~~8 530~~	~~91~~	~~68,2~~
	~~okres Malacky~~		~~67 376~~	~~10 255~~	~~48 841~~	~~8 250~~	~~30~~	~~80,4~~
	~~okres Pezinok~~		~~57 567~~	~~8 830~~	~~41 734~~	~~6 952~~	~~51~~	~~78,7~~
	~~okres Senec~~		~~66 265~~	~~11 074~~	~~47 637~~	~~7 513~~	~~41~~	~~67,8~~
	~~SR~~	~~(%)~~	~~100,0~~	~~15,3~~	~~72,0~~	~~12,7~~	~~0,0~~	-
	~~Bratislavský kraj~~		~~100,0~~	~~13,6~~	~~72,5~~	~~13,8~~	~~0,1~~	-
	~~*Bratislava, hl.m. SR*~~		~~*100,0*~~	~~*12,6*~~	~~*72,6*~~	~~*14,7*~~	~~*0,1*~~	-
	~~okres Bratislava I~~		~~100,0~~	~~12,0~~	~~67,9~~	~~20,1~~	~~0,0~~	-
	~~okres Bratislava II~~		~~100,0~~	~~13,1~~	~~69,0~~	~~17,8~~	~~0,1~~	-
	~~okres Bratislava III~~		~~100,0~~	~~13,0~~	~~68,7~~	~~18,2~~	~~0,1~~	-
	~~okres Bratislava IV~~		~~100,0~~	~~13,7~~	~~71,4~~	~~14,8~~	~~0,1~~	-
	~~okres Bratislava V~~		~~100,0~~	~~11,3~~	~~80,9~~	~~7,7~~	~~0,1~~	-
	~~okres Malacky~~		~~100,0~~	~~15,2~~	~~72,5~~	~~12,3~~	~~0,0~~	-
	~~okres Pezinok~~		~~100,0~~	~~15,3~~	~~72,5~~	~~12,1~~	~~0,1~~	-
	~~okres Senec~~		~~100,0~~	~~16,7~~	~~71,9~~	~~11,3~~	~~0,1~~	-

rok	územie		obyvateľstvo spolu	obyvateľstvo vo veku				index starnutia
				predproduk-tívnom (0-14 rokov)	produktív-nom (15-64 rokov)	poproduk-tívnom (65+ rokov)	nezistenom	
2011	SR	(abs.)	5 397 036	826 516	3 886 327	682 873	1 320	82,6
	Bratislavský kraj		602 436	82 052	436 953	82 989	442	101,1
	Bratislava, hl.m. SR		*411 228*	*51 893*	*298 741*	*60 274*	*320*	*116,2*
	okres Bratislava I		38 655	4 639	26 226	7 773	17	167,6
	okres Bratislava II		108 362	14 219	74 786	19 249	108	135,4
	okres Bratislava III		61 046	7 908	41 970	11 115	53	140,6
	okres Bratislava IV		92 030	12 617	65 755	13 607	51	107,8
	okres Bratislava V		111 135	12 510	90 004	8 530	91	68,2
	okres Malacky		67 376	10 255	48 841	8 250	30	80,4
	okres Pezinok		57 567	8 830	41 734	6 952	51	78,7
	okres Senec		66 265	11 074	47 637	7 513	41	67,8
	SR	(%)	100,0	15,3	72,0	12,7	0,0	-
	Bratislavský kraj		100,0	13,6	72,5	13,8	0,1	-
	Bratislava, hl.m. SR		*100,0*	*12,6*	*72,6*	*14,7*	*0,1*	-
	okres Bratislava I		100,0	12,0	67,9	20,1	0,0	-
	okres Bratislava II		100,0	13,1	69,0	17,8	0,1	-
	okres Bratislava III		100,0	13,0	68,7	18,2	0,1	-
	okres Bratislava IV		100,0	13,7	71,4	14,8	0,1	-
	okres Bratislava V		100,0	11,3	80,9	7,7	0,1	-
	okres Malacky		100,0	15,2	72,5	12,3	0,0	-
	okres Pezinok		100,0	15,3	72,5	12,1	0,1	-
	okres Senec		100,0	16,7	71,9	11,3	0,1	-
2021	SR	(abs.)	5 449 270	867 410	3 652 679	929 181	-	107,1
	Bratislavský kraj		719 537	120 991	472 770	125 776	-	104,0
	Bratislava, hl.m. SR		*475 503*	*73 769*	*311 404*	*90 330*	-	122,4
	okres Bratislava I		46 080	6 998	29 171	9 911	-	141,6
	okres Bratislava II		125 179	19 210	81 836	24 133	-	125,6
	okres Bratislava III		76 270	12 562	49 848	13 860	-	110,3
	okres Bratislava IV		105 245	16 458	69 755	19 032	-	115,6
	okres Bratislava V		122 729	18 541	80 794	23 394	-	126,2
	okres Malacky		78 136	13 793	52 134	12 209	-	88,5
	okres Pezinok		69 183	12 564	45 741	10 878	-	86,6
	okres Senec		96 715	20 865	63 491	12 359	-	59,2
	SR	(%)	100,0	15,92	67,03	17,05	-	-
	Bratislavský kraj		100,0	16,82	65,7	17,48	-	-
	Bratislava, hl.m. SR		*100,0*	*15,5*	*65,5*	*19*	-	-
	okres Bratislava I		100,0	15,19	63,31	21,51	-	-
	okres Bratislava II		100,0	15,35	65,38	19,28	-	-
	okres Bratislava III		100,0	16,47	65,36	18,17	-	-
	okres Bratislava IV		100,0	15,64	66,28	18,08	-	-
	okres Bratislava V		100,0	15,11	65,83	19,06	-	-
	okres Malacky		100,0	17,65	66,72	15,63	-	-
	okres Pezinok		100,0	18,16	66,12	15,72	-	-
	okres Senec		100,0	21,57	65,65	12,78	-	-

Zdroj: ~~SODB 2001, ŠÚ SR; SODB 2011, ŠÚ SR~~SODB 2011 a SODB 2021

*údaje k nezistenému veku obyvateľstva nie sú v čase spracovania návrhu ZaD č.2 dostupné

Skladba vekovej štruktúry obyvateľstva Bratislavského kraja v roku ~~2011~~ 2021 má rovnako ako v roku ~~2001~~ 2011 ~~menej~~ rovnako nepriaznivú skladbu v porovnaní s celoslovenským priemerom v dôsledku nižšieho zastúpenia obyvateľov v predproduktívnom veku a vyššieho podielu najstaršej zložky obyvateľstva až na okresy Malacky, Pezinok a Senec.

V porovnaní s rokom ~~2001~~ 2011 sa v Bratislavskom kraji ~~znížil~~ zvýšil podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva do roku ~~2011~~ 2021 z~~o~~ ~~14,9~~ 13,6% na ~~13,6~~

16,82%, podiel produktívneho obyvateľstva ~~vzrástol~~ klesol zo ~~69,9~~ 72,5% na ~~72,5~~ 65,7% a ~~taktiež~~ podiel najstaršej zložky obyvateľstva sa zvýšil z ~~12,0~~ 13,8 % na ~~13,8~~ 17,48 %.

Prírastky, resp. úbytky obyvateľov v charakteristických vekových skupinách v Bratislavskom kraji a v SR v rokoch ~~2001-2011~~ 2011-2021 predstavuje nasledujúca tabuľka:

Prírastky/úbytky obyvateľstva podľa okresov Bratislavského kraja a v SR v r. ~~2001-2011~~ 2011-2021

~~územie~~	~~prírastky/úbytky počtu obyv. 2001-2011~~				
	~~obyvateľstvo spolu~~	~~predprodukt-ívnom (0-14 rokov)~~	~~produktív-nom (15-64 rokov)~~	~~poprodukt-ívnom (65+ rokov)~~	~~nezistenom~~
~~SR~~	~~17 581~~	~~-188 977~~	~~180 812~~	~~71 950~~	~~-46 204~~
~~Bratislavský kraj~~	~~3 421~~	~~-7 170~~	~~18 079~~	~~11 287~~	~~-18 775~~
~~*Bratislava, hl.m. SR*~~	~~*-17 444*~~	~~*-7 973*~~	~~*-1 310*~~	~~*7 729*~~	~~*-15 890*~~
~~okres Bratislava I~~	~~-6 143~~	~~-575~~	~~-2 865~~	~~-1 432~~	~~-1 271~~
~~okres Bratislava II~~	~~223~~	~~-956~~	~~2 695~~	~~2 670~~	~~-4 186~~
~~okres Bratislava III~~	~~-372~~	~~113~~	~~2 109~~	~~-492~~	~~-2 102~~
~~okres Bratislava IV~~	~~-1 028~~	~~-3 685~~	~~1 931~~	~~4 336~~	~~-3 610~~
~~okres Bratislava V~~	~~-10 124~~	~~-2 870~~	~~-5 180~~	~~2 647~~	~~-4 721~~
~~okres Malacky~~	~~3 022~~	~~-981~~	~~4 040~~	~~1 003~~	~~-1 040~~
~~okres Pezinok~~	~~3 403~~	~~-413~~	~~3 886~~	~~956~~	~~-1 026~~
~~okres Senec~~	~~14 440~~	~~2 197~~	~~11 463~~	~~1 599~~	~~-819~~

územie	prírastky/úbytky počtu obyv. 2011-2021			
	obyvateľstvo spolu	predprodukt-ívnom (0-14 rokov)	produktív-nom (15-64 rokov)	poprodukt-ívnom (65+ rokov)
SR	52 234	40 894	-233 648	246 308
Bratislavský kraj	117 101	38 939	35 817	42 787
Bratislava, hl.m. SR	*64 275*	21 876	12 663	30 056
okres Bratislava I	7 425	2 359	2 945	2 138
okres Bratislava II	16 817	4 991	7 050	4 884
okres Bratislava III	15 224	4 654	7 878	2 745
okres Bratislava IV	13 215	3 841	4 000	5 425
okres Bratislava V	11 594	6 031	-9 210	14 864
okres Malacky	10 760	3 538	3 293	3 959
okres Pezinok	11 616	3 734	4 007	3 926
okres Senec	30 450	9 791	15 854	4 846

Zdroj: vlastný výpočet podľa údajov ŠÚ SR zo ~~SODB 2001 a SODB 2011~~SODB 2011 a SODB 2021

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva regiónov SR z roku 2013 ~~v okresoch SR do roku 2025~~ (VDC, Infostat, ~~2008~~2013) predpokladáme, že v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja sa bude počet obyvateľov a jeho veková štruktúra do roku 2035~~25~~ vyvíjať nasledovne:

Veková štruktúra obyvateľstva podľa okresov Bratislavského kraja podľa prognózy k r. ~~2015- 2025~~ 2025-2035 (abs.)

sídelná štruktúra	charakteristické vekové skupiny	počet obyvateľov		
		r. 2015	r. 2020	r. 2025
Bratislava, hl.m. SR	predproduktívni	59 798	61 024	54 315
	produktívni	299 423	280 434	271 584
	poproduktívni	71 292	88 472	100 240
	spolu	430 513	429 930	426 139
Bratislava I	*predproduktívni*	*4 830*	*4 524*	*3 823*
	produktívni	*24 575*	*22 343*	*21 362*
	poproduktívni	*7 973*	*8 828*	*9 253*
	spolu	*37 378*	*35 695*	*34 438*
Bratislava II	*predproduktívni*	*15 969*	*15 837*	*14 131*
	produktívni	*77 315*	*75 288*	*74 914*
	poproduktívni	*21 364*	*24 072*	*25 390*
	spolu	*114 648*	*115 197*	*114 435*
Bratislava III	*predproduktívni*	*8 525*	*8 535*	*7 515*
	produktívni	*42 802*	*41 008*	*40 352*
	poproduktívni	*12 313*	*14 132*	*15 258*
	spolu	*63 640*	*63 675*	*63 125*
Bratislava IV	*predproduktívni*	*13 108*	*13 293*	*12 444*
	produktívni	*67 129*	*65 170*	*63 997*
	poproduktívni	*16 395*	*18 652*	*20 378*
	spolu	*96 632*	*97 115*	*96 819*
Bratislava V	*predproduktívni*	*17 366*	*18 835*	*16 402*
	produktívni	*87 602*	*76 625*	*70 959*
	poproduktívni	*13 247*	*22 788*	*29 961*
	spolu	*118 215*	*118 248*	*117 322*
okres Malacky	predproduktívni	10 407	10 609	10 404
	produktívni	50 857	49 968	49 284
	poproduktívni	9 625	11 798	13 406
	spolu	70 889	72 375	73 094
okres Pezinok	predproduktívni	8 753	8 924	8 562
	produktívni	43 097	42 293	41 579
	poproduktívni	8 280	10 127	11 701
	spolu	60 130	61 344	61 842
okres Senec	predproduktívni	10 829	11 140	10 880
	produktívni	50 422	53 024	54 586
	poproduktívni	9 714	12 352	14 592
	spolu	70 965	76 516	80 058
Bratislavský kraj	**predproduktívni**	**89 787**	**91 696**	**84 162**
	produktívni	**443 800**	**425 721**	**417 032**
	poproduktívni	**98 911**	**122 749**	**139 940**
	spolu	**632 498**	**640 166**	**641 134**

sídelná štruktúra	charakteristické vekové skupiny	počet obyvateľov		
		r. 2025	r. 2030	r. 2035
Bratislava, hl.m. SR	predproduktívni	66 765	54 747	46 821
	produktívni	270 198	275 848	280 335
	poproduktívni	101 988	111 402	117 893
	spolu	438 951	441 997	445 049
Bratislava I	*predproduktívni*	*5 307*	*4 358*	*3 961*
	produktívni	*23 891*	*24 249*	*24 097*
	poproduktívni	*10682*	*11 279*	*11 722*
	spolu	*39 881*	*39 886*	*39 779*
Bratislava II	*predproduktívni*	*17 683*	*14 793*	*13 068*
	produktívni	*74 251*	*75 638*	*75 883*
	poproduktívni	*25 521*	*28 138*	*30 526*
	spolu	*117 455*	*118 569*	*119 476*
Bratislava III	*predproduktívni*	*9 744*	*8 021*	*7 127*
	produktívni	*40 757*	*41 904*	*41 987*
	poproduktívni	*15 107*	*16 268*	*17 526*
	spolu	*65 608*	*66 193*	*66 640*
Bratislava IV	*predproduktívni*	*15 736*	*13 887*	*12 358*
	produktívni	*66 002*	*66 422*	*66 232*
	poproduktívni	*21 536*	*24 991*	*27 983*
	spolu	*103 273*	*105 299*	*106 573*
Bratislava V	*predproduktívni*	*18 295*	*13 688*	*10 307*
	produktívni	*65 297*	*67 635*	*72 136*
	poproduktívni	*29 142*	*30 726*	*30 136*
	spolu	*112 734*	*112 048*	*112 579*
okres Malacky	predproduktívni	11 727	10 680	10 005
	produktívni	48 371	48 992	49 103
	poproduktívni	14 242	15 688	17 055
	spolu	74 340	75 360	76 163
okres Pezinok	predproduktívni	8 875	7 706	7 082
	produktívni	41 544	41 755	41 286
	poproduktívni	12 445	13	15 210
	spolu	62 864	63 344	63 578
okres Senec	predproduktívni	13 258	11 687	11 334
	produktívni	62 678	67 082	67 932
	poproduktívni	16 606	19 801	23 017
	spolu	92 542	98 570	102 283
Bratislavský kraj	**predproduktívni**	**100 625**	**84 820**	**75 241**
	produktívni	**422 790**	**433 675**	**438 657**
	poproduktívni	**145 281**	**160 775**	**173 173**
	spolu	**668 697**	**679 269**	**687 072**

Zdroj:
r. ~~2015-2025~~2025-2035 - Prognóza vývoja obyvateľstva regiónov z roku 2013 ~~v okresoch SR do roku 2025,~~ VDC, INFOSTAT, 2013~~2008~~

Veková štruktúra obyvateľstva podľa okresov Bratislavského kraja podľa prognózy k r. ~~2015- 2025~~2025-2035 (%)

~~sídelná štruktúra~~	~~charakteristické vekové skupiny~~	~~podiel obyvateľov (%)~~		
		~~r. 2015~~	~~r. 2020~~	~~r. 2025~~
~~Bratislava, hl.m. SR~~	~~predproduktívni~~	~~13,9~~	~~14,2~~	~~12,7~~
	~~produktívni~~	~~69,6~~	~~65,2~~	~~63,7~~
	~~poproduktívni~~	~~16,6~~	~~20,6~~	~~23,5~~
	~~spolu~~	~~100,0~~	~~100,0~~	~~100,0~~
~~*Bratislava I*~~	~~*predproduktívni*~~	~~*12,9*~~	~~*12,7*~~	~~*11,1*~~
	~~*produktívni*~~	~~*65,7*~~	~~*62,6*~~	~~*62,0*~~
	~~*poproduktívni*~~	~~*21,3*~~	~~*24,7*~~	~~*26,9*~~
	~~*spolu*~~	~~*100,0*~~	~~*100,0*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava II*~~	~~*predproduktívni*~~	~~*13,9*~~	~~*13,7*~~	~~*12,3*~~
	~~*produktívni*~~	~~*67,4*~~	~~*65,4*~~	~~*65,5*~~
	~~*poproduktívni*~~	~~*18,6*~~	~~*20,9*~~	~~*22,2*~~
	~~*spolu*~~	~~*100,0*~~	~~*100,0*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava III*~~	~~*predproduktívni*~~	~~*13,4*~~	~~*13,4*~~	~~*11,9*~~
	~~*produktívni*~~	~~*67,3*~~	~~*64,4*~~	~~*63,9*~~
	~~*poproduktívni*~~	~~*19,3*~~	~~*22,2*~~	~~*24,2*~~
	~~*spolu*~~	~~*100,0*~~	~~*100,0*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava IV*~~	~~*predproduktívni*~~	~~*13,6*~~	~~*13,7*~~	~~*12,9*~~
	~~*produktívni*~~	~~*69,5*~~	~~*67,1*~~	~~*66,1*~~
	~~*poproduktívni*~~	~~*17,0*~~	~~*19,2*~~	~~*21,0*~~
	~~*spolu*~~	~~*100,0*~~	~~*100,0*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava V*~~	~~*predproduktívni*~~	~~*14,7*~~	~~*15,9*~~	~~*14,0*~~
	~~*produktívni*~~	~~*74,1*~~	~~*64,8*~~	~~*60,5*~~
	~~*poproduktívni*~~	~~*11,2*~~	~~*19,3*~~	~~*25,5*~~
	~~*spolu*~~	~~*100,0*~~	~~*100,0*~~	~~*100,0*~~
~~okres Malacky~~	~~predproduktívni~~	~~14,7~~	~~14,7~~	~~14,2~~
	~~produktívni~~	~~71,7~~	~~69,0~~	~~67,4~~
	~~poproduktívni~~	~~13,6~~	~~16,3~~	~~18,3~~
	~~spolu~~	~~100,0~~	~~100,0~~	~~100,0~~
~~okres Pezinok~~	~~predproduktívni~~	~~14,6~~	~~14,5~~	~~13,8~~
	~~produktívni~~	~~71,7~~	~~68,9~~	~~67,2~~
	~~poproduktívni~~	~~13,8~~	~~16,5~~	~~18,9~~
	~~spolu~~	~~100,0~~	~~100,0~~	~~100,0~~
~~okres Senec~~	~~predproduktívni~~	~~15,3~~	~~14,6~~	~~13,6~~
	~~produktívni~~	~~71,1~~	~~69,3~~	~~68,2~~
	~~poproduktívni~~	~~13,7~~	~~16,1~~	~~18,2~~
	~~spolu~~	~~100,0~~	~~100,0~~	~~100,0~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~**predproduktívni**~~	~~**14,2**~~	~~**14,3**~~	~~**13,1**~~
	~~**produktívni**~~	~~**70,2**~~	~~**66,5**~~	~~**65,0**~~
	~~**poproduktívni**~~	~~**15,6**~~	~~**19,2**~~	~~**21,8**~~
	~~**spolu**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~	~~**100,0**~~

sídelná štruktúra	charakteristické vekové skupiny	podiel obyvateľov (%)		
		r. 2025	r. 2030	r. 2035
Bratislava, hl.m. SR	predproduktívni	15,2	12,4	10,5
	produktívni	61,6	62,4	63,0
	poproduktívni	23,2	25,2	26,5
	spolu	100,0	100,0	100,0
Bratislava I	*predproduktívni*	*13,31*	*10,9*	*10,0*
	produktívni	*59,9*	*60,8*	*60,6*
	poproduktívni	*26,8*	*28,3*	*29,5*
	spolu	*100,0*	*100,0*	*100,0*
Bratislava II	*predproduktívni*	*15,1*	*12,5*	*10,9*
	produktívni	*63,2*	*63,8*	*63,5*
	poproduktívni	*21,7*	*23,7*	*25,5*
	spolu	*100,0*	*100,0*	*100,0*
Bratislava III	*predproduktívni*	*14,9*	*12,1*	*10,7*
	produktívni	*62,1*	*63,3*	*63,0*
	poproduktívni	*23,0*	*24,6*	*26,3*
	spolu	*100,0*	*100,0*	*100,0*
Bratislava IV	*predproduktívni*	*15,2*	*13,2*	*11,6*
	produktívni	*63,9*	*63,1*	*62,2*
	poproduktívni	*20,9*	*23,7*	*26,3*
	spolu	*100,0*	*100,0*	*100,0*
Bratislava V	*predproduktívni*	*16,2*	*12,2*	*9,2*
	produktívni	*57,9*	*60,4*	*64,1*
	poproduktívni	*25,9*	*27,4*	*26,8*
	spolu	*100,0*	*100,0*	*100,0*
okres Malacky	predproduktívni	15,8	14,2	13,1
	produktívni	65,1	65,0	64,5
	poproduktívni	19,2	20,8	22,4
	spolu	100,0	100,0	100,0
okres Pezinok	predproduktívni	14,1	12,2	11,1
	produktívni	66,1	65,9	64,9
	poproduktívni	19,8	21,9	23,9
	spolu	100,0	100,0	100,0
okres Senec	predproduktívni	14,3	11,9	11,1
	produktívni	67,7	68,1	66,4
	poproduktívni	17,9	20,1	22,5
	spolu	100,0	100,0	100,0
Bratislavský kraj	**predproduktívni**	**15,1**	**12,5**	**11,0**
	produktívni	**63,2**	**63,8**	**63,8**
	poproduktívni	**21,7**	**23,7**	**25,2**
	spolu	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Zdroj: r. ~~2015-2025~~2025-2032 - Prognóza vývoja obyvateľstva regiónov SR z roku 2013 ~~v okresoch SR do roku 2025,~~ VDC, INFOSTAT, ~~2008~~2013

~~Zdroj: r. 2015-2025 - Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, VDC, INFOSTAT, 2008~~

Celková tendencia vo vývoji vekovej štruktúry povedie k zhoršovaniu jej skladby v dôsledku výrazného zvyšovania podielu obyvateľov v poproduktívnom veku a znižovania podielu najmladšej zložky obyvateľstva (0-14 ročných) a produktívneho obyvateľstva.

Charakteristiku vekovej štruktúry obyvateľstva veľmi výstižne vyjadruje index vitality, ktorý je vyjadrený ako pomer najmladšej a najstaršej vekovej skupiny obyvateľstva.

Vývin hodnôt indexu vitality v Bratislavskom kraji do roku ~~2025~~2035 sa predpokladá takto:

Index vitality podľa okresov Bratislavského kraja v r. ~~2015-2025~~2025-2035

~~sídelná štruktúra~~	~~index vitality~~		
	~~r. 2015~~	~~r. 2020~~	~~r. 2025~~
~~Bratislava, hl.m. SR~~	~~83,9~~	~~69,0~~	~~54,2~~
~~*Bratislava I*~~	~~*60,6*~~	~~*51,2*~~	~~*41,3*~~
~~*Bratislava II*~~	~~*74,7*~~	~~*65,8*~~	~~*55,7*~~
~~*Bratislava III*~~	~~*69,2*~~	~~*60,4*~~	~~*49,3*~~
~~*Bratislava IV*~~	~~*80,0*~~	~~*71,3*~~	~~*61,1*~~
~~*Bratislava V*~~	~~*131,1*~~	~~*82,7*~~	~~*54,7*~~
~~okres Malacky~~	~~108,1~~	~~89,9~~	~~77,6~~
~~okres Pezinok~~	~~105,7~~	~~88,1~~	~~73,2~~
~~okres Senec~~	~~111,5~~	~~90,2~~	~~74,6~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~**90,8**~~	~~**74,7**~~	~~**60,1**~~

sídelná štruktúra	index vitality		
	r. 2025	r. 2030	r. 2035
Bratislava, hl.m. SR	65,5	49,1	39,7
Bratislava I	49,7	38,6	33,8
Bratislava II	69,3	52,6	42,8
Bratislava III	64,5	49,3	40,7
Bratislava IV	73,1	55,6	44,2
Bratislava V	62,8	44,5	34,2
okres Malacky	82,3	68,1	58,7
okres Pezinok	71,3	55,5	46,6
okres Senec	79,8	59,0	49,2
Bratislavský kraj	69,3	52,8	43,4

Zdroj: vlastný výpočet podľa údajov z publikácie Prognóza vývoja obyvateľstva ~~v okresoch~~ regiónov SR do roku 2035~~2025~~, VDC, INFOSTAT

Index vitality môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhľade. V závislosti od indexu vitality sa populácia delí na tieto typy:

bodová hodnota:typ populácie:

300 a viac b	veľmi progresívny,
201-300 b	progresívny,
151-200 b	stabilizovaný rastúci,
121-150 b	stabilizovaný,
101-120 b	stagnujúci,
pod 100 b	regresívny.

Index vitality veľmi názorne poukazuje na to, že populácia v Bratislavskom kraji (aj na úrovni jednotlivých okresov) sa v prognózovanom období ~~2025~~2035 bude zaraďovať k regresívnemu typu.

Podľa Populačnej prognózy do roku 2040 – Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve má nasledujúci vývoj do r.2040 priniesť zníženie podielov osôb do 15 rokov aj v Bratislavskom kraji o necelú jednu pätinu. Čo sa týka produktívnej zložky populácie, Bratislavský kraj môže očakávať pre pozitívne

migračné saldo mierny nárast a to o približne 25 tis.osôb (6%) do r.2040. Najrýchlejší nárast početnosti poproduktívnej zložky populácie sa z pomedzi krajov SR odhaduje práve v Bratislavskom kraji, ktorý by mal mať do r.2040 najväčší počet osôb vo veku 65 a viac rokov.

3.6. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Štruktúra obyvateľstva Bratislavského kraja z hľadiska vzdelanostnej úrovne, tak ako ju zachytilo SODB v roku 20211~~11~~, je nasledovná: základné vzdelanie má ukončené ~~9,55~~ 11,57 % obyvateľov, učňovské a stredné vzdelanie bez maturity ~~17,12~~ 11,81 %, učňovské a stredné s maturitou ~~31,94~~ 22,31 % a vysokoškolské vzdelanie ~~26,17~~ 31,74 % obyvateľov. Podiel obyvateľstva bez školského vzdelania vrátane detí do ~~16~~ 14 rokov tvorí ~~13,71~~ 12,5 %.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva podľa okresov Bratislavského kraja v r. ~~2011~~2021 (%)

~~najvyšší skončený stupeň školského vzdelania~~	~~Bratislava hl.m. SR~~	~~okres Bratislava I~~	~~okres Bratislava II~~	~~okres Bratislava III~~	~~okres Bratislava IV~~	~~okres Bratislava V~~	~~okres Malacky~~	~~okres Pezinok~~	~~okres Senec~~	~~kraj spolu~~
~~základné~~	~~7,91~~	~~10,92~~	~~8,68~~	~~7,49~~	~~7,15~~	~~6,98~~	~~15,72~~	~~10,86~~	~~12,33~~	~~9,55~~
~~stredné bez maturity~~	~~14,97~~	~~16,82~~	~~20,41~~	~~12,07~~	~~11,30~~	~~13,64~~	~~25,07~~	~~21,10~~	~~18,97~~	~~17,12~~
~~stredné s maturitou~~	~~33,37~~	~~21,94~~	~~33,15~~	~~40,04~~	~~35,69~~	~~31,99~~	~~27,77~~	~~31,09~~	~~28,05~~	~~31,94~~
~~vysokoškolské~~	~~29,78~~	~~33,29~~	~~23,72~~	~~25,83~~	~~31,35~~	~~35,32~~	~~14,67~~	~~19,16~~	~~21,61~~	~~26,17~~
~~bez školského vzdelania~~	~~12,64~~	~~12,27~~	~~13,09~~	~~13,12~~	~~13,66~~	~~11,24~~	~~15,21~~	~~16,08~~	~~16,72~~	~~13,71~~
~~nezistené~~	~~1,33~~	~~4,75~~	~~0,96~~	~~1,45~~	~~0,86~~	~~0,83~~	~~1,56~~	~~1,71~~	~~2,32~~	~~1,50~~
~~spolu~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~

najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Bratislava hl.m. SR	okres Bratislava I	okres Bratislava II	okres Bratislava III	okres Bratislava IV	okres Bratislava V	okres Malacky	okres Pezinok	okres Senec	kraj spolu
základné	9,79	8,06	10,52	9,63	9,99	9,64	17,56	13,47	14,13	11,57
stredné bez maturity	9,59	4,49	10,21	8,82	8,97	11,89	20	16,24	12,95	11,81
stredné s maturitou	21,67	15,76	22,51	20,48	22,18	23,33	23,68	24,7	22,67	22,31
vysokoškolské	36,61	48,71	34,45	37,62	37,78	32,65	16,73	23,55	25,75	31,74
bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14	11,66	11,28	11,51	12,4	11,51	11,61	12,73	13,08	16,02	12,5
nezistené	5,73	7,93	5,78	6,57	4,66	5,26	4,24	3,48	3,41	5,04
spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: SODB ~~2011~~2021, ŠÚ SR

3.7. Národnostná štruktúra obyvateľstva

V národnostnej štruktúre obyvateľstva Bratislavského kraja má podstatné zastúpenie obyvateľstvo slovenskej národnosti (~~90,23~~ 86,19 %), k maďarskej národnosti sa v roku ~~2011~~ 2021 hlásilo ~~3,97~~ 2,89 % a k českej ~~1,13~~ 0,89 % obyvateľov. Zastúpenie ďalších národností proporčne nedosahovalo ani ~~0,5~~ 0,45 %.

Národnostná štruktúra obyvateľstva podľa okresov Bratislavského kraja v r. ~~2011~~2021 (%)

~~národnosť~~	~~Bratislava hl.m. SR~~	~~okres Bratislava I~~	~~okres Bratislava II~~	~~okres Bratislava III~~	~~okres Bratislava IV~~	~~okres Bratislava V~~	~~okres Malacky~~	~~okres Pezinok~~	~~okres Senec~~	~~kraj spolu~~
~~slovenská~~	~~90,84~~	~~90,04~~	~~89,08~~	~~90,91~~	~~92,24~~	~~91,65~~	~~94,87~~	~~95,17~~	~~77,41~~	~~90,23~~
~~maďarská~~	~~3,43~~	~~2,99~~	~~4,89~~	~~2,49~~	~~2,34~~	~~3,58~~	~~0,46~~	~~0,56~~	~~13,78~~	~~3,97~~
~~rómska~~	~~0,09~~	~~0,11~~	~~0,11~~	~~0,08~~	~~0,07~~	~~0,09~~	~~0,32~~	~~0,21~~	~~0,09~~	~~0,13~~
~~rusínska~~	~~0,18~~	~~0,17~~	~~0,19~~	~~0,16~~	~~0,19~~	~~0,18~~	~~0,05~~	~~0,07~~	~~0,09~~	~~0,15~~
~~ukrajinská~~	~~0,11~~	~~0,11~~	~~0,12~~	~~0,12~~	~~0,10~~	~~0,11~~	~~0,05~~	~~0,08~~	~~0,14~~	~~0,10~~
~~česká~~	~~1,32~~	~~1,66~~	~~1,27~~	~~1,43~~	~~1,43~~	~~1,12~~	~~0,78~~	~~0,70~~	~~0,67~~	~~1,13~~
~~nemecká~~	~~0,23~~	~~0,43~~	~~0,23~~	~~0,25~~	~~0,22~~	~~0,17~~	~~0,05~~	~~0,13~~	~~0,14~~	~~0,19~~
~~poľská~~	~~0,10~~	~~0,08~~	~~0,09~~	~~0,10~~	~~0,11~~	~~0,10~~	~~0,05~~	~~0,02~~	~~0,07~~	~~0,08~~
~~chorvátska~~	~~0,16~~	~~0,07~~	~~0,05~~	~~0,06~~	~~0,12~~	~~0,38~~	~~0,02~~	~~0,03~~	~~0,07~~	~~0,12~~

srbská	0,05	0,07	0,05	0,05	0,04	0,05	0,03	0,02	0,05	0,04
ruská	0,11	0,12	0,10	0,12	0,11	0,10	0,04	0,06	0,05	0,09
židovská	0,05	0,10	0,05	0,05	0,04	0,03	0,01	0,01	0,02	0,04
moravská	0,19	0,19	0,19	0,21	0,20	0,17	0,11	0,09	0,08	0,16
bulharská	0,09	0,11	0,10	0,09	0,09	0,06	0,02	0,03	0,06	0,07
ostatné	0,61	0,92	0,59	0,94	0,51	0,40	0,22	0,21	0,43	0,50
nezistená	2,44	2,82	2,88	2,94	2,18	1,81	2,92	2,61	6,84	2,99
spolu	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

národnosť	Bratislava hl.m. SR	okres Bratislava I	okres Bratislava II	okres Bratislava III	okres Bratislava IV	okres Bratislava V	okres Malacky	okres Pezinok	okres Senec	kraj spolu
slovenská	85,19	79,93	83,96	84,18	87,96	86,66	91,24	92,6	82,46	86,19
maďarská	2,38	2,04	3,54	1,58	1,56	2,51	0,4	0,48	9,01	2,87
rómska	0,05	0,05	0,06	0,02	0,03	0,06	0,22	0,03	0,05	0,06
rusínska	0,15	0,15	0,15	0,15	0,16	0,15	0,08	0,09	0,14	0,14
ukrajinská	0,30	0,46	0,27	0,38	0,3	0,22	0,14	0,18	0,34	0,28
česká	1,00	1,17	0,91	1,03	1,11	0,9	0,78	0,62	0,67	0,89
nemecká	0,16	0,36	0,15	0,14	0,16	0,1	0,06	0,07	0,11	0,13
poľská	0,11	0,15	0,1	0,11	0,11	0,1	0,07	0,05	0,07	0,09
chorvátska	0,11	0,06	0,05	0,04	0,06	0,27	0,03	0,04	0,03	0,08
srbská	0,06	0,07	0,07	0,07	0,06	0,05	0,05	0,03	0,05	0,06
ruská	0,21	0,36	0,17	0,26	0,24	0,15	0,07	0,09	0,13	0,18
židovská	0,04	0,15	0,03	0,04	0,01	0,02	0	0,01	0,02	0,03
moravská	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,05	0,03	0,03	0,02	0,04
bulharská	0,10	0,14	0,1	0,07	0,14	0,06	0,02	0,04	0,04	0,07
ostatné	0,53	1,2	0,48	0,6	0,46	0,36	0,18	0,22	0,39	0,45
nezistená	8,94	12,64	9,23	9,95	7,24	8,07	6,33	5,21	6,03	7,91
spolu	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

Zdroj: SODB 20112021, ŠÚ SR

Poznámka: Do štatistík nie je, resp. nemohla byť zohľadnená migrácia obyvateľstva z Ukrajiny po vojnovom konflikte Ruskej federácie z marca roku 2022.

3.8. Religiózna štruktúra obyvateľstva

V Bratislavskom kraji sa k 21.5.2011roku 2021 42,63 56,31 % obyvateľov hlásilo k rímskokatolíckemu vyznaniu a 5,08 4,12 % k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Bez vyznania bolo 26,76 39,85 % obyvateľov a 7,66 8,38 % obyvateľov neuviedlo náboženské vyznanie.

Religiózna štruktúra obyvateľstva podľa okresov Bratislavského kraja v r. 202111 (%)

náboženské vyznanie/ cirkev	Bratislava hl.m. SR	okres Bratislava I	okres Bratislava II	okres Bratislava III	okres Bratislava IV	okres Bratislava V	okres Malacky	okres Pezinok	okres Senec	BSK spolu
Rímskokatolícka cirkev	52,12	50,06	53,48	52,63	52,18	51,19	70,28	63,85	61,57	56,31
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	5,29	7,17	5,29	5,63	5,00	4,68	1,50	7,86	5,05	5,08
Gréckokatolícka cirkev	0,91	1,01	0,98	0,83	0,89	0,86	0,41	0,46	0,69	0,79
Reformovaná kresťanská cirkev	0,44	0,49	0,46	0,40	0,35	0,51	0,18	0,11	0,93	0,44
Pravoslávna cirkev	0,45	0,54	0,48	0,48	0,44	0,39	0,22	0,28	0,32	0,40
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0,34	0,34	0,37	0,32	0,31	0,37	0,14	0,16	0,25	0,29
Evanjelická cirkev metodistická	0,25	0,32	0,24	0,26	0,22	0,27	0,10	0,22	0,32	0,24
Kresťanské zbory	0,20	0,17	0,19	0,21	0,23	0,18	0,22	0,22	0,16	0,20
Apoštolská cirkev	0,13	0,13	0,15	0,14	0,10	0,12	0,03	0,06	0,22	0,12
Bratská jednota baptistov	0,14	0,18	0,16	0,12	0,11	0,14	0,04	0,05	0,38	0,15
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0,07	0,10	0,05	0,06	0,10	0,07	0,01	0,02	0,06	0,06
Cirkev bratská	0,18	0,35	0,18	0,18	0,17	0,14	0,05	0,10	0,06	0,15
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	0,15	0,38	0,15	0,15	0,10	0,09	0,03	0,05	0,05	0,11
Starokatolícka cirkev	0,05	0,08	0,05	0,03	0,03	0,05	0,03	0,02	0,03	0,04
Cirkev československá husitská	0,09	0,12	0,08	0,12	0,09	0,07	0,06	0,05	0,02	0,08
Novoapoštolská cirkev	0,01	0,03	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	0,01
Bahájske spoločenstvo	0,04	0,06	0,04	0,05	0,05	0,04	0,03	0,03	0,03	0,04
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	0,04	0,08	0,05	0,02	0,04	0,04	0,06	0,03	0,02	0,04
iné	1,23	1,34	1,24	1,18	1,35	1,10	0,51	0,74	0,71	1,04
bez vyznania	30,83	29,78	29,12	29,76	31,49	32,91	17,61	18,14	18,27	26,76
nezistené	7,03	7,27	7,24	7,42	6,74	6,76	8,48	7,57	10,84	7,66

~~náboženské vyznanie/ cirkev~~	~~Bratislava hl.m. SR~~	~~okres Bratislava I~~	~~okres Bratislava II~~	~~okres Bratislava III~~	~~okres Bratislava IV~~	~~okres Bratislava V~~	~~okres Malacky~~	~~okres Pezinok~~	~~okres Senec~~	~~BSK spolu~~
~~spolu~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~	~~100,00~~

náboženské vyznanie/ cirkev	Bratislava hl.m. SR	okres Bratislava I	okres Bratislava II	okres Bratislava III	okres Bratislava IV	okres Bratislava V	okres Malacky	okres Pezinok	okres Senec	BSK spolu
Rímskokatolícka cirkev	37,66	32,57	38,39	36,53	38,95	38,4	56,28	51,73	49,52	42,63
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	4,08	5,08	3,99	4,17	4,09	3,72	1,75	6,64	4,4	4,12
Gréckokatolícka cirkev	1,14	0,99	1,21	1,1	1,13	1,16	0,8	0,94	1,29	1,1
Reformovaná kresťanská cirkev	0,34	0,35	0,35	0,33	0,29	0,38	0,23	0,12	0,69	0,35
Pravoslávna cirkev	0,58	0,69	0,6	0,61	0,61	0,46	0,32	0,35	0,58	0,53
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0,25	0,2	0,29	0,25	0,22	0,26	0,16	0,15	0,19	0,22
Evanjelická cirkev metodistická	0,06	0,08	0,06	0,06	0,05	0,05	0,04	0,03	0,09	0,06
Kresťanské zbory	0,27	0,18	0,31	0,31	0,26	0,26	0,44	0,38	0,33	0,31
Apoštolská cirkev	0,13	0,12	0,13	0,16	0,1	0,13	0,04	0,08	0,23	0,13
Bratská jednota baptistov	0,13	0,15	0,19	0,13	0,08	0,12	0,04	0,04	0,33	0,14
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0,06	0,07	0,04	0,07	0,07	0,05	0,01	0,02	0,05	0,05
Cirkev bratská	0,15	0,28	0,15	0,14	0,15	0,11	0,06	0,09	0,06	0,12
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	0,15	0,53	0,13	0,13	0,11	0,09	0,02	0,04	0,06	0,12
Starokatolícka cirkev	0,04	0,05	0,05	0,03	0,03	0,03	0,04	0,03	0,03	0,04
Cirkev československá husitská	0,03	0,07	0,02	0,05	0,03	0,02	0,02	0,01	0,01	0,03
Novoapoštolská cirkev	0,00	0	0	0	0	0	0,1	0	0	0
Bahájske spoločenstvo	0,02	0,03	0,01	0,03	0,02	0,01	0,03	0,01	0,01	0,02
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
iné	0,54	0,66	0,5	0,54	0,58	0,49	0,31	0,42	0,43	0,49
bez vyznania	43,52	43,29	42,6	43,53	43,57	44,51	31,63	31,92	34,1	39,85
nezistené	9,38	12,91	9,57	10,24	8,06	8,45	6,95	5,88	6,4	8,38
spolu	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

Zdroj: SODB ~~2011~~2021, ŠÚ SR

~~3.9. Zapojenie obyvateľov do pracovného procesu~~

~~Hospodársku základňu tvorí počet pracovných príležitostí, ktoré sú na danom území vytvorené. Ich počet je štatisticky evidovaný ako počet pracovníkov v národnom hospodárstve.~~

~~Počty pracujúcich v hospodárstve zahŕňajú zamestnancov v evidenčnom počte ekonomických organizácií, vrátane cudzích štátnych príslušníkov legálne pracujúcich na území SR, pracujúcich v poproduktívnom veku alebo pracujúcich v drobnom súkromnom sektore.~~

~~V počtoch zamestnancov podľa štatistického výkazníctva nie sú zahrnutí súkromní podnikatelia a ich spoločníci. V počtoch pracujúcich nie sú ďalej zahrnutí príslušníci ozbrojených zložiek, osoby na materskej a rodičovskej dovolenke, učni a ekonomicky činné osoby, ktoré nie sú štatisticky sledované (napr. osoby vykonávajúce prácu na dohodu).~~

~~Pracujúci s jediným alebo hlavným zamestnaním zahŕňajú všetky osoby v pracovnom, služobnom alebo členskom pomere k štátnej, družstevnej alebo inej organizácii, alebo osoby individuálne hospodáriace bez rozdielu veku, štátnej príslušnosti, dĺžky pracovnej doby, pokiaľ túto činnosť vykonávajú ako jediné alebo hlavné zamestnanie.~~[2]

~~Počty pracujúcich boli vykázané v tých okresoch, kde majú svoje pracovisko, nie podľa sídla závodu alebo podniku. Pracovisko je zaradené do toho odvetvia hospodárstva, do ktorého sa zaraďuje celý ekonomický subjekt svojou hlavnou činnosťou.~~

[2] ~~ŠÚ SR v Bratislave evidoval údaje o počte pracujúcich s jediným alebo hlavným zamestnaním do roku 2008. Od tohto roku údaje za jediné zamestnanie k dispozícii nie sú, publikované sú iba údaje o počte pracujúcich v národnom hospodárstve v jedinom a vedľajšom zamestnaní.~~

Podľa podkladov Štatistického úradu SR bolo zapojenie pracovníkov s jediným alebo hlavným zamestnaním v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja a v SR k 31.12. 1999 a 2008 v jednotlivých národohospodárskych sektoroch nasledujúce:

Pracujúci v sektoroch NH v Bratislavskom kraji a v SR k 31.12. 1999 a 2008 (jediné alebo hlavné zamestnanie; abs.)

sídelná štruktúra	rok 1999					rok 2008					rozdiel 1999 - 2008				
	I.	II.	III.	spolu	počet PP na 100 obyv.	I.	II.	III.	spolu	počet PP na 100 obyv.	I.	II.	III.	spolu	počet PP na 100 obyv.
BA, hl.m. SR	1 393	64 097	211 988	277 478	61,9	1 263	56 107	274 194	331 565	77,3	-130	-7 990	62 206	54 087	15,4
BA I	*75*	*8 265*	*64 333*	*72 673*	*157,7*	126	4 906	74 905	79 936	194,8	51	-3 359	10 572	7 263	37,1
BA II	*284*	*23 524*	*53 837*	*77 645*	*69,5*	390	17 618	70 066	88 074	78,8	106	-5 906	16 229	10 429	9,3
BA III	*553*	*14 823*	*42 374*	*57 750*	*90,8*	351	11 858	60 561	72 770	116,1	-202	-2 965	18 187	15 020	25,3
BA IV	*162*	*11 525*	*24 282*	*35 969*	*36,6*	109	12 738	28 577	41 425	43,4	-53	1 213	4 295	5 456	6,7
BA V	*319*	*5 960*	*27 162*	*33 441*	*26,0*	287	8 987	40 086	49 360	41,9	-32	3 027	12 924	15 919	15,9
okres MA	1 651	5 945	8 076	15 672	24,5	1 148	10 484	15 413	27 045	39,6	-503	4 539	7 337	11 373	15,1
okres PK	1 391	4 863	9 249	15 503	28,7	926	5 649	12 259	18 834	32,5	-465	786	3 010	3 331	3,8
okres SC	1 610	4 116	7 180	12 906	25,4	1 122	5 086	13 039	19 248	31,3	-488	970	5 859	6 342	5,8
kraj spolu	**6 045**	**79 021**	**236 493**	**321 559**	**52,1**	**4 460**	**77 326**	**314 905**	**396 691**	**64,3**	**-1 585**	**-1 695**	**78 412**	**75 132**	**12,2**
SR	**146 584**	**657 146**	**1 066 498**	**1 870 228**	**34,6**	**93 336**	**738 122**	**1 283 732**	**2 115 189**	**39,1**	**-53 248**	**80 976**	**217 234**	**244 961**	**4,4**

Zdroj: Zamestnanosť v SR, krajoch a okresoch 1999, 2008, ŠÚ SR

Pracujúci v sektoroch NH v Bratislavskom kraji k 31.12. 1999 a 2008 (jediné alebo hlavné zamestnanie; %)

sídelná štruktúra	rok 1999 (%)				rok 2008 (%)				rozdiel 1999 - 2008 (%)		
	I.	II.	III.	spolu	I.	II.	III.	spolu	I.	II.	III.
Bratislava, hl. m. SR	0,5	23,1	76,4	100,0	0,4	16,9	82,7	100,0	-0,1	-6,2	6,3
Bratislava I	*0,1*	*11,4*	*88,5*	*100,0*	0,2	6,1	93,7	100,0	0,1	-5,2	5,2
Bratislava II	*0,4*	*30,3*	*69,3*	*100,0*	0,4	20,0	79,6	100,0	0,1	-10,3	10,2
Bratislava III	*1,0*	*25,7*	*73,4*	*100,0*	0,5	16,3	83,2	100,0	-0,5	-9,4	9,8
Bratislava IV	*0,5*	*32,0*	*67,5*	*100,0*	0,3	30,7	69,0	100,0	-0,2	-1,3	1,5
Bratislava V	*1,0*	*17,8*	*81,2*	*100,0*	0,6	18,2	81,2	100,0	-0,4	0,4	0,0
okres Malacky	10,5	37,9	51,5	100,0	4,2	38,8	57,0	100,0	-6,3	0,8	5,5
okres Pezinok	9,0	31,4	59,7	100,0	4,9	30,0	65,1	100,0	-4,1	-1,4	5,4
okres Senec	12,5	31,9	55,6	100,0	5,8	26,4	67,7	100,0	-6,6	-5,5	12,1
Bratislavský kraj	**1,9**	**24,6**	**73,5**	**100,0**	**1,1**	**19,5**	**79,4**	**100,0**	**-0,8**	**-5,1**	**5,8**
SR	**7,8**	**35,1**	**57,0**	**100,0**	**4,4**	**34,9**	**60,7**	**100,0**	**-3,4**	**-0,2**	**3,7**

Zdroj: vlastný výpočet podľa údajov z publikácie Zamestnanosť v SR, krajoch a okresoch 1999, 2008, ŠÚ SR

V Bratislavskom kraji bolo v roku 2008 vytvorených 396 691 pracovných príležitostí. Oproti roku 1999 vzrástol počet pracovných príležitostí celkovo o 75 132 miest.

Z percentuálneho zastúpenia bol v roku 2008 v Bratislavskom kraji najvyšší podiel zamestnaných v terciárnom sektore (79,4 %), na druhom mieste boli zamestnaní v sekundárnom sektore (19,5 %). Najmenej zamestnaných bolo v primárnom sektore (1,1 %). Porovnaním zamestnanosti v Bratislavskom kraji so slovenským priemerom je v dotknutom kraji nižší podiel zamestnaných v primárnom a sekundárnom sektore (celoslovenský priemer za primárny sektor je 4,4 % a za sekundárny sektor 34,9 %) a vyšší podiel zamestnaných v terciárnom sektore (priemer za SR je 60,7 %).

~~3.10.~~3.9. Ekonomická aktivita obyvateľstva[3]

Za ekonomicky aktívne obyvateľstvo sa ~~pri sčítaní obyvateľov v roku 2001~~ považujú~~ovali~~ všetky osoby vo veku od 15 do 89 rokov (do roku 2020 od 15 rokov), ktoré patria medzi pracujúcich alebo nezamestnaných. Od roku 1997 do 2005 boli v rámci EAO vykazovaní aj vojaci vykonávajúci vojenskú základnú (náhradnú) službu. ~~, ktoré boli v rozhodujúcom okamihu sčítania v pracovnom, členskom, služobnom alebo v obdobnom pomere k nejakej organizácii, družstvu, súkromnej osobe alebo inému právnemu subjektu, zamestnávatelia, pomáhajúci, nezamestnaní, osoby samostatne činné, a to bez ohľadu na dĺžku pracovného úväzku.~~

~~Za ekonomicky aktívnych sa považovali aj osoby v základnej vojenskej službe, náhradnej alebo civilnej službe, na vojenskom cvičení, vo väzbe a vo výkone trestu odňatia slobody – pokiaľ trval ich pracovný pomer, ženy na materskej (rodičovskej) dovolenke, ak trval ich pracovný pomer a nezamestnaní.~~

~~3.10.1.~~3.9.1. Štruktúra a vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva

V Bratislavskom kraji bol v roku ~~2001~~2021 nasledujúci počet ekonomicky aktívnych osôb:

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa okresov Bratislavského kraja v r. ~~2001~~2021

~~sídelná štruktúra~~	~~ekonomicky aktívne osoby~~			~~podiel EAO z trvale bývajúceho obyvateľstva (%)~~	~~ekonom. aktívni odchádzajúci do zamestnania (abs.)~~	~~ekonom. aktívni odchádzajúci do zam. z EAO spolu (%)~~
	~~*spolu*~~	~~*muži*~~	~~*ženy*~~			
~~Bratislava, hl.m. SR~~	~~238 199~~	~~115 756~~	~~122 443~~	~~55,6~~	~~132 220~~	~~55,5~~
~~*Bratislava I*~~	~~*23 210*~~	~~*11 273*~~	~~*11 937*~~	~~*51,8*~~	~~*9 087*~~	~~*39,2*~~
~~*Bratislava II*~~	~~*57 623*~~	~~*27 896*~~	~~*29 727*~~	~~*53,3*~~	~~*30 165*~~	~~*52,3*~~
~~*Bratislava III*~~	~~*32 330*~~	~~*15 902*~~	~~*16 428*~~	~~*52,6*~~	~~*17 569*~~	~~*54,3*~~
~~*Bratislava IV*~~	~~*51 778*~~	~~*25 242*~~	~~*26 536*~~	~~*55,6*~~	~~*32 916*~~	~~*63,6*~~
~~*Bratislava V*~~	~~*73 258*~~	~~*35 443*~~	~~*37 815*~~	~~*60,4*~~	~~*42 483*~~	~~*58,0*~~
~~okres Malacky~~	~~35 646~~	~~18 462~~	~~17 184~~	~~55,4~~	~~15 800~~	~~44,3~~
~~okres Pezinok~~	~~29 962~~	~~15 331~~	~~14 631~~	~~55,3~~	~~13 948~~	~~46,6~~
~~okres Senec~~	~~27 547~~	~~14 258~~	~~13 289~~	~~53,2~~	~~14 161~~	~~51,4~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~**331 354**~~	~~**163 807**~~	~~**167 547**~~	~~**55,3**~~	~~**176 129**~~	~~**53,2**~~

~~[3] Štatistický úrad SR v Bratislave doposiaľ neukončil spracovanie údajov zo SODB 2011 a zatiaľ publikoval iba prvé vybrané definitívne výsledky – podrobné informácie za obyvateľstvo SR, kraje, okresy a obce. Publikované sú výstupy ohľadne pohlavnej, vekovej, národnostnej, religióznej, vzdelanostnej štruktúry, údaje o trvale bývajúcom obyvateľstve podľa rodinného stavu, štátnej príslušnosti, materinského jazyka, najčastejšie používaného jazyka na verejnosti a v domácnosti a o počítačových znalostiach obyvateľov. Z tohto dôvodu je socio-ekonomická analýza Bratislavského kraja spracovaná podľa posledných dostupných podrobných údajov, a to zo SODB 2001, príp. pre porovnanie aj zo SĽDB 1991.~~

sídelná štruktúra	ekonomicky aktívne osoby			podiel EAO z trvale bývajúceho obyvateľstva (%)
	spolu	muži	ženy	
Bratislava, hl.m. SR	244 401	124 902	119 499	51,4
Bratislava I	*21 339*	*11 244*	*10 095*	*46,3*
Bratislava II	*60 714*	*30 664*	*30 050*	*48,5*
Bratislava III	*34 206*	*17 677*	*16 529*	*44,8*
Bratislava IV	*53 175*	*27 217*	*25 958*	*50,5*
Bratislava V	*74 967*	*38 100*	*36 867*	*61,1*
okres Malacky	38 219	20 806	17 413	48,9
okres Pezinok	32 560	17 414	15 146	47,1
okres Senec	37 390	20 202	17 188	38,7
Bratislavský kraj	**352 570**	**183 324**	**169 246**	**49,0**

Zdroj: SODB 2021~~2001~~, ŠÚ SR Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, 202

V Bratislavskom kraji bolo v roku ~~2001~~ 2021 podľa mesačnej štatistike o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie ~~podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 331 354~~ 352 570 ekonomicky aktívnych osôb, z toho bolo 169 246 ~~167 547~~ žien (t.j. 49,0 ~~50,6~~ % z ekonomicky aktívnych). V meste Bratislava sa koncentrovalo takmer 70~~2~~ % z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb v priestore Bratislavského kraja, a tým Bratislava predstavuje ťažiskový priestor na trhu práce. Ekonomická aktivita obyvateľstva kraja (~~55,3~~ 49,0 %) je ~~vyššia~~ približne na rovnakej úrovni ako ~~než~~ celoslovenský priemer (~~51,1~~ 49,6%).

~~Za prácou mimo obec bydliska odchádzalo 176 129 ekonomicky aktívnych osôb (t.j. 53,2 % EAO), pričom do úvahy je braná aj medziokresná dochádzka a odchádzka. V relatívnych hodnotách, najviac odchádzalo za prácou obyvateľstvo z okresu Bratislava IV (viac ako 60 % ekonomicky aktívnych osôb).~~

~~Ekonomicky aktívne obyvateľstvo Bratislavského kraja bolo v roku 2001 zapojené do sektorov národného hospodárstva nasledujúcim počtom osôb, pričom sektory NH členíme podľa odvetví takto:~~

- ~~I. primárny sektor- poľnohospodárstvo, lesníctvo a ťažba,~~
- ~~II. sekundárny sektor- priemysel, stavebníctvo a výroba,~~
- ~~III. terciárny sektor- služby a ostatné odvetvia.~~

~~Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v Bratislavskom kraji podľa sektorov NH v r. 2001~~

~~sídelná štruktúra~~	~~ekonomicky aktívne obyvateľstvo v sektoroch NH v r. 2001 (*abs.*)~~					~~ekonomicky aktívne obyvateľstvo v sektoroch NH v r. 2001 (%)~~				
	~~I.~~	~~II.~~	~~III.~~	~~bez udania odvetví~~	~~spolu~~	~~I.~~	~~II.~~	~~III.~~	~~bez udania odvetví~~	~~spolu~~
~~Bratislava, hl.m. SR~~	~~933~~	~~31 856~~	~~144 691~~	~~60 719~~	~~238 199~~	~~0,4~~	~~13,4~~	~~60,7~~	~~25,5~~	~~100,0~~
~~*Bratislava I*~~	~~*40*~~	~~*2 188*~~	~~*14 512*~~	~~*6 470*~~	~~*23 210*~~	~~*0,2*~~	~~*9,4*~~	~~*62,5*~~	~~*27,9*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava II*~~	~~*196*~~	~~*8 519*~~	~~*33 394*~~	~~*15 514*~~	~~*57 623*~~	~~*0,3*~~	~~*14,8*~~	~~*58,0*~~	~~*26,9*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava III*~~	~~*244*~~	~~*4 445*~~	~~*19 670*~~	~~*7 971*~~	~~*32 330*~~	~~*0,8*~~	~~*13,7*~~	~~*60,8*~~	~~*24,7*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava IV*~~	~~*169*~~	~~*6 646*~~	~~*32 883*~~	~~*12 080*~~	~~*51 778*~~	~~*0,3*~~	~~*12,8*~~	~~*63,5*~~	~~*23,3*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava V*~~	~~*284*~~	~~*10 058*~~	~~*44 232*~~	~~*18 684*~~	~~*73 258*~~	~~*0,4*~~	~~*13,7*~~	~~*60,4*~~	~~*25,5*~~	~~*100,0*~~
~~okres Malacky~~	~~1 769~~	~~8 652~~	~~15 852~~	~~9 373~~	~~35 646~~	~~5,0~~	~~24,3~~	~~44,5~~	~~26,3~~	~~100,0~~
~~okres Pezinok~~	~~1 198~~	~~5 868~~	~~15 814~~	~~7 082~~	~~29 962~~	~~4,0~~	~~19,6~~	~~52,8~~	~~23,6~~	~~100,0~~
~~okres Senec~~	~~1 098~~	~~5 119~~	~~14 247~~	~~7 083~~	~~27 547~~	~~4,0~~	~~18,6~~	~~51,7~~	~~25,7~~	~~100,0~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~**4 998**~~	~~**51 495**~~	~~**190 604**~~	~~**84 257**~~	~~**331 354**~~	~~**1,5**~~	~~**15,5**~~	~~**57,5**~~	~~**25,4**~~	~~**100,0**~~

~~Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR~~

~~V roku 2001 dominujúcim zamestnaneckým sektorom bol terciér, v ktorom v celokrajskom priemere pracovalo 57,5 % ekonomicky aktívnych obyvateľov.~~

~~Vo výrobných odvetviach sekundárneho sektoru pracovalo 15,5 % ekonomicky aktívnych osôb kraja a v primárnom sektore pracovalo 1,5 % ekonomicky aktívnych obyvateľov.~~

~~V ďalšej tabuľke uvádzame prehľad o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v jednotlivých odvetviach národného hospodárstva v roku 2001 v absolútnom aj relatívnom vyjadrení za Bratislavský kraj a celú SR.~~

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v Bratislavskom kraji a v SR podľa odvetví NH v r. ~~2001~~2020

~~odvetvie hospodárstva~~	~~EAO v Bratislavskom kraji~~		~~ekonomicky aktívne osoby v SR~~	
	~~(abs.)~~	~~(%)~~	~~(abs.)~~	~~(%)~~
~~poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby~~	~~4 232~~	~~1,28~~	~~118 453~~	~~4,31~~
~~lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby~~	~~732~~	~~0,22~~	~~29 254~~	~~1,06~~
~~rybolov, chov rýb~~	~~34~~	~~0,01~~	~~148~~	~~0,01~~
~~ťažba nerastných surovín~~	~~651~~	~~0,20~~	~~18 148~~	~~0,66~~
~~priemyselná výroba~~	~~35 732~~	~~10,78~~	~~554 130~~	~~20,16~~
~~výroba a rozvod elektriny, plynu a vody~~	~~4 717~~	~~1,42~~	~~45 508~~	~~1,66~~
~~stavebníctvo~~	~~10 395~~	~~3,14~~	~~139 009~~	~~5,06~~
~~veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru~~	~~38 394~~	~~11,59~~	~~271 297~~	~~9,87~~
~~hotely a reštaurácie~~	~~8 362~~	~~2,52~~	~~63 636~~	~~2,32~~
~~doprava, skladovanie a spoje~~	~~20 647~~	~~6,23~~	~~143 745~~	~~5,23~~
~~peňažníctvo a poisťovníctvo~~	~~12 285~~	~~3,71~~	~~40 684~~	~~1,48~~
~~nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj~~	~~28 505~~	~~8,60~~	~~114 742~~	~~4,18~~
~~verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie~~	~~28 294~~	~~8,54~~	~~198 760~~	~~7,23~~
~~školstvo~~	~~21 312~~	~~6,43~~	~~165 732~~	~~6,03~~
~~zdravotníctvo a sociálna starostlivosť~~	~~17 621~~	~~5,32~~	~~141 343~~	~~5,14~~
~~ostatné verejné, sociálne a osobné služby~~	~~14 754~~	~~4,45~~	~~79 347~~	~~2,89~~
~~súkromné domácnosti s domácim personálom~~	~~16~~	~~0,00~~	~~308~~	~~0,01~~
~~exteritoriálne organizácie a združenia~~	~~414~~	~~0,12~~	~~1 449~~	~~0,05~~
~~EA bez udania odvetví~~	~~84 257~~	~~25,43~~	~~622 357~~	~~22,65~~
~~**EAO spolu**~~	~~**331 354**~~	~~***100,00***~~	~~**2 748 050**~~	~~***100,00***~~
~~**obyvateľstvo**~~	~~**Bratislavský kraj**~~		~~**SR**~~	
~~EAO~~	~~331 354~~		~~2 748 050~~	
~~TBO~~	~~599 015~~		~~5 379 455~~	
~~podiel EAO z TBO (%)~~	~~55,3~~		~~51,1~~	

odvetvie hospodárstva	EAO v Bratislavskom kraji		ekonomicky aktívne osoby v SR	
	(abs.)	(%)	(abs.)	(%)
poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	2 079	0,59	39 061	1,44
priemysel spolu	54 199	15,29	422 243	15,57
ťažba a dobývanie	651	0,18	5 257	0,19
priemyselná výroba	47 095	13,28	375 705	13,85
dodávka elektriny, plynu , pary a studeného vzduchu	3 150	0,89	16 838	0,62
dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	3 304	0,93	24 443	0,90
stavebníctvo	14 520	4,10	73 978	2,73
veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	62 512	17,63	214 399	7,90
ubytovacie a stravovacie služby	7 872	2,22	30 725	1,13
doprava a skladovanie	30 192	8,52	113 323	4,18
informácie a komunikácia	27 834	7,85	46 479	1,71
finančné a poisťovacie činnosti	21 145	5,96	30 652	1,13
činnosti v oblasti nehnuteľností	7 572	2,14	26 094	0,96
verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	36 531	10,30	149 740	5,52
vzdelávanie	26 197	7,39	150 873	5,56
zdravotníctvo a sociálna pomoc	22 047	6,22	117 593	4,33
Odborné, vedecké a technické činnosti	46 291	13,06	82 700	3,05
Administratívne a podporné služby	26 373	7,44	71 647	2,64
ostatné činnosti	5 838	1,65	19 353	0,71
umenie, zábava a rekreácia	7 300	2,06	25 070	0,92
EAO spolu	**354 500**		**2 712 700**	
obyvateľstvo	**Bratislavský kraj**		**SR**	
EAO	354 500		2 712 700	
TBO	677 024		5 459 781	
podiel EAO z TBO (%)	52,4		49,7	

Zdroj: ~~SODB 2001,~~ ŠÚ SR, 2021
Pozn.: EAO - ekonomicky aktívne osoby
TBO - trvale bývajúce obyvateľstvo

V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad vývoja ekonomicky aktívneho obyvateľstva v Bratislavskom kraji v období od sčítania ~~ľudu~~ obyvateľov v roku 2001 ~~1991~~ po rok ~~2011~~2021.

Vývoj počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa okresov Bratislavského kraja v r. ~~1991-2011~~ 2001 - 2021

~~sídelná štruktúra~~	~~r.1991 (3.3., SĽDB)~~		~~r. 2001 (26.5., SODB)~~		~~r. 2002 (31.12.)~~		~~r. 2003 (31.12.)~~		~~r. 2004 (31.12.)~~		~~r.2005 (31.12.)~~		~~r. 2006 (31.12.)~~		~~r.2007 (31.12.)~~		~~r. 2008 (31.12.)~~		~~r. 2009 (31.12.)~~		~~r. 2010 (31.12.)~~		~~r. 2011 (31.12.)~~	
	~~abs.~~	~~%~~	~~abs.~~	~~%~~	~~abs.~~	~~%~~	~~abs.~~	~~%~~	~~abs.~~	~~%~~	~~abs.~~	~~abs.~~	~~abs.~~	~~%~~	~~abs.~~	~~%~~	~~abs.~~	~~%~~	~~abs.~~	~~%~~	~~abs.~~	~~%~~	~~abs.~~	~~%~~
~~BA hl.m. SR~~	~~235 682~~	~~53,3~~	~~238 199~~	~~55,6~~	~~232 470~~	~~54,4~~	~~229 122~~	~~53,8~~	~~233 701~~	~~55,0~~	~~229 364~~	~~53,9~~	~~234 742~~	~~55,1~~	~~236 868~~	~~55,5~~	~~241 053~~	~~56,2~~	~~247 511~~	~~57,4~~	~~249 508~~	~~57,6~~	~~244 299~~	~~59,1~~
~~*BA I*~~	~~*23 370*~~	~~*47,7*~~	~~*23 210*~~	~~*51,8*~~	~~*21 454*~~	~~*48,8*~~	~~*21 309*~~	~~*49,1*~~	~~*21 858*~~	~~*51,0*~~	~~*21 303*~~	~~*50,4*~~	~~*21 798*~~	~~*52,4*~~	~~*21 991*~~	~~*53,3*~~	~~*22 389*~~	~~*54,6*~~	~~22 948~~	~~56,2~~	~~23 000~~	~~56,0~~	~~*22 490*~~	~~*58,0*~~
~~*BA II*~~	~~*60 926*~~	~~*54,2*~~	~~*57 623*~~	~~*53,3*~~	~~*55 353*~~	~~*51,3*~~	~~*54 420*~~	~~*50,4*~~	~~*54 807*~~	~~*50,6*~~	~~*53 864*~~	~~*49,6*~~	~~*55 185*~~	~~*50,3*~~	~~*55 652*~~	~~*50,3*~~	~~*56 612*~~	~~*50,6*~~	~~58 173~~	~~51,5~~	~~58 713~~	~~51,6~~	~~*57 829*~~	~~*53,0*~~
~~*BA III*~~	~~*32 742*~~	~~*50,8*~~	~~*32 330*~~	~~*52,6*~~	~~*30 837*~~	~~*50,1*~~	~~*30 047*~~	~~*48,9*~~	~~*31 038*~~	~~*50,4*~~	~~*30 603*~~	~~*49,6*~~	~~*31 337*~~	~~*50,7*~~	~~*31 602*~~	~~*50,9*~~	~~*32 162*~~	~~*51,3*~~	~~33 030~~	~~52,1~~	~~33 244~~	~~52,1~~	~~*32 555*~~	~~*53,0*~~
~~*BA IV*~~	~~*47 391*~~	~~*56,2*~~	~~*51 778*~~	~~*55,6*~~	~~*50 522*~~	~~*54,3*~~	~~*49 440*~~	~~*53,2*~~	~~*51 209*~~	~~*55,1*~~	~~*50 103*~~	~~*53,5*~~	~~*51 392*~~	~~*54,4*~~	~~*51 977*~~	~~*54,9*~~	~~*52 973*~~	~~*55,5*~~	~~54 420~~	~~56,5~~	~~54 872~~	~~56,5~~	~~*53 538*~~	~~*57,8*~~
~~*BA V*~~	~~*71 253*~~	~~*54,0*~~	~~*73 258*~~	~~*60,4*~~	~~*74 304*~~	~~*61,7*~~	~~*73 906*~~	~~*61,8*~~	~~*74 789*~~	~~*62,6*~~	~~*73 491*~~	~~*61,7*~~	~~*75 030*~~	~~*63,3*~~	~~*75 646*~~	~~*64,1*~~	~~*76 917*~~	~~*65,3*~~	~~78 940~~	~~67,1~~	~~79 679~~	~~68,1~~	~~*77 887*~~	~~*70,1*~~
~~okres MA~~	~~31 389~~	~~50,5~~	~~35 646~~	~~55,4~~	~~34 971~~	~~53,8~~	~~37 055~~	~~56,6~~	~~33 298~~	~~50,6~~	~~32 336~~	~~48,7~~	~~32 929~~	~~49,2~~	~~33 064~~	~~49,0~~	~~33 491~~	~~49,0~~	~~34 436~~	~~49,8~~	~~35 678~~	~~51,0~~	~~34 866~~	~~51,4~~
~~okres PK~~	~~26 774~~	~~51,4~~	~~29 962~~	~~55,3~~	~~29 371~~	~~53,7~~	~~29 583~~	~~53,7~~	~~29 564~~	~~53,4~~	~~28 916~~	~~51,7~~	~~29 400~~	~~52,0~~	~~29 587~~	~~51,8~~	~~30 013~~	~~51,8~~	~~30 826~~	~~52,5~~	~~31 273~~	~~52,5~~	~~30 785~~	~~53,1~~
~~okres SC~~	~~25 614~~	~~51,4~~	~~27 547~~	~~53,2~~	~~27 177~~	~~51,3~~	~~27 653~~	~~51,4~~	~~26 912~~	~~49,2~~	~~26 205~~	~~46,8~~	~~26 795~~	~~46,8~~	~~27 089~~	~~45,7~~	~~27 519~~	~~44,7~~	~~28 161~~	~~44,2~~	~~28 521~~	~~43,0~~	~~28 138~~	~~41,6~~
~~**kraj spolu**~~	~~**319 459**~~	~~**52,7**~~	~~**331 354**~~	~~**55,3**~~	~~**323 989**~~	~~**54,0**~~	~~**323 413**~~	~~**53,9**~~	~~**323 475**~~	~~**53,8**~~	~~**316 821**~~	~~**52,5**~~	~~**323 866**~~	~~**53,4**~~	~~**326 608**~~	~~**53,5**~~	~~**332 076**~~	~~**53,9**~~	~~**340 934**~~	~~**54,8**~~	~~**344 980**~~	~~**54,9**~~	~~**338 088**~~	~~**55,7**~~

sídelná štruktúra	r. 2001 (26.5., SODB)		r. 2011 (26.5., SODB)		r. 2012 (31.12.)		r. 2013 (31.12.)		r. 2014 (31.12.)		r.2015 (31.12.)		r. 2016 (31.12.)		r.2017 (31.12.)		r. 2018 (31.12.)		r. 2019 (31.12.)		r. 2020 (31.12.)		r. 2021 (31.12.)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
BA hl.m. SR	238 199	55,6	222 437	69,2	254972,0	61,7	233802,0	56,3	232745,0	55,8	233111,0	55,5	234787,0	55,5	243644,0	57,2	244007,0	56,8	249981,0	57,8	249637,0	57,0	244 401	51,40
BA I	*23 210*	*51,8*	*19 326*	*6,0*	23 427	60,27	19 606	50,50	20 228	51,88	20 267	51,35	20 511	51,34	21 286	52,42	21 377	52,02	21 931	52,35	21 870	51,40	21 339	46,30
BA II	*57 623*	*53,3*	*55 451*	*17,3*	60 339	54,77	57 568	51,84	57 736	51,53	58 008	51,24	58 548	51,32	60 475	52,62	60 548	52,35	62 041	53,38	62 006	53,15	60 714	48,50
BA III	*32 330*	*52,6*	*30 871*	*9,6*	33 983	54,76	32 539	52,02	32 457	51,45	32 493	50,77	32 828	50,43	34 050	51,25	34 100	50,21	34 965	50,32	34 920	49,43	34 206	44,85
BA IV	*51 778*	*55,6*	*47 917*	*14,9*	55 904	59,86	51 167	54,46	50 389	53,29	50 494	52,94	50 802	52,90	52 992	54,75	53 045	54,54	54 351	55,58	54 297	55,18	53 175	50,52
BA V	*73 258*	*60,4*	*68 872*	*21,4*	81 319	73,18	72 922	65,68	71 935	64,81	71 849	64,79	72 098	65,10	74 841	67,55	74 937	67,55	76 693	68,27	76 544	67,93	74 967	61,08
okres MA	35 646	55,4	35 535	11,1	35 938	52,45	37 711	54,48	36 936	52,73	36 770	51,82	36 918	51,21	37 981	52,03	37 839	51,14	38 772	51,93	38 920	51,67	38 219	48,91
okres PK	29 962	55,3	29 732	9,3	32 104	54,70	32 048	53,77	31 437	52,01	31 566	51,32	31 570	50,55	32 524	51,11	32 386	50,06	33 126	50,50	33 195	50,16	32 560	47,06
okres SC	27 547	53,2	33 570	10,4	29 393	42,06	35 228	48,81	35 117	46,82	35 241	45,25	35 524	43,63	36 849	43,54	36 904	41,91	37 788	41,25	37 933	40,11	37 390	38,66
kraj spolu	**331 354**	**55,3**	**321 274**	**53,3**	352 407	57,52	338 789	54,79	**336 235**	53,78	**336 688**	53,17	**338 799**	52,78	**350 998**	53,93	**351 136**	53,23	**359 667**	53,71	**359 685**	53,13	**352 570**	49,00

Zdroj: ~~SĽDB 1991,~~ ŠÚ SR; SODB 2001, 2011, 2021 ŠÚ SR; r. ~~2002-2010~~2012-2021 – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Pozn: relatívne hodnoty predstavujú podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva z celkového počtu obyvateľov v príslušnom roku (tzn. údaj predstavuje ekonomickú aktivitu obyvateľstva)

~~3.10.2.~~3.9.2. Dochádzka a odchádzka

Dochádzka a odchádzka za prácou sa sledovala v rámci Sčítania obyvateľov domov a bytov v roku 2021, avšak publikácia výsledkov tohto ukazovateľa sa očakáva až v 3Q roku 2022.

Úplne nový a aktuálny pohľad na rozsah nodálneho (funkčného) regiónu Bratislavy priniesla Štúdia BID, a to na báze počtu aktívnych SIM kariet, ktoré sa pohybovali na území BSK a susedného Trnavského kraja. Napriek limitácii tohto prieskumu možno považovať daný prieskum za reprezentatívny. Počas preverovaného pracovného dňa bolo na území hlavného mesta zaznamenaných 633 806 SIM kariet. Ak by skutočne platil pomer 1 SIM karta = 1 človek, na území mesta tak prenocuje o 32 % (takmer jedna tretina) viac populácie ako je trvale bývajúceho obyvateľstva Bratislavy (434 214). Do tohto počtu sú prirodzene započítaní aj turisti a študenti bývajúci v študentských domovoch.

Pandémia ochorenia COVID-19 v rokoch 2019 – 2021 umocnila integráciu osobného a pracovného života spôsobom „homeoffice“. Zahájil sa tak proces výrazného oslabovania dopytu po kancelárskych a administratívnych budovách v hlavnom meste, čo na druhej strane akcelerovalo potrebu kvantitatívneho i kvalitatívneho rozvoja obytného prostredia vo všetkých častiach regiónu BSK. Dokonca aj po výraznom zlepšení zdravotnej situácie v krajine tento trend ostal. Do budúcna tak možno očakávať výraznejší nárast integrovaného bývanie s prácou, čo sa prejaví nielen dopytom ľudí po veľkometrážnych domoch a bytoch, ale aj oslabením pracoviskových zón.

Podľa podkladov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov za dochádzku a odchádzku do zamestnania, škôl a učenia v roku ~~2001~~ 2011 odchádzalo z Bratislavy, hl. m. SR do zamestnania celkovo ~~7 528~~10 208 ekonomicky aktívnych osôb (EAO) (čo je ~~3,2~~4,2 % z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb v Bratislave), z toho ~~5 346~~5 168 ekonomicky aktívnych obyvateľov (~~71,0~~50,6 %) bolo odchádzajúcich do iných okresov SR ako do okresov Bratislava I-V a ~~2 182~~5 040 ekonomicky aktívnych odchádzalo do zahraničia (~~29,0~~49,4 %). Z odchádzajúcich do iných okresov SR najviac EAO odchádzalo do obcí okresu Senec (~~22,3~~24,1 %), Malacky (~~16,0~~19,1 %) a Pezinok (~~13,1~~10,5 %). Čo sa týka úrovne obcí, najviac z EAO v Bratislave odchádzajúcich do obcí iných okresov odchádzalo za prácou do mesta Senec (8,7%), Trnava (7,2), Pezinok (~~7,8~~6,3 %), ~~Trnava (7,3 %)~~ a do obce Ivanka pri Dunaji (~~6,7~~6,0 %).

Okrem ekonomicky aktívnych osôb odchádzalo v roku ~~2001~~ 2011 z Bratislavy aj ~~3 438~~3 250 žiakov a študentov, z toho bolo ~~560~~ 533 žiakov odchádzajúcich do ZŠ, ~~101 do SOU, 615~~351 do SŠ a ~~2 162~~2 366 do VŠ. Z celkového počtu odchádzajúcich

žiakov a študentov z mesta Bratislava bolo ~~1 973~~1 487 odchádzajúcich do obcí iných okresov (~~57,4~~45,8 %) a ~~1 465~~1 763 (~~42,6~~54,2 %) bolo odchádzajúcich do zahraničia. Z celkového počtu odchádzajúcich žiakov a študentov do iných okresov SR najviac ich odchádzalo do okresu Trnava (~~24,3~~32,9 %), Senec (~~17,5~~11,9 %) a Nitra (~~14,0~~9,5 %). Na úrovni obcí, najviac žiakov a študentov odchádzalo do mesta Trnava (~~23,0~~32,4 %) a Nitra (~~13,4~~9,4 %).

Denná odchádzka z mesta Bratislava predstavovala v roku ~~2001~~ 2011 celkovo ~~4 920~~13 458 osôb, z toho ~~3 826~~6 655 tzn. ~~77,8~~49,5 % bolo odchádzajúcich do obcí iných okresov SR a ~~1 094~~6 803 (~~22,2~~50,5 %) do zahraničia.

Do mesta Bratislava dochádzalo v roku ~~2001~~ 2011 za prácou ~~89 424~~107 381 ekonomicky aktívnych osôb z obcí iných okresov než z okresov Bratislava I-V. Najviac ich dochádzalo z okresu Senec (~~11,7~~12,8 %), ~~Malacky (10,3 %) a~~ Pezinok (~~9,7~~8,9 %) a Malacky (8,8 %). Na úrovni obcí, najviac ekonomicky aktívnych osôb dochádzajúcich do zamestnania do Bratislavy bolo z mesta Pezinok (3,5 %), z Trnavy (~~3,1~~2,7 %), Senca (2,6 %), Stupava (1,9 %) a zo Šamorína (~~2,3~~1,9 %).

Okrem ekonomicky aktívnych osôb dochádzalo v roku ~~2001~~ 2011 do Bratislavy aj ~~30 524~~36 480 žiakov a študentov z obcí iných okresov, z toho ~~2 102~~2 187 žiakov dochádzalo do ZŠ, ~~1 372 do SOU, 4 410~~6 123 do SŠ a ~~22 640~~28 170 do VŠ. Najviac dochádzajúcich žiakov a študentov bolo z okresu Malacky (~~8,2~~7,9 %) a Senec (~~7,2~~9,1 %).

Denná dochádzka do mesta Bratislava, pod ktorou sa rozumie každodenné pravidelné dochádzanie do zamestnania alebo do školy, predstavovala v roku ~~2001~~ 2011 celkovo ~~67 863~~143 861 osôb, z toho všetci dochádzajúci boli z obcí iných okresov SR.

~~3.10.3.~~3.9.3.Prognóza pracovnej sily v krajoch SR ~~do roku 2025~~

Pracovná sila je významným faktorom pri dosahovaní prosperity krajiny. Dôležitá je nielen početnosť pracovnej sily, ale aj jej rozmiestnenie a štruktúra, predovšetkým pohlavná, veková a vzdelanostná. Za posledných 20 rokov boli v Európe zaznamenané významné zmeny v počte a štruktúre pracovnej sily. Charakterizovalo ich podstatné zvyšovanie ekonomickej aktivity žien, znižovanie ekonomickej aktivity mladých ľudí a obyvateľov pred dosiahnutím dôchodkového veku.

~~V júni 2006 vypracovalo Výskumné demografické centrum v Bratislave pri INFOSTAT-e Prognózu pracovnej sily[4] v krajoch SR do roku 2025, v ktorej je okrem výsledkov prognózy časť venovaná aj vývoju pracovnej sily v SR v období 1996-2004.~~

Podľa publikácie Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve, vývoj produktívnej zložky prinesie s výnimkou Bratislavského kraja absolútnu redukciu pracovnej sily, ale bude mať za následok aj jej relatívny pokles v populácii. Najmenej dynamický pokles sa očakáva v Bratislavskom kraji a dvojici krajov na východe republiky.

Podľa záverov Strednodobej prognózy pracovnej sily (TREXIMA: Strednodobá prognóza potrieb trhu práce v horizonte 5 rokov) najvyššia dodatočná potreba pracovných síl na úrovni približne 54 tisíc osôb bude v období 2020-2025 v Bratislavskom a Nitrianskom kraji. Špecialisti, pracovníci v službách a obchode

~~[4] V práci Prognóza pracovnej sily v krajoch SR do roku 2025 sa pod pojmom pracovná sila rozumie ekonomicky aktívne obyvateľstvo, tzn. všetky osoby vo veku od 15 rokov, ktoré patria medzi pracujúcich alebo nezamestnaných. Do pracovnej sily sa v minulosti zvykli zaraďovať aj vojaci vykonávajúci základnú vojenskú službu. Nakoľko základná vojenská služba od 1.1. 2006 zanikla, táto skupina osôb nie je zahrnutá do pracovnej sily.~~

a montéri strojov a zariadení budú tvoriť viac ako polovicu celkovej dodatočnej potreby trhu práce do roku 2025 v Slovenskej republike.

Súčasné zmeny v demografickom vývoji obyvateľstva Slovenska sa prejavili aj na vývoji pracovných síl. Prírastky sa spomaľujú, resp. menia sa na úbytky a pracovná sila starne. Za posledných dvadsať rokov boli zaznamenané výrazné zmeny nielen v počte, ale aj v štruktúre pracovnej sily. Populačné starnutie ovplyvní početnosť ako aj štruktúru pracovnej sily aj do budúcnosti.

~~Na výpočet prognózy pracovnej sily, ktorá patrí medzi odvodené demografické prognózy (odvodené od prognózy obyvateľstva), bola použitá metóda miery ekonomickej aktivity. Ide o najčastejšie používanú metódu pre tento typ prognóz na celoštátnej a vyššej regionálnej úrovni. Princíp metódy spočíva v tom, že sa prognózované hodnoty miery ekonomickej aktivity aplikujú na prognózované hodnoty obyvateľstva. Po prenásobení počtu obyvateľov mierou ekonomickej aktivity získame prognózu pracovných síl v členení podľa veku, pohlavia a regiónu do roku 2025. Východiskom pre prognózu pracovných síl bola prognóza obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 (publikácia Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, VDC, INFOSTAT, 2004) a prognóza miery ekonomickej aktivity do roku 2025 spracovaná špeciálne pre túto prognózu. Prognóza pracovnej sily sa počítala v dvoch variantoch – statickom a dynamickom. Statický variant prognózy znamená, že sa vypočítala miera ekonomickej aktivity za východiskový rok (rok 2004) a počas celého prognózovaného obdobia zostala táto hodnota nezmenená. Dynamický variant prognózy znamená, že sa miery ekonomickej aktivity v priebehu prognózovaného obdobia menili. Zmeny vo vývoji ekonomickej aktivity sa predpokladali pre všetky kraje rovnaké, počítalo sa len so zmenšovaním resp. nezvyšovaním extrémnych hodnôt. Prognóza za celú SR sa získala ako súčet prognózovaných hodnôt za jednotlivé kraje.~~

Základné predpoklady o budúcich trendoch vývoja ekonomickej aktivity na Slovensku pre najbližšie dve desaťročia vyplývajúce z prognózy pracovnej sily možno zhrnúť do nasledovných bodov:

- ekonomická aktivita žien sa bude naďalej zvyšovať, zvlášť vo veku 25-54 rokov, hlavne v dôsledku zlepšovania podmienok pre zladenie pracovných a rodinných povinností,
- počíta sa so zvyšovaním ekonomickej aktivity starších ľudí, ku ktorému prispeje nedostatok mladšej pracovnej sily v dôsledku nízkej pôrodnosti v poslednom období ako aj intenzívnejšie predlžovanie ľudského života po roku 1990,
- pokračujúci pokles ekonomickej aktivity mladých ľudí pôjde predovšetkým na vrub zvyšujúceho sa významu vzdelania,
- jedinou skupinou, pre ktorú sa očakáva stagnácia resp. mierny pokles miery zamestnanosti, je stredný vek u mužov.

Výsledky prognózy

~~Podľa prognózy základnými trendmi vo vývoji pracovnej sily na Slovensku v najbližších dvoch desaťročiach bude zníženie počtu ako aj starnutie pracovnej sily. Takýto výsledok prináša statický aj dynamický variant prognózy.~~

~~Pracovná sila dosiahne najvyššie hodnoty v období rokov 2010 až 2015 (v západnej časti Slovenska skôr, vo východnej neskôr) a následne sa začne jej početnosť znižovať. Tento pokles bude trvať až do roku 2025. Proces starnutia pracovnej sily bude nepretržitý a prebiehať bude počas celého prognózovaného obdobia. Intenzívnejší bude v regiónoch západného Slovenska, menej intenzívny vo východnej časti. Očakávané zmeny v ekonomickej aktivite obyvateľstva budú v zásade znamenať jej zvýšenie, a to predovšetkým vo vyššom veku. Znamená to, že v dynamickom variante v porovnaní so statickým je pracovná sila početnejšia a staršia. Výsledky prognózy podľa obidvoch variantov za vybrané roky pre SR a BSK sú uvedené v tabuľkovom prehľade.~~

~~Vybrané výsledky podľa statického a dynamického variantu prognózy~~

~~región~~	~~pracovná sila~~	~~rok~~			~~zmena % (2025 vs. 2004)~~	
		~~2004~~	~~2025~~			
			~~*statický variant*~~	~~*dynamický variant*~~	~~*statický variant*~~	~~*dynamický variant*~~
~~Slovenská republika~~	~~počet (*tis.*)~~	~~2 662,0~~	~~2 539,0~~	~~2 582,6~~	~~-4,6~~	~~-3,0~~
	~~podiel žien (%)~~	~~45,5~~	~~44,9~~	~~45,6~~	~~-1,3~~	~~0,2~~
	~~priemerný vek~~	~~38,7~~	~~41,1~~	~~41,5~~	~~6,2~~	~~7,2~~
~~Bratislavský kraj~~	~~počet (*tis.*)~~	~~331,4~~	~~300,7~~	~~306,4~~	~~-9,3~~	~~-7,5~~
	~~podiel žien (%)~~	~~48,3~~	~~46,0~~	~~46,5~~	~~-4,8~~	~~-3,7~~
	~~priemerný vek~~	~~40,6~~	~~43,6~~	~~44,0~~	~~7,4~~	~~8,4~~

~~Zdroj: Prognóza pracovnej sily v krajoch SR do roku 2025, VDC, INFOSTAT, 2006~~

~~Čo sa týka vývoja pracovnej sily v Bratislavskom kraji, podľa statického variantu prognózy zaznamená Bratislavský kraj v rámci ôsmich krajov Slovenska do roku 2025 tretí najväčší úbytok pracovnej sily (nad 9 %) a priemerný vek pracovnej sily bude 43,6 rokov, pričom celoslovenský priemer je 41,1 rokov. Tiež zastúpenie žien v pracovnej sile (46,0 %) je vyššie než celorepublikový priemer (44,9 %). Podľa dynamického variantu sa počet pracovných miest v kraji do roku 2025 v porovnaní so stavom pracovnej sily v roku 2004 zníži o cca 7,5 %. Priemerný vek pracovnej sily sa zvýši na 44,0 rokov (úroveň SR 41,5 rokov) a zastúpenie žien v pracovnej sile (46,5 %) je nad úrovňou celoslovenského priemeru (45,6 %).~~

Do roku 2030 bude v SR približne o 50 000 menej ekonomicky aktívnych osôb ako v súčasnosti. Dôjde k poklesu množstva pracovnej sily a k výraznej zmene jej vekovej štruktúry. Starnutie populácie na trhu práce sa výrazne prejaví až po roku 2040, kedy začne odchádzať do dôchodku generácia narodená v rokoch 1975-1980 a generácia narodená po roku 1990 ju nedokáže nahradiť. (Analytické a prognostické podklady k očakávanému vývoju zamestnanosti do roku 2030+, RÚZ, TREXIMA, 2021).

~~3.10.4.~~3.9.4. Nezamestnanosť

Celkový stav na trhu práce signalizuje aj počet evidovaných nezamestnaných. V prehľade uvádzame údaje o počte evidovaných nezamestnaných, ako sa vyvíjal od 31.12.~~1997~~ 2005 do 31.12.~~2012~~2021. Počet evidovaných nezamestnaných v okresoch Bratislavského kraja a v SR v tomto období bol nasledujúci:

Počet evidovaných nezamestnaných v Bratislavskom kraji a v SR v r. ~~1997-2012~~2005-2021

sídelná štruktúra	počet evidovaných nezamestnaných celkom																
	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 *
Bratislava, hl.m. SR	8 743	10 656	15 335	13 616	11 946	10 380	8 308	7 715	5 832	4 965	4 346	4 790	9 471	10 536	12 443	13 512
Bratislava I	*749*	*959*	*1 365*	*1 335*	*1 241*	*1 155*	*882*	*654*	*526*	*434*	*389*	*361*	*658*	*779*	*844*	*1 028*
Bratislava II	*2 411*	*2 631*	*3 699*	*3 390*	*2 733*	*2 257*	*1 866*	*1 806*	*1 364*	*1 128*	*986*	*1 121*	*2 452*	*2 915*	*3 436*	*3 517*
Bratislava III	*737*	*1 083*	*1 684*	*1 641*	*1 205*	*1 080*	*1 025*	*1 013*	*776*	*620*	*550*	*612*	*1 192*	*1 357*	*1 587*	*1 981*
Bratislava IV	*1 603*	*1 856*	*2 527*	*2 324*	*2 163*	*1 958*	*1 511*	*1 354*	*1 069*	*972*	*925*	*997*	*1 951*	*2 100*	*2 467*	*2 747*
Bratislava V	*3 243*	*4 127*	*6 060*	*4 926*	*4 604*	*3 930*	*3 024*	*2 888*	*2 097*	*1 811*	*1 496*	*1 699*	*3 218*	*3 385*	*4 109*	*4 239*
okres Malacky	3 030	3 769	5 138	4 901	4 917	3 744	2 648	2 199	1 837	1 402	1 318	1 711	3 009	2 936	2 815	3 309
okres Pezinok	1 466	1 815	2 574	2 251	2 200	2 011	1 899	1 504	1 148	1 036	827	917	1 856	1 973	2 289	2 329
okres Senec	1 376	1 545	2 075	2 113	2 250	2 216	1 371	1 218	993	947	789	702	1 517	1 751	1 870	2 072
Bratislavský kraj	**14 615**	**17 785**	**25 122**	**22 881**	**21 313**	**18 351**	**14 226**	**12 636**	**9 810**	**8 350**	**7 280**	**8 120**	**15 853**	**17 196**	**19 417**	**21 222**
SR	**347 753**	**428 209**	**535 211**	**506 497**	**533 652**	**504 077**	**452 224**	**383 155**	**333 834**	**273 437**	**239 939**	**248 556**	**379 553**	**381 209**	**399 800**	**425 858**

sídelná štruktúra	počet evidovaných nezamestnaných celkom																
	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bratislava, hl.m. SR	5 832	4 965	4 346	4 790	9 471	10 536	12 443	13 512	13985	13 891	12 603	10 980	7919	6899	7343	11298	10 335
Bratislava I	*526*	*434*	*389*	*361*	*658*	*779*	*844*	*1 028*	*1013*	*1063*	*1024*	*897*	*673*	*635*	*641*	*913*	*797*
Bratislava II	*1 364*	*1 128*	*986*	*1 121*	*2 452*	*2 915*	*3 436*	*3 517*	*3627*	*3980*	*3423*	*2903*	*2196*	*1900*	*2126*	*3089*	*2 742*
Bratislava III	*776*	*620*	*550*	*612*	*1 192*	*1 357*	*1 587*	*1 981*	*1996*	*1987*	*1945*	*1688*	*1251*	*1106*	*1193*	*1807*	*1 548*
Bratislava IV	*1 069*	*972*	*925*	*997*	*1 951*	*2 100*	*2 467*	*2 747*	*3031*	*2890*	*2697*	*2499*	*1761*	*1546*	*1724*	*2551*	*2 440*
Bratislava V	*2 097*	*1 811*	*1 496*	*1 699*	*3 218*	*3 385*	*4 109*	*4 239*	*4318*	*3971*	*3514*	*2993*	*2038*	*1712*	*1659*	*2938*	*2 808*
okres Malacky	1 837	1 402	1 318	1 711	3 009	2 936	2 815	*3 309*	2882	2929	2517	1853	1390	1291	1484	2231	*1 869*
okres Pezinok	1 148	1 036	827	917	1 856	1 973	2 289	*2 329*	2624	2502	2066	1687	1110	900	969	1744	*1 728*
okres Senec	993	947	789	702	1 517	1 751	1 870	*2 072*	2289	2278	2096	1841	1313	1249	1339	2379	*2 095*
Bratislavský kraj	**9 810**	**8 350**	**7 280**	**8 120**	**15 853**	**17 196**	**19 417**	***21 222***	**21780**	**21 600**	**19 282**	**16 361**	**11 732**	**10 339**	**11 135**	**17 652**	***16 027***
SR	**333 834**	**273 437**	**239 939**	**248 556**	**379 553**	**381 209**	**399 800**	**425 858**	**398 876**	**373 754**	**334 379**	**276 131**	**195 583**	**169 802**	**165 455**	**227 341**	***200 225***

Zdroj: Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava

Pozn.: * Vzhľadom na nasadzovanie nového informačného systému služieb zamestnanosti ústredia a úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (migrovanie dát, konsolidácia fyzických a právnických osôb, synchronizácia dát a podobne) sú zverejňované štatistické zisťovania o stave, vývoji a štruktúre nezamestnanosti za mesiac december 2012 zatiaľ predbežné do definitívneho ukončenia konsolidácie a synchronizácie údajovej základne a doladenia spôsobu spracovania jednotlivých štatistických ukazovateľov.

Vývoj počtu disponibilných uchádzačov o zamestnanie, t.j. uchádzačov o zamestnanie, ktorí bezprostredne po ponuke voľného pracovného miesta môžu nastúpiť do pracovného pomeru, v rokoch 1997-2011 bol nasledovný:

Disponibilný počet nezamestnaných v Bratislavskom kraji a v SR v r. 1997-20122005-2021

sídelná štruktúra	disponibilný počet evidovaných nezamestnaných																
	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 *
Bratislava, hl.m. SR	7 658	9 715	14 340	12 582	10 987	9 322	7 415	6 642	4 803	4 417	3 846	4 461	8 943	9 835	11 760	12 794
Bratislava I	*655*	*888*	*1 241*	*1 245*	*1 121*	*1 041*	*782*	*565*	*435*	*385*	*343*	*327*	*622*	*731*	*793*	*972*
Bratislava II	*2 006*	*2 309*	*3 413*	*3 048*	*2 470*	*2 005*	*1 612*	*1 572*	*1 116*	*1 021*	*866*	*1 060*	*2 327*	*2 703*	*3 236*	*3 306*
Bratislava III	*618*	*961*	*1 574*	*1 504*	*1 093*	*975*	*933*	*870*	*640*	*556*	*497*	*562*	*1 119*	*1 262*	*1 515*	*1 896*
Bratislava IV	*1 503*	*1 802*	*2 425*	*2 281*	*2 086*	*1 844*	*1 410*	*1 172*	*887*	*871*	*833*	*929*	*1 844*	*1 965*	*2 335*	*2 607*
Bratislava V	*2 876*	*3 755*	*5 687*	*4 504*	*4 217*	*3 457*	*2 678*	*2 463*	*1 725*	*1 584*	*1 307*	*1 583*	*3 031*	*3 174*	*3 881*	*4 013*
okres Malacky	2 827	3 616	4 968	4 715	4 678	3 544	2 443	1 983	1 561	1 219	1 158	1 577	2 761	2 662	2 590	3 124
okres Pezinok	1 305	1 694	2 428	2 124	2 071	1 856	1 729	1 303	1 013	918	738	835	1 750	1 864	2 185	2 241
okres Senec	1 262	1 417	1 932	1 974	2 113	2 056	1 252	1 033	858	851	731	649	1 422	1 628	1 763	1 993
Bratislavský kraj	**13 052**	**16 442**	**23 668**	**21 395**	**19 849**	**16 778**	**12 839**	**10 961**	**8 235**	**7 405**	**6 473**	**7 522**	**14 876**	**15 989**	**18 298**	**20 152**
SR	**324 714**	**407 084**	**510 729**	**481 767**	**502 251**	**472 006**	**413 086**	**342 294**	**293 801**	**240 567**	**207 863**	**218 920**	**335 490**	**334 903**	**362 428**	**390 111**

sídelná štruktúra	disponibilný počet evidovaných nezamestnaných																
	k 31.12. 2005	k 31.12. 2006	k 31.12. 2007	k 31.12. 2008	k 31.12. 2009	k 31.12. 2010	k 31.12. 2011	k 31.12. 2012	k 31.12. 2013	k 31.12. 2014	k 31.12. 2015	k 31.12. 2016	k 31.12. 2017	k 31.12. 2018	k 31.12. 2019	k 31.12. 2020	k 31.12 2021
Bratislava, hl.m. SR	4 803	4 417	3 846	4 461	8 943	9 835	11 760	12 794	13 464	13 344	12 037	10 370	7 358	6 226	6 883	10 903	10 009
Bratislava I	*435*	*385*	*343*	*327*	*622*	*731*	*793*	*972*	966	1 010	975	843	620	568	608	883	773
Bratislava II	*1 116*	*1 021*	*866*	*1 060*	*2 327*	*2 703*	*3 236*	*3 306*	3 501	3 851	3 264	2 751	2 052	1 716	1 996	2 987	2 647
Bratislava III	*640*	*556*	*497*	*562*	*1 119*	*1 262*	*1 515*	*1 896*	1 921	1 906	1 850	1 584	1 157	1 002	1 133	1 753	1 500
Bratislava IV	*887*	*871*	*833*	*929*	*1 844*	*1 965*	*2 335*	*2 607*	2 920	2 766	2 595	2 384	1 651	1 390	1 613	2 465	2 367
Bratislava V	*1 725*	*1 584*	*1 307*	*1 583*	*3 031*	*3 174*	*3 881*	*4 013*	4 156	3 811	3 353	2 808	1 878	1 550	1 533	2 815	2 722
okres Malacky	1 561	1 219	1 158	1 577	2 761	2 662	2 590	3 124	2 724	2 746	2 183	1 647	1 132	1 094	1 284	2 095	1 765
okres Pezinok	1 013	918	738	835	1 750	1 864	2 185	2 241	2 503	2 328	1 776	1 531	993	721	797	1 642	1 669
okres Senec	858	851	731	649	1 422	1 628	1 763	1 993	2 219	2 183	1 967	1 724	1 231	1 164	1 229	2 314	2 016
Bratislavský kraj	**8 235**	**7 405**	**6 473**	**7 522**	**14 876**	**15 989**	**18 298**	**20 152**	**20 910**	20 601	17 963	**15 272**	**10 714**	9 205	**10 193**	**16 954**	15 459
SR	**293 801**	**240 567**	**207 863**	**218 920**	**335 490**	**334 903**	**362 428**	**390 111**	***364 225***	***331 733***	***286 825***	***237 977***	***161 915***	***138 198***	***135 517***	***207 184***	***182 760***

Zdroj: Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava

~~Pozn.: * Vzhľadom na nasadzovanie nového informačného systému služieb zamestnanosti ústredia a úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (migrovanie dát, konsolidácia fyzických a právnických osôb, synchronizácia dát a podobne) sú zverejňované štatistické zisťovania o stave, vývoji a štruktúre nezamestnanosti za mesiac december 2012 zatiaľ predbežné do definitívneho ukončenia konsolidácie a synchronizácie údajovej základne a doladenia spôsobu spracovania jednotlivých štatistických ukazovateľov.~~

Miera evidovanej nezamestnanosti (MEN) sa v okresoch Bratislavského kraja ako aj v SR vyvíjala v rokoch ~~1997-2012~~ 2005-2021 nasledovne:

Miera evidovanej nezamestnanosti v Bratislavskom kraji a v SR v r. ~~1997-2012~~ 2005-2021

~~sídelná štruktúra~~	~~miera evidovanej nezamestnanosti (%)~~																
	~~k 31.12. 1997~~	~~k 31.12. 1998~~	~~k 31.12. 1999~~	~~k 31.12. 2000~~	~~k 31.12. 2001~~	~~k 31.12. 2002~~	~~k 31.12. 2003~~	~~k 31.12. 2004~~	~~k 31.12. 2005~~	~~k 31.12. 2006~~	~~k 31.12. 2007~~	~~k 31.12. 2008~~	~~k 31.12. 2009~~	~~k 31.12. 2010~~	~~k 31.12. 2011~~	~~k 31.12. 2012 *~~
~~Bratislava, hl.m. SR~~	~~3,27~~	~~3,99~~	~~5,82~~	~~5,04~~	~~4,32~~	~~4,01~~	~~3,24~~	~~2,84~~	~~2,09~~	~~1,88~~	~~1,62~~	~~1,85~~	~~3,61~~	~~3,94~~	~~4,81~~	~~5,02~~
~~*Bratislava I*~~	~~*2,96*~~	~~*4,16*~~	~~*6,54*~~	~~*6,99*~~	~~*6,15*~~	~~*4,85*~~	~~*3,67*~~	~~*2,58*~~	~~*2,04*~~	~~*1,77*~~	~~*1,56*~~	~~*1,46*~~	~~*2,71*~~	~~*3,18*~~	~~*3,53*~~	~~*4,15*~~
~~*Bratislava II*~~	~~*3,52*~~	~~*3,81*~~	~~*5,67*~~	~~*4,76*~~	~~*3,79*~~	~~*3,62*~~	~~*2,96*~~	~~*2,87*~~	~~*2,07*~~	~~*1,85*~~	~~*1,56*~~	~~*1,87*~~	~~*4,00*~~	~~*4,60*~~	~~*5,60*~~	~~*5,48*~~
~~*Bratislava III*~~	~~*2,04*~~	~~*4,38*~~	~~*5,68*~~	~~*5,83*~~	~~*4,14*~~	~~*3,16*~~	~~*3,11*~~	~~*2,80*~~	~~*2,09*~~	~~*1,77*~~	~~*1,57*~~	~~*1,75*~~	~~*3,39*~~	~~*3,80*~~	~~*4,65*~~	~~*5,58*~~
~~*Bratislava IV*~~	~~*2,97*~~	~~*3,55*~~	~~*4,21*~~	~~*4,57*~~	~~*4,11*~~	~~*3,65*~~	~~*2,85*~~	~~*2,29*~~	~~*1,77*~~	~~*1,69*~~	~~*1,60*~~	~~*1,75*~~	~~*3,39*~~	~~*3,58*~~	~~*4,36*~~	~~*4,66*~~
~~*Bratislava V*~~	~~*3,88*~~	~~*4,21*~~	~~*6,93*~~	~~*4,88*~~	~~*4,50*~~	~~*4,65*~~	~~*3,62*~~	~~*3,29*~~	~~*2,35*~~	~~*2,11*~~	~~*1,73*~~	~~*2,06*~~	~~*3,84*~~	~~*3,98*~~	~~*4,98*~~	~~*4,93*~~
~~okres Malacky~~	~~8,78~~	~~11,63~~	~~15,24~~	~~13,95~~	~~13,55~~	~~10,13~~	~~6,59~~	~~5,96~~	~~4,83~~	~~3,70~~	~~3,50~~	~~4,71~~	~~8,02~~	~~7,46~~	~~7,43~~	~~8,69~~
~~okres Pezinok~~	~~4,98~~	~~6,59~~	~~9,00~~	~~7,70~~	~~7,35~~	~~6,32~~	~~5,84~~	~~4,41~~	~~3,50~~	~~3,12~~	~~2,49~~	~~2,78~~	~~5,68~~	~~5,96~~	~~7,10~~	~~6,98~~
~~okres Senec~~	~~5,06~~	~~5,88~~	~~7,74~~	~~7,78~~	~~8,15~~	~~7,57~~	~~4,53~~	~~3,84~~	~~3,27~~	~~3,18~~	~~2,70~~	~~2,36~~	~~5,05~~	~~5,71~~	~~6,27~~	~~6,78~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~**4,11**~~	~~**5,06**~~	~~**7,15**~~	~~**6,36**~~	~~**5,79**~~	~~**5,18**~~	~~**3,97**~~	~~**3,39**~~	~~**2,60**~~	~~**2,29**~~	~~**1,98**~~	~~**2,27**~~	~~**4,36**~~	~~**4,63**~~	~~**5,41**~~	~~**5,72**~~
~~**SR**~~	~~**12,48**~~	~~**15,62**~~	~~**19,18**~~	~~**17,88**~~	~~**18,63**~~	~~**17,45**~~	~~**15,56**~~	~~**13,07**~~	~~**11,36**~~	~~**9,40**~~	~~**7,99**~~	~~**8,39**~~	~~**12,66**~~	~~**12,46**~~	~~**13,59**~~	~~**14,44**~~

sídelná štruktúra	miera evidovanej nezamestnanosti (%)																
	k 31.12. 2005	k 31.12. 2006	k 31.12. 2007	k 31.12. 2008	k 31.12. 2009	k 31.12. 2010	k 31.12. 2011	k 31.12. 2012	k 31.12. 2013	k 31.12. 2014	k 31.12. 2015	k 31.12. 2016	k 31.12. 2017	k 31.12. 2018	k 31.12. 2019	k 31.12. 2020	k 31.12. 2021
Bratislava, hl.m. SR	2,09	1,88	1,62	1,85	3,61	3,94	4,81	5,02	5,76	5,73	5,16	4,42	3,02	2,55	2,75	4,37	4,10
Bratislava I	*2,04*	*1,77*	*1,56*	*1,46*	*2,71*	*3,18*	*3,53*	*4,15*	4,93	4,99	4,81	4,11	2,91	2,66	2,77	4,04	3,62
Bratislava II	*2,07*	*1,85*	*1,56*	*1,87*	*4,00*	*4,60*	*5,60*	*5,48*	6,08	6,67	5,63	4,70	3,39	2,83	3,22	4,82	4,36
Bratislava III	*2,09*	*1,77*	*1,57*	*1,75*	*3,39*	*3,80*	*4,65*	*5,58*	5,90	5,87	5,69	4,83	3,40	2,94	3,24	5,02	4,39
Bratislava IV	*1,77*	*1,69*	*1,60*	*1,75*	*3,39*	*3,58*	*4,36*	*4,66*	5,71	5,49	5,14	4,69	3,12	2,62	2,97	4,54	4,45
Bratislava V	*2,35*	*2,11*	*1,73*	*2,06*	*3,84*	*3,98*	*4,98*	*4,93*	5,70	5,30	4,67	3,89	2,51	2,07	2,00	3,68	3,63
okres Malacky	4,83	3,70	3,50	4,71	8,02	7,46	7,43	8,69	7,22	7,43	5,94	4,46	2,98	2,89	3,31	5,38	4,62
okres Pezinok	3,50	3,12	2,49	2,78	5,68	5,96	7,10	6,98	7,81	7,41	5,63	4,85	3,05	2,23	2,41	4,95	5,13
okres Senec	3,27	3,18	2,70	2,36	5,05	5,71	6,27	6,78	6,30	6,22	5,58	4,85	3,34	3,15	3,25	6,10	5,39
Bratislavský kraj	**2,60**	**2,29**	**1,98**	**2,27**	**4,36**	**4,63**	**5,41**	**5,72**	**6,17**	**6,13**	**5,34**	**4,51**	**3,05**	**2,62**	**2,83**	**4,71**	**4,38**
SR	**11,36**	**9,40**	**7,99**	**8,39**	**12,66**	**12,46**	**13,59**	**14,44**	***13,50***	***12,29***	***10,63***	***8,76***	***5,94***	***5,04***	***4,92***	***7,57***	***6,76***

Zdroj: Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava

~~Pozn.: * Vzhľadom na nasadzovanie nového informačného systému služieb zamestnanosti ústredia a úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (migrovanie dát, konsolidácia fyzických a právnických osôb, synchronizácia dát a podobne) sú zverejňované štatistické zisťovania o stave, vývoji a štruktúre nezamestnanosti za mesiac december 2012 zatiaľ predbežné do definitívneho ukončenia konsolidácie a synchronizácie údajovej základne a doladenia spôsobu spracovania jednotlivých štatistických ukazovateľov.~~

Od roku ~~1997~~ 2008 v dôsledku dopadu svetovej hospodárskej, ekonomickej a finančnej krízy na ekonomiku a podnikateľský sektor v SR vzrastá počet nezamestnaných ako aj miera evidovanej nezamestnanosti. ~~d~~Do roku ~~1999~~ 2013 bol v Bratislavskom kraji zaznamenaný rast počtu evidovaných nezamestnaných, disponibilných nezamestnaných ako aj miera evidovanej nezamestnanosti, ktoré v roku ~~1999~~2013 dosiahli svoje maximum. Miera evidovanej nezamestnanosti vzrástla od decembra ~~1997~~ 2008 zo ~~4,11~~ 2,27 % na ~~7,15~~ 6,17 % ku koncu roka ~~1999~~ 2013. Následne po rok ~~2007~~ 2019 klesá počet nezamestnaných aj miera evidovanej nezamestnanosti na úroveň ~~1,98~~ 2,83%. ~~Od roku 2008 v dôsledku dopadu svetovej hospodárskej, ekonomickej a finančnej krízy na ekonomiku a podnikateľský sektor v SR vzrastá počet nezamestnaných ako aj miera evidovanej nezamestnanosti.~~ Na Slovensku dosiahla MEN ku koncu decembra ~~2012~~ 2021 hodnotu až ~~14,44~~ 6,76 %. V Bratislavskom kraji bolo k 31.12.~~2012~~ 2021 celkovo ~~21 222~~16 027 evidovaných nezamestnaných, ~~20 152~~15 459 disponibilných evidovaných nezamestnaných a miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla ~~5,72~~4,38 %. V podmienkach SR a v porovnaní s ďalšími územnosprávnymi celkami (krajmi) má Bratislavský kraj najpriaznivejšiu situáciu na trhu práce, keďže miera evidovanej nezamestnanosti je tu najnižšia.

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v okresoch Bratislavského kraja a v SR podľa veku, doby evidencie a podľa dosiahnutého stupňa vzdelania k 31.3.~~2012~~2021 je uvedená v nasledujúcich tabuľkových prehľadoch.

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku v Bratislavskom kraji a v SR k 31.~~3~~12. ~~2012~~ 2021 (%)

~~sídelná štruktúra~~	~~UoZ podľa veku~~										~~UoZ spolu~~
	~~do 19 r.~~	~~20 - 24 r.~~	~~25 - 29 r.~~	~~30 - 34 r.~~	~~35 - 39 r.~~	~~40 - 44 r.~~	~~45 - 49 r.~~	~~50 - 54 r.~~	~~55 - 59 r.~~	~~nad 60 r.~~	
~~Bratislava, hl.m. SR~~	~~0,39~~	~~11,33~~	~~14,88~~	~~13,36~~	~~12,59~~	~~8,87~~	~~9,61~~	~~10,73~~	~~14,40~~	~~3,82~~	~~100,00~~
~~*Bratislava I*~~	~~*0,67*~~	~~*7,54*~~	~~*12,82*~~	~~*13,39*~~	~~*13,61*~~	~~*7,20*~~	~~*10,46*~~	~~*11,92*~~	~~*17,44*~~	~~*4,95*~~	~~*100,00*~~
~~*Bratislava II*~~	~~*0,52*~~	~~*12,91*~~	~~*13,52*~~	~~*12,07*~~	~~*12,48*~~	~~*10,40*~~	~~*11,87*~~	~~*10,05*~~	~~*12,85*~~	~~*3,32*~~	~~*100,00*~~
~~*Bratislava III*~~	~~*0,24*~~	~~*10,69*~~	~~*14,01*~~	~~*12,32*~~	~~*14,37*~~	~~*9,36*~~	~~*10,02*~~	~~*10,75*~~	~~*13,95*~~	~~*4,29*~~	~~*100,00*~~
~~*Bratislava IV*~~	~~*0,56*~~	~~*15,17*~~	~~*13,88*~~	~~*10,41*~~	~~*13,72*~~	~~*12,14*~~	~~*10,93*~~	~~*11,34*~~	~~*9,40*~~	~~*2,46*~~	~~*100,00*~~
~~*Bratislava V*~~	~~*0,18*~~	~~*8,70*~~	~~*17,50*~~	~~*16,73*~~	~~*11,03*~~	~~*5,70*~~	~~*6,48*~~	~~*10,68*~~	~~*18,35*~~	~~*4,65*~~	~~*100,00*~~
~~okres Malacky~~	~~2,27~~	~~14,02~~	~~13,30~~	~~12,58~~	~~12,64~~	~~10,34~~	~~10,25~~	~~10,48~~	~~11,69~~	~~2,43~~	~~100,00~~
~~okres Pezinok~~	~~0,91~~	~~17,51~~	~~15,34~~	~~12,13~~	~~10,95~~	~~8,60~~	~~9,26~~	~~9,82~~	~~12,26~~	~~3,22~~	~~100,00~~
~~okres Senec~~	~~0,58~~	~~15,42~~	~~12,68~~	~~14,00~~	~~12,63~~	~~11,11~~	~~10,05~~	~~9,58~~	~~11,95~~	~~2,00~~	~~100,00~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~**0,76**~~	~~**12,86**~~	~~**14,48**~~	~~**13,16**~~	~~**12,41**~~	~~**9,28**~~	~~**9,71**~~	~~**10,48**~~	~~**13,50**~~	~~**3,36**~~	~~**100,00**~~
~~**SR**~~	~~**1,76**~~	~~**14,66**~~	~~**13,43**~~	~~**11,59**~~	~~**11,90**~~	~~**10,41**~~	~~**10,98**~~	~~**11,46**~~	~~**11,41**~~	~~**2,40**~~	~~**100,00**~~

sídelná štruktúra	UoZ podľa veku										UoZ spolu
	do 20 r.	*20 - 24 r.*	*25 - 29 r.*	*30 - 34 r.*	*35 - 39 r.*	*40 - 44 r.*	*45 - 49 r.*	*50 - 54 r.*	*55 - 59 r.*	*nad 60 r.*	
Bratislava, hl.m. SR	1,12	6,02	9,80	13,10	16,10	15,82	12,10	9,03	9,68	7,23	100,00
Bratislava I	0,88	4,64	9,54	14,05	13,93	15,68	13,05	11,04	9,41	7,78	*100,00*
Bratislava II	0,95	6,56	10,21	11,74	15,13	15,57	12,33	9,74	10,87	6,89	*100,00*
Bratislava III	1,29	6,33	10,14	12,73	15,44	15,18	13,31	9,69	8,98	6,91	*100,00*
Bratislava IV	1,19	6,64	10,70	14,30	12,87	13,40	11,48	10,20	11,15	8,07	*100,00*
Bratislava V	1,21	5,16	8,51	13,32	20,83	18,55	11,50	6,37	7,69	6,84	*100,00*
okres Malacky	3,37	7,38	9,47	10,81	14,98	13,54	10,97	9,95	11,02	8,51	100,00
okres Pezinok	2,66	9,61	10,13	12,15	13,43	12,85	11,28	9,03	10,47	8,39	100,00
okres Senec	1,48	7,06	8,93	12,84	17,47	17,57	12,08	8,35	9,02	5,20	100,00
Bratislavský kraj	1,60	6,70	9,68	12,70	15,86	15,46	11,88	9,05	9,83	7,24	**100,00**
SR	3,09	9,15	10,11	11,07	12,21	12,45	11,90	10,66	12,04	7,32	**100,00**

Zdroj: ~~Štvrťročná štatistika QS2 – štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku a doby evidencie – mesiac marec 2012,~~ Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava

~~Pozn.: Vzhľadom na nasadzovanie nového informačného systému služieb zamestnanosti ústredia a úradov práce, sú štatistiky ku koncu 1. štvrťroka 2012 len predbežné. Definitívne, opravené štatistiky budú spracované z nového ISSZ a spätne zverejnené.~~

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie v Bratislavskom kraji a v SR k ~~31.3.2012~~31.12.2021 (%)

sídelná štruktúra	počet osôb podľa doby evidencie v mesiacoch											spolu
	do 3	3 - 6 vrátane	6 - 9 vrátane	9 - 12 vrátane	12 - 18 vrátane	18 - 24 vrátane	24 - 30 vrátane	30 - 36 vrátane	36 - 42 vrátane	42 - 48 vrátane	nad 48	
Bratislava, hl.m. SR	29,56	19,26	15,80	8,63	10,35	5,92	3,79	2,79	1,46	0,66	1,77	100,00
Bratislava I	28,01	15,86	15,52	8,55	11,59	6,19	5,17	3,37	2,47	0,67	2,59	100,00
Bratislava II	29,43	18,60	15,45	8,87	9,16	6,56	4,42	3,50	1,42	0,78	1,82	100,00
Bratislava III	30,01	18,48	15,28	8,82	10,33	6,10	4,41	2,60	1,39	0,42	2,17	100,00
Bratislava IV	32,35	19,97	16,38	7,46	10,08	5,20	2,74	2,30	1,33	0,40	1,77	100,00
Bratislava V	28,11	20,48	16,03	9,10	11,28	5,68	3,33	2,43	1,38	0,83	1,38	100,00
okres Malacky	27,00	18,39	13,96	8,11	10,21	7,16	4,07	4,14	3,19	1,15	2,63	100,00
okres Pezinok	29,42	21,25	17,30	7,78	9,39	5,08	3,61	2,22	1,26	1,09	1,61	100,00
okres Senec	37,58	19,21	14,58	7,63	9,37	4,37	3,16	1,74	1,26	0,32	0,79	100,00
Bratislavský kraj	**29,92**	**19,36**	**15,57**	**8,36**	**10,12**	**5,86**	**3,75**	**2,83**	**1,68**	**0,76**	**1,79**	**100,00**
SR	**18,26**	**15,43**	**11,75**	**6,84**	**10,09**	**6,85**	**5,23**	**4,88**	**4,55**	**2,48**	**13,65**	**100,00**

sídelná štruktúra	počet osôb podľa doby evidencie v mesiacoch											spolu
	do 3	4 - 6 vrátane	7 - 9 vrátane	10 - 12 vrátane	13 - 18 vrátane	19 - 24 vrátane	25 - 30 vrátane	31 - 36 vrátane	36 - 42 vrátane	43 - 48 vrátane	nad 48	
Bratislava, hl.m. SR	19,47	20,95	14,37	9,40	12,41	10,38	4,84	2,48	1,36	1,09	3,24	100,00
Bratislava I	16,81	19,70	14,30	8,91	15,18	10,04	4,64	3,51	1,38	1,51	4,02	100,00
Bratislava II	18,16	20,97	14,30	10,69	11,78	10,18	4,92	2,44	1,79	1,68	3,10	100,00
Bratislava III	20,16	20,67	14,34	8,98	11,43	9,69	5,62	3,10	1,49	1,29	3,23	100,00
Bratislava IV	18,36	20,74	13,44	9,22	12,09	11,07	5,37	2,42	1,64	0,98	4,67	100,00
Bratislava V	22,08	21,62	15,28	8,69	13,07	10,47	3,92	1,92	0,64	0,39	1,92	100,00
okres Malacky	24,99	22,58	13,96	9,84	12,20	7,65	4,01	2,35	0,48	0,48	1,44	100,00
okres Pezinok	23,73	22,05	13,54	10,88	12,04	9,14	4,51	2,37	0,75	0,23	0,75	100,00
okres Senec	25,16	22,48	13,75	9,31	11,50	8,59	4,77	2,20	0,67	0,72	0,86	100,00
Bratislavský kraj	21,31	21,46	14,15	9,60	12,23	9,70	4,70	2,41	1,10	0,88	2,45	**100,00**
SR	18,51	16,75	10,91	7,54	11,08	9,41	6,12	3,58	2,38	1,80	11,93	**100,00**

Zdroj: Štvrťročná štatistika QS2 – štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku a doby evidencie – mesiac marec 2012, Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava

Pozn.: Vzhľadom na nasadzovanie nového informačného systému služieb zamestnanosti ústredia a úradov práce, sú štatistiky ku koncu 1. štvrťroka 2012 len predbežné. Definitívne, opravené štatistiky budú spracované z nového ISSZ a spätne zverejnené.

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania v Bratislavskom kraji a v SR k 31.3.201231.12.2021

sídelná štruktúra	uchádzači o zamestnanie s dosiahnutým stupňom vzdelania					UoZ spolu
	základným	stredným bez maturity	stredným s maturitou	vysoko-školským	bez vzdelania	
Bratislava, hl.m. SR	10,72	20,95	44,91	23,33	0,08	100,00
Bratislava I	11,14	12,49	39,48	36,90	0,00	100,00
Bratislava II	11,53	21,81	45,06	21,43	0,17	100,00
Bratislava III	9,48	19,57	45,77	25,06	0,12	100,00
Bratislava IV	8,15	17,63	49,82	24,32	0,08	100,00
Bratislava V	12,05	24,73	42,59	20,63	0,00	100,00
okres Malacky	28,01	33,04	29,43	7,00	2,53	100,00
okres Pezinok	11,17	32,99	44,15	11,30	0,39	100,00
okres Senec	11,95	28,53	47,00	12,53	0,00	100,00
Bratislavský kraj	**13,56**	**24,95**	**42,63**	**18,37**	**0,49**	**100,00**
SR	**24,92**	**33,57**	**31,08**	**5,79**	**4,64**	**100,00**

sídelná štruktúra	uchádzači o zamestnanie s dosiahnutým stupňom vzdelania					UoZ spolu
	základným	stredným bez maturity	stredným s maturitou	vysoko-školským	bez vzdelania	
Bratislava, hl.m. SR	8,92	14,66	38,94	37,37	0,06	100,00
Bratislava I	8,78	8,53	31,12	51,57	0,00	*100,00*
Bratislava II	9,70	14,19	38,69	37,27	0,07	*100,00*
Bratislava III	7,49	15,63	37,34	39,15	0,13	*100,00*
Bratislava IV	7,01	14,34	40,37	38,28	0,00	*100,00*
Bratislava V	10,65	16,60	41,03	31,66	0,07	*100,00*
okres Malacky	21,24	26,65	35,79	15,52	0,80	100,00
okres Pezinok	10,36	25,23	40,91	23,21	0,29	100,00
okres Senec	10,17	20,19	42,00	27,30	0,14	100,00
Bratislavský kraj	10,68	17,92	39,18	31,98	0,18	**100,00**
SR	24,59	27,25	30,65	11,88	5,59	**100,00**

Zdroj: ~~Štvrťročná štatistika QS1 – štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa rodinného stavu a vzdelania – mesiac marec 2012,~~ Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava

~~Pozn.: Vzhľadom na nasadzovanie nového informačného systému služieb zamestnanosti ústredia a úradov práce, sú štatistiky ku koncu 1. štvrťroka 2012 len predbežné. Definitívne, opravené štatistiky budú spracované z nového ISSZ a spätne zverejnené.~~

4. Domový a bytový fond

4.1. Retrospektívny vývoj domového a bytového fondu

Podrobný vývoj počtu obyvateľov, trvale obývaných bytov, domov a obložnosti v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja od roku 1970 po rok 2011 je uvedený v tabuľke v prílohe tohto dokumentu.

V Bratislavskom kraji za celé obdobie rokov ~~1970-2011~~1991-2021 súvisle rástol počet trvale obývaných bytov na počet ~~264 629~~ 360 854 bytov (tzn. nárast o ~~133 683~~ 148 617 bytov do roku ~~2011~~ 2021 oproti roku 1991~~1970~~). Čo sa týka obložnosti, tá vykazuje v celom sledovanom období stály pokles z ~~2,863,51~~ 2,86 obyv./byt v roku 1991~~70~~ až na 1,99~~2,28~~ obyv./byt v roku 2021~~11~~, čo je v inom prepočte 502~~439~~ bytov/tis. obyv.

4.2. Domový fond

V roku 2021 ~~2011~~ (SODB) bolo v Bratislavskom kraji ~~81 262~~ 119 590 domov, z toho ~~74 199~~ bolo trvale obývaných (t.j. ~~91,3~~ %). Rodinné domy tvorili ~~81,0~~ podiel 78,0 %, bytové domy 10,7 %. Štruktúru ostatných domov, ako aj ich priestorové rozmiestnenie v rámci okresov kraja reflektuje nasledujúca tabuľka. ~~% z trvale obývaných domov. Neobývaných domov bolo 7 063 (t.j. 8,7 % z domového fondu celkom).~~

V jednotlivých okresoch Bratislavského kraja bol v roku 2021 ~~2011~~ nasledujúci počet domov:

~~Základná charakteristika domového fondu v okresoch Bratislavského kraja v r. 2021 2011~~

~~sídelná štruktúra~~	~~trvalo obývané domy spolu~~	~~z toho:~~		~~neobý-vané domy~~	~~domový fond spolu~~	~~%~~
		~~rodinné domy~~	~~%~~			
~~Bratislava, hl.m. SR~~	~~28 595~~	~~18 237~~	~~63,8~~	~~1 544~~	~~30 139~~	~~5,1~~
~~*Bratislava I*~~	~~*3 966*~~	~~*2 187*~~	~~*55,1*~~	~~*225*~~	~~*4 191*~~	~~*5,4*~~
~~*Bratislava II*~~	~~*8 403*~~	~~*5 228*~~	~~*62,2*~~	~~*220*~~	~~*8 623*~~	~~*2,6*~~
~~*Bratislava III*~~	~~*6 532*~~	~~*4 708*~~	~~*72,1*~~	~~*437*~~	~~*6 969*~~	~~*6,3*~~
~~*Bratislava IV*~~	~~*6 536*~~	~~*4 397*~~	~~*67,3*~~	~~*465*~~	~~*7 001*~~	~~*6,6*~~
~~*Bratislava V*~~	~~*3 158*~~	~~*1 717*~~	~~*54,4*~~	~~*197*~~	~~*3 355*~~	~~*5,9*~~

okres Malacky	16 509	15 227	92,2	2 306	18 815	12,3
okres Pezinok	12 059	10 874	90,2	1 318	13 377	9,9
okres Senec	17 036	15 793	92,7	1 895	18 931	10,0
Bratislavský kraj	**74 199**	**60 131**	**81,0**	**7 063**	**81 262**	**8,7**

Typ domu:	Okres:	BA I	BA II	BA III	BA IV	BA V	MA	PK	SC	BSK
rodinný dom	abs.	2 102	6 987	5 856	5 905	2 867	22 326	16 440	30 744	**93 227**
	%	44,5	59,9	64,9	59,5	60,2	87,5	85	88,8	**77,96**
bytový dom	abs.	1 663	2 860	1 814	2 013	1 388	951	944	1 163	**12 796**
	%	35,2	24,5	20,1	20,3	29,1	3,7	4,9	3,4	**10,7**
polyfunkčná budova	abs.	103	147	62	92	68	77	88	157	**794**
	%	2,2	1,3	0,7	0,9	1,4	0,3	0,5	0,5	**0,66**
ostatné budovy na bývanie	abs.	604	837	700	797	193	696	289	802	**4 918**
	%	12,8	7,2	7,8	8	4,1	2,7	1,5	2,3	**4,11**
neskolaudovaný rodinný dom	abs.	17	29	19	48	25	244	130	338	**850**
	%	0,4	0,3	0,2	0,5	0,5	1	0,7	1	**0,71**
núdzový objekt, neurčený na bývanie	abs.	4	66	38	46	14	67	28	74	**337**
	%	0,1	0,6	0,4	0,5	0,3	0,3	0,1	0,2	**0,28**
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	abs.	72	108	55	94	47	125	85	72	**658**
	%	1,5	0,9	0,6	1	1	0,5	0,4	0,2	**0,55**
ostatné	abs.	141	589	449	755	155	1 011	1 218	1 056	**5 374**
	%	3	5,1	5	7,6	3,3	4	6,3	3,1	**4,49**
nezistený	abs.	21	38	32	179	9	28	112	217	**636**
	%	0,4	0,3	0,4	1,8	0,2	0,1	0,6	0,6	**0,53**
Spolu	**abs.**	**4 727**	**11 661**	**9 025**	**9 929**	**4 766**	**25 525**	**19 334**	**34 623**	**119 590**
	%	**4,0**	**9,8**	**7,5**	**8,3**	**4,0**	**21,3**	**16,2**	**29,0**	**100,0**

Zdroj: SODB 20112021, ŠÚ SR

4.3. Bytový fond

4.3.1. Počet bytov

V roku 2011 2021 bolo v Bratislavskom kraji 360 854 264 629 trvale obývaných bytov, z toho sa 96 660 64 595 (tzn. 26,79 24,4 %) nachádzalo v rodinných domoch. Neobývaných bolo 13 621 bytov, t.j. 4,9 % z celkového počtu 278 250 360 854 bytov. V Bratislave, hl.m. SR sa nachádzalo 248 199 bytov, čo predstavuje podiel 68,8 %. V roku 2011 išlo o podiel 74,4 %. 74,4 % trvale obývaných bytov kraja.Štruktúru ostatných bytov, ako aj ich priestorové rozmiestnenie v rámci okresov kraja reflektuje nasledujúca tabuľka.

Základná charakteristika bytového fondu v okresoch Bratislavského kraja v r. 20112021

sídelná štruktúra	trvalo obývané byty spolu	z toho:		neobý-vané byty	bytový fond spolu	% neob. bytov z BF spolu
		v rod. domoch	%			
Bratislava, hl.m. SR	196 910	20 693	10,5	7 003	203 913	3,4
Bratislava I	*22 287*	*3 011*	*13,5*	*376*	*22 663*	*1,7*
Bratislava II	*56 420*	*5 751*	*10,2*	*841*	*57 261*	*1,5*
Bratislava III	*29 956*	*5 249*	*17,5*	*3 766*	*33 722*	*11,2*
Bratislava IV	*41 175*	*4 860*	*11,8*	*1 695*	*42 870*	*4,0*
Bratislava V	*47 072*	*1 822*	*3,9*	*325*	*47 397*	*0,7*
okres Malacky	23 923	15 779	66,0	2 220	26 143	8,5
okres Pezinok	20 526	11 621	56,6	2 498	23 024	10,8
okres Senec	23 270	16 502	70,9	1 900	25 170	7,5
Bratislavský kraj	**264 629**	**64 595**	**24,4**	**13 621**	**278 250**	**4,9**

Typ domu:	Okres:	BA I	BA II	BA III	BA IV	BA V	MA	PK	SC	BSK
rodinný dom	abs.	2 268	7 464	6 255	6 220	2 923	22 741	16 877	31 912	**96 660**
	%	8,03	10,55	14,98	12,02	5,25	63,64	55,92	68,27	**26,79239**
bytový dom	abs.	23 520	56 287	31 740	41 530	49 100	10 324	10 968	10 834	**234 303**
	%	83,26	79,54	76	80,27	88,18	28,89	36,34	23,18	**64,93496**
polyfunkčná budova	abs.	1 183	4 419	2 336	1 798	2 505	325	352	1 165	**14 083**
	%	4,19	6,24	5,59	3,48	4,5	0,91	1,17	2,49	**3,929**
ostatné budovy na bývanie	abs.	645	939	751	901	375	704	314	821	**5 450**
	%	2,28	1,33	1,8	1,74	0,67	1,97	1,04	1,76	**1,5113**
neskolaudovaný rodinný dom	abs.	19	38	21	53	64	244	137	430	**1 006**
	%	0,07	0,05	0,05	0,1	0,11	0,68	0,45	0,92	**0,282**
núdzový objekt, neurčený na bývanie	abs.	4	68	39	47	179	72	28	91	**528**
	%	0,01	0,1	0,09	0,09	0,32	0,2	0,09	0,19	**0,151**
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	abs.	281	839	61	199	275	160	115	84	**2 014**
	%	0,99	1,19	0,15	0,38	0,49	0,45	0,38	0,18	**0,564**
ostatné	abs.	289	666	495	810	252	1 135	1 274	1 171	**6 092**
	%	1,02	0,94	1,19	1,57	0,45	3,18	4,22	2,51	**1,6915**
nezistený	abs.	39	47	67	179	9	28	113	236	**718**
	%	0,14	0,07	0,16	0,35	0,02	0,08	0,37	0,5	**0,2**
Spolu	**abs.**	**28 248**	**70 767**	**41 765**	**51 737**	**55 682**	**35 733**	**30 178**	**46 744**	**96 660**
	%	**7.8**	**19.6**	**11.6**	**14.3**	**15.4**	**9.9**	**8.4**	**13.0**	**26,79239**

Zdroj: SODB ~~2011~~2021, ŠÚ SR

4.3.2. Veková štruktúra bytového fondu

Údaje o vekovej štruktúre bytového fondu sú veľmi dôležitou informáciou pri odhadovaní odpadu bytového fondu do výhľadových období. Veková štruktúra bytového fondu v Bratislavskom kraji bola v roku ~~2011~~ 2021 taká, ako ju uvádza nasledujúca tabuľka.

Štruktúra ~~trvale obývaných~~ bytov v okresoch Bratislavského kraja v r. ~~2011~~ 2021 podľa obdobia výstavby (%)

~~sídelná štruktúra~~	~~podiel trvale obývaných bytov postavených v období~~								
	~~neziste né~~	~~- 1919~~	~~1920 - 1945~~	~~1946 - 1970~~	~~1971 - 1980~~	~~1981 - 1990~~	~~1991 - 2000~~	~~2001 - 2011~~	~~spolu~~
~~Bratislava, hl.m. SR~~	~~6,5~~	~~1,5~~	~~6,9~~	~~25,8~~	~~24,9~~	~~19,0~~	~~5,8~~	~~9,7~~	~~100,0~~
~~*Bratislava I*~~	~~*10,8*~~	~~*10,9*~~	~~*33,3*~~	~~*28,1*~~	~~*4,4*~~	~~*3,9*~~	~~*5,1*~~	~~*3,5*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava II*~~	~~*5,8*~~	~~*0,1*~~	~~*3,2*~~	~~*43,7*~~	~~*20,5*~~	~~*8,7*~~	~~*5,9*~~	~~*12,1*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava III*~~	~~*10,9*~~	~~*0,8*~~	~~*12,9*~~	~~*41,2*~~	~~*14,6*~~	~~*5,1*~~	~~*2,9*~~	~~*11,7*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava IV*~~	~~*4,6*~~	~~*0,5*~~	~~*1,2*~~	~~*13,8*~~	~~*40,0*~~	~~*16,0*~~	~~*13,8*~~	~~*10,1*~~	~~*100,0*~~
~~*Bratislava V*~~	~~*3,8*~~	~~*0,2*~~	~~*0,3*~~	~~*3,3*~~	~~*33,2*~~	~~*50,8*~~	~~*0,6*~~	~~*7,8*~~	~~*100,0*~~
~~okres Malacky~~	~~15,9~~	~~3,4~~	~~7,6~~	~~24,1~~	~~19,7~~	~~12,8~~	~~6,2~~	~~10,4~~	~~100,0~~
~~okres Pezinok~~	~~12,0~~	~~4,0~~	~~6,9~~	~~25,8~~	~~16,7~~	~~17,8~~	~~5,1~~	~~11,6~~	~~100,0~~
~~okres Senec~~	~~14,1~~	~~1,5~~	~~5,4~~	~~20,4~~	~~15,1~~	~~12,2~~	~~6,0~~	~~25,3~~	~~100,0~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~**8,5**~~	~~**1,9**~~	~~**6,8**~~	~~**25,2**~~	~~**22,8**~~	~~**17,7**~~	~~**5,8**~~	~~**11,3**~~	~~**100,0**~~

sídelná štruktúra	Štruktúra domov podľa obdobia výstavby									
	neziste né	1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1980	1981 - 2000	2001 - 2010	2011 - 2015	2016 a neskôr	spolu
Bratislava, hl.m. SR	1,6	1,5	6,6	9,3	33,7	24,0	11,5	4,2	7,6	100,0
Bratislava I	*2,5*	*10,3*	*30,2*	*19,7*	*9,2*	*9,0*	*6,7*	*4,7*	*7,8*	*100,0*
Bratislava II	*1,7*	*0,1*	*2,9*	*10,9*	*44,7*	*14,7*	*14,4*	*4,5*	*6,0*	*100,0*
Bratislava III	*1,5*	*0,9*	*12,0*	*21,4*	*30,0*	*8,3*	*12,2*	*4,2*	*9,5*	*100,0*
Bratislava IV	*1,7*	*0,5*	*1,2*	*1,3*	*44,2*	*26,8*	*13,0*	*3,7*	*7,5*	*100,0*
Bratislava V	*1,1*	*0,2*	*0,3*	*0,3*	*25,2*	*52,7*	*8,1*	*4,1*	*8,0*	*100,0*
okres Malacky	1,2	4,4	8,2	12,2	26,2	17,7	11,3	8,5	10,3	100,0
okres Pezinok	1	3,9	6,8	11,8	27,1	19,4	10,8	9,3	9,9	100,0
okres Senec	2,3	1,1	3,6	6,0	17	12,1	22,9	14,2	20,9	100,0
Bratislavský kraj	**1,6**	**1,9**	**6,4**	**9,4**	**30,3**	**21,5**	**12,9**	**6,3**	**9,8**	**100,0**

Zdroj: SODB 20112021, ŠÚ SR

Veková štruktúra bytového fondu v Bratislavskom kraji má relatívne dobrú skladbu. Najstarší bytový fond postavený v období pred rokom 1919 tvorí v Bratislavskom kraji v priemere 1,9 %.

Významnou vekovou skupinou bytov sú byty postavené v rokoch 1981-2011, ktoré tvoria v krajskom priemere 34,834,4 %.

4.3.3. Kategorizácia bytov[5]

V roku 2011 bol bytový fond v okresoch Bratislavského kraja zatriedený do jednotlivých kategórií nasledovne:

Trvale obývané byty v okresoch Bratislavského kraja podľa kategórie bytu v r. 2011

sídelná štruktúra	trvale obývané byty						% trvale obývaných bytov				
	nezistená kateg.	I.kateg.	II. kateg.	III. kateg.	IV. kateg.	spolu	neziste ná kat.	I. kateg.	II. kateg.	III. kateg.	IV. kateg.
Bratislava, hl.m. SR	25 161	150 849	14 721	526	5 653	196 910	12,8	92,5	5,7	0,3	1,5
Bratislava I	*2 929*	*14 541*	*3 351*	*94*	*1372*	*22 287*	*13,1*	*81,5*	*14,8*	*0,9*	*2,8*
Bratislava II	*8 899*	*42 352*	*3 661*	*174*	*1334*	*56 420*	*15,8*	*93,6*	*4,6*	*0,3*	*1,5*
Bratislava III	*4 004*	*21 534*	*3 103*	*105*	*1210*	*29 956*	*13,4*	*88,9*	*9,1*	*0,3*	*1,7*
Bratislava IV	*5 621*	*31 917*	*2 677*	*88*	*872*	*41 175*	*13,7*	*95,3*	*3,3*	*0,2*	*1,2*
Bratislava V	*3 708*	*40 505*	*1 929*	*65*	*865*	*47 072*	*7,9*	*96,3*	*2,7*	*0,1*	*1,0*
okres Malacky	2 518	15 224	4 493	316	1 372	23 923	10,5	69,9	18,2	3,2	8,7
okres Pezinok	2 126	14 270	3 316	189	625	20 526	10,4	78,8	14,1	2,3	4,9
okres Senec	2 542	15 296	4 420	151	861	23 270	10,9	77,5	15,0	1,6	5,9
Bratislavský kraj	**32 347**	**195 639**	**26 950**	**1 182**	**8 511**	**264 629**	**12,2**	**88,3**	**8,2**	**0,8**	**2,7**

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR

Z celkového počtu 264 629 trvale obývaných bytov v Bratislavskom kraji patrí do I. a II. kategórie viac ako 220,0 tisíc bytov (t.j. 84,1 % bytov), čo svedčí o dobrej kvalite bytového fondu. Podštandardné byty, t.j. byty III. a IV. kategórie v počte 9 693 b.j. sa na celkovom fonde kraja podieľajú len 3,6 % a predstavujú disponibilný bytový fond pre rekonštrukciu a modernizáciu v budúcom období. Podiel podštandardných

[5] Kvalitu bytového fondu charakterizuje jeho zatriedenie do 4 kategórií, ako ich charakterizuje a zisťuje aj ŠÚ SR pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov.
Do jednotlivých kategórií sú zaradené byty takto:
- I. kategória -patria sem byty s ústredným, diaľkovým alebo etážovým kúrením a úplným základným príslušenstvom,
- II. kategória -patria sem byty s vyššie uvedeným vykurovaním, bez vlastného základného príslušenstva alebo byty s vlastným základným príslušenstvom, bez vyššie uvedeného vykurovania,
- III. kategória -patria sem byty bez vyššie uvedeného vykurovania, iba s kúpeľňou alebo so splachovacím záchodom,
- IV. kategória -patria sem byty bez vyššie uvedeného vykurovania, bez základného alebo iba s neúplným základným príslušenstvom.

Základným príslušenstvom bytu sa rozumie vlastná kúpeľňa alebo sprchovací kút s tečúcou teplou vodou a vlastný splachovací záchod.

~~bytov približne korešponduje s podielom bytov v najstaršej vekovej kategórii tzn. byty postavené do roku 1899 a nezistené byty.~~

V roku 2021 bol bytový fond v okresoch Bratislavského kraja zatriedený do jednotlivých kategórií nasledovne:

sídelná štruktúra	Štruktúra bytov podľa formy vlastníctva								
	byt obývaný vlastníkom	byt vo vlastnom rodinnom dome	obecný byt	služobný byt	družstevný byt	byt v nájme	iná forma užívania bytu	nezistený	spolu
Bratislava, hl.m. SR	248 199	24 213	1 808	844	256	1 407	8 647	3 288	100
Bratislava I	28 248	2 063	90	153	7	591	1 965	670	*100*
Bratislava II	70 767	7 084	581	273	57	282	2 875	1 171	*100*
Bratislava III	41 765	6 341	343	129	14	198	1 433	535	*100*
Bratislava IV	51 737	6 040	235	170	43	255	1 641	328	*100*
Bratislava V	55 682	2 685	559	119	135	81	733	584	*100*
okres Malacky	35 733	21 683	270	120	16	215	1 656	394	100
okres Pezinok	30 178	16 519	217	146	42	98	1 241	257	100
okres Senec	46 744	30 970	196	68	47	155	2 636	613	100
Bratislavský kraj	**242 832**	**93 385**	**2 491**	**1 178**	**361**	**1 875**	**14 180**	**4 552**	**100**
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Bratislava, hl.m. SR	83,70	9,76	0,73	0,34	0,10	0,57	3,48	1,32	100
Bratislava I	80,39	7,3	0,32	0,54	0,02	2,09	6,96	2,37	*100*
Bratislava II	82,59	10,01	0,82	0,39	0,08	0,4	4,06	1,65	*100*
Bratislava III	78,47	15,18	0,82	0,31	0,03	0,47	3,43	1,28	*100*
Bratislava IV	83,16	11,67	0,45	0,33	0,08	0,49	3,17	0,63	*100*
Bratislava V	91,21	4,82	1	0,21	0,24	0,15	1,32	1,05	*100*
okres Malacky	31,84	60,68	0,76	0,34	0,04	0,6	4,63	1,1	100
okres Pezinok	38,63	54,74	0,72	0,48	0,14	0,32	4,11	0,85	100
okres Senec	25,8	66,25	0,42	0,15	0,1	0,33	5,64	1,31	100
Bratislavský kraj	**67,29**	**25,88**	**0,69**	**0,33**	**0,1**	**0,52**	**3,93**	**1,26**	**100**

Zdroj: SODB 2021, ŠÚ SR

Z celkového počtu 360 854 bytov v Bratislavskom kraji je 67,29 % bytov obývaných vlastníkom a byty vo vlastnom rodinnom dome tvoria 25,88%.

4.3.4. Veľkostná skladba bytov

Skladba bytov v Bratislavskom kraji podľa počtu obytných miestností bola pri SODB v roku ~~2011~~ 2021 nasledujúca:

Veľkostná skladba trvale obývaných bytov podľa okresov Bratislavského kraja v r. ~~2011~~2021 (%)

sídelná štruktúra	trvale obývané byty podľa veľkosti (%)						TOB spolu
	Nezistené	*1 obytná miestnosť*	*2 izby*	*3 izby*	*4 izby*	*5+ izieb*	
Bratislava, hl.m. SR	4,97~~1,8~~	16,34~~8,3~~	22,57~~16,7~~	36,82~~52,3~~	14,00~~14,9~~	5,29~~5,9~~	100,0
Bratislava I	11,06~~2,2~~	14,24~~7,2~~	25,4~~21,1~~	29,49~~44,7~~	13,56~~16,3~~	6,25~~8,5~~	*100,0*
Bratislava II	4,08~~2,0~~	18,32~~8,1~~	27,06~~21,4~~	35,12~~51,8~~	11,55~~12,3~~	3,89~~4,5~~	*100,0*
Bratislava III	8,41~~2,8~~	18,11~~9,0~~	25,76~~21,2~~	28,8~~48,5~~	11,35~~11,5~~	7,59~~7,0~~	*100,0*
Bratislava IV	3,87~~2,0~~	15,2~~9,5~~	18,7~~11,6~~	38,56~~52,6~~	16,3~~16,6~~	7,35~~7,6~~	*100,0*
Bratislava V	1,46~~0,8~~	14,63~~7,4~~	16,64~~11,7~~	47,11~~57,8~~	17,2~~17,8~~	2,95~~4,5~~	*100,0*
okres Malacky	2,47~~3,7~~	6,16~~3,6~~	16,07~~12,9~~	32,77~~39,2~~	23,4~~19,6~~	19,13~~21,1~~	100,0
okres Pezinok	0,94~~2,6~~	5,96~~3,3~~	15,92~~12,4~~	34,94~~44,4~~	22,04~~17,4~~	20,24~~19,8~~	100,0
okres Senec	3,1~~2,1~~	3,83~~1,9~~	11,91~~9,1~~	30,09~~39,6~~	30,97~~21,6~~	20,09~~25,7~~	100,0
Bratislavský kraj	4,15~~**2,1**~~	12,84~~**6,8**~~	19,99~~**15,3**~~	35,39~~**49,2**~~	17,81~~**16,2**~~	9,83~~**10,4**~~	**100,0**

Zdroj: SODB ~~2011~~2021, ŠÚ SR
Pozn.: TOB - trvale obývané byty

Veľkostná skladba bytov v Bratislavskom kraji v roku ~~2011~~ 2021 bola veľmi dobrá. ~~Prevažovali byty s 3 a viac obytnými miestnosťami, ktoré sa nachádzali v 169 696 trvale obývaných bytoch, t.j. v 75,8 % TOB.~~ Z celkového počtu 360 854 bytov v kraji prevažujú 3-izbové byty s podielom 35,39%, nasledujú 2-izbové byty s podielom 19,99% a 4-izbové byty s 17,81 %. Malé byty s jednou obytnou miestnosťou boli zastúpené ~~6,8~~ 12,84 %-ami~~, byty s 2 obytnými miestnosťami tvorili 15,3 % byt. fondu~~.

4.3.5. Ukazovatele úrovne bývania

Informáciu o ukazovateľoch úrovne bývania v okresoch Bratislavského kraja v roku ~~2001~~2021 podáva~~jú~~ nasledujúca tabuľka.

Ukazovatele úrovne bývania v okresoch Bratislavského kraja v r. ~~2001~~2021:

~~ukazovateľ~~	~~BA I-V spolu~~	~~okres BA I~~	~~okres BA II~~	~~okres BA III~~	~~okres BA IV~~	~~okres BA V~~	~~okres MA~~	~~okres PK~~	~~okres SC~~	~~kraj spolu~~
~~% bytov I. + II. kategórie~~	~~98,21~~	~~96,30~~	~~98,17~~	~~97,97~~	~~98,61~~	~~98,95~~	~~88,11~~	~~92,86~~	~~92,51~~	~~96,45~~
~~% bytov III.+ IV. kategórie~~	~~1,79~~	~~3,70~~	~~1,83~~	~~2,03~~	~~1,39~~	~~1,05~~	~~11,89~~	~~7,14~~	~~7,49~~	~~3,55~~
~~% bytov postavených do r. 1919 a nezistené~~	~~3,98~~	~~17,11~~	~~2,95~~	~~3,53~~	~~2,28~~	~~0,73~~	~~10,03~~	~~7,95~~	~~6,20~~	~~5,00~~
~~% bytov postavených v r. 1981 - 2001~~	~~31,25~~	~~10,75~~	~~19,57~~	~~13,83~~	~~34,13~~	~~62,03~~	~~26,97~~	~~32,07~~	~~30,60~~	~~30,88~~
~~% 1-izbových bytov~~	~~13,28~~	~~14,29~~	~~13,81~~	~~15,24~~	~~15,13~~	~~9,41~~	~~4,67~~	~~4,17~~	~~2,25~~	~~10,98~~
~~% 4 a viac izbových bytov~~	~~19,72~~	~~20,35~~	~~14,94~~	~~16,57~~	~~24,22~~	~~22,75~~	~~36,75~~	~~33,75~~	~~43,21~~	~~24,08~~
~~počet bývajúcich osôb na 1 byt~~	~~2,54~~	~~2,27~~	~~2,38~~	~~2,33~~	~~2,59~~	~~2,92~~	~~3,20~~	~~3,07~~	~~3,22~~	~~2,69~~
~~priem. počet m^2 obytnej plochy na 1 byt~~	~~47,30~~	~~54,00~~	~~45,90~~	~~47,00~~	~~47,80~~	~~45,70~~	~~61,20~~	~~61,40~~	~~66,20~~	~~51,10~~
~~priem. počet m^2 celkovej plochy na 1 byt~~	~~69,20~~	~~81,20~~	~~66,10~~	~~68,30~~	~~69,40~~	~~67,20~~	~~90,80~~	~~89,70~~	~~99,90~~	~~75,00~~
~~priem. počet m^2 obytnej plochy na 1 osobu~~	~~18,70~~	~~23,80~~	~~19,30~~	~~20,20~~	~~18,40~~	~~15,70~~	~~19,10~~	~~20,00~~	~~20,60~~	~~19,00~~
~~priem. počet obytných miestností na 1 byt~~	~~2,80~~	~~2,73~~	~~2,66~~	~~2,66~~	~~2,90~~	~~2,97~~	~~3,38~~	~~3,35~~	~~3,62~~	~~2,95~~
~~počet cenzových domácností/100 bytov~~	~~110,84~~	~~113,10~~	~~111,45~~	~~108,50~~	~~109,60~~	~~111,68~~	~~120,14~~	~~125,21~~	~~119,13~~	~~113,43~~

ukazovateľ	BA I-V spolu	okres BA I	okres BA II	okres BA III	okres BA IV	okres BA V	okres MA	okres PK	okres SC	kraj spolu
% bytov postavených do r. 1919 a nezistené	3,98	17,11	2,95	3,53	2,28	0,73	10,03	7,95	6,20	5,00
% bytov postavených v r. 1981 - 2001	31,25	10,75	19,57	13,83	34,13	62,03	26,97	32,07	30,60	30,88
% bytov postavených v r. 2001 – 2011	63,32	5,25	21,72	13,57	15,92	6,85	8,21	9,05	19,42	-
% bytov postavených v r. 2011 – 2021	50,39	4,32	11,12	12,95	11,87	10,13	11,58	11,51	26,52	-
% bytov postavených v r. 2001 - 2021	55,98	4,62	16,05	13,17	13,22	8,92	10,15	10,50	23,37	-
% 1-izbových bytov k 1.1.2021	16,34	14,24	18,32	18,11	15,2	14,63	6,16	5,96	3,83	12,84
% 4-izbových bytov k 1.1.2021	14,00	13,56	11,55	11,35	16,3	17,2	23,4	22,04	30,97	27,63

Zdroj: SODB ~~2001~~2011 a SODB 2021, ŠÚ SR

~~V ďalšej tabuľke je uvedený prehľad o vybavení domácností v okresoch Bratislavského kraja v roku 2001.~~

~~Vybavenie domácností v okresoch Bratislavského kraja v r. 2001~~

~~ukazovateľ~~	~~BA I-V spolu~~	~~okres BA I~~	~~okres BA II~~	~~okres BA III~~	~~okres BA IV~~	~~okres BA V~~	~~okres MA~~	~~okres PK~~	~~okres SC~~	~~kraj spolu~~
~~samostatná chladnička~~	~~50,0~~	~~52,2~~	~~50,6~~	~~51,8~~	~~49,2~~	~~47,8~~	~~61,8~~	~~59,5~~	~~61,8~~	~~52,7~~

chladnička s mrazničkou	55,6	53,2	54,0	53,5	57,7	57,9	43,5	47,9	50,5	53,5
samostatná mrazníčka	23,0	22,5	22,1	23,0	23,9	23,5	43,2	40,1	48,2	28,0
automatická práčka	77,0	74,8	74,6	73,9	79,8	80,2	63,3	70,9	67,5	74,6
farebný televízor	87,6	84,8	87,4	87,2	88,5	88,5	87,3	88,1	89,2	87,7
telefón v byte	85,2	84,9	84,7	84,4	86,6	85,1	60,0	75,9	77,7	81,6
mobilný telefón	37,8	37,5	34,1	34,2	40,9	41,6	30,9	30,0	32,6	36,2
rekreačná chata, domček, chalupa	13,1	17,4	12,7	12,9	13,1	11,8	3,7	6,0	4,2	11,1
osobný automobil	40,2	38,3	38,3	37,3	43,1	42,4	42,8	46,6	46,9	41,4
osobný počítač	20,2	21,2	16,8	17,1	21,3	24,3	11,5	13,9	15,0	18,5
osobný počítač s internetom	7,7	10,2	6,2	6,4	8,4	8,1	3,3	4,5	5,0	6,8

Zdroj: SODB 2001, ŠÚ SR

4.3.6. Bilancia bytového fondu

Bilancia bytového fondu podľa okresov Bratislavského kraja v r. 2001-2011 2021

sídelná štruktúra	trvale obývané byty			čistý prírastok bytov v období r. 2001-2011	čistý prírastok bytov v období r. 2011-2021	bytová výstavba v období r. 2001-2011	odpad bytového fondu v období r. 2001-2011
	r. 2001	r. 2011	r. 2021				
Bratislava, hl.m. SR	165 587	196 910	248 199	31 323	51 289	19 160	-12 163
Bratislava I	*19 074*	*22 287*	*28 248*	*3 213*	5 961	*758*	*-2 455*
Bratislava II	*44 546*	*56 420*	*70 767*	*11 874*	14 347	*6 739*	*-5 135*
Bratislava III	*25 805*	*29 956*	*41 765*	*4 151*	11 809	*3 817*	*-334*
Bratislava IV	*35 270*	*41 175*	*51 737*	*5 905*	10 562	*4 233*	*-1 672*
Bratislava V	*40 892*	*47 072*	*55 682*	*6 180*	8 610	*3 613*	*-2 567*
okres Malacky	19 859	23 923	35 733	4 064	11 810	2 658	-1 406
okres Pezinok	17 400	20 526	30 178	3 126	9 652	2 538	-588
okres Senec	15 764	23 270	46 744	7 506	23 474	6 386	-1 120
Bratislavský kraj	**218 610**	**264 629**	**360 854**	**46 019**	96 225	**30 742**	**-15 277**

Zdroj: SODB 2001 a SODB 2011 a SODB 2021, ŠÚ SR; odpad bytového fondu - vlastný výpočet

4.3.7. Nová bytová výstavba po roku 2001

Údaje o začatých, rozostavaných a dokončených bytoch ako aj o úbytkoch bytov sa zisťujú štvrťročným výkazom za obce resp. stavebné úrady. Bytová výstavba realizovaná v Bratislavskom kraji v rokoch 2002-2011 je uvedená v tabuľke v prílohe tohto dokumentu.

V rokoch 2001 – 2014 2011-2021 sa v Bratislavskom kraji dokončilo spolu 57 387 52 631 nových bytov. V roku 2014 2021 bolo dokončených 3 591 4819 bytov, z toho 1 686 1 910 v okresoch Bratislava I-V, čo tvorilo podiel 46,95 39,63%. V Bratislavskom kraji bolo 3 893 5 325 začatých a 12 237 16 237 rozostavaných bytov v roku 2021 2014. Priemerná obytná plocha bola v roku 77,1 64,6 m^2 a dosiahla najvyššiu hodnotu od roku 2005 2014 (77,1 m^2). V rámci medziokresného porovnania možno konštatovať, že najväčší počet dokončených bytov v roku 2014 2021 bol v okrese Senec (882 1 836 bytov) a najväčší počet rozostavaných bytov k 31.12. 2021 2014 ostal v okrese Senec Bratislava II (3 239 2 605 bytov) a za ním nasledovali okresy Senec Bratislava II s počtom 2 874 a Bratislava V III s počtom 2 793 takmer 1 900 rozostavaných bytov k 31.12. 2021 2014.

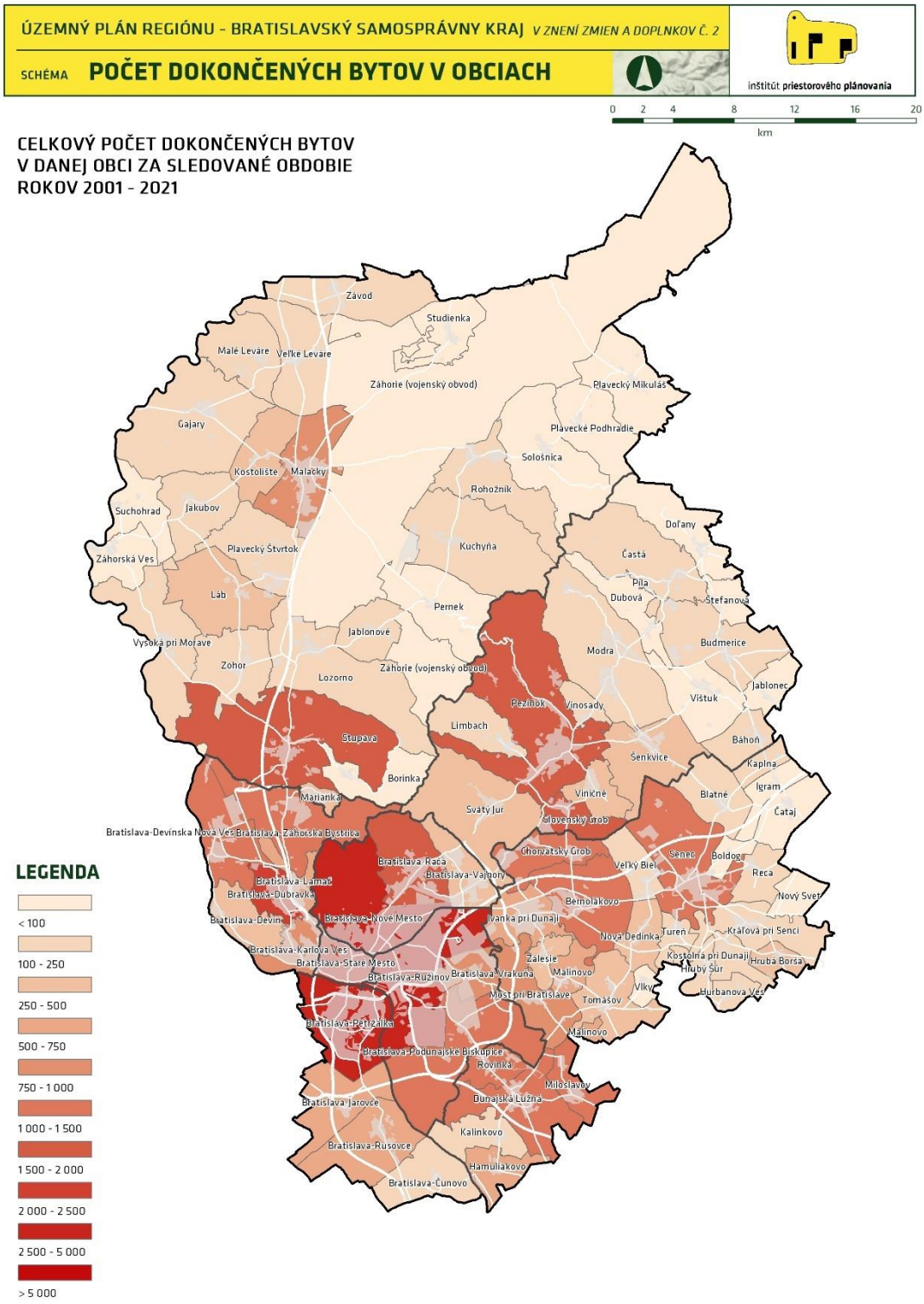
Bytová výstavba v Bratislavskom kraji v roku 2021 2014, a to aj na okresnej úrovni (s výnimkou okresu Bratislava I a Bratislava V), na základe hodnôt ukazovateľa - počet dokončených bytov na 10 000 obyvateľov - výrazne prevyšuje priemer Slovenska (27,7 37,9 dokončených bytov/10 tis. obyv.). Ohľad však treba brať na mierny nárast slovenského priemeru v počte dokončených bytov na 10 000 obyvateľov, až na rok 2021, kým na druhej strane v Bratislavskom kraji tento priemer zaznamenáva mierny pokles. Krajský priemer dosiahol v roku 2021 2014 hodnotu 67 58,1 dokončených bytov na 10 000 obyvateľov. Pozitívne možno bytovú výstavbu hodnotiť najmä v okrese Senec (122,2 189,8 dokončených bytov/10 tis. obyv.). Najnižšiu hodnotu

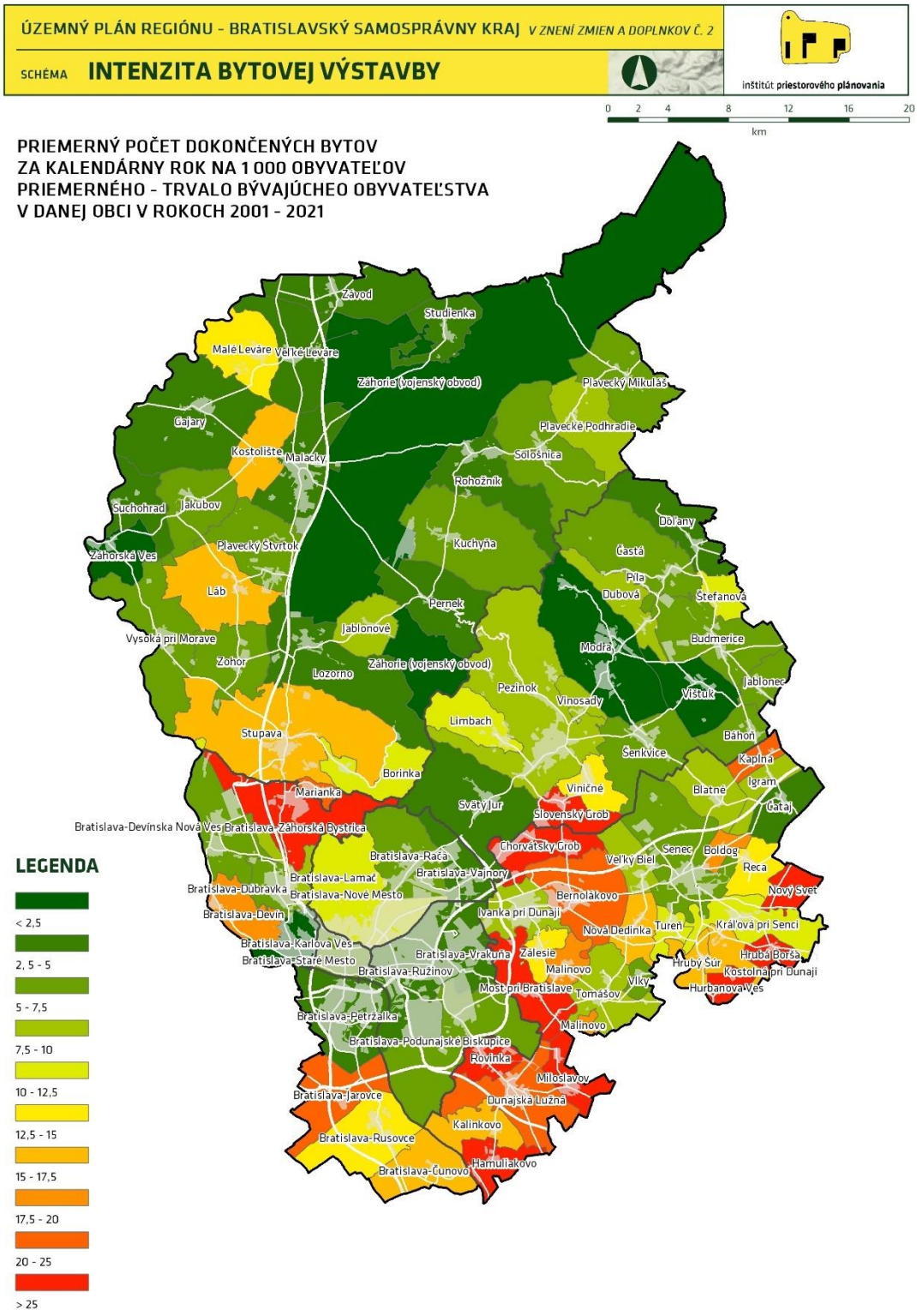
dosahuje ukazovateľ v okrese Bratislava IV (29,6 11,5 dokončených bytov/10 tis. obyv.) a hoci ide o najnižšiu hodnotu v rámci kraja, stále sa nachádza sa tak pod nad celoslovenským priemerom a v roku 2014 2021predstavuje výrazný pokles nárast v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami. v dôsledku znovuobjavenia atraktívnosti územia pre výstavbu bytov.

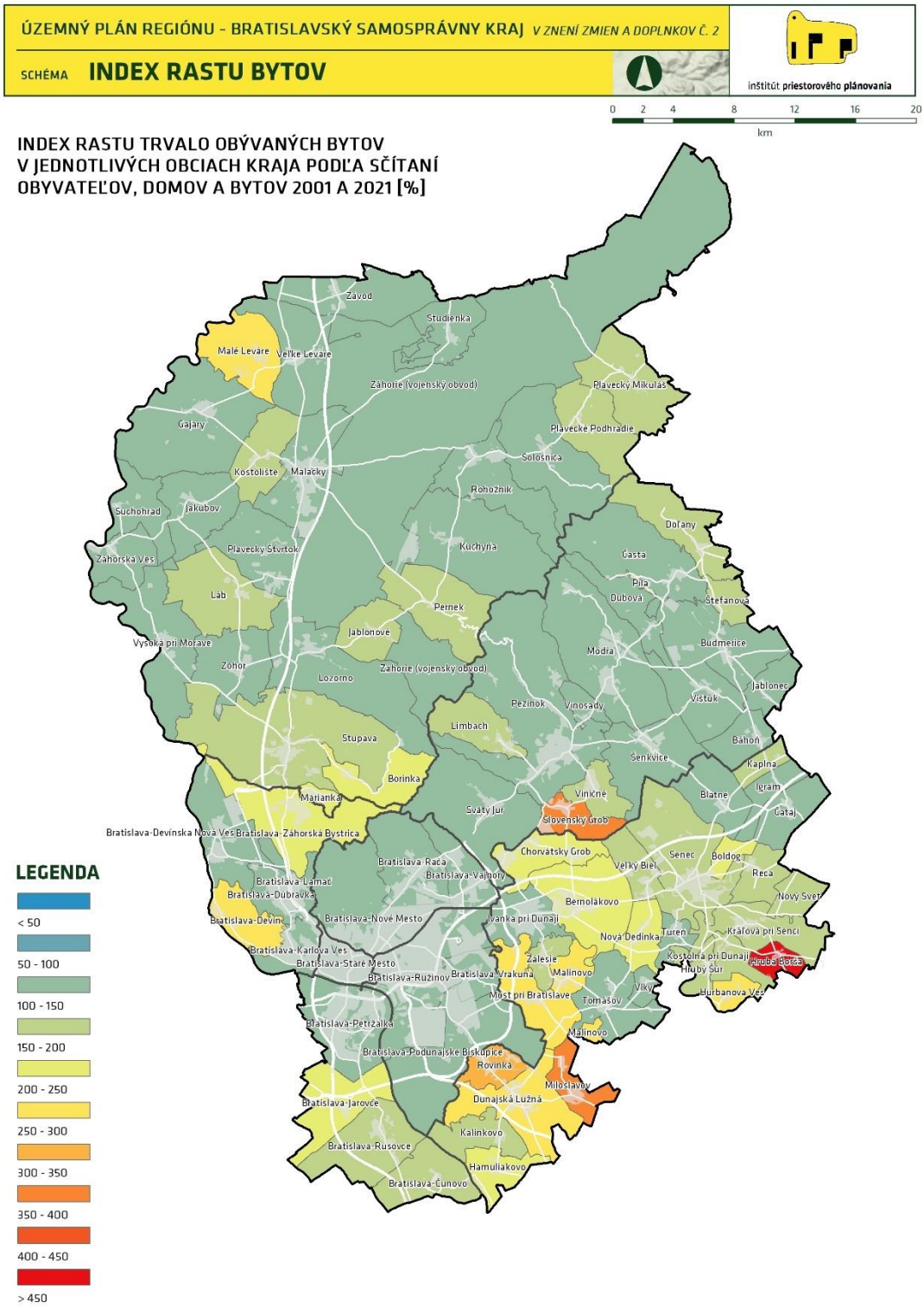
Počet všetkých dokončených bytov v okresoch Bratislavského kraja za obdobie 2011-2021

sídelná štruktúra	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Okres Bratislava I	103	120	86	147	748	87	350	143	82	59	53
Okres Bratislava II	1 038	327	157	354	834	293	417	440	829	447	362
Okres Bratislava III	286	1 491	274	536	338	513	676	1 025	709	273	287
Okres Bratislava IV	254	485	455	320	309	643	411	611	958	662	819
Okres Bratislava V	87	493	597	329	165	416	940	552	260	1352	389
Okres Malacky	444	500	386	537	604	520	535	694	772	730	723
Okres Pezinok	567	356	670	486	516	536	657	743	502	633	350
Okres Senec	849	798	943	882	1 232	1 540	1 651	1 770	1 658	1 620	1 836
BSK	**3 628**	**4 570**	**3 568**	**3 591**	**4 746**	**4 548**	**5 637**	**5 978**	***5 770***	***5 776***	***4 819***
Slovenská republika	*14 608*	*15 255*	*15 100*	*14 985*	*15 471*	*15 672*	*16 946*	*19 071*	*20 171*	*21 490*	*20 649*

Zdroj: ŠÚ SR, 2022 , SODB 2021

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA POČET DOKONČENÝCH BYTOV V OBCIACH
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
CELKOVÝ POČET DOKONČENÝCH BYTOV V DANEJ OBCI ZA SLEDOVANÉ OBDOBIE ROKOV 2001 - 2021
Závod
Studienka
Malé Leváre
Veľké Leváre
Záhorie (vojenský obvod)
Plavecký Mikuláš
Gajary
Plavecké Podhradie
Sološnica
Kostolište
Malacky
Rohožník
Suchohrad
Jakubov
Doľany
Plavecký Štvrtok
Kuchyňa
Častá
Záhorská Ves
Pila
Láb
Dubová
Štefanová
Pernek
Jablonové
Budmerice
Vysoká pri Morave
Modra
Zohor
Záhorie (vojenský obvod)
Lozorno
Jablonec
Vištuk
Pezinok
Vinosady
Limbach
Báhoň
Stupava
Šenkvice
Kaplna
Borinka
Igram
Blatné
Marianka
Viničné
Čataj
Svätý Jur
Slovenský Grob
Bratislava-Devínska Nová Ves
Bratislava-Záhorská Bystrica
Chorvátsky Grob
Bratislava-Rača
Veľký Biel
Senec
Boldog
Bratislava-Lamač
Bratislava-Vajnory
Reca
Bratislava-Dúbravka
Nový Svet
Bernolákovo
Bratislava-Devín
Bratislava-Nové Mesto
Ivanka pri Dunaji
Nová Dedinka
Tureň
Kráľová pri Senci
Bratislava-Karlova Ves
Kostolná pri Dunaji
Hrubý Šúr
Hrubá Borša
Bratislava-Staré Mesto
Zálesie
Bratislava-Ružinov
Bratislava-Vrakuňa
Malinovo
Most pri Bratislave
Vlky
Hurbanova Ves
Tomášov
Bratislava-Petržalka
Malinovo
Bratislava-Podunajské Biskupice
Rovinka
Miloslavov
Bratislava-Jarovce
Dunajská Lužná
Kalinkovo
Bratislava-Rusovce
Hamuliakovo
Bratislava-Čunovo
LEGENDA
< 100
100 - 250
250 - 500
500 - 750
750 - 1 000
1 000 - 1 500
1 500 - 2 000
2 000 - 2 500
2 500 - 5 000
> 5 000

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA INTENZITA BYTOVEJ VÝSTAVBY
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
PRIEMERNÝ POČET DOKONČENÝCH BYTOV
ZA KALENDÁRNY ROK NA 1 000 OBYVATEĽOV
PRIEMERNÉHO - TRVALO BÝVAJÚCHEO OBYVATEĽSTVA
V DANEJ OBCI V ROKOCH 2001 - 2021
Závod
Studienka
Malé Leváre
Veľké Leváre
Záhorie (vojenský obvod)
Plavecký Mikuláš
Čajary
Plavecké Podhradie
Kostolište
Malacky
Sološnica
Rohožník
Suchohrad
Jakubov
Dolany
Kuchyňa
Častá
Plavecký Štvrtok
Záhorská Ves
Láb
Pila
Dubová
Štefanová
Pernek
Jablonové
Budmerice
Vysoká pri Morave
Modra
Zohor
Záhorie (vojenský obvod)
Lozorno
Pezinok
Jablonec
Vinosady
Vištuk
Limbach
Stupava
Bahoň
Šenkvice
Kaplná
Borinka
Igram
Marianka
Blatné
Viničné
Svätý Jur
Čataj
Slovenský Grob
Bratislava-Devínska Nová Ves
Bratislava-Záhorská Bystrica
Chorvátsky Grob
Senec
Boldog
Bratislava-Rača
Veľký Biel
Reca
Bratislava-Lamač
Bratislava-Vajnory
Bratislava-Dúbravka
Bratislava-Nové Mesto
Nový Svet
Bernolákovo
Bratislava-Devín
Ivanka pri Dunaji
Nová Dedinka
Tureň
Kráľová pri Senci
Bratislava-Karlova Ves
Bratislava-Staré Mesto
Bratislava-Vrakuňa
Zálesie
Hrubá Borša
Hrubý Šúr
Bratislava-Ružinov
Malinovo
Kostolná pri Dunaji
Most pri Bratislave
Vlky
Hurbanova Ves
Tomášov
Bratislava-Petržalka
Malinovo
Bratislava-Podunajské Biskupice
Rovinka
Miloslavov
Bratislava-Jarovce
Dunajská Lužná
Kalinkovo
Bratislava-Rusovce
Hamuliakovo
Bratislava-Čunovo
LEGENDA
< 2,5
2, 5 - 5
5 - 7,5
7,5 - 10
10 - 12,5
12,5 - 15
15 - 17,5
17,5 - 20
20 - 25
> 25

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA INDEX RASTU BYTOV
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
INDEX RASTU TRVALO OBÝVANÝCH BYTOV
V JEDNOTLIVÝCH OBCIACH KRAJA PODĽA SČÍTANÍ
OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV 2001 A 2021 [%]
LEGENDA
< 50
50 - 100
100 - 150
150 - 200
200 - 250
250 - 300
300 - 350
350 - 400
400 - 450
> 450
Závod
Studienka
Malé Leváre
Veľké Leváre
Záhorie (vojenský obvod)
Plavecký Mikuláš
Gajary
Plavecké Podhradie
Sološnica
Kostolište
Malacky
Rohožník
Suchohrad
Jakubov
Dolany
Plavecký Štvrtok
Kuchyňa
Záhorská Ves
Gasta
Láb
Pila
Dubová
Štefanová
Pernek
Jablonové
Budmerice
Vysoká pri Morave
Modra
Zohor
Lozorno
Záhorie (vojenský obvod)
Jablonec
Pezinok
Vinosady
Vištuk
Limbach
Stupava
Bahoň
Šenkvice
Kaplna
Borinka
Igram
Marianka
Viničné
Blatné
Svätý Jur
Slovenský Grob
Gajaj
Bratislava-Devínska Nová Ves
Bratislava-Záhorská Bystrica
Chorvátsky Grob
Senec
Boldog
Bratislava-Rača
Veľký Biel
Bratislava-Vajnory
Reca
Bratislava-Lamač
Bratislava-Dúbravka
Nový Svet
Bernolákovo
Bratislava-Devín
Bratislava-Nové Mesto
Ivanka pri Dunaji
Nová Dedinka
Turen
Kráľová pri Senci
Bratislava-Karlova Ves
Kostolná pri Dunaji
Zálesie
Hrubá Borša
Bratislava-Staré Mesto
Malinovo
Hlboký Šúr
Bratislava-Ružinov
Bratislava-Vrakuňa
Most pri Bratislave
Vlky
Hurbanova Ves
Tomášov
Bratislava-Petržalka
Malinovo
Bratislava-Podunajské Biskupice
Rovinka
Miloslavov
Dunajská Lužná
Bratislava-Jarovce
Kalinkovo
Bratislava-Rusovce
Hamuliakovo
Bratislava-Čunovo

4.3.8. Scenár vývoja bytového fondu

Pri stanovení kvantitatívnej potreby bytov vo výhľadovom období v riešenom území boli zohľadnené nasledujúce faktory, ktoré determinujú celkovú potrebu bytov:

- predpokladaný vývoj obyvateľstva vrátane migrácie do BSK,
- predpokladaný vývoj počtu a priemernej veľkosti cenzovej domácnosti,
- zvyšovanie štandardu bývania,
- zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania
- trend znižovania obložnosti bytov,
- prirodzený odpad bytového fondu.

Pre definovaní cieľov rozvoja a kvantitatívnej úrovne bývania v Bratislavskom kraji sa vychádzalo z východiskového dokumentu štátu v oblasti bývania, z „Bytovej politiky Slovenskej republiky do 2030 ~~Koncepcie štátnej bytovej politiky do roku 2015~~“, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 96 z 3. februára 2010.

Vývoj obyvateľstva a bytového fondu v Bratislavskom kraji v r. 1970-~~2001~~2021 a prognóza/odhad do r. 2030

ukazovateľ	rok						
	1970 1.12.,SĽDB	1980 1.11.,SĽDB	1991 3.3., SĽDB	2001 26.5.,SODB	2011 SODB	2021 SODB	2030 prognóza
počet obyvateľov	459 975	543 800	606 351	599 015	602 436	719 537	~~624 382 – 668 008~~ 732 446
počet trvale obývaných bytov	130 946	173 871	212 237	218 610	264 629	360 854	~~252 786 – 270 449~~ 313 430
obložnosť	3,51	3,13	2,86	2,74	2,28	1,99	~~2,47~~ 2,34

Zdroj: r. 1970-20~~10~~01 – ŠÚ SR; SODB 2011 a SODB 2021, r. 2030 – vlastné výpočty ~~AUREX spol. s r.o.~~Inštitút priestorového plánovania

5. Občianska vybavenosť

Zariadenia občianskej vybavenosti reprezentujú zariadenia celomestského a nadmestského významu, so zastúpením školstva, zdravotníctva a sociálnej starostlivosti, kultúry a osvety, telesnej kultúry a športu, verejnej administratívy a správy, bankovníctva a finančníctva, ako aj komerčnej vybavenosti.

V rámci spracovávania ÚPN-R BSK a vychádzajúc zo skúseností pri spracovávaní predchádzajúcich územných plánov veľkých územných celkov, sa v rámci kapitoly Občianska vybavenosť hodnotí stav občianskej vybavenosti v Bratislavskom kraji v oblastiach školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, kultúry a osvety a telesnej kultúry a športu. Uvedené oblasti sa sledujú aj v súlade s kompetenciami Bratislavského samosprávneho kraja.

A.NEKOMERČNÁ VYBAVENOSŤ

5.1. Školstvo

Oblasť školstva sa skladá z rozsiahlej siete škôl a školských zariadení. Údaje o jednotlivých typoch škôl a školských zariadení sú spracované na základe informácií z ~~Ústavu informácií a prognóz školstva (ÚIPŠ)~~ Centra vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) ako aj údajov z odd. školstva Úradu BSK. ~~Ústav~~ Centrum je ústredným informačným centrom rezortu MŠVVaŠ SR, zabezpečuje prevádzkovanie časti štátneho informačného systému, metodiku tvorby a komplexné spracovanie informácií z oblasti vzdelávania a výchovy, starostlivosti o mládež a šport, vrátane financovania. V zriaďovateľskej pôsobnosti kraja sa nenachádzajú zariadenia materských škôl. Predmetom tejto kapitoly preto nie je popis týchto typov školských zariadení.

Základné školy

Rozmiestnenie ZŠ v rámci Bratislavského kraja k 15.9.~~2014~~2021

Okres/kraj	Počet zariadení	Počet zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK	Počet žiakov (v ročníku 1.-9.)	Počet tried (v ročníku 1.-9.)
Bratislava I	~~12~~14	1	~~3 587~~5 110	~~124~~234
Bratislava II	~~20~~26	~~0~~1	~~7 348~~9 713	~~325~~467
Bratislava III	~~17~~16	0	~~5 027~~6 555	~~178~~301
Bratislava IV	~~19~~17	0	~~5 855~~8 183	~~238~~361
Bratislava V	~~17~~22	~~0~~1	~~5 465~~9 172	~~224~~425
Malacky	~~19~~24	0	~~5 411~~7 159	~~251~~336
Pezinok	~~15~~21	0	~~4 789~~6 803	~~236~~327
Senec	~~14~~29	~~0~~1	~~5 168~~10 302	~~235~~471
Bratislavský kraj celkom	**~~133~~169**	**~~14~~**	**~~42 650~~62 997**	**~~1 811~~2 922**

Zdroj: ~~ÚIPŠ~~ CVTI, 20~~14~~21

Základné školy na území BSK sú pomerne rovnomerne rozmiestnené. Na území Bratislavského kraja sa v šk. r. 20~~14~~21/20~~15~~22 nachádzalo celkovo ~~133~~ 169 základných škôl. V nich, k 15.9.20~~14~~21, študovalo ~~42 650~~ 62 997 žiakov (v šk. roku 2009 to bolo o približne ~~2 700~~ 23 000 menej). V zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského kraja sa nachádzajú ~~14~~ základn~~á~~é škol~~a~~y (~~ZŠ a gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským~~Základná škola s VJM, Bratislava-Staré Mesto, Dunajská 13; SŠ-Základná škola, Bratislava-Ružinov, Ostredková 10; SŠ-Základná škola, Bratislava-Petržalka, Pankúchova 6 a SŠ - Základná škola, Malinovo, Bratislavská 44). Celkový počet tried základných škôl bol ~~1 811~~2 922. Z analýzy

počtu žiakov pripadajúcich na jednu triedu vyplýva, že priemerná obložnosť triedy v základných školách v šk. r. 2014~~14~~21/2015~~15~~22 bola ~~23,6~~ 21,6 žiakov.

Počet žiakov v prvom ročníku na základných školách v Bratislavskom kraji

Okres/kraj	2007			2011			2014			2021		
	Štát.	Súkr.	Cirk.	Štát.	Súkr.	Cirk.	Štát.	Súkr.	Cirk.	Štát.	Súkr.	Cirk.
Bratislava I	332	0	96	368	22	77	403	68	105	426	116	129
Bratislava II	811	34	52	842	60	75	896	52	78	1168	80	65
Bratislava III	422	20	53	478	34	81	579	136	68	696	77	73
Bratislava IV	716	50	27	726	88	61	762	63	71	914	102	70
Bratislava V	545	9	87	574	6	75	657	27	138	988	180	193
Malacky	566	0	49	645	0	39	716	0	68	902	0	50
Pezinok	500	0	4	609	0	4	743	0	8	877	32	0
Senec	503	0	0	798	0	0	927	0	0	1293	46	0
Bratislavský kraj	**4395**	**56**	**368**	**5040**	**210**	**412**	**5683**	**346**	**536**	**7264**	**633**	**580**

Zdroj: ÚIPŠ, 2014 a CVTI, 2022

Špeciálne základné školy

Rozmiestnenie špeciálnych ZŠ (bez špeciálnych tried) v rámci Bratislavského kraja k 15.9.~~2012~~2021

Okres/kraj	Počet zariadení	Počet zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK	Počet žiakov	Počet tried
Bratislava I	~~2~~3	0	~~103~~273	~~18~~36
Bratislava II	~~4~~2	0	~~241~~374	~~21~~19
Bratislava III	8	1	~~719~~1194	~~73~~94
Bratislava IV	~~9~~7	0	~~495~~937	~~66~~92
Bratislava V	~~4~~3	0	~~310~~558	~~43~~50
Malacky	2	0	~~69~~140	~~11~~17
Pezinok	~~2~~1	0	~~166~~184	~~16~~17
Senec	2	0	~~88~~116	~~12~~13
Bratislavský kraj celkom	**~~33~~28**	**1**	**~~2191~~3776**	**~~260~~338**

Zdroj: ~~ÚIPŠ, 2012~~CVTI SR, 2022

Špeciálne základné školy na území Bratislavského kraja sú pomerne rovnomerne rozmiestnené. Na území Bratislavského kraja sa nachádza celkovo ~~33~~28 špeciálnych základných škôl. V školskom roku ~~2012/2013~~2021/2022 ich navštevovalo spolu ~~2 191~~3 776 detí. Bratislavský samosprávny kraj je zriaďovateľom školy pre mimoriadne nadané deti, ktorá patrí do kategórie špeciálnych škôl, venuje sa výchove a vzdelávaniu žiakov s intelektuálnym nadaním.

Celkový počet tried v špeciálnych základných školách bol ~~260~~338 tried. Z analýzy počtu žiakov pripadajúcich na jednu triedu vyplýva, že na jednu triedu v špeciálnej základnej škole v šk .r. ~~2012/2013~~2021/2022 pripadalo ~~8,4~~11,2 žiaka.

Základné umelecké školy

V školskom roku ~~2012/2013~~2021/2022 sa na území Bratislavského kraja nachádzalo celkovo ~~40~~46 základných umeleckých škôl. Základné umelecké školy sú na území BSK rozmiestnené rovnomerne. V školskom roku ~~2012/2013~~2021/2022 v nich študovalo ~~21 295~~22 074 žiakov. Bratislavský samosprávny kraj nie je zriaďovateľom žiadnej základnej umeleckej školy.

Gymnáziá

Rozmiestnenie gymnázií v rámci BSK k 15.9.~~2012~~2021

Okres/kraj	Počet zariadení	Počet zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK	Počet študentov celkom (denná forma)
Bratislava I	~~6~~7	3	~~1996~~2 357
Bratislava II	12	~~4~~3	~~4504~~4 783
Bratislava III	~~3~~4	1	~~1014~~983
Bratislava IV	~~8~~6	0	~~2066~~2 593
Bratislava V	~~8~~11	2	~~1968~~2 745
Malacky	2	1	~~660~~519
Pezinok	2	2	~~724~~700
Senec	~~3~~1	~~2~~1	~~456~~339
Bratislavský kraj celkom	**~~44~~45**	**~~15~~13**	**~~13388~~15 019**

Zdroj: ~~ÚIPŠ, BSK~~CVTI SR, BSK, 2022

Na území Bratislavského kraja pôsobí ~~44~~ 45 gymnázií rôzneho zamerania. Z toho ~~14~~ 13 je v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja. ~~Dve gymnáziá sú organizačnými zložkami spojených škôl – Gymnázium A-M. Szenczihо v rámci Spojenej školy s vyučovacím jazykom maďarským v Senci a Gymnázium v rámci Spojenej školy, Tokajícka 24, Bratislava.~~ Najväčšia koncentrácia gymnázií je v jednotlivých okresoch Bratislava I-V (z toho najväčší počet gymnázií je lokalizovaných v okrese Bratislava II). V mimobratislavských okresoch sa nachádza iba ~~7~~5 gymnázií.

V rámci dennej formy štúdia navštevovalo gymnáziá ~~13 388~~15 019 študentov čo predstavuje v porovnaní s rokom 2009 pokles o približne ~~2 000~~370 študentov.

Gymnáziá – počet škôl podľa zriaďovateľa školy v roku 20~~14~~21

Vybrané ukazovatele	Štátne	Súkromné	Cirkevné	Spolu
Počet škôl	~~21~~19	~~13~~17	~~9~~9	~~43~~45
Počet učiteľov	~~784~~824	~~218~~274	~~203~~215	~~1205~~1313
Z toho na TPP	~~651~~667	~~135~~172	~~131~~145	~~917~~984
Z toho na kratší pracovný čas	~~133~~157	~~83~~102	~~7~~270	~~298~~329
Počet tried	~~371~~387	~~89~~122	~~87~~101	~~547~~610
Počet žiakov	~~9810~~10438	~~1267~~2289	~~2089~~2301	~~13166~~15028
Počet absolventov	~~1845~~1688	~~211~~325	~~383~~396	~~2439~~2409
Z toho 8 ročné štúdium				
Počet škôl	16	~~8~~5	6	~~3~~0~~2~~7
~~Počet tried~~	~~160~~	~~44~~	~~42~~	~~246~~
Počet žiakov	~~4396~~4646	~~640~~542	~~1070~~884	~~6106~~6072
Počet absolventov	~~628~~538	~~93~~66	~~122~~124	~~843~~728

Zdroj: ~~PHSR BSK 2014-2020 (aktualizácia 2015), ÚIPŠ~~CVTI SR, ŠÚ SR, 2022

Počet žiakov stredných škôl ~~bude~~ klesať~~l~~ až do školského roku 2015/16, odkedy ~~možno očakávať~~pozorujeme nárast počtu v dôsledku “baby-boomu” po roku 2000.

Podľa ~~Ústavu informácií a prognóz školstva~~CVTI SR a ŠU SR pôsobilo v roku ~~2014~~ 2021 na území Bratislavského kraja 4~~5~~3 gymnázií rôzneho zamerania, čo je o ~~7~~5 menej ako v roku 2008. Na druhej strane sa s porovnaním s rokom 2008 zvýšil počet tried o ~~10~~ 73 v roku ~~2014~~2021. Najväčšia koncentrácia gymnázií je v jednotlivých okresoch Bratislava I-V (z toho najväčší počet gymnázií je lokalizovaných v okrese Bratislava II). V mimobratislavských okresoch sa nachádza iba ~~7~~5 gymnázií. Na

gymnáziách v roku 20~~14~~21 študovalo ~~13 166~~15 028 žiakov v Bratislavskom kraji, o ~~22,5~~7 % žiakov menej ako v roku 2008.

Stredné odborné školy

Na území Bratislavského kraja sa v roku ~~2012~~ 2021 nachádzalo ~~63~~53 stredných odborných škôl. Z toho ~~37~~38 stredných odborných škôl bolo v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja. V rámci dennej formy štúdia navštevovalo stredné odborné školy ~~13 605~~ 16 274 študentov (čo je o približne ~~3 300~~600 menej ako v roku 2009).

Rozmiestnenie stredných odborných škôl v rámci BSK k 15.9. ~~2012~~2021

Okres/kraj	Počet zariadení	Počet zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK	Počet študentov celkom (denná forma)
Bratislava I	3	2	~~744~~933
Bratislava II	~~18~~17	11	~~4258~~5 659
Bratislava III	~~11~~9	8	~~2900~~2 654
Bratislava IV	5	~~4~~3	~~1184~~1 714
Bratislava V	~~16~~11	6	~~2736~~3 375
Malacky	~~2~~0	0	~~32~~0
Pezinok	~~5~~4	4	~~810~~753
Senec	~~3~~4	~~3~~4	~~941~~1 186
Bratislavský kraj celkom	**~~63~~53**	**38**	**~~13605~~16 274**

Zdroj: ~~ÚIPŠ~~ CVTI SR, ~~2012~~2022

Najväčšia koncentrácia stredných odborných škôl je okresoch Bratislava I-V. Nachádza sa tu ~~53~~ 45 zariadení. V mimobratislavských okresoch pôsobí teda len ~~10~~ 8 stredných odborných škôl.

Na území Bratislavského kraja sa v roku ~~2014~~ 2022 nachádzalo ~~58~~ 53 stredných odborných škôl, pričom v porovnaní s rokom 2008 sa v kraji nachádzalo o ~~8~~ 13 stredných odborných škôl menej. Z toho ~~37~~ 38 stredných odborných škôl je v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja. V rámci dennej formy štúdia navštevuje stredné odborné školy ~~12 383~~16 274 študentov (približne o ~~4 600~~700 študentov menej ako v roku 2009). ~~V~~porovnaní~~V~~ porovnaní s rokom 2008 je o ~~24,2~~7% tried menej vo všetkých SOŠ v Bratislavskom kraji. Počet učiteľov v kraji ~~výrazne~~ v predchádzajúcich rokoch klesal, avšak v ostatnom období pozorujeme ich nárastklesá. V roku 2008 disponovali SOŠ v Bratislavskom kraji ~~takmer~~ o približne ~~40~~14% viac učiteľov ako v roku ~~2014~~2022, pričom stúpa ich podiel v zamestnaní na kratší pracovný čas. ~~Počet žiakov SOŠ v kraji je v roku 2014 takmer o 31% nižší (17 928) ako v roku 2008 (12 383 žiakov) a počet absolventov o 37,7% nižší ako v roku 2008.~~

Stredné odborné školy - počet škôl podľa a zriaďovateľa školy, ~~2014~~2022

Ukazovateľ	Štátne	Súkromné	Cirkevné	Spolu
Počet škôl - spolu	38	19	1	58
Počet učiteľov	1164	289	13	1466
Z toho na TPP	807	99	7	913
Z toho na kratší pracovný čas	246	157	4	407
Počet tried	463	100	7	570
Počet žiakov	10658	1549	176	12383
Počet absolventov	2542	377	36	2955

Zdroj: ~~PHSR BSK 2014-2020 (aktualizácia 2015), UIPŠ~~CVTI SR, ŠÚ SR

Konzervatóriá

V rámci územia Bratislavského kraja pôsobia 4 školy typu konzervatórium (1 tanečné, 1 všeobecné konzervatórium, 1 súkromné a 1 cirkevné). Z toho dve sú v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja. Všetky konzervatória, v rámci Bratislavského kraja, sa nachádzajú na území hl. mesta SR Bratislavy. Celkový počet študentov v šk. r. ~~2014~~2021/~~2015~~ 2022 navštevujúcich školské zariadenia typu konzervatórium je ~~976~~1012, pričom všetci študujú dennou formou.

Konzervatória sú lokalizované iba v troch okresoch v rámci Bratislavského kraja. Súčasný počet škôl zodpovedá aktuálnemu záujmu študentov o tento typ štúdia.

Koncentrácia takéhoto špecializovaného typu stredných škôl je podmienená jednak dopytom po takomto type zariadení (ktorý je najvýraznejší práve v hl. m. SR - Bratislave), koncentráciou vysokého počtu obyvateľov a špecifickosťou zamerania tohto typu škôl.

Konzervatóriá - počet škôl podľa a zriaďovateľa školy, ~~2014~~2022

Ukazovateľ	Štátne/kraj	Súkromné	Cirkevné	Spolu
Počet škôl	2	1	1	4
Počet učiteľov	~~225~~232	~~17~~14	~~73~~62	~~315~~308
~~Z toho na TPP~~	~~106~~	~~8~~	~~48~~	~~159~~
~~Z toho na kratší pracovný čas~~	~~112~~	~~8~~	~~22~~	~~142~~
Počet tried	~~31~~32	~~7~~6	~~10~~9	~~46~~47
Počet žiakov	~~764~~790	~~33~~27	~~196~~195	~~976~~1012
~~Počet absolventov~~	~~138~~	~~8~~	~~33~~	~~179~~

Zdroj: ~~PHSR BSK 2014-2020 (aktualizácia 2015), ÚIPŠ~~CVTI SR, ŠÚ SR

Špeciálne stredné školy

Na území Bratislavského samosprávneho kraja sa aktuálne (v šk. roku 20~~14~~21/20~~15~~22) nachádzalo 1~~6~~4 špeciálnych stredných škôl. V pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja je jedno zariadenie typu špeciálnej strednej školy (gymnázium pre nadané deti). Ostatné školské zariadenia, patriace do kategórie špeciálne stredné školy, sú zamerané na vzdelávanie detí so sluchovým, mentálnym alebo telesným postihnutím alebo s poruchami správania.

~~14~~ 11 špecializovaných stredných škôl má v zriaďovateľskej pôsobnosti Okresný úrad v Bratislave, 1 súkromný subjekt, 1 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a 1 Bratislavský samosprávny kraj. Celkový počet študentov navštevujúcich špeciálne stredné školy v roku ~~2012~~ 2021/2022 bol ~~1 263~~1 303, pričom všetci študovali dennou formou.

Rozmiestnenie špeciálnych stredných škôl v rámci BSK k 15.9.~~2012~~2021

Okres/kraj	Počet zariadení	Počet zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK	Počet študentov celkom (denná forma)
Bratislava I	0	0	0
Bratislava II	1~~2~~	0	~~98~~67
Bratislava III	1	1	~~368~~457
Bratislava IV	~~5~~6	0	~~496~~620
Bratislava V	~~2~~1	0	~~168~~73
Malacky	~~4~~3	0	~~111~~72
Pezinok	1	0	~~10~~5
Senec	1	0	~~12~~9
Bratislavský kraj celkom	**~~16~~14**	**1**	**~~1 263~~1 303**

Zdroj: CVTI SR~~ÚIPŠ~~

V rámci hl. mesta SR Bratislavy je najväčší počet špeciálnych stredných škôl situovaný v okrese Bratislava IV. Z mimobratislavských okresov je najväčší počet týchto zariadení lokalizovaných v okrese Malacky.

Jazykové školy

Na základe údajov z ~~Ústavu informácií a prognóz školstva k 31.12.2012~~ Centra vedecko-technických informácií SR k 15. 9. 2021 bolo v rámci Bratislavského kraja lokalizovaných 5 jazykových škôl. ~~Jedna na území mesta Pezinok a~~ 4Všetky sa nachádzali na území Bratislavy.~~—~~ V zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja sú 2 jazykové školy (jedna na Vazovovej ulici a jedna na Palisádach).

Vysoké školstvo

Na území Bratislavského kraja malo v roku ~~2012~~ 2022 sídlo 12 vysokých škôl, pričom všetky vysokoškolské inštitúcie boli lokalizované v okresoch Bratislava I – V. V zriaďovateľskej pôsobnosti BSK sa nenachádza ani jedna vysokoškolská inštitúcia.

Počty študujúcich dennej formy štúdia I. a II. stupňa vysokých škôl~~–~~ v okresoch Bratislavského kraja k 31. 10. ~~2012~~2022

Okres/kraj	Počet fakúlt	Počet študentov
Bratislava I	~~19~~18	~~213877~~18 680
Bratislava II	2	~~2306~~1 232
Bratislava III	7	~~6514~~5 577
Bratislava IV	4	~~7916~~6 336
Bratislava V	~~12~~11	~~9213~~8 310
Bratislavský kraj celkom	**~~44~~42**	**~~473364~~0 135**

Zdroj: ~~ÚIPŠ~~CVTI SR, ~~2012~~2022

Vysoké školy a univerzity majú svoje pracoviská lokalizované iba v bratislavských okresoch. Celkový počet fakúlt na území BSK je ~~44~~42 (z toho 2 rektoráty), na ktorých v šk. r. ~~2012/2013~~2021/2022 študovalo ~~47 336~~40 135 študentov denného štúdia.

Na území Bratislavského kraja pôsobia nasledujúce detašované pracoviská vysokých škôl[6]

- Pracovisko celouniverzitných programov, STU (Bratislava),
- Ústav manažmentu, STU (Bratislava),
- Pracovisko celouniverzitných programov, EU (Bratislava),
- Ústav medzinárodných programov ÚMP, EU – sídlo prevádzky Bratislava,
- Detašované pracovisko Vysokej školy manažmentu, Trenčín – sídlo prevádzky Bratislava,
- Inštitút rodiny TF, KU (Bratislava),
- Pracovisko celoškolských programov, VŠZaSP (Bratislava),
- Inštitút misijnej práce a tropického zdravotníctva Jána Pavla II, VŠZaSP (Bratislava),
- Detašované pracovisko FPJJ, VŠS (Bratislava),
- Vzdelávací a konzultačný inštitút v Bratislave, VŠMVV (Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů, Praha) – sídlo prevádzky Bratislava,

[6] Zdroj: Zoznam detašovaných pracovísk vysokých škôl, ÚIPŠ, január 2012

- Detašované pracovisko Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Trnavská univerzita v Trnave – sídlo prevádzky Modra.

Školské internáty stredných škôl

Na území Bratislavského kraja sa ~~k 30.5.2015~~v šk. r. 2021/2022 nachádzalo celkovo ~~23~~ 22 školských internátov stredných škôl. ~~Sedemnásť~~ Pätnásť zariadení je lokalizovaných v bratislavských okresoch Bratislava I – V, dve zariadenia v okrese Pezinok a ~~tri~~ päť v okrese Senec.[7] Počet ubytovaných študentov v šk. r. ~~2012~~2021/~~2013~~ 2022 bol ~~2 319~~2 850 študentov, z toho na školských internátoch v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK ~~1 601~~2 218 študentov.

5.1.1. Návrh rozvoja oblasti školstva v Bratislavskom kraji

Na území BSK je v súčasnosti v oblasti stredného školstva mierne väčšia kapacita škôl a školských zariadení ako sú reálne potreby. Problém s nedostatočnými kapacitami je v oblasti primárneho a najmä predprimárneho vzdelávania (čiže ZŠ a MŠ).Školské stravovacie a ubytovacie zariadenia, v rámci stredného školstva, disponujú dostatočnými kapacitami. V oblasti vysokého školstva však existujú nedostatočné kapacity najmä v oblasti ubytovania. Pritom kvalita jestvujúceho ubytovania nie je na dostatočnej úrovni a nedosahuje európske štandardy. Uvedené problémové okruhy však nepatria do kompetencií Bratislavského samosprávneho kraja, nakoľko oblasť predprimárneho, primárneho a vysokého školstva nepatrí do pôsobnosti samosprávneho kraja. Ďalším problémovým okruhom je nedostatočná energetická hospodárnosť škôl a školských zariadení. Jednotlivé možnosti rozvoja v oblasti školstva vyplývajú z programových priorít na úseku školstva, tak ako sú skoncipované v dokumente Programové priority v oblastiach pôsobnosti kompetencií BSK z ~~júna~~ apríla ~~2007~~2018~~, Regionálnej stratégii výchovy a vzdelávania v stredných školách v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2013 – 2018 (aktualizácia 2015), ako aj z prieskumov a rozborov ÚPN-R BSK~~. Medzi základné priority podpory patria tieto:

- ~~optimalizovanie siete škôl a školských zariadení aj v nadväznosti na novovznikajúce obytné územia,~~
- ~~optimalizovanie siete stredných odborných škôl a vytvorenie univerzálnych centier celoživotného vzdelávania (prehodnotenie opodstatnenosti existencie škôl z hľadiska kapacity využitia, naplnenosti, hospodárnosti a efektívnosti vynakladania finančných prostriedkov, ako aj z hľadiska profilácie jednotlivých škôl na podmienky regiónu a zamestnanosti),~~
- ~~aktualizovanie koncepcie odborného vzdelávania (nakoľko takmer 50 % študentov navštevuje gymnázia ako všeobecný typ stredoškolského vzdelávacieho zariadenia),~~
- ~~racionalizovanie študijných odborov a profilovanie ich zamerania podľa potrieb regiónu a požiadaviek trhu práce,~~
- ~~zabezpečenie efektívnosti financovania škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja,~~
- ~~zvýšenie materiálneho a technologického štandardu škôl a školských zariadení~~
- podporovať vznik partnerstiev so zamestnávateľmi,
- modernizácia školskej infraštruktúry a obsahu vzdelávania, ako aj rozvoj centier odborného vzdelávania,
- rozvoj športovej školskej infraštruktúry a jej otvorenia verejnosti prostredníctvom projektu „Otvorená škola“.

[7] Zdroj: Register ŠaŠZ, MŠVVaŠ SR

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2019-2022 (aktualizácia 2020) – základné princípy:

- Otvorená komunikácia v záujme skvalitňovania školstva (Otvorené rokovania pri riešení otázok školstva, Transparentný výber riaditeľov škôl, Konštruktívny dialóg na pôde Krajskej rady pred odborné vzdelávanie a prípravu, Transparentné ustanovenie Územnej školskej rady, Pravidelné rokovania so zamestnávateľmi, zriaďovateľmi a riaditeľmi škôl);
- BSK ako zodpovedný partner všetkých škôl (Spravodlivé a transparentné určovanie počtov žiakov I. ročníkov stredných škôl, Vyvážený rozvoj siete odborov a škôl, Spolupráca verejných, cirkevných a súkromných škôl, Spoločné športové aktivity škôl v BSK, Vytváranie zázemia pre ostatných zriaďovateľov, Rozvoj ľudského kapitálu na školách v BSK);
- Kraj ústretový k zamestnávateľom (Vytvorenie zázemia pre rozvoj duálneho vzdelávania, Podpora zavádzania duálneho vzdelávania na školách BSK, Aktívne zohľadňovanie potrieb zamestnávateľov a trhu práce pri určovaní počtu žiakov I. ročníkov SŠ, Zavádzanie nových odborov a inovácia existujúcich podľa potrieb zamestnávateľov a trhu práce, Administratívna podpora spolupráce škôl a zamestnávateľov);
- Zvyšovanie kvality škôl a školských zariadení zriadených BSK (Zvyšovanie kvality jazykového vzdelávania na školách, Zvýšenie atraktívnosti škôl zavádzaním inovatívnych odborov, Kvalitné technické školy, Zefektívnenie fungovania škôl, Inkluzívne vzdelávanie ako nástroj zvyšovania kvality vzdelávania, Zvyšovanie kvality školských jedální a internátov);
- Regionálna a sociálna dostupnosť škôl (Stabilizácia stredného školstva v okresoch Pezinok a Senec, Rozvoj stredného školstva v okrese Malacky, Spolupráca samospráv prostredníctvom zriaďovania Spojených škôl, Zvyšovanie sociálnej dostupnosti stredných škôl) a
- Zvyšovanie ohodnotenia a postavenia učiteľov a zamestnancov škôl BSK (Preplácanie mimovyučovacej činnosti na školách BSK, Príplatky za adaptačné vzdelávanie nastupujúcich učiteľov, Zvyšovanie kvalifikácie učiteľov na školách BSK, Motivačné odmeny pre učiteľov a zamestnancov škôl, Zvýšené odchodné za roky odpracované v školstve, Maximalizovanie potenciálu rastu platov na jednotlivých školách, Aktivity pre učiteľov a zamestnancov škôl BSK).

Koncept SMART škôl v podmienkach bratislavského samosprávneho kraja:

Koncept SMART školy je založený na myšlienke vybudovania školy a príslušnej školskej infraštruktúry, ktorá zabezpečuje vzdelanie a komplexný rozvoj zodpovedajúci potrebám 21. storočia. Transformácia školy na otvorenú školu predstavuje premenu spoločenského postavenia školy ako centra vzdelávania, športu a kultúry za účelom jej priblíženia sa širokej verejnosti.[8] SMART škola plní niekoľko ďalších funkcií: Je zelená, digitálna, inkluzívna, partnerská, aktívna a otvorená, podporuje celoživotné vzdelávanie, je globálna, podporuje zdravý životný štýl žiakov, podporuje kritické myslenie, finančnú gramotnosť a podnikateľské myslenie a zabezpečuje efektívnu, bezpečnú a udržateľnú dopravu žiakov.

[8] KONCEPT SMART ŠKÔL V PODMIENKACH BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA (pracovná verzia), BSK, 2020

5.2. Zdravotníctvo

Úroveň zdravotníckych zariadení a poskytovanie služieb v oblasti zdravotníctva je v Bratislavskom kraji na relatívne vysokej úrovni. K tomuto faktu prispieva výraznou mierou najmä lokalizácia rôznych typov zdravotníckych zariadení na území hl. m. SR Bratislavy.

5.2.1. Prehľad zdravotníckych zariadení v Bratislavskom kraji

Druhy zdravotníckych zariadení:

a) ambulancie (okrem ambulancií, ktorým povolenie na prevádzkovanie vydáva ministerstvo zdravotníctva a úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou):

1. všeobecné

2. špecializované

3. lekárskej služby prvej pomoci

b) zariadenia na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti,

c) stacionáre

d) polikliniky,

e) agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti,

f) zariadenia spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek

g) všeobecné nemocnice

h) liečebne,

i) hospice

j) domy ošetrovateľskej starostlivosti a

k) mobilné hospice.

Ambulancie

Medzi najčastejšie využívané zložky zdravotníctva patrí ambulantná zdravotná starostlivosť. V kraji sa nachádza ~~416~~ 1433 ~~a~~zariadení~~mbulancií všeobecnej~~ ambulantnej zdravotnej starostlivosti.

Rozmiestnenie ambulancií v rámci BSK, ~~2013~~31.12.2020

	Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti	Samostatné ambulancie praktického lekára stomatológa	Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	Samostatné ambulancie lekára špecialistu
Bratislava I	~~59~~50	~~9~~8	~~84~~80	~~22~~24	~~328~~379
Bratislava II	~~61~~63	~~23~~19	~~86~~78	~~29~~36	~~312~~371
Bratislava III	~~44~~42	~~10~~9	~~70~~64	~~19~~18	~~381~~383
Bratislava IV	~~26~~25	~~25~~14	~~44~~48	~~12~~12	~~98~~136
Bratislava V	~~34~~34	~~31~~24	~~61~~60	~~19~~20	~~227~~257
Malacky	17	~~11~~9	~~28~~22	~~11~~6	~~78~~75
Pezinok	~~20~~16	~~11~~9	~~13~~18	~~5~~5	~~57~~66
Senec	~~22~~20	~~13~~13	~~25~~26	~~5~~8	~~36~~51
Bratislavský kraj	**~~283~~267**	**~~133~~105**	**~~411~~396**	**~~122~~129**	**~~1517~~1718**

Zdroj: ~~PHSR BSK 2014-2020 (aktualizácia 2015),~~ ŠÚ SR, databáza dataCube, 2022

Polikliniky

Na území Bratislavského kraja sa, podľa údajov z odboru zdravotníctva Bratislavského samosprávneho kraja, nachádzalo v roku ~~2012~~ 2022 ~~19~~ 32 zdravotníckych zariadení typu Poliklinika ~~(v roku 2013 spolu 22~~[9]~~)~~, pričom iba ~~dve~~ štyri zariadenia sa nachádzajú v mimobratislavských okresoch. V oblasti zdravotníctva má Bratislavský samosprávny kraj v zriaďovateľskej pôsobnosti iba jedno zariadenie, a to Polikliniku Karlova Ves.

Zoznam poskytovateľov

~~Názov organizácie~~	~~Sídlo organizácie~~	~~Miesto prevádzkovania~~
~~Next s.r.o.~~	~~Vajnorská 40, 832 63 Bratislava~~	~~Vajnorská 40, 832 63 Bratislava~~
~~Euromedix, a.s.~~	~~Einsteinova 25, 851 01 BA~~	~~Betliarska 3, 851 07 BA~~
~~Súkromné zdravotnícke centrum Hippokrates, spol. s r.o.~~	~~Šulekova 20, 811 03 Bratislava~~	~~Šulekova 20, 811 03 Bratislava~~
~~Slovenská zdravotnícka univerzita~~	~~Limbová 12, 833 03 Bratislava~~	~~Limbová 12 - 14, 833 03 Bratislava~~
~~MEDIFERA, spol. s r.o.~~	~~Štúrova 12, 811 02 Bratislava~~	~~Štúrova 12, 811 02 Bratislava~~ ~~Einsteinova 24,851 01 Bratislava~~
~~ZAMA s.r.o.~~	~~Viedenská cesta 7, 851 01 Bratislava~~	~~Americké nám. 3, 811 07 Bratislava~~
~~Ružinovská poliklinika, akciová spoločnosť~~	~~Ružinovská 10, 820 07 Bratislava~~	~~Ružinovská 10, 820 07 Bratislava~~
~~PRO BIOS spol. s .o. neštátna poliklinika~~	~~Ružová dolina 21, 821 09 Bratislava~~	~~Ružová dolina 21, 821 09 Bratislava, Jarabinkova 1, 821 09 Bratislava, Sklenárova 14, 821 09 Bratislava, Tbiliská 6, 831 06 BA~~
~~HEDAK, a.s.~~	~~Mýtna 5, 811 07 Bratislava~~	~~Mýtna 5, 811 07 Bratislava~~
~~Poliklinika Karlova Ves~~	~~Líščie údolie 57, 842 31 Bratislava~~	~~Líščie údolie 57, 842 31 Bratislava~~ ~~Donnerova 1, 841 05 Bratislava~~ ~~Na Barine 5, 841 03 Bratislava~~
~~PRO SANUS, a.s.~~	~~Daxnerov nám. 3, 821 08 Bratislava~~	~~Daxnerovo nám. 3, 821 08 BA~~ ~~Námestie sv. Františka 14, 841 04 BA~~ ~~Betliarska 3,851 07 BA~~
~~Priemyselné zdravotnícke centrum Pro Care, s.r.o.~~	~~Vlčie hrdlo 49, 821 07 Bratislava~~	~~Vlčie hrdlo 49, 821 07 Bratislava~~
~~Ústav na výkon väzby~~	~~Chorvátska 5, 812 29 BA~~	~~Chorvátska 5, 812 29 Bratislava~~
~~MED POINT, s.r.o.~~	~~Hollého 14, 903 01 Senec~~	~~Námestie 1. mája 6, 903 01 Senec~~ ~~Hollého 14, 903 01 Senec~~
~~MEDILAB s.r.o.~~	~~Štúrova 11, 811 02 BA~~	~~Ružinovská 10, 820 07 Bratislava~~
~~Medicover s.r.o.~~	~~Prievozská 4/B, 821 09 BA~~	~~Prievozská 4/B, 821 09 BA~~
~~LAMA MEDICAL CARE s.r.o.~~	~~Mýtna 5, 811 07 Bratislava~~	~~Imricha Karvaša, 1, 813 25 BA~~ ~~Mýtna 5, 811 07 Bratislava~~
~~Falck Healthcare, a.s. (predtým LaSalus, a.s.)~~	~~Galvániho 7/D,821 04Bratislava~~	~~Radlinského 27, 811 07 Bratislava~~ ~~Jána Jonáša 1, 843 02 Bratislava~~
~~SENIOR - geriatrické centrum n.o.~~	~~Poliklinika Vajanského 1, 900 01 Modra (+DOS+ADOS)~~	~~Vajanského 1, 900 01 Modra~~

~~Zdroj: Úrad BSK, odd. zdravotníctva, marec 2012~~

[9] PHSR BSK 2014-2020 (aktualizácia 2015), ŠÚ SR

Názov poskytovateľa	Ulica poskytovania	Okres poskytovania
ASMEA s.r.o.	Štefánikova 868/12	Bratislava I
Euromedix, a.s.	Betliarska 3776/17	Bratislava V
HEDAK, s.r.o.	Mýtna 2886/5	Bratislava I
Hipcentrum s.r.o.	Holubyho 39	Pezinok
IBDcentrum s. r. o.	Cintorínska 6778/3	Bratislava I
LAMA MEDICAL CARE s.r.o.	Tomášikova 12571/50C	Bratislava III
MDclinic a.s.	Jána Jonáša 6889/1	Bratislava V
MDclinic a.s.	Radlinského 2773/27	Bratislava I
MED POINT, s.r.o.	Hollého 683/14	Senec
MEDANTE Clinic, s.r.o.	Podpriehradná 3A	Bratislava II
Medicona Clinic s. r. o.	Ľudovíta Fullu 5589	Malacky
Mediconet Slovakia, s. r. o.	Heydukova 2158/14	Bratislava I
MEDICÍNSKE ZARIADENIE MLYNSKÁ DOLINA, s. r. o.	Staré Grunty 56	Bratislava IV
Mind&Body, s. r. o.	Zvolenská 36	Bratislava II
Next s.r.o.	Vajnorská 1354/40	Bratislava III
NOVAPHARM, s.r.o.	Šancová 110	Bratislava III
Pneumomed, s. r. o.	Údernícka 3914/1	Bratislava V
Poliklinika Karlova Ves	Líščie údolie 57	Bratislava IV
Priemyselné zdravotnícke centrum ProCare, a. s.	Vlčie hrdlo 49	Bratislava II
PRO BIOS spol. s r.o. neštátna poliklinika	Ružová dolina 19	Bratislava II
PRO BIOS spol. s r.o. neštátna poliklinika	Ružová dolina 21	Bratislava II
PRO SANUS, a.s.	Jelačičova 7	Bratislava II
PRO SANUS, a.s.	Lamačská cesta 6780	Bratislava IV
Ružinovská poliklinika, a.s.	Ružinovská 4813/10	Bratislava II
SAPIENTIA, s.r.o.	Daxnerovo nám. 3-6	Bratislava II
SI Medical, s.r.o.	Tematínska 5/A	Bratislava V
Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave	Limbová 2651/12-14	Bratislava III
SPORTMED, s.r.o.	Daxnerovo nám. 913/5	Bratislava II
Súkromné zdravotnícke centrum Hippokrates, spol. s r.o.	Prievozská 4/A	Bratislava II
Univerzitná nemocnica s poliklinikou Milosrdní bratia, spol. s r. o.	Lipnická 2A, 2B	Senec
ZAMA s.r.o.	Americké námestie 3	Bratislava I
Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok – FN	Kutuzovova 8	Bratislava III

Zdroj: Stratégia rozvoja zdravotnej starostlivosti v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2022 - 2026 (pracovná verzia, február, 2022)

Počet pracovísk jednotlivých polikliník na území BSK

Okres/kraj	Počet pracovísk
Bratislava I	~~7~~6
Bratislava II	~~8~~10
Bratislava III	5
Bratislava IV	~~5~~3
Bratislava V	~~2~~4
Malacky	~~0~~1
Pezinok	1
Senec	~~1~~2
Bratislavský kraj celkom	~~29~~32

~~Zdroj: BSK, údaje k 31.12.2011~~

Zdroj: Stratégia rozvoja zdravotnej starostlivosti v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2022 - 2026 (pracovná verzia, február, 2022)
Pozn.: Niektoré druhy zdravotníckeho zariadenia typu „Poliklinika“ majú miesta prevádzky vo viacerých okresoch.

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti – ADOS je ambulantná forma zdravotnej starostlivosti poskytovaná v domácom prostredí alebo v inom prirodzenom sociálnom prostredí fyzickým osobám, ktoré vyžadujú ošetrovateľskú starostlivosť, sú imobilné, čiastočne imobilné a nie sú schopné samostatne prísť do ambulantného zdravotníckeho zariadenia, nevyžadujú ústavnú zdravotnú starostlivosť alebo ústavnú zdravotnú starostlivosť odmietajú.

Podľa údajov z interných materiálov Bratislavského samosprávneho kraja, na území kraja pôsobí ~~23~~19 agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti resp. obdobných subjektov.

Rozmiestnenie agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti na území BSK

Obec – popis	Počet zariadení
Bratislava I - V	~~16~~13
Malacky	~~2~~3
Pezinok	~~4~~2
Senec	1
BSK celkom	**~~23~~19**

~~Zdroj: BSK, január 2013~~
Zdroj: Stratégia rozvoja zdravotnej starostlivosti v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2022 - 2026 (pracovná verzia, február, 2022)

Na území hl. mesta SR pôsobí ~~16~~ 13 zariadení takéhoto typu. V mimo bratislavských okresoch je lokalizovaných ~~7~~6 agentúr.

Lôžkové zdravotnícke zariadenia

Na území Bratislavského kraja pôsobilo v roku ~~2011~~2021 ~~19~~20 lôžkových zdravotníckych zariadení. ~~(v roku 2013 spolu 20[10]). Nasledovné zariadenia v rámci BSK majú viacero pracovísk:~~

- ~~Fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava: pracovisko Ružinovská 6, Antolská 11, Limbova 2, Mickiewiczova 13, Podunajské Biskupice - Krajinská 91,~~
- ~~Nemocnica s poliklinikou Malacky - Nemocničná a.s.: Duklianskych hrdinov 34, Malacky, Hviezdoslavova 56, Stupava.~~

Počty lôžkových zariadení podľa okresov v Bratislavskom kraji k 31.12.~~2011~~2021

Obec – popis	Počet pracovísk
Bratislava I - V	~~23~~16
Malacky	1
Pezinok	~~4~~2
Senec	1
BSK celkom	**~~29~~20**

Zdroj: BSK, ~~údaje k 31.12.2011~~2022

~~[10] PHSR BSK 2014-2020 (aktualizácia 2015), ŠÚ SR~~

Prehľad lôžkových zdravotníckych zariadení a ich pracovísk v Bratislavskom kraji

Uvedený prehľad jednotlivých zariadení je spracovaný na základe údajov poskytnutých Bratislavským samosprávnym krajom.

Na území Bratislavského kraja sa v roku 2022 nachádzalo celkovo 9 zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky. Patria tam: Národný ústav detských chorôb, Národný onkologický ústav, Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Centrum pre liečbu drogových závislostí a Univerzitná nemocnica Bratislava. Rovnakou farbou na obrázku nižšie je označený Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, ktorý je síce akciovou spoločnosťou, ale 100 % akcionárom je MZ SR. Obdobne Špecializovaná nemocnica pre ortopedickú protetiku je teoreticky súkromná nemocnica, ale 99 % vlastníkom je MZ SR. Univerzitná nemocnica Bratislava (ďalej ako UNB) so sídlom v NsP Ružinov v okrese Bratislava II združuje od roku 2010 celkovo 5 samostatných nemocníc v rôznych mestských častiach Bratislavy, a to NsP Ružinov, Nemocnicu akademika L. Dérera, Nemocnicu sv. Cyrila a Metoda, Nemocnicu Staré Mesto a Špecializovanú geriatrickú nemocnicu Podunajské Biskupice.

~~**Okresy Bratislava I – V**~~

- ~~Univerzitná nemocnica Bratislava, pracovisko Ružinovská 6 (BA II), Antolská 11 (BA V), Limbova 5 (BA III), Mickiewiczova 13 (BA I), Pažítková 4 (BA II)~~
- ~~Sanatórium AT, s.r.o., Osuského 10 BA V~~
- ~~Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava, Limbová č. 1 – BA III~~
- ~~Nemocnica sv. Michala, a.s. Cintorínska 16, - BA I~~
- ~~Železničná NsP - NOVAPHARM, s.r.o. Šancová 110 BA I~~
- ~~Esthetic, s.r.o. Partizánska 2, BA I~~
- ~~Liečebňa sv. Františka, a.s. Krásna 22 – BA II~~
- ~~Univerzitná nemocnica s poliklinikou Milosrdní bratia, spol. s r.o. Námestie SNP 10, IMPAX Trading, spol. s.r.o. Limbová 1 - BA III~~
- ~~LOGMAN, a.s. Limbova 5 - BA III~~
- ~~Národný ústav srdcových a cievnych chorôb Bratislava, a.s. Pod Krásnou hôrkou 1 – BA I~~
- ~~Špecializovaná nemocnica pre ortopedickú protetiku Bratislava, n.o. Záhradnícka 42 – BA II~~
- ~~Národný onkologický ústav Bratislava, Klenova 1 – BA III~~
- ~~Onkologický ústav sv. Alžbety, s.r.o., Heydukova 10 – BA I~~
- ~~Nemocnica svätého Michala, a.s., Cesta na Červený most 1 – BA I~~
- ~~FMC - dialyzačné služby, s.r.o. Antolská 11 – BA V~~
- ~~Centrum pre liečbu drogových závislostí Bratislava Hraničná 2 – BA II~~
- ~~SI Medical, s.r.o. Tematínska 5 – BA V~~
- ~~Clinica orthopedica - sport & endo clinic s.r.o. Nevädzová 6, Bratislava 821 01.~~

~~Ambulantné zariadenie poskytujúce 1-dňovú zdravotnú starostlivosť:~~

- ~~Ústav lekárskej kozmetiky, a.s. Tematínska 3, - BA V~~

~~**Okres Pezinok**~~

- ~~Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Malacká 63, Pezinok~~
- ~~SENIOR - geriatrické centrum n.o., Modra~~
- ~~Detská ozdravovňa Biela Skala, spol. s.r.o., Častá~~
- ~~Sanatórium Karpatia, s.r.o., Limbach~~

~~Okres Malacky~~

- ~~Nemocnica s poliklinikou Malacky - Nemocničná a.s., pracovisko Malacky~~
- ~~Nemocnica s poliklinikou Malacky - Nemocničná a.s., pracovisko Stupava~~

~~Okres Senec~~

~~TETIS, s.r.o., Dunajská Lužná~~

~~Ošetrovateľské lôžka v BSK poskytujú nasledujúce subjekty: Ústav lekárskej kozmetiky, a.s. (Tematínska 3, Bratislava), Esthetic, s.r.o. (Partizánska 2, Bratislava), Liečebňa sv. Františka, a.s., Krásna 22, Bratislava).~~

Prehľad nemocníc na území Bratislavského kraja

Názov organizácie
AGEL Clinic, Jelačičova 500/8, Bratislava II
Centrum pre liečbu drogových závislostí, Hraničná 4825/2, Bratislava II
Clinica Orthopedica, Nevädzová 6, Bratislava II
Národný onkologický ústav, Klenová 3019/1, Bratislava III
Národný ústav detských chorôb, Limbová 2643/1, Bratislava III
Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, Pod Krásnou hôrkou 7185, Bratislava III
Nemocnica akademika L. Dérera, Limbová 5, Bratislava III
Nemocnica Malacky, Duklianskych hrdinov 857/34, Malacky
Nemocnica Modra, Vajanského 886/1, Pezinok
Nemocnica Ružinov (NsP Ružinov), Ružinovská 4810/6, Bratislava II
Nemocnica Staré Mesto, Americké námestie 2812/3, Bratislava I
Nemocnica svätého Cyrila a Metoda, Antolská 3361/11, Bratislava V
Nemocnica svätého Michala, Satinského 7770/1, Bratislava I
Onkologický ústav sv. Alžbety, Heydukova 2157/10, Bratislava I
NsP Medissimo, Tematínska 3778/5A, Bratislava V
Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Malacká cesta 2192/63, Pezinok
Špecializovaná geriatrická nemocnica Podunajské Biskupice, Krajinská 10470/9,1 Bratislava II
Špecializovaná nemocnica pre ortopedickú protetiku, Záhradnícka 4880/42, Bratislava II
TETIS, Lipnická 56, Senec
Univerzitná nemocnica s poliklinikou Milosrdní bratia, Námestie SNP 469/10, Bratislava I

Zdroj: Stratégia rozvoja zdravotnej starostlivosti v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2022 - 2026 (pracovná verzia, február, 2022)

Prehľad zariadení typu poliklinika v mimobratislavských okresoch

Okres Malacky:

Medicona Clinic s. r. o. Ľudovíta Fullu 5589.

Okres Pezinok:

~~SENIOR - geriatrické centrum n.o., Modra~~Hipcentrum s.r.o. Holubyho 39.

Okres Senec:

MED POINT, s.r.o. Hollého 683/14 Senec;

Univerzitná nemocnica s poliklinikou Milosrdní bratia, spol. s r. o. Lipnická 2A, 2B.~~MED POINT, s.r.o., Senec~~

~~Počet pracovísk jednotlivých polikliník na území BSK~~

~~Okres/kraj~~	~~Počet pracovísk~~
~~Bratislava I~~	~~7~~
~~Bratislava II~~	~~8~~
~~Bratislava III~~	~~5~~
~~Bratislava IV~~	~~5~~
~~Bratislava V~~	~~2~~
~~Malacky~~	~~0~~
~~Pezinok~~	~~1~~
~~Senec~~	~~1~~
~~**Bratislavský kraj**~~	~~29~~

~~Zdroj: BSK, údaje k 31.12.2011~~
~~Pozn.: Niektoré druhy zdravotníckeho zariadenia typu „Poliklinika“ majú miesta prevádzky vo viacerých okresoch.~~

Prírodné liečebné kúpele

V Bratislavskom kraji sa nenachádza žiadne zdravotnícke zariadenie zaradené do kategórie prírodné liečebné kúpele.

Lekárne

Ku koncu roku ~~2013~~ 2020 pôsobilo na území Bratislavského kraja ~~214~~ 273 verejných lekární.

Počty lekární podľa okresov BSK

Okres/kraj	**Lekárne a výdajne liekov**
Bratislava I	~~26~~33
Bratislava II	~~51~~61
Bratislava III	~~28~~41
Bratislava IV	~~23~~31
Bratislava V	~~29~~35
Malacky	~~22~~25
Pezinok	~~18~~23
Senec	~~17~~24
Bratislavský kraj celkom	**~~214~~273**

Zdroj: ~~PHSR BSK 2014-2020 (aktualizácia 2015),~~ ŠÚ SR, databáza DATAcube, 2022

Zdravotnícke zariadenia a ostatné organizácie v pôsobnosti MZ SR na území Bratislavského kraja

Názov organizácie
Centrum pre liečbu drogových závislostí, Hraničná 2, BRATISLAVA
Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Limbová 1, BRATISLAVA
Národná transfúzna služba SR Limbová 3, BRATISLAVA
Národný onkologický ústav Bratislava, Klenová 1, BRATISLAVA
Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Malacká cesta 63, PEZINOK
Univerzitná nemocnica Bratislava, Pažítková ul. č. 4, BRATISLAVA
Univerzitná nemocnica Bratislava, Nemocnica Ružinov, Ružinovská 6, BRATISLAVA
Univerzitná nemocnica Bratislava Nemocnica akad. L. Dérera , Limbová 5, BRATISLAVA
Univerzitná nemocnica Bratislava, Nemocnica sv. Cyrila a Metoda, Antolská 11, BA
Univerzitná nemocnica Bratislava, Nemocnica Staré Mesto, Mickiewiczova 13, BA
Univerzitná nemocnica Bratislava, Špecializovaná geriatrická nemocnica Podunajské Biskupice, Krajinská 91, BRATISLAVA
Záchranná a dopravná zdravotnícka služba Bratislava, Antolská 11, BRATISLAVA
Národné centrum zdravotníckych informácií, Lazaretská 2, BRATI
Operačné stredisko záchrannej zdravotnej služby Slovenskej republiky, Trnavská cesta 8/A, BRATISLAVA
Slovenská zdravotnícka univerzita, Limbová 12, BRATISLAVA
Štátny ústav pre kontrolu liečiv Bratislava, Kvetná 11, BRATISLAVA
Úrad verejného zdravotníctva SR, Trnavská 52, BRATISLAVA

Zdroj: Zoznam organizácií v pôsobnosti MZ SR na území Bratislavského kraja, MZ SR

5.2.2. Návrh rozvoja oblasti zdravotníctva v BSK

Jednotlivé možnosti rozvoja v oblasti zdravotníctva vyplývajú z programových priorít na úseku zdravotníctva, tak ako sú skoncipované v dokumente Programové priority v oblastiach pôsobnosti kompetencií BSK z júna 2007, ako aj z prieskumov a rozborov realizovaných v rámci spracovania ÚPN-R BSK. Vzhľadom k tomu, že Bratislavský samosprávny kraj má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti iba jedno zariadenie, sú reálne možnosti ovplyvňovania úrovne zdravotníctva v kraji obmedzené. Medzi základné priority podpory patria tieto:

- zabezpečenie kvalitnej zdravotnej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb,
- zlepšenie zdravotnej starostlivosti pre seniorov, a to tak v ambulantnej, ako aj ústavnej, rehabilitačnej a ošetrovateľskej starostlivosti,
- pravidelné prehodnocovanie minimálnej siete ambulantných zdravotníckych zariadení s cieľom zabezpečiť kvalitnú, dostatočnú a dostupnú zdravotnícku starostlivosť s ohľadom na demografické zloženie, geografické podmienky a štruktúru chorobnosti Bratislavského samosprávneho kraja,
- zabezpečenie dostatočnej úrovne ambulantnej starostlivosti na území Bratislavského samosprávneho kraja najmä v oblasti špecializovanej ambulantnej starostlivosti, najmä v odboroch endokrinológia, vnútorné lekárstvo, geriatria, klinická onkológia, vzhľadom k tomu, že v súčasnej dobe sa táto špecializovaná starostlivosť javí ako nedostatočná,
- v prípade realizácie veľkých investičných projektov zameraných na výstavbu zariadení zameraných na obytné funkcie treba v primeranom rozsahu zabezpečiť minimálnu verejnú sieť zdravotníckych zariadení na obyvateľa (Nariadenia vlády č. 640/2008 Z. z. o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti) v predmetnej lokalite,

- ~~podporovanie zriadenia ďalšieho zdravotníckeho zariadenia ústavnej starostlivosti v okrese Bratislava IV, nakoľko v danej lokalite je len jedno zdravotnícke zariadenie (Vojenská nemocnica),~~
- ~~nedostatočné kapacity zdravotníckych zariadení v okresoch Senec a Pezinok bude potrebné v ďalšom období doplniť o adekvátne zariadenia.~~

Návrh rozvoja oblasti zdravotníctva na území kraja vychádza zo zistení definovaných v rámci Stratégie rozvoja zdravotnej starostlivosti Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2022 – 2026. V rámci toho dokumentu sa konštatuje, že populácia BSK najviac rastie v okrese BA III a v okresoch Pezinok a Senec. Najrizikovejšiu vekovú štruktúru obyvateľstva (najviac obyvateľov nad 65 rokov) má okres BA I, naopak, najmenej rizikovú vekovú štruktúru obyvateľstva (najmenej ľudí nad 65 rokov) má okres Senec. Zároveň však platí, že v rámci BSK ako celku postupne narastá počet obyvateľov s vekom nad 65 rokov, inými slovami, obyvateľstvo BSK starne. Tiež značne narastá počet obyvateľov BSK (ešte vo väčšej miere, ako bolo prognózované). Najväčší prírastok obyvateľstva v ostatných rokoch zaznamenal okres Senec.

Čo sa týka rozmiestnenia zdravotníckych zariadení, najväčší počet je koncentrovaný v centrálnej časti Bratislavy, najmä v okrese BA II, ktorý má najvyššiu hustotu obyvateľstva. Kvôli najväčšej rozlohe a najnižšej hustote obyvateľstva je nedostatok zdravotníckych zariadení v okrese Malacky, veľká časť územia nemá napríklad dostupnosť k najbližšej nemocnici do pol hodiny. V nevyhovujúcom stave je aj infraštruktúra zdravotníckych zariadení v okrese Senec.

Cieľom samosprávneho kraja je zlepšiť všeobecnú dostupnosť zdravotnej starostlivosti v okresoch Malacky a Senec, kde je nedostatočná infraštruktúra zdravotníckych zariadení. Zároveň by malo byť cieľom BSK zabezpečiť vhodnú zdravotnú starostlivosť pre starnúce obyvateľstvo hlavného mesta SR Bratislava (napr. ADOS atď.).

Medzi problémy a výzvy v oblasti zdravotníctva podľa PHRSR BSK na roky 2021 – 2027 patrí modernizačný dlh zariadení ústavnej a ambulantnej zdravotnej starostlivosti, chýbajúca koncová komplexná nemocnica na území hlavného mesta SR Bratislava, kapacita a dostupnosť ambulantnej starostlivosti v lokalitách mimo územia Bratislavy, poddimenzovaná sieť lekárov prvého kontaktu a časová dostupnosť špecializovanej zdravotnej starostlivosti (čakacie listiny), nedostatočná ponuka zdravotných služieb (napr. ADOS, paliatívna starostlivosť a pod.), nedostatok lekárov, sestier a iného zdravotníckeho personálu (existujúce prekážky pri prijímaní zdravotníckeho personálu zo zahraničia) a takisto nízka atraktivita pre zriaďovanie a udržiavanie ambulancií lekárov.

Na riešenie vyššie uvedených problémov, výziev bol v rámci strategického dokumentu Stratégia rozvoja zdravotnej starostlivosti Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2022 – 2026 (pracovná verzia, február 2022) definovaný súbor opatrení, ktorý je podrobnejšie rozpracovaný v rámci nasledovných priorít:

- Priorita 1 – Integrácia systému zdravotnej starostlivosti
- Priorita 2 – Dostupná kvalitná zdravotná starostlivosť
- Priorita 3 – Prevencia a včasná diagnóza

5.3. Sociálne veci

5.3.1. Základná charakteristika

Sociálne služby sú mimoriadne významnou časťou aktivít Bratislavského samosprávneho kraja. Právna úprava zákona o sociálnych službách definuje, že sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,

b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,

c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,

d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,

e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Sociálne služby sa poskytujú ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou týždennou alebo pobytovou celoročnou formou, na čas určitý alebo neurčitý.

V zmysle zákona o sociálnych službách sociálne služby sa podľa druhu členia na[11]:

~~a) sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),~~

~~b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlaďovania rodinného života a pracovného života, poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu),~~

~~c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie tlmočníckej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),~~

~~d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),~~

~~e) podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v práčovni, poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny).~~

- sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú: terénna sociálna služba krízovej intervencie, poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového

[11] Zákon 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

bývania, integračné centrum, komunitné centrum) a nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,

- obec poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie terénnej sociálnej služby krízovej intervencie, sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľaháreni, nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
- vyšší územný celok zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre, útulku, v domove na pol ceste, v zariadení núdzového bývania.

- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života, služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, služba včasnej intervencie),
  - obec poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa,
  - vyšší územný celok zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o dieťa a služby včasnej intervencie.
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie tlmočníckej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
  - obec poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, domácej opatrovateľskej služby, prepravnej služby,
  - vyšší územný celok zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v domove sociálnych služieb, špecializovanom zariadení, v rehabilitačnom stredisku, zariadení podporovaného bývania, tlmočníckej služby.
- sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v práčovni, poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny),
  - obec poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie odľahčovacej služby,
  - vyšší územný celok zabezpečuje poskytovanie podpory samostatného bývania.

Právo na poskytnutie sociálnych služieb

Dostupnosť sociálnych služieb je výrazne ovplyvnená politikou samosprávnych krajov a obcí. Samosprávne kraje vypracúvajú koncepciu rozvoja sociálnych služieb vo svojom územnom obvode, ktorej súčasťou je i analýza skutkového stavu poskytovaných sociálnych služieb, na základe ktorého sa určujú priority a potreby ich ďalšieho rozvoja.

5.3.2. Zariadenia sociálnych služieb

V porovnaní s ostatnými sociálnymi službami, ktoré sa na území BSK poskytujú, starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb je svojim rozsahom, počtom poskytovateľov i počtom prijímateľov najväčšou a najrozšírenejšou sociálnou službou celého regiónu.

Podmienky poskytnutia sociálnych služieb ustanovené zákonom o sociálnych službách sa zaručujú rovnako všetkým občanom v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení ustanovenou zákonom č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon).

Sociálne služby sú obyvateľom územia BSK poskytované prostredníctvom:

1.zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK,

2.obcí a ich zariadení sociálnych služieb,

3.iných fyzických a právnických osôb, poskytujúcich sociálnu pomoc v zmysle zákona o sociálnych službách (ďalej len „neverejní poskytovatelia“).

Podľa § 81 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách vyšší územný celok, okrem iného, zabezpečuje poskytovanie:

a) sociálnej služby v útulku, v domove na pol ceste, v zariadení núdzového bývania, v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, v zariadení podporného bývania, v rehabilitačnom stredisku, v domove sociálnych služieb, v špecializovanom zariadení a v integračnom centre,

b) tlmočnícke služby.

Vyšší územný celok zároveň zriaďuje, zakladá a kontroluje útulok, domov na pol ceste, zariadenie núdzového bývania, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, zariadenie podporovaného bývania, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie a integračné centrum. Vyšší územný celok môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia definované podľa zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK

V súčasnosti má BSK v zriaďovateľskej pôsobnosti ~~15~~14 zariadení sociálnych služieb s právnou subjektivitou. Sú to nasledovné zariadenia:

Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja

P.č.	Názov zariadenia	Druh zariadenia	Kapacita	Sídlo
1.	~~DSS pre deti a dospelých~~Centrum sociálnych služieb Javorinská	DSS	66	Javorinská 7A~~a~~, 811 03 Bratislava
2.	~~DSS pre deti a dospelých Sibírska~~Centrum sociálnych služieb Sibírka	DSS	38	Sibírska 69, 831 02 Bratislava
		SVI	-	
3.	Domov sociálnych služieb INTEGRA~~DSS pre deti a dospelých INTEGRA~~	DSS	~~44~~38	Tylova 21, 831 04 Bratislava
		ZPB	~~5~~12	
		ŠZ	8	
4.	~~DSS a zariadenie pre seniorov Rača~~Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača	ZpS	~~205~~43	Pri vinohradoch 267, 831 06 Bratislava
		DSS	~~84~~99	
		ŠZ	61	

P.č.	Názov zariadenia	Druh zariadenia	Kapacita	Sídlo
5.	~~DSS prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých~~Domov sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých	DSS	~~70~~65	Lipského 13, 841 01 Bratislava
		ŠZ	~~17~~28	
		ZPB	24	
		PSB	-	
6.	Zariadenie sociálnych služieb ROSA~~DSS pre deti a rehabilitačné stredisko ROSA~~	DSS	~~125~~79	Dúbravská cesta 1, 842 29 Bratislava
		RS	~~85~~45	
		ŠZ	16	
7.	GAUDEAMUS - zariadenie komunitnej rehabilitácie	RS	~~95~~21	Mokrohájska 3, 845 12 Bratislava
		DSS	~~70~~63	
		~~ZPB~~	~~6~~	
8.	~~DSS pre dospelých a zariadenie podporovaného bývania Rozsutec~~Domov sociálnych služieb Rozsutec	DSS	32	Furmanská 4, 841 03 Bratislava
		~~ZPB~~	~~12~~	
9.	~~DSS pre deti a dospelých Kampino~~Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých Kampino	DSS	~~44~~60	Haanova 36-38, 851 04 Bratislava
		ZPB	~~6~~12	
10.	~~DSS a zariadenie pre seniorov Kaštieľ~~Domov sociálnych služieb a Zariadenie pre seniorov Kaštieľ	DSS	~~150~~118	Hlavná 13, 900 31 Stupava
		ZpS	~~50~~8	
		ŠZ	40	
11.	~~DSS~~Zariadenie sociálnych služieb Pod hradom	DSS	60	Plavecké Podhradie 19, 906 36
12.	~~DSS a zariadenie podporovaného bývania Merema~~Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Merema	DSS	42	Pri starom mlyne 1, 900 01 Modra
		ZPB	8	
~~13.~~	~~DSS Hestia~~	~~DSS~~	~~20~~	~~Jesenského 12, 902 01 Pezinok~~
14~~4~~3.	~~DSS pre dospelých~~ Domov sociálnych služieb pre dospelých	DSS	146	SNP 38, 900 84 Báhoň
15~~5~~4.	~~DSS a zariadenie pre seniorov~~Centrum sociálnych služieb Pod Karpatmi	DSS	~~73~~52	Hrnčiarska 37, 902 01 Pezinok
		ZpS~~ZpS~~	22~~18~~	
		ŠZ	~~9~~46	

Zdroj: ~~BSK, február 2013~~PHRSR BSK 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030), BSK, Inštitút priestorového plánovania, 2021~~,~~ interné údaje BSK

Vysvetlivky:
DSS - domov sociálnych služieb
ZpS - zariadenie pre seniorov
RS - rehabilitačné stredisko
ZPB - zariadenie podporovaného bývania
PSB – podpora samostatného bývania
SVI – služba včasnej intervencie
SZ – špecializované zariadenie

5.3.3. Poskytovatelia sociálnych služieb mimo zriaďovateľskej pôsobnosti BSK

Nasledujúca tabuľka prezentuje prehľad jednotlivých druhov sociálnych služieb, počty zariadení a ich kapacitu realizovaných na území BSK mimo zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja.

Ambulantná forma poskytovanej sociálnej služby v Bratislavskom kraji v roku ~~2015~~2022

Druh poskytovanej sociálnej služby	Počet zariadení	Kapacita zariadení
Denné centrum	~~47~~57	~~2258~~2549
Denný stacionár	~~16~~25	~~137~~239
Domov sociálnych služieb	~~19~~14	~~344~~171
Integračné centrum	~~3~~5	~~32~~53
Jedáleň	~~14~~21	~~60~~772
Komunitné centrum	10	130
Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	4	62
Nízkoprahové denné centrum	3	166
Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	~~5~~16	-
~~Nocľaháreň~~	~~3~~	~~203~~
Pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností	~~1~~4	-
Požičiavanie pomôcok	~~15~~21	-
Práčovňa	~~8~~13	-
~~Prepravná služba~~	~~0~~	~~-~~
Rehabilitačné stredisko	~~14~~20	~~258~~366
Služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života	9	32
Služba včasnej intervencie	4	102
Sociálna rehabilitácia	~~10~~11	-
Sociálne poradenstvo - špecializované	~~41~~60	-
Sociálne poradenstvo - základné	~~39~~60	-
Sprievodcovská a predčitateľská služba	~~9~~8	-
Sprostredkovanie osobnej asistencie	7	-
Sprostredkovanie tlmočníckej služby	1	-
Stredisko osobnej hygieny	~~6~~6	~~-~~70
Špecializované zariadenie	~~2~~4	~~40~~41
Zariadenie opatrovateľskej služby	~~1~~4	~~9~~37
Zariadenie pre seniorov	~~2~~4	~~33~~68
Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	66	1215

Zdroj: ~~PHSR BSK 2014 – 2020 (aktualizácia 2015),~~ Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, MPSVaR SR, ~~2015~~2022

Pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba. V Bratislavskom kraji je v roku ~~2015~~ 2022 celkom ~~131~~ 236 zariadení poskytujúce ročnú pobytovú starostlivosť, z toho najviac zariadení bolo určených pre ľudí v poproduktívnom veku a zdravotne ťažko

postihnutých: 56 zariadení pre seniorov s kapacitou 2508 prijímateľov, 32 špecializovaných zariadení s kapacitou 739 prijímat eľov38 domovov sociálnych služieb s kapacitou 1 059 prijímateľov sociálnych služieb, druhý najväčší počet bol 41 domovov sociálnych služieb s kapacitou 771 prijímateľov sociálnych služieb.37 zariadení pre seniorov s kapacitou 2266 prijímateľov, 23 špecializovaných zariadení s kapacitou 483 prijímateľov. Najmenej zariadení tohto typu bolo 1 rehabilitačné stredisko a 1 zariadenie dočasnej starostlivosti o deti.

Pobytová ročná forma poskytovanej sociálnej služby v Bratislavskom kraji v roku 20152022

Druh poskytovanej sociálnej služby	Počet zariadení	Kapacita zariadení
Denný stacionár	0	0
Domov na pol ceste	34	3946
Domov sociálnych služieb	3841	1059771
Nocľaháreň	5	378
Nízkoprahové denné centrum	0	0
Rehabilitačné stredisko	1	2
Špecializované zariadenie	2332	453739
Útulok	1420	36309
Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	13	514
Zariadenie núdzového bývania	710	80124
Zariadenie opatrovateľskej služby	2338	343576
Zariadenia podporovaného bývania	2127	164189
Zariadenia pre seniorov	3756	22662508

Zdroj: PHSR BSK 2014 - 2020 (aktualizácia 2015), Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, MPSVaR SR, 20152022

Týždennú pobytovú starostlivosť poskytovalo 9 domovov sociálnych služieb, 2 rehabilitačné strediská a 1 špecializované zariadenie s celkovou kapacitou 242 prijímateľov sociálnych služieb. Týždennú pobytovú starostlivosť poskytovali 2 domovy sociálnych služieb a 2 zariadenia opatrovateľskej služby.

Pobytová týždenná forma poskytovanej sociálnej služby v Bratislavskom kraji v roku 20152022

Druh poskytovanej sociálnej služby	Počet zariadení	Kapacita zariadení
Domov sociálnych služieb	29	2135
Rehabilitačné stredisko	2	28
Špecializované zariadenie	1	1
Zariadenie opatrovateľskej služby	02	014

Zdroj: PHSR BSK 2014 - 2020 (aktualizácia 2015), Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, MPSVaR SR, 20152022

Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí. Terénnu sociálnu službu možno poskytovať aj prostredníctvom terénnych programov, ktorých cieľom je predchádzať sociálnemu vylúčeniu fyzickej osoby, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii. Terénne sociálne

služby poskytovalo v Bratislavskom kraji ~~61~~ 123 zariadení opatrovateľskej služby, za nimi ~~34~~ 64 zariadení poskytovalo základné sociálne poradenstvo, ~~17~~ 45 špecializované sociálne poradenstvo a ~~17~~ 43 prepravnú službu Najmenej zariadení v Bratislavskom kraji poskytovalo pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a sprostredkovanie osobnej asistencie ~~tlmočnícku službu~~ (1).

Terénna forma poskytovanej sociálnej služby v Bratislavskom kraji v roku ~~2015~~2022

Druh poskytovanej sociálnej služby	Počet zariadení
~~J~~jedáleň	~~3~~8
komunitné centrum	8
nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	4
~~nízkoprahové denné centrum~~	~~0~~
opatrovateľská služba	~~61~~123
podpora samostatného bývania	6
pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	1
pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa - r. 2017	2
požičiavanie pomôcok	11
prepravná služba	~~17~~43
služba včasnej intervencie	8
sociálna rehabilitácia	10
sociálne poradenstvo - špecializované	~~17~~45
sociálne poradenstvo - základné	~~34~~64
sprievodcovská služba a predčitateľská služba	8
sprostredkovanie osobnej asistencie	1
terénna sociálna služba krízovej intervencie	15
~~stredisko osobnej hygieny~~	~~0~~
tlmočnícka služba	~~1~~5

Zdroj: ~~PHSR BSK 2014 - 2020 (aktualizácia 2015),~~ Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, MPSVaR SR, ~~2015~~2022

5.3.4. Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) vykonávajú v ~~zariadeniach, ktorými sú detský domov, detský domov pre maloletých bez sprievodu, krízové stredisko, resocializačné stredisko pre drogovo závislých a inak závislých a v iných zariadeniach zriadených na vykonávanie opatrení podľa zákona č. 305/2005 Z. z..~~ prirodzenom rodinnom prostredí, v náhradnom rodinnom prostredí, v otvorenom prostredí a v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

BSK v rámci spolupráce s obcami, ktoré sa nachádzajú v jeho územnom obvode, na účely výkonu ich samosprávnej pôsobnosti poskytuje informácie o akreditovaných

subjektoch a neakreditovaných subjektoch vykonávajúcich opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pôsobiacich v jeho územnom obvode.

Pôsobnosť vyššieho územného celku

Vyšší územný celok pri výkone samosprávnej pôsobnosti:

a) zabezpečuje tvorbu a plnenie sociálnych programov zameraných na ochranu práv a právom chránených záujmov detí a na predchádzanie a zamedzenie nárastu sociálno-patologických javov na svojom území,

b) vypracúva analýzu nepriaznivých vplyvov pôsobiacich na deti a rodiny, vývojových trendov sociálno-patologických javov na svojom území,

c) utvára podmienky

- na organizovanie opatrení podľa § 10 a 11,
- na zabezpečenie priaznivého psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa, vykonávanie rodičovských práv a povinností a vykonávanie výchovných opatrení podľa tohto zákona a osobitného predpisu,[4])
- na pomoc deťom, plnoletým fyzickým osobám a rodinám, ktoré sa nachádzajú v krízovej situácii, podľa potrieb obyvateľov svojho územia,
- na prípravu obyvateľov svojho územia, ktorí majú záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, na náhradnú rodinnú starostlivosť a na prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej rodinnej starostlivosti,
- na opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 33 ods. ~~10~~12,
- na organizovanie resocializačných programov a sociálnych programov najmä pre drogovo závislých a inak závislých obyvateľov svojho územia, obyvateľov po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, obyvateľov po prepustení zo zariadenia na resocializáciu drogovo závislých,
- na vykonávanie opatrení v prostredí podľa § 4 ods. 4 a 5 podľa potrieb obyvateľov územia,

d) vedie evidenciu zariadení zriadených podľa tohto zákona na svojom území,

e) ~~zriaďuje a kontroluje zariadenia podľa § 50, 62 a 63 a iné zariadenia podľa potrieb obyvateľov územia na účel výkonu opatrení podľa § 45 až 48 a môže zriadiť zariadenia podľa § 49 a oznamuje určenému orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 73 ods. 3 počet miest určených v týchto zariadeniach na vykonávanie rozhodnutí súdu~~môže zriadiť centrum, kontroluje a metodicky usmerňuje ním zriadené centrum; zriadenie centra oznamuje orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 73 ods. 1,

f) poskytuje

- obci, akreditovanému subjektu, právnickej osobe alebo fyzickej osobe podľa § 71 ods. 1 písm. e) finančný príspevok na vykonávanie opatrení podľa tohto zákona,
- štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov a poskytuje údaje z evidencie zariadení,

g) spolupracuje s obcami, orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, akreditovanými subjektmi a ďalšími právnickými osobami a fyzickými osobami, ktoré pôsobia v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa tohto zákona v oblasti predchádzania a zamedzenia nárastu sociálno-patologických javov,

h) plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona a osobitných predpisov.

~~Detský domov~~Centrum pre deti a rodiny

~~Detský domov je prostredie utvorené a usporiadané na účely vykonávania rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, predbežného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia. Detský domov dočasne nahrádza dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie.~~Centrum pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) je zariadenie zriadené na účel 1) vykonávania opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia, 2) výchovných opatrení, 3) opatrení na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí, porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch, 4) špecializovaného programu na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania krízových situácií dieťaťa, ktoré je obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi, dieťaťa týraného alebo sexuálne zneužívaného alebo na vykonávanie opatrení na overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, sexuálnym zneužívaním alebo inými činmi ohrozujúcimi jeho život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin a 5) resocializačného programu na podporu sociálneho začlenenia dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby závislých od alkoholu, drog alebo patologického hráčstva.

~~Krízové stredisko podľa zákona č. 305/2005 Z. z. zabezpečuje~~

~~a) vykonávanie opatrení podľa tohto zákona, ak sa dieťa, rodina alebo plnoletá fyzická osoba nachádza v krízovej životnej situácii,~~

~~b) výkon rozhodnutia súdu o výchovnom opatrení podľa osobitného predpisu,~~

~~c) výkon rozhodnutia súdu o predbežnom opatrení podľa osobitného predpisu,~~

~~d) výkon výchovného opatrenia podľa § 12 až § 15.~~

~~Krízové stredisko vykonáva svoju činnosť podľa § 47 ods. 4 písm. c), ak zabezpečuje výkon súdneho rozhodnutia podľa odseku 1 písm. b) a c).~~

~~Zoznam akreditovaných subjektov - Krízové strediská~~

~~P.č.~~	~~PO/FO~~	~~Sídlo~~	~~Miesto výkonu~~
~~1~~	~~o. z. Domov - Dúha~~	~~Pavlova 5, 821 08 Bratislava~~	~~Krízové stredisko Stavbárska 6, 821 07 Bratislava~~
~~2~~	~~o. z. Pomoc ohrozeným deťom~~	~~Švabinského 7, 851 01 Bratislava~~	~~Krízové stredisko Pomoc ohrozeným deťom - Centrum Nádej, Švabinského 7, 851 01 Bratislava~~
~~3~~	~~n. o. MAJÁK NÁDEJE~~	~~Karpatská 24, 811 05 Bratislava~~	~~Karpatská 24, 811 05 Bratislava~~
~~4~~	~~o. z. Brána do života~~	~~M. Medveďovej č.4, 851 04 Bratislava~~	~~Krízové stredisko, M. Medveďovej 4, Bratislava~~
~~5~~	~~o. z. Slovenský výbor pre UNICEF~~	~~Nám. SNP 13, P.O.BOX 52, 810 00 Bratislava~~	~~Grosslingova 6, 810 11 Bratislava, Nám. 1. mája 15, 811 09 Bratislava~~

~~Zdroj: ZOZNAM AKREDITOVANÝCH SUBJEKTOV - Krízové strediská, ÚPSVaR, január 2013~~

Resocializačné stredisko

Resocializačné stredisko podľa zákona č. 305/2005 Z. z. sa zriaďuje na aktivizovanie vnútorných schopností detí a plnoletých fyzických osôb na prekonanie psychických dôsledkov, fyzických dôsledkov a sociálnych dôsledkov drogových závislostí alebo iných závislostí a na zapojenie sa do života v prirodzenom prostredí.

Ku koncu roku 2011 BSK na svojom území evidoval sedem neakreditovaných subjektov, z toho 1 subjekt v okrese Malacky, 1 v okrese Senec a 5 subjektov sídlilo na území hl. m. SR Bratislavy. Zároveň BSK ku koncu roka 2011 evidoval 18 akreditovaných subjektov, ktoré vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately[12].

Zoznam detských domovov na území Bratislavského kraja

štátne zariadenia			
č.	**názov zariadenia**	**adresa**	**okres**
1.	Detský domov STUDIENKA - Centrum sociálnych služieb	Röntgenova 6 Bratislava	Bratislava V
2.	Detský domov	Učiteľská 42 Bratislava	Bratislava II
3.	Detský domov Macejko	Rakárenská 50 Malacky	Malacky
4.	Detský domov Harmónia	Stavbárska 6, Bratislava	Bratislava
5.	Detský domov Nádej	Trnavská 62 Bernolákovo	Senec
neštátne zariadenia			
č.	**názov zariadenia**	**adresa**	**okres**
6.	Detský domov sv. Antona	Pri potoku 45/3 Rohožník	Malacky
7.	Detský domov Brána do života	M. Medveďovej 4 Bratislava, Pertžalka	Bratislava V
8.	Detský domov pri Súkromnom liečebno-výchovnom sanatóriu	Diaľničná č. 1 Senec	Senec

Zdroj: ÚPSVaR, február 2012

Resocializačné strediská v roku 2012, v ktorých možno vykonávať rozhodnutie súdu na území Bratislavského kraja

Por. číslo	**Názov resocializačného strediska:**	**Adresa resocializačného strediska:**
1.	n.o. ROAD	Handlovská 11 851 01 Bratislava
2.	OZ Adam	Resocializačné stredisko Adam Cesta z Kútov na Holíč 1336 908 45 Gbely-Adamov
3.	o.z. Združenie MUDr. Ivana Novotného	Osuského 10 851 03 Bratislava

Zdroj: Zoznam resocializačných stredísk ÚPSVaR, február 2012

[12] Zdroj: Zariadenia poskytujúce sociálno-právnu ochranu a sociálnu kuratelu, interné materiály BSK, február 2012

Por. číslo	Názov zariadenia	Sídlo / miesto výkonu
1	Centrum pre deti a rodiny Bratislava - Röntgenova	Röntgenova 6, Bratislava - mestská časť Petržalka, 85101
2	Centrum pre deti a rodiny Bratislava - Učiteľská	Učiteľská 42, Bratislava - mestská časť Podunajské Biskupice, 82106
3	Centrum pre deti a rodiny Malacky	Hviezdoslavova 73 Malacky, 90101
4	Centrum pre deti a rodiny Pezinok	Nová 4642/9, Pezinok, 90203
5	Centrum pre deti a rodiny Bernolákovo	Trnavská 62, Bernolákovo, 90027
6	Centrum pre deti a rodiny sv. Antona o. z.	Pri potoku 45/3, 906 38 Rohožník, okres Malacky / bydliská PNR
7	Nezisková organizácia Peto	Prokopova 45, 851 01 Bratislava - Petržalka, okres: Bratislava 5
8	Súkromné liečebno-výchovné sanatórium	Diaľničná č. 1, 903 01 Senec, okres: Senec
9	OZ DOMOV - DÚHA	Pavlovova 5, 821 08 Bratislava - Ružinov, okres: Bratislava 2 / Stavbárska 6, 821 07 Bratislava
10	Magistrát hl. mesta Bratislava, Centrum pre deti a rodiny Repuls	Budatínska 59/A, 851 06 Bratislava - Petržalka, Bratislava 5
11	Centrum pre deti a rodiny "Motýlik", o.z.	Dubová 974/3, 900 29 Nová Dedinka
12	Návrat, o.z.	Pluhová 1, 831 03 Bratislava - Nové Mesto, Bratislava 3
13	Tenenet o.z.	Lichnerova 41, 903 01 Senec, okres: Senec
14	Spoločnosť priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar, o.z.	Ševčenkova 21, 851 01 Bratislava
15	ROAD, n.o.	Tomky 664, Borský Svätý Jur, Handlovská 11, Bratislava, Gwerkovej 14, Bratislava
16	Združenie MUDr. Ivana Novotného	Sanatórium AT, Osuského 10, Bratislava
17	RETEST	Ľadová 11, Bratislava

Zdroj: Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny, Adresár zariadení na výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (2022)

Pozn.: P. č. 1-5 sú centrá pre deti a rodiny v zriaďovateľskej pôsobnosti Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, p. č. 6-14 sú centrá pre deti a rodiny zriadené akreditovaným subjektom a samosprávou a p. č. 15-17 sú akreditované subjekty s resocializačným programom.

5.3.5. Návrh rozvoja a možnosti rozvoja sociálnej starostlivosti v Bratislavskom kraji

Jednotlivé možnosti rozvoja v oblasti sociálnej starostlivosti vyplývajú z programových priorít na úseku sociálnych služieb, tak ako sú skoncipované v dokumente Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023~~Koncepcii rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja~~. Uvedené oblasti vychádzajú z aktuálnych prieskumov a rozborov spracovaných v rámci analytickej časti Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023~~Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja a z materiálu Koncepcia ústavnej starostlivosti na roky 2009 – 2012 vypracovanej Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny~~.

Medzi základné priority Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023 ~~Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja~~ patria tieto ~~opatrenia a vízie~~:

- ~~Upriamiť pozornosť na proces reštrukturalizácie zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK. Využiť Podporovať využitie potenciálu prijímateľov sociálnych služieb, ktorí sú pod dohľadom schopní viesť samostatný život a zabezpečiť im poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podporovaného bývania.~~
- ~~Znížiť Znižovať kapacity veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK.~~
- ~~Zabezpečenie informovanosti občanov regiónu o možnostiach využitia sociálnych služieb.~~
- ~~Sieťovanie sociálnych služieb, ktoré umožní preferenciu terénnych a ambulantných služieb pred pobytovými.~~
- ~~Vybudovanie systému včasnej intervencie.~~
- ~~Vytvoriť merateľné ukazovatele hodnotenia kvality sociálnych služieb a monitorovanie plnenia týchto ukazovateľov pri poskytovaní sociálnych služieb.~~
- ~~Podporiť rozvoj komunitných sociálnych služieb pre občanov so psychiatrickým ochorením a viacnásobným postihnutím.~~
- Zabezpečenie dostupnosti a finančnej udržateľnosti sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity a na základe individuálnych potrieb jednotlivca,
- Podporenie prechodu poskytovania sociálnych služieb z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť. Vytváranie podmienok pre dôstojne prežitý, nezávislý, aktívny a plnohodnotný život, podporovanie činností, ktoré pozitívne ovplyvňujú začleňovanie ľudí so zdravotným postihnutím a zvlášť seniorov do spoločnosti a ktoré odstraňujú stereotypy spojené so zdravotným postihnutím a vekom,
- Zvyšovanie a posilňovanie kvality a efektívnosti poskytovaných sociálnych služieb a
- Podporenie rozvoja sociálnych služieb vedúcich k odstraňovaniu sociálnych bariér a sociálneho vylúčenia, k zmierneniu nepriaznivej sociálnej situácie občanov a za účelom odstraňovania marginalizácie a jej dôsledkov pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby

~~Priority ÚsPSVaR na rok 2012 v oblasti zabezpečenie vykonávania rozhodnutí súdu v zariadeniach a v akreditovaných detských domovoch~~

~~Zariadenie na výkon rozhodnutia súdu~~	~~Schválený počet miest~~	~~Zriaďovateľ~~
~~Krízové stredisko~~	~~26~~	~~Maják nádeje, n.o.~~
		~~Domov - Dúha, o.z.~~
~~Detský domov~~	~~45~~	~~Brána do života, o.z.~~
		~~Inštitút sestier Kapucínok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho~~
		~~Sukromné liečebno-výchovné sanatórium, n.o.~~
~~Zariadenie pestúnskej starostlivosti~~	~~2~~	~~Bratislavský samosprávny kraj~~
~~Resocializačné stredisko~~	~~16~~	~~-~~

~~Zdroj: Zabezpečenie vykonávania rozhodnutí súdu v zariadeniach a v akreditovaných detských domovoch, Priority na rok 2013, ÚPSVaR~~

Plán zabezpečenia vykonávania pobytových opatrení SPODaSK v CDR s udelenou akreditáciou MPSVR SR na rok 2022

Centrum pre deti a rodiny s udelenou akreditáciou	Sídlo	Celkový počet zazmluvnených schválených pobytových miest
Centrum pre deti a rodiny sv. Antona o. z	Pri potoku 45/3, 906 38 Rohožník	13
Nezisková organizácia Peto	Prokopova 45, 851 01 Bratislava	25
Súkromné liečebno-výchovné sanatórium	Diaľničná č.1, 903 01 Senec	38
OZ DOMOV - DÚHA	Stavbárska 6, 821 07 Bratislava	24
Magistrát hl. mesta Bratislava, Centrum pre deti a rodiny Repuls	Budatínska 59/A, 851 06 Bratislava	46
Centrum pre deti a rodiny "Motýlik", o.z.	Dubová 974/3, 900 29 Nová Dedinka	10

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Plán zabezpečenia vykonávania pobytových opatrení SPODaSK v štátnych CDR na rok 2022

Centrum pre deti a rodiny v zriaďovateľskej pôsobnosti Ústredia PSVR	Sídlo	Celkový počet pobytových miest
Bratislava - Röntgenová	Röntgenová 6, 851 01 Bratislava, mestská časť Petržalka	98
Bratislava - Učiteľská	Učiteľská 42, 821 06 Bratislava, mestská časť Podunajské Biskupice	52
Malacky	Hviezdoslavova 73, 901 01 Malacky	40
Pezinok	Nová 4642/9, 902 03 Pezinok	81
Bernolákovo	Trnavská 62, 900 27 Bernolákovo	76

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Plán zabezpečenia vykonávania pobytových opatrení SPODaSK v CDR s resocializačným programom a v CDR s resocializačným programom s udelenou akreditáciou MPSVR SR na rok 2022

Centrum pre deti a rodiny s resocializačným programom	Sídlo	Celkový počet schválených pobytových miest
ROAD, n.o.	Tomky 664, 908 79 Borský Svätý Jur / Gwerková 14, 851 04 Bratislava / Handlovská 11, 851 05 Bratislava	26
Združenie MUDr. Ivana Novotného	Sanatórium AT, Osuského 10, 851 03 Bratislava	33
RETEST	Ľadová 11, 811 05 Bratislava	13

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

5.4. Kultúra a osveta

Všetky aktivity Bratislavského samosprávneho kraja v oblasti kultúry vychádzali z platných legislatívnych noriem a najmä zo zákona NR SR č. 302/2001 Z. z. o samosprávnych krajoch a zákona NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a VÚC. Uvedené zákony ukladajú samosprávnym krajom a obciam vytvárať podmienky na rozvoj kultúrnych hodnôt a kultúrnych aktivít, ako aj starostlivosť o ochranu pamiatkového fondu.

Oddelenie kultúry Úradu Bratislavského samosprávneho kraja vytvára a zabezpečuje podmienky rozvoja kultúry v Bratislavskom kraji prostredníctvom kultúrnych organizácií vo svojej priamej zriaďovateľskej pôsobnosti, ako aj v úzkej spolupráci s kultúrnymi zariadeniami samospráv miest a obcí. Bratislavský samosprávny kraj je zriaďovateľom siedmich kultúrnych zariadení. V Bratislave sú to štyri divadlá: Aréna, Astorka/Korzo´90, Ludus a Bratislavské bábkové divadlo. Mimo územia hlavného mesta sú to zariadenia: Malokarpatské osvetové stredisko v Modre, Malokarpatská knižnica v Pezinku a Malokarpatské múzeum v Pezinku.

Kultúrne zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK

názov	sídlo
Malokarpatské osvetové stredisko	Modra
Malokarpatská knižnica v Pezinku	Pezinok
Malokarpatské múzeum v Pezinku	Pezinok

Zdroj: BSK, ~~február 2013~~2022

Divadlá v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK

názov	sídlo
Bratislavské bábkové divadlo	Bratislava I
Divadlo LUDUS	Bratislava V
Divadlo ASTORKA Korzo 90	Bratislava i
Divadlo ARÉNA	Bratislava V

Zdroj: BSK, ~~február 2013~~2022

Okrem uvedeného v Bratislavskom kraji pôsobia ďalšie 3 štátne divadelné subjekty, z toho 2 v správe štátu a 1 mestské divadlo. Inými právnickými osobami bolo zriadených a pôsobí (~~rok 2013~~ku koncu roku 2020) ~~13~~ 49 divadiel (~~Divadelný ústav SR, 2015~~ŠÚ SR, 2022).

Astronomické zariadenia v Bratislavskom kraji

Na území BSK pôsobí astronomické zariadenie – observatórium - čiastočne otvorené aj pre verejnosť. „Astronomické a geofyzikálne observatórium UK v Modre“ sa nachádza v katastri mesta Modra. Zároveň v meste Senec pôsobí planetárium (SOLAR Hvezdáreň Senec).

Galérie na území Bratislavského kraja

Na celom území SR sa ku koncu roku ~~2014~~2021 nachádzalo 25 galérií[13]. Na území BSK z toho pôsobia 2 galérie. V zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja sa nenachádza žiadne zariadenie typu galéria.

[13] Register múzeí a galérií Slovenskej republiky, MK SR

Múzeá na území Bratislavského kraja

V Registri múzeí a galérií Slovenskej republiky bolo ku koncu roku ~~2014~~ 2021 evidovaných spolu ~~111~~ 93 múzeí[14]. Na území Bratislavského kraja sa nachádzalo celkom ~~28~~ 27 múzeí (z toho pod Slovenské národné múzeum patrí niekoľko špecializovaných múzeí, Múzeum dopravy pôsobí ako vysunuté pracovisko Slovenského technického múzea v Košiciach). Bratislavský kraj je zriaďovateľom jedného múzea (Malokarpatské múzeum so sídlom v meste Pezinok).

Knižnice na území Bratislavského kraja

V SR sa ku koncu ~~roku~~ júna ~~2013~~ 2022 nachádzalo ~~1 782~~1 889 fungujúcich verejných a 9 fungujúcich vedeckých knižníc. Počet špeciálnych knižníc[15] bol ~~282~~ 240 (fungujúcich knižníc).

Na území BSK sa nachádzalo ~~84~~ 96 špeciálnych knižníc. Z celkového počtu špeciálnych knižníc v BSK sa ~~1 nachádzala v okrese Senec a~~ 4 fungujúce nachádzajú v okrese Pezinok. Na území okres~~u~~ov Senec a Malacky sa nenachádza žiadna špeciálna knižnica. Zostávajúci počet špeciálnych knižníc je lokalizovaných na území Bratislavy.

Z celkového počtu 9 vedeckých knižníc bolo na území BSK ~~5~~6 knižníc, pričom všetky sú lokalizované na území Bratislavy.

Z celkového počtu ~~1 789~~1 889 fungujúcich verejných knižníc v SR sa na území BSK nachádzalo ~~73~~ 168 fungujúcich verených knižníc. V okrese Malacky je to ~~21~~ 22 verejných knižníc, v okrese Pezinok ~~14~~ 18 a v okrese Senec ~~20~~ 19 knižníc. Na území Bratislavy (okres Bratislava I – V) sa nachádzalo ~~18~~ 109 fungujúcich verejných knižníc.[16].

Nehnuteľné kultúrne pamiatky

~~Ku koncu roku 2011 bolo na celom území SR evidovaných 13 122 pamiatkových objektov a 9 501 kultúrnych pamiatok. Súhrnný prehľad jednotlivých nehnuteľných kultúrnych pamiatok nachádzajúcich sa v okresoch BSK je uvedený v nasledujúcej tabuľke.~~

~~Nehnuteľné kultúrne pamiatky v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja~~

~~Okres~~	~~PO~~	~~NKP~~
~~Bratislava I~~	~~895~~	~~641~~
~~Bratislava II~~	~~13~~	~~11~~
~~Bratislava III~~	~~51~~	~~27~~
~~Bratislava IV~~	~~118~~	~~61~~
~~Bratislava V~~	~~28~~	~~19~~
~~Malacky~~	~~113~~	~~73~~
~~Pezinok~~	~~248~~	~~185~~
~~Senec~~	~~45~~	~~32~~
~~**Bratislavský kraj spolu**~~	~~**1511**~~	~~**1049**~~

~~Zdroj: Pamiatkový úrad SR, január 2013~~
~~NKP sa skladá z jedného PO alebo viacerých PO, NKP – národná kultúrna pamiatka, PO - pamiatkový objekt~~

~~Najväčšia koncentrácia pamiatkových objektov (895) a kultúrnych pamiatok (641) v Bratislavskom kraji sa nachádza v okrese Bratislava I a naopak najmenej v okrese Bratislava II. Z mimobratislavských okresov je najväčšia koncentrácia pamiatkových objektov a kultúrnych pamiatok v okrese Pezinok.~~

[14] Register múzeí a galérií Slovenskej republiky, MK SR
[15] Lekárske, technické, pôdohospodárske, múzeí a galérií, inštitúcií SAV, vojenské, Zboru väzenskej a justičnej stráže a iné špeciálne.
[16] Zdroj: Register verejných, vedeckých a špeciálnych knižníc v roku ~~2009~~2022, MK SR, ~~február~~ jún ~~2012~~ 2022

Na území BSK sa nachádzajú ~~dve~~ tri pamiatkové rezervácie: v ~~–~~ Bratislave, Svätom Jure ~~a~~ a vo Veľkých Leváročh (pamiatková rezervácia je územie s uceleným historickým sídelným usporiadaním a s veľkou koncentráciou nehnuteľných kultúrnych pamiatok, alebo územie so skupinami významných archeologických nálezov) a pamiatkové zóny: Pamiatková zóna Bratislava – CMO, Pamiatková zóna Areál rušňového depa Bratislava – východ, Pamiatková zóna Bratislava – Vajnory, Pamiatková zóna Bratislava – Rusovce, Pamiatková zóna Marianka, Pamiatková zóna Modra a Pamiatková zóna Pezinok ~~PZ Centrálna mestská oblasť Bratislava, PZ Rusovce,PZ Vajnory, PZ Areál rušňového depa Bratislava – východ~~ (pamiatková zóna je územie s historickým sídelným usporiadaním, územie kultúrnej krajiny s pamiatkovými hodnotami alebo územie ~~s~~ s archeologickými nálezmi a archeologickými náleziskami, ktoré možno topograficky vymedziť).

Podrobnejšie informácie o nehnuteľných kultúrnych pamiatkach sú uvedené v kapitole 13. Návrh koncepcie ochrany a využitia kultúrneho dedičstva.

5.4.1. Možnosti rozvoja v oblasti kultúry v Bratislavskom kraji

Jednotlivé možnosti rozvoja v oblasti kultúry vyplývajú z programových priorít na úseku kultúry, tak ako sú skoncipované v dokumente Programové priority v oblastiach pôsobnosti kompetencií BSK z ~~júna~~ apríla ~~2007~~2018. Medzi priority podpory patria tieto:

- ~~vypracovanie koncepcie rozvoja kultúry v Bratislavskom kraji,~~
- ~~podporovanie zachovávania kultúrnych hodnôt s osobitým zreteľom na kultúrne hodnoty vidieka,~~
- ~~zabezpečenie vhodných priestorov a materiálnej bázy pre jednotlivé kultúrne zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK a zabezpečenie pokrytia službami v oblasti kultúry pre celé územie BSK,~~
- ~~Bratislavský samosprávny kraj je jediným krajom v SR, ktorý nemá vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti galériu, v ďalšom období by bolo vhodné zamerať sa na vytypovanie vhodnej lokality a objektu pre zriadenie uvedeného zariadenia v BSK.~~
- v oblasti podpory kultúry bude revitalizovať národné kultúrne pamiatky vo vlastníctve BSK a iné historické zaujímavosti (budova Malokarpatského osvetového strediska, kaštieľ a park v Malinove, kaštieľ a park v Stupave, synagóga v Senci),
- začlení národné kultúrne pamiatky do širšieho kontextu života regiónu (cestovný ruch, služby), s čím súvisí vyhľadanie a uzavretie vhodných partnerstiev s podnikateľmi, občianskymi združeniami a miestnymi iniciatívam,
- fungovanie kultúrnych inštitúcií BSK postaví na princípe rozvoja v zmysle schválenej strategickej vízie za každú inštitúciu, odpočtovanej aj smerom k verejnosti, riadenie inštitúcií bude podliehať pravidelným výberovým konaniam na päťročnej báze,
- zabezpečí adekvátnu infraštruktúru a materiálno-technické vybavenie potrebné pre profesionálne fungovanie Bratislavského bábkového divadla, Divadla Ludus, Malokarpatského múzea v Pezinku a jeho pracoviska Múzea Ferdiša Kostku v Stupave, Malokarpatskej knižnice v Pezinku a ďalších,
- naďalej bude strategicky dotovať iniciatívy a aktivity v kultúrnom a turistickom sektore prostredníctvom Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy, ktoré bude aktívne rozvíjať,
- ponúkne nevyužité budovy BSK mestám, obciam a neziskovým organizáciám pre komunitné projekty a kultúrno-spoločenské podujatia,

- podporí postupné budovanie infraštruktúry a aktivít v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu,
- presadí tému kultúry ako jednu z priorít kraja pri vyjednávaní podmienok čerpania eurofondov po roku 2020

~~Konkrétne úlohy, opatrenia a aktivity rozvoja kultúry v BSK sú spracované v dokumente Stratégia rozvoja kultúry v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2015 – 2020.~~

5.5. Telesná kultúra a šport

Časť Telesná kultúra/šport je podrobnejšie spracovaná v kapitole Rekreácia a cestovný ruch.

B.KOMERČNÁ VYBAVENOSŤ

Obchod, verejné stravovanie, verejné ubytovanie, široká škála služieb (výrobných aj nevýrobných), ako aj pracoviská fyzických a právnických subjektov, predstavujú významnú časť občianskej vybavenosti nielen z pohľadu diverzifikovanej ponuky v uspokojovaní potrieb obyvateľstva a tvorby nových pracovných príležitostí, ale aj z hľadiska profilácie prostredia regiónu.

Pre potreby spracovania ÚPN-R BSK postačuje zachytenie aktuálnych trendov v oblasti obchodu. Táto časť komerčnej vybavenosti územia podlieha v súčasnosti výrazným zmenám. Dominantné postavenie majú nákupné centrá (veľkokapacitné predajne a hypermarkety), ktoré sú v súčasnosti lokalizované na celom území Bratislavského kraja. Väčšina nákupných stredísk je lokalizovaná samostatne, a preto ich vplyv na formovanie územia má len lokálny charakter.

V rámci územia Bratislavského kraja sa však nachádzajú aj územia s lokalizáciou väčšieho počtu obchodných priestorov na jednom vymedzenom území, ktoré koncentráciou svojich obchodných funkcií presahujú regionálny význam. V riešenom území sa nachádza hneď niekoľko takýchto lokalít, ktoré z hľadiska obslužných funkcií pre obyvateľstvo presahujú hranice regiónu. Väčšina predmetných lokalít je situovaná na území hl. m. SR Bratislavy.

Významné zariadenia komerčnej vybavenosti v Bratislavskom kraji

K významným zariadeniam komerčnej vybavenosti patria tieto obchodné centrá lokalizované v nasledujúcich sídlach:

Bratislava:

Avion Shopping Park Bratislava (Nákupná zóna Galvaniho - letisko)

Zóna je vymedzená ulicami Ivanská cesta, Vrakunská (resp. železničná trať 127C) a diaľnica D1.

Najväčšie nákupné centrum v Bratislavskom kraji s rozlohou ~~84 000~~101 000 m^2. Nachádza sa v MČ Ružinov, okres Bratislava II. ~~Spolu s obchodným domom IKEA vytvára najväčší obchodný a nákupný komplex na území Bratislavského kraja.~~ Ostatné prevádzky sú reprezentované tzv. bigbox-mi (hala s jednou predajňou): IKEA, Hornbach, XXXLutz a tzv. retail parkom (centrum s predajňami so samostatnými vchodmi zvonka, najčastejšie z parkoviska): OC Korzo. Na druhej strane diaľnice smerom na letisko M. R. Štefánika je lokalizovaný nákupný park Pharos s bigbox-mi Sconto, Decathlon a Bauhaus.

AUPARK

Nákupné centrum má rozlohu 58 000 m^2. Je lokalizované v blízkosti diaľničného spojenia a spadá pod k.ú. MČ Petržalka, okres Bratislava V.

VIVO! (Polus City Center)

~~Aktuálne tretie najväčšie n~~Nákupné centrum v Bratislavskom kraji s rozlohou 40 000 m^2. Nachádza sa v MČ Nové Mesto, okres Bratislava III.

Shopping Palace Bratislava (Nákupná zóna Zlaté piesky)

Nákupné centrum situované v MČ Ružinov (Zlaté piesky), okres Bratislava II s rozlohou 35 000 m^2. Súčasťou je aj TESCO Extra a ďalšie prevádzky špecializujúce sa prevažne na predaj nábytku (Möbelix, Asko, Styla a iné). Danú lokalitu považovať za lokalitu regionálneho významu.

Nákupná zóna na Panónskej ceste v MČ Petržalka

Nákupná zóna je situovaná v MČ Petržalka, okres Bratislava V. Zóna pozostáva z niekoľkých obchodných priestorov, ktoré sú rovnomerne rozložené do viacerých nákupných stredísk po oboch stranách Panónskej ulice. Vzhľadom k tomu, že ich lokalizácia je koncentrovaná do jedného územia, môžeme danú lokalitu považovať, z hľadiska obchodných a predajných služieb, za lokalitu regionálneho významu. V danom území sa nachádzajú nasledovné nákupné centrá: hypermarket TESCO Petržalka, supermarket Terno, hypermarket Carrefour a obchodné centrum Danubia.

Eurovea Galleria

Obchodné centrum s rozlohou 60 000 m^2 sa nachádza v blízkosti centra mesta v mestskej časti Ružinov v okrese Bratislava II.

Centrál

Obchodné centrum na Trnavskom Mýte s rozlohou približne 36 000 m^2 sa nachádza ako súčasť multifunkčného komplexu Centrál.

Bory

Nachádza sa na rozhraní troch mestských častí, a to Lamač, Devínska Nová Ves a Záhorská Bystrica. Pozostáva z dvoch samostatných celkov - Bory Store a Bory Mall. Bory Store je komerčná zóna s rozlohou 70 hektárov. Pozostáva z niekoľkých tzv. bigbox-ov umiestnených západne od tohto centra. Patrí sem Hornbach, Ptáček, Decathlon, Mercury Market, Kaufland a Möbelix. S miernym odstupom sa nachádza veľkoobchodné centrum Metro. Bory Mall - obchodno-zábavné centrum s plochou asi 65 000 m2.

Nivy

Najmladšie nákupné centrum sa nachádza na pôvodnej ploche autobusovej stanice (v mestskej časti Ružinov v okrese Bratislava II, v k. ú. Nivy), ktorá sa presunula do podzemia a je tak jeho súčasťou.

Retro

Obchodné centrum s rozlohou 14 000 m2 sa nachádza v mestskej časti (MČ) Ružinov v okrese Bratislava II, uprostred lokality Trávniky.

OC Galéria Lamač

Hlavnou súčasťou centra s rozlohou 10 000 m2, lokalizovaného v MČ Lamač (okres Bratislava IV), je TESCO Extra doplnené o ďalšie prevádzky a služby.

Nákupná zóna Rača-Púchovská

OC Rača – retail park a Kaufland, MČ Rača, okres Bratislava III.

Pezinok:

Sahara Shopping park

Nákupné centrum sa nachádza v meste Pezinok. V nákupnej zóne je lokalizovaný obchodný dom (nákupno-zábavné centrum) Mólo, hypermarket TESCO a veľkopredajňa Lidl. Okrem týchto zariadení sú v obchodnom centre samostatné predajne nábytku, elektra, pekáreň a iné.

Ivanka pri Dunaji:

Veľkoobchodné centrum Metro

Veľkopredajňa potravinárskeho aj nepotravinárskeho tovaru je situovaná v katastri obce Ivanka pri Dunaji v okrese Senec.

Senec

D1 Outlet

K významným aktérom komerčnej vybavenosti z regionálneho hľadiska možno zaradiť aj D1 Outlet v blízkosti existujúceho logistického parku (v lokalite Horný Dvor v blízkosti diaľničného výjazdu Senec smerom na Pezinok). Celková výmera obchodných priestorov je asi 25 000 m^2.

Nákupná zóna Senec

Tvoria ju retailový X-Park a Hypermarket TESCO (s ďalšími prevádzkami vo vnútri).

Malacky:

Nákupná zóna Pezinská

Tvoria ju retailový park OC Malavia, Hypermarket TESCO (s ďalšími prevádzkami vo vnútri) a JYSK.

Uvedené nákupné centrá patria k významným bodom koncentrácie predajných a obchodných miest na jednom území. Nákupné centrá koncentrujú na relatívne malom území množstvo najrôznejších služieb (bankovníctvo, poisťovníctvo, verejná administratíva, stravovanie, šport). Uvedené centrá zabezpečujú rôzne potreby obyvateľov Bratislavského kraja, pričom spomínané lokality sú charakteristické tým, že zabezpečujú potreby aj pre obyvateľov mimo Bratislavského kraja.

~~**Rozvojové zámery v oblasti komerčnej vybavenosti v Bratislavskom kraji**~~

~~Uvedené investičné zámery o potenciálnych nových lokalitách, resp. nákupných centrách, ktoré môžu patriť k významným aktérom komerčnej vybavenosti z regionálneho hľadiska v Bratislavskom kraji boli spracované na základe dostupných informácií zverejnených samotnými investormi.~~

~~**Bratislava**~~

~~**Bory**~~

~~Plánované nadregionálne centrum by malo byť lokalizované na rozhraní troch mestských častí, a to Lamač, Devínska Nová Ves a Záhorská Bystrica.~~

~~Investor plánuje investíciu uskutočniť v dvoch etapách na území s rozlohou 220 hektárov.~~

~~1. etapa: Bory Store a Bory Mall~~

~~Bory Store komerčná zóna s rozlohou 70 hektárov. Prvá prevádzka v rámci Bory Store bola otvorená v roku 2010.~~

~~Predpokladaná rozloha ochodno-zábavného centra Bory Mall je 65 000 m^2. Otvorenie plánovaného centra sa predpokladá na rok 2014.~~

~~2. etapa: Bory Office a Bory Home~~

~~Po ukončení výstavby Bory Mall by mala nasledovať výstavba Bory Home. Rezidenčné komplexy majú byť vybudované s kompletnou občianskou vybavenosťou.~~

~~**Senec**~~

~~D1 Outlet~~

~~Nové obchodné centrum by malo byť situované v blízkosti existujúceho logistického parku (v lokalite Horný Dvor v blízkosti diaľničného výjazdu Senec smerom na Pezinok).~~

~~Celková výmera obchodných priestorov by mala dosiahnuť 25 000 m^2. Výstavba areálu sa bude podľa zámeru investora realizovať vo viacerých etapách, pričom jej celkové ukončenie bolo plánované na rok 2013.~~

Viac-menej lokálneho, príp. mikroregionálneho charakteru sú nákupné centrá s menšou podlažnou plochou, väčšinu z nich možno označiť ako obchodné domy:

- PRIOR – MČ Staré Mesto, Bratislava I,
- OC Kocka - Modra a Senec,
- OC PLUS (Pezinok),
- OC Saratov - MČ Dúbravka, okres Bratislava IV,
- OC Dubrawa - MČ Dúbravka, okres Bratislava IV,
- Glavica – súčasťou je Hypermarket TESCO – MČ Devínska Nová Ves, okres Bratislava IV,
- NC Vajnoria - MČ Vajnory, okres Bratislava III,
- NC Hron s rozlohou 9 000 m^2, ktorého súčasťou je Hypermarket TESCO - MČ Podunajské Biskupice v okrese Bratislava II,
- Kaufland (s ďalšími prevádzkami vo vnútri) – Bratislava (okrem hore uvedených ešte v MČ Dúbravka, Petržalka, Karlova Ves/Patrónka, Nové Mesto a Podunajské Biskupice), Malacky, Pezinok a Senec.

6. Základné ekonomické východiská

6.1. Hospodárska základňa

6.1.1. Príčiny zmien celospoločenských podmienok v Bratislavskom kraji

Zmena celospoločenských podmienok je podrobnejšie spracovaná v časti prieskumy a rozbory pre Územný plán regiónu Bratislavského kraja (ÚPN-R BSK). V čase spracovania ÚPN nedošlo k významným zmenám podmienok v hospodárskej základni Bratislavského kraja popísaných v rámci Prieskumov a rozborov ÚPN-R BSK.

Pri porovnaní regionálnych indikátorov Agendy 2030 podľa „2022 European Semester: Country Report - Slovakia“ z mája 2022 môžeme konštatovať, že ~~Pri porovnaní regionálnych indikátorov a regionálnych indikátorov stratégie Európa 2020 s priemerom krajín EU 28 na základe údajov ročenky regiónov Eurostatu za rok 2015 môžeme konštatovať, že~~ Bratislavský kraj dosiahol vo väčšine sledovaných ukazovateľov nadpriemerné hodnoty. Najvýraznejšie nadpriemerné hodnoty vykazoval kraj v rámci ukazovateľov Tvorba HDP (v parite kúpnej sily) na obyvateľa (~~184,1~~162 k 100), ~~Rastu produktivity v priemysle a službách~~Produktivite (~~4,7~~109 k ~~0,9~~100), ~~Miera zamestnanosti, veková skupina 20-64 za rok 2014 (75,0 k 68,3)~~Rastu HDP (2,46 k 1,57), Podiele populácie s dosiahnutým vyšším vzdelaním (61,1 k 39,4), Indexe regionálnej konkurencieschopnosti (76,0 k 57,3) a ~~Podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením~~Miere nezamestnanosti (~~17~~ 3,4 k ~~25~~7,1). Naopak podpriemerné hodnoty vykazoval kraj v rámci ukazovateľov ~~Percentuálna zmena miery zamestnanosti~~Výdavky na vedu a výskum (1,42 k 2,19)~~, veková skupina 20-64 v r.2003-2013 (-0,9 k 1,2)~~ a ~~Výdavky na výskum a vývoj ako percento z HDP~~Emisie CO_2 (~~1,3~~9,8 k ~~k~~ 7,2~~,0~~).[17]

Pri porovnaní s ostatnými regiónmi SR (na úrovni NUTS 2) môžeme konštatovať, že v tvorbe HDP na obyvateľa v roku ~~2013~~ 2019 ostatné tri slovenské regióny na úrovni NUTS 2 výrazne zaostávali za Bratislavským regiónom. Západné Slovensko dosahovalo úroveň ~~68~~65 % európskeho priemeru, Stredné Slovensko ~~58~~ 57 % a Východné Slovensko len ~~49~~ 50 %.

Z hľadiska tvorby hrubého domáceho produktu (HDP) patrí kraj, v rámci územia SR, dlhodobo ku krajom s najvyššou tvorbou HDP. Ku koncu roku ~~2009~~ 2020 sa Bratislavský kraj podieľal približne 28 %[18] na celkovej tvorbe HDP Slovenska.

6.1.2. Analýza hospodárskej základne Bratislavského kraja

Z percentuálneho zastúpenia bol v roku ~~2014~~ 2020 v Bratislavskom kraji najvyšší podiel zamestnaných v terciárnom sektore (~~83,2~~82,2 %), vývoj od roku 2009 (83,9 %) je vyrovnaný. Druhé najvyššie percentuálne zastúpenie mali zamestnaní v sekundárnom sektore (~~16~~ 17,2 %) a od roku 2010, kedy bolo zastúpenie najnižšie, stúpa z hodnoty 14,5 %. Najmenej zamestnaných bolo v primárnom sektore (0,~~8~~5 %), kde je tiež viditeľný dlhodobý pokles. Obdobný trend v primárnom sektore je možné pozorovať v rámci celého Slovenska, pričom v sekundárnom bol naopak pokles podielu zamestnaných do roku 2012, odvtedy jemne stúpa aj nárast počtu zamestnaných v terciálnom sektore. Porovnaním zamestnanosti v Bratislavskom kraji so slovenským priemerom je v dotknutom kraji nižší podiel zamestnaných v primárnom a sekundárnom sektore (celoslovenský priemer za primárny sektor bol v

[17] Zdroj: 2022 European Semester: Country Report - Slovakia z mája 2022~~Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015~~

[18] Zdroj: Regionálny hrubý domáci produkt (v mil.EUR konv., v b. c.), ŠÚ SR, 2022

roku ~~2014~~ 2020 ~~3,~~2,43 % a za sekundárny sektor ~~29,3~~30,7 %) a vyšší podiel zamestnaných v terciárnom sektore (priemer za Slovenskú republiku bol v roku ~~2014~~ 2020 67,4 %).[19]

~~Z hľadiska vedecko-výskumnej a inovačnej základne v Bratislave pôsobí nominálne cca 50 % vedecko-výskumných pracovníkov SR, v účasti na 7. rámcovom programe (hlavný nástroj pre financovanie výskumu a vývoja v Európe v rokoch 2007-2013) má bratislavská vedecko-výskumná základňa viac ako 62 % prostriedkov, čo nie je zaujímavé iba z hľadiska financií, ale aj medzinárodnej prestíže a celoeurópskeho benchmarkingu a má asi 70 % výsledkov vedecko-výskumných procesov a 83 % publikácií a citácií. Bratislava sa napriek extrémnemu dlhodobému podfinancovaniu vedecko-výskumných procesov rozvíja na vedecko-výskumné centrum európskeho významu.[20]~~

Bratislavský kraj vykazuje takmer 44 % pracujúcich vo vede a výskume na Slovensku, čo v absolútnom vyjadrení znamenalo v roku 2018 celkovo 13 892 vedeckých pracovníkov. Podstatnú časť tvoria pracovníci v oblasti technických vied a tiež prírodné vedy s približne štvrtinou zamestnancov. V spoločenských vedách pracuje približne 15 % pracovníkov. Zvyšné odvetvia sú tvorené pracovníkmi v lekárskych a farmaceutických vedách, humanitných (približne po 10 % pracovníkov) a pôdohospodárskych vedách (iba 2 % pracovníkov). Podľa údajov Eurostatu išlo na Slovensku v roku 2018 0,84% HDP (v rámci BSK to bolo o niečo viac a to 1,42 %) do vedy a výskumu oproti 2,19% HDP priemeru Európskej Únie. Tento rozdiel predstavuje, že veda na Slovensku ročne prichádza o 1,2 miliardy eur a to sa odzrkadľuje na starnúcej infraštruktúre, vysokom odlive mozgov, nedostatočne (finančne) ohodnotených a nemotivovaných vedcoch.

[19] ~~Zdroj: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015~~ŠÚ SR databáza DATAcube,, 2022

[20] ~~Zdroj: Inovačná stratégia BSK, Bratislava, december 2012~~

Priemerný evidenčný počet zamestnancov podľa ekonomických činností k 31.12. podľa SK NACE Rev. 2, ako podiel (v %)

	Rok 2012		Rok 2014		Rok 2020	
	SR	BSK	SR	BSK	SR	BSK
Spolu	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	2,9	0,6	2,8	0,6	2,4	0,5
Priemysel spolu	28,00	13,70	28,50	14,20	26,2	13,6
Ťažba a dobývanie	0,5	0,2	0,5	0,2	0,3	0,2
Priemyselná výroba	24,5	12,0	25,0	12,4	23,3	11,8
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1,4	0,9	1,3	0,9	1,0	0,8
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	1,6	0,6	1,7	0,7	1,5	0,8
Stavebníctvo	4,3	3,9	4,2	3,6	4,6	3,6
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	13,9	16,9	14,4	17,6	13,3	15,7
Doprava a skladovanie	7,1	8,1	7,1	8,1	7,0	7,6
Ubytovacie a stravovacie služby	1,6	2,3	1,6	2,1	1,9	2,0
Informácie a komunikácia	2,7	6,9	2,6	6,6	2,9	7,0
Finančné a poisťovacie činnosti	2,2	5,9	2,2	5,7	1,9	5,3
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1,3	2,0	1,3	1,8	1,6	1,9
Odborné, vedecké a technické činnosti	3,9	9,6	3,9	9,9	5,1	11,6
Administratívne a podporné služby	3,2	5,1	3,5	5,3	4,4	6,6
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	9,5	9,0	8,7	8,4	9,3	9,2
Vzdelávanie	10,1	7,3	9,6	6,8	9,3	6,6
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	6,9	5,4	7,2	5,7	7,3	5,5
Umenie, zábava a rekreácia	1,4	1,8	1,4	2,1	1,6	1,8
Ostatné činnosti	1,1	1,5	1,0	1,4	1,2	1,5

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza ~~RegDat~~DATAcube, 2022

Najväčšie percentuálne zastúpenie ~~17,6~~15,7 % zo všetkých zamestnaných podľa ekonomickej činnosti v roku ~~2014~~ 2020 pracovalo v odvetví Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov. Z hľadiska vývoja od roku ~~2009~~ 2012~~(14,9 % zo všetkých zamestnancov a s výnimkou v roku 2010, kedy nastal mierny pokles,~~ ide o ~~každoročný nárast~~ mierny pokles pracujúcich v tomto odvetví. Druhé najvyššie zastúpenie v Bratislavskom kraji ma odvetvie Priemyselná výroba (~~12~~13,6 % všetkých zamestnaných v roku ~~2014~~2020); Odborné, vedecké a technické činnosti (~~9,9~~11,6 % v roku ~~2014~~2020); Verejná správa, obrana, povinné sociálne zabezpečenie (~~8,4~~9,2 % zo všetkých zamestnaných v roku ~~2014~~2020). Naopak najmenšie zastúpenie je v odvetví Ťažba a dobývanie len 0,2 % v roku ~~2014~~ 2020 zo všetkých zamestnaných a Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov (~~0,6~~0,5 % zo všetkých zamestnaných v roku ~~2014~~2020). ~~Najvyššie zastúpenie podľa pohlavia je v odvetviach Veľkoobchod 19 % s najväčším nárastom od roku 2009 z 15,5 %; vedecké činnosti 10,8 % patria tiež k progresívnemu odvetviu; Verejná správa 10,1 %; Vzdelávanie 10 %; Zdravotníctvo a sociálne služby 9,3 % v roku 2014.~~[21]

Bratislavský kraj patrí dlhodobo k regiónom s najvyšším podielom zamestnanosti v odvetviach služieb.

V ostatnom období sa región Bratislavy vyvinul na európske centrum automobilového priemyslu, ale aj centrum zdieľaných služieb. V rámci prebiehajúcich štrukturálnych

[21] Zdroj: ~~Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015~~ŠÚ SR, databáza DATAcube, 2022

zmien v hospodárstve regiónu rastie význam terciárneho sektora najmä v oblasti obchodu a služieb, bankovníctva a poisťovníctva.

Najvýraznejší medziročný nárast na území BSK zaznamenali odvetvia: ~~Veľkoobchod a maloobchod a~~ Odborné, vedecké a technické činnosti, Administratívne a podporné služby a Verejná správa a obrana (takmer ~~3~~ 2 %, resp. viac ako 1 % nárast v porovnaní s rokom ~~2010~~2014). Naopak najvýraznejší pokles zaznamenali~~o~~ odvetvi~~e~~a Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov a Priemyselná výroba~~Verejná správa a obrana~~.

6.1.3. Hospodárska základňa v jednotlivých okresoch kraja

Stav hospodárskej základne v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja prezentuje nasledujúca tabuľka vyjadrujúca podiel zamestnanosti v jednotlivých odvetviach ekonomických činností.

Priemerný evidenčný počet zamestnancov podľa SK NACE Rev. 2 k 31.12.~~2011~~ 2020 (podiel v % z celkového počtu)

-	~~Okres Bratislava I~~	~~Okres Bratislava II~~	~~Okres Bratislava III~~	~~Okres Bratislava IV~~	~~Okres Bratislava V~~	~~Okres Malacky~~	~~Okres Pezinok~~	~~Okres Senec~~	~~BSK spolu~~
~~SPOLU~~	~~100,00%~~	~~100,00%~~	~~100,00%~~	~~100,00%~~	~~100,00%~~	~~100,00%~~	~~100,00%~~	~~100,00%~~	~~**0,65%**~~
~~Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov~~	~~n/a~~	~~0,27%~~	~~n/a~~	~~n/a~~	~~0,22%~~	~~4,51%~~	~~4,47%~~	~~2,77%~~	~~**13,34%**~~
~~Priemysel spolu~~	~~6,33%~~	~~12,86%~~	~~8,96%~~	~~26,76%~~	~~4,57%~~	~~42,23%~~	~~21,44%~~	~~11,95%~~	~~**0,27%**~~
~~Ťažba a dobývanie~~	~~n/a~~	~~n/a~~	~~n/a~~	~~0,17%~~	~~1,13%~~	~~3,05%~~	~~n/a~~	~~n/a~~	~~**11,44%**~~
~~*Priemyselná výroba*~~	~~5,07%~~	~~9,93%~~	~~8,54%~~	~~25,45%~~	~~1,93%~~	~~36,72%~~	~~20,01%~~	~~11,14%~~	~~**1,03%**~~
~~*Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu*~~	~~1,18%~~	~~1,81%~~	~~0,35%~~	~~0,65%~~	~~0,94%~~	~~0,91%~~	~~n/a~~	~~n/a~~	~~**0,60%**~~
~~*Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov*~~	~~0,09%~~	~~1,11%~~	~~n/a~~	~~0,49%~~	~~0,57%~~	~~1,55%~~	~~1,24%~~	~~0,60%~~	~~**3,78%**~~
~~Stavebníctvo~~	~~1,22%~~	~~6,21%~~	~~4,62%~~	~~2,62%~~	~~2,19%~~	~~7,32%~~	~~1,30%~~	~~5,34%~~	~~**16,22%**~~
~~Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov~~	~~9,80%~~	~~16,48%~~	~~19,27%~~	~~13,66%~~	~~22,80%~~	~~10,90%~~	~~19,97%~~	~~35,01%~~	~~**7,33%**~~
~~Doprava a skladovanie~~	~~5,75%~~	~~6,29%~~	~~14,41%~~	~~4,06%~~	~~7,61%~~	~~6,93%~~	~~2,62%~~	~~12,17%~~	~~**2,26%**~~
~~Ubytovacie a stravovacie služby~~	~~1,89%~~	~~1,73%~~	~~2,96%~~	~~2,65%~~	~~2,61%~~	~~1,52%~~	~~3,31%~~	~~2,73%~~	~~**6,74%**~~
~~Informácie a komunikácia~~	~~4,75%~~	~~8,71%~~	~~7,61%~~	~~7,96%~~	~~12,54%~~	~~n/a~~	~~n/a~~	~~n/a~~	~~**5,68%**~~
~~Finančné a poisťovacie činnosti~~	~~12,59%~~	~~5,49%~~	~~4,41%~~	~~2,34%~~	~~2,68%~~	~~0,63%~~	~~0,70%~~	~~0,64%~~	~~**1,85%**~~
~~Činnosti v oblasti nehnuteľností~~	~~2,44%~~	~~1,66%~~	~~2,47%~~	~~1,44%~~	~~1,44%~~	~~n/a~~	~~1,85%~~	~~1,54%~~	~~**10,41%**~~
~~Odborné, vedecké a technické činnosti~~	~~13,73%~~	~~12,08%~~	~~7,50%~~	~~10,71%~~	~~10,63%~~	~~1,32%~~	~~5,90%~~	~~6,01%~~	~~**4,84%**~~
~~Administratívne a podporné služby~~	~~4,84%~~	~~4,95%~~	~~4,45%~~	~~3,28%~~	~~6,51%~~	~~4,78%~~	~~4,81%~~	~~6,59%~~	~~**10,45%**~~
~~Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie~~	~~19,10%~~	~~7,83%~~	~~9,03%~~	~~5,53%~~	~~7,18%~~	~~11,32%~~	~~8,41%~~	~~7,09%~~	~~**7,71%**~~
~~Vzdelávanie~~	~~8,62%~~	~~4,16%~~	~~4,82%~~	~~14,47%~~	~~12,06%~~	~~1,53%~~	~~13,75%~~	~~7,02%~~	~~**5,64%**~~
~~Zdravotníctvo a sociálna pomoc~~	~~3,13%~~	~~9,17%~~	~~7,36%~~	~~2,47%~~	~~4,33%~~	~~4,81%~~	~~6,48%~~	~~n/a~~	~~**1,78%**~~
~~Umenie, zábava a rekreácia~~	~~3,85%~~	~~0,61%~~	~~0,72%~~	~~1,42%~~	~~1,69%~~	~~0,50%~~	~~4,87%~~	~~0,17%~~	~~**1,30%**~~
~~Ostatné činnosti~~	~~1,94%~~	~~1,49%~~	~~1,35%~~	~~0,62%~~	~~0,94%~~	~~1,59%~~	~~0,11%~~	~~0,20%~~	

	Okres Bratislava I	Okres Bratislava II	Okres Bratislava III	Okres Bratislava IV	Okres Bratislava V	Okres Malacky	Okres Pezinok	Okres Senec	BSK spolu
SPOLU	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	0,14%	0,25%	0,21%	n.a.	0,13%	2,74%	3,61%	2,13%	0,52%
Priemysel spolu	7,45%	12,64%	7,55%	34,23%	4,91%	39,36%	19,26%	10,33%	13,60%
Ťažba a dobývanie	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0,16%
Priemyselná výroba	6,15%	9,16%	7,16%	32,15%	4,08%	37,27%	18,07%	9,25%	11,82%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1,03%	1,30%	n.a.	n.a.	n.a.	0,28%	0,21%	n.a.	0,79%
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	n.a.	2,18%	n.a.	0,44%	n.a.	n.a.	0,98%	0,89%	0,83%
Stavebníctvo	1,26%	7,05%	4,23%	1,71%	3,55%	3,46%	2,69%	1,51%	3,64%
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	10,39%	17,45%	19,08%	10,34%	20,87%	13,96%	16,64%	26,72%	15,69%
Doprava a skladovanie	4,75%	6,80%	11,63%	8,68%	5,54%	7,08%	3,11%	21,68%	7,58%
Ubytovacie a stravovacie služby	2,40%	1,26%	1,48%	1,48%	1,43%	6,57%	n.a.	n.a.	1,98%
Informácie a komunikácia	4,23%	10,51%	6,24%	7,79%	13,46%	n.a.	n.a.	1,03%	6,98%
Finančné a poisťovacie činnosti	12,72%	3,26%	4,42%	1,67%	3,42%	0,36%	0,62%	0,40%	5,31%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1,88%	3,14%	1,45%	0,30%	1,03%	n.a.	6,06%	n.a.	1,90%
Odborné, vedecké a technické činnosti	15,79%	8,48%	11,26%	8,43%	19,02%	4,36%	2,26%	14,03%	11,62%
Administratívne a podporné služby	6,62%	7,72%	5,27%	5,25%	8,21%	4,70%	7,46%	5,72%	6,62%
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	16,03%	6,64%	9,72%	5,04%	4,66%	6,40%	8,27%	6,88%	9,17%
Vzdelávanie	6,82%	4,16%	6,76%	11,20%	5,54%	4,36%	16,92%	3,45%	6,57%
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	3,87%	7,80%	7,20%	2,95%	5,74%	5,10%	6,10%	2,08%	5,53%
Umenie, zábava a rekreácia	3,89%	0,99%	2,03%	0,16%	1,59%	0,29%	2,39%	0,12%	1,83%
Ostatné činnosti	1,76%	1,84%	1,49%	0,76%	0,90%	0,34%	0,18%	3,03%	1,46%

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza ~~RegDat~~DATAcube, ~~september 2011~~2022
Pozn.: n.~~/~~a. – údaj nie je dostupný

Zamestnanosť v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja je rovnomerne diverzifikovaná podľa jednotlivých odvetví ekonomickej činnosti. V jednotlivých okresoch BSK však existujú značné rozdiely v zamestnanosti v jednotlivých odvetviach hospodárstva (napr. v odvetví Priemyselná výroba je zamestnaných v okrese BA V~~- menej ako~~iba približne ~~2-~~4 % osôb a naopak v okrese Malacky je v tomto odvetví zamestnaných takmer ~~37-~~37 % zamestnancov; v odvetví ~~d~~Doprava a skladovanie od 3,~~2~~1 % v okrese ~~BA IV~~Pezinok do ~~24,77~~21,7 % v okrese Senec).

Primárnemu sektoru v rámci zamestnanosti dominujú mimobratislavské okresy.

V rámci okresu Bratislava I dominuje zamestnanosť v odvetviach Verejná správa a obrana, Odborné, vedecké a technické činnosti a Finančné a poisťovacie činnosti.

V okrese Bratislava II dominuje Veľkoobchod, maloobchod a Informácie a komunikácia~~Odborné, vedecké a technické činnosti~~.

V okrese Bratislava III má najvýznamnejšie postavenie, z hľadiska zamestnanosti, Veľkoobchod, maloobchod, Odborné, vedecké a technické činnosti a Doprava a skladovanie.

Okres Bratislava IV je charakteristický dominantnou Priemyselnou výrobou a Vzdelávaním.

Pre okres Bratislava V sú charakteristické odvetvia Veľkoobchod a maloobchod, Odborné, vedecké a technické činnosti a Informácie a komunikácia.

V rámci okresu Malacky je dominantná Priemyselná výroba a významné postavenie má aj Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov~~Verejná správa a obrana~~.

V rámci okresu Pezinok majú dominantné postavenie odvetvia Priemyselná výroba, Vzdelávanie a Veľkoobchod a maloobchod.

V rámci okresu Senec dominuje Veľkoobchod a maloobchod a Doprava a skladovanie.

6.2. Priemysel

Priemysel, pre účely tohto textu, zahŕňa činnosti spojené s ťažbou a dobývaním, priemyselnou výrobou, dodávkou elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu a dodávkou vody; čistením a odvodom odpadových vôd, odpadov a služieb odstraňovania odpadov. Pri porovnaní odvetvovej klasifikácie ekonomických činností (podľa SK NACE) zamestnáva práve odvetvie priemyslu a činnosti s ním spojené najväčší podiel pracujúcich (viď tabuľka vyššie) v kraji. Pri porovnaní zamestnanosti v jednotlivých odvetviach podľa ekonomických činností má zamestnanosť v odvetviach priemyslu dominantné postavenie vo všetkých okresoch Bratislavského kraja. Priemysel a činnosti s ním spojené patria k dominujúcim činiteľom vplývajúcim na výkonnosť hospodárstva kraja ako celku.

6.2.1. Analýza priemyslu v Bratislavskom kraji

Analýzu hospodárstva Bratislavského kraja môžeme vykonať prostredníctvom niektorých ukazovateľov, napr. hrubý obrat priemyselných podnikov a počet priemyselných závodov.

Pre analýzu niektorých oblastí hospodárskej základne a priemyslu nebolo možné použiť dlhšie časové obdobie vzhľadom k tomu, že od roku 2008 prešiel ŠÚ SR k vykazovaniu štatistických údajov podľa jednotnej európskej metodiky (SK NACE rev.2). Na základe uvedenej skutočnosti nebolo možné vykonať niektoré analýzy vybraných ukazovateľov hospodárskej základne/priemyslu exaktne za dlhšie časové obdobie.

Jednotlivé odvetvia priemyselnej výroby majú v štruktúre hospodárstva Bratislavského kraja významné postavenie. Priemyselná výroba je v Bratislavskom kraji rozvinutá na úrovni slovenského priemeru.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj vybraných ukazovateľov za priemyselné podniky s 20 a viac zamestnancami v jednotlivých krajoch SR.

Priemyselné závody – vybrané ukazovatele podľa SK NACE Rev. 2

	Hrubý obrat (tis. EUR)			Počet priemyselných závodov		
	2011	20132015	2020	2011	2015	2020
Slovenská republika	**67 952 449**	**74 564 586** **72 183 488**	**77 827 078**	**2 421**	**2 542**	**2731**
Bratislavský kraj	**24 272 677**	**23 346 309** **29 164 624**	**26 483 337**	**286**	**300**	**307**
Trnavský kraj	10 203 880	11 197 397 11 400 000	11 263 933	284	304	325
Trenčiansky kraj	6 574 761	7 977 245 8 848 131	8 570 203	403	423	449
Nitriansky kraj	5 063 708	5 768 833 6 528 262	5 774 102	318	342	376
Žilinský kraj	9 493 687	12 991 384 12 535 494	12 641 656	361	369	375
Banskobystrický kraj	3 181 480	3 415 147 3 850 590	3 678 997	260	274	299
Prešovský kraj	2 706 849	3 208 176 3 197 691	3 494 163	269	285	344
Košický kraj	6 455 406	6 660 095 7 034 080	5 920 686	240	245	256

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDatDATAcube, 2022

Hrubý obrat SR v priemyselných podnikoch predstavoval v roku 2013 2020 hodnotu 77 827 078 72 183 488 tis. €, EUR, na ktorej sa Bratislavský kraj podieľal 26 483 337 29 164 624 tis. €, EUR, t. j. podielom 40,434 %. Podiel oproti minulému obdobiu vzrástol mierne poklesol (35,72 % v roku 2011 a 40,4 % v roku 2013). I napriek faktu, že priemysel nie je v tvorbe pracovných príležitostí v kraji dominantným sektorom, dosahuje tretinový podiel na priemyselnej produkcii hrubého obratu v krajine. Pri porovnaní podielu kraja na počte priemyselných závodov v SR dosahuje BSK s 296 307 podnikmi 11,92 percentné zastúpenie z pomedzi 2 4692 731 podnikov v SR v roku 20132020.

Prerozdelenie priemyslu do jednotlivých odvetví podľa klasifikácie ekonomických činností poukazuje na dominantné postavenie priemyselnej výroby na celkovej zamestnanosti v jednotlivých sub-odvetviach priemyslu. Táto výroba je rozvinutá na úrovni slovenského priemeru. V rámci BSK boli ku koncu roku 2014 2020 na základe tvorby pracovných príležitostí najvýznamnejšie odvetvia priemyselnej výroby nasledujúce odvetvia (Štatistická rRočenka priemyslu SR 20142021):

- výroba motorových vozidiel 31,6742,09 %
- dodávka elektriny, plynu a pary 14,5415,17 %
- výroba ostatných nekovových výrobkov 5,75 %
- oprava a inštalácia strojov 5,975,12 %
- výroba potravín 3,64 %
- výroba elektrických zariadení 5,343,56 %
- ~~výroba potravín 5,03 %~~
- ~~výroba ostatných nekovových výrobkov 4,94 %~~

V ostatných odvetviach pracoval relatívne menší počet zamestnancov. I tak je odvetvová štruktúra zamestnanosti v priemysle dostatočne diverzifikovaná. Aj vzhľadom na vyššie uvedené sa začína výraznejšie prejavovať dominancia odvetvia výroby motorových vozidiel, čo vytvára pre región Bratislavy pomerne vyprofilovaný stav priemyselnej výroby. Z hľadiska hospodárskej štruktúry sa aglomerácia Bratislava – Trnava – Nitra v ostatnom období vyvinula na európske centrum automobilového priemyslu. V tejto súvislosti je najväčším podnikom z hľadiska počtu

zamestnancov i objemu tržieb v BSK spoločnosť Volkswagen Slovakia a.s. so sídlom v Bratislave (MČ Devínska Nová Ves) so zameraním na výrobu osobných motorových vozidiel. Medzi ďalšie významné odvetvia podľa prehľadu najväčších firiem na základe objemu tržieb patrili ku koncu roku ~~2014~~ 2020 aj chemický a strojársky priemysel.[22]

6.2.2. Analýza priemyslu v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja

Pri porovnaní stavu obratu priemyselných podnikov v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja má dominantné postavenie okres Bratislava ~~II~~IV, ktorý sa na celkovom obrate priemyselných podnikov kraja, ku koncu roku ~~2011~~2020,~~–~~ podiel približne ~~56~~43 ~~–~~%. Stav priemyselnej výroby je v ostatných okresoch Bratislavského kraja porovnateľný. ~~Dlhodobo najnižšiu úroveň obratu priemyselných podnikov vykazujú mimobratislavské okresy Pezinok a Senec.~~

Priemyselné závody - vybrané ukazovatele podľa SK NACE Rev. 2

	Hrubý obrat (tis. EUR)			Počet priemyselných závodov		
	2010 ~~2009~~	2015 ~~2010~~	2020 ~~2011~~	2010 ~~2009~~	2015 ~~2010~~	2020 ~~2011~~
Okres Bratislava I	1 679 942 ~~2 008 109~~	2 152 716 ~~1 679 942~~	2 559 653 ~~1 851 585~~	26 ~~33~~	35 ~~26~~	32 ~~31~~
Okres Bratislava II	11 363 039 ~~10 266 425~~	9 299 249 ~~11 363 039~~	8 664 763 ~~13 574 723~~	75 ~~80~~	84 ~~75~~	81 ~~87~~
Okres Bratislava III	805 370 ~~800 456~~	809 139 ~~805 370~~	769 355 ~~915 321~~	45 ~~48~~	49 ~~45~~	55 ~~46~~
Okres Bratislava IV	4 530 159 ~~3 150 586~~	8 340 766 ~~4 530 159~~	11 305 371 ~~6 171 785~~	20 ~~19~~	25 ~~20~~	34 ~~23~~
Okres Bratislava V	196 959 ~~106 467~~	200 350 ~~196 959~~	217 397 ~~196 864~~	15 ~~18~~	14 ~~15~~	17 ~~16~~
Okres Malacky	1 052 565 ~~961 129~~	2 118 365 ~~1 052 565~~	2 271 378 ~~1 292 482~~	38 ~~43~~	46 ~~38~~	45 ~~36~~
Okres Pezinok	106 696 ~~97 671~~	249 897 ~~106 696~~	140 971 ~~151 992~~	22 ~~24~~	22 ~~22~~	20 ~~26~~
Okres Senec	121 852 ~~163 104~~	175 825 ~~121 852~~	554 450 ~~117 925~~	20 ~~23~~	25 ~~20~~	23 ~~21~~

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza ~~RegDat~~DATAcube, 2022

K okresom v rámci BSK s najväčšou koncentráciou priemyselných závodov patria okresy Bratislava II a Bratislava III. ~~Pričom okres Bratislava II je zároveň okresom s najväčším hrubým obratom v priemyselnej produkcii.~~ Naopak najnižšiu produkciu priemyselných závodov dlhodobo vykazujú okresy Bratislava V a Pezinok (viď vybrané ukazovatele za priemyselné závody v okresoch BSK ~~2009 až 2011, ŠÚ SR~~).

6.2.3. Analýza priemyselných podnikov v Bratislavskom kraji

V rámci územia Bratislavského kraja sú najväčšie podniky koncentrované rovnomerne na celom území kraja. Najväčším podnikom, čo sa týka počtu zamestnancov aj objemu tržieb, bola ku koncu roku ~~2010~~ 2020 spoločnosť Volkswagen Slovakia, a.s. so sídlom v Bratislave podnikajúca v oblasti výroby motorových vozidiel. Medzi dominantné odvetvia (podľa objemu tržieb ku koncu roku ~~2010~~2020) patrili aj odvetvia: chémia, strojárstvo a potravinárstvo.

Podrobnejšia analýza lokalizácie priemyselných podnikov na území BSK je uvedená v ÚPN-R BSK časť prieskumy a rozbory.

[22] Zdroj: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja ~~2014~~2021-202~~0~~7 (s výhľadom do roku 2030), BSK~~, aktualizácia 2015~~

6.2.4. Lokalizácia významných priemyselných parkov a území priemyselnej výroby v Bratislavskom kraji

Legislatívne vymedzenie priemyselného parku (PP) v SR je zachytené v zákone č. 193/2001 Z .z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov. Priemyselný park je podľa tohto zákona definovaný ako územie vymedzené územným plánom obce alebo územným plánom zóny, na ktorom sa vykonáva alebo má vykonávať priemyselná výroba alebo služby jedného podnikateľa alebo viacerých podnikateľov. Priemyselný park podľa uvedeného zákona zriaďuje obec. Územie priemyselného parku musí byť vybavené základnou technickou infraštruktúrou (voda, plyn, elektrická energia, doprava, telekomunikačné siete, kanalizácia a pod.), musí byť majetkovo vysporiadané a zbavené starej záťaže.

Pojem priemyselný park označuje územie, ktoré je dobre koncepčne založené a funguje ako jeden celok, pričom podniky, sídliace v priemyselnom parku, využívajú spoločné služby, poskytované predovšetkým firmou spravujúcou park na trhovom princípe[23].

Priemyselné parky budú patriť k významným prvkom v rozvoji priemyselnej výroby v Bratislavskom kraji, pričom za ich hlavnú úlohu je možné považovať prispievanie k ekonomickému rozvoju, zvyšovaniu zamestnanosti a k zlepšeniu celkových podmienok pre priemyselnú výrobu na lokálnej aj regionálnej úrovni.

Vyhodnotenie koncepcie lokalizácie priemyselných parkov vychádza z posúdenia skutočného stavu, v akej etape fungovania sa uvedené lokality v súčasnosti nachádzajú. Vyhodnotenie lokalizácie priemyselných parkov situovaných v Bratislavskom kraji vychádza z ich definovania v ostatnom ÚPN VÚC Bratislavského kraja v súhrnnom znení zmien a doplnkov 2000, 2002, 1/2003, 01/2005 ako aj z ich vyhodnotenia v aktuálne platnom PHSR Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2007 - 2013. Okrem uvedených lokalít s prevahou výrobných funkcií, ktoré sú predmetom vyhodnotenia prieskumov a rozborov ÚPN-R BSK sa na území Bratislavského kraja nachádzajú územia priemyselnej výroby lokálneho významu v k.ú. jednotlivých obcí vychádzajúcich z príslušných platných územných plánov obcí.

ÚPN-R BSK uvažuje s nasledovnými významnými, resp. regionálne významnými územiami definovanými ako plochy výroby, ktoré zahrňujú územia výrobného ako aj skladového hospodárstva. Predmetné územia sú podrobnejšie charakterizované v nasledujúcej kapitole ÚPN-R BSK.

Identifikácia výrobných území definovaných ako priemyselné parky vychádza z podkladov spracovaných Slovenskou agentúrou pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO), v súlade so znením Zmien a doplnkov ÚPN VÚC 2007 ako aj na základe vlastných prieskumov realizovaných spracovateľom ÚPN-R BSK.

[23] Zdroj: Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu

Prehľad významnejších priemyselných parkov (zóny a areály) na území Bratislavského kraja

P.č.	Názov územia	Lokalizácia	Rozloha (v ha)	Disponib. plocha (v ha)	Dominantné odvetvie/spoločnosti
~~1.~~	~~CEPIT – Central european park for innovative Technologies Bratislava~~	~~Bratislava - Vajnory~~	~~63~~	~~63~~	~~Technologický park - greenfield~~
~~2~~1.	Industrial park Devínska Nová Ves (DNV Park)	Bratislava – Devínska Nová ves	58,3	-	Hella, Seven SK, MC Syncro, Garay, HTS (CWS), Schnellecke, Magna
~~3~~2.	Eurovalley	Malacky	160 (exist. + návrh)	-	BASF, Swedwood, VGP, Basso
~~4~~3.	Logistic park Lozorno (Point park)	Lozorno	85	-	Brightpoint, Timbeum, Whirlpool, HBPO
4.	Prologis Park Bratislava	Senec		-	Logistika a sklady/ BMW, Hej.sk, Tesco, Lagermax, Tomra, DM drogérie, Gefco
5.	VGP Park Bratislava*	Bernolákovo	55,4	-	Logistika, výrobné a obchodné aktivity

Zdroj: ~~SARIO, vlastné prieskumy AUREX spol. s r.o~~PHRSR BSK 2021-2027 (s výhľadom do roku 2030), BSK~~.~~

Najväčšie plochy výroby na území kraja zaberajú 2 najvýznamnejšie a najväčšie podniky nielen v rámci kraja ale aj v rámci celého Slovenska a to VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. (MČ Bratislava-Devínska Nová Ves) a SLOVNAFT, a.s. (MČ Bratislava-Vrakuňa).

6.2.5. Významné plochy výroby na území kraja

ÚPN-R BSK uvažuje s nasledovnými významnými plochami výroby lokalizovanými na území Bratislavského kraja. Významné plochy výroby sú pre potreby ÚPN-R BSK definované nasledovne: plochy, ktoré sú regionálneho významu (sústreďujú sa v nich jednotky priemyslu, stavebníctva alebo skladového hospodárstva nadregionálneho významu) a zaberajú významnú plochu (súvislá plocha územia spravidla väčšia ako 40 ha) územia príslušnej municipality (obce alebo mesta). Nasledujúce územia definované ako významné plochy výroby (územia priemyselnej, stavebnej výroby, podnikateľských aktivít a skladov ako aj priemyselné parky a zóny) boli identifikované z územnoplánovacích dokumentácií a územnoplánovacích podkladov obcí a miest lokalizovaných na území Bratislavského kraja, alebo iných relevantných strategických dokumentov venujúcich sa problematike vymedzenia priemyselných území ako významných plôch priemyselnej výroby. Najvýznamnejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované vo väčších municipalitách (najmä mestách) územia kraja.

Významné plochy výroby sú na území kraja lokalizované v nasledujúcich územiach:

1.Bratislava

Rozloha plôch výroby na území mesta je cca 1 300 ha. Najrozsiahlejšiu plochu výroby v južnej časti zastavaného územia tvorí areál spoločnosti Slovnaft, a.s. (rafinérsko-petrochemická spoločnosť) s výmerou cca 530 ha, v severozápadnej časti je lokalizovaný areál spoločnosti Volkswagen Slovakia, a.s. (výroba osobných automobilov a prevodoviek) s výmerou cca 154 ha. Rozsiahle plochy výroby sú ešte lokalizované v severovýchodnej časti územia mesta (MČ Nové Mesto a MČ Rača).

Ostatné plochy výroby zaberajú územia s podstatne menšou výmerou pričom sa v nich sústreďujú aj obslužné funkcie.

2.Lozorno

Rozloha plôch výroby na území obce je cca 63 ha, pričom najväčšie súvislé plochy výroby sú lokalizované jednak v južnej časti územia obce západne od diaľnice D2 (cca 23 ha) a v severnej časti územia obce východne od diaľnice D2 (cca 26 ha). Ostatné plochy výroby tvoria samostatné územia podstatne menšieho rozsahu.

3.Malacky

Rozloha plôch výroby na území mesta je približne 132 ha. Plochy priemyselnej výroby sú koncentrované prevažne v južnej časti územia mesta (súčasť priemyselného a technologického parku Eurovalley). Ostatné plochy výroby tvoria samostatné územia menšieho rozsahu.

4.Modra

Na území mesta sa nachádzajú plochy výroby o rozlohe cca 37 ha. Najväčšia koncentrácia území s výrobnými funkciami je lokalizovaná južne od zastavaného územia mesta pozdĺž južného obchvatu mesta (Šúrska ulica).

5.Ivanka pri Dunaji

Rozloha plôch výroby na území obce je cca 41 ha. Najväčšie plochy výroby sú koncentrované v severnej časti obce v blízkosti cesty I/61.

6.Gajary

Rozloha územia s výrobnými funkciami na území obce je cca 36 ha. Najrozsiahlejšie súvislé plochy výroby sú lokalizované južne od zastavaného územia obce (Továrenská ulica) a v severnej časti zastavaného územia obce.

7.Pezinok

Rozloha územia s výrobnými funkciami na území mesta je cca 162 ha. Jednotky priemyselnej výroby sú na území mesta lokalizované najmä v južnej, resp. juhovýchodnej časti územia mesta a to najmä juhovýchodne od cesty II/502 a pozdĺž železničnej trate.

8.Rohožník

Rozloha existujúceho územia s výrobnými funkciami na území obce je cca 75 ha. Jednotky priemyselnej výroby (výroba stavebných materiálov) sú na území obce lokalizované v priestore východne od zastavaného územia a zo severnej strany ohraničené cestou II/501.

9.Senec

Rozloha existujúceho územia s výrobnými funkciami na území mesta je cca 98 ha. Najrozsiahlejšie plochy výroby sú lokalizované v južnej časti územia mesta. Významnú plochu územia mesta, približne 119 ha, zaberajú aj logistické areály (logistické centrá), ktoré sa koncentrujú v severnej, resp. severozápadnej časti územia mesta v blízkosti diaľničného spojenia D1. Na predmetnom území sa koncentrujú najmä jednotky skladového hospodárstva a logistiky.

10.Veľké Leváre

Rozloha územia s výrobnými funkciami na území obce je cca 38 ha. Jednotky priemyselnej výroby sú na území obce lokalizované najmä vo východnej časti zastavaného územia obce v blízkosti diaľnice D2.

11. Rovinka

Rozloha územia s výrobnými funkciami na území obce je cca 30 ha. Jednotky priemyselnej výroby sú na území obce lokalizované najmä severovýchodnej časti územia obce.

Ďalšie územia priemyselnej výroby (plochy výroby) lokalizované na území Bratislavského kraja predstavujú menšie alebo samostatné jednotky priemyselnej a stavebnej výroby, podnikateľských aktivít a skladov prevažne lokálneho charakteru.

6.2.6. Potenciálne (navrhované) plochy výroby na území kraja

V rámci tejto kapitoly ÚPN-R BSK sú prezentované významné potenciálne územia/plochy výroby. Významné potenciálne plochy výroby sú pre potreby ÚPN-R BSK definované nasledovne: plochy, ktoré sú regionálneho významu (ÚPN uvažuje, že sa v nich budú sústreďovať jednotky priemyslu, stavebníctva alebo skladového hospodárstva nadregionálneho významu) a zaberajú významnú plochu (súvislá plocha územia spravidla väčšia ako 40 ha) územia príslušnej municipality (obce alebo mesta). Lokality definované ako významné potenciálne plochy priemyselnej výroby boli identifikované na základe územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov poskytnutých obcami a mestami Bratislavského kraja.

Významné potenciálne (navrhované) plochy výroby sú na území kraja lokalizované v nasledujúcich územiach:

1.Bernolákovo

Rozloha potenciálnych plôch výroby je o výmere cca ~~83~~73 ha. Potenciálne plochy výroby sú lokalizované v severovýchodnej časti územia obce priľahlé k ceste I/61.

2.Bratislava

Rozloha potenciálneho územia výroby, s ktorým uvažuje ÚPN-R BSK je cca 417 ha. Rozvojové plochy predstavujú väčšinou rozšírenia už existujúcich, resp. sú priľahlé k už existujúcim výrobným územiam. Rozsiahle potenciálne plochy výroby (cca 70 ha) sú lokalizované aj v juhozápadnej časti územia mesta priľahlé (severne) k diaľničnému spojeniu D4 smer Viedeň.

3.Dunajská Lužná

ÚPN-R BSK uvažuje na území obce s rozlohou potenciálneho územia výroby (plochy výroby) vo výmere cca 193 ha. Územia priemyselnej výroby sú lokalizované v okrajových častiach zastavaného územia obce prevažne v južnej (v časti Tehelňa – južne od poľnohospodárskeho družstva, zo západnej strany ohraničené Jánošíkovskou ulicou a priľahlé k plánovanej trase rýchlostnej cesty R7), resp. juhovýchodnej časti územia (priľahlé k ceste na Miloslavov v lokalite Pri kopcoch a Za svoradovskou cestou).

4.Lozorno

Rozloha potenciálneho územia (výroba + logistika) je cca ~~74~~108 ha (~~20~~42 ha + ~~54~~66 ha). Potenciálne územia priemyselnej výroby a logistiky sú lokalizované v blízkosti diaľničného spojenia D2.

5.Malacky

ÚPN-R BSK uvažuje s plochami výroby o rozlohe cca ~~192~~199 ha, ktoré sú lokalizované najmä v okrajových častiach územia mesta (južnej aj severnej). V južnej časti sa jedná o územia priľahlé k existujúcim plochám výroby západne od diaľnice D2 a v severnej časti o plochy v území medzi diaľnicou D2 a cestou I/2.

6.Pezinok

Potenciálne rozvojové plochy majú výmeru cca ~~67~~255 ha. Plochy sú lokalizované v južnej, resp. juhovýchodnej časti územia mesta a predstavujú rozšírenie existujúcich výrobných území.

7.Senec

ÚPN-R BSK uvažuje s potenciálnymi plochami výroby na území mesta o výmere cca 35 ha. Predmetné plochy sú lokalizované v severovýchodnej časti územia mesta, severne od diaľničného spojenia D1. Rozsiahle navrhované plochy zaberajú územia so skladovými a logistickými funkciami (cca 438 ha), ktoré sa koncentrujú v severnej časti územia mesta.

8.Sološnica

Potenciálne priemyselné plochy sú koncentrované západne od zastavaného územia obce. Výmera územia je cca ~~55~~52 ha. Najväčšia súvislá plocha je lokalizovaná severne od cesty II/502 v lokalite Na vŕšku.

9.Stupava

ÚNP R-BSK uvažuje s potenciálnymi rozvojovými plochami výroby o výmere cca 36 ha lokalizovanými prevažne v západnej časti územia mesta, najrozsiahlejšie plochy sú lokalizované pozdĺž (východne od) diaľnice D2, resp. západného obchvatu mesta.

10.Veľké Leváre

Potenciálne rozvojové územia priemyselnej výroby (súčasť priemyselného a technologického parku Eurovalley) sú lokalizované v juhovýchodnej časti územia s výmerou cca 113 ha. Rozvojové územia predstavujú plochy priľahlé k diaľničnému spojeniu D2.

11. Zohor

ÚPN-R BSK uvažuje s potenciálnymi rozvojovými územiami priemyselnej výroby lokalizovanými vo východnej časti územia s výmerou cca 64 ha. Najrozsiahlejšie súvislé plochy sú lokalizované východne od zastavaného územia mesta (smerom na Lozorno) z južnej strany sú ohraničené Lozorniarskou ulicou. Ďalšie, rozlohou menšie, plochy predstavujú územia priľahlé k areálu poľnohospodárskeho družstva.

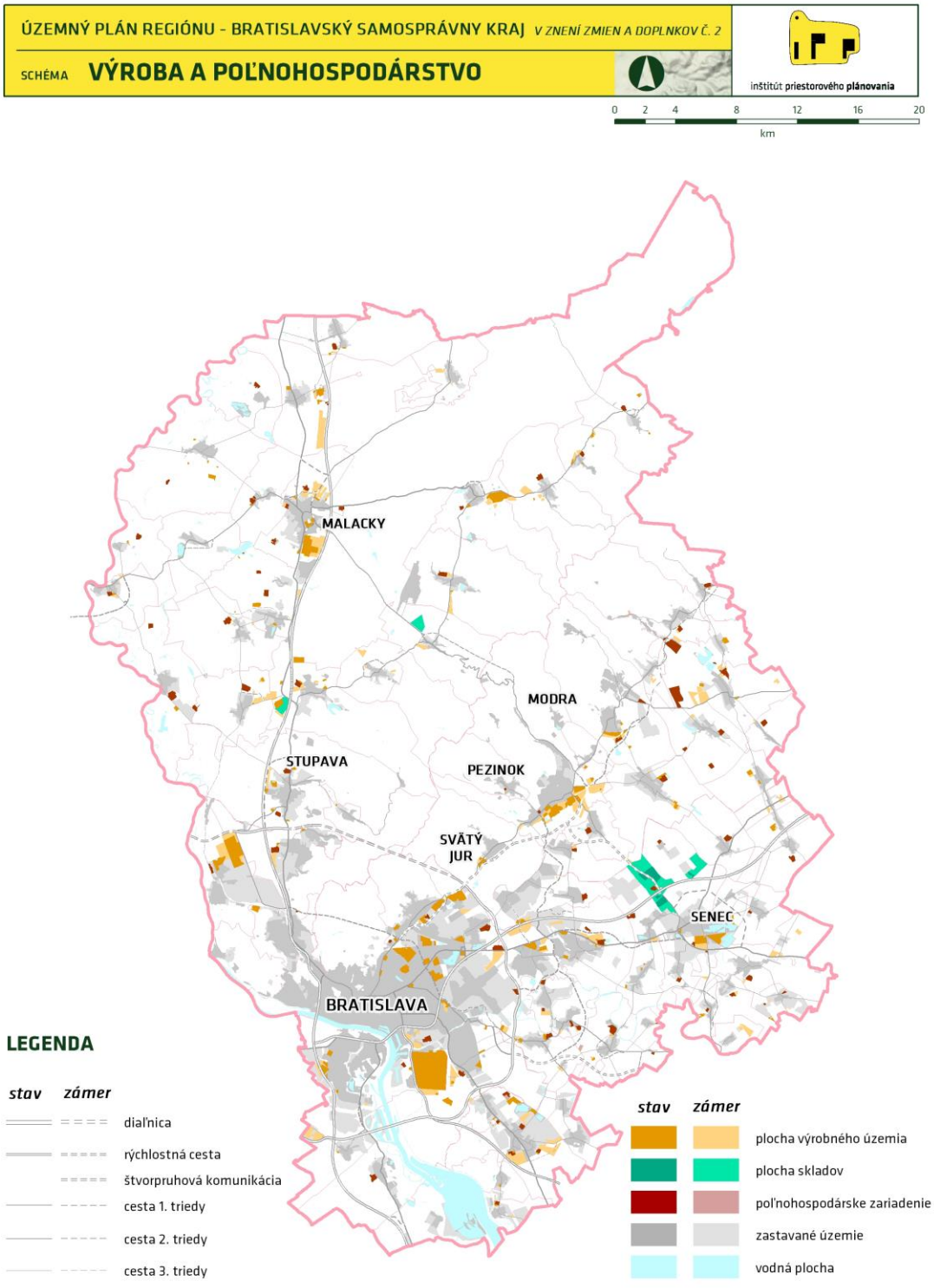
12.Budmerice

Potenciálne rozvojové územia priemyselnej výroby sú lokalizované najmä v západnej časti územia s výmerou cca 131 ha.

13.Chorvátsky Grob

Rozloha potenciálneho územia (logistika) je cca 83 ha vo väčšine priľahlé k diaľnici D1.

Ďalšie potenciálne (navrhované) územia priemyselnej výroby (plochy výroby) v Bratislavskom kraji predstavujú menšie alebo samostatné jednotky priemyselnej a stavebnej výroby, podnikateľských aktivít a skladov prevažne lokálneho charakteru.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA VÝROBA A POĽNOHOSPODÁRSTVO
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
MALACKY
MODRA
STUPAVA
PEZINOK
SVÄTÝ JUR
SENEC
BRATISLAVA
LEGENDA
stav zámer
diaľnica
rýchlostná cesta
štvorpruhová komunikácia
cesta 1. triedy
cesta 2. triedy
cesta 3. triedy
stav zámer
plocha výrobného územia
plocha skladov
poľnohospodárske zariadenie
zastavané územie
vodná plocha

6.2.7. Návrh opatrení na podporu priemyslu

Podpora malých a stredných podnikov v priemysle

Malé a stredné podniky (MSP) sa stávajú významnými subjektmi v priemyselnej výrobe regiónu. Výhodou MSP je schopnosť pružnejšej reakcie na zmenené štrukturálne podmienky v priemyselnej výrobe regiónu. Lepšie sa prispôsobujú zmeneným podmienkam na trhu priemyselných výrobkov. Podpora priemyslu by sa mala orientovať jednak na odvetvia s vyššou pridanou hodnotou a jednak na odvetvia s nižšími environmentálne negatívnymi dopadmi na životné prostredie.

Podpora zakladania vedecko-technologických priemyselných parkov

Priemyselné parky budú patriť k významným prvkom v rozvoji priemyselnej výroby v Bratislavskom kraji, pričom za ich hlavnú úlohu je možné považovať prispievanie k ekonomickému rozvoju, zvyšovaniu zamestnanosti a k zlepšeniu celkových podmienok pre priemyselnú výrobu na lokálnej aj regionálnej úrovni. Podporu vzniku nových a revitalizáciu existujúcich priemyselných areálov (parkov a zón) by mal kraj, prostredníctvom územno-technických nástrojov, orientovať na vedecko-technologické priemyselné parky so zameraním na high-tech sofistikovaný priemysel s vyššou pridanou hodnotou. Pričom vedecké parky by mali byť orientované na 3 hlavné oblasti definované v rámci Inovačnej stratégie BSK 2014-2020 (RIS3) a to materiály, IKT a biotechnológie.

Podpora logistických centier

V súčasnosti pozorujeme na území celého Slovenska výrazný rozvoj odvetví súvisiacich so skladovaním a prepravou tovarov. Rozvoj logistiky zaznamenal výrazný rast vo viacerých regiónoch SR. Príkladom podpory umiestňovania logistických a distribučných centier na území kraja je prostredníctvom územno-technických nástrojov vytvárať vhodné podmienky a prostredie pre ich lokalizáciu. Predpokladom na umiestňovanie logistických centier je najmä vybudovaná kvalitná infraštruktúra a disponibilné rozsiahle územia v blízkosti dopravných koridorov.

Podpora priemyselnej výroby v okresoch Bratislavského kraja

V ďalšom období bude potrebné podporovať diverzifikáciu priemyselnej výroby v rámci celého územia Bratislavského kraja. Je žiaduce územno-technickými nástrojmi podporovať priemyselnú výrobu aj v tých okresoch BSK, ktoré v súčasnosti majú nízky podiel na celkovom obrate priemyselných podnikov, resp. je v nich lokalizovaný malý počet subjektov podnikajúcich v sekundárnom sektore.

6.3. Stavebníctvo

Do stavebných prác sa zahŕňajú práce na výstavbe, prestavbe, rozšírení, obnove, opravách a údržbe stavebných objektov, vrátane montážnych prác stavebných konštrukcií a hodnoty zabudovaného materiálu. Odvetvie stavebníctva je charakteristické tým, že využíva surovinovú základňu, ktorá je zameraná na stavebné suroviny.

Vývoj stavebníctva bol poznačený výrazným „boom-om“ odvetvia na Slovensku, keď rast stavebníctva v ostatných rokoch (2006 až 2008) vykazoval dvojciferné tempá rastu. V súčasnosti dochádza k ~~výraznému~~ miernemu spomaleniu výkonnosti tohto odvetvia nielen v Bratislavskom kraji ale aj na ostatnom území SR.

Vybrané ukazovatele za odvetvie stavebníctva v SR – podniky s 20 a viac zamestnancami podľa SK NACE rev. 2

	Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)				Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami (tis. EUR)			
	2008	2010	2012	2014	2008	2010	2012	2014
Slovenská republika	51 181	46 764	37 982	32 930	3 214 385,22	2 849 667,95	2 318 658,24	2 053 757

	Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)				Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami (tis. EUR)			
	2014	2016	2018	2020	2014	2016	2018	2020
Slovenská republika	32 930	34 138	35 281	32 442	2 053 757	2 449 278	2 827 181	2 373 729

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza RegDat DATAcube, 20162022

6.3.1. Vývoj stavebníctva v Bratislavskom kraji

V roku 2009 dosiahol počet zamestnancov v stavebníctve svoje maximum a odvtedy sa postupne znižuje, pričom znižovanie v rámci BSK je nižšie ako znižovanie celkovo v rámci SR.

Odvetvie stavebnej produkcie je v kraji rozvinuté nad úrovňou slovenského priemeru. Aj napriek tomu, že stavebníctvo v BSK vytváralo nižší podiel pracovných príležitostí ako na národnej úrovni, pri porovnaní vybraných ukazovateľov za celé odvetvie stavebníctva vykazuje na území BSK nadpriemerné hodnoty. Najmä pri porovnaní s ostatnými regiónmi úrovne NUTS 3 v SR. Výrazný rast odvetvia sa v súčasnosti v Bratislavskom kraji pravdepodobne nedá očakávať, nakoľko celkový vývoj odvetvia stavebníctva v SR má po prehĺbení hospodárskej krízy a poľavení stavebného boomu klesajúcu, resp. ustaľujúcu sa tendenciu.

Vývoj stavebníctva v okresoch sleduje Štatistický úrad SR prostredníctvom nasledujúcich tabuľkovo vyjadrených vybraných ukazovateľov. Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami a priemerný evidenčný počet zamestnancov v odvetví stavebníctva. Hodnoty uvedených ukazovateľov sú pritom komparatívne vyhodnotiteľné na regionálnej, resp. krajskej aj okresnej úrovni.[24]

Stavebníctvo – podniky s 20 a viac zamestnancami (SK NACE rev. 2)

	Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)				Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami (tis. EUR)			
	2008	2010	2012	2014	2008	2010	2012	2014
Slovenská republika	51 181	46 764	37 982	32 930	3 214 385,22	2 849 667,95	2 318 658,24	2 053 757
Bratislavský kraj	13 686	14 455	12 073	11 277	1 233 101,61	1 333 430,17	1 135 817,55	1 033 514
Trnavský kraj	3 250	3 148	2 135	1 958	156 545,91	154 013,81	82 269,39	98 882
Trenčiansky kraj	4 517	3 405	2 642	2 315	266 734,98	143 156,89	114 433,92	100 775
Nitriansky kraj	4 574	4 497	4 045	3 457	241 204,94	186 450,80	161 945,66	151 624
Žilinský kraj	8 459	7 709	6 178	3 481	463 578,97	355 879,85	265 468,37	162 847
Banskobystrický kraj	3 445	3 064	2 416	2 123	161 435,87	183 306,89	111 768,90	126 225
Prešovský kraj								

[24] Zdroj: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015

	Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)				Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami (tis. EUR)			
	2008	2010	2012	2014	2008	2010	2012	2014
	5 753	4 283	3 603	3 937	215 634,37	147 470,06	135 049,24	121 147
Košický kraj	7 497	6 203	4 890	4 382	476 148,58	345 959,49	311 905,22	258 743

	Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)				Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami (tis. EUR)			
	2014	2016	2018	2020	2014	2016	2018	2020
Slovenská republika	**32 930**	**34 138**	**35 281**	**32 442**	**2 053 757**	**2 449 278**	**2 827 181**	**2 373 729**
Bratislavský kraj	**11 277**	**12 189**	**11 827**	**10 460**	**1 033 514**	**1 311 889**	**1 473 289**	**1 206 568**
Trnavský kraj	1 958	2 100	2 194	1 942	98 882	139 177	139 361	114 975
Trenčiansky kraj	2 315	2 120	2 213	2 057	100 775	120 104	124 976	101 007
Nitriansky kraj	3 457	3 474	3 677	2 996	151 624	167 554	226 748	152 986
Žilinský kraj	3 481	4 289	4 457	4 520	162 847	222 983	256 834	264 262
Banskobystrický kraj	2 123	2 019	2 174	2 310	126 225	95 067	126 430	128 163
Prešovský kraj	3 937	3 435	4 150	3 409	121 147	135 739	164 057	135 762
Košický kraj	4 382	4 512	4 589	4 748	258 743	256 765	315 485	270 007

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza RegDatDATAcube, 2022

6.3.2. Vývoj stavebníctva v jednotlivých okresoch Bratislavského kraja

Obdobne ako vývoj odvetvia stavebníctva v rámci Bratislavského kraja, vývoj stavebníctva v jednotlivých okresoch môžeme porovnávať prostredníctvom identických ukazovateľov. Prehľad dosiahnutých ukazovateľov odvetvia stavebníctva v jednotlivých okresoch BSK predstavujú nasledujúce hodnoty uvedené v príslušných tabuľkách.

Stavebníctvo – podniky s 20 a viac zamestnancami (SK NACE rev. 2)

	Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)				Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami (tis. EUR)			
	2008	2010	2012	2014	2008	2010	2012	2014
Okres Bratislava I	707	1 932	1 403	405	26 509,83	90 706,21	70 107,22	40 346
Okres Bratislava II	8 366	9 179	7 638	7 773	642 660,76	997 095,59	890 751,42	833 068
Okres Bratislava III	3 353	1 952	1 882	1 737	480 110,14	97 039,80	101 682,14	74 224
Okres Bratislava IV	547	628	525	599	43 738,17	104 991,69	39 892,97	43 145
Okres Bratislava V	308	409	337	291	24 900,65	23 684,56	18 956,16	24 005
Okres Malacky	83	66	56	76	2 598,88	2 582,85	1 515,53	4 062
Okres Pezinok	127	147	141	234	4 703,58	6 481,00	8 258,67	8 909
Okres Senec	195	142	91	162	7 879,61	10 848,47	4 653,45	5 754

	Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)				Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami (tis. EUR)			
	2014	2016	2018	2020	2014	2016	2018	2020
Okres Bratislava I	405	622	587	739	40 346	74 449	58 809	86 877
Okres Bratislava II	7 773	8729	8452	7 046	833 068	1 083 826	1 021 400	686 001
Okres Bratislava III	1 737	1638	1722	1 594	74 224	88 821	308 964	346 216
Okres Bratislava IV	599	539	340	389	43 145	29 166	37 948	43 943
Okres Bratislava V	291	305	424	407	24 005	17 590	25 101	25 710
Okres Malacky	76	D	D	D	4 062	D	D	D
Okres Pezinok	234	202	141	D	8 909	8 330	9 433	D
Okres Senec	162	98	101	125	5 754	5 910	8 325	9 476

Zdroj: Štatistickú úrad SR, Databáza ~~RegDat~~DATAcube, 2022
Vysvetlivky: D-dôverný údaj

Obdobne ako vývoj odvetvia stavebníctva v rámci Bratislavského kraja, vývoj stavebníctva v jednotlivých okresoch môžeme porovnávať prostredníctvom identických ukazovateľov. Prehľad dosiahnutých ukazovateľov odvetvia stavebníctva v jednotlivých okresoch BSK predstavujú nasledujúce hodnoty uvedené v príslušných tabuľkách. Pri porovnaní vývoja stavebníctva v okresoch BSK, má stavebná produkcia výrazne dlhodobo dominantné postavenie v okrese Bratislava II. ~~Odvetvie stavebníctva má však v jednotlivých okresoch BSK výrazne diferencované postavenie. Dlhodobo dominantné postavenie majú pri porovnávaní ukazovateľov v odvetví stavebníctva okresy Bratislava I, II a III.~~ Príčinou je najmä lokalizácia sídla subjektov tohto odvetvia. ~~Tieto okresy dosahujú dlhodobo dominantné postavenie čo sa týka stavebnej produkcie vykonanej vlastnými zamestnancami, ako aj počtom zamestnaných osôb v rámci kraja.~~ Najnižšie hodnoty ukazovateľov za odvetvie stavebníctva naopak dlhodobo vykazujú okresy situované mimo územia hl. mesta, ktorých hodnoty stavebnej produkcie vykonávanej vlastnými zamestnancami sú v rámci okresov SR jedny z najnižších.[25]

[25] ~~Zdroj: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015~~

6.3.3. Najvýznamnejšie podniky v odvetví stavebníctva v Bratislavskom kraji

Najväčšie podniky so sídlom v Bratislavskom kraji v odvetví stavebníctva

Por.	Spoločnosť	Sídlo	Tržby za rok ~~2010~~2021 (tis. EUR)	Priemerný počet pracovníkov za rok ~~2010~~2021
1.	Doprastav, a.s.	Bratislava	~~311 070~~ 210 188	500-999 ~~3 253~~
2.	Danucem Slovensko a.s. ~~ZIPP Bratislava, s.r.o.~~	~~Bratislava~~ Rohožník	209 718 ~~273 423~~	500-999 ~~959~~
3.	STRABAG s.r.o. ~~Strabag, s.r.o..~~	Bratislava	171 143 ~~164 464~~	500-999 ~~590~~
4.	STRABAG Pozemné a inžinierske staviteľstvo s. r. o. (predtým ZIPP) ~~Skanska SK, a.s.~~	Bratislava	149 340 ~~126 042~~	500-999 ~~925~~
5.	SKY PARK RESIDENCES s. r. o. ~~Ingsteel, s.r.o.~~	Bratislava	133 262 ~~85 448~~	~~534~~
6.	D4R7 Construction s.r.o. ~~Takenaka Europe GmbH~~	Bratislava	128 061 ~~81 539~~	25-49
7.	Skanska SK a.s. ~~Enemont, s.r.o.~~	Bratislava	109 005 ~~57 439~~	500-999
8.	Saint-Gobain Construction Products, s.r.o. ~~PSJ Hydrotranzit, a.s.~~	Bratislava	93 181 ~~39 692~~	200-249 ~~172~~
9.	HB REAVIS MANAGEMENT spol. s r.o. ~~Metrostav SK, a.s.~~	Bratislava	82 451 ~~37 793~~	50-99 ~~222~~
10.	TSS GRADE, a.s. ~~Matep, spol. s r.o.~~	Bratislava	80 463 ~~33 118~~	200-249 ~~47~~

Zdroj: ~~TREND TOP 2011~~Databáza FinStat, 2022~~. Najväčšie podniky v Bratislavskom kraji. Bratislava. TREND Holding, spol. s r.o., Bratislava~~

V rámci odvetvia stavebníctva je na území Bratislavského kraja lokalizovaných viacero významných subjektov. Z hľadiska významnosti tohto odvetvia patrí BSK k regiónom s vysokou koncentráciou subjektov podnikajúcich v oblasti stavebníctva. Väčšina významných subjektov podnikajúcich v oblasti stavebnej výroby má svoje sídla koncentrované do územia okresov Bratislava II a III.

6.4. Návrh opatrení v hospodárskej štruktúre Bratislavského kraja

Diverzifikácia priemyselných odvetví

Dominantné postavenie v Bratislavskom kraji má odvetvie strojárstva (výroba motorových vozidiel). Odvetvie strojárstva je v Bratislavskom kraji reprezentované jedným z najväčších podnikov v danom odvetví čo sa týka tržieb na Slovensku (Volkswagen Slovakia, a. s.). Odvetvie strojárstva má významné postavenie nielen v ekonomike BSK ale aj v ekonomike celej SR. Uvedené odvetvie priemyslu bolo vyznaným faktorom výkonnosti hospodárstva Bratislavského regiónu. Z dlhodobého hľadiska však bude potrebné prostredníctvom vhodného využívania územno-technických nástrojov postupne diverzifikovať dominantné postavenie jedného sektora do ďalších nových oblastí.

Podpora zahraničných investícií

V ostatnom období v Bratislavskom kraji, ako aj v jeho bezprostrednom okolí, investovalo viacero zahraničných subjektov. Najvýznamnejšie investície smerovali do odvetví strojárskej výroby, elektrotechnického priemyslu ako aj potravinárskeho priemyslu. Stav priamych zahraničných investícií (PZI) je v Bratislavskom kraji na vysokej úrovni pri porovnaní s ostatnými regiónmi SR. Práve prílev zahraničných investícií výraznou mierou prispieva k podpore rozvoja priemyselných odvetví v regióne. Nové investície taktiež poskytujú dodatočné pracovné príležitosti

a v neposlednom rade pozitívne prispievajú k rastu celkovej výkonnosti hospodárstva regiónu. Na základe uvedených skutočností bude, v ďalšom období, potrebné vytvárať vhodné podnikateľské prostredie a podmienky pre investovanie v Bratislavskom kraji.

Podpora nových a sanácia nevyužívaných priemyselných areálov

Priemyselné parky a priemyselné zóny budú patriť k významným prvkom v rozvoji priemyselnej výroby v Bratislavskom kraji, pričom za ich hlavnú úlohu je možné považovať prispievanie k ekonomickému rozvoju, zvyšovaniu zamestnanosti a k zlepšeniu celkových podmienok pre priemyselnú výrobu na lokálnej aj regionálnej úrovni. Prostredníctvom vhodných územno-technických nástrojov bude potrebné podporovať vznik nových vedecko-technologických priemyselných areálov so zameraním na high-tech sofistikovaný priemysel s vyššou pridanou hodnotou, kde by sa v dostatočnej miere využila kvalitná vzdelanostná úroveň obyvateľstva kraja lokalizovaná najmä na území hl. mesta SR Bratislavy. Pri lokalizácií priemyselných areálov by sa mali brať do úvahy všetky socioekonomické východiská s dôrazom na eliminovanie negatívnych dopadov lokalizácie takýchto areálov na životné prostredie. Uvedené činnosti je potrebné lokalizovať prioritne v existujúcich nevyužívaných priemyselných areáloch.

Udržateľnosť postavenia terciárneho sektora

V každej vyspelej rozvinutej ekonomike dominuje sektor služieb jednak v podiele na výkonnosti hospodárstva ako aj na celkovej zamestnanosti (v rámci Bratislavského kraja sa sektor služieb podieľa 82% na celkovej zamestnanosti v hospodárstve kraja). V hospodárstve BSK má tento sektor významné postavenie, a preto je v ďalšom období nevyhnutná podpora jednotlivých odvetví služieb ako aj udržiavanie výkonnosti celého terciárneho sektora.

Rozvoj malého a stredného podnikania

Posilňovanie postavenia malých a stredných podnikov (MSP) je jednou z kľúčových charakteristík a znakov vyspelého hospodárstva. MSP sa v čoraz väčšej miere podieľajú na zvyšovaní výkonnosti ekonomiky a celkovej zamestnanosti. Potenciál MSP je zároveň aj v tom, že v rámci reštrukturalizácie ekonomiky alebo hospodárstva sa MSP ľahšie a rýchlejšie dokážu prispôsobiť zmeneným podmienkam ~~v~~ v hospodárstve krajiny, resp. regiónu. MSP sa ľahšie prispôsobujú štrukturálnym zmenám, a preto je ich podpora v ekonomike každej krajiny, resp. regiónu nevyhnutná. Podpora MSP a konkurencieschopnosti MSP by sa mala orientovať na aktivity ~~bližie~~bližšie popísané v rámci Strategického investičného balíčka 3.2 Bratislavský kraj ako líder vo výskume a inováciách~~Opatrenia 3. Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, odvetvia poľnohospodárstva a rybného hospodárstva~~, spadajúcej pod Priorita 3 Moderné školstvo, vzdelávanie a šport a kvalitná veda, výskum a inovácie v rámci ~~4. Prioritnú os~~ PHRSR BSK na roky ~~2014-2020~~2021-2027 (s výhľadom do roku 2030), v rámci ktorého sa má podporovať rozvoj ~~podnikania, zakladania nových firiem~~mikropodnikov, malých a stredných podnikov, vrátane oblastí ako sú napr. ~~kreatívny priemysel, nové formy cestovného ruchu alebo inovatívne služby odrážajúce nový spoločenský dopyt~~internacionalizácia MSP, vytváranie a podpora dodávateľsko-odberateľských vzťahov v rámci mikroregiónov, propagácia, podpora účasti na podujatiach, realizácia špecializovaných podujatí, podpora pri zvyšovaní kvalifikácie a zručností, podpora začínajúcich podnikateľov – podpora start-upov a spin-offov.

Podpora transferu technológií a sieťovania medzi univerzitami, vedeckými ústavmi a inovatívnymi podnikmi

Aktuálny program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja kraja (na roky 2021-2027 a s výhľadom do roku 2030) identifikoval aj aktivity zamerané na podporu

transferu technológií a sieťovania medzi kľúčovými aktérmi hospodárstva, ktoré zahŕňajú najmä: zriadenie centra špičkového výskumu pokrývajúc základný aj aplikovaný výskum (napr. regionálne inovačný klaster), vybudovanie inovačného hubu, podpora investícii podnikov do výskumu a inovácii (modernizácia technológií, procesov a postupov), podpora inovačných kapacít podnikov, IT vzdelávanie, digitalizácia podnikania (tvorba a modernizácia eshopov, podpora samoprezentácie v online prostredí), podpora podnikateľských zručností, podpora účasti vedecko-výskumných inštitúcií a MSP v schémach Európskej rady pre inovácie (EIC), programu Horizont Európa vrátane programu Digitálna Európa.

Reštrukturalizácia hospodárstva Bratislavského kraja

V dôsledku prispôsobovania sa domácej ponuky zahraničnému dopytu dochádza postupne k znižovaniu výrobných činností a reštrukturalizácií výrobných postupov, orientovaných najmä na zahraničný export. Keďže Slovenská republika je výrazne proexportne orientovaná, relatívne malá ekonomika, uvedené skutočnosti sa výraznou mierou prejavujú aj v domácej ekonomickej štruktúre. Dôsledkom znižovania domácej produkcie je znižovanie celkovej výkonnosti ekonomiky SR. Uvedené skutočnosti majú samozrejme aj negatívny dopad na zamestnanosť v regióne. Úlohou Bratislavského samosprávneho kraja bude v ďalšom období vytvárať vhodné územno-technické podmienky na podporu reštrukturalizácie odvetví, resp. jednotlivých podnikov na území kraja.

Podpora diverzifikácie stavebnej produkcie medzi jednotlivé okresy Bratislavského kraja

V rámci možností a kompetencií Bratislavského samosprávneho kraja sa odporúča podporovať diverzifikáciu stavebných činností v rámci celého územia Bratislavského kraja. Podporu odvetvia odporúčame realizovať v súlade s tým, aby sa jednotlivé jednotky stavebného hospodárstva umiestňovali mimo zastavaných a obytných území.

Kultúrny a kreatívny priemysel[26]

Predstavuje špecifickú časť ekonomiky, ktorá vytvára ekonomickú hodnotu na základe individuálneho kreatívneho vkladu a umeleckého nadania (tvorivé činnosti ako architektúra, dizajn, film, hudba a ďalšie). V rámci možností a kompetencií Bratislavského samosprávneho kraja sa odporúča podporovať odvetvia kultúry a kreatívneho priemyslu ako potenciálu pracovných príležitostí.

Aspekty striebornej ekonomiky[27]

~~Približne 80 % ľudí vo veku 50+ chodí na dovolenku trikrát ročne. Prieskumy tiež hovoria, že až 88 % európskych turistov uprednostňuje európske destinácie. Zaujímajú sa o nové miesta, nové spôsoby cestovania a sú ochotní za dobrý produkt zaplatiť. Majú nadbytok voľného času, čo z nich robí výbornú cieľovú skupinu pre turizmus. Seniori tiež hľadajú možné spôsoby ako stimulovať svoje fyzické, intelektuálne a duševné zdravie, pretože vek so sebou prináša aj rôzne choroby. V rámci EU je až 15 mil. ľudí telesne postihnutých a predpokladá sa, že v priebehu nasledujúcich 10 rokov bude tento počet ďalej narastať. Je preto potrebné, aby turistický a kultúrny sektor hľadali vhodné spôsoby zlepšenia ich produktov a služieb, marketingu a podpory predaja.~~

~~Dopyt striebornej ekonomiky bude málo citlivý na konjunktúrny vývoj. Vyplýva to zo spoľahlivosti demografických prognóz, výšky starobných dôchodkov a do určitej~~

[26] Zdroj: Stratégia rozvoja kultúry v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2015 – 2020, BSK, jún 2015

[27] Zdroj: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015

~~miery aj z príjmov z majetku, pri preferovaní konzervatívneho investovania. Takýto konjunktúrne necitlivý dopyt je žiaducim ďalším pilierom slovenskej ekonomiky.~~

~~Oblasti možnej podpory:~~

- ~~služby – geriatrická starostlivosť, asistenčné služby, agentúry domácej starostlivosti, bankové produkty,~~
- ~~výrobky – obliekanie a móda, špeciálna obuv, kompenzačné pomôcky, hygiena, senior hobby, produkty oddiaľujúce starnutie – nutričné preparáty, vitamíny,~~
- ~~prispôsobenie bývania – kuchyne, kúpeľne, toalety, inteligentné zariadenia a vybavenie domácností, ovládanie hlasom, postele a zdravý spánok,~~
- ~~komunikačné technológie – riešenie krízových situácií seniorov (centrálne pulty a podobné systémy), monitoring zdravotného stavu, eliminácia a oslabovanie zraku a sluchu,~~
- ~~voľný čas – možnosti vzdelávania, univerzity tretieho veku, nové médiá, kultúra a zábava pre seniorov, cestovanie, šport.~~

Starnutie populácie je v Európe dlhodobým trendom, ktorý začal pred niekoľkými desaťročiami. Tomu, že populácia v EÚ 28 starne relatívne rýchlo, nasvedčuje aj to, že medián veku sa za posledných 12 rokov zvyšoval podľa údajov Eurostatu v priemere o 0,3 roka (kým v roku 2001 bol na úrovni 38,3 r., tak do roku 2013 sa zvýšil na 41,9 r.). Podľa prognózy Eurostatu sa celkový počet obyvateľov Európskej únie od roku 2010 v počte 501 miliónov zvýši do roku 2040 na 526 miliónov, kedy bude najvyšší počet obyvateľov. Následne sa počet bude iba znižovať na 517 miliónov do roku 2060, pričom dôjde k prirodzenému úbytku obyvateľstva. Kým v roku 2010 bol podiel obyvateľov nad 65 rokov na populácii vo veku 15 – 64 rokov 17 %, do roku 2060 sa má zvýšiť na viac než 68 %. Podiel osôb vo veku 80 rokov a viac sa za 20 rokov od roku 2010 zvýši z 5 % na 12 %.

K relatívnemu nárastu vyšších vekových skupín obyvateľstva výrazným spôsobom prispeli aj dosiahnuté výsledky pokroku v ekonomickej, sociálnej, ale aj v medicínskej oblasti. V súvislosti so starnutím populácie sa do popredia čoraz viacej dostáva pojem strieborná ekonomika. Pod striebornou ekonomikou chápeme adaptáciu ekonomiky na budúce potreby rastúceho počtu starších ľudí, s čím súvisí vytváranie nových trhových príležitostí pre podnikateľský sektor (Deutsche Welle, 2005).

Okrem súvisiacich problémov, ktoré so sebou starnutie populácie prináša je možné túto skutočnosť vnímať aj ako výzvu, resp. príležitosť pre rozvoj nových segmentov hospodárstva – zameraných na potreby seniorov a ľudí v dôchodkovom veku. Jednou z nich sú aj príležitosti pre inovatívne firmy a ich produkty, ktoré by pomohli zlepšiť kvalitu života starších ľudí. Mnohé krajiny tak zakomponovávajú iniciatívy týkajúce sa technológií a starnutia do národných R&D politík alebo inovačných stratégií. Na úrovni Európskej únie sa doteraz prijalo niekoľko opatrení, ktoré by mali stimulovať tento trh a ktoré by mali pomôcť malým a stredným podnikom, ktoré na ňom pôsobia. Môžeme sem zaradiť napríklad spoločný program aktívneho a asistovaného bývania (the Active and Assisted Living Joint Programme), akčný plán informatizácie a elektronizácie zdravotníctva (the eHealth Action Plan), európske inovačné partnerstvo v oblasti aktívneho a zdravého starnutia (the European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing) či Horizont 2020, teda najväčší výskumný a inovačný program EÚ, v rámci ktorého možno nájsť výzvu týkajúcu sa zdravia, demografických zmien a blahobytu.

Starnúce obyvateľstvo vytvára početnú skupinu obyvateľstva, ktorá v podmienkach uplatňovania princípu aktívneho starnutia vytvára novú rastúcu skupinu spotrebiteľov so špecifickými požiadavkami, ako sú automobily s IKT čiastočne nahradzujúce oslabené zmyslové vnímanie, ubytovacie služby priateľské starnutiu, služby súvisiace so starostlivosťou o majetok – správa finančných portfólií, investícií

do nehnuteľností a pod. Konkrétne zmeny v parametroch verejného systému služieb veľmi ťažko predvídať. Je však jasné, že úloha verejného sektora bude čoraz viac klesať a do popredia sa dostanú platené služby poskytované súkromným sektorom, a teda veľký objem platieb súkromným opatrovateľským a zdravotným službám.

Starnúce obyvateľstvo vytvára početnú skupinu obyvateľstva, ktorí v podmienkach uplatňovania princípu aktívneho starnutia vytvárajú novú rastúcu skupinu spotrebiteľov so špecifickými požiadavkami ako sú:

- automobily s IKT čiastočne nahradzujúce oslabené zmyslové vnímanie,
- ubytovacie služby priateľské starnutiu,
- špecifické pracovné podmienky,
- služby súvisiace so starostlivosťou o majetok – správa finančných portfólií, investícií do nehnuteľností a pod.,
- trávenie voľného času, špecifické turistické služby,
- starostlivosť o zdravie a pod.

V prípade krajín s relatívne nižšími príjmami bude kľúčom k úspechu konceptu striebornej ekonomiky primárne uspokojenie základných potrieb domáceho trhu a efektívna schopnosť prilákať zahraničných zákazníkov do sektoru služieb. Vzhľadom na rastový potenciál skrytý v striebornej ekonomike by vlády mali zvážiť aplikáciu ekonomických a právnych stimulov, ktoré by zjednodušili prístup podnikov na domáce a zahraničné strieborné trhy.

Opatrenia zamerané na domáci trh, by mali zahŕňať:

- podporu záujmu a dostupnosť preventívnej zdravotnej starostlivosti;
- podporu dlhodobej starostlivosti a podporných služieb (dodávky jedla domov, a pod.);
- podpora neformálnej starostlivosti o seniora ako člena domácnosti
- podporu energeticky úsporného bývania.

Opatrenia zamerané na zahraničné trhy (vývozu tovarov a služieb):

- podpora domáceho turizmu zaujímavého pre zahraničných seniorov;
- podpora domácej zdravotnej starostlivosti, ktorá môže byť dopytovaná zahraničnými seniorov (vývoz služieb);
- podpora cezhraničnej dostupnosti zdravotnej a sociálnej starostlivosti (jednotný trh verejných služieb);
- podpora konkurencieschopnosti domácich výrobcov v súťaži so zahraničnými výrobcami, a tak prispieť k ich prístupu na zahraničné trhy.

Oblasti potenciálneho rozvoja slovenskej striebornej ekonomiky sú:

- pôdohospodárstvo a potravinárstvo (veľkovýrobná produkcia bio- /organických výrobkov, využitie vodného hospodárstva a lesníctva v turizme);
- stavebníctvo (v dôsledku klimatických zmien – výstavba seniorských mestečiek a druhých domovov seniorov, rekonštrukcie);
- doprava (autá pre seniorov vs. univerzálny dizajn, bezbariérovosť);
- ubytovacie a stravovacie služby, zábava a rekreácia (v dôsledku klimatických zmien príklon k miernemu pásmu, lokálne kultúry, kúpele, wellness);
- ICT pre bývanie (pohotovostné systémy, inteligentné bývanie – prepojenie spotrebičov, zjednodušovanie používania);
- ICT pre zdravie (zdravotné technológie pre starších, domáca starostlivosť, telemedicína);

- finančné a poisťovacie služby (pripoistenie zdravotné, penzijné a na odkázanosť, reverzná hypotéka, osobné poradenské služby);
- vzdelávanie (rekvalifikačné kurzy, univerzity tretieho veku, socializačno-náučné aktivity).

Obmedzovanie negatívnych dopadov stavebníctva na životné prostredie

V rámci rozvoja stavebníctva bude nevyhnuté v nasledujúcom období uvažovať s postupným obmedzovaním negatívnych vplyvov stavebnej výroby na životné prostredie.

6.5. Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo je úzko späté s materiálnym, sociálnym a kultúrnym rozvojom vidieka. Preto by sa mal ďalší rozvoj vidieka opierať o zachovanie životaschopnosti vidieckeho osídlenia prostredníctvom rozvoja zamestnanosti a infraštruktúry s ohľadom na mimoprodukčnú funkciu poľnohospodárstva.

Ekonomika Slovenska rástla v posledných rokoch rýchlejšie ako ekonomika poľnohospodárstva, čo sa odrazilo v poklese podielu poľnohospodárstva na rozhodujúcich ukazovateľoch národného hospodárstva (hrubá pridaná hodnota, medzispotreba a zamestnanosť). V roku ~~2007~~ 2020 podiel poľnohospodárstva na hrubom domácom produkte ~~klesol na~~ ~~2,5~~ predstavoval 1,1%.

Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov ako súbor ekonomických činností primárneho sektora zamestnávali v roku ~~2014~~ 2020 celkovo v Bratislavskom kraji ~~1817~~ 2 079 zamestnancov, čo predstavuje podiel pracujúcich len zhruba 0,5 % z pomedzi všetkých pracujúcich v kraji. Podľa Štatistického úradu SR má počet zamestnancov v tomto sektore v Bratislavskom kraji klesajúci charakter (2 366 zamestnancov v roku 2009, ~~1817~~ 2 079 zamestnancov v roku 2020 ~~2014~~).[28]

Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov z prvovýroby

Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov (tis. EUR)					
	2017~~2008~~	2018~~2009~~	2019~~2010~~	2020~~2011~~	2021~~2012~~
Bratislavský kraj					
Spolu	121 365 ~~80 469,90~~	127 021 ~~69 564,50~~	111 132 ~~84 158,60~~	137 290 ~~109 845,00~~	157 901 ~~114 557,20~~
Rastlinná	71 031 ~~41 483,70~~	67 792 ~~35 897,50~~	64 652 ~~45 438,90~~	80 620 ~~64 873,20~~	107 668 ~~67 076,00~~
Živočíšna	50 333 ~~38 986,20~~	59 230 ~~33 667,00~~	46 480 ~~38 719,70~~	56 670 ~~44 971,80~~	50 233 ~~47 481,30~~

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza ~~RegDat, júl 2013~~StatDat 2022

Vývoj celkových tržieb za predaj poľnohospodárskych výrobkov v Bratislavskom kraji má v rokoch ~~2008~~ 2017 až ~~2012~~ 2021 stúpajúci charakter až na rok 2019. V roku ~~2009~~ 2019 zaznamenáva tento ukazovateľ mierny pokles. Tržby z rastlinnej produkcie mali klesajúci charakter až na rok 2020 kedy zaznamenávame opätovný rast ~~kopírujú celkový trend vývoja tržieb za poľnohospodárske výrobky v Bratislavskom kraji~~. Vývoj tržieb za živočíšnu produkciu má v Bratislavskom kraji ~~mierne stúpajúci~~ kolísavý trend počas celého sledovaného obdobia. Bratislavský kraj dlhodobo patrí ku krajom s najnižším podielom tržieb za predaj rastlinnej a živočíšnej produkcie v SR.

Hrubá poľnohospodárska produkcia z hrubého obratu

[28] Zdroj: ~~Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015~~ Štatistický úrad SR, DATAcube, 2022

~~Poľnohospodárska produkcia (tis. EUR b.c.)~~					
~~-~~	~~2007~~	~~2008~~	~~2009~~	~~2010~~	~~2011~~
~~Bratislavský kraj~~					
~~Spolu~~	~~98 154,42~~	~~116 908,98~~	~~101 356,00~~	~~109 015,00~~	~~138 185,00~~
~~Rastlinná~~	~~59 782,25~~	~~65 292,44~~	~~55 903,00~~	~~61 647,00~~	~~86 017,00~~
~~Živočíšna~~	~~38 372,17~~	~~51 616,54~~	~~45 453,00~~	~~47 368,00~~	~~52 168,00~~

Poľnohospodárska produkcia (tis. EUR b.c.)					
	2016	2017	2018	2019	2020
Bratislavský kraj					
Spolu	191	131	133	119	133
Rastlinná	132	87	84	82	93
Živočíšna	58	44	49	37	40

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza ~~RegDat, júl 2013~~StatDat 2022

Vývoj ukazovateľa má z dlhodobého hľadiska ~~stúpajúci~~ kolísavý trend. Rastlinná produkcia má počas sledovaného obdobia kolísavý vývoj.~~, pričom pri porovnaní rokov 2007 a 2011 zaznamenáva ukazovateľ mierne rastúci trend. Na pozitívnom vývoji celkovej hrubej poľnohospodárskej produkcie sa, z dlhodobého hľadiska, podieľa najmä pozitívny vývoj živočíšnej produkcie.~~ V roku ~~2011~~ 2016 dosahuje ukazovateľ živočíšnej produkcie najvyššiu hodnotu pričom v porovnaní s ~~predchádzajúcim~~ rokom 2020 zaznamenáva približne ~~10~~ 30% ~~nárast~~ pokles.

Bratislavský kraj, pri porovnaní ukazovateľa hrubej poľnohospodárskej produkcie, dlhodobo patrí ku krajom s najnižším podielom tržieb za predaj rastlinnej a živočíšnej produkcie v SR.

V súčasnosti agropotravinársky komplex celej Slovenskej republiky, a teda aj na území Bratislavského kraja, patrí k zložitým sektorom čo do jeho produkcie ale i územného usporiadania.

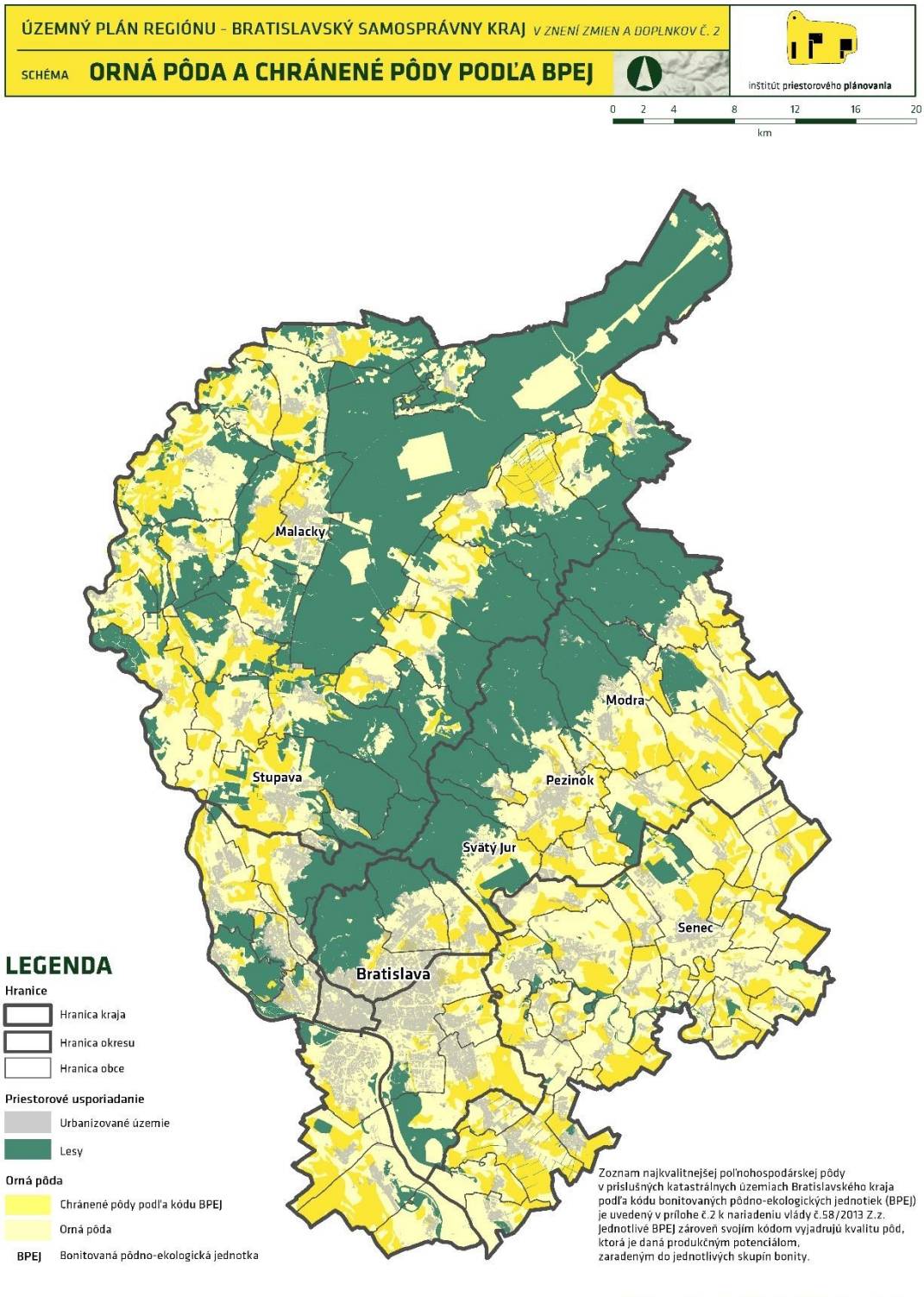
Poľnohospodárske podniky, v snahe udržať rentabilitu a efektívnosť výroby, uplatňujú racionalizačné opatrenia. Dochádza k optimalizácii rozsahu a efektívnosti výroby (ošípané, dojnice), uprednostňuje sa rastlinná výroba, zavádzajú sa nové technológie, znižujú sa zásoby komodít.

Tieto opatrenia síce pozitívne ovplyvňujú ekonomiku poľnohospodárskych podnikov, ale súčasne znižujú stavy hospodárskych zvierat a tým produkciu živočíšnej výroby v budúcich rokoch.

Podľa štatistického úradu SR v Bratislavskom kraji v primárnom sektore pracuje iba ~~1~~ 0,7 % zamestnancov. ~~Podľa evidencie Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory v Bratislave (október 2009) pracuje v poľnohospodárskych podnikoch 2 720 pracovníkov.~~

Existuje veľké množstvo podnikateľských subjektov, zaoberajúcich sa poľnohospodárskou prvovýrobou so sídlom v Bratislavskom kraji, ale pôdu v skutočnosti obhospodarujú v iných častiach Slovenska.

Výmery a celková intenzita poľnohospodárskej výroby je ťažko kvantifikovateľná v dôsledku neustáleho vznikania a zanikania právnických subjektov zaoberajúcich sa touto aktivitou, odbytových ťažkostí a ekonomiky pestovania.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA ORNÁ PÔDA A CHRÁNENÉ PÔDY PODĽA BPEJ
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Svätý Jur
Senec
Bratislava
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Priestorové usporiadanie
Urbanizované územie
Lesy
Orná pôda
Chránené pôdy podľa kódu BPEJ
Orná pôda
BPEJ Bonitovaná pôdno-ekologická jednotka
Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy
v príslušných katastrálnych územiach Bratislavského kraja
podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ)
je uvedený v prílohe č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013 Z.z.
Jednotlivé BPEJ zároveň svojím kódom vyjadrujú kvalitu pôd,
ktorá je daná produkčným potenciálom,
zaradeným do jednotlivých skupín bonity.

6.5.1. Rastlinná výroba

Medzi najväčšie a najvýznamnejšie poľnohospodárske subjekty zaoberajúce sa rastlinnou výrobou v Bratislavskom kraji patria PD Podunajské Biskupice, PD Vajnory, Družstvo podielnikov Devín - Záhorská Bystrica, Podielnícke družstvo Dunaj Rusovce, PD Budmerice, PD Šenkvice, PD Viničné – Slovenský Grob, PD Blatné, PD Chorvátsky Grob – Bernolákovo, Roľnícke družstvo podielnikov Most pri Bratislave, PD Úsvit – Dunajská Lužná, Jakos a.s., FirstFarms AGRAM s.r.o., Agropartner s.r.o., FirstFarms Mast Stupava a.s., a Vinohradnícka spoločnosť Modra. Okrem vyššie uvedených subjektov existuje v Bratislavskom kraji veľké množstvo menších poľnohospodárskych družstiev, obchodných spoločností a samostatne hospodáriacich roľníkov, ktorí hospodária na menších výmerách poľnohospodárskej pôdy a pestujú menšie množstvo poľnohospodárskych plodín.

Výmera obhospodarovanej pôdy v Bratislavskom kraji podľa okresov

~~Okres~~	~~Obhospodarovaná pôda v ha~~				
	~~spolu~~	~~orná pôda~~	~~lúky a pasienky~~	~~ovocné sady~~	~~vinice~~
~~Bratislava I~~	~~240,07~~	~~44,34~~	~~31,21~~	~~4,95~~	~~159,57~~
~~Bratislava II~~	~~6 711,27~~	~~5 352,49~~	~~1 313,47~~	~~99,09~~	~~85,00~~
~~Bratislava III~~	~~2 786,43~~	~~2 123,72~~	~~70,29~~	~~110,02~~	~~344,47~~
~~Bratislava IV~~	~~2 129,02~~	~~1 574,53~~	~~526,43~~	~~0,00~~	~~28,06~~
~~Bratislava V~~	~~4 488,60~~	~~4 290,01~~	~~21,72~~	~~27,39~~	~~76,11~~
~~Malacky~~	~~24 828,25~~	~~16 434,92~~	~~3 044,85~~	~~141,11~~	~~35,17~~
~~Pezinok~~	~~12 515,96~~	~~10 061,58~~	~~278,91~~	~~21,58~~	~~2 055,43~~
~~Senec~~	~~27 112,87~~	~~25 546,36~~	~~1 328,52~~	~~127,89~~	~~106,62~~
~~Kraj spolu~~	~~80 812,47~~	~~65 427,95~~	~~6 615,40~~	~~532,03~~	~~2 890,43~~

Okres	Obhospodarovaná pôda v ha				
	spolu	orná pôda	lúky a pasienky	ovocné sady	vinice
Bratislava I	162	1	6	-	1
Bratislava II	3 534	2 951	40	65	15
Bratislava III	1 692	585	184	33	470
Bratislava IV	3 309	1 997	545	79	108
Bratislava V	4 574	4 275	86	91	-
Malacky	33 038	25 060	6 433	334	196
Pezinok	16 775	11 407	1 441	46	3 155
Senec	26 521	24 803	168	132	387
Kraj spolu	**89 606**	**71 079**	**8 902**	**779**	**4 332**

~~Zdroj: Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Regionálna komora Bratislava, október 2009~~
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, 2022 (za rok 2021)

V Bratislavskom kraji obhospodarujú poľnohospodárske subjekty pôdu s celkovou výmerou ~~80 812,47~~ 89 606 ha. Najväčšiu časť z nej tvorí orná pôda (~~65 427,85~~ 71 079 ha). Vinice sú v Bratislavskom kraji obhospodarované iba na rozlohe ~~2 890,43~~ 4 332 ha. Ich význam v riešenom území treba spojiť s okresom Pezinok, kde tvoria až ~~71~~ 73 % výmery obhospodarovaných viníc v Bratislavskom kraji.

Zberová plocha poľnohospodárskych plodín v Bratislavskom kraji podľa okresov

Okres	Zberová plocha v ha							
	pšenica	jačmeň	kukurica na zrno	olejniny	cukrová repa	zemiaky	zelenina	krmoviny na ornej pôde
Bratislava I	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bratislava II	1 450,67	503,15	778,32	1 213,75	0,00	6,00	130,98	693,94
Bratislava III	790,44	323,46	228,26	595,77	0,00	0,00	0,00	320,57
Bratislava IV	210,28	174,16	358,81	59,00	0,00	0,00	0,00	160,00
Bratislava V	1 320,61	822,51	2 013,79	67,46	0,00	0,00	22,37	54,42
Malacky	3 267,84	1 550,05	1 509,36	2 957,84	236,77	85,43	557,24	6 598,05
Pezinok	2 968,11	1 824,06	1 031,23	2 020,61	60,69	0,00	0,00	961,60
Senec	7 897,39	3 875,29	3 254,33	3 775,29	483,20	982,64	345,85	3 191,86
Kraj spolu	**17 905,34**	**9 072,68**	**9 174,10**	**10 689,72**	**780,66**	**1 074,07**	**1 056,44**	**11 980,44**

Okres	Zberová plocha v ha							
	pšenica spolu	jačmeň spolu	kukurica na zrno	obilniny spolu	cukrová repa technická	zemiaky spolu	zelenina konzumná spolu	viacročné krmoviny na ornej pôde spolu
SR spolu	356 969,33	117 205,43	203 164,59	717 695,05	21 804,29	6 072,22	7 801, 18	124 078,27
Kraj spolu	**18 551,46**	**4 540,49**	**12 719,72**	**39 121,55**	**1 516,13**	**1 178,52**	**942,91**	**5 856,13**
V rámci SR (%)	**5,20**	**3,87**	**6,26**	**5,45**	**6,95**	**19,41**	**12,09**	**4,72**

Zdroj: Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Regionálna komora Bratislava, október 2009
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, Definitívne údaje o úrode poľnohospodárskych plodín a zeleniny v SR za rok 2021

Hektárové úrody vybraných poľnohospodárskych plodín podľa okresov

Okres	Hektárová úroda					
	zrniny spolu	obilniny	olejniny	zemiaky	cukrová repa	viacročné krmoviny na ornej pôde
Bratislava I-V	5,51	5,54	2,20	23,12	D	2,37
Malacky	3,76	3,89	1,36	19,64	D	2,51
Pezinok	5,12	5,29	2,69	-	-	3,59
Senec	5,66	5,71	2,21	34,74	62,45	3,90
Kraj spolu	**5,05**	**5,14**	**2,10**	**34,03**	**61,92**	**2,80**

(D) údaj nie je možné publikovať pre jeho dôverný charakter
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, 2022 za rok 2021

V Bratislavskom kraji je rastlinná výroba zameraná na pestovanie pšenice, jačmeňa, kukurice na zrno, olejnín, cukrovej repy, zemiakov, zeleniny a krmovín na ornej pôde. Najväčšiu zberovú plochu z týchto poľnohospodárskych plodín má pšenica. Najmenej sú pestované cukrová repa, zemiaky a zeleniny. Špeciálnym prípadom je okres Bratislava I, kde každá plodina má nulovú zberovú plochu.

Úroda poľnohospodárskych plodín za rok 2008 v Bratislavskom kraji podľa okresov2021

Okres	Úroda v tonách					
	pšenica	jačmeň	kukurica na zrno	olejniny	cukrová repa	zemiaky
Bratislava I	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bratislava II	8 281,73	2 757,84	8 302,89	3 603,92	3 364,04	331,10
Bratislava III	3 951,46	1 359,14	2 113,06	1 446,71	0,00	0,00
Bratislava IV	1 079,53	653,43	2 907,11	142,45	0,00	0,00
Bratislava V	7 329,00	4 500,36	13 509,75	141,36	0,00	0,00
Malacky	14 832,28	6 770,26	14 506,52	7 169,39	9 282,65	2 573,60
Pezinok	16 267,03	7 370,97	6 819,61	6 170,07	2 848,91	0,00
Senec	38 552,14	16 960,65	30 493,92	8 869,76	21 372,77	24 166,38
Kraj spolu	**90 293,17**	**40 372,65**	**78 652,86**	**27 543,66**	**36 868,37**	**27 071,08**

Okres	Úroda v tonách							
	pšenica spolu	jačmeň spolu	kukurica na zrno	obilniny spolu	cukrová repa technická	zemiaky spolu	zelenina konzumná spolu	viacročné krmoviny na ornej pôde spolu
SR spolu	2 002 235,1	592 739,9	1 597 698,8	4 308 037,6	1 364 381,9	151 100,0	147 796,3	525 803,3
BSK spolu	**89 655,6**	**20 323,9**	**82 771,9**	**201 108,6**	**93 872,5**	**40 100,5**	**23 008,8**	**16 368,8**
V rámci SR (%)	**4,48**	**3,43**	**5,18**	**4,67**	**6,88**	**26,54**	**15,57**	**3,11**

~~Zdroj: Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Regionálna komora Bratislava, október 2009~~
Zdroj: Definitívne údaje o úrode poľnohospodárskych plodín a zeleniny v SR za rok 2022

Teplé počasie a rovnomerné rozdelenie zrážok v priebehu vegetácie priaznivo ovplyvnili priemerné hektárové úrody a výšku produkcie všetkých plodín.

6.5.2. Vinohradníctvo a vinárstvo

Blízkosť svahov pohoria Malých Karpát a vhodné klimatické podnebie vytvárajú ideálne podmienky na pestovanie viniča a vinohradnícku činnosť. Niektoré z podnikov poľnohospodárskej prvovýroby sa špecializujú len na túto činnosť (PD Vinohrady, PD Svätý Jur, PD Limbach, Vinohradnícka spoločnosť Modra, Hacaj s.r.o., In Vino a.s., Karpatská perla s.r.o. a pod.). V ostatných podnikoch poľnohospodárskej prvovýroby v Malokarpatskej oblasti tvorí vinohradníctvo prevažujúcu časť výroby.

Malokarpatská vínna cesta je jedinečná sieť sídiel, komunikácií, výrobcov vína, podnikateľov v cestovnom ruchu, kultúrnych pracovníkov a ďalších nadšencov medzi Bratislavou a Trnavou, ktorá prispieva k rozvoju cestovného ruchu zameraného na zážitky z vína a vínnych produktov. Nositeľom týchto aktivít je Združenie Malokarpatská vínna cesta s viac ako 260 individuálnymi a kolektívnymi členmi. Mnohé obce, mestské časti a mestá v Bratislavskom kraji sú výraznou mierou zapojené do týchto aktivít, či už prostredníctvom producentov vína, pestovateľov viniča, miestnymi vinotékami, vinárskymi spolkami, ale aj kultúrnymi inštitúciami (Malokarpatské múzeum v Pezinku). Medzi najznámejšie sa radia Limbach, Budmerice, Šenkvice, Bratislava – Devín, Bratislava – Rača, Modra, Pezinok a mnoho ďalších.

Vinohradnícke oblasti

Slovenský vinohradnícky región sa člení na šesť oblastí. Do riešeného územia z neho zasahujú Malokarpatská vinohradnícka oblasť a Južnoslovenská vinohradnícka oblasť.

Malokarpatská vinohradnícka oblasť

- rozlohou a významom najväčšia na Slovensku, pás vinohradníckych miest a obcí pod Malými Karpatmi,
- tvorí ju 12 vinohradníckych rajónov, ~~120~~ 152 vinohradníckych obcí, vinohrady v ucelených vinohradníckych pásoch na svahoch Malých Karpát od Bratislavy smerom k Pezinku, k Horným Orešanom po Smolenice,
- priemerná ročná teplota vzduchu 9,6°C, z toho vo vegetačnom období 16,3°C,
- priemerné ročné zrážky 650 mm, vo vegetačnom období 400 mm,
- priemerná doba ročného slnečného svitu 2 200 hodín, z toho vo vegetačnom období 1 550 hodín,
- nadmorská výška územia do 300 m nad morom, svahovitosť územia od 0 do 30°,

- sú tu geologicky najrozličnejšie pôdne typy a druhy, pôdna reakcia neutrálna a pH kolíše od 6,8 do 7,2.

Južnoslovenská vinohradnícka oblasť

- naša najteplejšia vinohradnícka oblasť so suchým podnebím a miernymi zimami,
- tvorí ju 8 vinohradníckych rajónov, ~~114~~ 132 vinohradníckych obcí,
- najvyššie priemerné teploty vzduchu počas vegetácie dosahujú hodnotu 16,9 °C,
- úhrn atmosférických zrážok nepresahuje v priebehu vegetácie 325 mm,
- 1 550 hodín slnečného svitu, výživné teplé pôdy (umožňujú na chránených polohách produkovať väčší podiel výberových vín s prívlastkom),
- priemerná nadmorská výška 140 metrov, nížinná rovina, mierne zvlnená pahorkatina s riečnymi terasami,
- na pestovanie viniča najviac využívané ľahké piesočnaté až stredne ťažké bezskeletové pôdy s hlbším profilom, vinohradnícke trate nie sú ucelené, postupne sa upúšťa od pestovania viniča na nechránených nížinných rovinách, kde hrozí riziko mrazov.

Registrované vinohrady

Podmienky pestovania viniča na registrovaných plochách nachádzajúcich sa vo vinohradníckych oblastiach, ako aj podmienky výroby vinárskych produktov a ich uvádzanie na trh v záujme zabezpečenia zdravotnej neškodnosti a kvality ustanovuje zákon č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve.

Vinohradník je povinný registrovať sa vo vinohradníckom registri, ktorý vedie Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, ak užíva jednu vinohradnícku plochu alebo viac vinohradníckych plôch, ak ich celková výmera prevyšuje 1 000 m^2 alebo je menšia ako 1 000 m^2 a vinohradník uvádza hrozno na trh.

Z ~~4 528,264~~ 4 332 ha vinohradov, podľa katastra nehnuteľnosti, je Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym registrovaných ~~3 840,55~~ 3 916 ha v Šamorínskom, Bratislavskom, Stupavskom, Záhorskom, Seneckom, Pezinskom, Dolianskom a Modranskom vinohradníckom rajóne.

Vinohradnícke plochy zaregistrované vo vinohradníckom registri – Bratislavský kraj

Vinohradnícka oblasť	Vinohradnícky rajón	Okres	Vinohradnícka plocha v ha		
			spolu	obrábaná	neobrábaná
Južnoslovenská	Šamorínsky	Bratislava	~~15,53~~ 10,1	~~15,41~~ 8,6	~~0,13~~ 1,5
		~~Senec~~	~~12,00~~	~~10,51~~	~~1,49~~
Malokarpatská	Bratislavský	Bratislava	~~529,20~~ 420,9	~~468,95~~ 399,9	~~60,25~~ 81,0
	Stupavský	Bratislava	~~1,47~~ 1,3	~~1,41~~ 1,3	~~0,06~~ 0,1
		Malacky	~~178,60~~ 178,4	~~92,46~~ 76,7	~~86,14~~ 101,8
	Záhorský	Malacky	~~26,00~~ 134,8	~~0,00~~ 44,9	~~26,00~~ 89,9
	Senecký	Pezinok	~~30,71~~ 15,1	~~30,71~~ 8,0	~~0,00~~ 7,1
		Senec	~~218,14~~ 190,5	~~201,12~~ 173,4	~~17,03~~ 17,1
	Pezinský	Pezinok	~~1 653,59~~ 1 516,7	~~1 386,49~~ 1 343,2	~~267,11~~ 173,5
		Senec	0,3~~1~~	0,3~~1~~	0,00
	Dolianský	Pezinok	~~296,52~~ 290,2	~~266,43~~ 218,0	~~30,09~~ 72,2
	Modranský	Pezinok	~~878,48~~ 1 157,3	~~820,66~~ 1 049,7	~~57,82~~ 107,6
SPOLU			**~~3 840,55~~ 3 915,7**	**~~3 294,46~~ 3 263,9**	**~~546,12~~ 651,8**

Zdroj: Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, ~~2009~~2022

6.5.3. Živočíšna výroba

V Bratislavskom kraji sa na chov hospodárskych zvierat orientuje veľké množstvo subjektov poľnohospodárskej prvovýroby.

Počty hospodárskych zvierat v Bratislavskom kraji podľa okresov

~~Okres~~	~~Hovädzí dobytok~~			~~Ošípané~~		~~Ovce~~	~~Hydina~~
	~~spolu~~	~~z toho dojnice~~	~~kravy bez trhovej produkcie~~	~~spolu~~	~~z toho prasnice~~	~~spolu~~	~~spolu~~
~~Bratislava I~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~
~~Bratislava II~~	~~232,00~~	~~232,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~238,00~~	~~0,00~~
~~Bratislava III~~	~~570,00~~	~~289,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~
~~Bratislava IV~~	~~413,00~~	~~222,00~~	~~0,00~~	~~90,00~~	~~10,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~
~~Bratislava V~~	~~95,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~
~~Malacky~~	~~8 603,00~~	~~3 816,00~~	~~506,00~~	~~478,00~~	~~46,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~
~~Pezinok~~	~~2 091,00~~	~~1 022,00~~	~~0,00~~	~~1 996,00~~	~~186,00~~	~~68,00~~	~~0,00~~
~~Senec~~	~~2 991,00~~	~~1 090,00~~	~~321,00~~	~~2 709,00~~	~~187,00~~	~~0,00~~	~~33 607,00~~
~~Kraj spolu~~	~~14 995,00~~	~~6 671,00~~	~~827,00~~	~~5 273,00~~	~~429,00~~	~~306,00~~	~~33 607,00~~

Okres	Hovädzí dobytok		Ošípané		Ovce		Hydina	
	spolu	kravy	spolu	z toho prasnice	spolu	z toho bahnice	spolu	z toho sliepky
Bratislava I-V	940	470	625	D	1 134	944	44 874	-
Malacky	9 271	4 528	177	-	315	178	D	D
Pezinok	1 003	425	14 138	3 443	135	100	D	D
Senec	1 609	705	224	D	142	136	73 219	73 216
Kraj spolu	**12 823**	**6 128**	**15 165**	**3 473**	**1 726**	**1 358**	**596 876**	**505 604**

~~Zdroj: Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Regionálna komora Bratislava, október 2009~~
-ležatá čiarka (-) jav sa nevyskytoval
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, 2022

Chov hovädzieho dobytka zaznamenal v roku ~~2008~~ 2021 degresívny trend. Z dôvodu vysokých vstupných nákladov a nízkej ceny mlieka naďalej pokračuje tendencia znižovania ich počtov, zhoršujú sa niektoré reprodukčné a úžitkové parametre zvierat. Stav hovädzieho dobytka v roku ~~2009~~ 2021 je v Bratislavskom kraji ~~14 995~~ 12 823 kusov. Ich chovu sa venuje Roľnícke družstvo podielnikov Most pri Bratislave, PD Chorvátsky Grob – Bernolákovo so sídlom v Chorvátskom Grobe, PD Podunajské Biskupice, PD Vajnory, Družstvo podielnikov Devín ~~Devínska Nová Ves~~ – Záhorská Bystrica, PD Lozorno, PD Budmerice, Vinohradnícke a poľnohospodárske družstvo Modra, PD v Šenkviciach, PD Viničné – Slovenský Grob, PD ÚSVIT pri Dunaji ~~Dunajská Lužná~~, PD v Tomášove, PD v Kráľovej pri Senci, Jakos a.s., ~~Gestüt Güthler Hof, s.r.o.~~ GGH, s. r. o., FirstFarms AGRA M s.r.o., Agropartner s.r.o., FirstFarms Mast Stupava a.s., ~~BOS-POR-Agro s.r.o.~~ a mnoho ďalších fariem a samostatne hospodáriacich roľníkov.

~~Chov ošípaných bol v priebehu roka 2008 v kríze. K zníženiu cien kŕmnych obilnín došlo až v období žatvy a ceny jatočných ošípaných začali rásť až v júni. Tento vývoj sa prejavil v zmiernení tempa poklesu prasníc i ošípaných spolu.~~ V roku ~~2009~~ 2021 je v Bratislavskom kraji stav ošípaných ~~5 273~~ 15 165 kusov. Najvýznamnejšími chovateľmi ošípaných sú PD Chorvátsky Grob ~~–~~ Bernolákovo so sídlom v Chorvátskom Grobe, Družstvo podielnikov ~~Devínska Nová Ves~~ Devín – Záhorská Bystrica, PD Budmerice, PD Viničné – Slovenský Grob, PD ÚSVIT pri Dunaji ~~Úsvit Dunajská Lužná~~, Jakos a.s., Agropartner s.r.o. a ďalšie menšie prevádzky.

Chov oviec pokračoval v pozitívnom vývoji predchádzajúcich rokov. V priebehu roka nedošlo k žiadnym dramatickým výkyvom, počet zvierat mierne vzrástol a ani v mliekovej a vlnovej úžitkovosti nedošlo k výrazným negatívnym zmenám. Najvýznamnejším chovateľom oviec v Bratislavskom kraji je Poľnohospodárske výrobné družstvo Báhoň. Chov oviec je v riešenom území málo rozšírený.

Tendencia poklesu počtu chovanej hydiny z predchádzajúcich rokov na Slovensku pokračovala aj v roku 2021 ~~2008~~. Najvýznamnejším chovateľom hydiny v Bratislavskom kraji je PD Kráľová pri Senci.

V Bratislavskom kraji sa nachádza viacero samostatne, súkromne hospodáriacich subjektov, ktorí sa venujú chovu koní a činnosťami s tým súvisiacimi.

6.5.4. Pozemkové úpravy

V Bratislavskom kraji bolo do roku 2004 realizovaných 12 projektov pozemkových úprav spolufinancovaných Európskou úniou. Z toho k roku 2012 bolo do katastra nehnuteľností zapísaných sedem projektov pozemkových úprav – Čunovo, Nový svet, Vištuk, Báhoň, Malé Leváre, Veľké Leváre, Záhorská Ves. Rozpracovaných je ešte päť projektov pozemkových úprav – Malé Tŕnie, Veľké Tŕnie, Malý Biel, Veľký Biel, Zohor, spredpokladaným termínom ukončenia v roku 2013.

Pozemkové úpravy do roku 2004 zapísané do katastra nehnuteľností: Rača, Vinosady, Modra, Pezinok, Svätý Jur, Gajary, Jakubov.

Projekty jednoduchých pozemkových úprav zapísané do katastra nehnuteľností:

- Bratislava: Vinohrady lokalita Drienovec, Rača lokalita Krátke, Vrakuňa lokalita Horná tabuľa, Dúbravka lokalita Hrubá lúka,
- Marianka, Svätý Jur lokalita Juh,
- ~~Projekty jednoduchých pozemkových úprav prebiehajúce konanie:~~
- ~~Bratislava: Čunovo lokalita Konopiská, Záhorská Bystrica lokalita Dievči hrádok, Devínska Nová Ves lokalita Kamenáče a Pobočné, Lamač Štamperky,~~

- ~~Zohor, Stupava, Svätý Jur lokalita Bratislava záhumenice, Dubová Od chotáre a Za Hoštákmi.~~

V prípravnom konaní sú projekty jednoduchých pozemkových úprav v Bratislave ~~Devín lokalita Nové Sady, Podunajské Biskupice lokalita Prvý diel, Vajnory lokalita Nemecká dolina~~JPÚ Záhorská Bystrica, lokality Piesky. Prebiehajúce pozemkové úpravy sa týkajú v Bratislave Ružinov – lokalita Nové záhrady, Lamač, Podunajské Biskupice – lokalita Prvý diel, Vajnory – lokalita Nemecká dolina – Koncové, Rusovce – Hlavatého sad, Devínska Nová Ves – lokalita Vápenice, Devínska Nová Ves – Pod Bačnegovicami, Devín – Obnova viníc Devín, Rusovce – Hospodársky dvor Rusovce.

6.5.5. Poľnohospodárska pôda

Poľnohospodárska pôda riešeného územia je zaradená do pôdno-ekologických oblastí, pôdno-ekologických podoblastí a pôdno-ekologických regiónov, a to:

- Karpaty (56 109,3635 ha)
  - Nižšie pohorie
  - Malé Karpaty
- Podunajská nížina (72 822,2431 ha)
  - Podunajská pahorkatina
  - Trnavská pahorkatina
  - Podunajská rovina
  - Žitný ostrov
  - Malodunajská niva a Prikarpatská depresia
- Záhorská nížina (76 311,4010 ha)
  - Borská rovina
  - Bor
  - Podmalokarpatská zníženina
  - Dolnomoravská niva a Záhorské pláňavy

Bratislavský kraj sa zaraďuje medzi kraje s najvyšším produkčným potenciálom pôd Slovenska. Z neho najprodukčnejšie sú Podunajská nížina a Záhorská nížina.

Poľnohospodársky využívané pozemky v okresoch Bratislava II, Bratislava III (okrem Nové Mesto), Bratislava IV (okrem Karlová Ves, Devín), Bratislava V (, Malacky (okrem obce Jablonové, Marianka, Plavecký Štvrtok, Studienka, Veľké Leváre, Záhorie-vojenský obvod, Závod), Pezinok (okrem obce Dubová, Limbach, Píla) a Senec patria podľa prílohy č. 1, Nariadenia vlády č. 174/2017 Z. z. ~~617/2004~~, ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti medzi zraniteľné oblasti.

Súčasná krajinná štruktúra podľa druhov pozemkov

Druhy pozemkov a ich percentuálne zastúpenie v Bratislavskom kraji - stav ~~k 10.12.2011~~ za rok 2021

Druhy pozemkov a ich percentuálne zastúpenie v Bratislavskom kraji

Druh pozemku	Výmera (v ha)	Percentuálne zastúpenie	
		z poľnohospodárskej	z celkovej
Orná pôda	71 079~~72 449~~	79,32~~79,32~~	34,63~~35,39~~
Chmeľnica	0	0,00	0,00
Vinica	4 332 ~~4464~~	4,89	2,11~~2,27~~
Záhrada	4 514~~4577~~	5,04~~4,98~~	2,20~~2,33~~
Ovocný sad	780~~772~~	0,87~~0,86~~	0,38
Trvalý trávny porast	8 902~~9073~~	9,93~~9,95~~	4,34~~4,52~~
Poľnohospodárska pôda spolu	89 606~~91 336~~	100,00	43,65~~44,89~~
Lesná pôda	75 095~~75 129~~	-~~-~~	36,58~~36,69~~
Vodná plocha	58 368~~5804~~	-~~-~~	28,43~~2,14~~
Zastavaná plocha	17 832~~16 539~~	-~~-~~	8,69~~8,16~~
Ostatná plocha	16 892~~16454~~	-~~-~~	8,23~~8,12~~
Spolu	**205 262**	**-**	**100,00**

~~Zdroj: Katastrálny portál, 2014~~
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, 2022

Poľnohospodárske pôdy v Bratislavskom kraji zaberajú 3,8 % a orné pôdy 5,1% z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy v Slovenskej republike. Podiel poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery Bratislavského kraja má klesajúci trend (~~45,2~~ 44,4% v roku 2014 ~~2009~~, ~~44,3~~ 43,65% v roku 2021~~2014~~). Z poľnohospodárskej pôdy má prevládajúce zastúpenie orná pôda (~~79,2~~ 79,32%), ostatné druhy poľnohospodárskej pôdy (chmeľnica, vinica, záhrada, ovocný sad a trvalý trávny porast) zaberajú približne 20 %. Okresy Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V sú urbanisticky intenzívne využívané a výmeru plochy s poľnohospodárskou pôdou majú malú. Najväčšie výmery poľnohospodárskej pôdy nájdeme v okresoch Senec, Pezinok a Malacky.

Bratislavský kraj sa zaraďuje medzi kraje (tretí v poradí) s najvyšším produkčným potenciálom pôd Slovenska. Z neho najprodukčnejšie sú Podunajská nížina a Záhorská nížina.

Vývoj výmery poľnohospodárskej pôdy v Bratislavskom kraji

Rok	Poľnohospodárska pôda (ha)	
	Orná pôda	Poľnohospodárska pôda spolu
1997	77 604	96 191
2002	76 038	95 898
2005	75 183	95 322
2007	74 750	99 272
2009	73 389	92 802
2010	73 178	92 532
2013	72 553	91 661
2014	72 449	91 336
2017	71 751	90 343
2020	71 169	89 726
2021	71 079	89 606

~~Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky~~
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, 2022

Dôležitým kvantitatívnym parametrom hodnotenia zdrojov poľnohospodárskych pôd i potreby ich zachovania pre ďalšie generácie je výmera poľnohospodárskej pôdy na jedného obyvateľa.

Všeobecne platí, že čím je táto hodnota vyššia, tým stabilnejší je región, najmä z hľadiska zabezpečenia potravinovej sebestačnosti.

- Na 1 obyvateľa SR pripadá – ~~0,27~~0,25 ha ornej pôdy a ~~0,45~~0,43 ha poľnohospodárskej pôdy.
- Na 1 obyvateľa Bratislavského kraja pripadá – ~~0,11~~0,10 ha ornej pôdy a ~~0,16~~0,12 ha poľnohospodárskej pôdy.

Základné charakteristiky poľnohospodárskej pôdy v Bratislavskom kraji

Rok	Orná pôda (ha) pripadajúca na 1 obyvateľa	Poľnohospodárska pôda (ha) pripadajúca na 1 obyvateľa	Stupeň zornenia (%)
2002	0,13	0,16	79,29
2007	0,12	0,16	79,30
2009	0,12	0,15	79,08
2010	0,12	0,15	79,08
2013	0,11	0,15	79,30
2014	0,11	0,15	79,30
2017	0,11	0,14	79,42
2020	0,11	0,13	79,32
2021	0,10	0,12	79,32

~~Zdroj: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015~~Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2022, DATAcube, vlastný výpočet

Výmera pôd pripadajúca na 1 obyvateľa (ha)

Okres	Poľnohospodárska pôda na 1 obyvateľa	Orná pôda na 1 obyvateľa
Bratislava I	0,00	-
Bratislava II	~~0,04~~0,03	~~0,03~~0,02
Bratislava III	~~0,03~~0,02	0,01
Bratislava IV	~~0,04~~0,03	~~0,03~~0,02
Bratislava V	0,04	~~0,04~~0,03
Malacky	~~0,53~~0,42	~~0,39~~0,32
Pezinok	~~0,32~~0,24	~~0,22~~0,16
Senec	~~0,56~~0,27	~~0,53~~0,25
Kraj spolu	**~~0,16~~0,12**	**~~0,13~~0,10**

~~Zdroj: VUPOP Bratislava, 2007~~
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2022 (za rok 2021), DATAcube, vlastný výpočet

Kvalita poľnohospodárskych pôd je vyjadrená aj percentom zornenia – predstavuje podiel výmery ornej pôdy k poľnohospodárskej pôde.

Stupeň zornenia poľnohospodárskej pôdy

Okres	2009~~2005~~	2014~~2006~~	2017~~2007~~	2020~~2008~~	2021~~2009~~
Bratislava I	0,58~~0,6~~	0,60~~0,6~~	0,61~~0,6~~	0,62~~0,6~~	0,06~~0,6~~
Bratislava II	83,44~~83,6~~	83,80~~83,7~~	83,52~~83,7~~	83,48~~83,3~~	83,50~~83,4~~
Bratislava III	34,89~~36,0~~	34,55~~35,1~~	34,62~~35,0~~	34,51~~34,8~~	34,57~~34,9~~
Bratislava IV	61,86~~62,4~~	61,30~~62,6~~	61,03~~62,6~~	60,38~~62,3~~	60,35~~61,9~~
Bratislava V	93,86~~92,5~~	93,45~~94,0~~	93,50~~93,9~~	93,47~~93,9~~	93,46~~93,9~~
Malacky	74,49~~73,3~~	75,56~~73,3~~	75,89~~73,1~~	75,82~~72,7~~	75,85~~74,5~~
Pezinok	68,50~~68,5~~	68,02~~68,5~~	68,02~~68,4~~	68,01~~68,5~~	68,00~~68,5~~
Senec	93,79~~94,1~~	93,65~~94,1~~	93,61~~94,0~~	93,53~~93,9~~	93,52~~93,8~~
Kraj spolu	79,08~~**78,9**~~	79,34~~**79,0**~~	79,42~~**78,8**~~	79,32~~**78,5**~~	79,32~~**79,1**~~
Slovenská republika	58,64~~**58,8**~~	58,92~~**58,7**~~	59,14~~**58,7**~~	59,17~~**58,7**~~	59,18~~**58,7**~~

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2011, DATAcube, vlastný výpočet

V Bratislavskom kraji je stupeň zornenia z poľnohospodárskej pôdy výrazne nad priemerom SR. Výnimku tvorí okres Bratislava I a čiastočne aj okres Bratislava III. Jedná o stabilný ukazovateľ riešeného územia.

6.5.6. Vývoj výmery pôdy

Vývoj výmery poľnohospodárskej pôdy v SR (tis. Ha)

Rok	Poľnohosp. Pôda	Orná pôda	Lesná pôda
1950	2 785	1 711	1 723
1990	2 448	1 509	1 989
1997	2 444	1 472	1 996
2001	2 439	1 441	2 002
2011	2 414	1 416	2 026
2021	2 374	1 405	2 029

~~Zdroj: Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy, Štatistický úrad Slovenskej republiky, Katastrálny portál~~
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, 2022

Vývoj výmery poľnohospodárskej a ornej pôdy má dlhodobo klesajúci trend:

- Od roku ~~1950~~ 1997 do roku ~~2011~~ 2021 ubudlo ~~371 000~~ 71 000 ha poľnohospodárskej pôdy a ~~295 000~~ 67 000 ha ornej pôdy.
- Dôvodom úbytku poľnohospodárskej pôdy je jej záber na nepoľnohospodárske využitie, ale aj zalesňovanie.
- Naopak výmera lesnej pôdy má stúpajúci charakter.
- V období rokov ~~1950~~ 1997 až ~~2011~~ 2021 sa výmera lesnej pôdy zvýšila o ~~303 000~~ 33 000 ha.

Vývoj výmery pôdy od roku ~~1997~~ 2011 do roku ~~2011~~ 2021 v okresoch Bratislavského kraja (ha)

~~Okres~~	~~Poľnohosp. Pôda~~		~~Orná pôda~~		~~Lesná pôda~~	
	~~rok 1997~~	~~rok 2011~~	~~rok 1997~~	~~rok 2011~~	~~rok 1997~~	~~rok 2011~~
~~Bratislava I~~	~~189~~	~~169~~	~~1~~	~~1~~	~~-~~	~~-~~
~~Bratislava II~~	~~4 142~~	~~3 764~~	~~3 299~~	~~3 146~~	~~1 048~~	~~1 052~~
~~Bratislava III~~	~~1 888~~	~~1 773~~	~~695~~	~~609~~	~~3 164~~	~~3 161~~
~~Bratislava IV~~	~~3 757~~	~~3 506~~	~~2 667~~	~~2 152~~	~~3 213~~	~~3 209~~
~~Bratislava V~~	~~4 910~~	~~4 721~~	~~4 548~~	~~4 423~~	~~674~~	~~673~~
~~Malacky~~	~~34 257~~	~~33 749~~	~~26 782~~	~~25 331~~	~~49 686~~	~~49 496~~
~~Pezinok~~	~~17 545~~	~~17 064~~	~~12 120~~	~~11 622~~	~~16 104~~	~~16 111~~
~~Senec~~	~~29 532~~	~~27 376~~	~~27 686~~	~~25 658~~	~~1 361~~	~~1 353~~
~~Kraj spolu~~	~~96 220~~	~~92 122~~	~~77 798~~	~~72 942~~	~~75 250~~	~~75 055~~

Okres	Poľnohosp. pôda		Orná pôda		Lesná pôda	
	rok 2011	Rok 2021	rok 2011	Rok 2021	rok 2011	Rok 2021
Bratislava I	169	162	1	0,1	-	0,1
Bratislava II	3 764	3534	3 146	2951	1 052	1 030
Bratislava III	1 773	1692	609	585	3 161	3 157
Bratislava IV	3 506	3309	2 152	1997	3 209	3 209
Bratislava V	4 721	4574	4 423	4275	673	668
Malacky	33 749	33038	25 331	25060	49 496	49 567
Pezinok	17 064	16775	11 622	11407	16 111	16 122
Senec	27 376	26521	25 658	24803	1 353	1 341
Kraj spolu	92 122	89606	72 942	71079	75 055	75 095

~~Zdroj: ÚPN VÚC Bratislavského kraja v súhrnnom znení zmien a doplnkov, Katastrálny portál~~
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, 2022

Vývoj výmery pôdy od roku ~~1997~~ 2011 do roku ~~2014~~ 2021 v okresoch Bratislavského kraja (ha)

Okres	Poľnohosp. pôda			
	rok 1997	rok 2011	Rok 2014	Rok 2021
Bratislava I	189	169	166	162
Bratislava II	4 142	3 764	3 722	3 534
Bratislava III	1 888	1 773	1 748	1 692
Bratislava IV	3 757	3 506	3 473	3 309
Bratislava V	4 910	4 721	4 624	4 574
Malacky	34 257	33 749	33 254	33 038
Pezinok	17 545	17 064	16 923	16 775
Senec	29 532	27 376	27 223	26 521
Kraj spolu	96 220	92 122	91 135	89 606

~~Zdroj: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015~~
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, 2022

Vývoj výmery pôdy v Bratislavskom kraji sa zhoduje s vývojom výmery pôdy v Slovenskej republike.

Len v okresoch Bratislavského kraja (okrem okresu ~~Bratislava II~~ Malacky a Pezinok) došlo od roku ~~1997~~ 2011 aj k zníženiu výmery lesnej pôdy.

Podiel poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery Bratislavského kraja bol ~~44,4~~ 43,65 % v roku ~~2014~~ 2021. Najväčšie výmery poľnohospodárskej pôdy nájdeme v okresoch Malacky (~~36,5~~ 36,9 %). Senec (~~29,9~~ 29,6 %) a Pezinok (~~18,6~~ 18,7 %), ktoré majú najväčší potenciál jej využitia pre rozvoj poľnohospodárstva a agroturistiky. Blízkosť svahov pohoria Malých Karpát a vhodné klimatické podnebie vytvárajú v Bratislavskom kraji ideálne podmienky na pestovanie viniča a vinohradnícku činnosť. Napriek nevýraznému podielu vinohradov v štruktúre pôdneho fondu zohráva Bratislavský kraj významnú úlohu v produkcii viniča v Slovenskej republike. Rozvoj vinohradníctva môže byť prepojený aj s rozvojom cestovného ruchu (Malokarpatská vínna cesta).[29]

Analýza vývoja výmery viníc

Vývoj výmery viníc od roku ~~1997~~ 2011 do roku ~~2011~~ 2021 v okresoch Bratislavského kraja (ha)

Okres	Výmera viníc v BSK ~~k 1.1.1997~~ v roku 2011 (ha)	Výmera viníc v BSK na základe KN ~~k 10.12.2011~~v roku 2021 (ha)
Bratislava I	1~~2~~	1~~2~~
Bratislava II	15~~43~~	15~~15~~
Bratislava III	540~~668~~	470~~541~~
Bratislava IV	128~~152~~	108~~128~~
Bratislava V	-~~-~~	-~~-~~
Malacky	212~~342~~	196~~212~~
Pezinok	3 238~~3 352~~	3 155~~3 238~~
Senec	393~~549~~	387~~393~~
Kraj spolu	**4 529~~5 108~~**	**4 332~~4 529~~**

~~Zdroj: ÚPN VÚC Bratislavského kraja v súhrnnom znení zmien a doplnkov, Katastrálny portál~~
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube, 2022

[29] ~~Zdroj: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015~~

Vývoj úrody hrozna v Slovenskej republike

Rok	Zberová plocha (ha)	Úroda (t)	Úroda z ha (t)
~~1970~~	~~17 466~~	~~94 449~~	~~5,41~~
1980	24 558~~24 558~~	138 427~~138 427~~	5,64~~5,64~~
1990	23 842~~23 842~~	140 297~~140 297~~	5,88~~5,88~~
2000	17 435~~17 435~~	61 092~~61 092~~	3,50~~3,50~~
2010	8 152~~8 152~~	21 120~~21 120~~	2,59~~2,59~~
2020	7 752	44 066	5,68

Zdroj: Štatistický úrad SR, Definitívne údaje o úrode poľnohospodárskych plodín a zeleniny v SR za rok 2021

Vývoj úrody hrozna je ovplyvnený vývojom zberovej plochy – do roku 1980 zaznamenávame jej nárast. V rokoch 1980 – 1990 výmera zberovej plochy už mierne klesá, ale úroda napriek tomu dosahuje najvyššie hodnoty. Od roku 1990 dochádza k výraznému poklesu zberovej plochy hrozna v Slovenskej republike a následne aj úrody hrozna.

Definitívna úroda vinohradov v Bratislavskom kraji

Rok	Vinohrady rodiace spolu		
	zberová plocha (ha)	úroda (t)	úroda z ha (t)
2008	1 555,02	8 985,7	5,78
2009	1 440,44	7 888,4	5,48
2010	1 382,61	2 579,2	1,87
2019	1 248	6 880	5,51
2020	1 192	7 946	6,66
2021	1 194	5 986	5,01

Zdroj: Štatistický úrad SR, Definitívne údaje o úrode poľnohospodárskych plodín a zeleniny v SR za rok 2021, 2020, 2019

Tak ako v celej Slovenskej republike, tak aj v Bratislavskom kraji dochádza v posledných rokoch k úbytku výmery vinohradov a tým aj znižovaniu úrody.

6.5.7. Hydromelioračné zariadenia

Súčasná hydrografická situácia Bratislavského kraja je výsledkom rozsiahlych meliorač ných úprav. Hydromelioračné zariadenia (závlahy a odvodnenia) sú vybudované na ploche cca 50 000 ha. Ich správcom je štátny podnik Hydromeliorácie, a.s.

~~Závlahy vo vlastníctve štátu podľa okresov~~

~~Okres~~	~~Počet stavieb~~	~~Počet čerpacích staníc~~	~~Výmera závlah v ha~~
~~Bratislava I~~	~~0~~	~~0~~	~~0~~
~~Bratislava II~~	~~1~~	~~3~~	~~350~~
~~Bratislava III~~	~~4~~	~~1~~	~~836~~
~~Bratislava IV~~	~~2~~	~~4~~	~~2 440~~
~~Bratislava V~~	~~3~~	~~3~~	~~3 186~~
~~Malacky~~	~~19~~	~~15~~	~~11 633~~
~~Pezinok~~	~~10~~	~~9~~	~~3 919~~
~~Senec~~	~~14~~	~~18~~	~~15 413~~
~~Kraj spolu~~	~~53~~	~~53~~	~~37 777~~

~~Zdroj: Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, 2009~~

~~Stavby závlah svojou podzemnou rúrovou sieťou pokrývajú 37 777 ha poľnohospodárskej pôdy.~~

~~Odvodnenia vo vlastníctve štátu podľa okresov~~

~~Okres~~	~~Počet odvodňovacích kanálov~~	~~Dĺžka v km~~	~~Výmera odvodnenia v ha~~
~~Bratislava I~~	~~0~~	~~0,000~~	~~0~~
~~Bratislava II~~	~~0~~	~~0,000~~	~~0~~
~~Bratislava III~~	~~5~~	~~6,390~~	~~33~~
~~Bratislava IV~~	~~13~~	~~10,507~~	~~188~~
~~Bratislava V~~	~~0~~	~~0,000~~	~~0~~
~~Malacky~~	~~313~~	~~307,243~~	~~8 292~~
~~Pezinok~~	~~68~~	~~60,132~~	~~2 000~~
~~Senec~~	~~12~~	~~14,890~~	~~264~~
~~Kraj spolu~~	~~411~~	~~399,162~~	~~10 777~~

~~Zdroj: Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, 2009~~

~~Stavby odvodnení predstavujú v bratislavskom regióne odvodňovacie kanály v počte 411 a celkovej dĺžke 399 km. Celková plocha odvodnenej poľnohospodárskej pôdy predstavuje 10 777 ha.~~

Závlahy a odvodnenia

	Výmera závlah v ha	Výmera odvodnenia v ha
Bratislava I	0	0
Bratislava II	1 377	0
Bratislava III	337	143
Bratislava IV	2 108	532
Bratislava V	3 129	0
Malacky	13 254	5 689
Pezinok	3 985	1 859
Senec	16 262	209
Kraj spolu	**40 454**	**8 433**

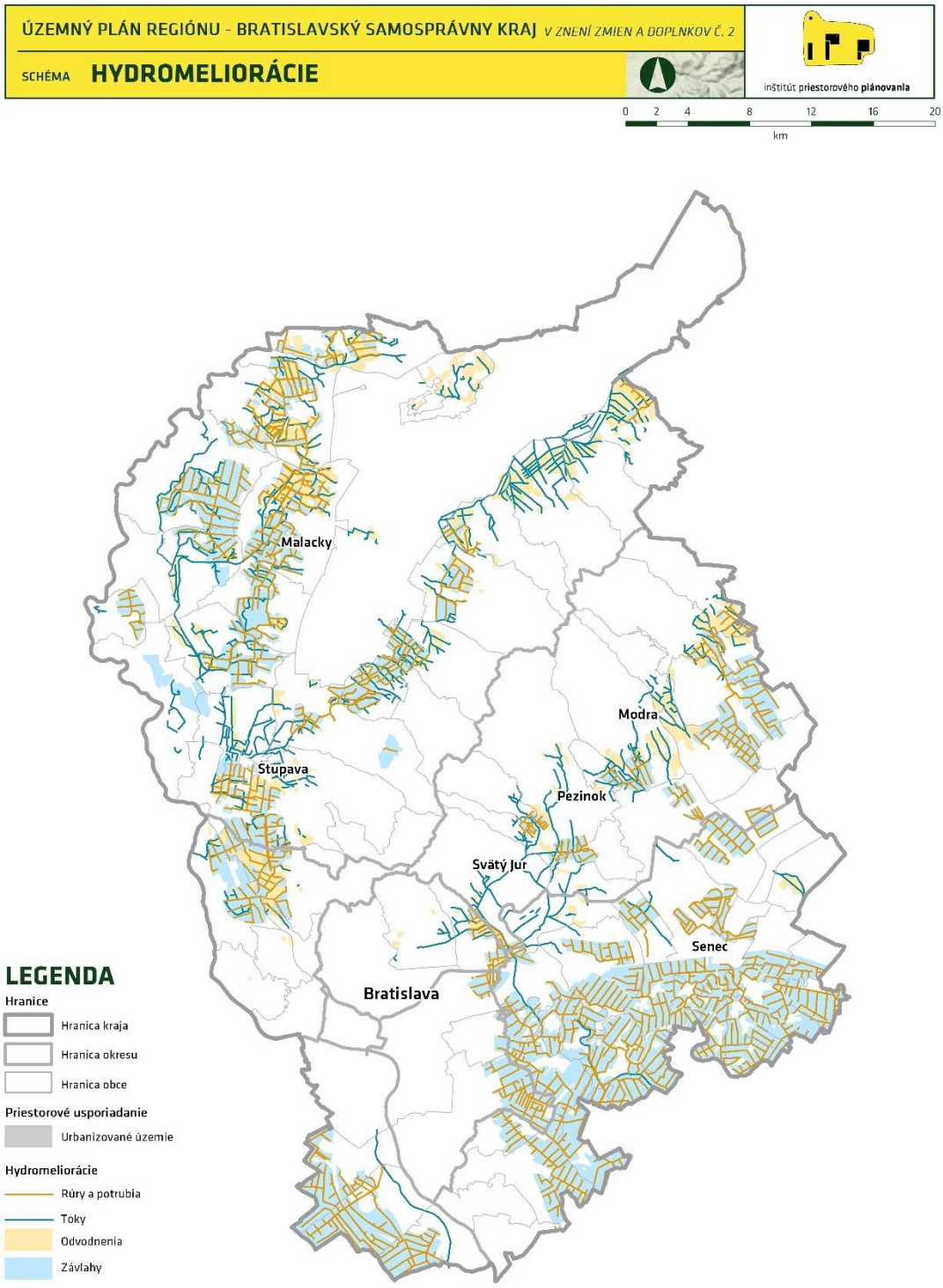
Zdroj: Hydromeliorácie, š.p., vlastný výpočet

Stavby závlah svojou podzemnou rúrovou sieťou pokrývajú cca 40 624 ha poľnohospodárskej pôdy. Celková plocha odvodnenej poľnohospodárskej pôdy predstavuje cca 8 669 ha.

Územný plán regiónu Bratislavského kraja navrhuje zmenu funkčného využitia hlavne poľnohospodárskej pôdy v prospech rozvoja dopravy. Následkom znižovania výmery poľnohospodárskej pôdy bude znížená výrobná základňa pre poľnohospodársku výrobu.

V okolí hospodárskych dvorov najmä s prevádzkou živočíšnej výroby, ale aj rastlinnej výroby je vhodné vysádzať izolačnú zeleň, aby sa zabránilo negatívnemu vplyvu hluku, prachu a zápachu na bytovú zástavbu, potravinárske a školské zariadenia, zariadenia občianskej vybavenosti, športové a rekreačné zariadenia a pod.

Úplne alebo čiastočne opustené hospodárske dvory by mali byť ďalej využívané. Vhodnou funkciou pre tieto areály je priemysel alebo výroba, ktoré môžu byť kombinované s poľnohospodárskou výrobou (v prípade čiastočne opusteného hospodárskeho dvora).

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA HYDROMELIORÁCIE
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Svätý Jur
Senec
Bratislava
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Priestorové usporiadanie
Urbanizované územie
Hydromeliorácie
Rúry a potrubia
Toky
Odvodnenia
Závlahy

6.6. Lesné hospodárstvo

Najväčší lesný komplex riešeného územia tvorí masív Malých Karpát. Väčšia koncentrácia fragmentov lesov sa nachádza v Záhorskej nížine. Lužné lesy sú v povodí Dunaja a Moravy.

Výmera lesných porastov v Bratislavskom kraji podľa evidencie Národného lesníckeho centra vo Zvolene je ~~49 746,03~~ 49 236,84ha, t. j. cca 30 % celej plochy riešeného územia.

Lesné pozemky podľa okresov

Okres	Výmera v ha	%-ne zastúpenie lesov z výmery okresu
Bratislava I	0,10~~,11~~	0,01
Bratislava II	1 030~~1 051,52~~	11,14~~11,37~~
Bratislava III	3 157~~3 162,45~~	42,28~~42,35~~
Bratislava IV	3 209~~3 210,26~~	33,20
Bratislava V	668~~673,11~~	7,1~~7,15~~
Senec	1 341~~1 354,08~~	3,73~~3,76~~
Pezinok	16 122~~16 109,22~~	42,93~~42,90~~
Malacky – pozn.	49 567~~49 452,52~~	52,08

~~Zdroj: Krajský lesný úrad v Bratislave, k 1. 10. 2009~~
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, DATAcube 2022, za rok 2021

Pozn.: Z výmery ~~49 452,52~~ 49 319 ha lesov okresu Malacky patrí do Vojenského obvodu Záhorie 8 katastrálnych území s výmerou ~~23 252,79~~ 27 748 ha. Tieto lesy spravuje Vojenský lesný úrad, ktorý spadá pod Ministerstvo obrany.

Najlesnatejším okresom sú Malacky. Vysoký podiel lesov majú aj okresy Pezinok a Bratislava III. Naopak takmer žiadne lesy sa nevyskytujú v okrese Bratislava I.

~~Z hľadiska vlastníckych vzťahov prevládajú štátne lesy, ktoré zaberajú viac ako polovicu lesov v kraji (53,72 %), ďalšími vlastníkmi sú súkromné osoby (5,38 %), urbáre, komposerátory a spoločnosti (11,93 %), cirkev a družstvá (do 1 %), mestské a obecné lesy zaberajú 15,19 % a ostatné lesy (13,28 %) nemajú určeného vlastníka.~~

Zastúpenie lesných pozemkov podľa druhu vlastníctva ~~a podľa okresov~~

~~Druh vlastníctva~~	~~Okres v %~~			
	~~Bratislava I – V~~	~~Senec~~	~~Pezinok~~	~~Malacky~~
~~Neznáme~~	~~37,15~~	~~24,64~~	~~4,39~~	~~8,55~~
~~Štátne~~	~~20,26~~	~~4,76~~	~~59,13~~	~~65,16~~
~~Súkromné~~	~~1,44~~	~~31,95~~	~~1,11~~	~~8,1~~
~~Urbáre~~	~~4,96~~	~~13,74~~	~~3,68~~	~~10,66~~
~~Spoločnosti~~	~~2,79~~	~~22,92~~	~~1,04~~	~~5,78~~
~~Cirkevné~~	~~1,22~~	~~1,47~~	~~0,01~~	~~0,01~~
~~Družstevné~~	~~0,12~~	~~0,32~~	~~0,01~~	~~-~~
~~Mestské~~	~~32,05~~	~~-~~	~~30,18~~	~~0,95~~
~~Obecné~~	~~0,01~~	~~0,2~~	~~0,45~~	~~0,79~~
~~Spolu~~	~~100~~	~~100~~	~~100~~	~~100~~

Druh vlastníctva	Bratislavský kraj	
	Výmera (ha)	Výmera (%)
Neurčené	0,00	0,00
Štátne	27 569,70	55,99
Súkromné	12 714,91	25,82
Spoločenstevné	683,23	1,39
Cirkevné	71,95	0,15
Družstevné	141,48	0,29
Mestské	7 814,87	15,87
Obecné	240,71	0,49

~~Zdroj: Krajský lesný úrad v Bratislave, k 1. 10. 2009~~

Zdroj: Geodetický a kartografický ústav Bratislava, 2019 IN Technická univerzita vo Zvolene – Lesnícka fakulta, 2020 (Akčný plán na presadzovanie ochrany lesov na území Bratislavského samosprávneho kraja v zmysle Memoranda o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane lesov – analytická časť)

Z hľadiska vlastníckych vzťahov prevládajú štátne lesy, ktoré zaberajú viac ako polovicu lesov v kraji (55,99%), ďalšími vlastníkmi sú súkromné osoby (25,82 %), urbáre, komposerátory a spoločnosti (1,39 %), cirkev a družstvá (do 1 %), mestské a obecné lesy zaberajú 16,36 % a ostatné lesy (0,00 %) nemajú určeného vlastníka.

Zastúpenie lesných pozemkov podľa druhu obhospodarovania za rok 2019

Druh obhospodarovania	Bratislavský kraj	
	Výmera (ha)	Výmera (%)
Neurčené	0,09	0,0001
Štátne	35 643,83	72,39
Súkromné	1 617,29	3,28
Spoločenstevné	4 848,31	9,85
Cirkevné	109,13	0,22
Družstevné	5,60	0,01
Mestské	6 835,82	13,88
Obecné	176,78	0,36

Zdroj: Geodetický a kartografický ústav Bratislava, 2019 IN Technická univerzita vo Zvolene – Lesnícka fakulta, 2020 (Akčný plán na presadzovanie ochrany lesov na území Bratislavského samosprávneho kraja v zmysle Memoranda o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane lesov – analytická časť)

V okrese ~~Bratislava I – V~~ Bratislavskom kraji majú najväčšie zastúpenie štátne a súkromne lesy~~ mestské lesy a lesy, ktoré nemajú určeného vlastníka~~. ~~V okrese Senec majú najväčší podiel súkromné lesy. V okrese Pezinok a Malacky prevládajú štátne lesy.~~

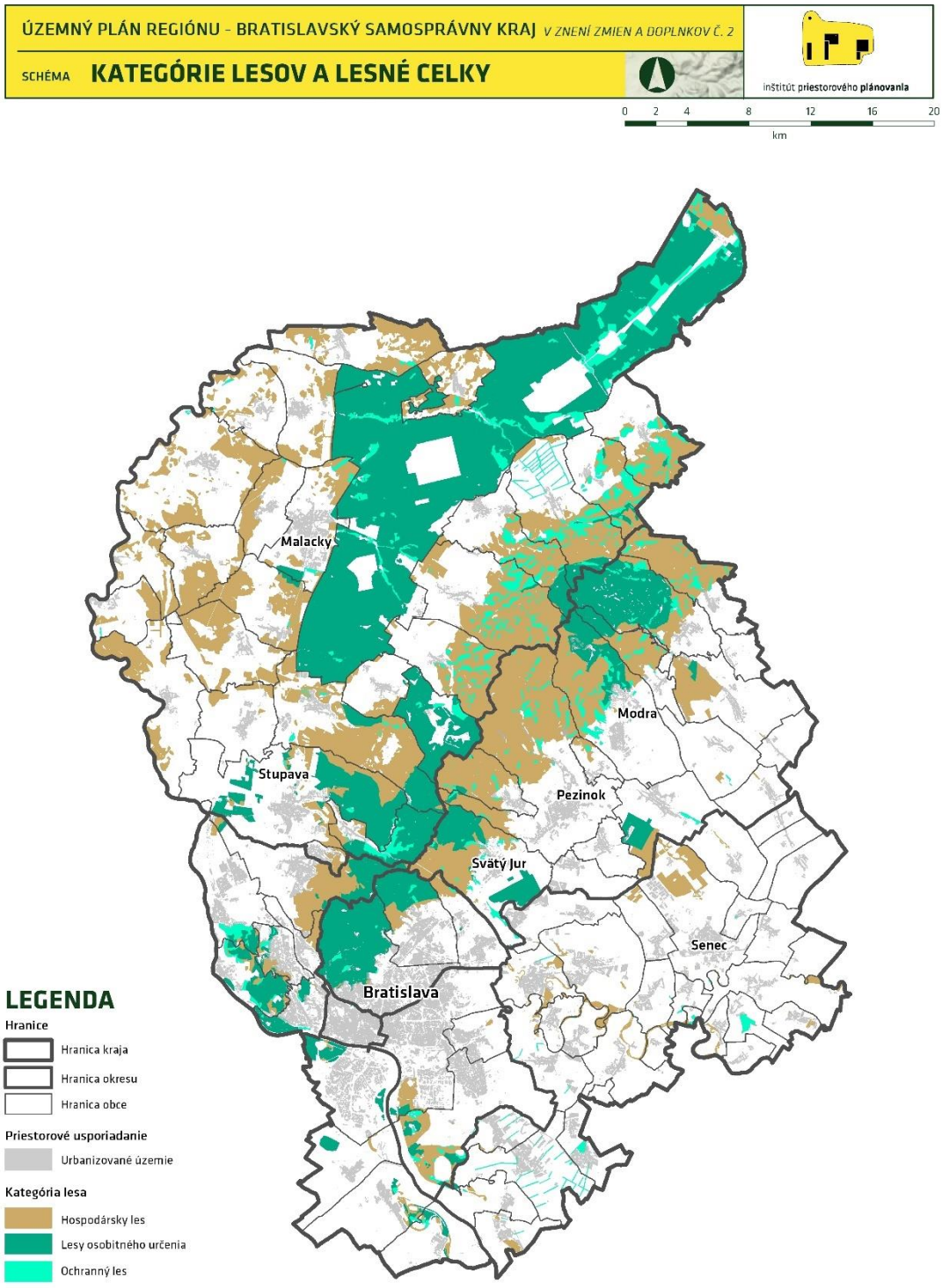
Programy starostlivosti o lesy určujú ciele a úlohy hospodárenia v lesoch najmä z hľadiska pestovania a ochrany lesov, ochrany a tvorby životného prostredia, ťažieb dreva a ostatných funkcií lesov. Sú nástrojom na cieľavedomé hospodárenie v lesoch a zlepšovanie funkcií lesov. Vyhotovujú sa pre časti lesov podľa ich užívania spravidla na obdobie 10 rokov. V Bratislavskom kraji sú programy starostlivosti o lesy vyhotovené pre ~~21~~ 24 lesných celkov.

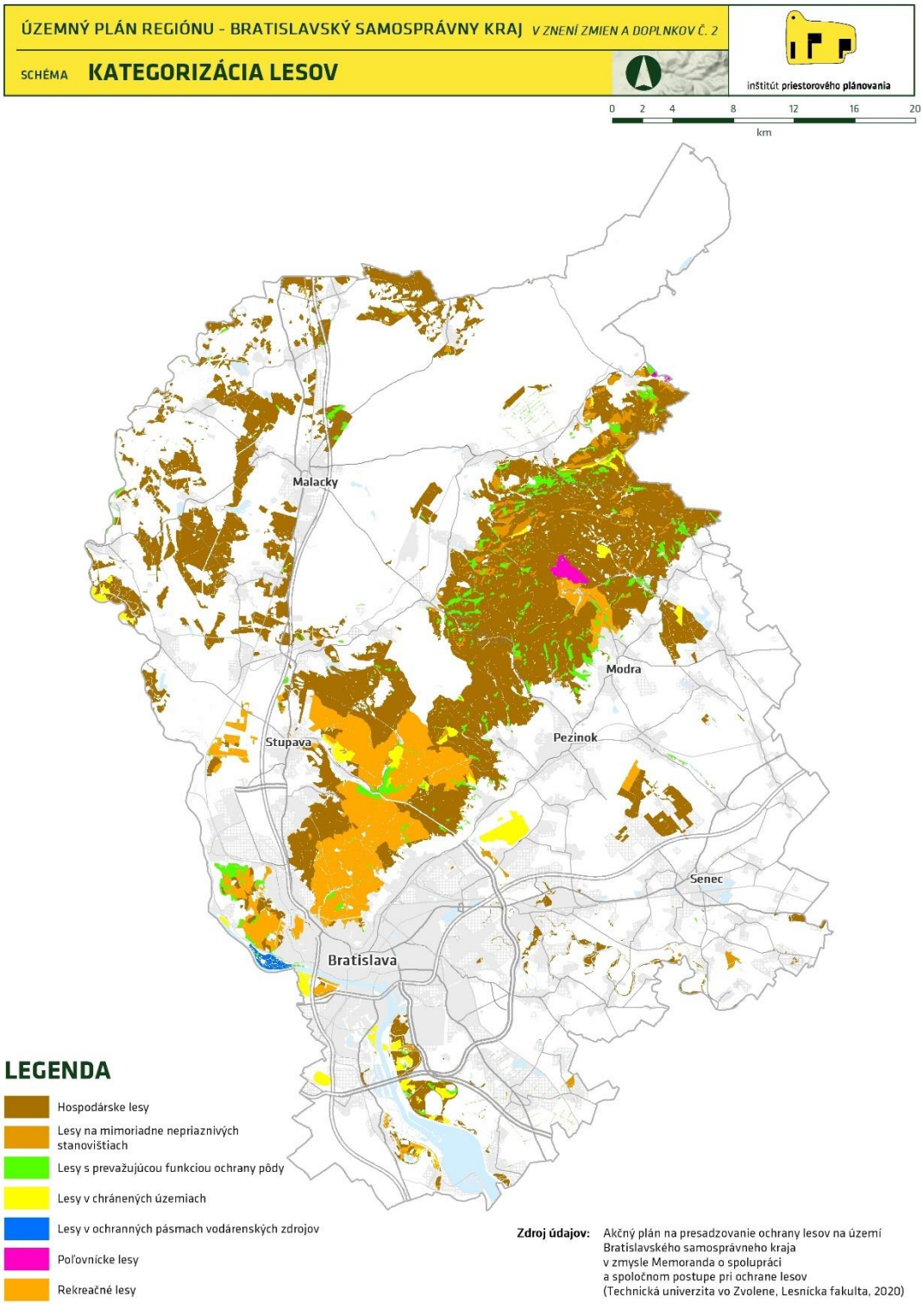
Zásoba dreva v lesných porastoch Bratislavského kraja je podľa Národného lesníckeho centra (2019)[30] ~~12 635 627~~ 12 801 983 metrov kubických. Je meraná u stojatých stromov lesníckymi odbornými metódami. Pomer zásoby dreva v lesných porastov a plochy lesných porastov určuje zásobu na 1 ha.

[30] Technická univerzita vo Zvolene – Lesnícka fakulta, 2020 (Akčný plán na presadzovanie ochrany lesov na území Bratislavského samosprávneho kraja v zmysle Memoranda o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane lesov – analytická časť)

Ťažba dreva je v Bratislavskom kraji uskutočňovaná najmä ťažbou obnovnou – rubnou a výchovnou predrubnou. ~~Za rok predstavuje spolu 262 294,6 metrov kubických ťažby ihličnatého a listnatého dreva.~~

Bratislavský kraj je zalesňovaný umelo a prirodzeným zmladením. Sadba a sejba sú umelý spôsob zalesňovania. Zmladenia z náletu materského porastu alebo výmladkov lesa nízkeho tvaru je prirodzený spôsob zalesnenia lesa. ~~Spolu umelý a prirodzený spôsob zalesňovania je vykonávaný na ploche 554,019 hektárov za rok.~~

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA KATEGÓRIE LESOV A LESNÉ CELKY
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Svätý Jur
Senec
Bratislava
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Priestorové usporiadanie
Urbanizované územie
Kategória lesa
Hospodársky les
Lesy osobitného určenia
Ochranný les

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA KATEGORIZÁCIA LESOV
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Pezinok
Stupava
Senec
Bratislava
LEGENDA
Hospodárske lesy
Lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach
Lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy
Lesy v chránených územiach
Lesy v ochranných pásmach vodárenských zdrojov
Poľovnícke lesy
Rekreačné lesy
Zdroj údajov: Akčný plán na presadzovanie ochrany lesov na území Bratislavského samosprávneho kraja v zmysle Memoranda o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane lesov (Technická univerzita vo Zvolene, Lesnícka fakulta, 2020)

6.6.1. Poľovníctvo

Úlohou poľovníctva je zachovanie a zveľadenie existujúceho genofondu poľovnej zveri a prípadné zníženie škôd spôsobovaných zverou na lesných ekosystémoch.

Poľovná oblasť je základná jednotka veľkoplošného poľovníckeho hospodárenia pre zver. Poľovný revír je poľovný pozemok alebo ich súbor, v ktorom možno vykonávať právo poľovníctva.

V Bratislavskom kraji je ~~šesť~~ päť poľovných oblastí (PO):

- ~~PO Záhorská nížina (M I) pre malú zver s 19 poľovnými revírmi,~~
- PO Žitný ostrov (M III) pre malú zver s ~~10~~ 18 poľovnými revírmi,
- PO Trnavsko-piešťanská (M IV) pre malú zver s ~~25~~ 26 poľovnými revírmi,
- PO Záhorie (S I) pre srnčiu zver so ~~7~~ 33 poľovnými revírmi,
- PO Malé Karpaty (S II) pre srnčiu zver s ~~22~~ 31 poľovnými revírmi,
- PO Bratislava (S III) pre srnčiu zver so 4 poľovnými revírmi.

Tieto poľovné revíry spravuje príslušný lesný úrad v Bratislave. Okrem vyššie uvedených poľovných revírov patrí ďalších päť poľovných revírov pod správu Vojenských lesov, ktoré majú sídlo v Malackách. Zaraďujeme ich do PO Záhorie pre srnčiu zver (4 revíry) a PO Malé Karpaty pre srnčiu zver (1 revír).

Podmienky zachovania druhovej pestrosti a zdravých populácií voľne žijúcej zveri a jej prirodzených biotopov, uznávanie, zmeny a využitie poľovných revírov, poľovnícke hospodárenie, plánovanie a dokumentáciu, ochranu poľovníctva a zveri, starostlivosť o zver, zlepšovanie životných podmienok zveri a pôsobnosť poľovníckej stráže, vznik registráciu a zánik poľovníckej organizácie, organizáciu, postavenie a pôsobnosť Slovenskej poľovníckej komory a podmienky na lov a zužitkovanie zveri upravuje zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

6.6.2. Ochrana lesných zdrojov

Riešené územie sa vyznačuje nie vysokým stupňom lesnatosti. Z celkovej rozlohy územia Bratislavského kraja zaberajú lesné pozemky jednu tretinu. Z toho ~~63,58~~ 44,08% tvoria hospodárske lesy, ~~7,91~~ 7,69% ochranné lesy a lesy osobitného určenia tvoria zvyšných ~~28,51~~ 45,11%.

Účelom hospodárskych lesov je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov. Hospodárske lesy v riešenom území sú zaradené do produkčného, protierózno-produkčného a rekreačno-produkčného funkčného typu.

Vyhlásenie a funkčné zameranie ochranných lesov vyplýva z prírodných podmienok a hospodári sa v nich tak, aby plnili účel, na ktorý boli vyhlásené. Lesy v riešenom území boli za ochranné vyhlásené v zmysle § 13 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.

Účelom lesov osobitného určenia je zabezpečovanie špecifických potrieb spoločnosti, právnických osôb alebo fyzických osôb, na ktorých zabezpečenie sa významne zmení spôsob hospodárenia oproti bežnému hospodáreniu. Lesy v riešenom území sú vyhlásené v zmysle § 14 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov za lesy osobitného určenia.

V prípade potreby záberu lesných pozemkov je podľa § 7 zákona o lesoch právnická alebo fyzická osoba povinná požiadať o vydanie rozhodnutia o trvalom alebo dočasnom vyňatí z plnenia funkcií lesov. Podrobnosti stanovuje vyhláška MP SR č. 12/2009 Z. z. o ochrane lesných pozemkov pri územnoplánovacej činnosti a pri ich

vyňatí a obmedzení z plnenia funkcií lesov, kde v § 7 sú uvedené náležitosti takejto žiadosti.

Ochranné pásmo lesa je podľa § 10 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov vymedzené na pozemkoch do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

6.6.3. Akčný plán na presadzovanie ochrany lesov

Bratislavský samosprávny kraj ma spracovaný akčný plán na presadzovanie ochrany lesov na území Bratislavského samosprávneho kraja v zmysle Memoranda o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane lesov (Lesnícka fakulta, Technická univerzita vo Zvolene, 2020).

Akčný plán pozostáva zo 7 častí. Obsahuje opis cieľov akčného plánu v nadväznosti na ciele Memoranda o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane lesov, ako aj opis územia a vymedzenie riešeného územia BSK, mapové podklady súčasného stavu a rozmiestnenia lesov v BSK. Sústredí sa však na identifikáciu produkčných a mimoprodukčných funkcií lesa, t.j. ekosystémových služieb lesov, ku ktorým formuluje návrhy všeobecných a konkrétnych opatrení na ochranu lesov BSK, vrátane zabezpečovania mimoprodukčných funkcií lesov. Záverom formuluje návrhy nových zásad a regulatívov ako podnet na doplnenie do platného UPN-R BSK, v kontexte podpory využívania mimoprodukčných funkcií lesov. Prostredníctvom Zmien a doplnkov č. 2 sú primerane integrované aj do záväznej časti tejto územnoplánovacej dokumentácie.

Ciele akčného plánu vychádzajú z cieľov memoranda a týkajú sa podpory podieľania sa na legislatívnych iniciatívach v oblasti zvýšenia ochrany lesov a zväčšovania plôch lesov s osobitným režimom hospodárenia, ako aj z podpory aktívnej ochrany prírody a propagácie prírodných hodnôt na území BSK v spolupráci s občianskou a odbornou verejnosťou a kompetentnými orgánmi. Taktiež zohľadňujú zvyšovanie povedomia a vzdelávania širokej verejnosti v oblasti využívania a ochrany lesov, či propagovania rekreačného potenciálu prírodných a kultúrnych hodnôt lesov na území BSK. Ďalej vychádzajú z podpory vyhlasovania chránených území a bezzásahových zón v lesoch a podpory zavádzania FSC (Forest Stewardship Council) certifikácie lesov, podpory zakladania alebo rozširovania prímestských rekreačných parkov a lesoparkov, ako priestorov pre aktívny oddych a relax obyvateľov či návštevníkov regiónu. Akčný plán sa orientuje aj na zabezpečovanie uplatňovania zásad a požiadaviek prírode blízkeho hospodárenia v lesoch v programoch starostlivosti o lesy a v lesohospodárskej praxi spoločným postupom s kompetentnými orgánmi a neštátnymi vlastníkmi lesov a porastov, a tiež prostredníctvom územnoplánovacej dokumentácie, vrátane krajinnoekologických plánov. Dôraz kladie aj na zlepšenia vzájomnej informovanosti signatárov memoranda v oblasti riešenia regionálnych problémov v lesnom hospodárstve. Ako posledný cieľ memorandum odporúča zriadenie externého nezávislého poradného orgánu predsedu Bratislavského samosprávneho kraja pre ochranu a využívanie lesov z odborníkov z rôznych oblasti. Opatrenia sa týkajú podpory produkcie dreva a sekvestrácie uhlíka, zabraňovania povodňových vĺn a sucha, podpory produkcie pitnej vody, ako aj podpory rekreácie či biodiverzity.

Na podporu využívania ekosystémových služieb lesov akčný plán formuluje zásady a regulatívy, ktoré odporúča doplniť do platného UPN-R BSK. Prostredníctvom Zmien a doplnkov č. 2 ÚPN-R BSK sú tieto návrhy primerane zapracované do záväznej časti dokumentácie.

6.7. Rybné hospodárstvo[31]

Na území Bratislavského kraja sa nachádza 160 177 rybárskych revírov. Z toho je:

- 129151 lovných rybárskych revírov,
- 1 súkromný lovný revír,
- 25 23 chovných rybárskych revírov,
- 1 rybársky revír s režimom bez privlastnenia si úlovku (chyť a pusť)
- 21 chránené rybárske oblasti.

Na účely využitia rybárskych revírov sa vody v Bratislavskom kraji členia na:

- lososové vody pstruhové (53),
- vody kaprové (155174).

[31] Zdroj: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2014-2020, BSK, aktualizácia 2015

7. Opis a zdôvodnenie navrhovanej základnej urbanistickej koncepcie riešenia

Územie Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) leží v strategicky významnej polohe strednej Európy, ktoré touto polohou bolo počas celého historického vývoja silne ovplyvňované. Význam BSK bol je úzko spätý s tým, ako sa vyvíjal význam mesta Bratislavy v jeho národných ako aj medzinárodných súvislostiach. Napriek svojej excentrickej polohe voči ostatnému územiu Slovenskej republiky význam mesta Bratislava aj s jeho zázemím sa stále upevňuje a značným spôsobom ovplyvňuje nie len spoločenský a hospodársky, ale aj priestorový rozvoj značného územia celého Slovenska.

Vývoj rozvoja urbanizácie BSK v rokoch 1990 až 2011 preukazuje posilňovanie aglomeračného rozvoja mesta Bratislavy, v ktorom sa preukazujú tendencie koncentrovanej dekoncentrácie rozvoja, spojené s významnými suburbanizačnými trendmi.

Rozvoj osídlenia a sídelnej štruktúry na území BSK je podmieňovaný ako dominantným postavením mesta Bratislavy v celoštátnych súvislostiach, tak aj otvorenými cezhraničnými vzťahmi a rozvíjajúcimi sa medzinárodnými sídelnými súvislostiami. V medzinárodných súvislostiach ide predovšetkým o vzťah na mesto Viedeň a jeho aglomeráciu, ako aj o postupné rozvíjajúce sa aglomeračné vplyvy mesta Bratislavy na priľahlé obce susediacich štátov Rakúska a Maďarska.

Základná urbanistická koncepcia riešenia BSK vychádza z existujúcich a predpokladaných aglomeračných trendov okolo mesta Bratislavy. Aglomeračné účinky mesta Bratislavy, okrem územia BSK, významným spôsobom ovplyvňujú aj osídlenie na susediacom Trnavskom ako aj Nitrianskom kraji.

7.1. Strategické súvislosti územného rozvoja BSK

Rozvoj BSK a jeho pozícia v rámci Slovenska ako aj v medzinárodnom meradle je významne podmienený rozvojom mesta Bratislavy. Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti BSK je možné iba v tesnej spolupráci (možno povedať aj v závislosti) s mestom Bratislava. Na strane druhej si mesto Bratislava musí pri svojich vlastných rozvojových zámeroch čím ďalej tým viacej uvedomovať, zohľadňovať a rešpektovať skutočnosť, že akýkoľvek rozvojový zámer mesta Bratislavy má a bude mať silné vplyvy na jeho územné okolie a súvislosti s rozvojom obcí na území BSK. Spätosť mesta Bratislavy a jeho zázemia (predovšetkým celého územia BSK, avšak aj území v jeho atraktivite na ďalších okolitých regiónoch – Trnavského a Nitrianskeho kraja, ako aj stále silnejúcich vzťahov na územia Dolného Rakúska, Burgenlandu a Župy Győr-Moson-Sopron) sa všeobecným rozvojom mesta zvyšuje. V tomto vzťahu vzniká a vyvíja sa aj spätná väzba a to, že rozvoj aktivít na území jednotlivých obcí v tesnom zázemí mesta Bratislavy vyvoláva často krát, najmä v dôsledku zvyšovania dopravnej práce, viac-menej negatívne dôsledky aj na území mesta Bratislavy.

Mesto Bratislava ako najväčšie, najvýznamnejšie a hlavné mesto Slovenska spolu so svojim regionálnym zázemím tvorí aj medzinárodne významne hodnotenú metropolu. Jeho rozvojový potenciál a geografická poloha v strednej Európe dáva predpoklady, aby v konkurencii s ostatnými metropolami v európskom priestore ďalej zvyšovalo svoje postavenie a význam. Tieto danosti by mali podmieňovať aj hlavné rozvojové ciele a zámery, ktoré by sa mali orientovať v smere zvyšovania významnosti mesta a celého regiónu v medzinárodnom meradle. Takto cielené rozvojové zámery v záujme všeobecného rozvoja riešeného územia budú zvyšovať význam, ďalší potenciál a konkurencieschopnosť nie len vlastného mesta, ale s tým aj jeho regionálneho zázemia, ako aj značnej časti ostatného územia Slovenska. Vo

všeobecnosti totiž možno konštatovať, že význam celej krajiny je v značnej miere poznačený významom hlavného mesta krajiny v medzinárodných súvislostiach.

Neustále sa zvyšujúca integrita mesta Bratislavy s jeho bezprostredným zázemím si vyžaduje nové koncepčné prístupy k rozvojovým zámerom všetkých zúčastnených v rámci BSK. Pre harmonický územný rozvoj BSK je nevyhnutné vychádzať z nutnosti koordinovaného rozvoja všetkých ekonomických a sociálnych aktivít medzi zámermi rozvoja mesta Bratislavy a ostatnými obcami BSK. V dôsledku predchádzajúceho nekoordinovaného suburbánneho rozvoja (vymiestňovanie aktivít z mesta Bratislavy do jeho zázemia) poznačeného navyše dekoncentrovanou koncentráciou (príchod nových aktivít do zázemia mesta Bratislavy) sa vytvorila nerovnováha v rozložení jednotlivých sídelných aktivít, čo má za dôsledok neúmernú a neracionálnu vnútornú mobilitu obyvateľstva, pričom celkovú dopravnú situáciu zhoršuje aj nerozvinutá verejná regionálna hromadná doprava. Navyše celosvetová pandémia ochorenia COVID-19 ovplyvnila z hľadiska urbanizácie najmä preferenciu bývania v extenzívne urbanizovaných polohách regiónu, a to nie len v rámci preventívneho izolovania sa jednotlivcov, ale aj v rámci integrácie osobného a pracovného života spôsobom „homeoffice“. Zahájil sa tak proces výrazného oslabovania dopytu po kancelárskych a administratívnych budovách v hlavnom meste, čo na druhej strane akcelerovalo potrebu kvantitatívneho i kvalitatívneho rozvoja obytného prostredia vo všetkých častiach regiónu BSK.

V strednodobom aj dlhodobom horizonte by malo byť cieľom rozvoja BSK, nie len územného rozvoja, vytváranie podmienok pre koordinovaný rozvoj výrobných, obytných a obslužných aktivít tak, aby sa zabezpečilo čo najracionálnejšie využívanie územia BSK so zohľadnením jeho podmienok a špecifík krajiny tak, aby sa súčasne racionalizovali prevádzkové náklady/dôsledky tohto rozvoja. Tieto zámery je žiaduce sledovať ako v národnom, tak v internacionálnom kontexte. To znamená, že rozvojové impulzy na území mesta Bratislavy a BSK je potrebné koordinovať s rozvojovými zámermi a možnosťami medzinárodnej spolupráce s bezprostredne susediacimi, ale aj ostatnými krajinami.

Z pohľadu územného rozvoja BSK, čo je podstatou územného plánu regiónu, je pre podporu týchto súhrnných cieľov potrebné pri priestorových zámeroch rozvoja v území vychádzať predovšetkým z princípov polycentrickej koncepcie osídlenia čo na území BSK predpokladá:

- vytvoriť jasne vyprofilovanú sústavu sídelných centier regiónu,
- zabezpečiť racionálne vnútorné komunikačné prepojenie tejto sústavy v rámci územia BSK,
- vytvárať územnotechnické podmienky pre neustálu valorizáciu systému verejnej integrovanej dopravy, ako ekologicky prijateľnejšej mobility ľudí,
- integrovať do rozhodovacích procesov územného manažmentu environmentálne prijateľné riešenia klimatickej agendy, ako z pohľad mitigácie, tak aj v rámci prevencie,
- zabezpečiť efektívne prepojenie celej sídelnej sústavy BSK na sídelné sústavy susediacich krajín.

Ako sociálnoekonomické ciele rozvoja na území BSK, ktoré by mali byť rozhodujúcimi rozvojovými aktivitami podľa projektu „POLYCE – Metropolisation and Polycentric Development in Central Europe: Evidence Based Strategic Options“ spracovaného v rámci programu ESPON 2013, sú nasledovné odporúčania pre metropolu Bratislava:

„Vízia

Metropola Bratislava by mala zvýšiť svoju konkurencieschopnosť pomocou jasného vyprofilovania založeného na aktivitách spočívajúcich na intenzívnych znalostiach v klastroch vedy a výskumu. Súčasne s tým potrebuje zlepšiť manažment cezhraničného rozvoja, aby tak mohla realizovať súbor strategických činností na podporu inkluzívneho metropolitného rozvoja.

Činnosti

Bratislava by sa mala orientovať na posilňovanie pozície a konkurencieschopnosti metropolitného územia na vysoko priebojné aktivity znalostného charakteru, koncentrujúc sa na relevantné služby a klastre vedy a výskumu.

Výzvy a bariéry

Centrálna geografická poloha Bratislavskej metropoly v rámci Dunajského regiónu je jeden významný potenciál, ktorý je potrebné začať využívať. Plánovacie prístupy a s tým súvisiace formy riadenia je potrebné orientovať tak, aby posilňovali metropolitnú konkurencieschopnosť, ktorá musí zahrňovať celé prostredie sídelného a regionálneho manažmentu. Zapojení aktéri sa musia orientovať na cezhraničný manažment, koordináciu aktivít, spoločné rozhodovanie a ostatné iniciatívy podporujúce permanentnú výmenu informácií.

Inteligentný (rozumný) metropolitný rozvoj

Rozvoj infraštruktúry a inštitúcií má tendenciu naberať inkluzívne tendencie, pričom ekonomická špecializácia a image stratégie silne podporujú rozvoj metropolitnej konkurencieschopnosti. Na odporúčané environmentálne a riadiace aktivity treba nazerať tak, aby vykazovali inkluzívnu tendenciu iba v ich prvej fáze, zatiaľ čo z dlhodobého hľadiska by sa mali zamerať na svoju schopnosť zlepšovania konkurenčného správania sa metropolitnej Bratislavy.[32]“

Klimatická agenda sa stala neodmysliteľnou súčasťou priestorového rozvoja všetkých uvedomelých regiónov európskeho kontinentu. Ako potvrdila šiesta hodnotiaca správa Medzivládneho panelu pre klimatickú zmenu z augusta 2021, najväčšia časť oteplenia v 20. storočí je spôsobená ľudskou činnosťou. I keď ide o globálny problém, negatívne sa tak dotýka aj riešeného územia Bratislavského kraja. Klimatickú agendu je v tomto zmysle potrebné vnímať v dvoch podobách. Prevencia a mitigácia. Kým mitigačné opatrenia vedú k prispôsobeniu sa na nový stav, prevencia sa usiluje túto krízu čo možno najviac pribrzdiť.

Hlavným cieľom Európskej zelenej dohody, ktorá je základom stratégie Európskej komisie pre implementáciu Agendy 2030 OSN a cieľov udržateľného rozvoja, je transformovať hospodárstvo EÚ v záujme udržateľnej budúcnosti. Zelená dohoda sa uvádza aj vo Vízii a stratégii rozvoja Slovenska do roku 2030 (Slovensko 2030). Európska zelená dohoda predstavuje víziu, že Európa sa stane prvým klimaticky neutrálnym kontinentom. Na našej národnej úrovni ďalej Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 tieto ciele pretavuje až do dosiahnutia klimatickej neutrality do roku 2050. Stratégia identifikovala v tomto smere opatrenia, vrátane dodatočných, ktoré bude potrebné ešte doskúmať a podľa potreby aktualizovať. Najvyšším energeticko – dekarbonizačným cieľom je tak redukcia minimálne vo výške 90 % emisií v porovnaní s rokom 1990. Tieto ciele je potrebné vnímať nielen z pohľadu regionálnej politiky socioekonomického rozvoja, ale aj v rámci územných dopadov jednotlivých aktivít.

[32] Slovenský preklad anglického textu z „POLYCE – Metropolisation and Polycentric Development in Central Europe“, Final Report, Version 31. May 2012, in Recommendations for Smart Central European Metropolises

7.2. Východiskové predpoklady urbanistickej koncepcie

Ďalší rozvoj urbanizácie v BSK je, tak ako aj rozvoj urbanizácie vo všeobecnosti, ovplyvňovaný celkovým spoločenským a hospodárskym rozvojom v danom štáte a danom regióne. Indikátorom tohto rozvoja v našich podmienkach je aj vývoj obyvateľstva v danom regióne.

Prognóza vývoja obyvateľstva je uvedená v kapitole 4.3. Výhľadový počet obyvateľov.

~~Prognóza obyvateľstva do roku 2025 bola vypracovaná Výskumným demografickým centrom pri INFOSTAT-e v roku 2007 ako aktualizácia prognózy vývoja obyvateľstva SR do roku 2025, ktorú vypracoval ŠÚ SR v roku 2002. Vývoj obyvateľstva podľa tohto materiálu bol modifikovaný na východiskové údaje 2010 s prolongáciou do roku 2030 riešiteľmi ÚPN-R BSK AUREX, spol. s r.o. (bližšie viď. Kapitolu 4.3.Výhľadový počet obyvateľov). Vývoj obyvateľstva BSK sa v tomto prípade pohybuje v rozmedzí cca – 4 000 až + 40 000 obyvateľov.~~ Pre stanovovanie výhľadovej prognózy počtu obyvateľov BSK je potrebné zohľadniť očakávané trendy demografického vývoja Slovenska. Vychádzať možno pritom z údajov Prognózy populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060 (INFOSTAT 03/2013), ktorá však variuje tri možné scenáre vývoja (nízky, stredný a vysoký). Na základe vstupných údajov tejto publikácie autor Územného plánu Bratislavského kraja predpokladal počet obyvateľov kraja v roku 2030 v rozmedzí 638 tisíc až 668 tisíc. Pre overovanie prognózovaných a časom sa vyvíjajúcich hodnôt slúži dokument Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve – Populačná prognóza do roku 2040 (INFOSTAT 12/2019). Zatiaľ čo prognóza z roku 2013 pre výhľadový rok 2060 variuje 3 možné scenáre vývoja počtu obyvateľov, prognóza z roku 2019 pre rok 2040 uvádza na území BSK pomerne exaktnú hodnotu na úrovni cca 760 000 obyvateľov.

Vývoj obyvateľstva BSK bude ovplyvňovať predovšetkým možná migrácia obyvateľstva na jeho územie. Miera imigrácie z iných území Slovenska, resp. aj zo zahraničia, na územie BSK bude závisieť od viacerých faktorov. Predovšetkým to budú faktory proaktívnej politiky BSK pre rozvoj vhodných hospodárskych odvetví, sociálnych podmienok obyvateľstva a pod. na území BSK, podporujúcich konkurencieschopnosť BSK nie len v celonárodnej, ale predovšetkým medzinárodnej dimenzii. K tomu bude prispievať aj územno-technická pripravenosť pre rozvoj predpokladaných aktivít zohľadňujúca zabezpečenie optimálnych environmentálnych, kultúrnych a sociálnych životných podmienok obyvateľstva.

Okrem vytvárania podmienok pre rozvoj z polohy územného plánu regiónu, budú významnú úlohu zohrávať podmienky a možnosti rozvoja na územiach jednotlivých obcí a ich územno-technická a ostatná pripravenosť pre lokalizáciu rôznych aktivít. Súčasný stav vo schválených územných plánoch obcí BSK vykazuje ponuku rozvojových plôch, ktorých rozsah umožňuje rozvoj obyvateľstva rádovo vyššie, ako uvažuje prognóza obyvateľstva do roku 2030. Zhodnotením všetkých dostupných územných plánov obcí sa zisťuje, že sú v ponuke plochy pre rozvoj bývania pre cca 370 – 530 tis. Obyvateľov. Nakoľko sa tieto ponukové plochy reálne využijú bude závisieť od politiky BSK ako aj jednotlivých obcí v reálnych podmienkach politiky a hospodárskeho rozvoja celého štátu.

Výmera Bratislavského kraja predstavuje celkovo 205 159,91 ha, čo pri celkovom počte 719 537 obyvateľov predstavuje hustotu osídlenia 4 obyvatelia na hektár. V hlavnom meste ide o 13 obyvateľov na hektár a v ostatných sídlach BSK (okrem mesta Bratislava) 1 obyvateľ na hektár. Podiel mestského obyvateľstva predstavuje 76,5 %.

Plochy s funkciou obytného prostredia predstavujú v BSK celkovo 15 046,78 ha, t.j. zhruba 7,33 % výmery kraja. V hlavnom meste ide o podiel 19,61 % a v ostatných sídlach BSK spolu 4,65 %.

Hustota zaľudnenia BSK je na úrovni 48 obyvateľov na 1 ha funkčných plôch obytného prostredia. V hlavnom meste ide o 66 obyvateľov v ostatných sídlach BSK spolu 31 obyvateľov.

Na základe Geografického informačného systému Územného plánu regiónu BSK (v znení Zmien a doplnkov č. 1 a č. 2) tvoria rozvojové plochy obytného prostredia, stanovené podľa územných plánov miest a obcí kraja, celkovo 10 358,97 ha. Z toho až 71 % plôch je situovaných mimo územia hlavného mesta. Tieto rozvojové plochy sa dajú považovať za územnú kapacitu, resp. za disponibilnú priestorovú rezervu novej domovej a bytovej výstavby. Po prípadnom, resp. potenciálnom zastavaní všetkých rozvojových plôch s obytnou funkciou by výmera plôch bývania v kraji vzrástla celkovo až o 69 %. Odhliadnuc od demografických trendov, po realizácii takto definovanej výstavby na disponibilných plochách je pri súčasných vývojových trendoch možné očakávať prírastok počtu obyvateľov BSK o ďalších cca 465 400 osôb, na základe čoho by celkový počet obyvateľov Bratislavského samosprávneho kraja predstavoval cca 1 215 000 osôb.

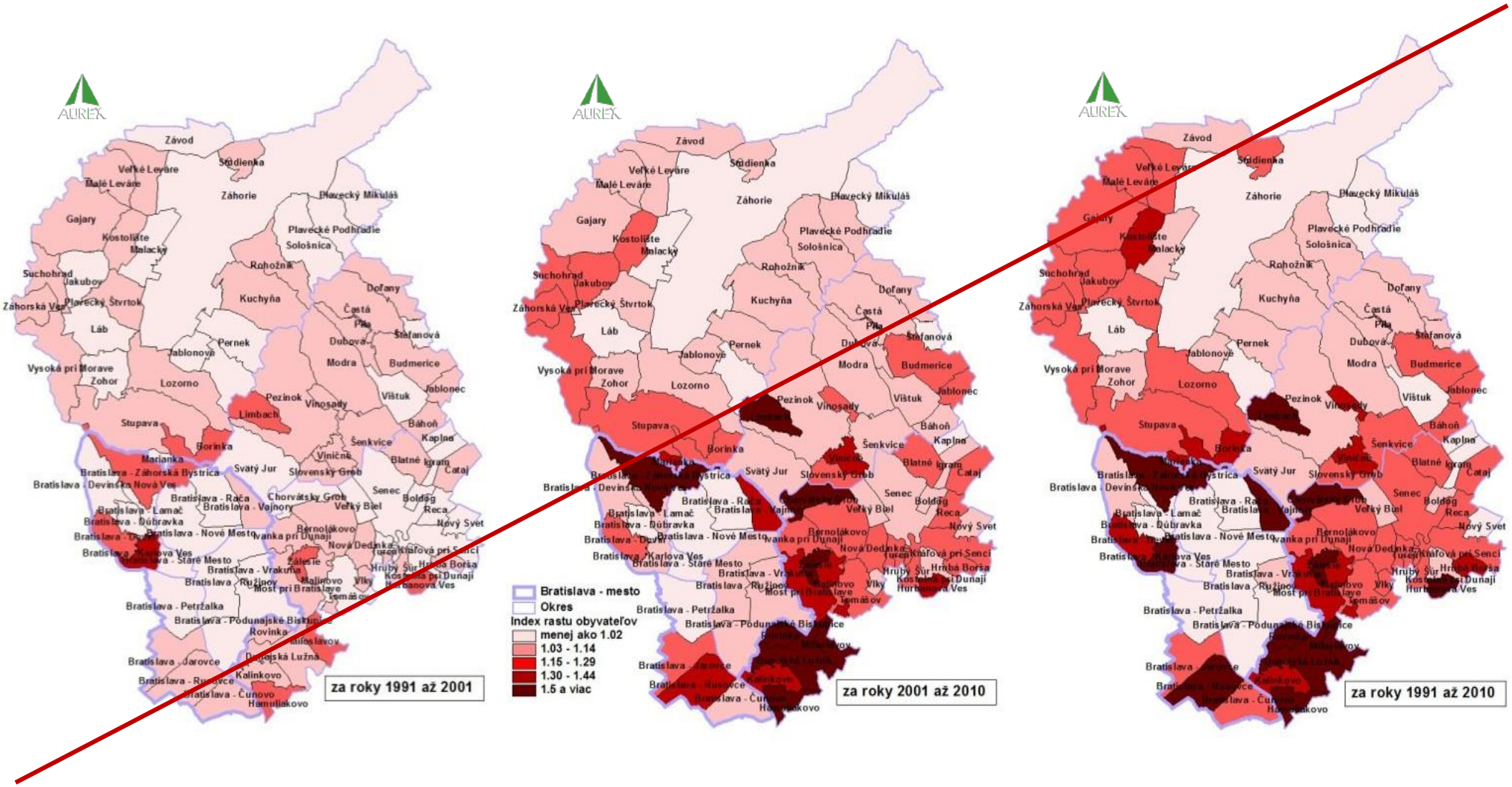
Priestorový vývoj urbanizácie vykazuje za ~~roky 1990 až 2010 vykazuje dve základné charakteristiky~~ uplynulé dve dekády po roku 2000 v regióne BSK pomerne značnú transformáciu urbanizačných procesov. V decéniu 1990 až 2000 sa v dôsledku radikálnych zmien po roku 1990 koncentračný rozvoj urbanizácie známy z rokov 1970 až 1990 úplne utlmil a vykazuje relatívne pomalý a plošne rovnomerný rast. ~~Po roku~~ V rokoch 2000 až 2010 sa preukazuje výraznejší rozvoj, charakteristický predovšetkým oživovaním a rozvojom aj menších obcí v zázemí mesta Bratislava, ako aj v jej okrajových častiach. V druhej dekáde 21. storočia sa tento trend umocnil ešte výraznejšie. Nakoľko sa mestu Bratislava nepodarilo na svojom území vytvoriť dostatočnú ponuku nových bytov, čo analogicky eskalovalo aj výrazný nárast cien nehnuteľností v hlavnom meste, spoločnosť zintenzívnila suburbanizačné procesy v bezprostrednom okolí susedných sídiel. Počtom obyvateľom i počtom bytov tak rástli prakticky všetky sídla v obalovej krivke Bratislavy. Pozitívnym javom posledných rokov je postupné nastolenie trendu funkčnej kompletizácie týchto sídiel, čo znamená, že z monofunkčných satelitov bývania sa postupne stávajú polyfunkčné prímestské sídla s kvalitným sídelným prostredím. Tento vývoj znázorňujú priložené kartogramy Index rastu obyvateľov Bratislavského kraja po obciach, Intenzita prírastkov bytov podľa obcí priemerne za rok na 1000 obyvateľov, ako aj Intenzita prírastkov novo postavených bytov podľa obcí priemerne za rok na 1000 obyvateľov, či počet dokončených bytov v jednotlivých obciach kraja.

Schválené územné plány miest a obcí kraja zakladajú nové plochy urbanizácie, rozširujú zastavané územia sídiel. Na regionálnej úrovni plánovania sú vnímané ako celkový potenciál územia Bratislavského kraja pre novú obytnú zástavbu. Nakoľko sa tieto ponukové plochy reálne využijú bude závisieť od politiky BSK, od jednotlivých obcí v reálnych podmienkach hospodárskeho rozvoja štátu, no najmä od schopnosti a vôle mesta Bratislava vytvárať nové územnotechnické podmienky pre rozvoj bývania na svojom území.

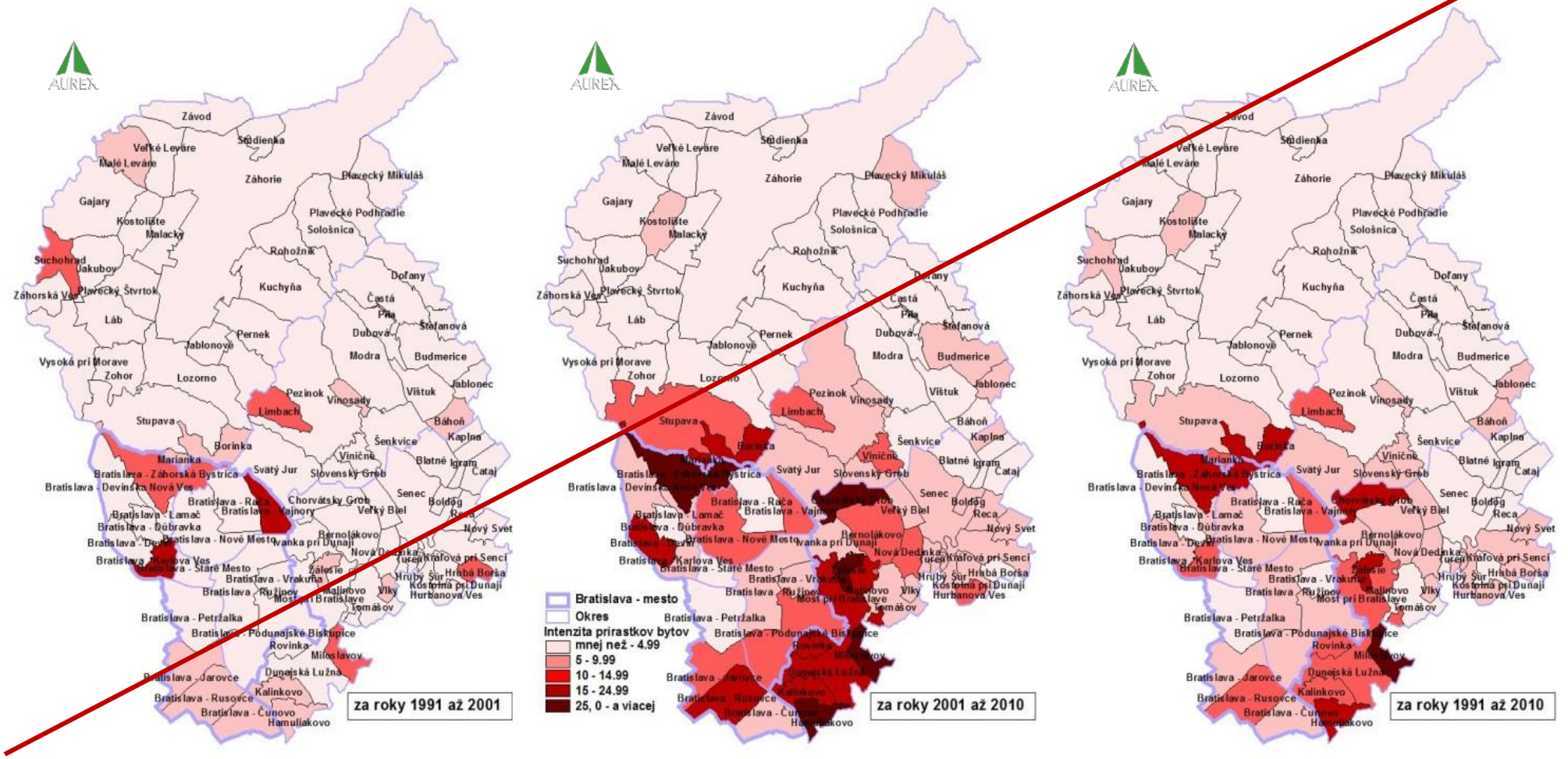
Tieto plochy reflektujú suburbanizačné procesy, ktoré sú súčasťou prirodzeného vývoja urbanizácie všetkých regiónov. Jedná sa o jedno z vývojových štádií urbanizácie, avšak pri regionálnom pohľade spontánneho vývoja, tak ako sa to udialo v ostatnom období po roku 2000, prinášajú v okolí hlavného mesta skôr negatívne následky na kvalitu urbánneho a celkového krajinného prostredia. Je to výsledok slobodnej vôle a kompetencií obcí, t.j. ich zastupiteľstiev, starostov a primátorov,

ako aj voľno-trhového mechanizmu, vlastníckych vzťahov alebo nedostatočného environmentálneho povedomia. V tomto smere nie je žiaduce negativizovať demokratické princípy rozhodovania obcí o svojom vlastnom územnom rozvoji, ale v prípade nerešpektovania limitov priestorového rozvoja, založených na skvalitňovaní polycentrického systému osídlenia budú vznikať negatívne stopy v sídelnom systéme kraja, s dôsledkom nenávratných zásahov do všetkých aspektov priestorového plánovania ako takého.

~~Index rastu obyvateľov Bratislavského kraja po obciach~~

~~Intenzita prírastkov bytov podľa obcí priemerne za rok na 1000 obyvateľov~~

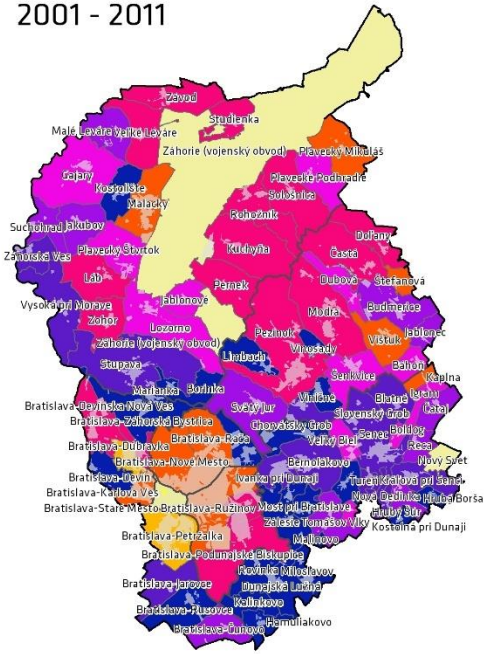
INDEX RASTU OBYVATEĽSTVA BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA V ROKOCH 2001 - 2021

INDEX RASTU TRVALO BÝVAJÚCEHO OBYVATEĽSTVA V JEDNOTLIVÝCH OBCIACH KRAJA PODĽA SČÍTANÍ OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV 2001, 2011 A 2021 [%]

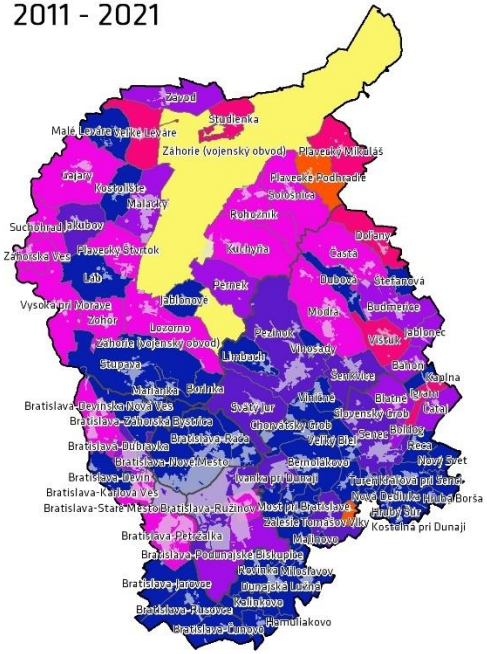
inštitút priestorového plánovania

REGRESÍVNY				STAGNUJÚCI		PROGRESÍVNY			
< 80	80 - 85	85 - 90	90 - 95	95 - 100	100 - 105	105 - 110	110 - 115	115 - 120	> 120

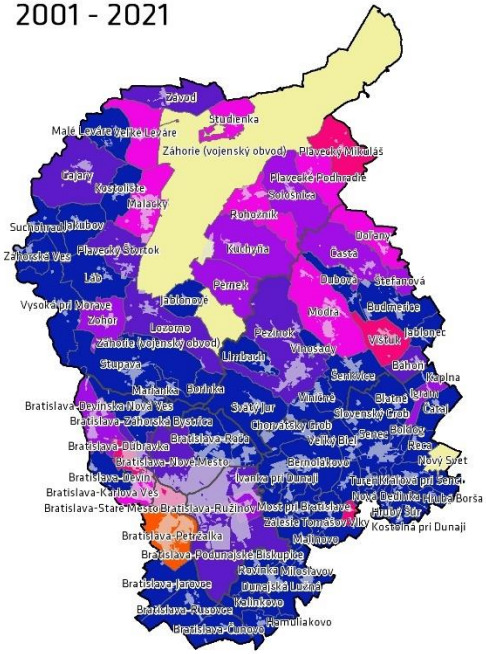
2001 - 2011

2011 - 2021

2001 - 2021

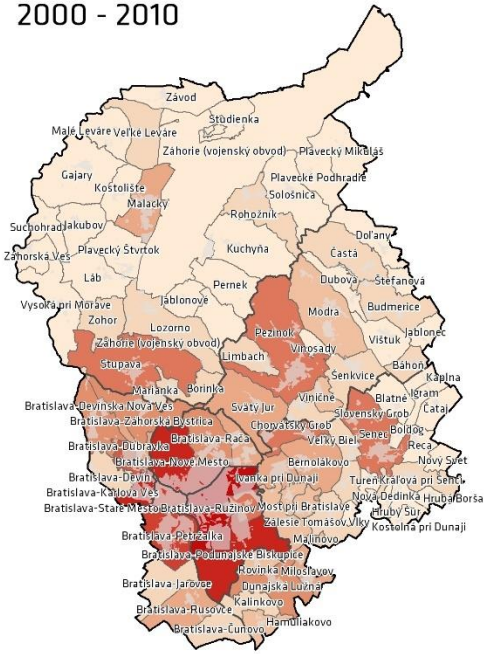
POČET DOKONČENÝCH BYTOV V OBCIACH BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA **V ROKOCH 2000 - 2020**

CELKOVÝ POČET DOKONČENÝCH BYTOV V DANEJ OBCI ZA SLEDOVANÉ OBDOBIE UVEDENÝCH ROKOV

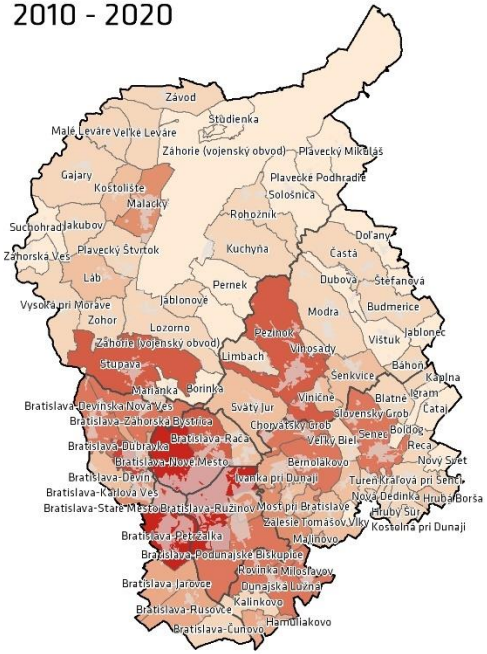
inštitút priestorového plánovania

< 100	100 - 250	250 - 500	500 - 750	750 - 1 000	1 000 - 1 500	1 500 - 2 000	2 000 - 2 500	2 500 - 5 000	> 5 000

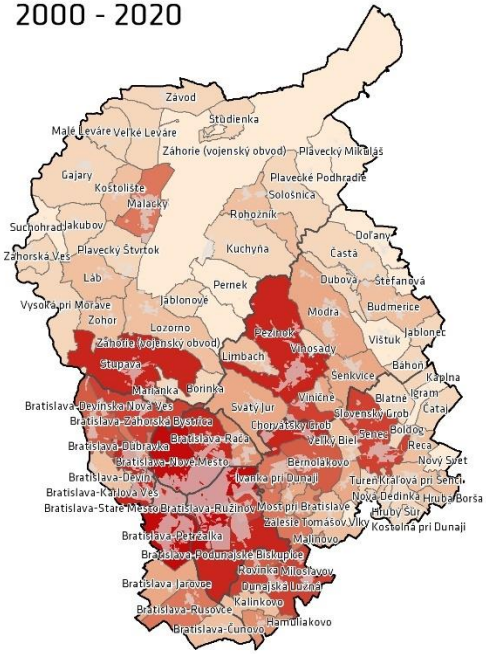
2000 - 2010

2010 - 2020

2000 - 2020

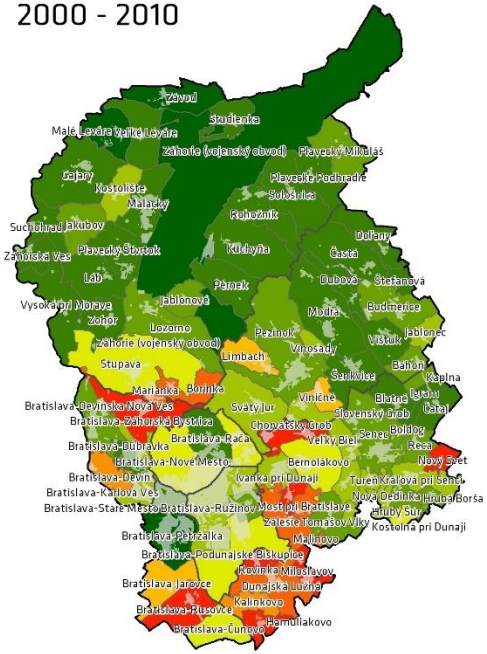
INTENZITA BYTOVEJ VÝSTAVBY BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA **V ROKOCH 2000 - 2020**

PRIEMERNÝ POČET DOKONČENÝCH BYTOV ZA KALENDÁRNY ROK NA 1 000 OBYVATEĽOV PRIEMERNÉHO - TRVALO BÝVAJÚCHEO OBYVATEĽSTVA V DANEJ OBCI

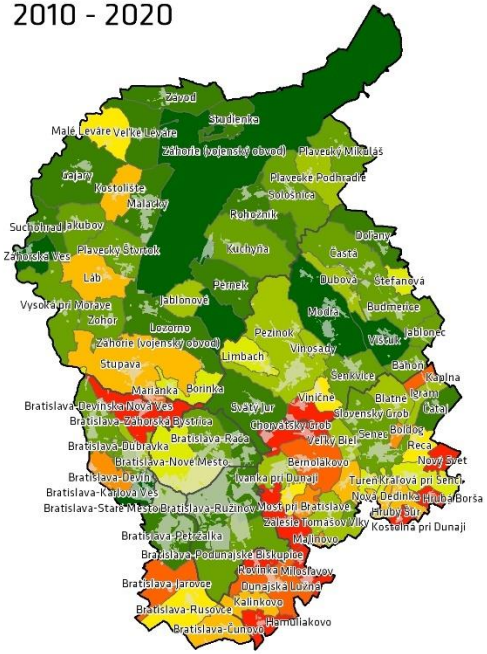
inštitút priestorového plánovania

< 2,5	2, 5 - 5	5 - 7,5	7,5 - 10	10 - 12,5	12,5 - 15	15 - 17,5	17,5 - 20	20 - 25	> 25

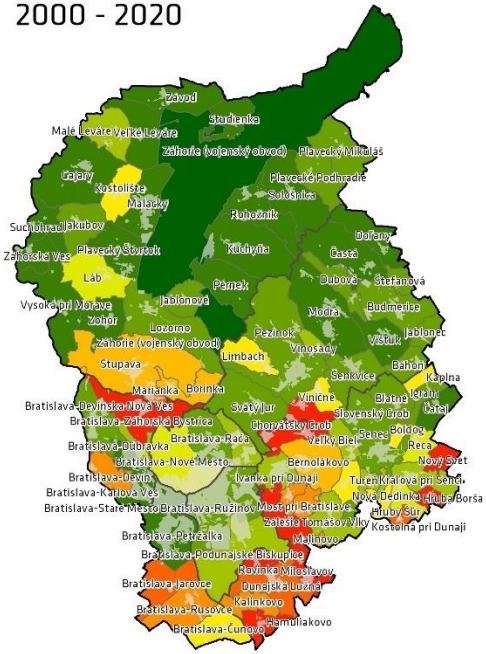
2000 - 2010

2010 - 2020

2000 - 2020

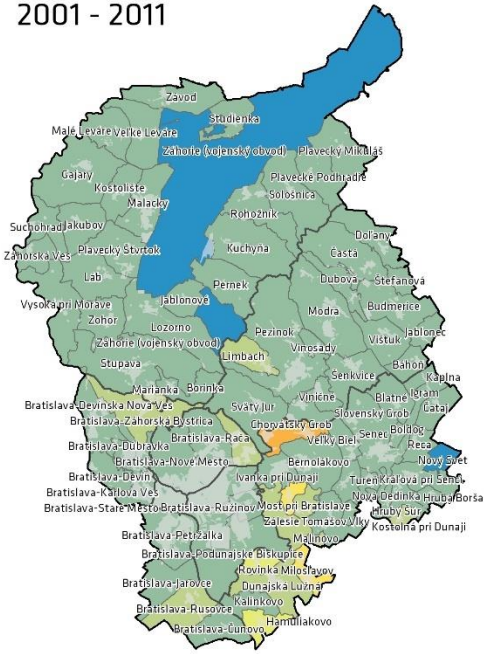
INDEX RASTU BYTOV BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA **V ROKOCH 2001 - 2021**

INDEX RASTU TRVALO OBÝVANÝCH BYTOV V JEDNOTLIVÝCH OBCIACH KRAJA PODĽA SČÍTANÍ OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV 2001, 2011 A 2021 [%]

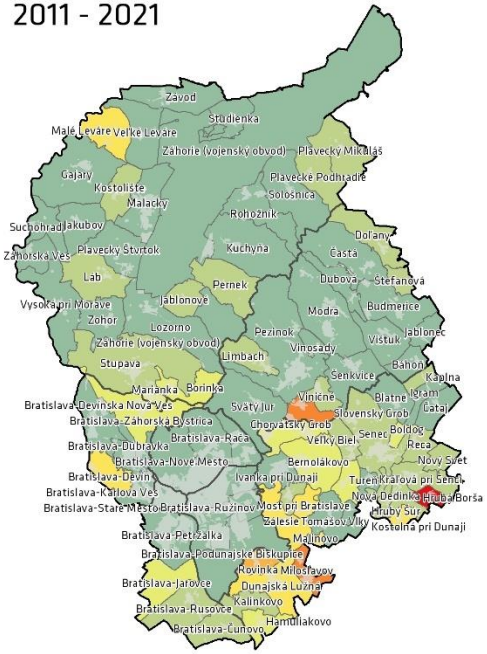
inštitút priestorového plánovania

< 50 | 50 - 100 | 100 - 150 | 150 - 200 | 200 - 250 | 250 - 300 | 300 - 350 | 350 - 400 | 400 - 450 | > 450

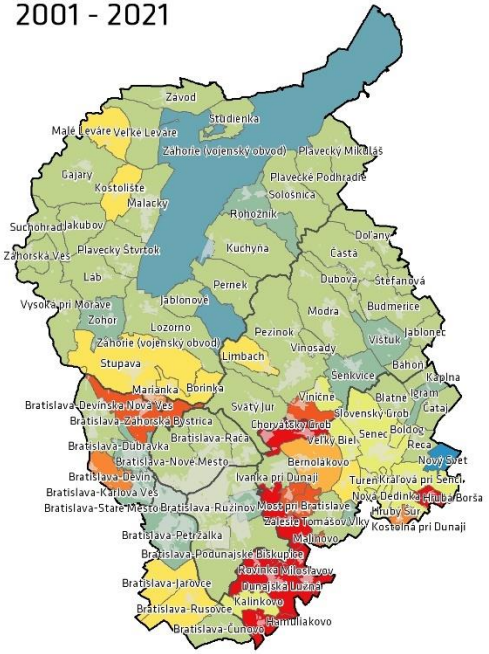
2001 - 2011

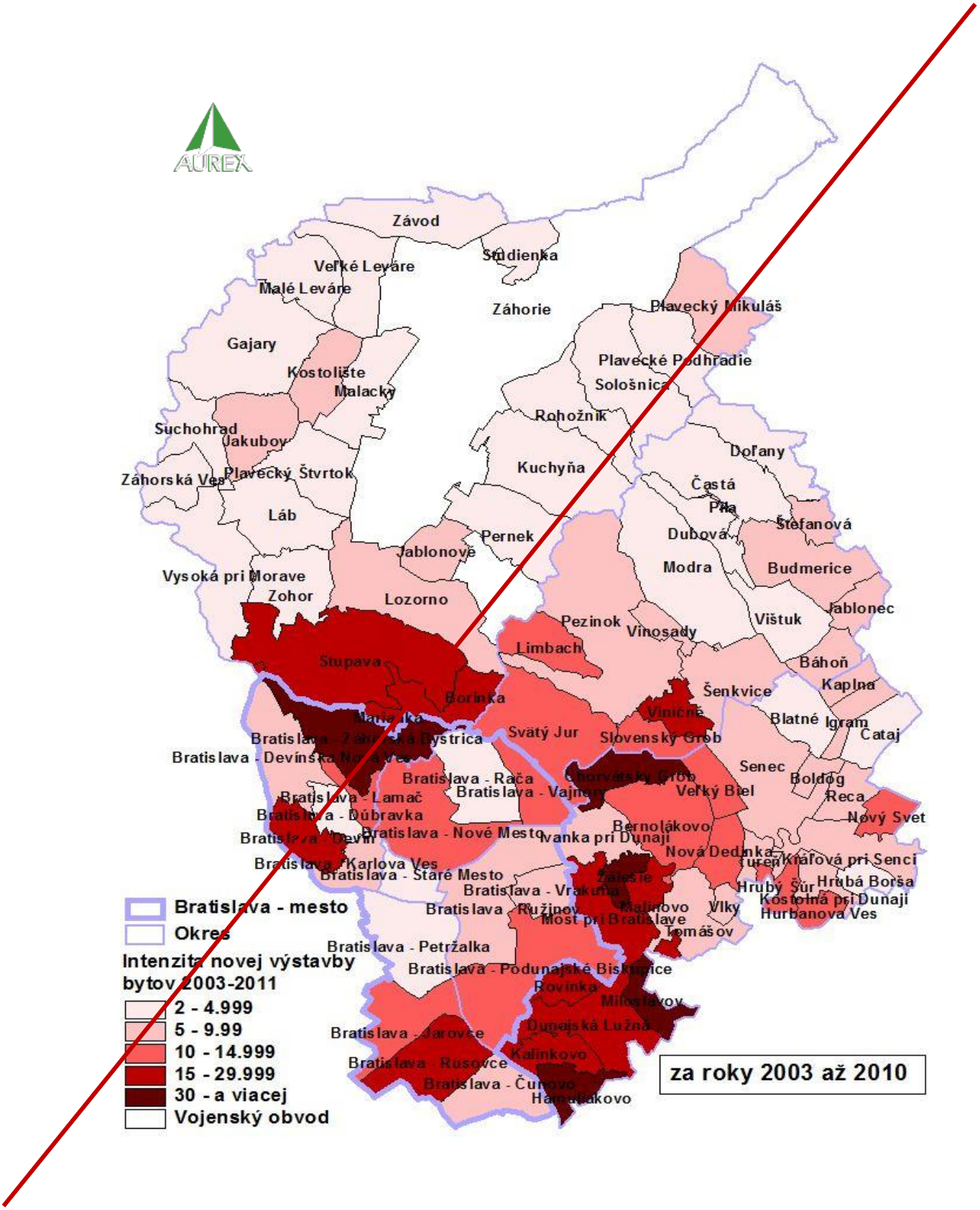
2011 - 2021

2001 - 2021

~~Intenzita prírastkov novo postavených bytov podľa obcí priemerne za rok na 1000 obyvateľov~~

8. Koncepcia rozvoja sídelnej štruktúry

8.1. Osídlenie na území Bratislavského kraja

Osídlenie BSK je tvorené 73 obcami, resp. 72 obcami a mestom Bratislava, ktoré pozostáva zo 17 mestských častí. Najvýznamnejšou obcou je mesto Bratislava. Ďalšími mestami BSK sú obce Malacky, Stupava, Pezinok, Modra, Sv. Jur, Senec.

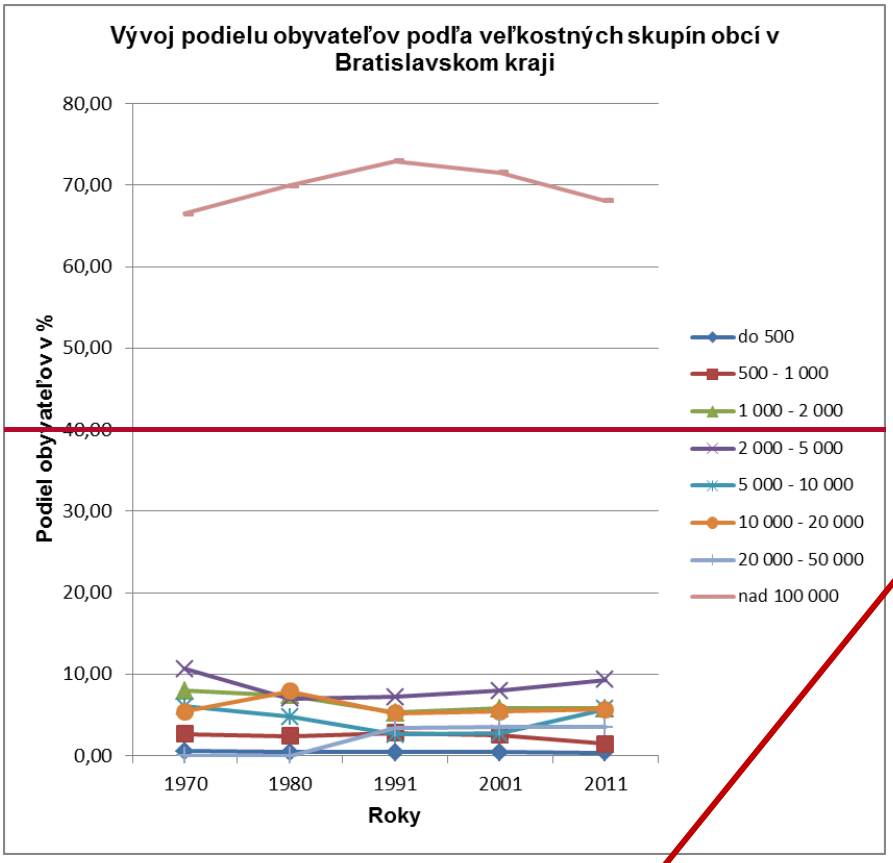
Vývoj veľkostných skupín obcí v rokoch 1970 až ~~2011~~2021 je znázornený na priložených tabuľkách a grafe.

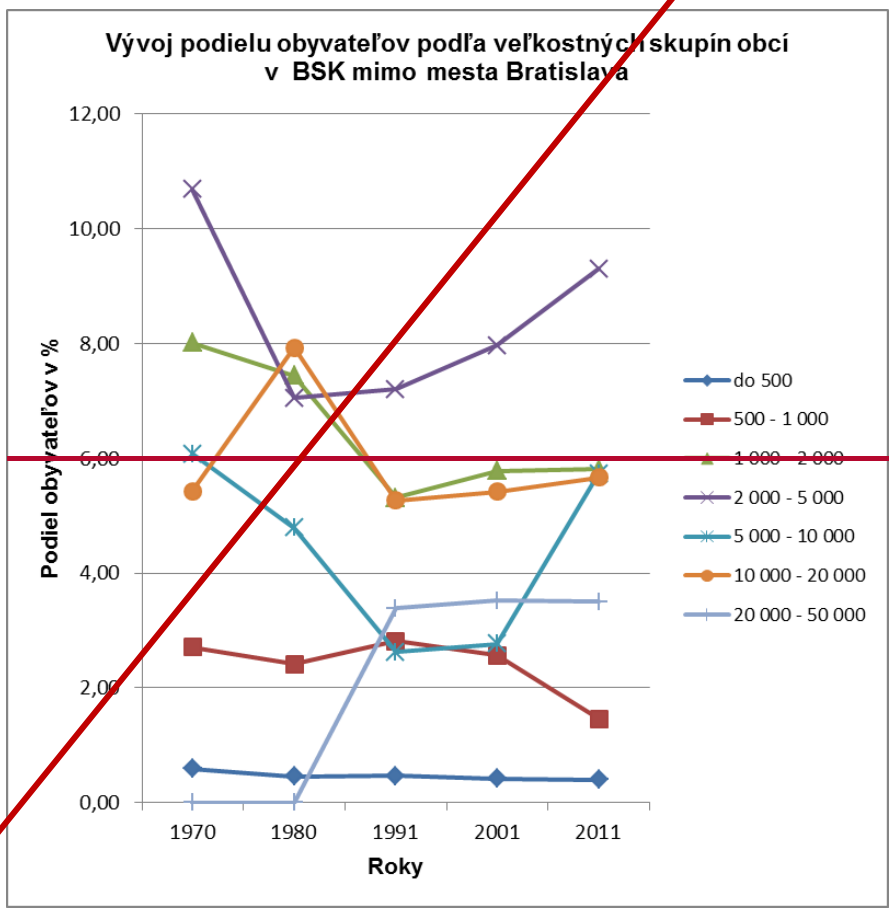
Vývoj počtu obyvateľov kraja podľa veľkostných skupín obcí

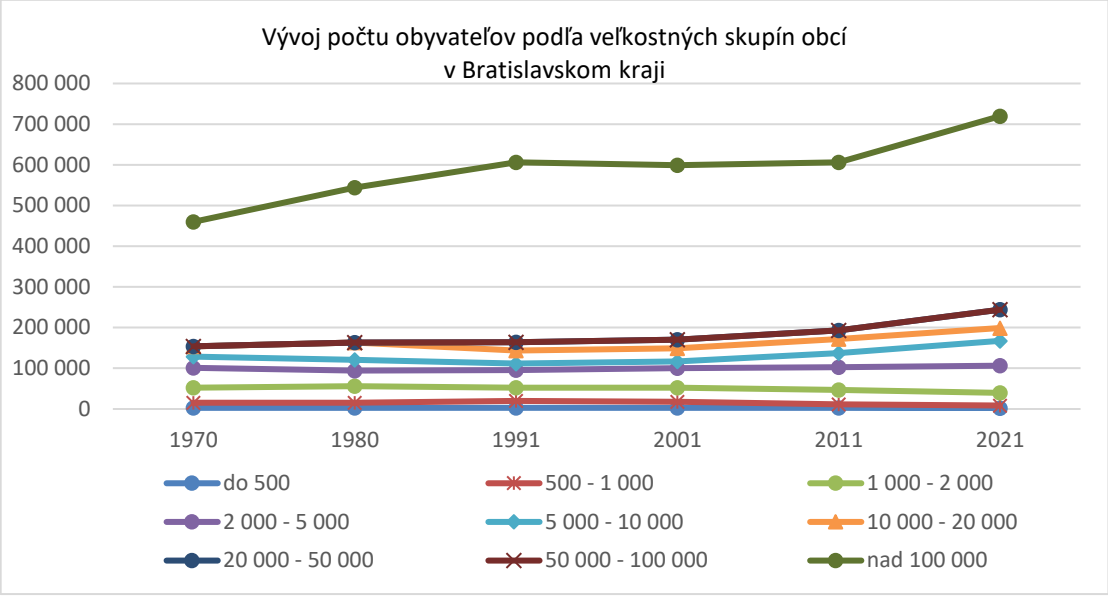
Veľkostná skupina obcí	Roky					
	1970	1980	1991	2001	2011	2021
do 500	2 726	2 483	2 849	2 512	2 467	1 877
500 – 1 000	12 465	13 131	17 040	15 380	8 855	6 710
1 000 – 2 000	36 836	40 451	32 232	34 646	35 215	31 096
2 000 – 5 000	49 114	38 316	43 664	47 678	56 411	66 696
5 000 – 10 000	27 929	26 054	15 924	16 599	34 779	61 109
10 000 – 20 000	24 973	43 106	31 930	32 446	34 355	31 530
20 000 – 50 000	0	0	20 515	21 082	21 263	45 016
50 000 – 100 000	0	0	0	0	0	0
nad 100 000	305 932	380 259	442 197	428 672	413 192	475 503
BSK spolu	459 975	543 800	606 351	599 015	606 537	719 537

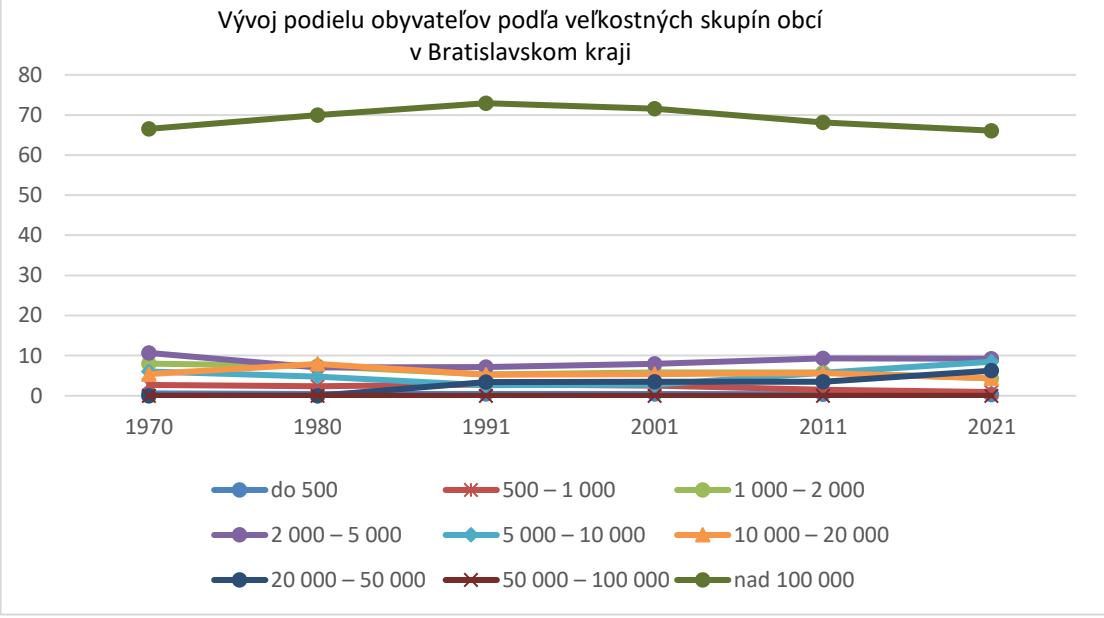
Vývoj podielu obyvateľov kraja podľa veľkostných skupín obcí

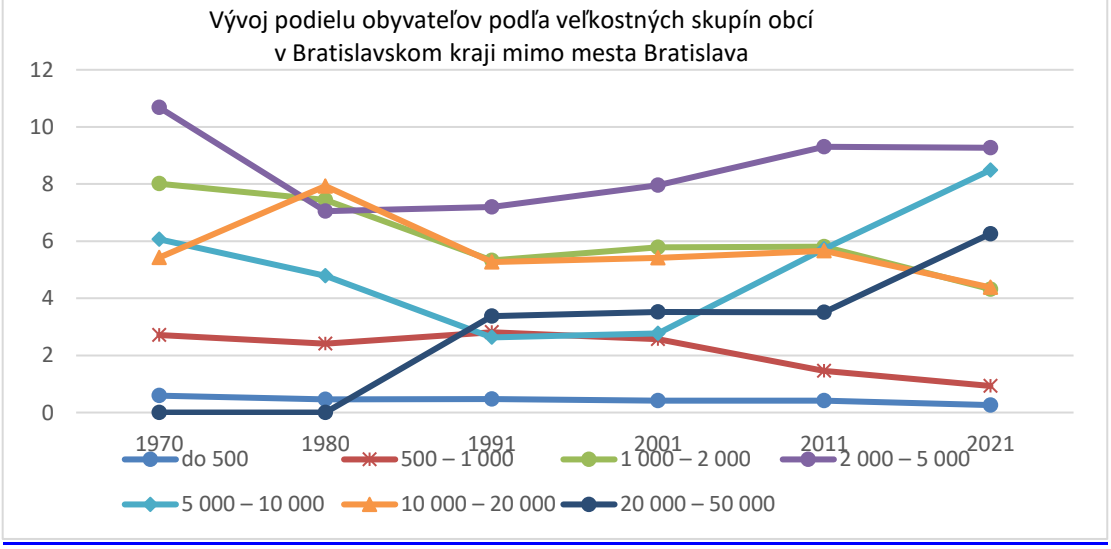
Veľkostná skupina obcí	Roky					
	1970	1980	1991	2001	2011	2021
do 500	0,59	0,46	0,47	0,42	0,41	0,26
500 – 1 000	2,71	2,41	2,81	2,57	1,46	0,93
1 000 – 2 000	8,01	7,44	5,32	5,78	5,81	4,32
2 000 – 5 000	10,68	7,05	7,20	7,96	9,30	9,27
5 000 – 10 000	6,07	4,79	2,63	2,77	5,73	8,49
10 000 – 20 000	5,43	7,93	5,27	5,42	5,66	4,38
20 000 – 50 000	0,00	0,00	3,38	3,52	3,51	6,26
50 000 – 100 000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
nad 100 000	66,51	69,93	72,93	71,56	68,12	66,08

Vývoj podielu obyvateľov podľa veľkostných skupín obcí v Bratislavskom kraji
80,00
70,00
60,00
50,00
40,00
30,00
20,00
10,00
0,00
Podiel obyvateľov v %
1970
1980
1991
2001
2011
Roky
do 500
500 - 1 000
1 000 - 2 000
2 000 - 5 000
5 000 - 10 000
10 000 - 20 000
20 000 - 50 000
nad 100 000

Vývoj podielu obyvateľov podľa veľkostných skupín obcí v BSK mimo mesta Bratislava
12,00
10,00
8,00
6,00
4,00
2,00
0,00
Podiel obyvateľov v %
1970
1980
1991
2001
2011
Roky
do 500
500 - 1 000
1 000 - 2 000
2 000 - 5 000
5 000 - 10 000
10 000 - 20 000
20 000 - 50 000

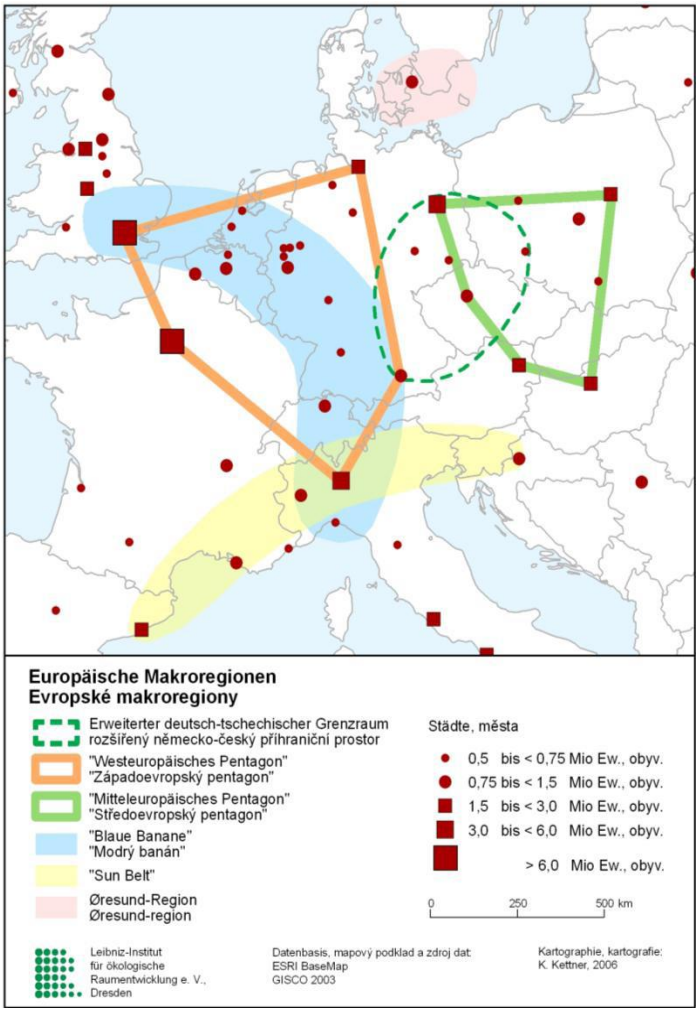

Vývoj počtu obyvateľov podľa veľkostných skupín obcí
v Bratislavskom kraji
800 000
700 000
600 000
500 000
400 000
300 000
200 000
100 000
0
1970
1980
1991
2001
2011
2021
do 500
500 - 1 000
1 000 - 2 000
2 000 - 5 000
5 000 - 10 000
10 000 - 20 000
20 000 - 50 000
50 000 - 100 000
nad 100 000

Vývoj podielu obyvateľov podľa veľkostných skupín obcí
v Bratislavskom kraji
80
70
60
50
40
30
20
10
0
1970
1980
1991
2001
2011
2021
do 500
500 – 1 000
1 000 – 2 000
2 000 – 5 000
5 000 – 10 000
10 000 – 20 000
20 000 – 50 000
50 000 – 100 000
nad 100 000

Vývoj podielu obyvateľov podľa veľkostných skupín obcí
v Bratislavskom kraji mimo mesta Bratislava
12
10
8
6
4
2
0
1970
1980
1991
2001
2011
2021
do 500
500 – 1 000
1 000 – 2 000
2 000 – 5 000
5 000 – 10 000
10 000 – 20 000
20 000 – 50 000

8.2. Európske a medzinárodné súvislosti

Územie BSK leží na hranici troch štátov v strede Európy. Táto poloha už v historickom vývoji predurčovala územie BSK ako tranzitné územie v celoeurópskych cestách a kontaktné územie voči svojim susediacim regiónom a krajom. Územie BSK je priamo napojené na európske multimodálne koridory dopravnej siete krajín Európskej únie TEN-T. Politika transeurópskej dopravnej siete (TEN-T) je zameraná na výstavbu a rozvoj celoeurópskej siete železničných tratí, ciest, vnútrozemských vodných ciest, námorných trás, prístavov, letísk a železničných terminálov.

Súčasná politika TEN-T vychádza z Nariadenia Európskeho parlamentu a rady EÚ č. 1315/2013 z 11. decembra 2013 o usmerneniach Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete a o zrušení rozhodnutia č. 661/2010/EÚ:

- ~~multimodálny koridor č. IV. Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava/Rusovce – Budapešť – Rumunsko/Turecko/Grécko lokalizovaný pre cesty siete TEN-T, Berlín/Norimberg – Praha) – Kúty – Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo – Budapešť – Rumunsko/Turecko/Grécko lokalizovaný pre konvenčné trate železničnej a kombinovanej dopravy siete TEN-T~~
- ~~multimodálny koridor č. V. vetva Va. Rakúsko – Bratislava/Jarovce – Žilina – Košice – Záhor/Čierna nad Tisou – Užhorod – Ľvov lokalizovaný pre cesty, pre konvenčné trate železničnej a kombinovanej dopravy a pre vysokorýchlostnú železničnú trať Bratislava – Žilina~~
- ~~multimodálny koridor č. VII. Vodná cesta Dunaj s verejnými prístavmi v Bratislave, Komárne a Štúrove.~~
- Multimodálny koridor základnej siete CORE TEN-T: Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic), v smere: Viedeň – Bratislava – Žilina.
- Multimodálny koridor základnej siete CORE TEN-T: Orient – východné Stredomorie (Orient/East – Med) v smere: Praha – Bratislava – Budapešť.
- Multimodálny koridor základnej siete CORE TEN-T: Rýn – Dunaj (Rhine – Danube) v smere: Viedeň – Bratislava – Budapešť.

Sieť TEN-T je rozdelená do dvoch skupín:

Základná sieť (CORE) zahŕňa prepojenia spájajúce najdôležitejšie uzly a má byť dokončená do roku 2030.

Komplexná sieť (Comprehensieve) pokrýva všetky európske regióny a má byť dokončená do roku 2050.

KORIDORY ZARADENÉ DO SKUPINY CORE TEN-T

Cestná doprava

- Diaľnica D1 v rámci multimodálneho koridoru základnej siete CORE TEN-T Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic) v úsekoch:
    - Ivanka pri Dunaji-sever – Petržalka/Berg (hranica Rakúsko/Slovensko).
    - Sverepec – Ivanka pri Dunaji-sever (časť 1).
- Diaľnica D2 v rámci multimodálnych koridorov základnej siete CORE TEN-T Orient – východné Stredomorie (Orient/East – Med) a Rýn – Dunaj (Rhine – Danube) v úseku:
    - Jarovce/Kittsee (hranica Rakúsko/Slovensko) – Čunovo/Rajka (hranica Slovensko/Maďarsko).
- Diaľnica D2 v rámci multimodálnych koridorov základnej siete CORE TEN-T Orient – východné Stredomorie (Orient/East – Med) a Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic) v úsekoch:
    - Petržalka/Berg (hranica Slovensko/Rakúsko – Jarovce/Kittsee (hranica Slovensko/Rakúsko).
- Diaľnica D2 v rámci multimodálnych koridorov základnej siete CORE TEN-T Orient – východné Stredomorie (Orient/East – Med) v úsekov:
    - Staré Grunty – Petržalka/Berg (hrania Rakúsko/Slovensko).
    - Lanžhot/Brodské (hranica Česká republika/Slovensko) – Stupava-Juh.
    - Stupava-juh – Staré Grunty.

Železničná doprava:

- Konvenčná železničná trať Devínska Nová Ves – Kúty v rámci multimodálneho koridoru základnej siete CORE TEN-T Orient – východné Stredomorie (Orient/East – Med).
- Konvenčná železničná trať Marchegg – Devínska Nová Ves v rámci multimodálneho koridoru základnej siete CORE TEN-T Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic).
- Konvenčná železničná trať Devínska Nová Ves – Bratislava (časť 1) v rámci multimodálnych koridorov základnej siete CORE TEN-T Orient – východné Stredomorie (Orient/East – Med) a Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic).
- Konvenčná železničná trať Devínska Nová Ves – Bratislava (časť 2) v rámci multimodálneho koridoru základnej siete CORE TEN-T Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic).
- Konvenčná železničná trať Bratislava – Leopoldov v rámci multimodálneho koridoru základnej siete CORE TEN-T Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic).
- Konvenčná železničná trať Bratislava – Petržalka (časť 1) v rámci multimodálnych koridorov základnej siete CORE TEN-T Orient – východné

Stredomorie (Orient/East – Med), Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic) a Rýn – Dunaj (Rhine – Danube).

- Konvenčná železničná trať Bratislava – Petržalka (časť 2) v rámci multimodálnych koridorov základnej siete CORE TEN-T Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic) a Rýn – Dunaj (Rhine – Danube).
- Konvenčná železničná trať Petržalka – Rajka v rámci multimodálnych koridorov základnej siete CORE TEN-T Orient – východné Stredomorie (Orient/East – Med) a Rýn – Dunaj (Rhine – Danube).

Letecká doprava:

- Medzinárodné Letisko Bratislava (Letisko Milana Rastislava Štefánika) v rámci multimodálnych koridorov základnej siete CORE TEN-T Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic), Orient – východné Stredomorie (Orient/East – Med) a Rýn – Dunaj (Rhine – Danube).

Vodná doprava:

- Vnútrozemský prístav Bratislava v rámci multimodálnych koridorov základnej siete CORE TEN-T Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic), Orient – východné Stredomorie (Orient/East – Med) a Rýn – Dunaj (Rhine – Danube).

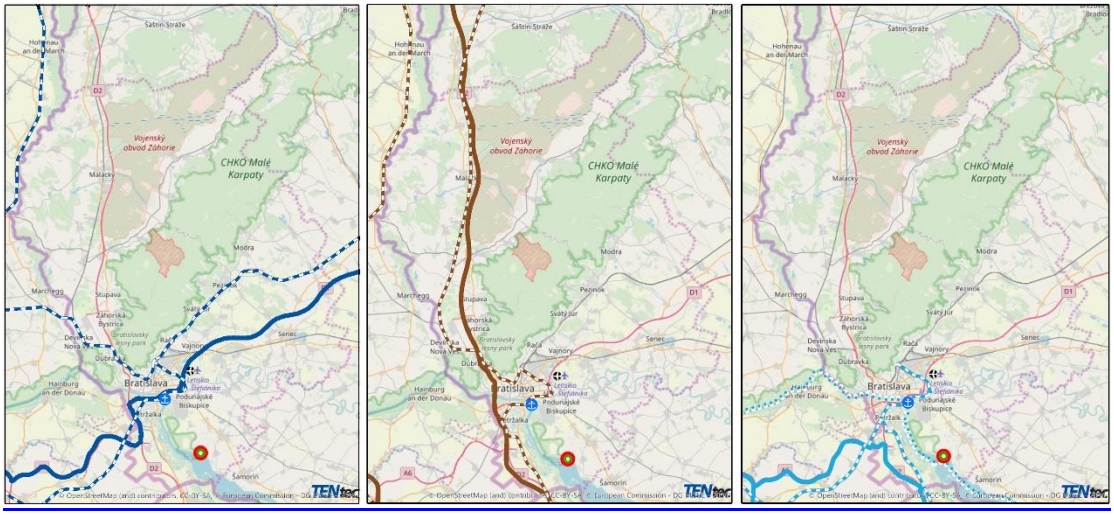
KORIDORY ZARADENÉ DO SKUPINY CORE/COMPREHENSIVE TEN-T

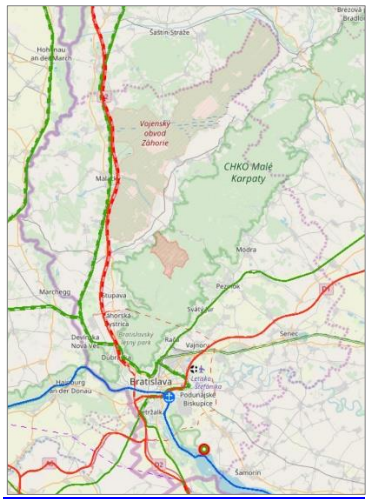
Vodná doprava:

- Vnútrozemská vodná cesta rieky Dunaj v rámci koridoru Rýn – Dunaj (Rhine – Danube) v úsekoch Devín (hranica Rakúsko – Slovensko) – Bratislavy, Bratislava – Sap (druhá časť) a Kalinkovo – Gabčíkovo.

Železničná doprava:

- Konvenčná železničná trať Bratislava – Galanta.

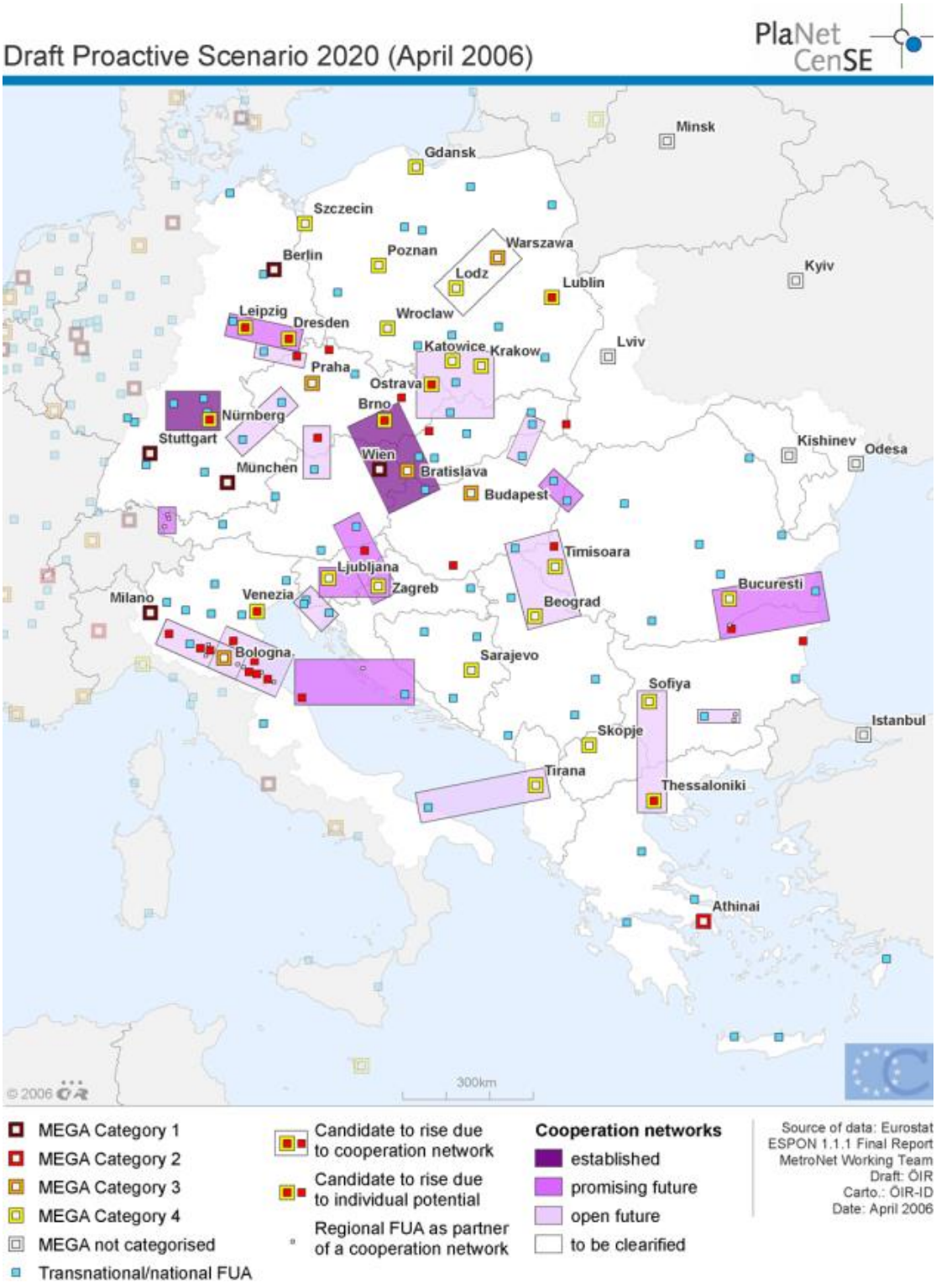

Zdroj údajov: Mobility and Transport TENtec Interacitve Map Viewer
https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html
Poznámka:Zľava tmavodmorý Baltic Adriatic, hnedý Orient/East – Med a svetlomodrý Rhine – Danube.
V spodnom riadku Comprehensive / core network.

Bratislavský kraj má dobrú dostupnosť k najvýznamnejším európskym centrám a ich aglomeráciám predstavovanými mestami Viedeň a Budapešť.

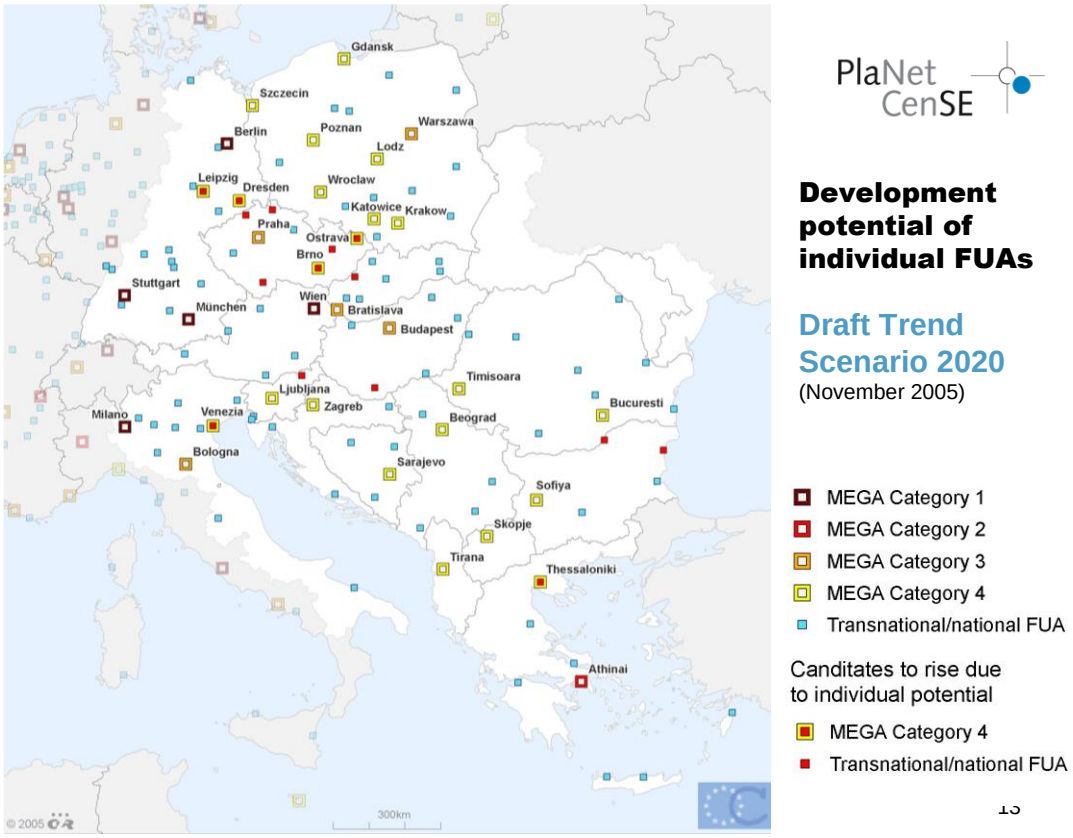
Z pohľadu nových hodnotení európskeho priestoru a rozvoja sídelných štruktúr v rámci Európskej únie je územie Bratislavského kraja vnímané ako jedno z rozvojových území s dobrým rozvojovým potenciálom v rámci strednej Európy a je súčasťou nových rozvojových makroregiónov Európy.

V projekte programu ESPON 111 – Potentials for polycentric development in Europe bolo mesto Bratislava so svojim zázemím vyhodnotené ako sídelná štruktúra MEGA 3. kategórie (MEGA – Metropolitan European Growth Area – Európske metropolitné rozvojové priestory). V úlohe PlaNet CenSE, v rámci ktorého sa preberali a spresňovali niektoré údaje z programu ESPON boli hodnotené aj potenciálne cezhraničné kooperácie. Uvedené je zrejmé z nasledovných obrázkov z tejto práce.

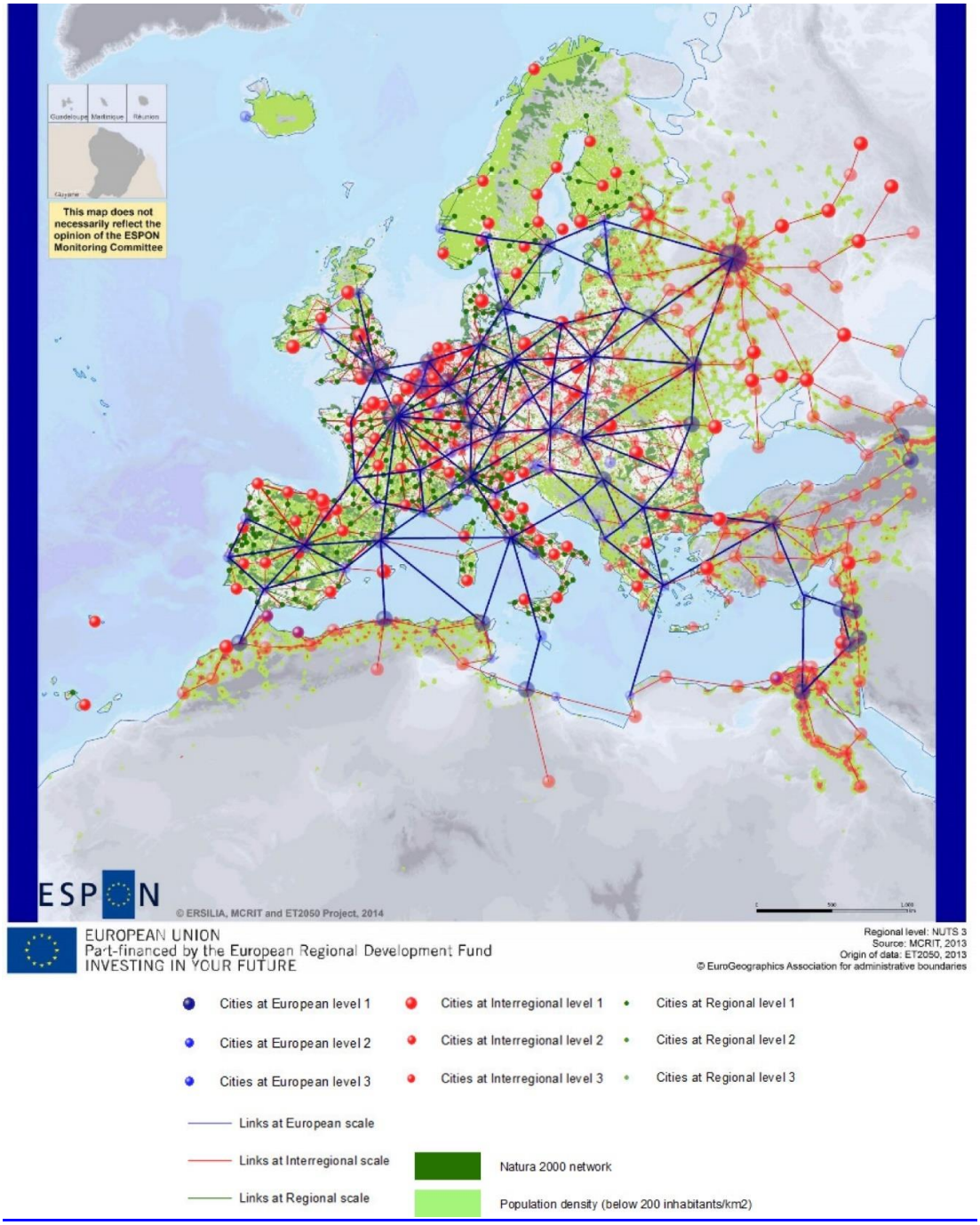
Pri hodnotení priamych cezhraničných vzťahov urbánnej spolupráce sa v dôsledku otvorenia hraníc vytvára okolo mesta Bratislava tzv. intraurbánna polycentricita. V tomto modeli ide o vzťah veľkého mesta lokalizovaného blízko hranice, pri ktorom sa vytvárajú intenzívne vzťahy medzi ním a malými mestami/sídlami na opačnej strane hraníc. V období posledných 20-tich rokov, najmä však po roku 2000, sa tento model čím ďalej tým viacej prejavuje v reálnosti. Aglomeračné vzťahy mesta Bratislavy sa postupne prejavujú na obciach priľahlých k hraniciam ako na rakúskej, tak na maďarskej strane. V týchto súvislostiach sa tomu začína venovať pozornosť aj

v samostatných štúdiách, ako napr. projekt KOBRA: Stadt-Umland-Kooperation Bratislava, projekt CUPA – co-operative urban planning approaches a pod.

13

Na základe doposiaľ spracovaných úloh formovania priestoru Európskeho kontinentu sa etabloval rad územných cieľov, ktoré vedú k lepšiemu využívaniu územia, územnej súdržnosti a skvalitneniu územných podmienok žitia ľudí, s globálnym cieľom neustáleho skvalitňovania prostredia. Súčasne je týmto procesom vyjadrený aj rad politík, ktoré by mali k týmto cieľom smerovať a k tomu aj zodpovedných aktérov na jednotlivých hierarchických úrovniach. Najrelevantnejšie scenáre a vízie územného rozvoja Európy, vypracované na základe vedeckých poznatkov, boli v uplynulých rokoch spracované v rámci ESPON v projekte ET2050. Cieľom tohto projektu bolo vytvoriť víziu európskej územnej štruktúry. Vypracovanie a hodnotenie viacerých parciálnych scenárov vyústilo do vytvorenia troch syntetických scenárov možného vývoja odzrkadľujúcich rôzne vstupné predpoklady spoločenského a hospodárskeho vývoja. Vo vzťahu k stredoeurópskym a východoeurópskym krajinám EÚ sa vo všeobecnosti konštatuje, že vo veľa prípadoch existujú zásadné rozdiely medzi hlavným mestom krajiny a druhým najväčším mestom. Z toho vyplýva aj dôležité poznanie, že metropolitné hlavné mestá a nemetropolitné regióny potrebujú rôzne stratégie na prosperitu, ako aj prierezový územný manažment. Zdôraznená je pritom nielen podpora rozvoja celoeurópskych centier osídlenia, ale aj potreba vytvárania a organizovania vnútornej hierarchizovanej štruktúry jednotlivých centier osídlenia na národnej či regionálnej úrovni.

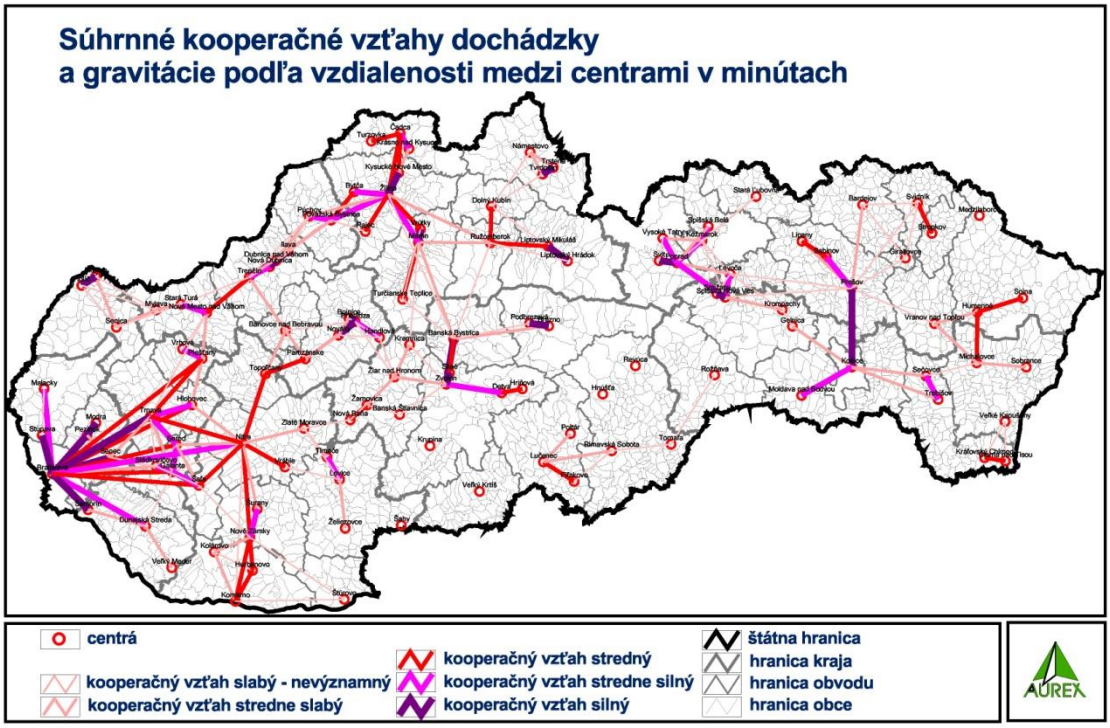
Zdroj: ET2050, Territorial Scenarios and Visions for Europe, Main Report, EU

8.3. Celoštátne a nadregionálne súvislosti

V celoštátnych a nadregionálnych sídelných súvislostiach má mesto Bratislava, a celý Bratislavský kraj dominantné postavenie. Vyplýva to nie len z politického, ale najmä hospodárskeho potenciálu územia BSK. Mesto Bratislava vytvára významné kooperačné a aglomeračné sily na svoje okolie, ktoré prerastajú územie BSK a pôsobia nie len na územie Trnavského ale aj na územie Nitrianskeho kraja aj s mestom Nitra. V projekte spracovanom pre MVRR SR, Polycentrická koncepcia osídlenia ako nástroj zabezpečenia funkčnej komplexnosti na regionálnej a lokálnej úrovni, AUREX, spol. s r.o., 2006 sa vyhodnocovali vzťahy medzi jednotlivými sídlami, na základe čoho sa vyjadrovali súčasné i potenciálne kooperačné vzťahy.

Sila a význam týchto vzťahov sídiel smerom na mesto Bratislava na území BSK, ako aj na sídla v susediacich krajoch je zrejmý z priloženého obrázku.

To, že región BSK má vplyv aj na okolité regióny, potvrdzujú aj výsledky projektu programu ESPON 2013 Priestorové perspektívy na úrovni NUTS-3 (Spatial Perspectives at NUTS-3 Level – SPAN-3, Final Report, Version 27/07/2010). V hodnotení regionálneho rozvoja krajín EÚ sa konštatuje, že v zásade „vo všetkých krajinách prebiehajú centripetálne procesy k najsilnejším regiónom, ktoré sú lídrami krajín. Vo východnej Európe všetky regióny hlavných miest, ako Budapešť, Sofia, Varšava patria medzi najlepších „hráčov“ vôbec, občas (ako je prípad Prahy, Bratislavy a Bukurešti) ťahajú so sebou aj regióny ležiace okolo nich.“

Pre územný plán regiónu Bratislavského samosprávneho kraja je v zmysle § 10 a § 25 Stavebného zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KÚRS) v platnom znení. Záväzná časť KÚRS vo vzťahu k územiu Bratislavskému samosprávneho kraja vyjadruje v regulatívoch koncepčné princípy a rozvojové zámery, ktoré musia byť v zmysle § 10 ods. (1) Stavebného zákona č. 50/1976 Zb. v riešení regionálnej územnoplánovacej dokumentácie rešpektované. Koncepcia územného rozvoja Slovenska je spracovaná podľa § 8 a § 9 Stavebného zákona.

Analýza trendov územného rozvoja v Európe, ako aj analýza ich súvislostí a dôsledkov na územný rozvoj Slovenska je spracovaná v Stratégii územného rozvoja Slovenska (SÚRS). Analýza je spracovaná s podtitulom aktuálne zmeny v oblasti územného rozvoja Slovenskej republiky. Na základe doterajších vývojových tendencií priestorového rozvoja SR ostatných 25 rokov, ako aj podľa predpokladu možných vývojových trendov územného rozvoja štátu, SÚRS formuluje princípy, ktoré je potrebné zohľadňovať jak pri usmerňovaní územného rozvoja, tak aj pri implementácii politiky regionálneho rozvoja. Výstupom publikácie SÚRS je pritom 12 nasledovných téz:

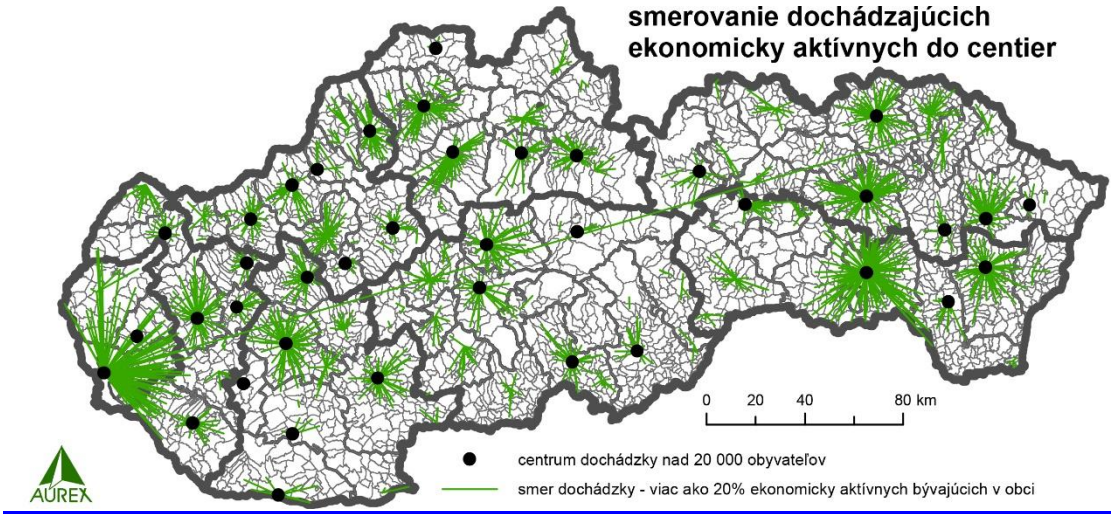
1. Zabezpečenie kvalitného sídelného prostredia – zabezpečiť pre všetkých obyvateľov rovnocenné podmienky pre život – pracovné, kultúrno-

spoločenské, rekreačné aktivity so zabezpečením optimálnych environmentálnych podmienok.

2. Vypracovávať variantné úvahy územného rozvoja na celoštátnej úrovni.
3. Implementácie polycentrickej koncepcie, ako hlavný priestorový princíp vytvárania rovnocenných a kvalitných podmienok pre život ľudí.
4. Vymedzenie osobitných území, ktoré svojou charakteristikou v porovnaní s ostatným územím sú niečím výnimočné a kde je z celoštátneho významu najnaliehavejšia potreba riešenia.
5. Vymedzenie centier pre vznik a zachovanie vyváženej siete centier v osídlení.
6. Koncept funkčných územných celkov, funkčných urbánnych území, resp. mestských funkčných území a metropolitných rastových území. Osobitný dôraz je v tomto bode kladený na viedensko-bratislavskú aglomeráciu, ktorá v medzinárodnom porovnaní slovenských podmienkach dosahuje ako jediná typ MEGA.
7. Deľbu sídelnej práce (funkčná deľba práce) dosahovať hierarchiou centier a ich zázemí.
8. Rozvojové osi prepájajúce sídelné centrá a ich aglomerované územia.
9. Krajinná štruktúra vytvára charakteristické prostredie, ale aj podmieňuje druh a rozsah intervencií do rozvoja.
10. Kostrou rozvojových osí je dopravná infraštruktúra.
11. Rozhodujúcou úrovňou pre formovanie polycentrických sídelných štruktúr v územnom rozvoji je regionálna úroveň.
12. Konečnou úrovňou, kde sa prejavia intervencie do územného rozvoja ako z národnej tak regionálnej úrovne je lokálna úroveň.

V orientácii obyvateľstva SR na migráciu sa dá podľa SÚRS predpokladať aj ďalší tlak na najvýznamnejšie sídelné centrá s rozvojom hospodárskej základne a- to predovšetkým centier celoštátneho až medzinárodného významu, čím bude rásť nerovnováha v rovnocennom rozvoji voči ostatnému územiu, čo sa osobitne prejaví pri hlavnom meste Bratislavy a jeho cezhraničnej aglomerácii (viedensko-bratislavský metropolitný región).

Ďalšie trendy predpokladaného územného rozvoja treba vidieť v orientácii na podporu aglomerovanej sídelnej štruktúry v priestore Bratislavy, ako najvyššie hodnotenej v medzinárodných súvislostiach, ktorá bude mať rozhodujúci význam v rozvoji celého sídelného systému v prepojení na medzinárodné súvislosti (Rakúsko, Maďarsko) a v prepojení na národné regióny (Trnavský a Nitriansky kraj).

Zdroj: Stratégia územného rozvoja Slovenska, za rok 2011

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja uznesením vlády SR č. 555 z 29. novembra 2017 schválilo Správu o aktuálnom stave Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 v znení Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2011. Správa o stave v oblasti územného rozvoja Slovenskej republiky formulovala podnety pre možnú aktualizáciu Koncepcie územného rozvoja Slovenska v platnom znení. Tieto podnety prinášajú aktuálne skutočnosti, na ktoré treba pri spracovaní aktualizácie ÚPN-R BSK minimálne prihliadať.

„Návrh Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 – nové znenie“ predstavuje vládou SR schválený materiál celoštátneho významu. Označuje sa aj ako dokumentu Slovensko 2030. Ide o základný implementačný dokument plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike. Zároveň plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR pri uplatnení partnerstva. Vypracovaná a aktualizovaná je na základe aktuálnych programov rozvoja vyšších územných celkov, aktuálnych programov rozvoja obcí a aktuálnych spoločných programov rozvoja obcí.

8.4. Základná koncepcia rozvoja sídelnej štruktúry

Základným princípom koncepcie rozvoja sídelnej štruktúry je vymedzenie rozvojových centier, stanovenie ich postavenia v sídelnom systéme a vymedzenie hlavných rozvojových smerov v území.

Dominantným a určujúcim prvkom celej sídelnej štruktúry na území BSK je mesto Bratislava. Popri ňom kostru sídelného systému kraja dotvárajú okresné mestá Malacky, Pezinok a Senec ako regionálne rozvojové centrá, ku ktorým sa radí aj mesto Modra.

Popri regionálnych rozvojových centrách sa postupne formujú rozvojové priestory v smere radiál vychádzajúcich z mesta Bratislava. Ide o hlavné smery v súlade s rozvojovými osami záhorskou (Bratislava – Stupava – Malacky ...), považskou (Bratislava – Senec – Trnava ...) žitnoostrovno-dunajskou (Bratislava – Dunajská Lužná – Šamorín ...), malokarpatskou (Bratislava – Pezinok – Modra – Smolenice ...).

Popri hlavných radiálnych smeroch sú na území BSK regionálne významné sídelné pásy, ktoré sú vytvorené historicky (podhorské pásy, pásy pozdĺž historických ciest) ako aj novými pásmi, ktoré sa vytvárajú viac-menej spontánne v dôsledku suburbanizačných a dekoncentračných tendencií okolo mesta Bratislavy. Tieto pásy

ako regionálne rozvojové osi sú uvedené v kapitole 10. „Návrh priestorového usporiadania územia a návrh zásad jeho funkčného využitia vrátane zmien využitia, vymedzenie významných rozvojových priestorov, prípadne území špeciálnych záujmov a občianskeho vybavenia regionálneho významu“, ako sú aj znázornené v grafických prílohách.

Na uvedených rozvojových smeroch sa taktiež vytvára určitý uzlovo-pásový systém sídelnej štruktúry, ktorý je tvorený, popri regionálnych rozvojových centrách, regionálnymi subcentrami – regionálnymi rozvojovými pólmi mesta Bratislavy. Tieto sa vytvárajú na hraniciach mesta Bratislava s uvedenými smermi rozvoja, ktoré by mali s mestom Bratislava vytvárať jeden kompaktný (čo neznamená zrastený) funkčný celok. Ide o priestory:

1.Lamač/Záhorská Bystrica – Stupava (s väzbami na Devínsku Novú Ves),

2.Rača – Svätý Jur,

3.mestská časť Nové Mesto – Ivanka pri Bratislave – Bernolákovo – Vajnory – Chorvátsky Grob,

4.Podunajské Biskupice – Rovinka – Dunajská Lužná.

5.Ako určitý južný regionálny rozvojový pól mesta Bratislavy je územie južne od Petržalky vo väzbe na Jarovce a Rusovce.

Uvedené centrá oboch hierarchických úrovní tvoria základnú kostru sídelného rozvoja ÚPN-R BSK. Cieľom koncepcie rozvoja sídelnej štruktúry BSK je predovšetkým kvalitatívne dobudovanie regionálnych rozvojových centier a vytvorenie plnohodnotných subregionálnych centier v regionálnych rozvojových póloch mesta Bratislavy. Ide o územia, ktoré sa začali rozvíjať od konca deväťdesiatych rokov minulého storočia. Tieto priestory majú aj naďalej svoj rozvojový potenciál, ktorý by však mal smerovať aj do vytvárania určitých centier, saturujúcich potrebné nároky na pracoviskovú a obslužnú infraštruktúru už vybudovaných ako aj uvažovaných nových sídelných aktivít. Význam vytvárania subregionálnych centier, treba vidieť aj v tom, že by mali plniť funkciu saturácie potrebných pracovných a obslužných aktivít pre celé priľahlé územia regiónu BSK, v záujme znižovania dostredivých tokov do mesta Bratislavy a do okresných miest.

Rozvoj **dopravnej infraštruktúry** sleduje rozvojové trendy sídelného rozvoja. Aj v tejto oblasti pôjde predovšetkým o potrebné dobudovanie existujúcej dopravnej infraštruktúry a jej ďalší rozvoj v záujme skvalitnenia prepravných vzťahov. Podrobnejší popis jednotlivých dopravných trás je uvedený v príslušnej kapitole. Základný princíp dopravnej kostry sleduje rozvoj v súlade s existujúcimi a diskutovanými projekčnými zámermi. Základná kostra rozvoja radiálno-okružného systému cestnej infraštruktúry regiónu predpokladá prepojenie západnej a východnej časti cez masív Malých Karpát ~~vybudovaním~~ dobudovaním kompletného okruhu tvoreného diaľnicou D4. Vonkajší polkruh mesta Bratislavy sa uvažuje smerovať z Galvaniho tunelom cez Malé Karpaty na diaľničnú križovatku Bratislava-Lamač.

Regionálna verejná hromadná doprava by mala byť tvorená integrovanou prímestskou hromadnou dopravou, kde základ bude tvoriť koľajová doprava. Za tým účelom sa navrhuje vybudovať nové úseky železničných tratí:

- od Rohožníka cez Plavecký Mikuláš v smere na Jablonicu,
- zo žst. Pezinok, okolo Modry po stanicu Smolenice na železničnej trati Senica – Jablonica – Smolenice – Trnava,
- odporúča sa vybudovanie novej trate prepájajúcej stanice Bratislava-Vajnory – Pezinok a napojenie Petržalky na celý systém regionálnej koľajovej dopravy,

- obnovenie železničnej trate do Stupavy s novým prepojením zo Stupavy pozdĺž diaľnice na trať 112.
- revitalizácia a opätovné uvedenie do prevádzky koľajového prepojenia Bratislava predmestie – Bratislava filiálka, s následným južným pokračovaním koľajového, resp. električkového prepojenie Bratislava filiálka – Bratislava-Nivy – Bratislava-Petržalka-Janíkov Dvor.

V oblasti **regionálnej politiky**, na podporu sídelného rozvoja, je potrebné sústrediť sa riadiacimi nástrojmi na skvalitňovanie existujúcej sídelnej štruktúry s cieľom dotvárania regionálneho a cezhraničného polycentrického systému osídlenia. Pre podporu rozvoja funkčnej komplexnosti v jednotlivých hierarchických úrovniach je vhodné podporovať rozvoj malého a stredného podnikania vychádzajúceho z miestnych špecifík.

Pri **exploatácii krajiny** sa dajú predpokladať menšie negatívne vplyvy zo strany sídelného rozvoja. Napriek tomu však je nutné pri rozvoji jednotlivých sídelných prvkov dôsledne zohľadňovať kvalitatívne aspekty jednotlivých typov krajinnej štruktúry.

Navrhovaná koncepcia rozvoja sídelnej štruktúry BSK je založená na týchto princípoch:

- zachovania historicky vyvinutej osnovy krajiny,
- využitia potenciálnych možností tranzitného charakteru kraja so zameraním na dobudovanie a rozvoj ekologickej – nadradenej dopravnej a energeticko – dekarbonizačnej technickej infraštruktúry,
- rozvoja nadregionálnych väzieb vo vzťahu k susedným štátom (Rakúsko, Maďarsko) a krajom na národnej úrovni (Trnavský kraj),
- preferovania kvalitatívnej intenzifikácie pred extenzívnym rozvojom miest a obcí,
- dotvárania funkčnej komplexity sídiel a humanizácií ich obytného prostredia,
- rozvoja a podpory existujúcich regionálnych rozvojových centier osídlenia (Malacky, Pezinok, Modra, Senec) v zmysle stimulátorov ekonomického rozvoja kraja a garantov funkčnej komplexity a rovnomerných podmienok rozvoja ostatných obcí,
- intenzifikácie aktivít vedy a výskumu pre tvorbu produktov a služieb s vyššou pridanou hodnotou, založených na nízkouhlíkových technológiách hospodárstva,
- rozvoja a podpory regionálnych rozvojových pólov mesta Bratislavy v záujme zníženia dostredivých tokov do mesta Bratislavy za prácou a službami,
- využitia atraktívneho prírodného prostredia a zachovaného kultúrneho dedičstva,
- ochrany špecifických vinohradníckych historických a kultúrnych daností kraja,
- dotvárania ekologicky vyváženého prírodného prostredia a ochrany prírodných zdrojov a krajiny,
- preferovania environmentálne prijateľných opatrení územného manažmentu s cieľom mitigácie a prevencie voči klimatickej zmene,
- rozvoja turizmu a rekreácie ako významných ekonomických aktivít a pracovných príležitostí,
- vytvorenia životného prostredia zabezpečujúce kvalitné prostredie a zdravie obyvateľstva.

9. Územný rozvoj a krajina – formovanie krajinnej štruktúry

9.1. Vnímanie krajiny – vnímanie krajinného obrazu

Riešené územie BSK predstavuje krajinársky rozmanité územia s rovinatým aj členitým reliéfom, s nížinným aj horským charakterom, s väčším podielom prirodzenej vegetácie pozdĺž zachovaných pôvodných línií vodných tokov a ich ramien ale i odlesnenú a značne odzelenenú poľnohospodársku krajinu, ktoré dopĺňajú zastavané územia a rozmanité solitérne stopy ľudskej činnosti v krajine.

Miera vnímania krajinného obrazu, jeho pozitívnych a negatívnych prvkov, je úmerná veľkosti jednotlivých prvkov krajinného obrazu a vzdialenosti pozorovanej krajiny od miesta pozorovania. Krajina, ktorá z diaľkových, panoramatických pohľadov vyzerá atraktívne, v detailnejších pohľadoch stráca na kvalite, lebo v obraze sú vnímateľné už aj negatívne stopy ľudskej činnosti (nevyhovujúci stavebno-technický stav, neupravené pobrežné línie, nevyhovujúci stav kontaktových pásiem obcí /miest, poškodené časti rekreačnej krajiny, opustené plochy poľnohospodárskej pôdy, poškodené lesy, skládky, rozptýlený odpad, ...).

Hodnotu estetického pôsobenia krajinného obrazu nie je možné kvantifikovať, možno ju posúdiť len kvalitatívne – ako stupeň pozitívnych zážitkov človeka pri pobyte v krajine.

9.1.1. Kultúrna krajina

Pojem „krajina“ nadobúda aktuálny význam v súvislosti s postupujúcou urbanizáciou územia, najmä však v súvislosti so spôsobom urbanizácie. Permanentný proces zmien pôvodnej prírodnej krajiny na urbanizovanú krajinu vyvoláva aktuálny problém definovania a formovania „kultúrnej krajiny“ a jej aktívnej ochrany v zmysle šetrného rozvoja urbanizácie vo vzťahu ku prírodným a historickým hodnotám.

Ku kultúrnym hodnotám územia možno priradiť kultúrnu krajinu.

Pod pojmom kultúrna krajina (Kulturlandschaft, cultural landscape, paysage humanisé, paisaje cultural) možno chápať viac-menej cieľavedomou činnosťou človekom pretvorenú prírodnú krajinu. Od prírodnej krajiny sa odlišuje vlastnosťami a štruktúrami, vyskytujú sa v nej prírodné, technické a sociálno-ekonomické geosystémy a tvorí životné prostredie ľudskej spoločnosti (lat. „cultura“ = 1. obrábanie pôdy, 2. starostlivosť o duševné hodnoty) – miesto, kde sa realizujú všetky ľudské aktivity.

Tradičné vnímanie krajiny sa viaže najmä na kategórie:

- nížinná, podhorská, horská, vysokohorská krajina,
- poľnohospodárska, lesná, vodná krajina,
- poľnohospodárska, priemyselná, ťažobná krajina,
- mestská krajina, vidiecka krajina, rekreačná krajina.

Do prírodného rámca krajinného obrazu vstupujú prvky sídelnej štruktúry:

- sídelné jednotky vidiecke i mestské, špecifické formy rozptýleného osídlenia, solitérne areály/komplexy vybavenosti (vrátane rekreačných), línie rekreačných trás, územia osobitných záujmov, s vlastnou priestorovou charakteristikou a identitou,
- kultúrno-historické monumenty solitérneho charakteru,
- technické diela (vrátane dopravných), výrobné areály, protipovodňové ochranné línie, ťažobné plochy a kameňolomy,

- poľnohospodárske kultúry v nížinnej až horskej krajine,
- lesné porasty horských masívov, poľnohospodárskych plôch, pobrežných pozemkov lužných a nivových území,

ktoré spoluvytvárajú:

- urbánny komplex – obytné, obslužné, výrobno-prevádzkové, dopravné, športovo-rekreačné prvky a priestory,
- komunikačný a produktovodný komplex – líniové dopravné prvky, produktovody,
- poľnohospodársky komplex – orná pôda, trvalé trávne a trávinno-bylinné porasty, vinice, sady, záhrady,
- vegetačné štruktúrne prvky – plochy a línie sídelnej/voľnej krajinnej zelene,..
- skaly, lomy aktívne a opustené, bagroviská, piesky.

Do krajinnej štruktúry vstupujú aj ďalšie prvky súvisiace s využívaním krajiny – drobné stopy ľudskej činnosti v krajine (už nezachytiteľné v mierke regiónu):

- samoty, majere, usadlosti, malé skupiny rodinných domov, mlyny, horárne, chaty, drobné chatové lokality, vinohradnícke domčeky, ...
- drobné výrobné, nevýrobné, dopravné, ťažobné areály a solitérne objekty,
- skládky odpadov, hnojiská, silážne jamy, ne/spevnené plochy v krajine,
- neidentifikovateľné/opustené, zdevastované plochy a objekty – divoké skládky, zvyšky opustených objektov, areálov, neupravené pobrežné plochy vodných tokov/vodných plôch, zanesené mŕtve ramená vodných tokov, rekreačnými aktivitami poškodené územia, opustené vinohradnícke plochy, nefunkčné hydromelioračné zariadenia, zosuvné územia, rozsiahle opustené ťažobné územia, neupravené vstupy do obcí a kontaktné pásma zastavaných území.

Vzhľadom na to, že tieto drobné plochy (body) sa v krajine vyskytujú vo vysokom počte, výrazným spôsobom ovplyvňujú – negatívne alebo pozitívne – obraz krajiny.

Sú vnímateľné v krajine, v panoramatických pohľadoch, ovplyvňujú charakteristický ráz krajiny a tiež vzťah obyvateľov i návštevníkov ku krajine (ku lokalite).

Rušivé prvky v krajine – opustené areály, staré lomy využívané ako čierne skládky, opustené objekty, funkčné ale neupravené areály, ramená vodných tokov zanesené odpadom, rozptýlený odpad pri cestách, poškodené drobné kultúrno-historické prvky, neupravené pobrežné pozemky vodných plôch, ktoré by mohli slúžiť na rekreačné účely, a pod. výrazne znižujú hodnotu krajiny.

Tento moment má negatívny dopad najmä v rozvoji cestovného ruchu/turizmu a rekreácie.

9.1.2. Významné faktory podmieňujúce estetický ráz kultúrnej krajiny

- Uplatnenie a miera zastúpenia, spôsob využitia a kvalita prírodných prvkov – krajinnej zelene, vodných plôch a vodných tokov a ostatných prírodných prvkov v zastavaných územiach i vo voľnej krajine.
- Charakter osídlenia, spôsob a intenzita využitia územia, čistota krajiny, miera harmónie zástavby s mierkou a charakterom prírodnej krajiny, uplatnenie a charakter prvkov malej architektúry, architektonických prvkov v krajine.
- Uplatnenie a kvalita rekreačných trás, kvalita a vybavenie rekreačných územných celkov a rekreačných lokalít.
- Realizácia mitigačných opatrení voči klimatickej zmene.

9.2. Európsky dohovor o krajine

Európsky dohovor o krajine (ďalej Dohovor) bol prijatý vo Florencii 20. októbra 2000. Predstavuje prvý dohovor Rady Európy, ktorý je komplexne zameraný na ochranu, manažment a plánovanie krajiny.

Slovenská republika podpísala Dohovor 30.05.2005. Pre Slovensko nadobudol platnosť dňom 01.12.2005 (oznámením MZV SR č. 515/2005 Z. z., čiastka 210).

Európsky dohovor o krajine vytvára konkrétny legislatívny priestor pre formovanie územia krajiny na estetických princípoch krajinárskej kompozície a na princípoch aktívnej ochrany hodnôt, medzi ktoré možno zaradiť najmä prírodný, krajinársky, kultúrno-spoločenský, poľnohospodársky, lesný, športovo-rekreačný potenciál územia, jedinečné panoramatické prírodné scenérie.

Členské štáty Rady Európy, ktoré podpísali Dohovor, berú na vedomie, že „Krajina zohráva významnú úlohu z hľadiska verejného záujmu v oblasti kultúry, ekológie, životného prostredia a v sociálnej oblasti a predstavuje zdroj priaznivý na hospodársku činnosť, a jej ochrana, manažment a plánovanie môžu prispievať k vytváraniu pracovných príležitostí“ (Preambula Dohovoru, 20.10.2000).

Dohovor prináša nové princípy v hodnotení krajiny a v prístupe ku obrazu krajiny. Krajinu chápe ako priestor, „ako ho vnímajú ľudia“, doslovne: „no people – no landscape“, t. j. bez ľudí niet krajiny; ako „každodennú“ krajinu, v ktorej ľudia žijú – pracujú, tvoria, rekreujú sa, liečia, nakupujú,… (kap. I – Všeobecné ustanovenia, článok 1 – Základné pojmy).

9.2.1. Dôvody a cieľ implementácie Európskeho dohovoru o krajine do spracovania ÚPN-R BSK

ÚPN-R BSK v súlade s princípmi Dohovoru vníma krajinu:

- ako celok, teda vníma všetky časti krajiny, nielen chránené územia a chránené prvky, lokality výnimočné svojimi hodnotami,
- vrátane nevyužívaných, zanedbaných, poškodených, zdevastovaných území a okrajových častí zastavaných území,
- ako zdroj ekonomických príjmov – starostlivosť o krajinu manažment krajiny vedú k tvorbe pracovných príležitostí,
- ako multidisciplinárny, viacvrstvový pohľad, ktorý si vyžaduje zväčšiť priestor pre odbornú spoločensko-politickú a ekonomickú spoluprácu.

Regulatívy záväznej časti ÚPN-R ponúkajú pri ich správnej interpretácii v ďalších plánovacích dokumentoch možnosti ochrany jedinečných krajinných prvkov územia BSK.

Cieľová kvalita krajiny:

- zachovanie a rozvoj krajiny, jej kvalít a jej zdrojov pre možnosti dôstojného prežitia aj pre budúce generácie.

Cesty k dosiahnutiu tohto cieľa sú:

- šetrný rozvoj ľudských činností v krajine, šetrné využívanie prírodných zdrojov,
- zavádzanie mitigačných opatrení voči následkom prebiehajúcej klimatickej zmene, ako aj implementácia preventívnych opatrení smerom k eliminácii prehlbovania tejto nastupujúcej krízy,
- aktívny spôsob ochrany krajiny, kvalitný manažment krajiny, projekty, programy starostlivosti o cenné /chránené územia a ich dodržiavanie, trvalá starostlivosť o krajinu, primeraná pozornosť venovaná každodennej krajine,

- výchova ku šetrnému vzťahu ku krajine a jej hodnotám.

Z týchto aktivít je možné odvodiť cieľovú kvalitu krajiny:

- štruktúra osídlenia šetrne využívajúca všetky časti krajiny a prírodné zdroje,
- priechodnosť krajiny spôsobom primeraným jej charakteru a hodnotám,
- primerané využívané, udržiavané aj najodľahlejšie časti krajiny,
- zachovaná a rozvíjaná krajinná zeleň v zastavaných územiach i vo voľnej krajine,
- zachované, udržiavané a rozvíjané historické krajinné štruktúry,
- rekultivované a revitalizované časti krajiny po ukončení ich využívania,
- kultivovaná rekreačná krajina zahŕňajúca riešené územie ako celok a primerane vybavené, udržiavané vymedzené rekreačné územné celky,
- kultivovaná každodenná krajina – v ktorej sa ľudia zdržujú najviac a najdlhšie,
- kultivovaná architektúra v harmónii s mierkou a charakterom prírodnej krajiny, kultivované verejné priestory v zastavaných územiach a rekreačné trasy v krajine,
- čistá krajina.

Participácia územného plánu regiónu na dosahovaní cieľových kvalít krajiny:

Územný plán regiónu navrhuje územný priemet optimálneho usporiadania krajinných prvkov v krajinnom obraze v regionálnej mierke. Krajinný obraz však bude až výsledkom reálnych činností v krajine, ktoré už nie sú predmetom riešenia územného plánu regiónu.

Územný plán regiónu pre dosahovanie uvedených cieľových kvalít krajiny navrhuje:

- typy primárnej, sekundárnej, terciárnej, rekreačnej a historickej krajinnej štruktúry, výberom významných a charakteristických hodnôt krajiny,
- zásady a regulatívy funkčného využitia a priestorového usporiadania krajiny, jej funkčných zložiek a typov krajiny,
- územný priemet optimálneho usporiadania sídelnej štruktúry,
- potenciály krajiny a limity využitia územia.

Rešpektovaním /naplnením navrhovaných zásad a regulatívov funkčného využitia a priestorového usporiadania sa bude obraz krajiny posúvať k cieľovej kvalite krajiny.

9.2.2. Vybrané problémové javy v krajine

Dohovor sa venuje každodennej krajine a jej problémom očami občana – užívateľa, a to nielen vo väzbe na funkčné využitie, ekológiu krajiny, ale aj na estetiku krajiny.

Negatívne ľudské zásahy do prostredia formujúce reálny obraz krajiny sú uvedené v prílohe tohto dokumentu.

9.3. Navrhované typy krajinných štruktúr na základe implementácie Európskeho dohovoru o krajine

Na základe Európskeho dohovoru o krajine bol pre Bratislavský kraj zhodnotený reálny stav krajiny a následne sú pre riešené územie navrhované krajinné štruktúry primárna, sekundárna, terciárna, rekreačná a historické krajinné štruktúry.

Navrhované typy krajinných štruktúr – základný prehľad a zosúladenie druhov krajinnej pokrývky podľa CORINE Land Cover a podľa vlastných prieskumov, sú uvedené v tabuľkovom prehľade v prílohe tohto dokumentu.

Navrhované členenie primárnej, sekundárnej, rekreačnej krajinnej štruktúry a navrhované limity využitia krajiny sú v tabuľkových prehľadoch uvedené v prílohe tohto dokumentu.

Každá ľudská činnosť/aktivita sa realizuje v určitom prostredí, v určitom type krajiny, ktorý má svoje najvýznamnejšie špecifické krajinné charakteristiky:

- historické, demografické, sociálno-ekonomické,
- krajinné: krajinný ráz – s prírodnou, historickou a kultúrnou charakteristikou s prírodnou, funkčnou a estetickou hodnotou a krajinný vzhľad – špecifický krajinný obraz, meniaci sa tak, ako sa mení spôsob života obyvateľov krajiny,
- fyzicko-geografické: abiotické/biotické (uvedené v ďalšej podkapitole v tabuľke).

9.3.1. Úloha primárnej krajinnej štruktúry v procese využívania krajiny

Primárna krajinná štruktúra predstavuje krajinné podložie a determinuje formovanie sekundárnej krajinnej štruktúry. Základné prvky primárnej krajinnej štruktúry predstavujú prvky geologické, geomorfologické, ovzdušie, voda, pôda, rastlinstvo – vrátane potenciálnej prirodzenej vegetácie a živočíšstvo. Tieto prvky základným spôsobom determinujú formovanie urbanizovanej krajiny (súčasnej sekundárnej a rekreačnej krajinnej štruktúry – kultúrnej krajiny). Spätne charakteristiky primárnej krajinnej štruktúry podporia diverzitu prvkov sekundárnej krajinnej štruktúry.

Geologické a geomorfologické prvky primárnej krajinnej štruktúry sú vo vývoji krajinnej štruktúry najstabilnejšie.

Prvky, ktoré treba rešpektovať v procese využívania krajiny:

- biotické a abiotické prvky primárnej krajinnej štruktúry (opis a vymedzenie v textovej a grafickej časti prieskumov a rozborov ÚPN-R BSK),
- limitné prvky primárnej krajiny (sú tiež súčasťou terciárnej krajinnej štruktúry),
- vybrané charakteristické prvky primárnej krajiny, ktoré sú najviac vnímané obyvateľmi a ktoré je potrebné brať do úvahy pri formovaní krajiny.

Prehľad abiotických a biotických prvkov primárnej krajinnej štruktúry

Primárna krajinná štruktúra	Fyzicko-geografické prvky	
Abiotické prvky krajiny	Geomorfologické pomery	
	Geologické pomery	
	Hydrologické pomery	
	Pedologické pomery	Pedogeografická charakteristika
		Pôdne typy charakteristika
		Pôdne druhy
		Svahovitost pôd
		Skeletovitosť pôd
		Hĺbka pôd
	Klimatické pomery	Teplotné pomery
		Zrážkové pomery
		Veterné pomery
Biotické prvky krajiny	Fytogeografické pomery	Fytogeografické členenie
		Potenciálna prirodzená vegetácia
	Zoogeografické pomery	

9.3.2. Sekundárna krajinná štruktúra

Sekundárna krajinná štruktúra leží na vrstve primárnej krajinnej štruktúry – predstavuje „krajinnú pokrývku“. Predstavuje mozaikovú štruktúru rozmanitých funkčných plôch prírodných a urbanizovaných, prepojených sieťou cestných a železničných trás a vodných tokov a kanálov. Je členená podľa dominantného funkčného využitia jednotlivých plôch (v podrobnosti príslušnej mierky členenia).

Pri realizácii ľudských aktivít je potrebné v území rešpektovať hodnoty prvkov primárnej krajinnej štruktúry a ich diverzitu. Spätne špecifiká typov primárnej krajinnej štruktúry podporia diverzitu prvkov sekundárnej krajinnej štruktúry.

Prehľad prvkov sekundárnej krajinnej štruktúry je uvedený v podkapitole Kultúrna krajina. Stručný historický vývoj sekundárnej krajinnej štruktúry je uvedený v kapitole Koncepcia ochrany a využitia kultúrneho dedičstva.

9.3.3. Terciárna krajinná štruktúra

Terciárna krajinná štruktúra obsahuje limitné prvky v území vytvorené človekom na ochranu primárnej a sekundárnej krajinnej štruktúry, ktoré významne modifikujú zásahy človeka do prostredia, pričom limitom využitia krajiny je najvyššia možná prípustná hodnota krajinného prvku, pri ktorej nie sú pozorované významné nepriaznivé zmeny v krajine.

9.4. Navrhované charakteristické historické krajinné štruktúry

Na základe funkčno-priestorových a krajinárskych analýz územia boli vytipované najcennejšie charakteristické historické krajinné štruktúry Bratislavského kraja:

- prírodné územia – lužné lesy, mokrade, močiare, vlhké lúky, mokré slatiny, rašeliniská, spoločenstvá kyslých pieskov, borovicové nížinné spoločenstvá, bukovo-dubové lesné a ostrovčekovité bukovo-jedľové spoločenstvá, prírodné i umelo vybudované vodné plochy, vodné toky s brehovými porastmi, pôdno-ekologické regióny poľnohospodárskej krajiny,
- urbanizované územia – orné pôdy, lúčno-pasienkové územia s rozptýleným osídlením, poľnohospodárske kultúry v nížinnej i podhorskej krajine, kultúrno-historické prvky, historické technické prvky v lesnej a poľnohospodárskej krajine, pamiatkové objekty a územia pamiatkového záujmu.

V územnom priemete ide o lokality.

- lužno-lesná krajina pozdĺž vodných tokov Dunaj, Morava, Malý Dunaj, Vydrica,
- nížinná krajina šúrska mokraďová,
- podhorská krajina malokarpatská pezinsko-modranská vinohradnícka,
- horská krajina malokarpatská pezinsko-modransko-červenokamenská lesná,
- horská krajina devínskokarpatská lesná.

V rámci týchto historických štruktúr prírodného charakteru sa nachádzajú cenné kultúrno-historické prvky výtvarného, architektonického a technického charakteru.

K cenným historickým krajinným štruktúram možno priradiť územia pamiatkového záujmu v obciach, ďalej drobné architektonické prvky v poľnohospodárskej a lesnej krajine – najmä kaplnky, kované, drevené, kamenné prícestné kríže, doplnené skupinami stromov, Božie muky, drobné prístrešky, „lurdské jaskyne“.

Je potrebné rešpektovať a chrániť historické krajinné štruktúry (legislatívne chránené aj nechránené) – jedinečné krajinné útvary dokumentujúce históriu a prírodu územia, zdôrazňujúce historickú kontinuitu.

9.5. Vybrané charakteristické prvky významných krajinných štruktúr

Vybrané podrobnejšie charakteristické prvky primárnej a sekundárnej krajiny, ktoré v maximálnej miere determinujú krajinný vzhľad a využitie regiónu, ktoré sú najviac vnímané obyvateľmi a ktoré je potrebné brať do úvahy pri formovaní krajiny, sú uvedené v nasledujúcej časti textu.

9.5.1. Riečna krajina

Riečna krajina – vodný tok Dunaj (nákladná a osobná lodná doprava, rybno-hospodárske využitie, chránené prírodné územia, vodné športy, kanály a zachované riečne ramená, kompy cez Dunaj), vodný tok Morava (sezónna malá rekreačná

plavba, chránené prírodné územia, cezhraničné premostenia, zachované početné riečne ramená v medzihrádzovom priestore), vodný tok Malý Dunaj (chránené prírodné územia, vodácka turistika, cykloturistika, zachované historické mlyny, zachované početné meandre), Vydrica (chránené prírodné územia, zachované meandre v prímestskej zóne Bratislavského lesoparku).

9.5.2. Nížinná krajina

Nížinná krajina – lužno-lesná /pri vodných tokoch s charakteristickými prvkami a využitím – chránené prírodné územia a kultúrno-historické hodnoty pozdĺž tokov Dunaj, Morava, Malý Dunaj, Vydrica a ich početných meandrov, ramien a kanálov, lužno-lesné a travinno-bylinné porasty pozdĺž vodných tokov s významnou ekologickou a tiež rekreačnou funkciou, línie rekreačných trás pozdĺž vodných tokov s naviazanou rekreačno-športovou vybavenosťou.

Nížinná krajina – prevažne bezlesná /poľnohospodárska pri vodných plochách s charakteristickými prvkami a využitím – senecká, dunajskolužná, jarovsko-rusovsko-čunovská, vištucko-budmerická, lábsko-plaveckoštvrtková, malacko-jakubovská, malolevárska s hospodárskym využitím a rekreačno-športovým využitím okolo vodných plôch (vzniknutých najmä po ťažbe štrkopieskov) – poľnohospodársky, vinohradnícky, sadovnícky využívané pôdy, chránené prírodné územia a kultúrno-historické hodnoty v priľahlom území vodných plôch, rekreačne významné vodné plochy, pobrežné porasty okolo vodných plôch s ekostabilizačnou a rekreačnou funkciou, sieť rekreačných trás, športovo-rekreačných, agroturistických areálov s možnosťami turistického ubytovania a stravovania, s rekreačno-športovou vybavenosťou, nevyhnutnou dopravnou technickou vybavenosťou.

Nížinná krajina – prevažne bezlesná /poľnohospodárska ostatná s charakteristickými prvkami a využitím – trnavsko-úľanská, borská, šúrska mokraďová, jarovsko-rusovsko-čunovská – poľnohospodársky, vinohradnícky, sadovnícky využívané úrodné pôdy, poľnohospodárska zeleň v krajine vrátane menších plôch lesných porastov, drobné vodné toky a kanály s brehovými porastmi, mokraďové plochy, chránené prírodné územia a kultúrno-historické hodnoty, sústava zastavaných území obcí /miest prepojená líniami dopravnej a technickej vybavenosti, sieť rekreačných trás (cyklistické, turistické, jazdecké trasy v líniách poľných a lesných ciest) prepájajúca lokality rekreácie, športu a cestovného ruchu.

Nížinná krajina – prevažne lesná záhorská s charakteristickými prvkami a využitím – územie osobitných záujmov – vojenské lesy – s možnosťou vedenia rekreačných trás naprieč územím

9.5.3. Podhorská krajina

Podhorská krajina – prevažne bezlesná /vinohradnícka a bezlesná malokarpatská s charakteristickými prvkami a využitím – pezinsko-modranská vinohradnícka, malokarpatská stupavsko-rohožnícka bezlesná – poľnohospodársky /vinohradnícky (cenné a ostatné vinohradnícke územia) využívané pôdy, línie a plochy krajinnej zelene previazané s lesným masívom Malých Karpát a zeleňou v poľnohospodárskej krajine ako zelený predel medzi Malými Karpatmi a sídelnými pásmi z oboch strán Malých Karpát, vodné toky stekajúce po svahoch Malých Karpát, ojedinelé vodné plochy s vododržnou funkciou (suché poldre), chránené prírodné územia a kultúrno-historické hodnoty, cenné panoramatické scenérie, lokality s možnosťami rekreačného využitia, turistického ubytovania stravovania, s rekreačno-športovou, najmä agroturistickou /vinohradníckou vybavenosťou, po okraji lesného masívu Malých Karpát turistické nástupné body do CHKO Malé Karpaty a súčasne do Bratislavského lesoparku, sieť rekreačných trás (cyklistické, turistické, jazdecké trasy

v líniách poľných a lesných ciest) prepájajúca lokality športovo-rekreačného charakteru a zastavané územia obcí/miest,

9.5.4. Horská krajina

Horská krajina – prevažne lesná s charakteristickými prvkami a využitím – malokarpatská lesná-vydrická, devínskokarpatská, malokarpatská pezinsko-modransko-červenokamenská – lesohospodársky využívané porasty Malých a Devínskych Karpát, súčasne intenzívne rekreačne využívané prímestské rekreačné zóny Bratislavy, Pezinka, Modry, turisticky využívaný hrebeň Malých Karpát a masív Devínskej Kobyly, (lesnohospodárske a rekreačné využitie Malých Karpát, chránené územia a kultúrno-historické hodnoty, sieť rekreačných trás (cyklistické, turistické, jazdecké trasy v líniách prevažne lesných ciest) prepájajúca lokality turistického, športovo-rekreačného charakteru v masíve Malých Karpát i v podhorskom pásme s rekreačno-športovou vybavenosťou, možnosťami turistického ubytovania a stravovania.

9.5.5. Rekreačná krajina

Špecifickú krajinnú štruktúru predstavuje rekreačná krajina, ktorá zahŕňa riešené územie ako celok z dôvodu pohybu turistov/návštevníkov v celom riešenom území. Miesta najintenzívnejšieho pohybu turistov/návštevníkov predstavujú vymedzené rekreačné územné celky. Rekreačná krajinná štruktúra leží na vrstve primárnej krajinnej štruktúry.

Celé územie Bratislavského kraja je rozdelené na rekreačné krajinné štruktúry. Z navrhovaného členenia na rekreačné krajinné štruktúry vyplýva, že turistickou destináciou je prakticky celé územie Bratislavského kraja.

V rámci rekreačných krajinných štruktúr sú vymedzené rekreačne a turisticky najatraktívnejšie územia – rekreačné územné celky – oblasti vhodné pre podporu rozvoja cestovného ruchu/turizmu, športu a rekreácie. Tie sú premietnuté v regionálnej mierke do sekundárnej krajinnej štruktúry ako plochy s dominantnou funkciou cestovného ruchu/turizmu, športu a rekreácie.

Členenie riešeného územia na rekreačné krajinné štruktúry a rekreačné územné celky je uvedené v tabuľkách v prílohe tohto dokumentu.

9.5.6. Poľnohospodárska krajina

Poľnohospodárska krajina predstavuje rozsiahlu časť nížinného a podhorského územia, prevažne bezlesnú, veľkoblokovú, v súčasnom stave s minimálnymi plochami krajinnej zelene.

Z dôvodu udržania poľnohospodárskej produkcie v regióne je potrebné:

- podporovať a udržať rozvoj poľnohospodárskej výroby v oblastiach, kde sú na to vhodné územné predpoklady, podporovať opätovné zakladanie ovocných sadov a záhrad ako významných, charakteristických čŕt kultúrnej nížinnej a pahorkatinovej krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva,
- považovať vybudované hydromelioračné plochy, potrubia a ich zariadenia ako jeden z determinantov budúceho priestorového rozvoja do krajiny, ktorý v časoch bez výraznejších zrážok môže zabezpečiť požadovanú úroveň poľnohospodárskej produkcie,
- podporovať rozvoj rastlinnej a živočíšnej výroby ako nevyhnutného základu pre domácu produkciu bezpečných a kvalitných primárnych surovín, krmív a potravín, pre zdravú výživu obyvateľstva, s cieľom dosahovania potravinovej sebestačnosti,

- podporovať nástrojmi územného rozvoja revitalizáciu nevyužívaných /zdevastovaných poľnohospodárskych areálov, obnovu ich funkčnosti ako zmiešaných hospodárskych jednotiek,
- obohatiť obraz poľnohospodárskej krajiny o línie rekreačných trás, prednostne v líniách existujúcich poľných a lesných ciest, plnohodnotne zapájajúcich nížinnú a podhorskú poľnohospodársku krajinu do systému rekreačného využitia krajiny,
- obohacovať obraz poľnohospodárskej krajiny prvkami krajinnej zelene s významným krajinotvorným efektom (drobné lesné plochy, lemové spoločenstvá lesov, brehové porasty, aleje, stromoradia, remízky, stromy solitéry, rozptýlená zeleň v krajine, ...), zvyšovať podiel nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie v krajine,
- chrániť ornú pôdu pred následkami prívalových dažďov a záplavami, prioritne biologickými, resp. krajinno-technickými opatreniami.

9.6. Vinohradnícka krajina

Závažnosť a naliehavosť problému zachovania a ďalšieho rozvoja vinohradníctva a vinárstva, najmä v tradičnom podkarpatskom vinohradníckom regióne si vzhľadom na vypustenie ochrany viníc v tomto regióne zo zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve z 30.06.2009, (Zmena:198/2010 Z. z. s účinnosťou od 01.06. 2010) vyžaduje spracovať túto časť krajiny podrobnejšie.

Základné východiskové materiály a zdroje:

- ~~Koncepcia rozvoja poľnohospodárstva na r. 2007-2013,~~
- ~~Národný strategický plán rozvoja vidieka pre obdobie 2007-2013,~~
- Koncepcia rozvoja potravinárskeho priemyslu 2014 – 2020,
- Program rozvoja vidieka SR pre obdobie 2014 – 2020,
- Program rozvoja vidieka SR pre obdobie 2023 – 2027,
- Strategický plány spoločnej poľnohospodárskej politiky SR 2023-2027,
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS) v znení zmien a doplnkov č. 1,
- ÚPN regiónu Bratislavského kraja,
- Európsky dohovor o krajine,
- Ostatné podklady – materiály, dokumenty zo stránok internetového portálu (Zväz vinohradníkov Slovenska, Devínsky spolok vinohradníkov a vinárov, Malokarpatská vínna cesta, stránka hl. mesta Bratislavy, Bratislavského samosprávneho kraja, Malokarpatská turistická informačná kancelária, ~~Stratégia rozvoja vidieka BSK na roky 2016 – 2020~~).

Analýza aktuálneho stavu bola spracovaná na základe:

- štandardného prieskumu dostupných lokalít,
- prieskumov podľa aktuálnej ortofotomapy a aktuálneho KN, údajov ÚKSUP,
- prieskumov vybraných vinohradníckych plôch v teréne a odborného zhodnotenia stavu.

9.6.1. Historické súvislosti rozvoja vinohradníctva a vinárstva

Malokarpatské vinohrady, v užšom slova zmysle, sa rozprestierajú na juhovýchodných svahoch od Bratislavy po Horné Orešany. Juhovýchodné svahy tohto pohoria predstavujú skutočnú klenotnicu vinohradníctva na Slovensku. Blízkosť Malých Karpát, vhodné klimatické podnebie tvoria ideálne podmienky na pestovanie viniča a vinohradnícku činnosť.

Vinohradnícke tradície v Bratislavskom kraji majú takmer tritisíc rokov staré historické korene pretrvávajúce aj v súčasnosti. Bratislavský región bol dlhé stáročia najvýznamnejším vinohradníckym regiónom u nás. Tento význam bol daný nielen vynikajúcimi prírodnými pomermi, ale aj relatívnou blízkosťou potenciálnych odbytísk (Bratislava, Česko, Nemecko, Rakúsko, Sliezsko).

Prvé písomné správy o vinohradníctve v malokarpatskom regióne pochádzajú z 13 storočia, v Pezinku z roku 1295. Z tohto obdobia sú aj prvé správy o oberačkových slávnostiach. Vinohradnícka výroba bola v Malokarpatskej oblasti hlavným poľnohospodárskym výrobným odvetvím a často jediný zdroj príjmov. Prvý cech vinohradníkov vznikol v roku 1494.

Charakteristickým znakom malokarpatského vinohradníckeho kraja sú vinohradnícke kamenice – dlhé kamenné rady v okrajových lesných oblastiach. Od minulosti slúžili ako hranice (medze) medzi jednotlivými vinohradmi. Na medze – valy vinohradníci vyvážali kamene. Kamenice čiastočne zabraňovali erózii vinohradníckych svahov. Rozsah kameníc, ktorý viacnásobne presahuje rozlohu dnešných vinohradov, je svedkom dávnej slávy vinohradníctva v Malokarpatskom regióne.

K významným zmenám v malokarpatskom vinohradníctve, došlo v 2. pol. 19. st. v dôsledku chorôb viniča zavlečených do Európy z Ameriky (najzhubnejšie – fyloxéra, perenospóra). Hľadanie ochrany pred týmito chorobami vyvolalo zrod moderného vinohradníctva opierajúceho sa o poznatky vedy a techniky.

Do konca 19. st. existoval len systém prirodzeného vinohradníctva a vinárstva.

Vinohrady dlhé stáročia, tisícročia boli zväčša na svahoch. Vek vinohradov nebol obmedzený, staré vinohrady sa cenili, vinohrady sa dedili z generácie na generáciu, vinohradnícke a vinárske tradície sa zachovávali. Vinohrady sa skôr strácali následkom vojenských ťažení a nájazdov, ale po ich pominutí boli znovu obnovované, vysádzané, oživované.

Prirodzené vinohradníctvo a vinárstvo sa dodnes zachovalo iba ojedinele, napr. v kolíske vína – niektorých horských oblastiach Gruzínska, Arménska (neprávom označené ako „zaostalé“), roztratené ostrovčeky prirodzeného vinohradníctva sa nájdu najmä pri niektorých „kaštieľoch“ vo Francúzsku, Španielsku (možno hovoriť o pravom terroir). Pri súčasných vinárskych trendoch problém zachovať archaické pestovateľské postupy nie je v nedostatku finančných prostriedkov na vstupy do agrotechniky ale spravidla v nedostatku úcty k tradíciám predkov.

Spoločenské zmeny po februári 1948 vyvolali zmeny vo vlastníctve a spôsobe obrábania viníc a umožnili zavedenie veľkovýroby vo vinohradníctve a vinárstve.

Koniec 20. storočia charakterizuje úpadok vinohradníctva vyvolaný rozpadom družstiev, nevyjasnenými vlastníckymi vzťahmi a nepriaznivou poľnohospodárskou politikou štátu. V roku 2001 bol Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym vypracovaný zoznam registrovaných vinohradníckych plôch.

9.6.2. Vinohradnícke oblasti na území Bratislavského kraja

Slovenský vinohradnícky región sa člení na šesť oblastí. Do riešeného územia zasahuje Malokarpatská a Južnoslovenská vinohradnícka oblasť.

Malokarpatská vinohradnícka oblasť:

- rozlohou a významom najväčšia na Slovensku, pás vinohradníckych miest a obcí pod Malými Karpatmi,
- 12 vinohradníckych rajónov, 120 vinohradníckych obcí, vinohrady v ucelených vinohradníckych pásoch na svahoch Malých Karpát od Bratislavy smerom k Pezinku, k Horným Orešanom po Smolenice,

- priemerná ročná teplota vzduchu 9,6°C, z toho vo vegetačnom období 16,3°C,
- priemerné ročné zrážky 650 mm, vo vegetačnom období 400 mm,
- priemerná doba ročného slnečného svitu 2 200 hodín, z toho vo vegetačnom období 1 550 hodín,
- nadmorská výška do 300 m nad morom, svahovitosť územia od 0 do 30°,
- geologicky najrozličnejšie pôdne typy a druhy, pôdna reakcia neutrálna, pH od 6,8 do 7,2.

Južnoslovenská vinohradnícka oblasť:

- 8 vinohradníckych rajónov, 114 vinohradníckych obcí,
- najteplejšia vinohradnícka oblasť so suchým podnebím a miernymi zimami,
- úhrn atmosférických zrážok nepresahuje v priebehu vegetácie 325 mm,
- priemerná nadmorská výška 140 metrov, nížinná rovina, mierne zvlnená pahorkatina s riečnymi terasami,
- najvyššie priemerné teploty vzduchu počas vegetácie – 16,9 °C,
- 1 550 hodín slnečného svitu, výživné teplé pôdy (umožňujú na chránených polohách produkovať väčší podiel výberových vín s prívlastkom),
- na pestovanie viniča najviac využívané ľahké piesočnaté až stredne ťažké bezskeletové pôdy s hlbším profilom, vinohradnícke trate nie sú ucelené, postupne sa upúšťa od pestovania viniča na nechránených nížinných rovinách, kde hrozí riziko mrazov.

Ovocné vína z Devína

Špecifikom Bratislavského kraja je produkcia ovocných vín v Devíne. Na úpätí Devínskych Karpát sa nachádzajú plochy ríbezľových sadov, striedané s plochami vinohradov. V súčasnej dobe vznikajú v Devíne snahy o oživenie tradície vinohradníctva a vinárstva, o obnovu ríbezľových sadov, pestovania ríbezlí, výroby tradičného devínskeho ríbezľového vína a snahy o rozvoj agroturistických aktivít.

Devín je súčasne začiatkom Malokarpatskej vínnej cesty.

Od roku 2007 v Devíne pracuje Devínsky spolok vinohradníkov a vinárov. Cieľom spolku je najmä záchrana a oživenie vinohradov, pivníc a viech v Devíne, zviditeľnenie a zachovanie Devína ako vinárskej obce, zdokumentovanie a sprístupnenie histórie vinohradníctva v Devíne a aktívna práca v rámci Malokarpatskej vínnej cesty.

Vinohradnícke rajóny zasahujú do viacerých častí primárnej a sekundárnej krajinnej štruktúry. Keďže návrh funkčného využitia a priestorového usporiadania územia vychádza z charakteristík primárnej, sekundárnej, terciárnej krajinnej štruktúry, bol spracovaný priemet vinohradníckych rajónov do vymedzených krajinných štruktúr (viď tabuľka).

Priemet vinohradníckych rajónov do vymedzených krajinných štruktúr BSK

Vinohradnícky rajón	Priemet do primárnej krajinnej štruktúry	Priemet do sekundárnej krajinnej štruktúry
Bratislavský	Primárna nížinná krajina podunajsko-senecká poľnohospodárska/ílová 2.4.1	Sídelná krajina mestská – extenzívna zástavba – ostatná zástavba 1.1.2
		Sídelná krajina mestská – vnútorné kontaktové pásmo 1.1.3
	Primárna horská krajina devínskokarpatská lesná 4.1.3	*Devínskokarpatský bratislavský lesný prímestský rekreačný územný celok 2.3.2.2 (RÚC17)*

	Primárna podhorská krajina malokarpatská pezinsko-modranská vinohradnícka 3.1.1	*Podhorská poľnohosp. Krajina malokarpatská pezinsko-modranská vinohradnícka 4.2.1.1*
Doliansky	Primárna nížinná krajina vištucko-budmerická poľnohospodárska 2.4.3	*Podunajsko-senecká poľnohospodárska krajina 4.1.1.1*
	Primárna podhorská krajina malokarpatská pezinsko-modranská vinohradnícka 3.1.1	*Podhorská poľnohospod. Krajina malokarpatská pezinsko-modranská vinohradnícka 4.2.1.1*
Modranský	Primárna nížinná krajina vištucko-budmerická poľnohospodárska/ílová 2.4.3	*Podunajsko-senecká poľnohospodárska krajina 4.1.1.1*
	Primárna podhorská krajina malokarpatská pezinsko-modranská vinohradnícka 3.1.1	*Podhorská poľnohospod. Krajina malokarpatská pezinsko-modranská vinohradnícka 4.2.1.1*
Pezinský	Primárna nížinná krajina vištucko-budmerická poľnohospodárska/ílová 2.4.3	*Podunajsko-senecká poľnohospodárska krajina 4.1.1.1*
	Primárna podhorská krajina malokarpatská pezinsko-modranská vinohradnícka 3.1.1	*Podhorská poľnohospod. Krajina malokarpatská pezinsko-modranská vinohradnícka 4.2.1.1*
Senecký	Primárna nížinná krajina podunajsko-senecká poľnohospodárska/ílová 2.4.1	*Podunajsko-senecká poľnohospodárska krajina 4.1.1.1*
	Primárna nížinná krajina senecká poľnohospodárska pri vodných plochách 1.2.1	*Senecký rekreačný územný celok 2.1.2.1 (RÚC05)*
Stupavský	Primárna nížinná krajina borská poľnohospodárska 2.4.4	*Borská poľnohospodárska krajina 4.1.2.2*
	Primárna podhorská krajina malokarpatská stupavsko-rohožnícka bezlesná 3.2.1	*Podhorská poľnohospod. Krajina malokarpatská stupavsko-rohožnícka bezlesná 4.2.2.1*
Záhorský	Primárna nížinná krajina borská poľnohospodárska 2.4.4	*Borská poľnohospodárska krajina 4.1.2.2*
Šamorínsky	Primárna nížinná krajina podunajsko-senecká poľnohospodárska /ílová 2.4.1	*Podunajsko-senecká poľnohospodárska krajina 4.1.1.1*

9.6.3. Malokarpatská vínna cesta

Malokarpatská vínna cesta (MVC) ako občianske združenie (OZ) je jedinečná sieť sídiel, komunikácií, výrobcov vína, podnikateľov, kultúrnych pracovníkov a ďalších nadšencov medzi Bratislavou a Trnavou a ich aktivít v cestovnom ruchu (CR).

Prispieva k rozvoju CR zameraného na zážitky z vína a vínnych produktov. Ponúka možnosť spoznať tradície vinohradníctva a vinárstva, starobylé pamiatky, zachovaný folklór a rázovitosť vinohradníckych domov, kulinárske špeciality, faunu a flóru vinohradníckej krajiny, možnosť oddychu, poučenia i pobavenia.

OZ Malokarpatská vínna cesta má vyše 260 individuálnych a kolektívnych členov.

Vedie cez bývalé kráľovské mestá Bratislava, Svätý Jur, Pezinok, Modru a priľahlé obce okresov Bratislava, Pezinok a Trnava. Pezinok, Modra a Svätý Jur získali v 17. st. titul slobodných kráľovských miest, a to najmä vďaka produkcii kvalitného vína, dodávaného do Viedne i Bratislavy – vtedy hlavného mesta Uhorska.

Mnohé obce, mestské časti a mestá v Bratislavskom kraji sú výraznou mierou zapojené do týchto aktivít prostredníctvom producentov vína, pestovateľov viniča, miestnymi vinotékami, vinárskymi spolkami, ale aj kultúrnymi inštitúciami (Malokarpatské múzeum v Pezinku). Malokarpatská vínna cesta sa vymedzuje ako územie ohraničené pohorím Malých Karpát a spojnicami sídiel Bratislava, Senec, Trnava, Smolenice. Sídlo MVC je v meste Modra.

Obce Malokarpatskej vínnej cesty

Báhoň, Bernolákovo, BA – Devín, BA – Rača, BA – Staré Mesto, BA – Vajnory, Budmerice, Cífer, Častá, Čataj, Doľany, Dlhá, Dubová, Dolné Orešany, Horné Orešany, Chorvátsky Grob, Igram, Jablonec, Kaplná, Limbach, Modra, Modra – Harmónia, Modra – Kráľová, Pezinok, Píla, Ružindol, Senec, Slovenský Grob, Smolenice, Suchá nad Parnou, Svätý Jur, Šenkvice, Štefanová, Trnava, Veľký Biel, Veľký Grob, Viničné, Vinosady, Vištuk, Zelenec.

9.6.4. Problémy vinohradníctva a vinárstva v regióne – plošné bilancie

Vinohrady sa zo Slovenska strácajú rýchlym tempom. V dobách najväčšieho rozmachu predstavovala ich výmera v SR takmer 38 000 ha. Kvóta pri vstupe do EÚ (rok 2004) bola 22 226 ha, ale reálne obrábaných bolo v tom čase len 12 000 ha. Čísla za rok 2005 ukazujú ďalší pokles na málo nad 10 000 ha. V súčasnosti je to menej ako 10 000 ha obrábaných vinohradov. Existujúce vinohrady nie sú v plnej miere obhospodarované a menia sa na opustené vinohradnícke plochy (pustáky). Klesol počet drobných producentov hrozna a vína.

V časovom horizonte rokov 2000 až 2020 zaznamenalo z pomedzi 89 obcí kraja pokles podielu viníc 58 obcí. Plošne najvýraznejší úbytok zaznamenali obce Modra (166,02 ha), Bratislava – mestská časť Nové Mesto (100,79 ha), Svätý Jur (79,87 ha), Bratislava – mestská časť Rača (67,86 ha), Limbach (43,43 ha), Stupava (38,46 ha) a Bratislava – mestská časť Devín (20,12 ha). Ďalej 21 sídiel vykázalo po 20 rokoch na svojom území rovnakú výmeru viníc. Výmeru viníc dokázalo navýšiť 10 obcí. Najvýraznejšie obec Vištuk (+116,83 ha) a mesto Pezinok (+74,28 ha). Zvyšné obce vykazujú zvýšenie pod 1 ha.

Vinice na území BSK podľa katastra nehnuteľností (KN)

Z prehľadu úhrnných hodnôt druhov pozemkov (ÚHDP) v katastrálnom portáli:

- Celková výmera viníc k 11.06.2010 – 44 756 021 m_2 (4 476 ha),
- Celková výmera viníc k 10.12.2011 – 45 286 244 m_2 (4 529 ha),
- Celková výmera viníc k 11.02.2013 – 45 000 359 m_2 (4 500 ha),
- Celková výmera viníc k 18.02.2022 – 43 315 746 m^2 (4 332 ha).

Výmery viníc však neodzrkadľujú výmery reálne obrábaných vinohradov.

Vinohradnícke plochy na území BSK registrované vo vinohradníckom registri

vinohradnícka oblasť	vinohradnícky rajón	okres	vinohradnícke plochy v ha (rok ~~2009~~2022)		
			spolu	obrábané	neobrábané
Južnoslovenská	Šamorínsky	Bratislava	~~15,53~~10,1	~~15,41~~8,6	~~0,13~~1,5
Malokarpatská	Bratislavský	Bratislava	~~529,20~~420,9	~~468,95~~399,9	~~60,25~~81,0
	Stupavský	Bratislava	~~1,47~~1,3	~~1,41~~1,3	~~0,06~~0,1
		Malacky	~~178,60~~178,4	~~92,46~~76,7	~~86,14~~101?8
	Záhorský	Malacky	~~26,00~~134,8	~~0,00~~44,9	~~26,00~~89,9
	Senecký	Pezinok	~~30,71~~15,1	~~30,71~~8,0	~~0,00~~7,1
		Senec	~~218,14~~190,5	~~201,12~~173,4	~~17,03~~17,1
	Pezinský	Pezinok	~~1 653,59~~ 1 516,7	~~1 386,49~~ 1 343,2	~~267,11~~173,5
		Senec	0,3~~1~~	0,3~~1~~	0,00
	Dolianský	Pezinok	~~296,52~~290,2	~~266,43~~218,0	~~30,09~~72,2
	Modranský	Pezinok	~~878,48~~ 1 157,3	~~820,66~~ 1 049,7	~~57,82~~107,6
SPOLU			**~~3828,55~~ 3 915,7**	**~~3283,95~~ 3 263,9**	**~~544,63~~ 651,8**

Zdroj: Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, ~~2009~~02/2022

Poznámka

Podľa údajov ÚKSUP (výročná správa za rok ~~2010~~2020):

- v rámci SR je celkove registrovaných ~~19 634~~15 080 ha vinohradov, z toho rodiace vinohrady predstavujú 11 090 ha, nerodiace vinohrady do 3 rokov 1 131 ha a neobrábané vinohrady 2 859 ha.

~~•celkový počet užívateľov vinohradov v SR je 25 022,~~

~~•rozhodovanie o pridelení práv na novú výsadbu nebolo v roku 2010 uplatnené,~~

•vydané rozhodnutia o vzniku práva na opätovnú výsadbu na plochu ~~455,2~~281,2 ha,

~~•v rezerve výsadbových práv sa nachádza 1 175 ha,~~

•z rezervy výsadbových práv poskytnuté výsadbové právo pre plochu 68,5 ha.
• V integrovanej produkcii sa nachádza 5 272,45 ha vinohradov a v ekologickej produkcii sa nachádza 172,18 ha.

Vinice na území BSK podľa Slov. poľnohospodárskej a potravinárskej komory

Okres	Obhospodarovaná pôda v ha / Bratislavský kraj (rok 2009)				
	Spolu	Orná pôda	Lúky a pasienky	Ovocné sady	Vinice
Bratislava I	240,07	44,34	31,21	4,95	159,57
Bratislava II	6 711,27	5 352,49	1 313,47	99,09	85,00
Bratislava III	2 786,43	2 123,72	70,29	110,02	344,47
Bratislava IV	2 129,02	1 574,53	526,43	0,00	28,06
Bratislava V	4 488,60	4 290,01	21,72	27,39	76,11
Malacky	24 828,25	16 434,92	3 044,85	141,11	35,17
Pezinok	12 515,96	10 061,58	278,91	21,58	2 055,43
Senec	27 112,87	25 546,36	1 328,52	127,89	106,62
SPOLU	80 812,47	65 427,95	6 615,40	532,03	2 890,43

Zdroj: Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, Regionálna komora Bratislava, okt. 2009

Vinice na území BSK podľa ÚPN VÚC BSK v súhrnnom znení ZaD

Okres	Vinice v BSK k 1.1.1997 (ha)	Vinice v BSK podľa KN k 10.12.2011 (ha)	Vinice v BSK podľa KN k 18.02.2022 (ha)
Bratislava I	2	2	1,4
Bratislava II	43	15	15
Bratislava III	668	541	470
Bratislava IV	152	128	108
Bratislava V	-	-	0,2
Malacky	342	212	196
Pezinok	3 352	3 238	3 155
Senec	549	393	387
Celkom	**5 108**	**4 529**	**4 332**

Zdroj: ÚPN VÚC Bratislavského kraja v súhrnnom znení zmien a doplnkov, Katastrálny portál

Výmery viníc vo vybraných obciach /mestských častiach Bratislavy Bratislavského kraja podľa KN (v ha)

Vybrané obce / BSK	Výmera viníc k 09.09.2011 v KN	Výmera viníc k 11.02.2013 v KN	Výmera viníc v roku 2020 v KN
MČ BA – Nové Mesto	145,2514	138,3899	114,0857
MČ BA – Rača	265,0788	258,2876	237,2657
MČ BA –Vajnory	125,1734	125,1734	118,8102
MČ BA –Devín	77,9299	77,9370	64,2590
Doľany	75,6149	75,6149	75,6133
Modra	740,0751	740,7517	732,7914
Pezinok	902,1014	901,7106	899,7663
Svätý Jur	358,9412	355,8187	334,6619
Vinosady	102,8311	102,6619	81,2502
Dubová	79,2721	75,1810	73,9777
Častá	192,3304	192,1876	187,3650
Spolu obce /MČ	**3 064,5992**	**3 043,714**	**2 919,8464**

Zdroj: BSK, KN, Databáza DATACube Štatistického úradu SR

Z jednotlivých tabuliek vyplývajú nezrovnalosti vo vykazovaní výmer vinohradov /vinohradníckych plôch a viníc – rozpor medzi údajmi podľa KN, podľa SpaPK, v registrácii vinohradov podľa ÚKSUP a reálnou situáciou in sitú:

- kataster nehnuteľností (KN) nezachytáva reálny stav plôch viníc,
- údaje v KN neodzrkadľujú reálny stav využitia vinohradníckych plôch,
- nie všetci vlastníci vinohradov nahlasujú na registráciu vinohradnícke plochy,
- podľa § 8, ods. 4 zákona o vinohradníctve a vinárstve vinohradník, ktorý pestuje vinič na výmere menšej ako 1 000 m_2 a neuvádza hrozno na trh, sa môže /nemusí registrovať.

9.6.5. Východiská pre ďalší rozvoj vinohradníctva a vinárstva v nových spoločensko-ekonomických podmienkach po roku 1989

Vstupom do EÚ začalo pre Slovensko nové obdobie rozvoja poľnohospodárstva determinované regulatívmi a opatreniami únie vo vzťahu ku členským štátom.

Vinárstvo a vinohradníctvo patrí medzi najprísnejšie regulované odvetvia v rámci EÚ. Napriek opatreniam došlo – z viacerých ekonomicko-spoločenských dôvodov – k stagnácii až poklesu vinohradníckej a vinárskej produkcie, úpadku vinohradov v SR. Trhy zaplavili (aj lacné) zahraničné vína, dovoz hroznových štiav, výmera vinohradov klesla takmer o polovicu a mnohé z tých, čo ostali, sú prestarnuté alebo prestali byť obhospodarované. Poklesla domáca produkcia vín a predaj domáceho hrozna. Ochrana a spôsob využívania vinohradníckych plôch sa v posledných rokoch dostal v SR medzi vážne hospodárske, spoločensko-ekonomické, krajinnoekologické problémy.

Následkom silných urbanizačných tendencií vo vymedzených urbanizačných pásoch okolo Bratislavy, následkom rozvoja výstavby nových hospodárskych a obytných centier, najmä v smeroch podkarpatského pásu Bratislava – Pezinok – Modra a v žitnoostrovnom páse Bratislava – Šamorín, dochádza vo zvýšenej miere ku záberom poľnohospodárskej pôdy, v podkarpatskom páse osobitne ku záberom pozemkov viníc (vinohradov, opustených /vyklčovaných vinohradníckych plôch).

Ako vyplýva z predchádzajúcich podkapitol v legislatíve SR t. č. nie je legislatívny predpis, ktorý by priamo zo zákona ochraňoval vinohradnícke plochy. Zachovanie vinohradníckych plôch je preto nutné ošetrovať územnoplánovacími nástrojmi, územnými plánmi.

Zákon o vinohradníctve a vinárstve (č. 313/2009 Z. z.) umožňuje vstup do vinohradníckych plôch – na rozdiel od predchádzajúceho znenia zákona. Umožňuje ich zmenu na stavebné pozemky, následnú výstavbu obytných objektov a nechráni už trvalú kultúru na vinohradníckych plochách. Napriek obmedzovaniam výstavby rodinných domov vo vinohradníckych územiach zo strany obcí výstavba často pokračuje bez znakov citlivého osádzania do vinohradníckej krajiny.

Napriek tejto situácii snahou dnešných výrobcov vín je zachovať tradíciu pestovania viniča a výroby vína v Malokarpatskom a Južnoslovenskom regióne. Vinohradnícku výrobu v Malých Karpatoch a na celom Slovensku treba považovať za kultúrne dedičstvo, chrániť ho, a vytvárať tak i pracovné príležitosti pre obyvateľov vidieka.

Napriek značným úbytkom a znehodnoteniam vinohradov sa produkcia hrozna v podkarpatskom vinohradníckom páse zachováva aj v rámci veľkoplošnej poľnohospodárskej produkcie, aj u individuálnych pestovateľov a výrobcov vín. Slovenská republika si vytvorila vlastný systém integrovanej produkcie hrozna a podmienky pre čerpanie príspevkov na pestovanie hrozna v tomto systéme.

Okrem systému integrovanej produkcie hrozna a vína ďalším významným krokom je produkcia vína s významom pôvodu (terroir). Ide o lokality s prirodzeným vinohradníctvom (integrovaná produkcia), kde rozmanitosť prírodného vína podčiarkuje odroda, geologický podklad, klíma, pôda a ročník, ďalej kultúra, tradície, zvyky (pestovateľské postupy, rešpektujúce originálne vlastnosti vína, poznatky

o histórii vína – degustácie, festivaly, ...). A práve prírodou a tradíciami malo /môže mať hrozno vlastnosti v každom vinohrade odlišné, geografickou jedinečnosťou neopakovateľné.

Ako ďalší krok pre efektívnejší rozvoj vinohradníctva a vinárstva bude potrebné opäť zakladať vinárske a vinohradnícke združenia /družstvá, ktoré zabezpečia spracovanie hrozna od malých výrobcov a spoločný predaj vína.

Riešenie funkčného využitia vinohradníckych plôch je plne v kompetencii jednotlivých samospráv obcí, ktoré v príslušnom schválenom územnom pláne vyjadrujú svoju koncepciu a zámery využívania jednotlivých pozemkov na svojom území.

~~V zmysle zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa bodu 1 §3 „Každý vlastník poľnohospodárskej pôdy alebo nájomca a správca poľnohospodárskej pôdy je povinný:~~

~~a) vykonávať agrotechnické opatrenia zamerané na ochranu a zachovanie kvalitatívnych vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a na ochranu pred jej poškodením a degradáciou,~~

~~b) predchádzať výskytu a šíreniu burín na neobrábaných pozemkoch ak osobitný predpis (§ 12 až 16 a § 26 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov) neustanovuje inak,~~

~~c) zabezpečiť využívanie poľnohospodárskej pôdy tak, aby nebola ohrozená ekologická stabilita územia a bola zachovaná funkčná spätosť prírodných procesov v krajinnom prostredí (zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov),~~

~~d) usporiadať a zosúladiť poľnohospodársky druh pozemku s jeho evidenciou v katastri.“~~

Podmienky pestovania viniča na registrovaných plochách nachádzajúcich sa vo vinohradníckych oblastiach, ako aj podmienky výroby vinárskych produktov a ich uvádzania na trh v záujme zabezpečenia zdravotnej neškodnosti a kvality definuje Zákon č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve. Taktiež ustanovuje povinnosti fyzických osôb a právnických osôb, ktoré vinič pestujú na vinohradníckej ploche, sú vlastníkmi alebo užívateľmi vinohradníckych plôch, ako aj dorábajú, vyrábajú, nakladajú alebo uvádzajú na trhy produkty upravené týmto zákonom.

~~Využitie vinohradníckych plôch bude hľadaním súladu medzi vlastníckymi právami a reguláciou územia, a to súčasne aj v prospech krajiny. Preto bude nevyhnutné opätovne hľadať a podporovať cesty:~~

- ~~ku obnove harmonických vzťahov medzi krajinou a užívateľmi krajiny,~~
- ~~ku rešpektovaniu charakteristík a hodnôt primárnej krajiny a prírodných zdrojov, medzi ktoré patria aj vinohrady,~~
- ~~ku rešpektovaniu historického dedičstva – historických krajinných štruktúr,~~
- ~~ku akceptovaniu faktu, že v procese hľadania súladu záujmov ochrany prírody a krajiny, záujmov pamiatkovej ochrany a záujmov všetkých dotknutých subjektov, vrátane vlastníkov, v rozvoji jednotlivých území je predpokladom rešpektovanie priority prírodného prostredia ako nevyhnutnej podmienky optimálneho fungovania ostatných funkčných zložiek v území.~~

9.6.6. Stav vinohradníckej krajiny podľa stupňa obhospodarovania vinohradníckych plôch a východiská riešenia

Plochy viníc v riešenom území vykazujú rôzny stupeň obhospodarovania. Problémom je vysoký podiel opustených a vyklčovaných vinohradníckych plôch.

Opustené vinohradnícke plochy predstavujú viac-menej intenzívne ruderalizované plochy burín až inváznych trvácich bylín, podliehajú sukcesii, rozširovaniu antropofytných druhov, problémom sú najmä porasty inváznych druhov so širokou ekologickou valenciou a obrovským potenciálom vegetatívneho aj generatívneho rozmnožovania. Znehodnocujú až trvalo poškodzujú vinohradnícke plochy a ohrozujú aj okolité nevinohradnícke plochy krajinnej zelene, vrátane sídelnej, a tiež chránené prírodné územia. Takto sa znehodnocujú svahy na úpätí Karpát biologicky, ale najmä narúša sa tradičný obraz vinohradníckej krajiny – historickej krajinnej štruktúry. Do týchto plôch sa v mnohých prípadoch „tlačí“ neregulovaná urbanizácia, živelný rozvoj rekreácie v krajine.

Neestetické, floristicky nehodnotné silne ruderalizované parcely s vysokým zastúpením antropofytných druhov majú síce význam z hľadiska biodiverzity, predstavujú refúgiá pre početné skupiny živočíchov (hmyz až stavovce), hniezdiská pre spevavé vtáky, úkryty pre zver, ale pre vinohradnícku produkciu sú nepoužiteľné. Pri značnom rozsahu ruderalizovaných a inváznych porastov vinohradníckych plôch je ich reálne odstránenie (v súlade s platnou legislatívou) veľmi náročné, ale nevyhnutné.

Z územnoplánovacieho hľadiska zmeny v systéme vlastníckych vzťahov, reštitučné procesy a následná zmena zákona o vinohradníctve a vinárstve ovplyvnili negatívne situáciu s vinohradmi, a časť vinohradov prestala byť obhospodarovaná, mnohé vinohrady v lukratívnych lokalitách sa menili /menia na stavebné pozemky. Následkom likvidácie /neobrábania vinohradov je nežiaduca fragmentácia tradičného obrazu vinohradníckej krajiny a viaceré nevhodné stavebné zásahy do krajiny.

Vzhľadom na rozpor medzi údajmi v evidencii viníc /vinohradníckych plôch /vinohradov podľa KN, podľa SpaPK, v registrácii vinohradov podľa ÚKSUP a reálnou situáciou in sitú (značné nepresnosti a nedostatky) je nevyhnutné dopracovať na úrovni jednotlivých obcí presné bilancie plôch viníc /vinohradníckych plôch /vinohradov z hľadiska ich ne /využívania /obhospodarovania.

Z tohto dôvodu sa odporúča vypracovať účelový materiál – napr. Generel vinohradníckej krajiny – zameraný na detailnejší pohľad na vinohradnícku krajinu, na presné zbilancovanie plôch, ako neformálny dokument, ktorý bude obsahovať koncepciu ochrany, manažment /plánovanie krajiny, a môže slúžiť ako podklad pre ÚPN obcí a regiónu na rozhodovanie o územnom rozvoji v širších krajinno-priestorových súvislostiach. Mali by sa tu určiť lokality, pre spracovanie koncepcií rozvoja v súvislosti s vinohradníckou krajinou v detailnejšej mierke (o. i. napr. vymedzené rekreačné lokality, kontaktové pásma miest a obcí medzi zastavaným územím a voľnou krajinou).

Vinohrady v lokalite Devín

Vinohrady v lokalite Devín

Opustené vinohradnícke plochy v lokalite Devín („cyklámenovočervený“ bršlen európsky)

Vinohrady nad Pezinkom

Kamenica a búda vo vinohrade nad Modrou

Obhospodarovaná a neobhospodarovaná vinohradnícka plocha nad Modrou

9.6.7. Návrh ochrany a ďalšieho rozvoja vinohradníckej krajiny, aktivít vinohradníctva a vinárstva v územnom priemete do krajiny

Jednou z legislatívne akceptovateľných ciest ochrany a územného rozvoja vinohradníckych plôch/vinohradov/vinohradníckej krajiny a následne aktivít vinohradníctva a vinárstva je zapracovanie zásad a regulatívov ochrany a rozvoja predmetnej funkcie do územných plánov (ÚPN-R, ÚPN-O, ÚPN-Z).

Zásady a regulatívy, týkajúce sa územného rozvoja, vtom aj vinohradníckych plôch, v ÚPN-R BSK, budú následne v súlade s platnou legislatívou predmetom detailnejšieho spracovania, aplikácie a realizácie v nižších stupňoch ÚPN.

Vzhľadom na kvalitatívne a kvantitatívne pestrú výslednú štruktúru dotknutých území s vinohradníckymi plochami/vinohradmi je v návrhu ÚPN-R BSK používaný termín „vinohradnícka krajina“ a „vinohradnícke územie“.

Vinohradnícka krajina – je chápaná ako časť sekundárnej krajinnej štruktúry v územiach s dlhoročnými historickými tradíciami vinohradníctva a vinárstva, ktorej súčasťou sú plochy poľnohospodárskych kultúr, krajinnej zelene, prvky dopravnej a technickej vybavenosti, prvky urbanistickej štruktúry osídlenia.

Vinohradnícke územie – je chápané ako časť vinohradníckej /poľnohospodárskej krajiny s existujúcou alebo potenciálnou možnosťou pestovania viniča a rozvoja aktivít v historických súvislostiach s lokálnymi tradíciami vinohradníctva a vinárstva vďaka svojim geomorfologickým, klimatickým, pôdno-klimatickým a hydrologickým charakteristikám, súčasne významné prírodné zdroje a jeden z limitujúcich prvkov urbanistického, hospodárskeho rozvoja územia.

Chrániť a rozvíjať obraz vinohradníckej krajiny znamená, o.i., vymedziť v nižších stupňoch UPD na základe územnoplánovacích, resp. územnotechnických podkladov vinohradnícke územia (vychádzajúc z evidovaných vinohradníckych plôch) ako územia s existujúcou alebo potenciálnou možnosťou pestovania viniča na vinohradnícke a vinárske aktivity, vrátane predpolí vinohradov, ako významné prírodné zdroje a jeden z limitujúcich prvkov rozvoja územia so stanoveným špecifickým režimom.

Špecifickým priestorom s charakterom vinohradníckej krajiny je podhorský pás na území hlavného mesta SR Bratislavy, medzi železničnou traťou a Karpatským masívom. Z niekdajšej štruktúry vinohradníckych území si tu niektoré zachovali svoj jedinečný ráz dodnes, iné boli medzičasom zdevastované. Tento pás vytvára do istej miery interakčné prostredie medzi prírodnými zložkami a intenzívne urbanizovaným prostredím mesta. Do budúcna tu možno očakávať požiadavky na investičné zámery, nie len vzhľadom k tomu, že dostupnosť bývania sa v hlavnom meste po roku 2020 výrazne zhoršuje, ale tieto exponované plochy znamenajú pre investorov lukratívny pól rastu. Dôkazom je postupná, no živelná transformácia záhradkárkach osád, kde sa čoraz intenzívnejšie nachádzajú aj veľkometrážne rodinné domy. Možnosťou riešenia by mohlo byť overenie prípadných scenárov transformácie tohto prostredia prostredníctvom spracovanie územnoplánovacieho podkladu, ktorý by vo variantoch overil, prerokoval a v prípade potreby dohodol územno-technické možnosti ďalšieho vývoja tejto časti krajiny.

V rámci vinohradníckych území si teda obce/mestá (mestské časti) v nižších stupňoch ÚPN vyčlenia:

Vinohradnícke územia cenné – sú určené výlučne na produkčnú funkciu na pestovanie viniča, ide o charakteristické fragmenty dokumentujúce pôvodnú krajinu– z dôvodu produkčných, krajinotvorných, kultúrno-historických a krajinárskych funkcií ide o územia s prísnou ochranou, územia jedinečného charakteru z hľadiska prírodných podmienok a o územia s významom pre slovenské vinohradníctvo.

Vinohradnícke územia ostatné – určené dominantne na produkčnú funkciu na pestovanie viniča – územia s ochranou a s určenými regulatívmi spôsobov a foriem ich využitia súvisiacimi s týmito formami a súčasne podporujúcimi rozvoj dominantnej funkcie vinohradníckeho územia, ako územia jedinečného charakteru z hľadiska prírodných podmienok a územia s významom pre slovenské vinohradníctvo.

Ako najvhodnejšie spôsoby využitia vinohradníckych území ostatných sa navrhuje uplatnenie takých funkcií, ktoré priamo súvisia s rozvojom vinohradníckych a vinárskych aktivít, a to najmä agroturistické aktivity a služby poskytované vlastníkmi/nájomcami priamo vo vinohradníckom území, spojené s vinohradníckou a vinárskou produkciou.

Hlavné ciele ochrany a ďalšieho rozvoja vinohradníckej krajiny a vinohradníckych území:

Je nevyhnutné podporiť legislatívny proces zabezpečenia zákonnej ochrany vinohradníckych plôch ako historického kultúrneho a prírodného dedičstva. Jednou z ciest je zabezpečenie ochrany vinohradníckej krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcej k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických čŕt krajiny. Je potrebné podporovať aktivity vinohradníckych obcí v zachovaní /rozvoji vinohradníckych a vinárskych tradícií a v zmysle spolupráce obcí a regiónu.

Bude potrebné vytvárať územné podmienky pre rozvoj vinohradníctva a vinárstva v záujme hospodárskeho rozvoja jednotlivých obcí a zachovania lokálnych pracovných príležitostí a rozširovania ponuky produktov cestovného ruchu, podporovať zakladanie vinohradníckych a vinárskych združení pre efektívnejší rozvoj vinohradníctva a vinárstva. Uplatnenie princípov integrovaného (prirodzeného) vinohradníctva a vinárstva a princípu „terroir“, využívajúceho geografickú jedinečnosť lokality a výrobu vín z domácej produkcie hrozna má dopad na územný rozvoj vinohradníckej krajiny.

Uplatnenie foriem aktívnej ochrany vinohradníckej krajiny, osobitne vinohradníckych území ako prírodného a kultúrno-historického dedičstva otvára nové možnosti v ochrane a tvorbe krajiny, v spolupráci medzi súkromným a verejným sektorom (spolupráca vlastník – obec – región).

Vo vinohradníckej krajine je vhodné uvažovať o sieti rekreačných trás regulovane sprístupňujúcich túto jedinečnú krajinu, s ponukou oddychových miest, s možnosťami občerstvenia a drobných agroturistických služieb vinohradníckeho charakteru. Vo vinohradníckej krajine je vhodné uvažovať o obnovení niektorých bývalých drobných vodných tokov (alebo v ich nových trasách, podľa priestorových možností) stekajúcich zo svahov Karpát a zapojiť do krajinnej štruktúry, do obrazu krajiny (brehové porasty okolo vodných tokov a vodných plôch plnia okrem funkcie estetickej a krajinotvornej aj funkciu sprievodnú, spevňovaciu a zadržiavaciu). V líniách sprievodnej zelene, v hraničných zelených koridoroch oddeľujúcich jednotlivé bloky/pozemky poľnohospodárskych kultúr je vhodné uprednostniť trvalé trávne porasty bylinno-travinné porasty, krovinné porasty, solitérne stromy alebo skupiny stromov vo vyššie uvedených porastoch.

Je nevyhnutné citlivo zvažovať rekultivácie vo vinohradníckych územiach z dôvodu zachovania prirodzených biokoridorov. Pri veľkoplošných vinohradoch s výskytom erózií zvýšiť podiel ekostabilizačných prvkov. Je potrebné iniciovať vyselektovanie botanicky hodnotných porastov vo vinohradníckych územiach a zabezpečenie ich aktívnej ochrany. Je nevyhnutné podporovať proces revitalizácie ruderalizovaných vinohradníckych plôch a plôch zarastených inváznymi porastmi.

Je potrebné určiť v podrobnejších dokumentáciách plochy zachovanej historickej vinohradníckej mozaikovej krajinnej štruktúry (vinohrady, sady, gaštanice, pustáky,

lúky, pasienky, remízy a iná krajinná zeleň s funkciou prvkov územného systému ekologickej stability) na území jednotlivých obcí/miest a v týchto plochách stanoviť špecifický režim ochrany s cieľom záchrany historického a kultúrneho dedičstva. V nižších stupňoch ÚPD je potrebné spracovať inventarizáciu /pasportizáciu vodných tokov a miestnych studní/studničiek na území obcí, preveriť režim povrchových a podzemných vôd v území z dôvodu ochrany pred povodňami a prívalovými vodami a z dôvodu zachovania funkčnosti vinohradov, aby nedošlo nevhodnými úpravami terénu a vodných tokov v území k vysychaniu vinohradov, taktiež v prípade investičnej výstavby v blízkosti vinohradov preveriť režim povrchových a podzemných vôd – z dôvodu ochrany a zachovania funkčnosti vinohradov, aby nedošlo nevhodnými zásahmi do terénu a do režimu vôd k vysychaniu vinohradov.

V záujme zachovania prírodného, kultúrneho a historického dedičstva sa navrhuje vylúčiť urbanistické zásahy do vymedzených vinohradníckych území s prísnou ochranou (na svahoch Malých Karpát a tiež v nížinnej poľnohospodárskej krajine) ako území jedinečného charakteru z hľadiska prírodných podmienok a území s významom pre slovenské vinohradníctvo.

Vinohradnícke územia – ako súčasť primárnej krajinnej štruktúry – rešpektovať a chrániť ako viacfunkčný krajinný fenomén, zabezpečujúci vysokú biodiverzitu prostredia, významný obnoviteľný prírodný zdroj. Vinohradnícke územia vnímať ako charakteristický kompozičný prvok „vinohradníckej“ kultúrnej krajiny, ako historickú krajinnú štruktúru na svahoch Malých Karpát a v Podunajskej a Borskej nížine limitujúci územný rozvoj.

Vinohradnícke územia je potrebné chrániť ako historické i súčasné krajinné štruktúry ako charakteristické kompozičné prvky kultúrneho dedičstva, hodnotné krajinné scenérie a súčasne významný hospodársky produkčný prvok Malokarpatskej a Južnoslovenskej vinohradníckej oblasti na území Bratislavského kraja.

9.6.8. Podporné formy ochrany vinohradníckych území a ďalšieho rozvoja vinohradníctva a vinárstva uplatniteľné v územnoplánovacom procese

V legislatíve SR t. č. nie je legislatívny predpis, ktorý by priamo zo zákona ochraňoval vinohradnícke plochy, vrátane vinohradov v riešenom území. V návrhu ÚPN-R BSK sú navrhnuté podporné formy ochrany vinohradníckych území a ďalšieho rozvoja vinohradníctva a vinárstva uplatniteľné v územnoplánovacom procese. Uvedené sú v prílohe tohto dokumentu.

9.7. Revitalizácia krajiny s ohľadom na dôsledky klimatickej zmeny

Revitalizácia krajiny s ohľadom na dôsledky klimatickej zmeny v Bratislavskom samosprávnom kraji (Prírodovedecká fakulta Univerzita Komenského v Bratislave, 2021) predstavuje dokument, ktorého cieľom bolo vypracovať pre územie BSK potenciálne hrozby a citlivé oblasti vyplývajúce z meniacej sa klímy. Dokument charakterizuje záujmové územie, vyhodnocuje riziká územia z hľadiska dopadov meniacej sa klímy a fragmentácie krajiny a ponúka návrh regulatívov. Pre územie BSK sú navrhnuté 4 skupiny regulatívov, ktoré majú na regionálnej úrovni skôr charakter zásad viažucich sa na príslušné územie. Regulatívy sa týkajú adaptácie územia na dopady zmeny klímy, ochrany krajiny, zvyšovania a udržiavania ekologickej stability krajiny, zvyšovania podielu krajinotvornej zelene v území a zároveň zvyšovania kvality porastov. V dokumente sú tiež spracované odporúčacie opatrenia na revitalizáciu krajiny BSK.

Analýzou záujmového územia a syntézovými postupmi zahŕňajúcimi prácu s rôznymi tematickými mapovými vrstvami je v dokumente preukázané, že krajina v BSK z hľadiska citlivosti na dopady zmeny klímy je variabilná a že väčšina územia

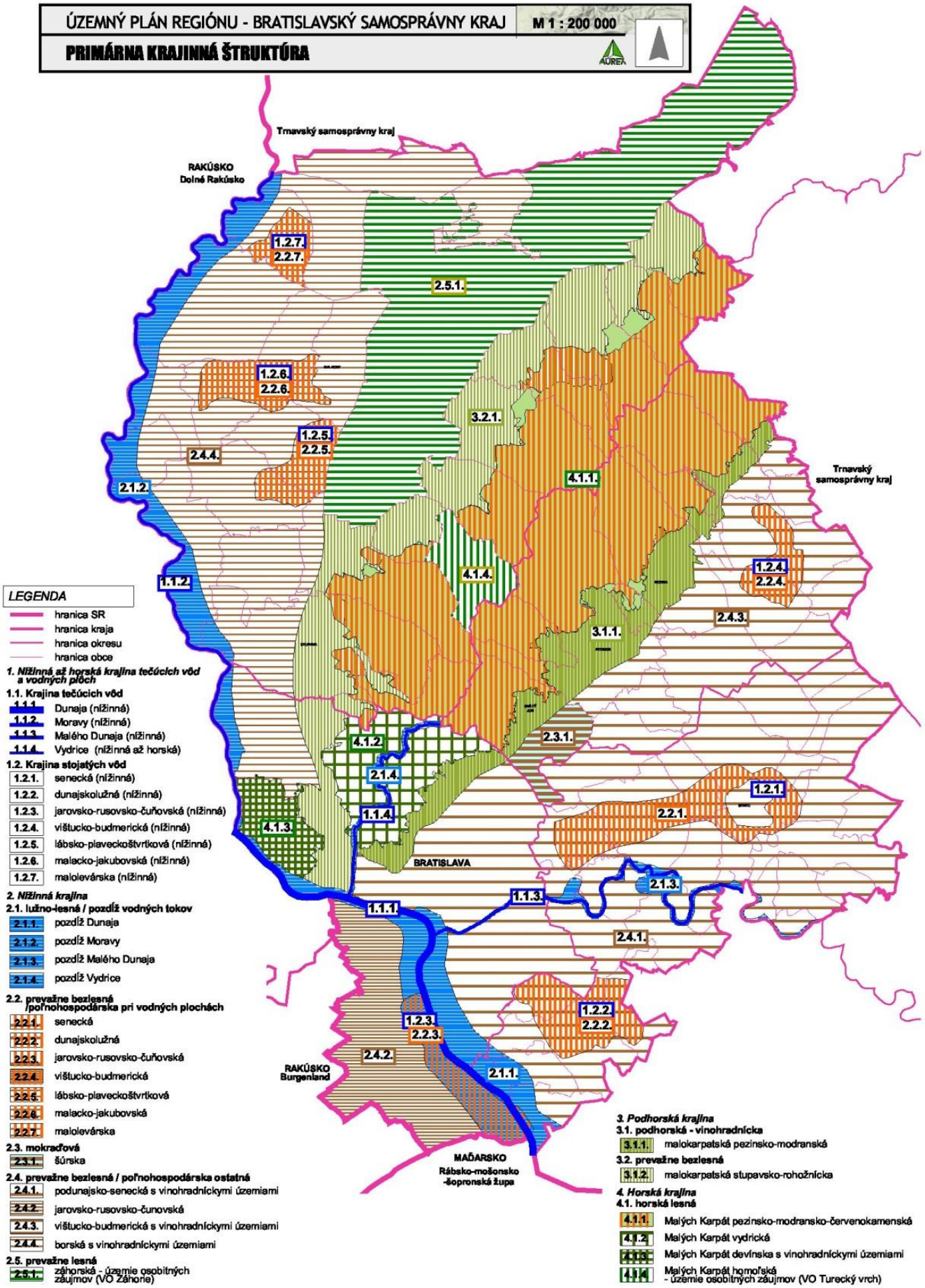
potrebuje pre udržateľný rozvoj aplikáciu mnohých opatrení na podporu revitalizácie krajiny, na zníženie fragmentácie krajiny, na zmiernenie dopadov meniacej sa klímy, ale aj na ochranu zložiek krajiny.

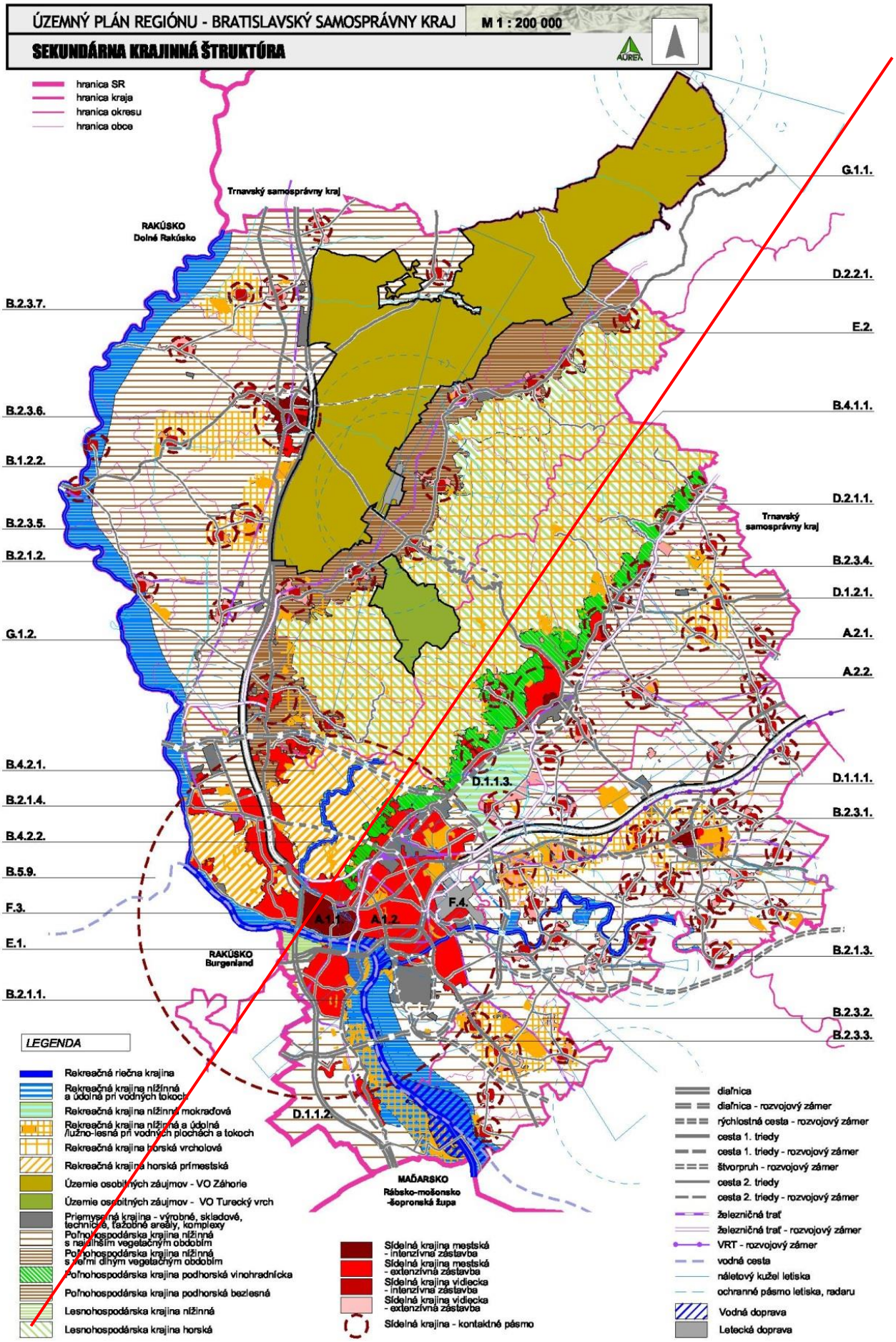
Pre revitalizáciu krajiny BSK dokumente komplexne odporúča nasledovné typy opatrení, prevažne organizačného charakteru :

- obnoviť prirodzené druhové zloženie lesných porastov,
- eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín,
- revitalizácia a údržba brehových porastov,
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín,
- druhovo spestriť okraje polí na podporu biodiverzity bezstavovcov, opeľovačov,
- dobudovať nové ekostabilizačné prvky v krajine na podporu zníženia fragmentácie krajiny, na podporu biodiverzity, zlepšenie mikroklimatických a retenčných podmienok,
- údržbou poľných ciest a ich okrajov znížiť výmoľovú eróziu a potlačiť ruderalizáciu okrajových častí polí,
- protierózne spôsoby obrábania poľnohospodárskej pôdy,
- budovanie zariadení podporujúcich manažment so zrážkovou vodou,
- budovanie zariadení na zadržiavanie vody v krajine.

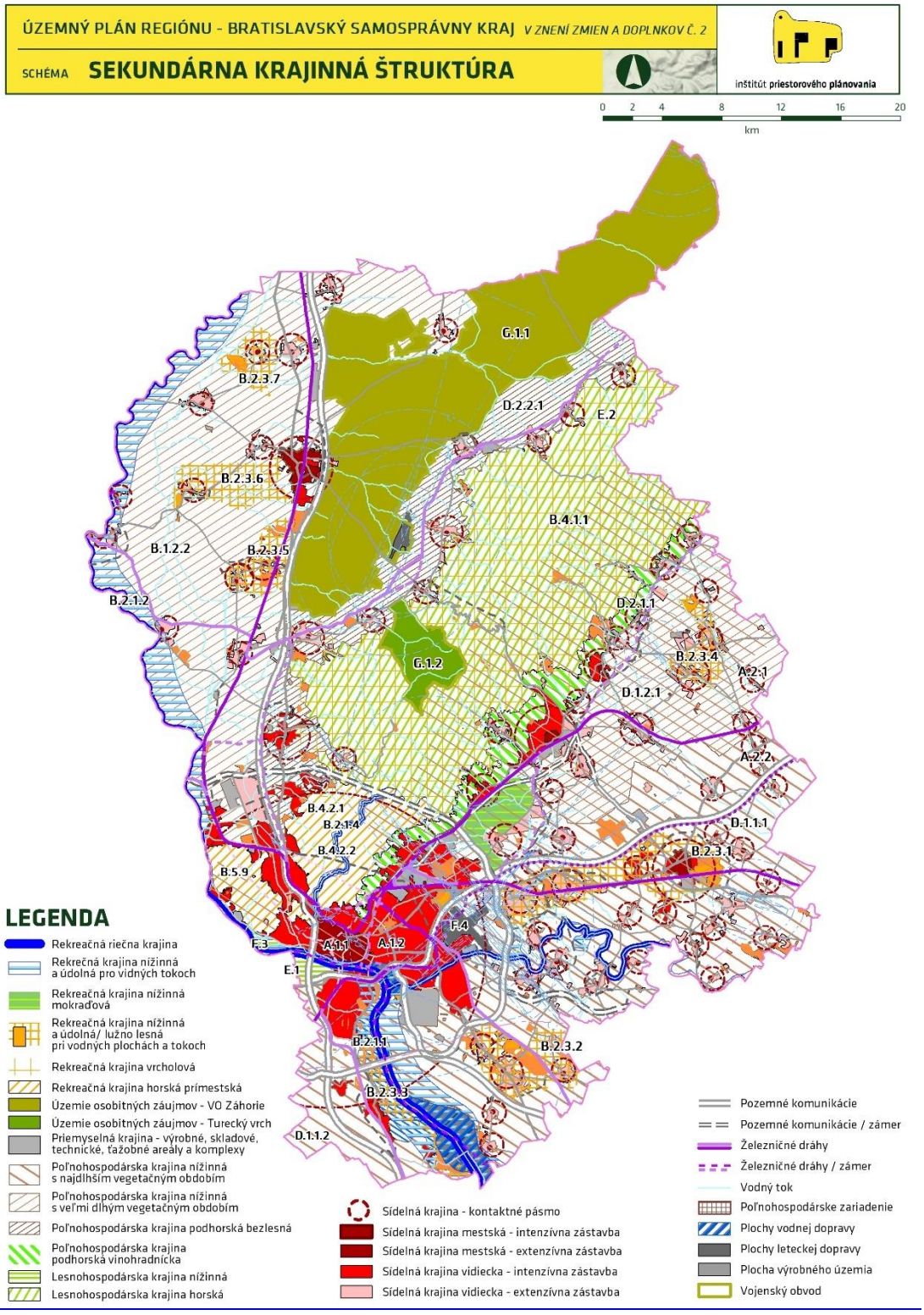
Jednotlivé návrhy opatrení s územnoplánovacím priemetom sú prostredníctvom Zmien a doplnkov č. 2 ÚPN-R BSK premietnuté do záväznej časti dokumentácie medzi zásady a regulatívy, pričom majú v kontexte uvedeného dokumentu za cieľ zlepšenie kvality priestorovej štruktúry krajiny, posilnenie ekologickej stability územia, podporu vhodného manažmentu ekostabilizačných prvkov, ktoré okrem iných funkcií prispejú aj k zmierneniu negatívnych prejavov zmeny klímy.

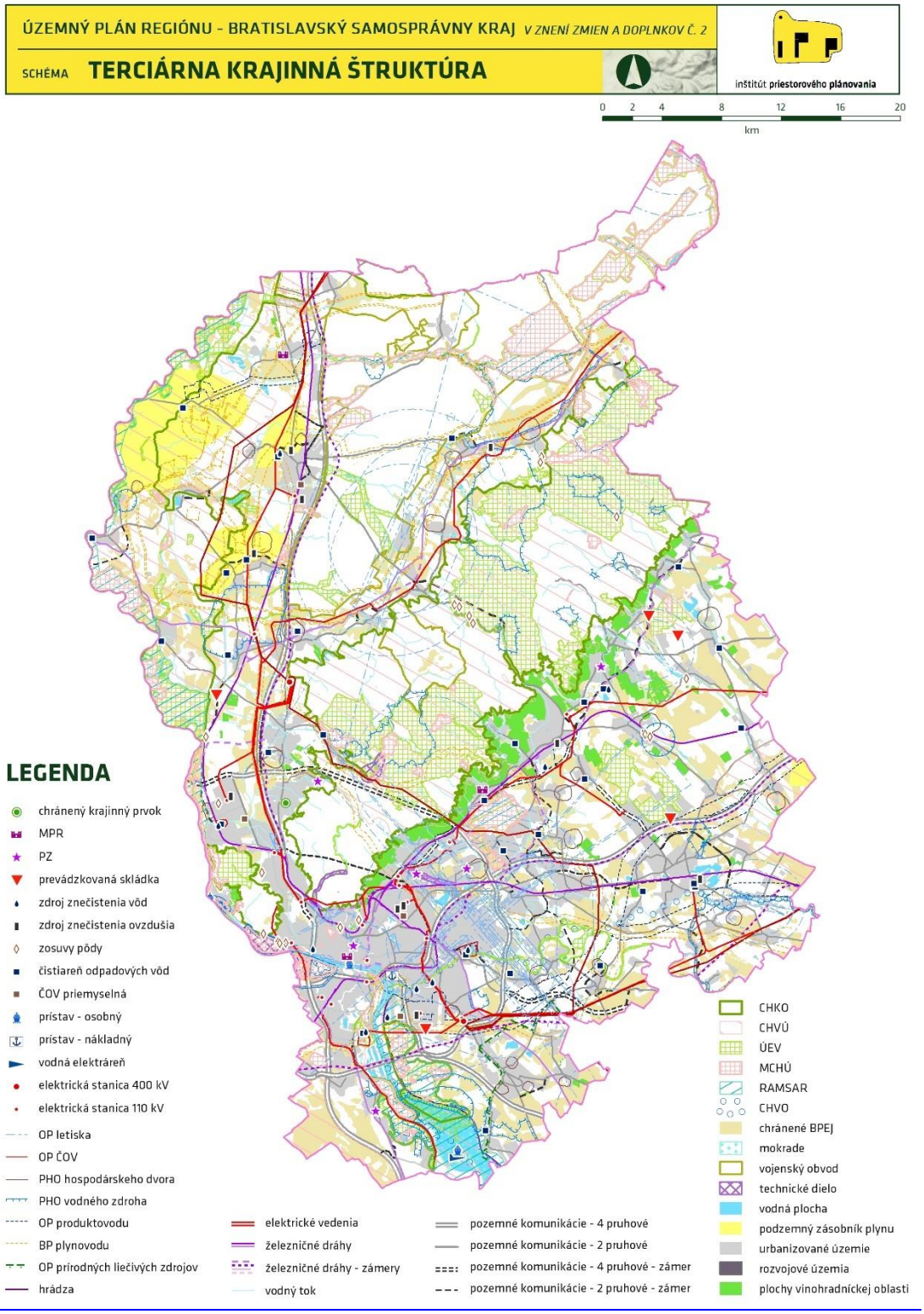
V grafickej časti ÚPN-R BSK sú vo výkresoch č. 6 a č. 8 z dokumentu Revitalizácie krajiny s ohľadom na dôsledky klimatickej zmeny v BSK premietnuté územia s vysokým stupňom potreby realizácie opatrení v krajine, predovšetkým ekologických, krajinotvorných, adaptačných na zmenu klímy a na ochranu krajiny. Nakoľko však tieto plochy predstavujú celkovo 37 075,7 ha, do výkresovej časti sú zapracované súvislé plochy s výmerou viac ako 50 ha, ktorých je v kraji sumárne 29 328,2 ha. Jednotlivé stupne reflektuje aj priložená schéma.

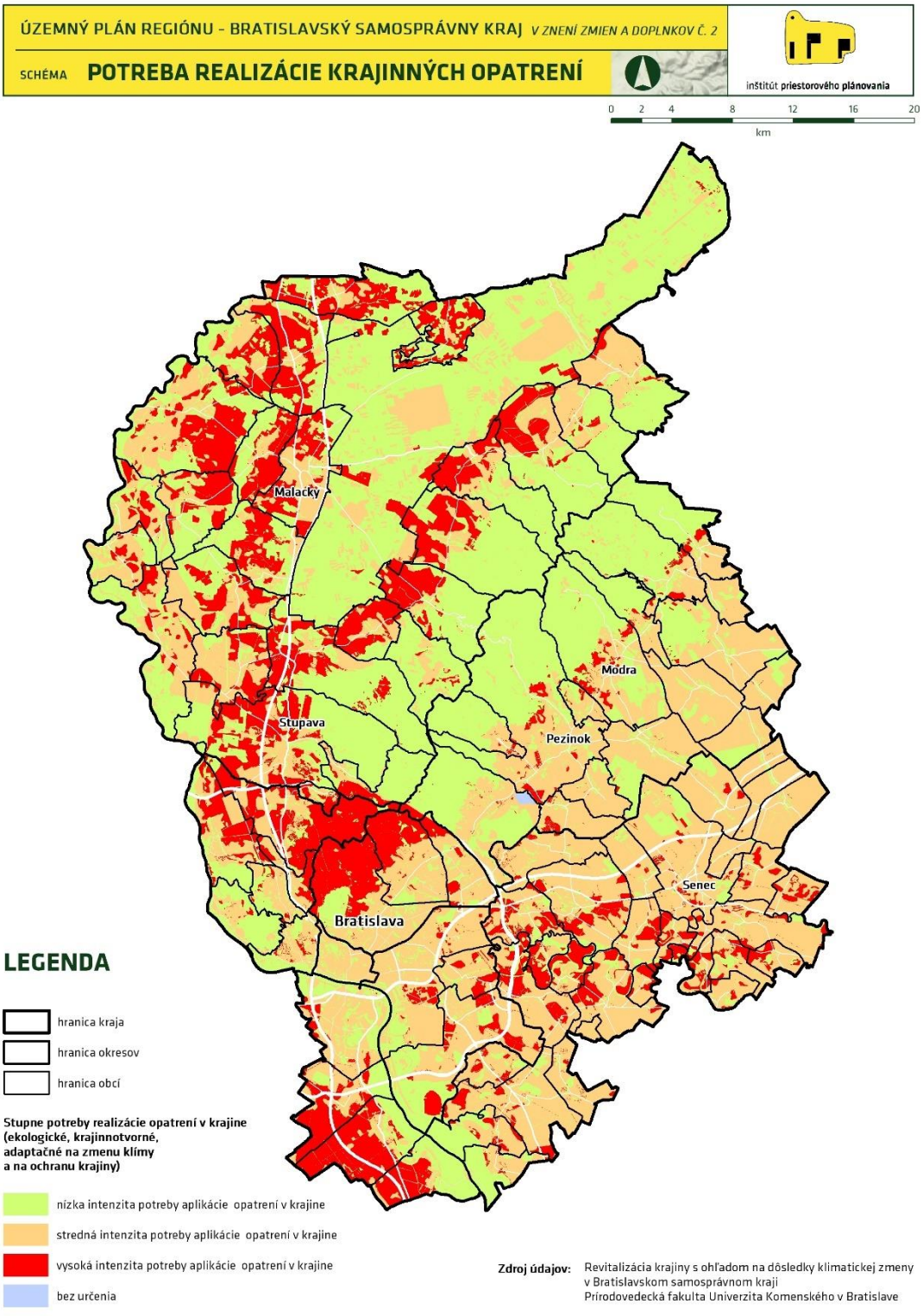

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
M 1 : 200 000
PRIMÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA
AUREA
Trnavský samosprávny kraj
RAKÚSKO
Dolné Rakúsko
Trnavský samosprávny kraj
BRATISLAVA
RAKÚSKO
Burgenland
MAĎARSKO
Rábsko-mošonsko
-šopronská župa
LEGENDA
hranica SR
hranica kraja
hranica okresu
hranica obce
1. Nížinná až horská krajina tečúcich vôd a vodných plôch
1.1. Krajina tečúcich vôd
1.1.1. Dunaja (nížinná)
1.1.2. Moravy (nížinná)
1.1.3. Malého Dunaja (nížinná)
1.1.4. Vydrice (nížinná až horská)
1.2. Krajina stojatých vôd
1.2.1. senecká (nížinná)
1.2.2. dunajskolužná (nížinná)
1.2.3. jarovsko-rusovsko-čuňovská (nížinná)
1.2.4. vištucko-budmerická (nížinná)
1.2.5. lábsko-plaveckoštvrtková (nížinná)
1.2.6. malacko-jakubovská (nížinná)
1.2.7. malolevárska (nížinná)
2. Nížinná krajina
2.1. lužno-lesná / pozdĺž vodných tokov
2.1.1. pozdĺž Dunaja
2.1.2. pozdĺž Moravy
2.1.3. pozdĺž Malého Dunaja
2.1.4. pozdĺž Vydrice
2.2. prevažne bezlesná /poľnohospodárska pri vodných plochách
2.2.1. senecká
2.2.2. dunajskolužná
2.2.3. jarovsko-rusovsko-čuňovská
2.2.4. vištucko-budmerická
2.2.5. lábsko-plaveckoštvrtková
2.2.6. malacko-jakubovská
2.2.7. malolevárska
2.3. mokraďová
2.3.1. šúrska
2.4. prevažne bezlesná / poľnohospodárska ostatná
2.4.1. podunajsko-senecká s vinohradníckymi územiami
2.4.2. jarovsko-rusovsko-čunovská
2.4.3. vištucko-budmerická s vinohradníckymi územiami
2.4.4. borská s vinohradníckymi územiami
2.5. prevažne lesná
2.5.1. zâhorská - územie osobitných záujmov (VO Záhorie)
3. Podhorská krajina
3.1. podhorská - vinohradnícka
3.1.1. malokarpatská pezinsko-modranská
3.2. prevažne bezlesná
3.1.2. malokarpatská stupavsko-rohožnícka
4. Horská krajina
4.1. horská lesná
4.1.1. Malých Karpát pezinsko-modransko-červenokamenská
4.1.2. Malých Karpát vydrická
4.1.3. Malých Karpát devínska s vinohradníckymi územiami
4.1.4. Malých Karpát homoľská - územie osobitných záujmov (VO Turecký vrch)

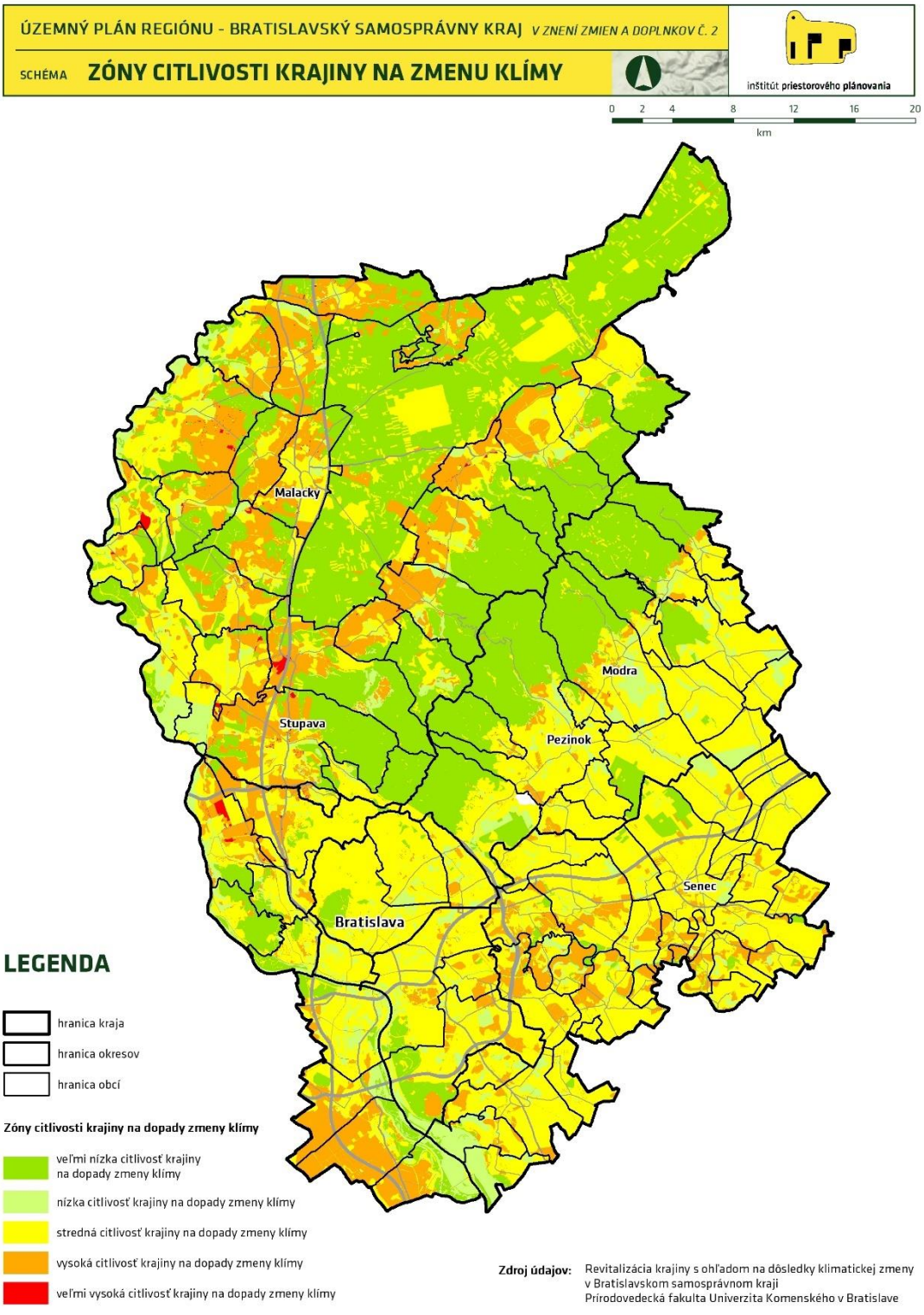

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
M 1 : 200 000
SEKUNDÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA
hranica SR
hranica kraja
hranica okresu
hranica obce
Trnavský samosprávny kraj
RAKÚSKO
Dolné Rakúsko
G.1.1.
D.2.2.1.
E.2.
B.4.1.1.
D.2.1.1.
B.2.3.4.
D.1.2.1.
A.2.1.
A.2.2.
D.1.1.3.
D.1.1.1.
B.2.3.1.
F.4.
A.1.1
A.1.2
B.2.1.3.
B.2.3.2.
B.2.3.3.
D.1.1.2.
MAĎARSKO
Rábsko-mošonsko
-šopronská župa
RAKÚSKO
Burgenland
B.2.3.7.
B.2.3.6.
B.1.2.2.
B.2.3.5.
B.2.1.2.
G.1.2.
B.4.2.1.
B.2.1.4.
B.4.2.2.
B.5.9.
F.3.
E.1.
B.2.1.1.
LEGENDA
Rekreačná riečna krajina
Rekreačná krajina nížinná a údolná pri vodných tokoch
Rekreačná krajina nížinná mokraďová
Rekreačná krajina nížinná a údolná /lužno-lesná pri vodných plochách a tokoch
Rekreačná krajina horská vrcholová
Rekreačná krajina horská prímestská
Územie osobitných záujmov - VO Záhorie
Územie osobitných záujmov - VO Turecký vrch
Priemyselná krajina - výrobné, skladové, technické, ťažobné areály, komplexy
Poľnohospodárska krajina nížinná s najdlhším vegetačným obdobím
Poľnohospodárska krajina nížinná s veľmi dlhým vegetačným obdobím
Poľnohospodárska krajina podhorská vinohradnícka
Poľnohospodárska krajina podhorská bezlesná
Lesnohospodárska krajina nížinná
Lesnohospodárska krajina horská
Sídelná krajina mestská - intenzívna zástavba
Sídelná krajina mestská - extenzívna zástavba
Sídelná krajina vidiecka - intenzívna zástavba
Sídelná krajina vidiecka - extenzívna zástavba
Sídelná krajina - kontaktné pásmo
diaľnica
diaľnica - rozvojový zámer
rýchlostná cesta - rozvojový zámer
cesta 1. triedy
cesta 1. triedy - rozvojový zámer
štvorpruh - rozvojový zámer
cesta 2. triedy
cesta 2. triedy - rozvojový zámer
železničná trať
železničná trať - rozvojový zámer
VRT - rozvojový zámer
vodná cesta
náletový kužeľ letiska
ochranné pásmo letiska, radaru
Vodná doprava
Letecká doprava

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
M 1 : 200 000
TERCIÁLNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA
AUREX
Trnavský samosprávny kraj
RAKÚSKO
Dolné Rakúsko
Malacky
Trnavský samosprávny kraj
Modra
Pezinok
Stupava
Svätý Jur
Senec
BRATISLAVA
RAKÚSKO
Burgenland
MAĎARSKO
župa Győr-Moson-Sopron
LEGENDA
Hranica štátu
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica katastra obce
Pamiatková rezervácia
Pamiatková zóna
Diaľnica
Cesta 1. triedy
Cesty 2. - 3. triedy, miestna komunikácia
Diaľnica - zámer
Rýchlostná cesta - zámer
Cesta 1. triedy - zámer
Cesty 2. - 3. triedy, miestna komunikácia - zámer
Železničná trať
Železničná trať - zámer
Náletový kužeľ letiska
Ochranné pásmo letiska, radaru
Elektrické vedenie 400 kV
Elektrické vedenie 400 kV - zámer
Plynovod VVTL tranzitný
Plynovod VVTL 6,4 MPa
Podzemný zásobník plynu
Chránené územie pre osobitný zásah do zemskej kôry
Produktovod
Ochranné pásmo ČOV
Znečistenie ovzdušia
Znečistenie vody
Skládka
Zosuv pôdy
Pásmo hygienickej ochrany vodných zdrojov
Pásmo hygienickej ochrany poľnohospodárskych dvorov
Sídlo
Vojenský obvod Záhorie
Chránený krajinný prvok
Maloplošné chránené územie - plošné
Veľkoplošné chránené územia
Ramsarská lokalita
Územie európskeho významu
Chránené vtáčie územie
Mokrade národného významu
Chránené územie mimo územia kraja
Chránená vodohospodárska oblasť

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA SEKUNDÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
G.1.1
B.2.3.7
D.2.2.1
E.2
B.2.3.6
B.4.1.1
B.1.2.2
B.2.3.5
B.2.1.2
D.2.1.1
G.1.2
B.2.3.4
A.2.1
D.1.2.1
A.2.2
B.4.2.1
B.2.1.4
D.1.1.1
B.4.2.2
B.2.3.1
B.5.9
F.4
F.3
A.1.1
A.1.2
E.1
B.2.1.1
B.2.3.2
B.2.3.3
D.1.1.2
LEGENDA
Rekreačná riečna krajina
Rekrečná krajina nížinná a údolná pro vidných tokoch
Rekreačná krajina nížinná mokraďová
Rekreačná krajina nížinná a údolná/ lužno lesná pri vodných plochách a tokoch
Rekreačná krajina vrcholová
Rekreačná krajina horská prímestská
Územie osobitných záujmov - VO Záhorie
Územie osobitných záujmov - Turecký vrch
Priemyselná krajina - výrobné, skladové, technické, ťažobné areály a komplexy
Poľnohospodárska krajina nížinná s najdlhším vegetačným obdobím
Poľnohospodárska krajina nížinná s veľmi dlhým vegetačným obdobím
Poľnohospodárska krajina podhorská bezlesná
Poľnohospodárska krajina podhorská vinohradnícka
Lesnohospodárska krajina nížinná
Lesnohospodárska krajina horská
Sídelná krajina - kontaktné pásmo
Sídelná krajina mestská - intenzívna zástavba
Sídelná krajina mestská - extenzívna zástavba
Sídelná krajina vidiecka - intenzívna zástavba
Sídelná krajina vidiecka - extenzívna zástavba
Pozemné komunikácie
Pozemné komunikácie / zámer
Železničné dráhy
Železničné dráhy / zámer
Vodný tok
Poľnohospodárske zariadenie
Plochy vodnej dopravy
Plochy leteckej dopravy
Plocha výrobného územia
Vojenský obvod

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA TERCIÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
LEGENDA
chránený krajinný prvok
MPR
PZ
prevádzkovaná skládka
zdroj znečistenia vôd
zdroj znečistenia ovzdušia
zosuvy pôdy
čistiareň odpadových vôd
ČOV priemyselná
prístav - osobný
prístav - nákladný
vodná elektráreň
elektrická stanica 400 kV
elektrická stanica 110 kV
OP letiska
OP ČOV
PHO hospodárskeho dvora
PHO vodného zdroha
OP produktovodu
BP plynovodu
OP prírodných liečivých zdrojov
hrádza
elektrické vedenia
železničné dráhy
železničné dráhy - zámery
vodný tok
pozemné komunikácie - 4 pruhové
pozemné komunikácie - 2 pruhové
pozemné komunikácie - 4 pruhové - zámer
pozemné komunikácie - 2 pruhové - zámer
CHKO
CHVÚ
ÚEV
MCHÚ
RAMSAR
CHVO
chránené BPEJ
mokrade
vojenský obvod
technické dielo
vodná plocha
podzemný zásobník plynu
urbanizované územie
rozvojové územia
plochy vinohradníckej oblasti

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA POTREBA REALIZÁCIE KRAJINNÝCH OPATRENÍ
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Senec
Bratislava
LEGENDA
hranica kraja
hranica okresov
hranica obcí
Stupne potreby realizácie opatrení v krajine (ekologické, krajinnotvorné, adaptačné na zmenu klímy a na ochranu krajiny)
nízka intenzita potreby aplikácie opatrení v krajine
stredná intenzita potreby aplikácie opatrení v krajine
vysoká intenzita potreby aplikácie opatrení v krajine
bez určenia
Zdroj údajov: Revitalizácia krajiny s ohľadom na dôsledky klimatickej zmeny v Bratislavskom samosprávnom kraji
Prírodovedecká fakulta Univerzita Komenského v Bratislave

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA ZÓNY CITLIVOSTI KRAJINY NA ZMENU KLÍMY
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Senec
Bratislava
LEGENDA
hranica kraja
hranica okresov
hranica obcí
Zóny citlivosti krajiny na dopady zmeny klímy
veľmi nízka citlivosť krajiny na dopady zmeny klímy
nízka citlivosť krajiny na dopady zmeny klímy
stredná citlivosť krajiny na dopady zmeny klímy
vysoká citlivosť krajiny na dopady zmeny klímy
veľmi vysoká citlivosť krajiny na dopady zmeny klímy
Zdroj údajov: Revitalizácia krajiny s ohľadom na dôsledky klimatickej zmeny v Bratislavskom samosprávnom kraji
Prírodovedecká fakulta Univerzita Komenského v Bratislave

10. Návrh priestorového usporiadania územia a návrh zásad jeho funkčného využitia vrátane zmien využitia, vymedzenie významných rozvojových priestorov, prípadne území špeciálnych záujmov a občianskeho vybavenia regionálneho významu

Priestorové usporiadanie územia Bratislavského kraja je ovplyvňované predovšetkým geomorfologickými danosťami územia, medzi ktoré v rozhodujúcej miere patrí horský masív Malých Karpat a rieka Dunaj so svojou ramennou sústavou a rieka Morava. Druhý najvýznamnejší vplyv na priestorové usporiadanie Bratislavského kraja je v jeho hraničnej polohe so susediacimi štátmi Rakúsko a Maďarsko. Tieto morfologické danosti ako aj štátne hranice určovali rozvoj mesta Bratislava a aj celého kraja v dlhodobej aj nedávnej histórii. Napriek súčasnému otvoreniu sa hraníc v rámci Shengenského dohovoru, budú tieto aj naďalej ovplyvňovať systém rozvoja obcí a ich vzájomných vzťahov.

V osídlení kraja sa vyformovalo dominantné postavenie mesta Bratislavy, ktoré v posledných dvoch desaťročiach silne vplýva na suburbanizačný rozvoj všetkých obcí v jej zázemí. Tento trend sa dá očakávať aj naďalej, s rozširovaním sa aj na obce v susediacich štátoch. Snahou o zabránenie týchto živelných trendov sú aj navrhované regulatívy záväznej časti ÚPN-R BSK.

Ako regionálne centrá sa vytvorili dnešné okresné mestá Malacky, Senec a Pezinok, ku ktorým sa pričleňuje aj mesto Modra. ~~Menším s~~Sídelným centrom na Záhorí je aj mesto Stupava. Okrem toho sa v osídlení vyformovali určité charakteristické sídelné celky v závislosti na morfológii a hospodárskej základni. Takými je podhorské osídlenie z oboch strán Malých Karpat – na záhorskej strane na západnej strane a na východnej strane, ktoré je charakteristické vinohradmi a vinohradníctvom. V južnej časti kraja v Seneckom okrese je charakteristické poľnohospodárske osídlenie, ktoré sa postupne mení v obce suburbanizačného charakteru v závislosti na vzdialenosti a dostupnosti od mesta Bratislavy. Podobne je to aj s obcami na záhorskej nížine. S uvedením do prevádzky rýchlostnej cesty R7 možno očakávať aj zintenzívnenie urbanizačných procesov, ktoré budú v tejto juhovýchodnej rozvojovej osi Bratislavy ovplyvňovať územie Podunajskej nížiny s výraznejším presahom aj do susedného Trnavského kraja. Určitým špecifickým osídlením je osídlenie priľahlé k vodným tokom Morava a Dunaj, čo sú súčasne aj „hraničné“ obce. Predovšetkým v záhorskej časti boli tieto obce v predchádzajúcich storočiach dosť silne naviazané na rakúsku stranu a Viedeň, čo sa v druhej polovici 20. storočia radikálne zmenilo a malo vplyv aj na ich rozvoj. Tieto základné charakteristiky osídlenia tvoria aj východisko pre návrh priestorového a funkčného využívania územia kraja.

Priestorovo dominantným zostane naďalej mesto Bratislava. Na jeho hraniciach so susediacimi obcami, ktoré sa budú aj naďalej vyvíjať ako suburbanizačné územie mesta Bratislavy, je treba vytvoriť základnú kostru subcentier, ktoré by saturovali potrebné pracovné miesta a obslužné aktivity ako pre príslušné okrajové časti mestských častí mesta Bratislavy, tak aj pre priľahlé obce v suburbanizačnom priestore. Tým by sa mala zabezpečiť potrebná kvalita životného prostredia a znížiť migračné prúdy z okolitých obcí za prácou a službami do centra mesta Bratislavy. Je potrebné vedome organizovať rozvoj v spontánne sa rozvíjajúcich regionálnych rozvojových póloch mesta Bratislavy. Rozdielnosť intervencií a rozsah týchto centier bude závisieť od intenzity rozvoja v jednotlivých okrajových mestských častiach a priľahlých suburbanizačných priestoroch. Územná expanzia miest a obcí bude tiež závisieť od dostupnosti bývania v hlavnom meste. V kontexte znižujúcej sa ponuky nových bytov na trhu sa zhoršuje aj celková dostupnosť bývania v Bratislave.

Inak povedané, pokiaľ mesto Bratislava nebude schopné územnotechnickými opatreniami rázne zvýšiť intenzitu budovania nových bytov, obyvateľstvo sa bude usídľovať v okolitých sídlach Bratislavy. Úlohou menších sídiel bude pritom nielen uspokojovať kvantitatívne podmienky pre rast svojich rezidentov, ale predovšetkým vytvárať kvalitatívne polyfunkčné sídelné prostredie. Na tieto rozvojové tendencie Zmeny a doplnky č. 2 ÚPN-R BSK stanovujú urbanistické intervencie aj do oblasti dopravy, predovšetkým verejnej, ekologickej a integrovanej.

Významnými sídelnými centrami, formujúcimi sídelné štruktúry v BSK sú okresné mestá, ktoré tvoria regionálne centrá terciárneho a pracoviskového charakteru. K týmto je potrebné prirátať mesto Modra, ktoré v susedstve s mestom Pezinok môžu vytvárať vhodne sa doplňujúcu štruktúru obslužných a pracoviskových príležitostí pre okolité obce.

Územný rozvoj kraja v jeho medziľahlých priestoroch treba usmerňovať v zmysle rozvojových osí, ktoré KURS 2001 v znení KURS 2011 zmien a doplnkov č. 1 KURS 2001 vymedzil nasledovne:

- rozvojové osi prvého stupňa:
  - považská rozvojová os: Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina,
  - záhorská rozvojová os: Bratislava – Malacky – Kúty – hranica s Českou republikou,
- rozvojová os druhého stupňa:
  - žitnoostrovno-dunajská rozvojová os: Bratislava – Dunajská Streda – Komárno – Štúrovo,
- rozvojové osi tretieho stupňa:
  - malokarpatská rozvojová os: Modra – Smolenice – Chtelnica – Vrbové,
  - podunajská rozvojová os: Senec – Galanta – Nové Zámky.

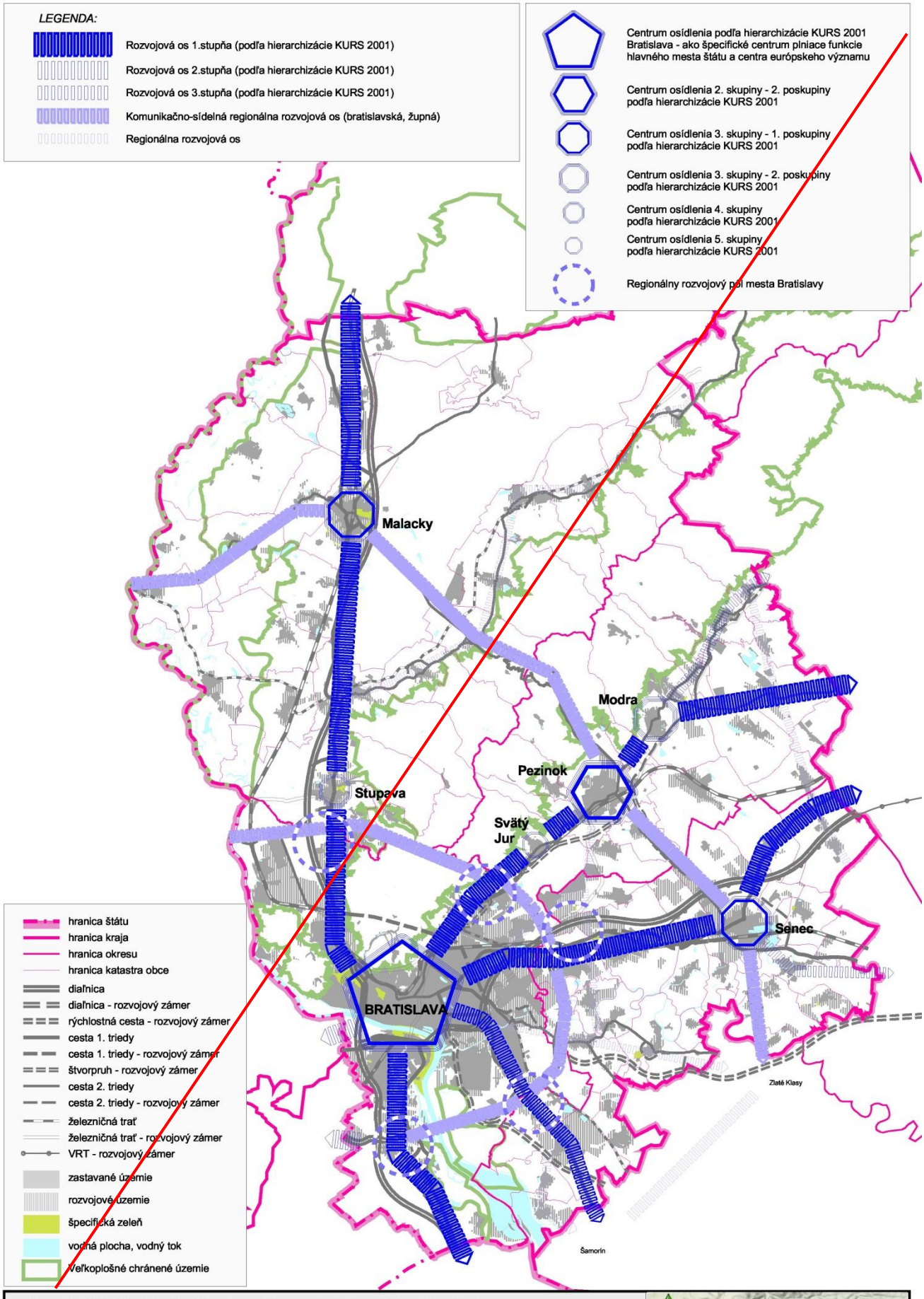
Ako regionálne rozvojové osi ÚPN-R BSK vymedzil nasledovne:

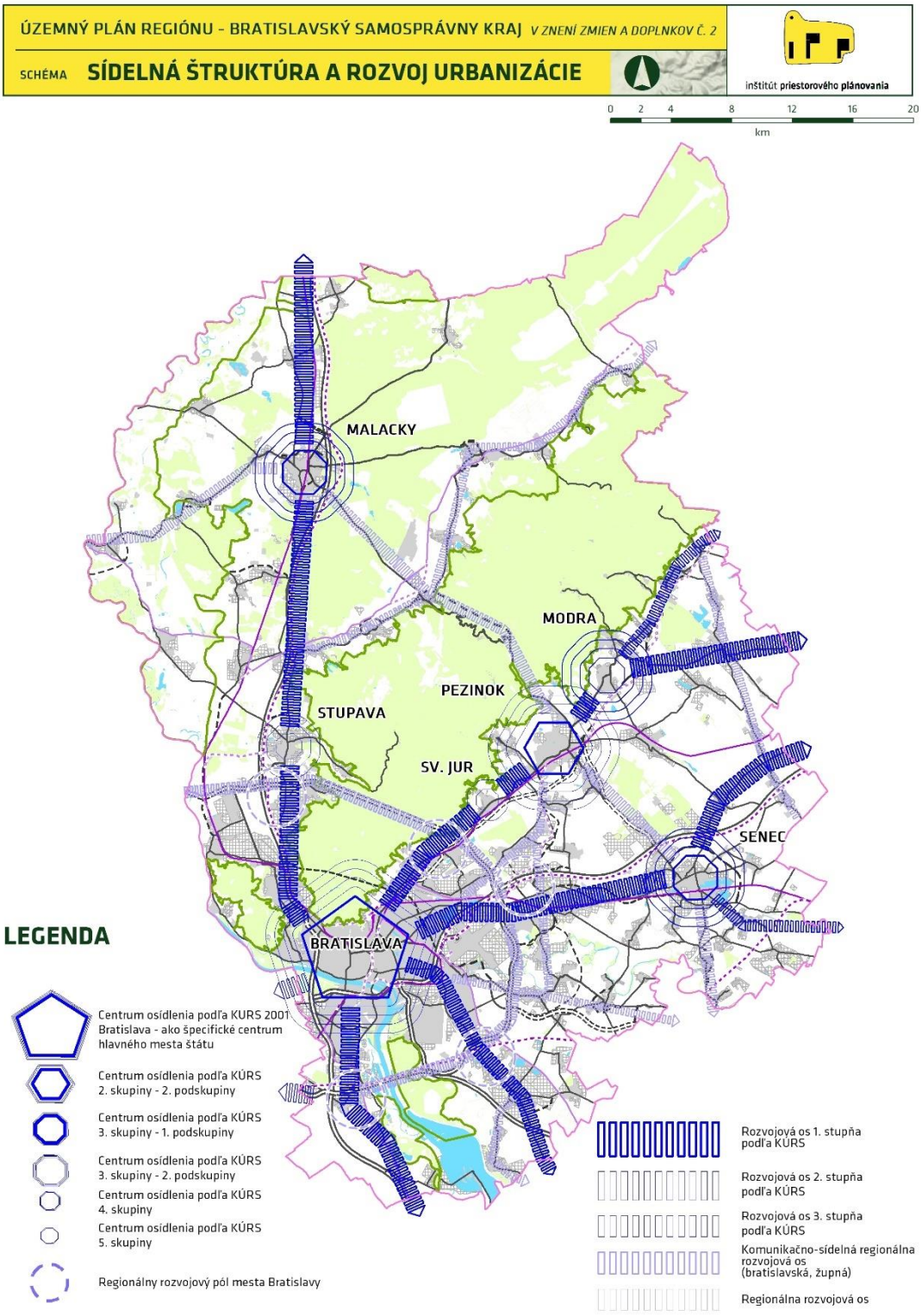
- záhorsko-malokarpatská rozvojová os: Lozorno – Kuchyňa – Rohožník – Plavecký Mikuláš
- čiernovodská rozvojová os: Vajnory – Chorvátsky Grob – Slovenský Grob – Pezinok
- malodunajská rozvojová os: Vrakuňa – Most pri Bratislave – Malinovo – Tomášov
- žitnoostrovno-karpatská rozvojová os: Most pri Bratislave – Malinovo – Zálesie – Ivanka pri Bratislave/Bernolákovo – Chorvátsky Grob
- doľansko-báhoňská rozvojová os: Doľany – Štefanová – Budmerice – Báhoň – Igram – Čataj
- dunajská rozvojová os: Dunajská Lužná – Kalinkovo – Hamuliakovo
- župná komunikačno-sídelná rozvojová os: Záhorská Ves – Malacky – Pezinok – Senec – (Šamorín)
- bratislavská komunikačno-sídelná rozvojová os: Devínska Nová Ves – Marianka – Vajnory – Most pri Bratislave – Rovinka/Podunajské Biskupice – Jarovce

Ostatné, vidiecke, osídlenie mimo týchto sídelných štruktúr je charakteristické predovšetkým poľnohospodárskou ekonomickou základňou, čo formovalo a formuje aj ich charakter. Aj v menších sídlach BSK však čoraz intenzívnejšie prebiehajú suburbanizačné procesy Bratislavy. Úlohou týchto sídiel je pritom prispôsobovať svoju funkčno-priestorovú kompletizáciu práve demografickým procesom tak, aby sa neprofilovali len ako prevažne monofunkčné satelity bývania, ale aby sa stali adekvátnym, hoci kontrastným prostredím voči Bratislave.

Pri územnom rozvoji kraja v ktorýchkoľvek charakteristických skupinách sídelných štruktúr je žiaduce zohľadňovať charakter príslušnej lokality obce a treba dbať na zachovanie kultúrno-historického významu a potenciálu jednotlivých krajinných typov v rámci ktorých sa obce nachádzajú. Zohľadnenie týchto požiadaviek, vhodným využitím miestnych špecifík, bude vytvárať rozvojové podmienky pre rôzne ekonomické aktivity a tým aj zvyšovať atraktivitu prostredia. V Bratislavskom kraji treba rešpektovať a zohľadňovať tieto základné regionálne krajinné charakteristiky:

- primárnu riečnu krajinu pozdĺž tokov Dunaj, Morava a Malý Dunaj,
- primárnu nížinnú lužnú krajinu pozdĺž Dunaja a Moravy,
- primárnu nížinnú poľnohospodársku krajinu pri vodných plochách,
- primárnu nížinnú poľnohospodársku krajinu,
- primárnu podhorskú vinohradnícku krajinu východných svahov Malých Karpat,
- primárnu podhorskú krajinu západných svahov Malých Karpat,
- primárnu horskú krajinu Malých Karpat.

LEGENDA:
Rozvojová os 1.stupňa (podľa hierarchizácie KURS 2001)
Rozvojová os 2.stupňa (podľa hierarchizácie KURS 2001)
Rozvojová os 3.stupňa (podľa hierarchizácie KURS 2001)
Komunikačno-sídelná regionálna rozvojová os (bratislavská, župná)
Regionálna rozvojová os
Centrum osídlenia podľa hierarchizácie KURS 2001 Bratislava - ako špecifické centrum plniace funkcie hlavného mesta štátu a centra európskeho významu
Centrum osídlenia 2. skupiny - 2. poskupiny podľa hierarchizácie KURS 2001
Centrum osídlenia 3. skupiny - 1. poskupiny podľa hierarchizácie KURS 2001
Centrum osídlenia 3. skupiny - 2. poskupiny podľa hierarchizácie KURS 2001
Centrum osídlenia 4. skupiny podľa hierarchizácie KURS 2001
Centrum osídlenia 5. skupiny podľa hierarchizácie KURS 2001
Regionálny rozvojový pól mesta Bratislavy
Malacky
Modra
Pezinok
Stupava
Svätý Jur
Senec
BRATISLAVA
Zlaté Klasy
Šamorín
hranica štátu
hranica kraja
hranica okresu
hranica katastra obce
diaľnica
diaľnica - rozvojový zámer
rýchlostná cesta - rozvojový zámer
cesta 1. triedy
cesta 1. triedy - rozvojový zámer
štvorpruh - rozvojový zámer
cesta 2. triedy
cesta 2. triedy - rozvojový zámer
železničná trať
železničná trať - rozvojový zámer
VRT - rozvojový zámer
zastavané územie
rozvojové územie
špecifická zeleň
vodná plocha, vodný tok
Veľkoplošné chránené územie
ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
SÍDELNÁ ŠTRUKTÚRA A ROZVOJ URBANIZÁCIE
M 1 : 220 000

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA SÍDELNÁ ŠTRUKTÚRA A ROZVOJ URBANIZÁCIE
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
MALACKY
MODRA
PEZINOK
STUPAVA
SV. JUR
SENEC
BRATISLAVA
LEGENDA
Centrum osídlenia podľa KURS 2001 Bratislava - ako špecifické centrum hlavného mesta štátu
Centrum osídlenia podľa KÚRS 2. skupiny - 2. podskupiny
Centrum osídlenia podľa KÚRS 3. skupiny - 1. podskupiny
Centrum osídlenia podľa KÚRS 3. skupiny - 2. podskupiny
Centrum osídlenia podľa KÚRS 4. skupiny
Centrum osídlenia podľa KÚRS 5. skupiny
Regionálny rozvojový pól mesta Bratislavy
Rozvojová os 1. stupňa podľa KÚRS
Rozvojová os 2. stupňa podľa KÚRS
Rozvojová os 3. stupňa podľa KÚRS
Komunikačno-sídelná regionálna rozvojová os (bratislavská, župná)
Regionálna rozvojová os

Na území BSK sa nachádza špecifické územie – Vojenský obvod Záhorie. Tento je potrebné pri územnom rozvoji kraja plne rešpektovať v zmysle platných právnych predpisov týkajúcich sa vojenských obvodov. Jeho súčasťami sú Vojenský výcvikový priestor Kuchyňa, s letiskom Malacky (Kuchyňa) a Vojenský výcvikový priestor Turecký Vrch, Vojenský výcvikový priestor Záhorie. Rešpektovať treba aj ich ochranné a bezpečnostné pásma a ostatné vojenské objekty a zariadenia, vrátane ich ochranných a bezpečnostných pásiem. Ďalšie stupne územnoplánovacej dokumentácie je treba konzultovať s príslušnými orgánmi Ministerstva obrany SR.

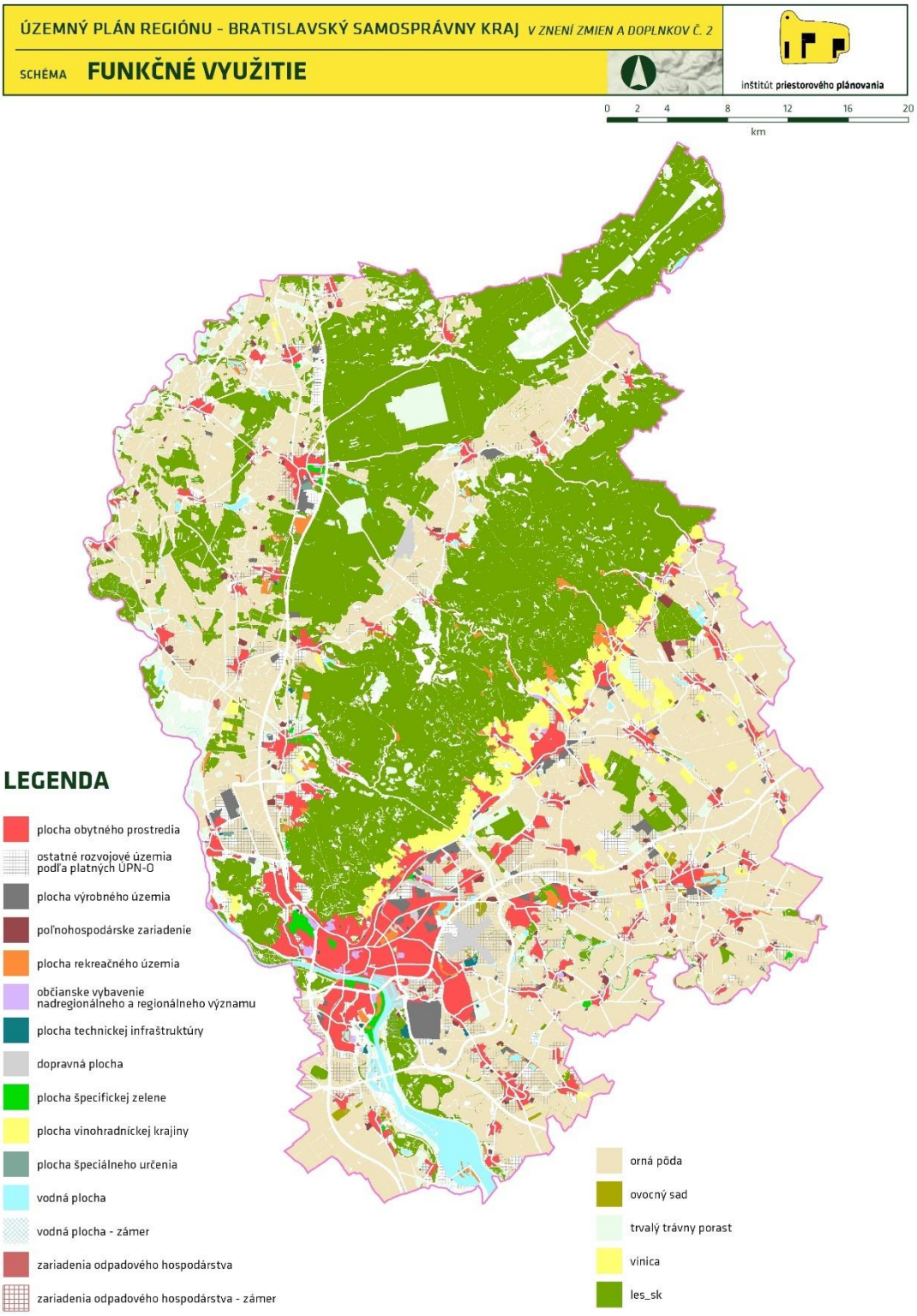
Rozvoj občianskej vybavenosti regionálneho významu treba smerovať do už vytvorených centier okresných miest a do formujúcich sa regionálnych rozvojových pólov mesta Bratislavy.

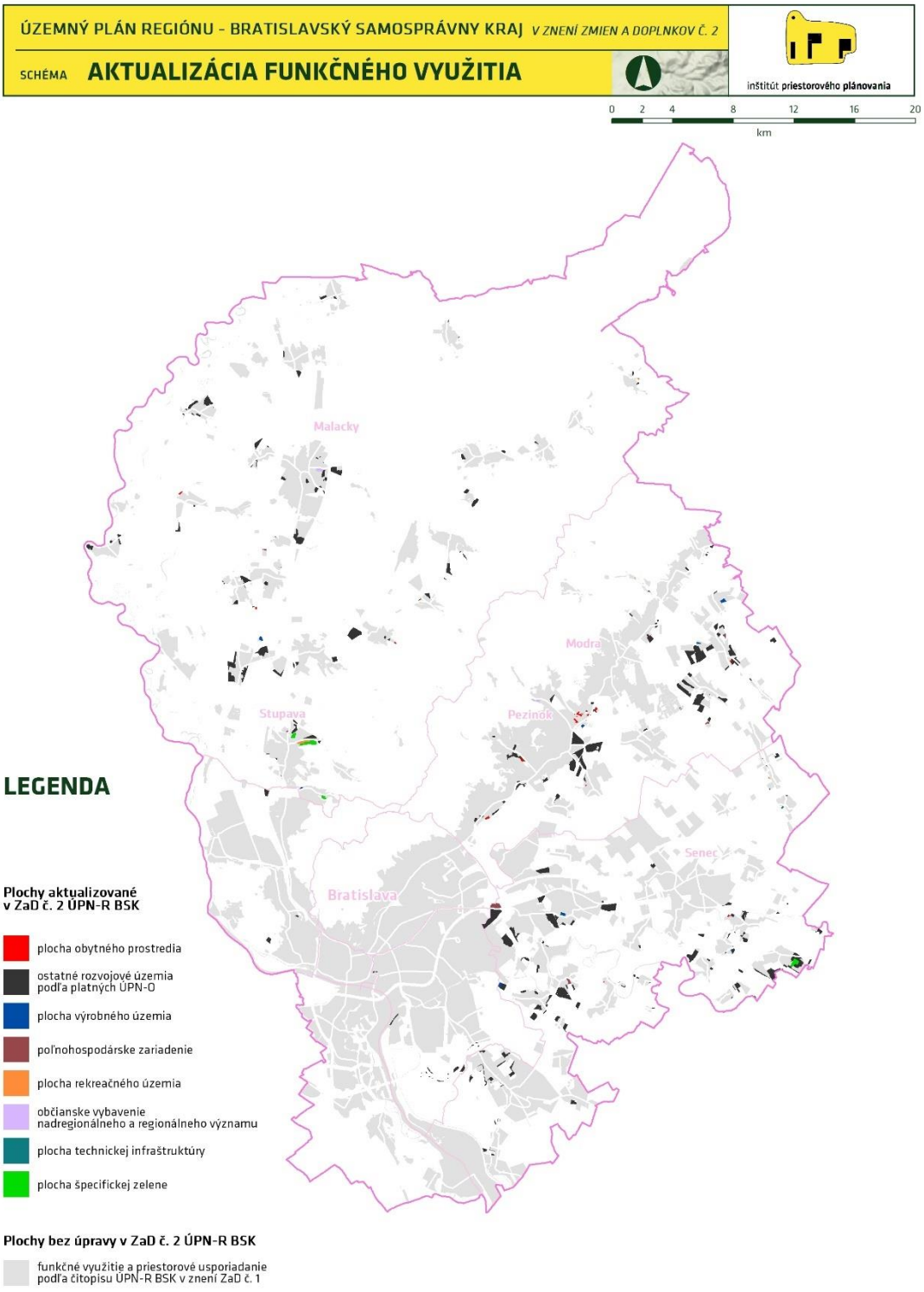
10.1. Bilancie funkčného využitia

Z hľadiska typov funkčného využitia majú v BSK dominantné postavenie lesy a orná pôda, z ktorých každý predstavuje približne jednu tretinu územia kraja. Z urbanizovaného územia má najväčšie zastúpenie obytné prostredie, ktoré na regionálnej úrovni územného plánovania syntetizuje aktivity bývania, základnej vybavenosti a sídelnej zelene.

Nasledujúca tabuľka reflektuje výmery a podiely jednotlivých tipov funkčného využitia, ktoré sú stanovené vo výkrese č. 2 grafickej časti dokumentácie. Jednotlivé funkcie ilustruje aj následne priložená schéma.

Typ funkčného využitia podľa grafickej časti ÚPN-R	Výmera ha	Podiel %
plochy obytného prostredia	15 011	7,2
ostatné rozvojové územia podľa platných ÚPN-O	14 382	6,9
plocha výrobného územia	2 338	1,1
poľnohospodárske zariadenie	977	0,5
plocha rekreačného územia	1 564	0,7
občianske vybavenie nadregionálneho a regionálneho významu	355	0,2
plocha technickej infraštruktúry	234	0,1
dopravná plocha	1 260	0,6
plocha špecifickej zelene	571	0,3
plocha vinohradníckej krajiny	4 861	2,3
plocha špeciálneho určenia	59	0,0
vodná plocha	3 684	1,8
vodná plocha – zámer	27	0,0
zariadenia odpadového hospodárstva	59	0,0
zariadenia odpadového hospodárstva – zámer	13	0,0
orná pôda	71 236	34,1
ovocný sad	529	0,3
trvalý trávny porast	13 324	6,4
vinica	3 768	1,8
les	74 915	35,8

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA FUNKČNÉ VYUŽITIE
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
LEGENDA
plocha obytného prostredia
ostatné rozvojové územia podľa platných ÚPN-O
plocha výrobného územia
poľnohospodárske zariadenie
plocha rekreačného územia
občianske vybavenie nadregionálneho a regionálneho významu
plocha technickej infraštruktúry
dopravná plocha
plocha špecifickej zelene
plocha vinohradníckej krajiny
plocha špeciálneho určenia
vodná plocha
vodná plocha - zámer
zariadenia odpadového hospodárstva
zariadenia odpadového hospodárstva - zámer
orná pôda
ovocný sad
trvalý trávny porast
vinica
les_sk

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA AKTUALIZÁCIA FUNKČNÉHO VYUŽITIA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Senec
Bratislava
LEGENDA
Plochy aktualizované v ZaD č. 2 ÚPN-R BSK
plocha obytného prostredia
ostatné rozvojové územia podľa platných ÚPN-O
plocha výrobného územia
poľnohospodárske zariadenie
plocha rekreačného územia
občianske vybavenie nadregionálneho a regionálneho významu
plocha technickej infraštruktúry
plocha špecifickej zelene
Plochy bez úpravy v ZaD č. 2 ÚPN-R BSK
funkčné využitie a priestorové usporiadanie podľa čítopisu ÚPN-R BSK v znení ZaD č. 1

11. Vymedzenie ochranných a bezpečnostných pásiem, chránených území a chránených území pre osobitný zásah do zemskej kôry

Limity využitia územia predstavujú súbor predpisov (zákon, vyhláška a pod.) a noriem tvoriacich obmedzenia rozvoja v území. Ich účelom je zabezpečiť ochranu zložiek životného prostredia a systémov dopravnej a technickej infraštruktúry.

Ochranné pásmo (OP) je legislatívne vymedzená oblasť (plocha), ktorá slúži na zabezpečenie plynulej prevádzky (pri technickej infraštruktúre, doprave) a na ochranu pred negatívnymi účinkami.

Ochranné pásma sa vymedzujú pre :

- dopravu
  - ~~cestné~~pozemné komunikácie (diaľnice, rýchlostné cesty, cesty I., II. a III. triedy)
  - železničné dráhy a zariadenia (ochranné pásma dráhy)
  - letecké zariadenia (ochranné pásma a prekážkové roviny)
- zariadenia a vedenia technickej infraštruktúry
  - elektrická energia
  - plyn (ochranné a bezpečnostné pásma)
  - teplo
  - produktovody
  - telekomunikácie
  - vodné hospodárstvo
- vodné stavby a vodárenské zdroje
- zdroje nerastných surovín (vrty, sondy, lomy a pod.)
- významné prírodné útvary a prírodné zdroje (ochranné pásma národných parkov, chránených krajinných oblastí, prírodných rezervácií a pod.)
- prírodné liečivé zdroje a prírodné minerálne zdroje
- pohrebiská
- pamiatkový fond.

Do riešeného územia zasahujú najmä nasledovné existujúce ochranné a bezpečnostné pásma jestvujúcich a plánovaných stavieb

- cestných stavieb
  - diaľnice D1, D2 a D4,
  - cesty I. triedy I/2, I/61, I/62, I/63,
  - cesty II. triedy II/501, II/502, II/503, II/504, II/505,II/510, II/572, II/590,
  - cesty III. triedy III/1100, III/1101, III/1102, III/1103, III/1104, III/1105, III/1106, III/1107, III/1108, III/1015, III/1020, III/1109, III/1040, III/1059, III/1041, III/1142, III/1143, III/1144, III/1145, III/1146, III/1080, III/1147, III/1282, III/1284, III/1081, III/1148, III/1149, III/1150, III/1051, III/1334, III/1052, III/1053, III/1054, III/1055, III/1056, III/1057, III/1030, III/1058, III/1110, III/1111, III/1112, III/1082, III/1083, III/1084, III/1085, III/1086, III/1087, III/1088, III/1089, III/1090, III/1091, III/1059, III/1092, III/1060, III/1061, III/1062, III/1113, III/1114, III/1115, III/1169, III/1063, III/1064, III/1094, III/1095, III/1295, III/1065, III/1066, III/1355 a III/1067

- železníc (trate č. TTP ~~100, 110, 112, 113, 120, 121, 122, 130, 131, 132~~120A, 124A, 125A, 126A, 126B, 126C, 127A, 127B, 127C, 127D, 127E, 127G),
- letísk, heliportov a leteckých pozemných zabezpečovacích zariadení (podľa rozhodnutia o vyhlásení)
- zariadení elektrizačnej sústavy (vedenia ZNV 400 kV, VVN 110 kV),
- plynárenských zariadení (vedenia tranzitného plynovodu, vedenia VVTL a VTL plynovodu, vedenia priamych plynovodov, sond a iných technologických objektov plynárenských zariadení zásobníkov a ťažobnej siete),
- potrubí na prepravu pohonných látok alebo na prepravu ropy,
- ochranné pásma vodných tokov, zdrojov pitnej vody, čistiarne odpadových vôd,
- chránené ložiskové územia, chránené územia pre osobitný zásah do zemskej kôry a chránené územia prírody.

Ochranné pásma cestných stavieb

Ochranné pásma cestných stavieb určuje § 11 zákona 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhláška 35/1984 Zb. v znení neskorších predpisov nasledovne:

Ochranné pásma ciest uvádza § 11 zákona 135/1961 Zb.

(2) Na ochranu diaľnic, ciest a miestnych komunikácií a premávky na nich mimo ~~súvisle~~ zastavaného územia obce vymedzeného platným územným plánom obce slúžia cestné ochranné pásma; ak ide o obec, ktorá nie je povinná mať územný plán podľa osobitného predpisu, cestné ochranné pásmo vzniká mimo skutočne zastavaného územia obce. Pre jednotlivé druhy a kategórie týchto komunikácií určí šírku ochranných pásiem vykonávací predpis, a to pri diaľniciach a cestách vyšších tried v rozsahu 50 až 100 metrov od osi priľahlého jazdného pásu, pri cestách nižších tried a miestnych komunikáciách 15 až 25 metrov od osi vozovky, nad a pod pozemnou komunikáciou. Cestné ochranné pásmo pre novobudované alebo rekonštruované diaľnice, cesty a miestne komunikácie vzniká dňom nadobudnutia právoplatnosti územného rozhodnutia.

Vyhláška 35/1984 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v § 15 uvádza:

(3) Hranicu cestných ochranných pásiem určujú zvislé plochy vedené po oboch stranách komunikácie vo vzdialenosti

- 100 metrov od osi vozovky priľahlého jazdného pásu diaľnice a cesty budovanej ako rýchlostná cesta,
- 50 metrov od osi vozovky cesty I. triedy,
- 25 metrov od osi vozovky cesty II. triedy a miestnej komunikácie, ak sa buduje ako rýchlostná cesta,
- 20 metrov od osi vozovky cesty III. triedy,
- 15 metrov od osi vozovky miestnej komunikácie I. a II. triedy.

Ochranné pásma železnice určuje Zákon č. 513/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov. V § 5 ods. 3 písm. a) sa uvádza:

(3) Ak stavebné povolenie neurčuje inak, hranica ochranného pásma dráhy je

a) pre železničnú dráhu 60 metrov od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 metrov od vonkajšej hranice obvodu dráhy,

podľa §3 ods. 3 písm. a) s pri obvode dráhy uvádza:

(3) Obvod dráhy je vymedzený zvislými plochami vedenými na pozemok. Ak z rozhodnutia podľa odseku 2 nevyplýva inak, obvod dráhy je tri metre

a) od vonkajšieho okraja telesa železničnej dráhy a stavieb, konštrukcií a pevných zariadení, ktoré sú jej súčasťou, ak ide o železničnú dráhu,

Ochranné pásma letísk

Na území Bratislavského regiónu sa nachádzajú nasledovné letiská, heliporty a letecké pozemné zabezpečovacie zariadenia:

Okresy hlavného mesta Bratislava (I. – V.):

Letisko M.R. Štefánika, Bratislava

- letisko verejné, medzinárodné (spevnená plocha), ochranné pásma sú určené rozhodnutím Dopravného úradu ,
- ornitologické ochranné pásma sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-65/87 zo dňa 29.05.1987.

~~Heliport pre leteckú záchrannú službu Nemocnice svätého Michala Bratislava, a.s.~~

- ~~ochranné pásma sú určené rozhodnutím Leteckého úradu SR zn. 311-871/2002-OP zo dňa 10.06.2002.~~

Heliport pre leteckú záchrannú službu pri Dérerovej nemocnici s poliklinikou Bratislava –Kramáre

- ochranné pásma sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-66/92/ILPZ zo dňa 20.02.1992.

Návrh Heliportu Národnej banky Slovenska

- vybudovaný, neskolaudovaný, nemá určené ochranné pásma, pre zachovanie činnosti heliportu je nutné rešpektovať obmedzenia vyplývajúce z predpisu L14 Letiská (II. zväzok – Heliporty).

Heliport Kempinski – Hotel Kempinski, River Park

- nemá určené ochranné pásma, pre zachovanie činnosti heliportu je nutné rešpektovať obmedzenia vyplývajúce z predpisu L14 Letiská (II.zväzok – Heliporty).

Heliport pre vrtuľníkovú záchrannú zdravotnú službu Nemocnice novej generácie Bratislava

- ochranné pásma boli určené rozhodnutím Dopravného úradu č. 3454/2019/ROP-009-OP-H/30272-MI zo dňa 13.03.2019.

Heliport pre vrtuľníkovú záchrannú zdravotnú službu Národného ústavu srdcových a cievnych chorôb, a.s.

- Heliport nemá určené ochranné pásma, pre zachovanie činnosti heliportu však Dopravný úrad odporúča rešpektovať obmedzenia vyplývajúce z predpisu L14 Letiská, II. zväzok – Heliporty.

Heliport Rezidencia Bárdošova

- Heliport nemá určené ochranné pásma, pre zachovanie činnosti heliportu však Dopravný úrad odporúča rešpektovať obmedzenia vyplývajúce z predpisu L14 Letiská, II. zväzok – Heliporty.

Letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenie – radar pre koncovú riadenú oblasť Letiska M.R. Štefánika, Bratislava TAR LZIB (sektor A)

- ochranné pásma sú určené rozhodnutím 1908/313-638-OP/2007.

Letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenie – kurzový presný približovací rádiomaják ILS LLZ id OB VPD 13

- ochranné pásma sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-66/81 zo dňa 03.07.1981.

Letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenie – kurzový presný približovací rádiomaják ILS LLZ id OKR VPD 22

- ochranné pásma sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-66/81 zo dňa 03.07.1981.

Ochranné pásma ostatných leteckých pozemných zabezpečovacích zariadení nie sú uvádzané, nakoľko poloha zariadení a rozsah ochranných pásiem je pokrytý ochranným pásmom so zákazom stavieb Letiska M.R. Štefánika, Bratislava.

Letiská bez ochranných pásiem

Pri letiskách bez ochranných pásiem sú obmedzenia prekážkových rovín a plôch určené predpisom L14 Letiská, I. zväzok – Navrhovanie a prevádzka letísk, vydaného Úpravou č. 21/2006 Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky zo dňa 24.10.2006.

Okres Senec:

Kráľová pri Senci

- letisko neverejné, vnútroštátne (trávnatá plocha), nemá vyhlásené ochranné pásma, pre zachovanie činnosti letiska je nutné rešpektovať obmedzenia vyplývajúce z predpisu L14 Letiská (I. zväzok), ktorý vydalo Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky dňa 24.10.2006. Prebieha konanie o odňatí povolenia na prevádzkovanie letiska a taktiež konanie o vydaní súhlasu so zrušením letiska podľa ustanovenia § 27 ods. 1 leteckého zákona.

Most pri Bratislave – letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenie – nesmerový maják NDB – L id D 1. km

- ochranné pásma sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-66/92/ILPZ zo dňa 20.02.1992.

Ivanka pri Dunaji, k.ú. Farná – letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenie -nesmerový maják NDB – L id B 1. km

- ochranné pásma sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-66/92/ILPZ zo dňa 20.02.1992

Miloslavov – letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenie – nesmerový maják NDB id OB 7. km

- ochranné pásma sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-66/92/ILPZ zo dňa 20.02.1992.

Chorvátsky Grob – letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenie – nesmerový maják NDB id OKR 7. km

- ochranné pásma sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-33/95/O-7 zo dňa 03.02.1995.

Kvetoslavov – neverejné, vnútroštátne letisko v procese prípravy

Okres Pezinok:

Svätý Jur – letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenie – Rádiolokátor MSS Veľký Javorník

- ochranné pásma sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-66/92/ILPZ zo dňa 20.02.1992.

Dubová – letisko neverejné, vnútroštátne (trávnatá plocha)

- nemá vyhlásené ochranné pásma, pre zachovanie činnosti letiska je nutné rešpektovať obmedzenia vyplývajúce z predpisu L14 Letiská (I. zväzok), ktorý vydalo Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácii Slovenskej republiky dňa 24.10.2006.

Okres Malacky:

Do katastrálneho územia okresu Malacky zasahujú ochranné pásma Letiska Senica, ktoré sa nachádza v susediacom Trnavskom regióne – ochranné pásma sú určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 354/73 zo dňa 02.05.1973.

V okrese Malacky je umiestnené vojenské letisko Malacky (Kuchyňa), ktorého ochranné pásma a ochranné pásma pozemných leteckých zariadení sú určené Úradom vojenského letectva Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

Vojenské letisko Malacky (Kuchyňa)

Ochranné pásma užšieho okolia letiska je členené na:

- ochranné pásma so zákazom stavieb,
- ochranné pásma s výškovým obmedzením,
- ochranné pásmo proti nebezpečným a klamlivým svetlám
- ochranné pásmo s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN.

- Ochranné pásma so zákazom stavieb vymedzujú obvod záujmového územia letiska s uvážením jeho výstavby alebo dostavby a sú tvorené:
  - ochranným pásmom prevádzkových plôch,
  - ochranným pásmom záujmového územia letiska.
- Ochranné pásmo prevádzkových plôch je stanovené v tvare obdĺžnika s pozdĺžnou osou totožnou s osou vzletovej a pristávacej dráhy o celkovej šírke 600m a dĺžke presahujúcej oba konce VPD a predpolí o 400 m. Celkový rozmer OP prevádzkových plôch letiska je 3850 x 600 m. V tomto pásme je zakázané:
  - trvalo alebo dočasne zriaďovať akékoľvek stavby (budovy, ploty, komíny, stožiare, nadzemné vedenia VN a VVN a pod.),
  - zvyšovať alebo znižovať terén tak, aby sa tým nenarušila plynulosť terénu,
  - vysádzať stromy, kry alebo iné výškové porasty,
  - trvalo alebo dočasne umiestňovať vozidlá, hospodárske alebo stavebné stroje a iné zariadenia.
- Ochranné pásmo záujmového územia letiska je stanovené ako plocha, výhľadovo využiteľná pre výstavbu letiskových objektov a zariadení.

Poznámka: Účelom takto stanovenej plochy, je vytvoriť stavebnú uzáveru pre možné predĺženie VPD, ktorá bude výhľadovo slúžiť pre lietadlá vyššej kategórie. Všetky uvažované stavby musia byť prerokované s Úradom vojenského letectva Ministerstva obrany Slovenskej republiky, z dôvodu posúdenia vplyvu na ďalší rozvoj letiska.

- Ochranné pásma s výškovým obmedzením sa stanovujú s cieľom definovať roviny a plochy v priestore ktorých objekty nesmú tieto presahovať a sú tvorené:
  - ochrannými pásmami vzletových a približovacích priestorov,

- ochrannými pásmami vodorovnej roviny,
- ochrannými pásmami kužeľovej plochy,
- ochrannými pásmami prechodových plôch.

- Ochranné pásma vzletových a približovacích priestorov

Roviny ochranných pásiem vzletových a približovacích priestorov majú tvar rovnoramenného lichobežníka s kratšou základňou totožnou s kratšou stranou ochranného pásma prevádzkovej plochy, s ramenami roztvárajúcimi sa 15 % na každú stranu od smeru osi VPD do vzdialenosti 15 km meranej v smere tejto osi. Roviny OP vzletového priestoru a približovacieho priestoru stúpajú od kratšej základne so sklonom 170 (1,43%, 0,8°). Východzou výškou je výška najvyššieho bodu predĺženej osi VPD medzi koncom VPD a koncom VPP alebo predpolia.

- Ochranné pásmo vodorovnej roviny

Je horizontálna plocha vymedzená kruhovými oblúkmi so stredmi nad priesečníkmi osi VPD s kratšími stranami ochranných pásiem prevádzkových plôch letiska o polomeroch 4000 m a ich spoločnými dotyčnicami a ma výšku nad priemernou nadmorskou výškou pohybovej plochy letiska 40 m. (205+ 40 = 245 m n. m.)

- Ochranné pásmo kužeľovej plochy

Vnútorný okraj ochr. Pásma kužeľovej plochy je totožný s vonkajším okrajom ochr. Pásma vodorovnej roviny a stúpa od jeho okraja so sklonom 1:25 (4%) až do dosiahnutia výšky 100 m nad vodorovnou rovinou(245+100=345 m n. m.)

- Ochranné pásma prechodových plôch

Plochy stúpajú od okrajov ochranných pásiem prevádzkových plôch letiska a od okrajov ochranných pásiem vzletových a približovacích priestorov až do výšky vodorovnej roviny so sklonom 1 : 8 (12,5%).

- Ochranné pásma proti nebezpečným a klamlivým svetlám sú vymedzené obdĺžnikom s pozdĺžnou osou totožnou s osou VPD o celkovej šírke 1500 m (celkový rozmer je 10.850 x 1.500 m) a dĺžke presahujúcej za kratšie strany ochranných pásiem prevádzkových plôch letiska:
  - pre VPD 20 – 4500 m (prístrojová VPD),
  - pre VPD 02 – 2500 m (neprístrojová VPD).

V týchto ochranných pásmach nesmú byť umiestnené nebezpečné a klamlivé svetlá.

Poznámka: Povrchová úprava objektov a zariadení musí byť riešená materiálmi s nereflexnou úpravou, externé osvetlenie objektov, spevnených plôch a komunikácií, reklamných zariadení a pod. musí byť riešené svietidlami, ktorých svetelný lúč je nasmerovaný priamo na osvetľovanú plochu a nesmie spôsobiť osvetlenie posádky lietadiel.

- Ochranné pásma s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a WN

Sú stanovené v tvare obdĺžnika s pozdĺžnou osou totožnou s osou VPD o šírke 2000 m a o dĺžke presahujúcej za kratšie strany ochranných pásiem prevádzkových plôch letiska o 4500m. Celkový rozmer OP je 12 850 x 2 000 m.

- Ochranné pásmo širšieho okolia letiska.

Pre letisko nie je požadované.

Ochranné pásma leteckých pozemných zariadení

Obmedzenia platia v plnom rozsahu pre zaistenie činnosti inštalovaných leteckých pozemných zariadení a tiež platia ako obmedzenia k zabráneniu vzniku nových pevných prekážok.

- Ochranné pásmo presného približovacieho rádiolokátora PAR (Zemepisné súradnice 017° 07‘ 07,3991“, 48° 23‘ 58,1090“ Nadmorská výška: 255,55 m n. m.) pozostáva z troch sektorov:
  - Sektor A má tvar obdĺžnika, v závislosti od typu rádiolokátora so stredom vo vzťažnom ‚bode rádiolokátora (vzťažný bod sa nachádza v prostriedku medzi obidvoma anténnymi stĺpmi). Obdĺžnik má rozmer 200 x 60m. V tomto sektore je úplný zákaz stavieb, pohybu lietadiel, vozidiel, osôb, zvierat a pod.
  - Sektor B nadväzuje na sektor A a má tvar trojuholníka s vrcholom vo vzťažnom bode radaru. Sektor B končí na úrovni prahu VPD. V tomto sektore je úplný zákaz stavieb,
  - Sektor C – nadväzuje na sektor B v jeho predĺžení až do vzdialenosti 2000 m od prahu VPD. V tomto sektore je výstavba stavieb s oceľovou konštrukciou povolená len na základe kladného technického a prevádzkového posúdenia Úradom vojenského letectva Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

Vo všetkých troch sektoroch je úplný zákaz stavieb nadzemných slaboprúdových a silnoprúdových vedení.

Poznámka: Ochranné pásmo PAR je súmerné k vzťažnému bodu rádiolokátora .

- Ochranné pásmo okrskového priehľadového rádiolokátora RL-4AM SRE pozostáva z troch sektorov:
  - Sektor A je vymedzený kružnicou so stredom v stanovišti radaru, ktoré ohraničuje vodorovnú plochu, dotýkajúcu sa spodnej hrany anténneho zrkadla. Polomer kružnice je 100m,
  - Sektor B je tvorený zrezaným kužeľom, ktorý nadväzuje na okraj sektoru A rozširujúcim sa smerom nahor pod uhlom 0,3° nad rovinou vymedzenou sektorom A až do vzdialenosti 5000 m od stanoviska antény rádiolokátora,
  - Sektor C je tvorený zrezaným kužeľom, ktorý nadväzuje na okraj sektoru B rozširujúcim sa smerom nahor pod uhlom 0,5° nad vodorovnou rovinou. Vzdialenostne nie je sektor C obmedzený.

V ochrannom sektore rádiolokátora sa môžu ojedinelé vyskytovať bodové prekážky napr. stĺpy, stožiare, komíny atď. a to len mimo sektor zvýšeného záujmu o radarovú informáciu.

Pod ochranným pásmom nesmú byť súvislé kovové prekážky do vzdialenosti 3000 m, ktoré sú svojou plochou kolmé k stanovisku radaru, ak čelná plocha presahuje rozmer 100 x 20 m, a to len vtedy, ak ide o objekt prevádzkovo dôležitý.

Závislosť snímania výšky cieľa „h“ (výška v metroch od povrchu zeme) na vzdialenosti D (v metroch) od PRL (tabuľka 1, 2).

- Ochranné pásma nesmerových majákov NDB R, RP (ďalej len „NDB“) pozostávajú z troch sektorov a sú definované jednotlivými polomermi kružníc:
  - Sektor A má tvar kruhu o polomeru R1 = 25 m so stredom v anténnom systéme NDB, ktorý tvorí základný bod ochranného pásma. V tomto sektore platí zákaz stavieb.
  - Sektor B má tvar medzikružia o polomeroch R1 = 25 m a R2 = 100 m so stredom v základnom bode ochranného pásma.

V tomto sektore sú povolené len stavby, ktoré neobsahujú oceľové konštrukcie, plechové krytiny, kovové oplotenie atď. Objekty nesmú prekročiť kužeľovú plochu s vrcholom na konci sektoru A, stúpajúcu smerom od zariadenia v pomere 1 :15 (6,6%) 3,8°.

  - Sektor C má tvar medzikružia o polomeroch R2 = 100 m a R3 = 250 m so stredom v základnom bode ochranného pásma.

V tomto sektore nie sú prípustné veľké priemyselné stavby rozvodne a pod.

Objekty nesmú prekročiť kužeľovú plochu s vrcholom na konci sektoru A stúpajúcu smerom od zariadenia v pomere 1 :15 (6,6%) 3,8°.

Maximálna prípustná vzdialenosť od základného bodu ochranného pásma:

nadzemné spojovacie vedenia a vedenia NN100 m

vedenia VN do 22 kV150 m

vedenia VN do 150 kV 200 m

vedenia VN do 220 kV300 m

elektrifikované železnice200 m

- Ochranné pásma rádiového návestidla MKR Ochranné pásmo rádiového návestidla MKR (nachádzajúceho sa na stanovišti NDB) má tvar kruhu s polomerom R1 =15 m so stredom v základnom bode ochranného pásma.

V tomto sektore nesmú byť umiestnené objekty alebo kovové predmety ktoré by zasahovali do kužeľovej plochy so stredom v základnom bode ochranného pásma so sklonom 1:3 (33%) 18,4°. Všetky vedenia telekomunikačných zariadení a silnoprúdové vedenia VN a VVN, železničné jednosmerné a striedavé elektrifikované trakcie musia byť vzdialené najmenej 30 m od základného bodu ochranného pásma.

- Stanovište vojenského leteckého pozemného zariadenia Mierovo, nadmorská výška: 132,34 m.
- Ochranné pásma pozemného zariadenia Mierovo:
  - Sektor B – kužeľ vychádzajúci zo sektoru A smerom hore pod uhlom 0,3° nad rovinu vymedzenou sektorom A až do vzdialenosti 5000 m od stanovišťa vojenského leteckého pozemného zariadenia – v uvedenom sektore B sa nesmú nachádzať stavby, ktoré by prevyšovali stanovené výšky ochranných pásiem. Môžu sa tam nachádzať len ojedinelé bodové prekážky napr. stĺpy, stojany, komíny. V dôležitých prevádzkových sektoroch do vzdialenosti 3000 m od rádiolokátora nesmú byť súvislé kovové prekážky pokiaľ ich čelná stena presahuje rozmer 100 x 20 m.
  - Sektor C – kužeľ vychádzajúci z ohraničeného sektoru B vo vzdialenosti 5000 m od vojenského leteckého pozemného zariadenia smerom hore pod uhlom 0,5° - v uvedenom sektore C sa nesmú nachádzať stavby, ktoré by prevyšovali stanovené výšky ochranných pásiem. Môžu sa tam nachádzať len ojedinelé bodové prekážky napr. stĺpy, stojany, komíny.
- Rádiové návestidlo MKR nachádzajúceho sa na stanovišti NDB

Ochranné pásmo rádiového návestidla MKR má tvar kruhu s polomerom Ri =15 m so stredom v základnom bode ochranného pásma. V tomto sektore nesmú byť umiestnené objekty alebo kovové predmety ktoré by zasahovali do kužeľovej plochy so stredom v základnom bode ochranného pásma so sklonom 1:3 (33%) 18,4°. Všetky vedenia telekomunikačných zariadení a silnoprúdové vedenia VN a VVN, železničné jednosmerné a striedavé elektrifikované trakcie musia byť vzdialené najmenej 30 m od základného bodu ochranného pásma.

Na územie Bratislavského regiónu zasahuje aj ochranné pásmo leteckého pozemného zabezpečovacieho zariadenia – všesmerového rádiového majáka VOR/DME Janovce, ktoré sa nachádza v Trnavskom regióne v k.ú. Veľké Úľany, okres Galanta.

Ochranné pásma zasahujú aj mimo katastrálne územia obcí, v ktorých sa samotné letisko, heliport, resp. letecké pozemné zabezpečovacie zariadenie nachádza.

Rozmery ochranných pásiem sa pri jednotlivých letiskách odlišujú. Presné rozmery sú uvedené v rozhodnutiach o stanovení ochranných pásiem jednotlivých letísk a heliportu.

Z **ochranných pásiem Letiska M.R. Štefánika Bratislava a Senica** vyplývajú pre územie Bratislavského regiónu nasledovné obmedzenia:

Výškové obmedzenie stavieb, zariadení nestavebnej povahy, použitia stavebných a iných mechanizmov, porastov a pod., je stanovené:

- ochranným pásmom vzletových a približovacích priestorov,
- ochranným pásmom prechodových plôch,
- ochranným pásmom vodorovnej roviny,
- ochranným pásmom kužeľovej plochy.

Ďalšie obmedzenia sú stanovené:

- ochranným pásmom záujmového územia letiska – všetky uvažované stavby musia byť prerokované s Leteckým úradom SR, z dôvodu posúdenia vplyvu na rozvoj letiska,
- ochranným pásmom prevádzkových plôch letiska, resp. ochranným pásmom so zákazom stavieb (zákaz výstavby, zvyšovania alebo znižovania úrovne terénu, vysádzania stromov, krov alebo iných výškových porastov, zákaz trvalo alebo dočasne umiestňovať vozidlá, stroje alebo iné zariadenia),
- ochranným pásmom proti nebezpečným a klamlivým svetlám (povrchová úprava objektov a zariadení musí byť riešená materiálmi a farbami s nereflexnou úpravou; externé osvetlenie areálov, objektov, spevnených plôch a komunikácií, reklamných zariadení a pod., musí byť riešené svietidlami, ktorých svetelný lúč je nasmerovaný priamo na osvetľovanú plochu a nemôže spôsobiť oslepenie posádky lietadiel a riadiacich pracovníkov na veži; zakázané je použitie zariadení na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia a použitie silných svetelných zdrojov),
- ochranným pásmom s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN (vedenie musí byť riešené podzemným káblom),
- vnútorným ornitologickým ochranným pásmom (vylúčenie vykonávania činností a zriaďovania stavieb a prevádzok, ktoré by mohli zvýšiť výskyt vtáctva v okolí letiska; zákaz zriaďovať skládky, stohy, siláže; režim obrábania pôdy musia užívatelia pozemkov dohodnúť s prevádzkovateľom letiska),
- vonkajším ornitologickým ochranným pásmom (vylúčenie vykonávania činností a zriaďovania stavieb a prevádzok, ktoré by mohli zvýšiť výskyt vtáctva v okolí letiska; obmedzenie zriaďovania poľnohospodárskych stavieb, napr. hydinární, kravínov, bažantníc, stredísk zberu a spracovania hmotného odpadu, vodných plôch a ďalších stavieb s možnosťou vzniku nadmerného výskytu vtáctva).
- ochranným pásmom proti laserovému žiareniu (zákaz zriaďovať, prevádzkovať a používať laserové zariadenia, ktorých úroveň vyžarovania by prevyšovala hodnotu 50 nW/cm^2, pričom žiarenie nesmie zapríčiniť vizuálne rušenie letovej posádky lietadla),
- ochranným pásmom jednotlivých sektorov leteckého pozemného zariadenia, kde sa vylučuje napr. použitie niektorých druhov materiálov, vedenia vonkajších vedení rôznych druhov a pod.

Z prekážkových rovín **Letiska Kráľová pri Senci** a **Letiska Dubová**, stanovených podľa predpisu L14 Letiská (I. zväzok), ktorý vydalo Ministerstvo dopravy, pôšt

a telekomunikácií Slovenskej republiky dňa 24.10.2006, vyplývajú nasledovné obmedzenia:

Výškové obmedzenie stavieb, zariadení nestavebnej povahy, použitia stavebných a iných mechanizmov, porastov a pod., je stanovené:

- približovacími rovinami ,
- rovinami stúpania po vzlete,
- prechodovými plochami,
- vodorovnou rovinou,
- kužeľovou plochou.

Z ochranných pásiem heliportov heliportov NsP L. Dérera Bratislava – Kramáre, ~~Nemocnica MO SR, NBS a~~ Hotel Kempinsky River Park Bratislava, heliportu pre vrtuľníkovú záchrannú zdravotnú službu Nemocnice novej generácie Bratislava, heliportu pre vrtuľníkovú záchrannú zdravotnú službu Národného ústavu srdcových a cievnych chorôb, a.s. a heliportu Rezidencia Bárdošova, resp. prekážkových rovín stanovených podľa z predpisu L14 Letiská (II. zväzok – Heliporty), ktorý vydalo Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky dňa 16.12.2004, vyplývajú nasledovné obmedzenia:

Výškové obmedzenie stavieb, zariadení nestavebnej povahy, použitia stavebných a iných mechanizmov, porastov a pod., je stanovené:

- približovacími rovinami ,
- rovinami stúpania po vzlete,
- prechodovými plochami.

Z ochranných pásiem leteckých pozemných zabezpečovacích zariadení vyplývajú nasledovné obmedzenia:

Radar pre koncovú riadenú oblasť Letiska M.R. Štefánika, Bratislava TAR LZIB (sektor A) – ochr. Pásmo má tri sektory, v súčasnosti sa však vyhlasuje len sektor A:

Sektor A: je vymedzený ochranným pásmom so zákazom stavieb TAR a ochrannými pásmami s výškovým obmedzením Letiska M.R. Štefánika Bratislava (OP vzletových a približovacích priestorov, prechodových plôch, vodorovnej roviny v celom rozsahu a kužeľovej plochy do výšky 192,00 m n.m.).

Ochranné pásmo so zákazom stavieb TAR má tvar trojuholníka, ktorého jeden vrchol (pravý uhol) je definovaný priesečníkom pozdĺžnych strán OP vzletových a pristávacích dráh RWY 04/22 a RWY 13/31 priľahlých k stanovisku TAR a ostatné dva vrcholy sú definované priesečníkmi spojnice zo vzťažného bodu TAR s najbližšími okrajmi prahu RWY 22 a prahu RWY 31 s príslušnými pozdĺžnymi stranami OP vzletových a pristávacích dráh (RWY 04/22 resp. RWY 13/31). OP so zákazom stavieb TAR je vymedzené od povrchu zeme do výšky vzťažného bodu TAR (151,00 m n.m.)

V priestore vymedzenom OP so zákazom stavieb TAR je zákaz výstavby všetkých stavieb s výnimkou objektov určených pre leteckú navigáciu a zaistenie leteckej prevádzky. Ich umiestnenie podlieha schváleniu prevádzkovateľom TAR. Schváleniu prevádzkovateľom TAR podlieha tiež výsadba porastov, vrátane udržiavania výšky existujúcej zelene tak, aby nebola narušená priama viditeľnosť prahov RWY zo vzťažného bodu TAR.

V priestore vymedzenom OP s výškovým obmedzením môžu byť umiestnené ojedinelé prekážky s horizontálnym prierezom zanedbateľných rozmerov ako žeriavy, stĺpy, stojany, komíny, budovy atď., a to mimo sektor zvýšeného záujmu o radarovú informáciu. Umiestnenie každého takéhoto objektu podlieha súhlasu

prevádzkovateľa TAR. Na umiestnenie a realizáciu stavieb a zariadení nestavebnej povahy je možné požiadať Letecký úrad SR o udelenie výnimky a to len po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa TAR.

V priestore pod uvedenými rovinami nesmú byť súvislé kovové prekážky do vzdialenosti 3000 m svojou plochou kolmé ku stanovišťu radaru, ak ich čelná plocha presahuje rozmer 100 m x 20 m a vtedy, ak ide o priestor dôležitý z hľadiska prevádzky.

Rádiolokátor MSS Veľký Javorník – ochranné pásmo pozostáva z troch sektorov:

Sektor A: má tvar kružnice so stredom v stanovišti radaru o polomere r1 = 100m. Prekážky v tomto sektore nesmú prevyšovať vodorovnú rovinu prechádzajúcu 5 m pod spodným okrajom anténneho zrkadla. Nadmorská výška vodorovnej plochy je 610,00 m n.m. B.p.v.

Sektor B: je tvorený zrezaným kužeľom, ktorý nadväzuje na okraj sektoru A rozširujúcim sa smerom hore pod uhlom 0,3° nad rovinu vymedzenú sektorom A až do vzdialenosti 5 000 m od stanoviska antény rádiolokátora. Nadmorská výška vodorovnej plochy je 634,80 m n.m. B.p.v.

Sektor C: je tvorený zrezaným kužeľom, ktorý nadväzuje na okraj sektoru B a rozširuje sa smerom hore pod uhlom 0,5° nad vodorovnú rovinu. Vzdialenostne nie je sektor C obmedzený.

V ohraničenom priestore sa môžu ojedinelo vyskytovať bodové prekážky (napríklad stĺpy, stožiare, komíny a podobne), a to len mimo sektor zvýšeného záujmu o radarové informácie. Pod ochranným pásmom nesmú byť súvislé kovové prekážky do vzdialenosti 3 000 m, ktoré sú svojou plochou kolmé k stanovisku radaru, ak čelná plocha presahuje rozmer 100 x 20 m a to len vtedy, ak ide o priestor prevádzkovo dôležitý.

Všesmerový rádiový maják VOR/DME JAN – ochranné pásma pozostávajú zo štyroch sektorov a sú definované jednotlivými polomermi:

Sektor A: Má tvar kruhu o polomere r1 = 30 m so stredom v základnom bode ochranného pásma. V tomto sektore platí úplný zákaz stavieb s výnimkou objektu samotného zariadenia a nekovových plotov. Výška základného bodu je 120,58 m n.m..

Sektor B: Má tvar medzikružia o polomeroch r1 = 30 m a r2 = 60 m so stredmi v základnom bode ochranného pásma. V tomto sektore nie sú prípustné drôtené ploty o výške viac ako 1,8 m, skupiny stromov alebo les nad horným okrajom protiváhy, budovy, najmä s obsahom kovu nad horným okrajom protiváhy, priechody alebo prejazdy a nadzemné vedenia VN a VVN.

Sektor C: Má tvar medzikružia o polomeroch r2 = 60 m a r3 = 200 m so stredmi v základnom bode ochranného pásma. V tomto sektore nie sú prípustné nadzemné vedenia NN a VVN, cesty a komunikácie s väčšou hustotou prevádzky, rozsiahla zástavba objektov nad rovinou protiváhy.

Sektor D: Má tvar medzikružia o polomeroch r3 = 200 m a r4 = 600 m so stredmi v základnom bode ochranného pásma. V tomto sektore nie sú prípustné nadzemné vedenia NN a VVN nad rovinou protiváhy, budovy s väčším obsahom kovu, ktoré presahujú uhol 10º vo vodorovnej rovine.

V sektore nad 600 m by prírodné alebo umelé prekážky nemali prekročiť vertikálny uhol 2º nad horizontálnu rovinu. Základným bodom ochranného pásma je priesečník osi anténneho systému (stredná anténa) s horizontálnou rovinou protiváhy zariadenia.

Kurzový presný približovací rádiomaják ILS LLZ – ochranné pásmo sa skladá z dvoch sektorov A a B .

V OP sú zakázané všetky stavby, stromy, komunikácie, kovové oplotenia a nadzemné vedenia.

V prednom sektore rádiomajáka ILS LLZ za hranicami sektorov A a B v predĺžení až po prah RWY je povolená výška predmetov s odrazovou schopnosťou a objektov nasledovne:

- v sektore ± 35° vzhľadom na os RWY maximálne do 3 % vzdialenosti od antény. Najmenšia prípustná vzdialenosť vonkajších vedení ľubovoľného druhu od zariadení v sektoroch A a B od predĺženej osi RWY je 800 m. Všetky druhy prác v sektoroch A a B je možné vykonávať len so súhlasom zložiek Letových prevádzkových služieb SR, š.p.

Nesmerový maják NDB, L – ochranné pásma pozostávajú z troch sektorov a sú definované jednotlivými polomermi:

Sektor A: má tvar kruhu o polomere r_1 = 25 m stredom v základnom bode ochranného pásma. V tomto sektore platí zákaz stavieb.

Sektor B: má tvar medzikružia o polomeroch r_1 = 25 m a r_2 = 100 m so stredom v základnom bode ochranného pásma. V tomto sektore sú prípustné len stavby, ktoré neobsahujú oceľové konštrukcie, plechové krytiny, kovové oplotenie a podobne. Objekty nesmú prekročiť kužeľovú plochu s vrcholom na konci sektoru A stúpajúcu smerom od zariadenia v pomere 1 : 15.

Sektor C: má tvar medzikružia o polomeroch r_2 = 100 m a r_3 = 250 m so stredom v základnom bode ochranného pásma. V tomto sektore nie sú prípustné veľké priemyslové stavby, rozvodne a podobne. Objekty nesmú prekročiť kužeľovú plochu s vrcholom na konci sektoru A stúpajúcu smerom od zariadenia v pomere 1 : 15.

Maximálne prípustné vzdialenosti od základného bodu ochranného pásma sú:

- nadzemné oznamovacie vedenia a vedenia NN 100 m
- vedenia VN do 22 kV 150 m,
- vedenia VN do 110 kV 200 m,
- elektrifikované železnice 200 m,
- vedenia VVN nad 220 kV 300 m.

V zmysle §30 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon), je potrebný súhlas Leteckého úradu Slovenskej republiky na umiestnenie stavieb a zariadení nestavebnej povahy mimo ochranných pásiem, ktoré by svojimi vlastnosťami mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, ak ide o:

- stavby alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1, písmeno a),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1, písmeno b),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods. 1, písmeno c).

Terén v niektorých častiach katastrálnych území obcí presahuje výšky stanovené ochrannými pásmami, tzn. niektoré lokality už tvoria leteckú prekážku. Navyšovanie takejto terénnej prekážky o ďalšie objekty je neprípustné bez predchádzajúcej konzultácie s Leteckým úradom SR, resp. bez spracovania letecko-prevádzového

posúdenia, ktoré preukáže, že navrhované objekty neohrozia bezpečnosť leteckej prevádzky.

Ochranné pásma zariadení elektrizačnej sústavy

Pre stavby a činnosti v ochrannom pásme elektroenergetických zariadení platia v zmysle zákona č.251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov určité ustanovenia, z ktorých vyberáme:

§43, ods. 1

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

§43, ods. 2

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov je pri napätí:

a) od 1 kV do 35 kV vrátane

1. pre vodiče bez izolácie 10 m , v súvislých lesných priesekoch 7 m,
2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2m,
3. pre závesné káblové vedenie 1 m,

b) od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m,

c) od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m,

d) od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,

e) nad 400 kV 35 m.

§43, ods.3

Ochranné pásmo závesného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu

§43, ods. 4

V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je okrem prípadov odseku 14 zakázané:

a) zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky,

d) uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky,

e) vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku,

f) vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie

§43, ods.9

Ochranné pásmo elektrickej stanice

2) vonkajšieho vyhotovenia s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,

§43, ods. 11

V blízkosti ochranného pásma elektrických zariadení uvedených v odsekoch 2, 4, 7 až 9 je osoba, ktorá zriaďuje stavby, alebo vykonáva činnosť, ktorou sa môže priblížiť k elektrickým zariadeniam, povinná vopred oznámiť takúto činnosť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy, prevádzkovateľovi distribučnej sústavy a vlastníkovi priameho vedenia a dodržiavať nimi určené podmienky.

§43, ods. 14

Zriaďovať stavby v ochrannom pásme elektroenergetického zariadenia možno iba po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa sústavy. Súhlas prevádzkovateľa sústavy na zriadenie stavby v ochrannom pásme elektroenergetického zariadenia je dokladom pre územné konanie a stavebné konanie.

§43, ods. 15

Stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal, alebo dal vykonať.

Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení

Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení určuje Zákon 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov uvádza v nasledovných paragrafoch:

§ 79

Ochranné pásmo

(1) Ochranné pásma sa zriaďujú na ochranu plynárenských zariadení a priamych plynovodov.

(2) Ochranné pásmo na účely tohto zákona je priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je

a) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,

b) 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,

c) 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,

d) 50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm,

f) 8 m pre technologické objekty,

g) 150 m pre sondy,

h) 50 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmene a) až g).

§ 80

Bezpečnostné pásmo

(1) Bezpečnostné pásmo je určené na zabránenie porúch alebo havárií na plynárenských zariadeniach alebo na zmiernenie ich dopadov a na ochranu života, zdravia a majetku osôb.

(2) Bezpečnostným pásmom na účely tohto zákona sa rozumie priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského

zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je

a) 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0, 4 Mpa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,

b) 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0, 4 Mpa do 4 Mpa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,

c) 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0, 4 Mpa do 4 Mpa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm,

d) 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 Mpa s menovitou svetlosťou do 150 mm,

e) 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 Mpa s menovitou svetlosťou do 300 mm,

f) 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 Mpa s menovitou svetlosťou do 500 mm,

g) 300 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 Mpa s menovitou svetlosťou nad 500 mm,

h) 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch,

i) 250 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmene a) až h).

(3) Pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 Mpa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, bezpečnostné pásma určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete.

Požiadavky na umiestňovanie stavieb v ochrannom a bezpečnostnom pásme plynárenských zariadení určuje Technické pravidlo „Plyn“ číslo 906 01, Požiadavky na umiestňovanie stavieb v ochranných a bezpečnostných pásmach distribučných sietí, ktoré vypracoval Slovenský plynárenský a naftový zväz – Slovenská plynárenská agentúra, s.r.o., Bratislava, v roku 2008, ktoré možno zriaďovať iba po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa siete. Na činnosti, ktoré nesúvisia s dobývaním, osobitným zásahom do zemskej kôry v chránených územiach pre osobitný zásah do zemskej kôry, chránených ložiskových územiach a dobývacích priestoroch sa vzťahuje § 19 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov.

Ochranné pásma sústavy tepelných zariadení

Na ochranu sústavy tepelných zariadení sa zriaďujú ochranné pásma podľa zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov nasledovne:

§ 36

Ochranné pásmo zariadení na výrobu alebo rozvod tepla po odovzdávaciu stanicu tepla ako aj ochranné pásmo rozvodu tepla za odovzdávacou stanicou je mimo zastavaného územia na jednu stranu 3 m a na druhú stranu 1 m, podľa určenia držiteľa povolenia na rozvod tepla. Ochranné pásmo odovzdávacej stanice je vymedzené vo vodorovnej vzdialenosti 3 m kolmo na oplotenú alebo obmurovanú hranicu objektu stanice.

Ochranné pásma produktovodov

~~Ochranné pásma určuje § 36 zákona č. 657/2004 o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov.~~

~~Ochranné pásma u produktovodov sú určené podľa druhu dopravovaného média a kategórie diaľkovodu v prislúchajúcich technických normách ako bezpečnostné vzdialenosti, merané od osi produktovodu na obe strany.~~

~~STN 650204 Diaľkovody horľavých kvapalín špecifikuje bezpečnostnú vzdialenosť v rozsahu:~~

- ~~100 – 300 m obojstranne od objektov skupiny A,B,C (v nich sú o i. sídelné útvary miest a obcí),~~
- ~~20 – 100 m obojstranne od objektov skupiny D a E (osamele stojace a nekategorizované objekty),~~

~~STN 650208 Diaľkovody horľavých skvapalnených uhľovodíkových plynov špecifikuje bezpečnostnú vzdialenosť v rozsahu:~~

- ~~200 m obojstranne pre objekty skupiny A (medzi ne patria aj sídelné útvary miest a obcí)~~
- ~~50 – 100 m obojstranne pre objekty skupiny B,C,D.~~

Ochranné pásmo potrubia na prepravu ropy a produktovodov upravuje § 86 Zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ochranné pásmo potrubia je na účely tohto zákona priestor v blízkosti potrubia, ktorý je určený na zabezpečenie plynulej prevádzky potrubia a na zabezpečenie bezpečnosti osôb a majetku. Vlastníci a užívatelia nehnuteľností v ochrannom pásme sú povinní zdržať sa všetkého, čo by mohlo poškodiť potrubie a ohroziť plynulosť a bezpečnosť prevádzky.

- Ochranné pásmo potrubia, okrem ochranného pásma potrubia na prepravu ropy z miesta ťažby do miesta spracovania(t.j. ochranné pásmo produktovodu), je vymedzené zvislými plochami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 300 m po oboch stranách od osi potrubia.
- Ochranné pásmo potrubia na prepravu ropy z miesta ťažby do miesta spracovania (t.j. ochranné pásmo ropovodu), je vymedzené zvislými plochami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 100 m po oboch stranách od osi potrubia.

Ochranné pásma telekomunikácií

Na ochranu telekomunikačných vedení (káblových) sa podľa § 68 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách zriaďuje ochranné pásmo.

(2) Ochranné pásmo vedenia je široké ~~1,5~~0,5 m od osi jeho trasy a prebieha po celej dĺžke jeho trasy. Hĺbka a výška ochranného pásma je 2 m od úrovne zeme, ak ide o podzemné vedenie a v okruhu 2 m, ak ide o nadzemné vedenie.

Na ochranu proti rušeniu prevádzky rádiokomunikačných zariadení sa určujú kruhové a smerové ochranné pásma. Rozsah týchto pásiem sa stanovuje individuálne výpočtom a potvrdzuje v územnom konaní. Kruhové ochranné pásmo môže byť vymedzené kružnicou s polomerom až 500 m.

Ochranné pásma vodohospodárskych vedení a zariadení

Na ochranu verejných vodovodov a verejných kanalizácií pred poškodením sa vymedzuje podľa § 19 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov pásmo ochrany :

- 1,5 m na obidve strany od vonkajšieho obrysu potrubia pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,
- 2,5 m pri priemere nad 500 mm.

Ochranné pásma vodných stavieb a vodárenských zdrojov

~~Na ochranu vodných stavieb podľa zákona č.364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) môže podľa §51, ods.2 orgán štátnej vodnej správy určiť pásmo ochrany vodnej stavby (ak nejde o verejný vodovod alebo kanalizáciu). Ochrana vodných tokov a zariadení na nich je zabezpečená režimom v tzv. pobrežných pozemkoch.~~

~~Podľa § 45, ods.2 vodného zákona sú pobrežnými pozemkami:~~

- ~~pozemky do 10 m od brehovej čiary pri vodohospodársky významnom vodnom toku,~~
- ~~do 5 m od brehovej čiary pri drobných tokoch,~~
- ~~pri ochrannej hrádzi do 10 m od vzdušnej päty hrádze.~~

~~Ochranné pásma vodárenských zdrojov určuje § 32 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách. Ochranné pásma sú súčasne pásmami hygienickej ochrany podľa osobitných predpisov a slúžia na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov.~~
~~Podľa § 32 odstavca 2 sa ochranné pásma vodárenských zdrojov členia na ochranné pásmo I. stupňa, ktoré slúži na jeho ochranu v bezprostrednej blízkosti miesta odberu vôd alebo záchytného zariadenia, a na ochranné pásmo II. stupňa, ktoré slúži na ochranu vodárenského zdroja pred ohrozením zo vzdialenejších miest. Na zvýšenie ochrany vodárenského zdroja môže orgán štátnej vodnej správy určiť aj ochranné pásmo III. stupňa. Podmienky ochrany v jednotlivých stupňoch pásma ochrany sú stanovené vodoprávnym rozhodnutím orgánu štátnej vodnej správy samostatne pre každý vodárenský zdroj vzhľadom na jeho špecifickosť.~~

V zmysle §48 a §49 Zákona o vodách (364/2004 Z. z .v znení neskorších predpisov) a na základe požiadavky správcu vodných tokov (SVP, š.p. OZ Bratislava) je vymedzené pásmo ochrany v rozsahu pobrežných pozemkov vodných tokov, resp. vodných nádrží. Do týchto pozemkov nie je možné umiestňovať vedenia a zariadenia inžinierskych sietí, stavby trvalého charakteru (ani oplotenie) a vysádzať súvislú vzrastlú zeleň z dôvodu zabezpečenia prístupu mechanizácie správcu pre výkon údržby a prevádzky.

Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. Pri vodných nádržiach je hranica pobrežného pozemku 2,0 m od maximálnej retenčnej hladiny vodnej nádrže a v mieste prehradenia dvojnásobok výšky hrádze od jej vzdušnej päty.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov sa vymedzujú v zmysle §32 Zákona o vodách. Vymedzujú sa na ochranu výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov, ktoré sa využívajú. Určuje je orgán štátnej vodnej správy na základe posudku orgánu na ochranu zdravia. Rozhodnutím o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja sa určia ich hranice a spôsob ochrany, najmä zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo a kvalitu vody alebo zdravotnú bezchybnosť vody vodárenského zdroja, ako aj technické úpravy na ochranu vodárenského zdroja a iné opatrenia, ktoré sa majú v ochrannom pásme vykonať.

Chránené ložiskové územia a dobývacie priestory

Podľa údajov zo Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislave (~~2011~~2022) sa v riešenom území nachádzajú ťažobné priestory v týchto kategóriách:

~~40~~35 chránených ložiskových území, ~~51~~34 dobývacích priestorov, ~~32~~24 ložísk nevyhradených nerastov a 3 určené prieskumné územia.

~~Ochranu a racionálne využívanie nerastného bohatstva upravuje zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov.~~ Odvetvie ťažby nerastných surovín sa musí riadiť najmä zákonom č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon), vyhláškou MŽP SR č. 51/2008 Z. z., ako aj zákonom č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (Banský zákon) v znení neskorších predpisov. Geologický zákon upravuje podmienky projektovania, vykonávania, vyhodnocovania a kontroly geologických prác, pôsobnosť štátnej geologickej správy a prípadné sankcie za porušenie ustanovení tohto zákona.

V jednotlivých územnoplánovacích dokumentáciách obcí je potrebné zabrániť k približovaniu sa obytných zón k hraniciam chránených ložiskových území a zároveň dbať na ich prístupnosť, ako i k hraniciam chránených území a bezpečnostným pásmam plynárenských zariadení.

Zosuvné územia

V území regiónu je podľa registra zosuvov (vedený Štátnym geologickým ústavom Dionýza Štúra) evidovaných 11 aktívnych, potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií. Tieto územia sú považované ako plochy so zvýšenou ochranou podľa vyššie uvedenej vyhlášky MŽP, §12 ods.4 písm. o). Ich lokalizácia je premietnutá v grafickej časti dokumentácie a schematicky aj v kapitole č. 19.

Chránené územia prírody

Veľkoplošné chránené územia

Do riešeného územia zasahujú 3 veľkoplošné chránené územia – Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy, Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty a Chránená krajinná oblasť Záhorie.

Maloplošné chránené územia

V riešenom území sa nachádza ~~65~~67 maloplošných chránených území – ~~23~~25 chránených areálov, 1 národná prírodná pamiatka, 7 prírodných pamiatok, 9 národných prírodných rezervácií, 24 prírodných rezervácií a 1 chránený krajinný prvok.

Lokality NATURA 2000

Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území:

- chránené vtáčie územia (CHVÚ) – vyhlasované v súlade so smernicou Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov (známej tiež ako smernica o vtákoch – Birds directive),
- územia európskeho významu (ÚEV) – územia vyhlasované v súlade so smernicou Rady č. 92/43/EHS z 22. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín (známa tiež ako smernica o biotopoch – Habitats directive).

Chránené vtáčie územia

V riešenom území sa nachádza 5 chránených vtáčích území, ktoré sú súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000. Dunajské luhy (SKCHVU007), Malé Karpaty (SKCHVU014), Sysľovské polia (SKCHVU029) a Úľanská mokraď (SKCHVU023) a Záhorské Pomoravie (SKCHVU016) sú vyhlásené za chránené vtáčie územia príslušnými vyhláškami MŽP SR v zmysle §

26, ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z.. ~~Bližšie údaje o vymedzení hraníc CHVÚ, definovaní zakázaných činností, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany a ich časovej platnosti sú stanovené v platných vyhláškach, rovnako sú tieto údaje uvedené aj v navrhovanej vyhláške pre CHVÚ Záhorské Pomoravie.~~ Národný zoznam chránených vtáčích území bol schválený Vládou SR uznesením č. 636 zo dňa 9. júla 2003. Zoznam bol v roku 2009 na žiadosť Európskej komisie zmenený a doplnený.

Územia európskeho významu

V riešenom území sa nachádza 31 vyhlásených ~~51 navrhovaných~~ území európskeho významu, ktoré sú súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000, na ktoré sa vzťahuje územná ochrana podľa § 27 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z.z. Národný zoznam území európskeho významu bol schválený Vládou SR uznesením č. 239 zo dňa 17. marca 2004. Následne bol v rokoch 2011 a 2017 dvakrát aktualizovaný.

Chránené územia podľa medzinárodných dohovorov

V zmysle Dohovoru o mokradiach, majúcich medzinárodný význam, najmä ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor) sa v riešenom území nachádzajú 4 územia – Alúvium Rudavy, Dunajské luhy, Niva Moravy a Šúr.

Národne významné mokrade

V riešenom území sa nachádza 5 národne významných mokradí – Hrušovská nádrž, Jakubov – rybníky, Zdrž vodného diela Gabčíkovo, Koniarka – lužný les a Abrod.

Pri všetkých chránených územiach sa pri stavbách musí vychádzať z podmienky podľa §38 ods. ~~4~~(11) zákona č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.~~, ktorý znie:~~

~~(4) Ak sa na základe výsledku posudzovania vplyvov preukáže nepriaznivý vplyv navrhovanej činnosti na integritu územia sústavy chránených území z hľadiska cieľov jeho ochrany a ak neexistujú alternatívne riešenia bez nepriaznivého vplyvu alebo ak takéto nie sú s menším nepriaznivým vplyvom, tak sa navrhovaná činnosť môže povoliť len z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu a za podmienky uloženia kompenzačných opatrení podľa osobitného predpisu (§ 28 ods. 5 až 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov) Ak sa na príslušnom území vyskytujú prioritné biotopy alebo prioritné druhy, navrhovanú činnosť možno povoliť len z takých naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu, ktoré sa týkajú verejného zdravia, verejnej bezpečnosti alebo priaznivých dôsledkov zásadného významu na životné prostredie, alebo ak podľa stanoviska Európskej komisie súvisí s inými naliehavými dôvodmi vyššieho verejného záujmu.~~

Takéto vplyvy sa dajú predpokladať pri budovaní hlavných dopravných stavieb ako sú:

- R1 Most pri Bratislave – Vlčkovce: križuje tok Čierna voda, prechádza okrajom CHVO Žitný ostrov
- ~~D4 I. úsek Jarovce – Ivanka sever: zásah do Ramsarskej lokality Dunajské luhy, zásah do CHKO Dunajské luhy, zásah do CHVÚ Dunajské luhy, zásah do SKUEV 064 Bratislavské luhy~~
- Okrem vplyvov na chránené územia či lokality NATURA 2000 sa trasy dopravných stavieb dostávajú do kolízií s prvkami územného systému ekologickej stability na regionálnej a lokálnej úrovni, kde najkritickejšími úsekmi sú miesta preklenutia Dunaja (Diaľnica D4 Jarovce – Ivanka sever) a rieky Morava (Diaľnica D4 Devínska Nová Ves – št. hranica SR/RR).

Ochrana drevín

Za chránené stromy sa v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny môžu vyhlásiť kultúrne, vedecky, ekologicky, krajinotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradí. Za chránené stromy možno vyhlásiť aj stromy rastúce na lesnej pôde.

V riešenom území sa nachádza 35 chránených stromov na 28 lokalitách, ktoré sú vedené v Katalógu chránených stromov Štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny.

V riešenom území sa nachádzajú **3 jaskyne**, z toho v 2 v katastri obce Plavecký Mikuláš (Deravá skala, Tmavá skala) a 1 jaskyňa v Bratislave – Staré Mesto (Jaskyňa Hríb).

zchrana prírodných zdrojov

V riešenom území Bratislavského kraja sú evidované chránené pôdy podľa zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Na vinice chápané ako druh pozemku, ako poľnohospodárska pôda (trvalé kultúry – vinice, chmeľnice, ovocné sady), sa vzťahuje vyššie uvedený zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Ochranné pásmo lesa je podľa § 10 zákona č.360/2007 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov vymedzené na pozemkoch do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

Podľa nariadenia vlády č. 617/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti podľa § 33 a 34 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách sú v riešenom území ustanovené zraniteľné oblasti.

Ochrana prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov

Ochrana prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov sa vykonáva zákonom č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Do riešeného územia zasahuje časť ochranného pásma II. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Čilistove, vymedzeného vyhláškou Ministerstva zdravotníctva SR č. 552/2005 Z.z., ktorou sa vyhlasujú ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov v Čilistove.

Ochranné pásma pohrebísk

Podľa § 15 ods. 7 zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v platnom znení ~~je~~môže obec všeobecne záväzným nariadením ustanoviť ochranné pásmo pohrebiska. Obec vo všeobecne záväznom nariadení určí šírku ochranného pásma pohrebiska v rozsahu najviac 50 metrov od hranice pozemku pohrebiska. ~~V tomto ochrannom pásme sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom.~~ Pravidlá umiestňovania a povoľovania budov a stavieb v ňom so zreteľom na pietny charakter pohrebiska a ustanoví činnosti, ktoré nie je možné v ochrannom pásme vykonávať počas pohrebu.

Podľa § 10 uvedeného zákona predstavuje ochranné pásmo krematória 100 m od hranice pozemku krematória. V ochrannom pásme sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom.

Podmienky na umiestňovanie studní na zásobovanie pitnou vodou – domových studní obsahuje STN – 75 5115 Studne individuálneho zásobovania pitnou vodou, podľa ktorej najmenšia vzdialenosť pre umiestňovanie studne od zdrojov znečistenia tj. Od pohrebiska je 30 metrov (pre málo priepustné prostredie) a 100 metrov pre priepustné prostredie (štrky, piesky).

Ochranné pásma pamiatkového fondu

Zákon 208/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení zákona č. 479/2005 Z. z. upravuje podmienky ochrany kultúrnych pamiatok a pamiatkových území. V § 18 Vyhlasovanie ochranného pásma sa uvádza:

(2) Ochranné pásmo je územie vymedzené na ochranu a usmernený rozvoj prostredia alebo okolia nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny.

Pre pamiatkový fond v Bratislavskom kraji sú platné ochranné pásma pre nasledovné NKP:

- OP Bratislavský hrad s areálom (Ba I),
- OP Cintorín a pamätník Slavín (Ba I),
- OP Umelecká beseda (Ba I),
- OP Devín – Slovanské hradisko (Ba IV),
- OP Lamač – Karlova Ves – NKP v hornej časti Mlynskej Doliny (BaIV),
- OP Habánsky dvor – Veľké Leváre, (okr. Malacky),
- OP Svätý Jur (okr. Pezinok),
- OP Modra (okr. Pezinok),
- OP Pomník Ľ. Štúra v chotári Šnaudy intravilán Modry (okr. Pezinok),
- OP Štúrova Lavička v Holombeckej doline – intravilán Modry (okr. Pezinok).
- OP nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok – Požiarna zbrojnica, Kostol ev. a. v. a figurálne reliéfy na administratívnej budove na Radničnom námestí 7 v mestskej časti Bratislava-Ružinov.

Pre ostatný pamiatkový fond sa pripravujú na vyhlásenie ochranné pásma, ktoré sú v procese príprav, ale nebol zatiaľ vydaný oznam o zahájení konania. Z tohto dôvodu je potrebné považovať územia bezprostredného okolia NKP najmä tých, ktoré vytvárajú sústavu pamiatkových objektov alebo sú líniovými či plošnými javmi v území za kultúrno-historický potenciál ako základ kultúrneho dedičstva. Podľa § 27 ods. (2) uvedeného zákona nemožno v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

12. Koncepcia ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny definuje ochranu prírody a krajiny ako obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Legislatívnou formou tak prispieva k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvoreniu podmienok na trvalé udržanie, obnovovaniu a racionálnemu využívaniu prírodných zdrojov, záchrane prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržaniu ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Ochrana krajiny je založená na princípe zachovania územného systému ekologickej stability, ktorý zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine.

12.1. Územná ochrana – chránené územia prírody

Územné časti vysokej biologickej a ekologickej hodnoty sú z hľadiska zachovalosti alebo ohrozenosti biotopov vyhlásené za chránené v niektorej z kategórií chránených území alebo podliehajú osobitnej ochrane, pričom špeciálnu starostlivosť a režim na chránených územiach zabezpečujú stupne ochrany.

V riešenom území sú evidované nasledovné územia, ktoré sú chránené podľa §17 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny:

12.1.1. Veľkoplošné chránené územia

Do riešeného územia zasahujú 3 veľkoplošné chránené územia – Chránená krajinná oblasť Záhorie, Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty a Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy.

Chránená krajinná oblasť Záhorie

Rozloha	27 522 ha
Rok vyhlásenia	1988
Geomorfologický celok	Borská nížina
Okresy	Bratislava IV, Malacky, Senica
Stupeň ochrany	2. stupeň

Zdroj: ŠOP SR

CHKO Záhorie zasahuje do riešeného územia v jeho západnej časti na území okresu Bratislava IV. Ide o prvú vyhlásenú nížinnú chránenú krajinnú oblasť na Slovensku. Pozostáva z dvoch častí – severovýchodnej a západnej. Do riešeného územia zasahuje najmä svojou západnou časťou, ktorá predstavuje krajinu modelovanú činnosťou rieky Moravy s riečnymi terasami a širokou riečnou nivou. Východná časť CHKO zasahuje na územie kraja len malou časťou na severe.

V západnej časti CHKO prevládajú dva typy krajiny. Nivná časť tzv. Dolnomoravská niva – je rovinatá, s viacerými živými a mŕtvymi riečnymi ramenami a so spoločenstvami lužných lesov a lúk. Rozsiahle mokré kosné lúky so zachovalou prirodzenou skladbou trávnatých porastov na nive Moravy sú popri značnom ekonomickom prínose jedinečnou ukážkou krajiny lužných lesov a lúk, ktorá na Slovensku už nemá v súčasnosti obdobu. Toto územie s početnými mŕtvymi riečnymi ramenami tvorí jedinečné prostredie a zónu ticha pre mnohé vzácne a chránené druhy živočíchov, ako sú bocian čierny, bocian biely, čajka smejivá, volavka popolavá, kačica divá, labute, trsteniariky a ďalšie. Východne od tohto typu krajiny pozvoľne pokračuje mierne zvlnená krajina so zvyškami riečnych terás Moravy, lokálnymi ostrovmi viatych pieskov i menších dún, s prevažne upravenými vodnými tokmi, vodnými plochami a sídlami. Zaplavované nivné lúky so zachovalou bohatou

kvetenou nemajú v súčasnosti svojou rozsiahlosťou na Slovensku obdobu. Lúky sú harmonicky rozprestreté v susedstve s lužnými lesmi, ktoré sú drevinovým zložením blízke pôvodným lesom. Členité hranice lesov s lúkami sú husto pretkané sieťou starých ramien, riečnych jazier a sezónnych mokradí. Tieto tri hlavné prvky krajinnej štruktúry spolu vytvárajú pestré a pravidelnými záplavami aj dynamické prostredie a vhodné životné podmienky pre veľkú škálu rastlinných a živočíšnych druhov. Z rastlinstva veľmi pôsobivo vyznieva niekoľko štvorcových kilometrov veľký koberec plamienka celistvolistého. Zo živočíchov sú najcharakteristickejšie skupiny viažúce sa na vodu, ako reliktné kôrovce, mäkkýše, ryby, obojživelníky a množstvo druhov vodného vtáctva. V poslednom období sa do brehových lužných lesov navrátil aj bobor.

Územím prechádza náučný chodník Nivou rieky Moravy, ktorý prebieha od severnej strany hradu Devín po obec Vysoká pri Morave. Chodník je prístupný iba počas nevybreženia rieky Moravy. Zaujímavosťami náučného chodníka sú lužné lesy, riečne terasy rieky Moravy s lokálnymi ostrovmi viatych pieskov i menších dún, mŕtve ramená, aluviálne lúky so zachovalou prirodzenou skladbou trávnych porastov, biotop vodného vtáctva (volavka popolavá, čajka smejivá, bučiak obyčajný), veľkomoravské hradiská.

Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty

Rozloha	~~65 504~~64 610 ha
Rok vyhlásenia	1976 (novelizácia 2001)
Geomorfologický celok	Malé Karpaty
Okresy	Bratislava III, Bratislava IV, Malacky, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Pezinok, Piešťany, Senica, Trnava
Stupeň ochrany	2. stupeň

Zdroj: ŠOP SR

CHKO Malé Karpaty zasahuje do riešeného územia výbežkom masívu Malých Karpát, ktorý prebieha v smere JZ – SV na území okresov Bratislava III, Bratislava IV a Pezinok. Predstavuje jediné veľkoplošné chránené územie vinohradníckeho charakteru. Malé Karpaty predstavujú okrajové pohorie vnútorných Karpát, rozkladajúce sa v ich juhozápadnom cípe. Sú jadrové pohorie so špecifickým vývojom kryštalinika, s obalovou aj príkrovovými jednotkami. V území vystupujú granitoidné horniny, vápence, bridlice, fylity, amfibolity a ďalšie horniny jadrových pohorí.

Najvyšší vrch pohoria sú Záruby /768m/. Súčasťou územia je Borinský kras v okolí hradu Borinka /Pajštún/ so Zbojníckou jaskyňou. V Plaveckom krase na severe územia sa nachádzajú povrchové krasové jamy /cca 510m/. V oblasti prevažuje povrchový odtok vôd, avšak nachádza sa tam niekoľko vyvieračiek a prameňov. Z kultúrno – historického aspektu je významná jaskyňa Deravá skala pri Plaveckom Mikuláši, ktorú osídľoval človek už v staršej dobe kamennej a jaskyňa Veľká pec pri Vrbovom.

Územie z veľkej časti pokrývajú listnaté lesy s bukom, jaseňom štíhlym, javorom horským a lipou. Z nepôvodných drevín sa tu vyskytuje gaštan jedlý. V teplomilných trávinno – bylinných spoločenstvách sa vyskytuje hlaváčik jarný, zlatofúz južný, poniklec veľkokvetý, klinček Lumnitzerov. K druhom, ktoré tu majú jediný výskyt na Slovensku, patrí listnatec jazykovitý, ranostaj ľúbi, rašetliak skalný.

Malé Karpaty majú druhovo pestré živočíšstvo. Zistilo sa tu doteraz 700 druhov motýľov a okolo 20 druhov mravcov. Z bohato zastúpeného vtáctva možno z okolia hradných zrúcanín spomenúť napríklad skaliara pestrého a skaliarika sivého. Sokol rároh má v Malých Karpatoch najhojnejší výskyt na Slovensku. Z ďalších druhov vtákov v oblasti hniezdia napríklad bocian čierny, včelár obyčajný, hadiar krátkoprstý, výr skalný, myšiarka ušatá, lelek obyčajný.

Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy

Rozloha	12 284 ha
Rok vyhlásenia	1998
Geomorfologický celok	Podunajská rovina
Okresy	Dunajská Streda, Galanta, Komárno, Nové Zámky, Senec, Šaľa
Stupeň ochrany	2. stupeň

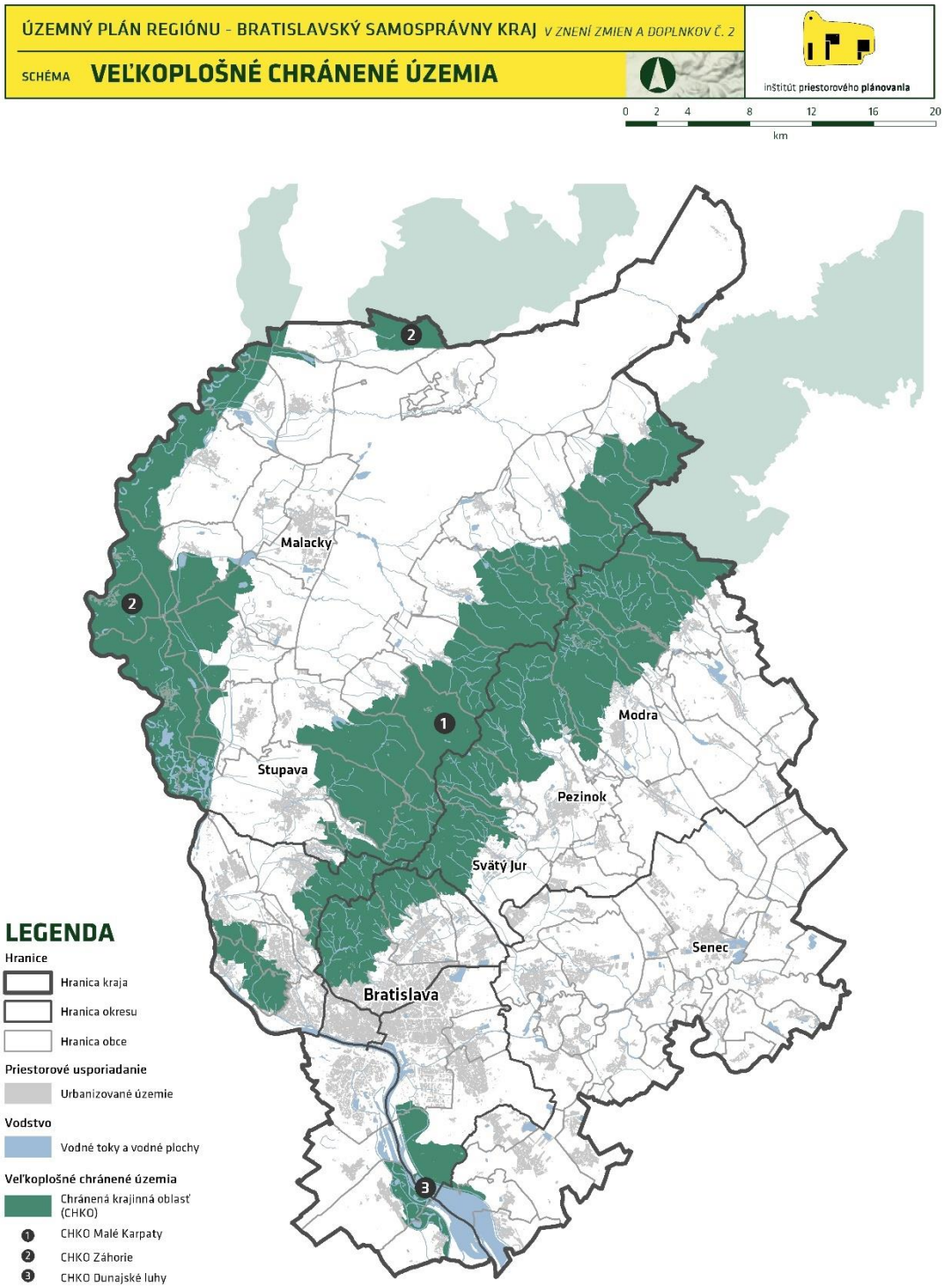
Zdroj: ŠOP SR

CHKO Dunajské luhy zasahuje do riešeného územia v jeho juhozápadnej časti pozdĺž toku Dunaja. Územie CHKO sa rozprestiera na Podunajskej nížine v geomorfologickom celku Podunajská rovina, vedľa slovenského a slovensko-maďarského úseku Dunaja od Bratislavy až po Veľkolélsky ostrov v okrese Komárno. Pozostáva z piatich samostatných častí. Toto jedinečné územie sa celé nachádza na arecentnom agradačnom vale Dunaja. Systém agradačných valov a akumulačných depresií s hustou sieťou riečnych ramien s prevahou sedimentačnej akumulácie, vznikol ešte pred zásahmi do prírodného hydrologického režimu Dunaja. Takto vytvorená ramenná sústava sa zachovala čiastočne v úseku od Dobrohošte po Sap, ale aj napriek tomu patrí k najväčším vnútrozemským riečnym deltám v Európe.

V závislosti od hydrologických podmienok pozdĺž Dunaja sa tu na pomerne malom území vyskytujú spoločenstvá lesné, vodné, mokraďné, lúčne a psamofilné. Vo vzácnych a ohrozených spoločenstvách vodných rastlín otvorených plôch ramennej sústavy sú zastúpené chránené druhy lekno biele, leknica žltá, vzácna salvínia plávajúca, kotvica plávajúca, leknovec štítnatý a i. V lúčnych spoločenstvách a v bývalých mŕtvych ramenách, rastú viaceré ohrozené druhy čeľade vstavačovitých – vstavač ploštičný, v. vojenský, v. obyčajný, kruštík širokolistý, vemenník dvojlistý a i. Lesné spoločenstvá ovplyvňuje predovšetkým vyššia až vysoká hladina podzemnej vody a občasné záplavy. V závislosti od výšky hladiny podzemnej vody sa tu vyvinuli spoločenstvá vŕbových jelšín, dubových jasenín a brestových jasenín s topoľom, brestových jasenín s hrabom a drieňových dúbrav.

Zoocenózy Dunaja a priľahlých luhov sú ovplyvnené pestrosťou biotopov od vodných až po xerotermné. Zoogeograficky je územie pod vplyvom Panónskej nížiny, ale i alpskej sústavy, s ktorými je prepojené prostredníctvom Dunaja. Významne sú tu zastúpené najmä faunistické prvky močiarnych a vodných biocenóz a spoločenstvá lužných lesov. V území bolo zistených napríklad 109 druhov mäkkýšov, z toho 22 ohrozených. Na Podunajsku (od Bratislavy po Štúrovo) bolo zistených viac ako 1 800 druhov chrobákov. Z nich je pozoruhodný najmä výskyt doteraz vo svete neznámeho druhu Thinobius korbeli, ale aj viacerých druhov, ktoré sa vyskytujú na Slovensku iba v priestore ramennej sústavy Dunaja (Hydrovatus cuspidatus, Bagous bagdatensis, Donacia crassipes a iné). Z drobných cicavcov je významný reliktný výskyt hraboša severského. Osobitný význam má územie pre hniezdenie a hibernáciu vodného vtáctva. Pravidelne sa tu vyskytujú vzácne druhy vtákov, ako napríklad orliak morský, beluša malá a volavka purpurová. Slovensko-maďarský úsek Dunaja je medzinárodne významným vtáčím územím (IBA). Dôležitou zložkou živočíšstva navrhovaného chráneného územia sú ryby. V Dunaji a jeho ramenách sa vyskytuje najvyšší počet druhov rýb zo všetkých vodných tokov Slovenska. Táto skupina živočíchov patrí medzi najviac postihnuté výstavbou vodných diel na Dunaji. Zo vzácnych a chránených druhov tu žije divá forma kapra (sazan), blatniak tmavý, šabľa krivočiara a býčko škvrnitý.

Celé územie CHKO je zapísané do Zoznamu mokradí medzinárodného významu (Ramsarská konvencia).

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA VEĽKOPLOŠNÉ CHRÁNENÉ ÚZEMIA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Svätý Jur
Senec
Bratislava
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Priestorové usporiadanie
Urbanizované územie
Vodstvo
Vodné toky a vodné plochy
Veľkoplošné chránené územia
Chránená krajinná oblasť (CHKO)
1 CHKO Malé Karpaty
2 CHKO Záhorie
3 CHKO Dunajské luhy

12.1.2. Maloplošné chránené územia

V riešenom území sa nachádza ~~65~~67 maloplošných chránených území – ~~23~~25 chránených areálov, 1 národná prírodná pamiatka, 7 prírodných pamiatok, 9 národných prírodných rezervácií, 24 prírodných rezervácií a 1 chránený krajinný prvok. Niektoré chránené územie zasahujú do Bratislavského kraja čiastočne, zvyšná časť území zasahuje do Trnavského kraja.

Číslo v ŠZ	Kategória	Názov	Výmera (ha)	Stupeň ochrany	Poloha vo VCHÚ	Ochranné pásmo	Stupeň ochrany v OP
2	NPR	Abrod	92,00	4	CHKO	100 m	3
6	CHA	Bajdeľ	8,68	4	CHKO	-	-
9	PR	Bezodné	3,46	~~4~~5	-	53 m	4
31	NPP	Devínska hradná skala	1,70	4	-	60 m	3
32	NPR	Devínska Kobyla	101,12~~157~~	4	CHKO	100 m	3
36	NPR	Dolný les	186,26	4	-	-	-
40	PR	Gajc	62,72	4	CHKO	100 m	3
41	NPR	Hajdúchy	56,11	5	CHKO	100 m	3
47	NPR	Horný les	543,02	~~4~~5, 2	CHKO	100 m	3
48	CHA	Horský park	22,96~~15~~	4	-	-	-
68	PR	Jurské jazero	27,49	4	CHKO	100 m	3
84	NPR	Kršlenica	117,34	5	CHKO	100 m	3
90	PP	Limbašská vyvieračka	6,57	5	CHKO	60 m	3
91	PR	Lindava	46,2	5	-	100 m	3
113	PR	Nad Šenkárkou	10,92	5	CHKO	100 m	3
114	PR	Nové pole	6,78~~738~~	4	-	100 m	3
121	PR	Kopáčsky ostrov	82,62	~~5~~4	CHKO	100 m	3
122	PR	Ostrovné lúčky	54,93	4	-	-	-
1 263	CHA	Ostrovné lúčky	674,39	2, 3, 4, 5	CHKO	-	-
125	PP	Panský diel	15,60	4	CHKO	60 m	3
134	PR	Pod Pajštúnom	141,42~~197~~	4, 5	CHKO	-	-
135	CHA	Poľovnícky les	7,50	4	CHKO	-	-
136	NPR	Pohanská	128,93	5	CHKO	100 m	3
148	NPR	Roštún	333,31	5	CHKO	100 m	3
160	PR	Strmina	196,28	5	CHKO	100 m	3
168	NPR	Šúr	654,96~~59~~	4, 5	-	145 m	3
170	PP	Tisové skaly	1,52	5	CHKO	100 m	3
172	PR	Topoľové hony	60,06	~~5~~4	CHKO	100 m	3
191	PR	Vysoká	80,53	5	CHKO	100 m	3
788	PP	Rösslerov lom	2,38~~28~~	4	-	60 m	3
789	PP	Devínska lesostep	5,10~~0966~~	4	-	60 m	3
796	PR	Alúvium Gidry	2,63~~274~~	5	-	100 m	3
798	PR	Bogdalický vrch	33,20	~~5~~4	CHKO	100 m	3
801	PR	Fialková dolina	20,59~~879~~	5	CHKO	100 m	3
818	PR	Šmolzie	45,59	4	CHKO	100 m	3
819	PR	Štokeravská vápenka	12,71~~085~~	4	-	100 m	3
824	PR	Zlatá studnička	73,31	5	CHKO	100 m	3
886	PP	Bukovina	5,08~~06~~	4	CHKO	60 m	3
903	CHA	Borovicový lesík	0,80~~12~~	4	-	-	-
904	CHA	Bôrik	1,43~~284~~	~~4~~5	-	100 m	3
916	CHA	Parčík pri Avione	0,2107	4	-	-	-
994	CHA	Zeleň pri Vodárni	0,23~~48~~	4	-	-	-
1 013	PR	Klokoč	21,59	5	CHKO	100 m	3

Číslo v ŠZ	Kategória	Názov	Výmera (ha)	Stupeň ochrany	Poloha vo VCHÚ	Ochranné pásmo	Stupeň ochrany v OP
1 072	CHA	Devínske alúvium Moravy	253,16	43	-	-	-
1 075	CHA	Jazerinky	6,8825	4	-	-	-
1 097	CHA	Jarovská bažantnica	78,26579	4	-	-	-
1 098	CHA	Lesné diely	0,5325	4	-	-	-
1 100	CHA	Svätojurské hradisko	19,71	4	CHKO	-	-
1 108	CHA	Hrabiny	7,05	4	-	-	-
1 124	PR	Dunajské ostrovy	219,71	5	-	-	-
1 130	CHA	Chorvátske rameno	9,85463	4	-	0,5 m	3
1 134	PR	Starý háj	76,652	5	-	11 m	4
1 139	CHKP	Vápenický potok	2,52161	4	-	-	-
1 184	CHA	Marhecké rybníky	57,48	3	-	-	-
1 185	PR	Slovanský ostrov	34,38772	4, 5	-	3 m	4
1 191	CHA	Soví les	41,87	2, 3, 4	-	-	-
1 192	CHA	Kotlina	616,69	2, 3	-	-	-
1 193	CHA	Rudava	1958,66	3, 4	-	-	-
1 203	PR	Jasenácke	49,92	4, 5	CHKO	100 m	3
1 204	CHA	Mešterova lúka	133,50	2, 4, 5	-	-	-
1 205	PR	Orlovské vŕšky	206,92	2, 3, 4, 5	-	100 m	3
1 206	CHA	Pečniansky les	301,67295,35	2.,3.,4	-	-	-
1 209	CHA	Sihoť	234,91	2., 3.	-	-	-
1 225	CHA	Bežnisko	922,31	3	-	-	-
1 224	CHA	Šranecké piesky	987,59	3	-	-	-
1 264	CHA	Široká	2 03,57	2	-	-	-
1 147	PP	Deravá skala	0	jaskyňa verejnosti voľne prístupná	CHKO	-	-

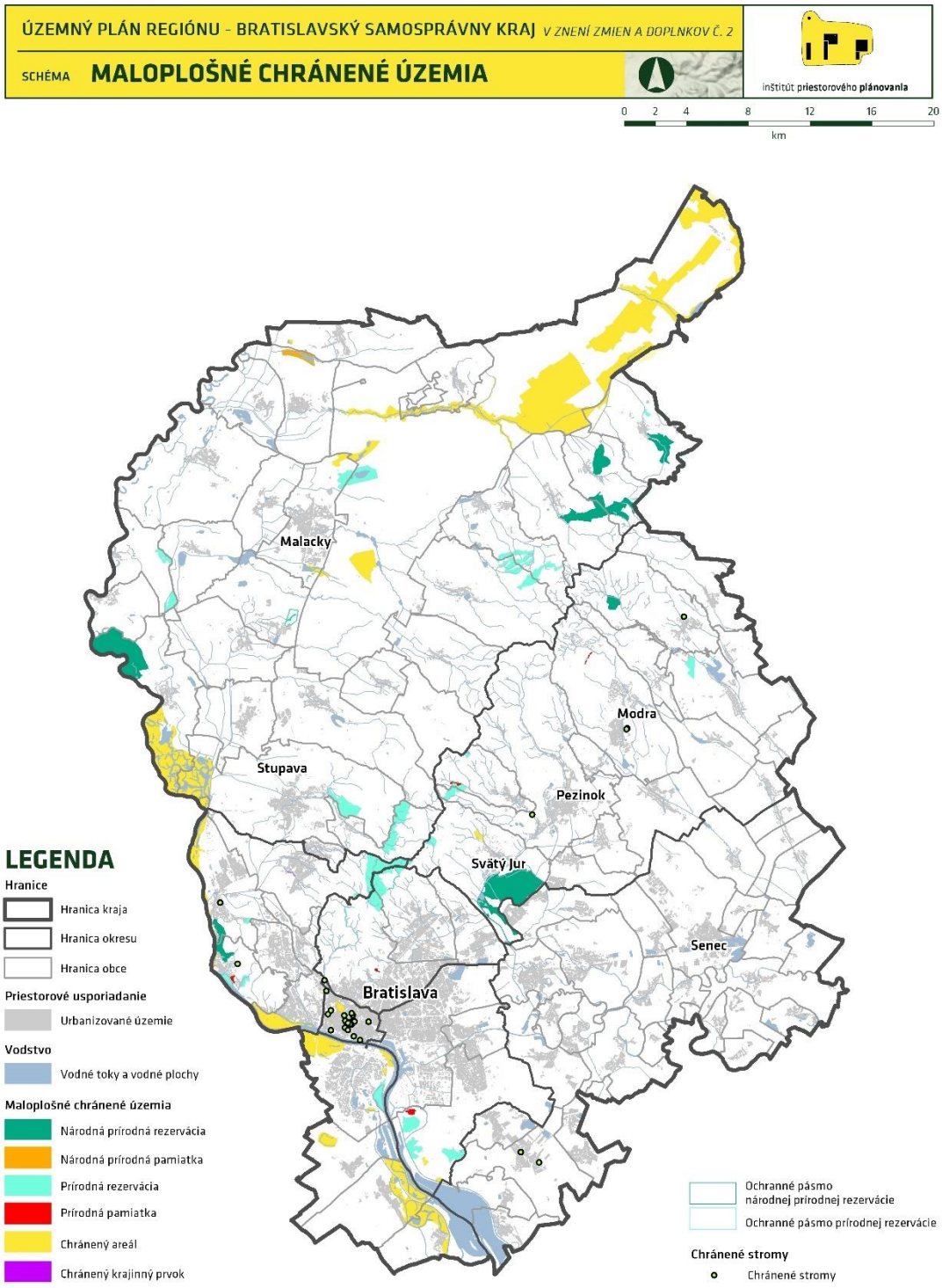
Zdroj: Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny, 2011, KÚ ŽP Bratislava2022, ŠOP SR

V riešenom území sa nachádza niekoľko navrhovaných lokalít, ktoré budú v blízkej budúcnosti vyhlásené vyhláškami príslušného úradu životného prostredia v Bratislave za chránené územia. Ich prehľad je uvedený v tabuľke.

Navrhované chránené územia na území Bratislavského kraja

Kategória	Názov
PR	Lindava
CHA	Martinsky les

Zdroj: KÚ ŽP Bratislava

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA MALOPLOŠNÉ CHRÁNENÉ ÚZEMIA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Svätý Jur
Senec
Bratislava
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Priestorové usporiadanie
Urbanizované územie
Vodstvo
Vodné toky a vodné plochy
Maloplošné chránené územia
Národná prírodná rezervácia
Národná prírodná pamiatka
Prírodná rezervácia
Prírodná pamiatka
Chránený areál
Chránený krajinný prvok
Ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie
Ochranné pásmo prírodnej rezervácie
Chránené stromy
Chránené stromy

12.2. Lokality NATURA 2000

NATURA 2000 je sústava chránených území členských krajín Európskej únie, ktorej hlavným cieľom je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä EÚ ako celok. Vytvorenie tejto sústavy má zabezpečiť ochranu a zachovanie vybraných typov biotopov, ohrozených druhov rastlín a živočíchov a ich biotopov, ktoré sú významné z hľadiska Európskeho spoločenstva. Vytvorenie NATURA 2000 je jedným zo základných záväzkov členských štátov voči EÚ v oblasti ochrany prírody. Cieľom vytvorenia tejto európskej súvislej siete chránených území je zabezpečenie priaznivého stavu populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivého stavu biotopov.

Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území:

- chránené vtáčie územia (CHVÚ) – vyhlasované v súlade so smernicou Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov (známej tiež ako smernica o vtákoch – Birds directive) ako osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA).
- územia európskeho významu (ÚEV) – územia vyhlasované v súlade so smernicou Rady č. 92/43/EHS z 22. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín (známa tiež ako smernica o biotopoch – Habitats directive) ako osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC).

12.2.1. Chránené vtáčie územia

Národný zoznam chránených vtáčích území bol schválený Vládou SR uznesením č. 636 zo dňa 9. júla 2003 v súlade s ustanovením § 26 zákona č. 543/2002 Z. z. a aktualizovaný Vládou SR uznesením č. 345 zo dňa 25. mája 2010. Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území je prvým krokom v oblasti implementácie Smernice o vtákoch. Chránené vtáčie územia uvedené v národnom zozname sa stanú chránenými územiami až po ich vyhlásení všeobecne záväznými vyhláškami ministerstva (§ 26, ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z.).

V riešenom území sa nachádza 5 chránených vtáčích území, ktoré sú súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000. Dunajské luhy (SKCHVU007), Malé Karpaty (SKCHVU014), Záhorské Pomoravie (SKCHVU016), Sysľovské polia (SKCHVU029) a Úľanská mokraď (SKCHVU023) sú vyhlásené za chránené vtáčie územia príslušnými vyhláškami MŽP SR v zmysle § 26, ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z.

Vyhlásené chránené vtáčie územia

Chránené vtáčie územie Dunajské luhy

Identifikačný kód	SKCHVU007
Výmera lokality	~~16 511,58~~17 653,672 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana čierneho, brehule hnedej, bučiačika močiarneho, čajky čiernohlavej, haje tmavej, hlaholky severskej, hrdzavky potápavej, chochlačky sivej, chochlačky vrkočatej, kačice chrapľavej, kačice chripľavej, kalužiaka červenonohého, kane močiarnej, ľabtušky poľnej, orliaka morského, potápača bieleho, rybára riečneho, rybárika riečneho, volavky striebristej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Chránené vtáčie územie sa vyhlasuje aj na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov a zabezpečenia podmienok prežitia a rozmnožovania sťahovavých vodných druhov vtákov vytvárajúcich zoskupenia počas migrácie alebo zimovania. V rámci aktualizácie

	vyhlášky sa prijali opatrenia proti znižovaniu druhov vtákov.
Správca územia	CHKO Dunajské luhy
Vyhláška	440/2008 Z. z.

Zdroj: ŠOP SR

Chránené vtáčie územie Malé Karpaty

Identifikačný kód	SKCHVU014
Výmera lokality	~~50 633,6~~52 458,482 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sokola rároha, včelára lesného, ďatľa prostredného, výra skalného, lelka lesného, bociana čierneho, ďatľa bielochrbtého, ďatľa hnedkavého, ďatľa čierneho, sokola sťahovavého, muchárika bielokrkého, muchárika červenohrdlého, strakoša červenochrbtého, žlny sivej, penice jarabej, prepelice poľnej, krutihlava hnedého, muchára sivého, žltochvosta lesného, přhľaviara čiernohlavého, hrdličky poľnej a orla kráľovského a zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania.
Správca územia	CHKO Malé Karpaty
Vyhláška	216/2005 Z. z.

Zdroj: ŠOP SR

Chránené vtáčie územie Záhorské Pomoravie

Identifikačný kód	SKCHVU016
Výmera lokality	~~31 072,92~~32 173,500 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu a sťahovavých druhov vtákov: chriašteľ bodkovaný, bučiak trsťový, haja tmavá, haja červená, sokol rároh, rybár riečny, bučiačik močiarny, kaňa močiarna, kalužiak červenonohý, bocian biely, bocian čierny, rybárik riečny, muchárik bielokrký, kačica chrapľavá, kačica chripľavá, hrdzavka potápavá, brehuľa hnedá, prepelica poľná, hrdlička poľná, muchár sivý, slávik modrák, škovránok stromový, lelek obyčajný, ďateľ prostredný, ďateľ čierny, chrapkáč poľný a zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania a za účelom zachovania zimovísk divých husí a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.
Správca územia	CHKO Záhorie
Vyhláška	202/2010 Z. z.

Zdroj: ŠOP SR

Chránené vtáčie územie Úľanská mokraď

Identifikačný kód	SKCHVU023
Výmera lokality	~~18 173,91~~18 837,950 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov kane močiarnej, kane popolavej, bučiačika močiarneho, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, sokola červenonohého, sokola rároha, haje tmavej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.
Správca územia	CHKO Dunajské luhy
Vyhláška	437/2008 Z. z.

Zdroj: ŠOP SR

Chránené vtáčie územie Sysľovské polia

Identifikačný kód	SKCHVU029
Výmera lokality	~~1 772,94~~1 775,921 ha
Odôvodnenie návrhu ochrany	Zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov dropa fúzatého, husi bieločelej, husi siatinnej, sokola červenonohého a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.
Správca územia	RSOPK Bratislava
Vyhláška	234/2006 Z. z

Zdroj: ŠOP SR

12.2.2. Územia európskeho významu

~~Navrhované ÚEV sú výsledkom implementácie smernice o biotopoch. S účinnosťou od 1. 8. 2004 platí Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu, do ktorého sú zaradené návrhy ÚEV v podmienkach Slovenska. Národný zoznam takýchto území prerokovala vláda SR, ktorá ho po schválení (17. 3. 2004) zaslala na schválenie Európskej komisii (§ 27 ods. 4 zákona o ochrane prírody). Na základe rozhodnutia Európskej komisie bol národný zoznam území európskeho významu schválený s počtom 381 území pre alpský a panónsky biogeografický región s celkovou výmerou 573 935 ha. V priebehu šiestich rokov od schválenia národného zoznamu Európskou komisiou je Ministerstvo životného prostredia SR povinné všeobecne záväzným právnym predpisom vyhlásiť všetky územia európskeho významu. Slovenská republika v súlade s § 27 ods. 10 zákona o ochrane prírody vyhlási vybraté územia za chránené v niektorej z národných kategórii chránených území (§ 17 zákona o ochrane prírody) alebo ako zónu chráneného územia (§ 30 zákona o ochrane prírody). Od okamihu predloženia národného zoznamu Európskej komisii musí členský štát formou tzv. predbežnej ochrany zabezpečiť, aby nedošlo k znehodnoteniu predmetu ochrany navrhnutého územia. Za týmto účelom v súlade s § 27 ods. 5 zákona o ochrane prírody národný zoznam po schválení vládou bol vydaný všeobecne záväzným právnym predpisom (Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5,1. zo 14. júla 2004 s účinnosťou od 1. augusta 2004). Takto zverejnené územia európskeho významu sa považujú za chránené územia vyhlásené podľa zákona o ochrane prírody (§ 27 ods. 7 zákona o ochrane prírody).~~

~~V riešenom území sa nachádza 51 navrhovaných území európskeho významu, ktoré sú súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000, na ktoré sa vzťahuje územná ochrana podľa § 27 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z.z.~~

~~Proces vyhlasovania území NATURA 2000 stále prebieha, zoznam lokalít európskeho významu je upravovaný z dôvodu nedostatočného zastúpenia biotopov a druhov európskeho významu.~~

V riešenom území BSK bolo v zmysle 2. aktualizovaného národného zoznamu území európskeho významu vymedzených 59 ÚEV, z ktorých bolo v januári roku 2022 vyhlásených spolu 32. Vymedzenie hraníc, rozloha, stupeň ochrany a predmet ochrany je uvedený v jednotlivých vyhlasovacích predpisoch. Zoznam ÚEV v riešenom území uvádza nasledujúca tabuľka.

Územia európskeho významu sú vymedzené podľa § 27 zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a platí v nich druhý až piaty stupeň ochrany podľa § 13 až § 16 tohto zákona.

Národný zoznam území európskeho významu schválila vláda 17.3.2004 a bol vydaný Všeobecne záväzným právnym predpisom – Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1. zo 14. júla 2004 s účinnosťou od 1. augusta 2004. Takto zverejnené územia európskeho významu sa považujú za chránené územia vyhlásené podľa zákona o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (§ 27 ods. 7 uvedeného zákona). Národný zoznam bol dvakrát aktualizovaný (2011 a 2017) prostredníctvom Opatrenia zo 7. de-cembra 2017 č. 1/2017, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu a Opatrenia z 29.novembra 2018 č. 1/2018, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení opatrenia č. 1/2017.

Prehľad vyhlásených a navrhovaných území európskeho významu

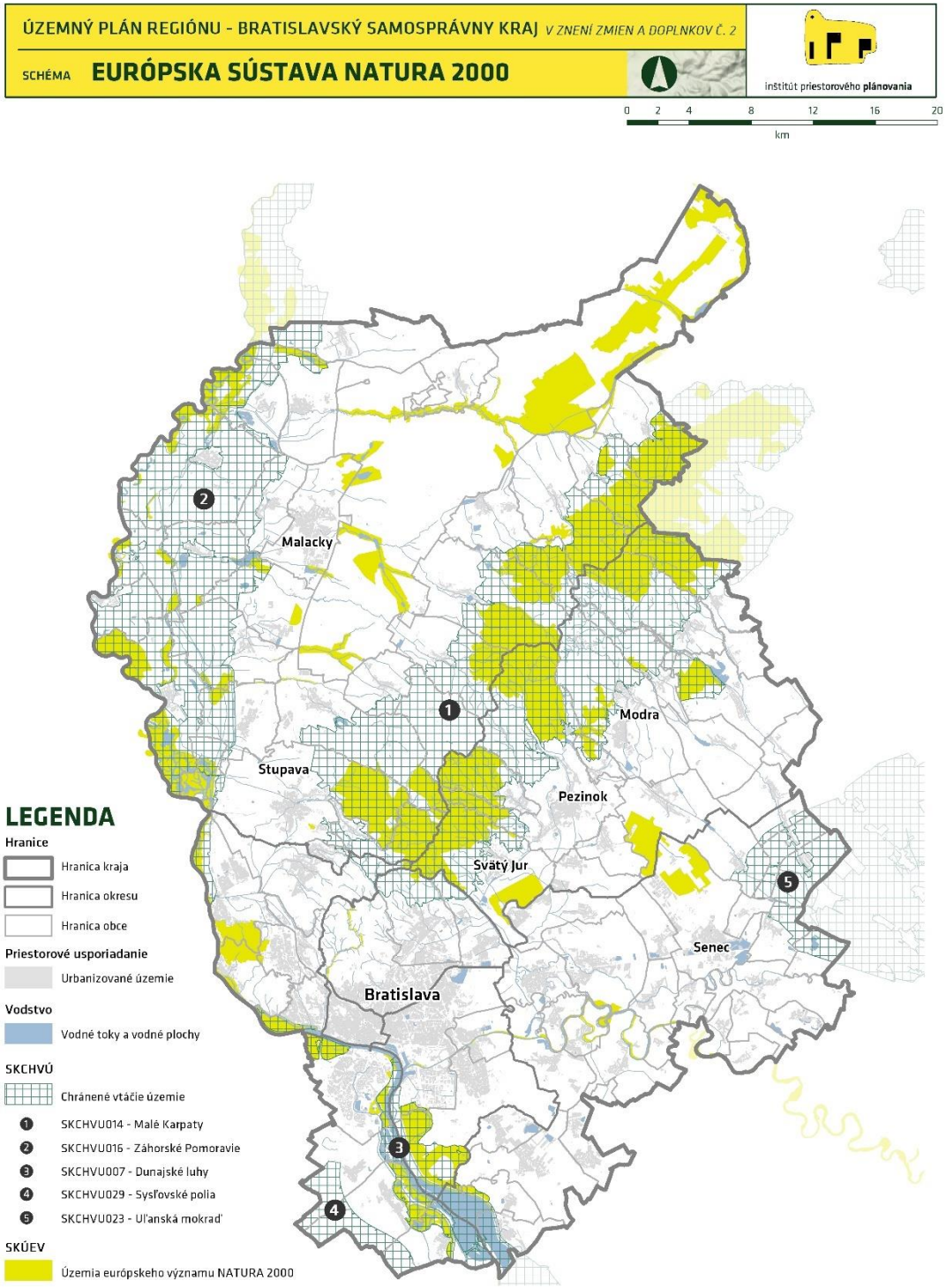
Kód územia	Názov územia	Výmera (ha)	Vyhlásená
SKUEV0064	Bratislavské luhy	~~691,57~~656,00	Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 4/2009 z 18. decembra 2009, ktorou sa vyhlasuje PR Slovanský ostrov a jej ochranné pásmo. Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 2/2012 zo 4. apríla 2012, ktorou sa vyhlasuje CHA Sihoť. Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 1/2012 zo 13. januára 2012, ktorou sa vyhlasuje CHA Pečniansky les. Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 2/2010 zo 28. decembra 2010, ktorou sa vyhlasuje CHA Soví les. Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 3/2005 zo 15. februára 2005, ktorou sa vyhlasuje PR Starý háj a jej ochranné pásmo.
SKUEV0089	Martinský les	994,16	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022
SKUEV0104	Homoľské Karpaty	5182,64	Nie.
SKUEV0116	Jakubovské rybníky	137,71	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022
SKUEV0117	Abrod	162,34	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022
SKUEV0119	Široká	205,01	Nariadenie vlády SR č. 35/2021 Z.z. 1, ktorým sa vyhlasuje CHA Široká
SKUEV0120	Jasenácke	49,92	Vyhláška KÚŽP v Bratislave 2/2011 z 21.3.2011, účinnosť od 1.4.2011
SKUEV0121	Marhecké rybníky	57,48	Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 2/2009 zo 17. decembra 2009, ktorou sa vyhlasuje CHA Marhecké rybníky
SKUEV0123	Dúbrava	21,21	Nie.
SKUEV0124	Bogdalický vrch	56,59	Nie.
SKUEV0125	Gajarské alúvium Moravy	1244,28	Nie.
SKUEV0161	Suchohradské alúvium Moravy	55,68	Nie.
SKUEV0163	Rudava	1958,66	Vyhláška KÚŽP Bratislava 5/2010 z 28.12.2010, účinnosť od 1.2.2011
SKUEV0166	Ciglát	175,71	Nie.
SKUEV0167	Bezodné	65,45	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022
SKUEV0168	Horný les	556,20	Nie.
SKUEV0169	Orlovské vŕšky	206,92	Vyhláška KÚŽP v Bratislave 5/2011 z 23.3.2011, účinnosť od 1.4.2011.
SKUEV0170	Mešterova lúka	133,50	Vyhláška KÚŽP v Bratislave 4/2011 z 23.3.2011, účinnosť od 1.4.2011.
SKUEV0172	Bežnisko	922,38	Vyhláška KÚŽP v Bratislave 5/2012 z 26.10.2012, ktorou sa vyhlasuje CHA Bežnisko, účinnosť od 15.12.2012.
SKUEV0173	Kotlina	~~616,69~~398,67	Vyhláška KÚŽP Bratislava 4/2010 z 28.12.2010, účinnosť od 1.2.2011.
SKUEV0174	Lindava	403,00	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022

Kód územia	Názov územia	Výmera (ha)	Vyhlásená
SKUEV0177	Šmolzie	67,86	Nie.
SKUEV0178	V studienkach	19,45	Nie.
SKUEV0217	Ondriašov potok	7,84	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022
SKUEV0218	Močiarka	221,54	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022
SKUEV0219	Malina	438,85	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022
SKUEV0267	Biele hory	10146,07	Nie.
SKUEV0269	Ostrovné lúčky	627,58	Nariadenie vlády SR č. 34/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasuje CHA Ostrovné lúčky
SKUEV0270	Hrušov	494,85	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022
SKUEV0276	Kuchynská hornatina	3274,96	Nie.
SKUEV0279	Šúr	~~654,96~~ 431,70	Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 2/2009 z 5. mája 2009, ktorou sa vyhlasuje PR Šúr a jej ochranné pásmo.
SKUEV0280	Devínska Kobyla	643,04	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022
SKUEV0295	Biskupické luhy	916,35	Predpokladaný rok vyhlásenia 2022
SKUEV0312	Devínske alúvium Moravy	155,68	Nie.
SKUEV0313	Devínske jazero	~~1264,07~~ 1268,90	Nariadenie vlády SR č. 33/2021 Z. z. z, ktorým sa vyhlasuje CHA Devínske jazero
SKUEV0314	Morava	389,92	Nie.
SKUEV0316	Šranecké piesky	272,14	Vyhláška KÚŽP v BA č. 4/2012 z 26.10. 2012, ktorou sa vyhlasuje CHA Šranecké piesky, účinnosť od 15.12.2012.
SKUEV0317	Rozporec	82,86	Nie.
SKUEV0388	Vydrica	7,32	Nariadenie vlády SR č. 19/2022 Z. z., ktorým sa vyhlasuje PR Vydrica a jej ochranné pásmo.
SKUEV0502	Štokeravská vápenka	12,73	Nie.
SKUEV0503	Predhorie	45,26	Nie.
SKUEV0512	Mokrý les	171,83	Nie.
SKUEV0513	Bencov mlyn	19,99	Nie.
SKUEV0800	Devínska hradná skala	4,40	Nie.
SKUEV0822	Malý Dunaj	1 738,44	Nie.
SKUEV0907	Peterklin	94,27	Nie.
SKUEV0908	Kaltenbruk	88,91	Nie.
SKUEV0911	Vrchná hora	6,46	Nie.
SKUEV0967	Modransko-tŕňanské pustáky	352,51	Nie.
SKUEV1064	Bratislavské luhy	~~41,78~~28,98	Vyhláška KÚŽP v Bratislave 2/2010 z 28.12.2010, účinnosť od 1.2.2011
SKUEV1125	Gajarské alúvium Moravy	~~469,76~~466,33	Nie.
SKUEV1173	Kotlina	~~211,29~~206,80	Vyhláška KÚŽP v Bratislave 4/2010 z 28.12.2010, účinnosť od 1.2.2011
SKUEV1267	Biele hory	24,12	Nie.
SKUEV1269	Ostrovné lúčky	12,56	Nariadenie vlády SR č. 34/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasuje CHA Ostrovné lúčky.
SKUEV1276	Kuchynská hornatina	1,46	Nie.
SKUEV1316	Šranecké piesky	715,45	Vyhláška KÚŽP v BA č. 4/2012

Kód územia	Názov územia	Výmera (ha)	Vyhlásená
			z 26.10. 2012, ktorou sa vyhlasuje CHA Šranecké piesky, účinnosť od 15.12.2012
SKUEV1388	Vydrica	~~25,80~~22,75	Nariadenie vlády SR č. 19/2022 Z. z., ktorým sa vyhlasuje PR Vydrica a jej ochranné pásmo
SKUEV2064	Bratislavské luhy	23580	Nie.
SKUEV2269	Ostrovné lúčky	15,00	Nariadenie vlády SR č. 34/2021 Z. z., ktorým sa vyhlasuje CHA Ostrovné lúčky

Zdroj: Zostavené podľa údajov ŠOP SR, ~~2012~~02/2022

V rámci jednotlivých území európskeho významu boli stanovené samostatné ciele pre biotopy európskeho významu a pre druhy európskeho významu, pre ktoré boli tieto lokality vymedzené. Pre jednotlivé biotopy a druhy rastlín a živočíchov sú postupne vypracúvané odporúčané manažmentové opatrenia, ktoré sú východiskom pre spracovanie zásad starostlivosti o biotopy a druhy európskeho významu. Program starostlivosti o biotopy a druhy európskeho významu v územiach európskeho významu sú tak novou dokumentáciou ochrany prírody a krajiny podľa § 54 ods. 4 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA EURÓPSKA SÚSTAVA NATURA 2000
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Svätý Jur
Senec
Bratislava
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Priestorové usporiadanie
Urbanizované územie
Vodstvo
Vodné toky a vodné plochy
SKCHVÚ
Chránené vtáčie územie
SKCHVU014 - Malé Karpaty
SKCHVU016 - Záhorské Pomoravie
SKCHVU007 - Dunajské luhy
SKCHVU029 - Sysľovské polia
SKCHVU023 - Ul'anská mokrad'
SKÚEV
Územia európskeho významu NATURA 2000

12.3. Chránené územia podľa medzinárodných dohovorov

V rámci medzinárodných dohovorov platí na území Slovenska niekoľko dôležitých zmlúv a dohovorov, ktoré majú za cieľ výraznejšie zachovanie svetového dedičstva na Zemi. Podľa nich sú vyčlenené chránené územia a lokality, ktoré nie sú kategóriou chráneného územia podľa zákona č. 543/2002 Z. z., ale tvoria významnú základňu pre rozvoj vedy a prezentácie ochrany prírody v zahraničí. Tieto územia môžu súčasne patriť aj do národnej sústavy chránených území, alebo do navrhovanej európskej súvislej sústavy chránených území NATURA 2000.

12.3.1. Ramsarské lokality

V zmysle Dohovoru o mokradiach, majúcich medzinárodný význam, najmä ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor) sa v riešenom území nachádzajú 4 územia – Alúvium Rudavy, Dunajské luhy, Niva Moravy a Šúr.

Alúvium Rudavy

Dátum zapísania	17.2.1998
Výmera lokality	560 ha
Okres	Malacky, Senica
Stručná charakteristika	Časť neregulovaného toku rieky Rudava (ľavostranný prítok Moravy), ktorý preteká cez viate piesky Záhorskej nížiny na západnom Slovensku, a časť toku Rudávky. Zachovalý komplex meandrujúcich tokov a priľahlých mokradí sprevádzaný svojráznou vegetáciou so vzácnymi spoločenstvami; reprezentatívna ukážka ekosystému malých nížinných tokov s lužnými lesmi, mokrými lúkami, močiarmi a rašelinnými spoločenstvami, ktoré sa striedajú so suchomilnými spoločenstvami viatych pieskov.

Dunajské luhy

Dátum zapísania	26.5.1993
Výmera lokality	14 488 ha
Okres	Bratislava II, Bratislava V, Dunajská Streda, Komárno, Senec
Stručná charakteristika	Hlavný tok rieky Dunaj a jej ľavý breh v pohraničnej polohe pozdĺž hraníc s Maďarskom (80 km úsek medzi Bratislavou a Zlatnou na Ostrove), s dobre vyvinutým systémom ramien, mŕtvych ramien, piesčitých a štrkových brehov. Územie je tvorené lužnými lesmi, močiarmi a mokrými lúkami, ktoré poskytujú biotop pre mnohé vzácne a ohrozené druhy rastlín a živočíchov. Prevažná časť územia leží v CHKO Dunajské luhy s prísnejšou ochranou niektorých lokalít.

Niva Moravy

Dátum zapísania	26.5.1993
Výmera lokality	5 380 ha
Okres	Bratislava IV, Malacky, Senica, Skalica
Stručná charakteristika	Územie zahŕňa slovenský úsek rieky Morava medzi Brodským a ústím do Dunaja a najcennejšiu časť nivy pri hraniciach s Českou republikou a Rakúskom, so zachovalými a vyvinutými komplexmi rôznych mokradí – tokov, kanálov, ramien, močiarov, periodických mlák, mokrých lúk a pasienkov, lužných lesov a pod. Väčšia časť leží v území CHKO Záhorie a zahŕňa aj niektoré rezervácie.

Šúr

Dátum zapísania	2.7.1990
Výmera lokality	1 136,6 ha
Okres	Pezinok, Senec
Stručná charakteristika	Izolovaný komplex jelšového slatinného lesa, najväčší a najzachovalejší na Slovensku a v strednej Európe, obklopený zamokrenými lúkami a pasienkami, tokmi, kanálmi, vodnými

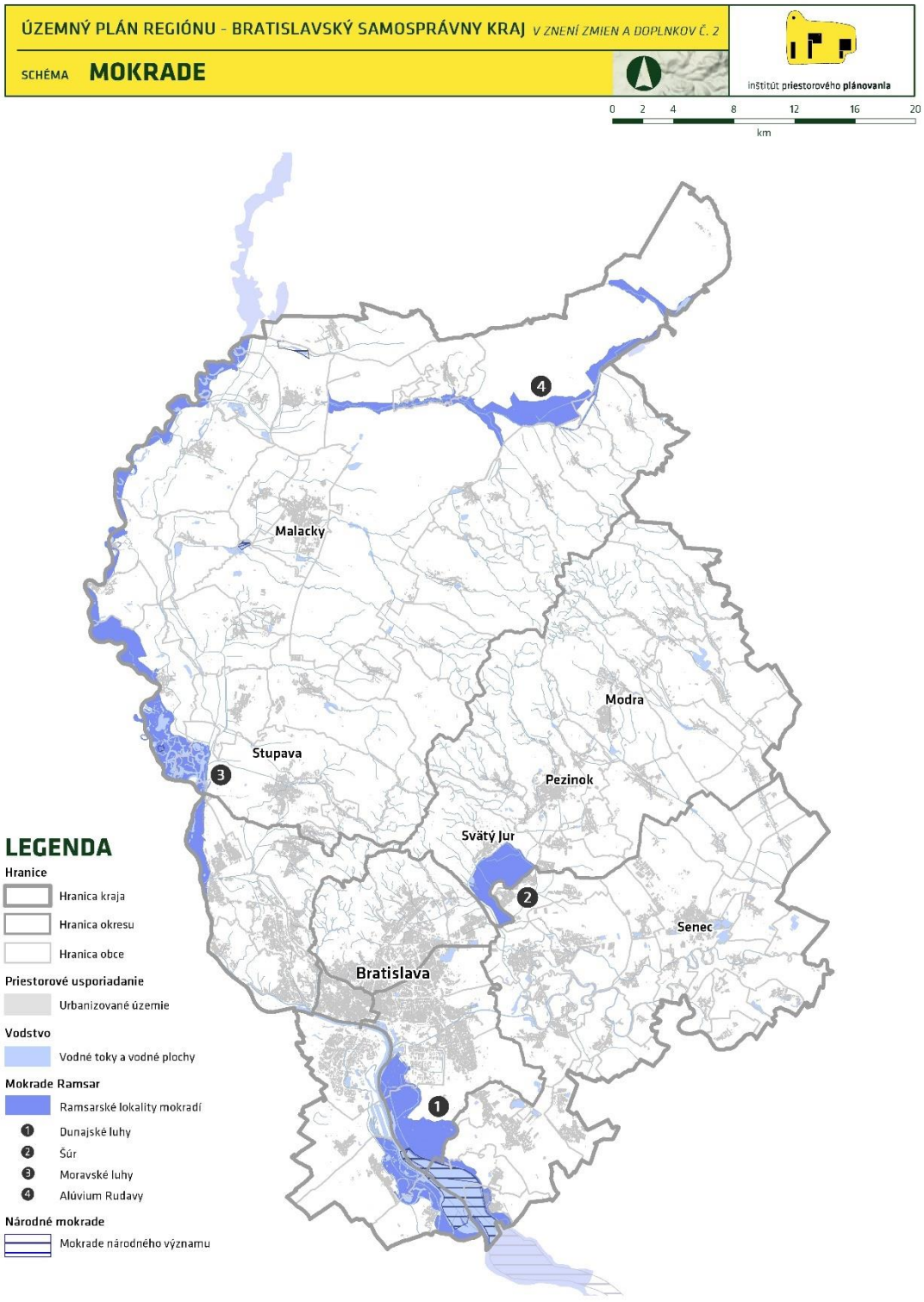
	plochami a zvyškom nížinného teplomilného dubovo-brestového lesa v depresii západnej časti Podunajskej roviny pozdĺž východných svahov Malých Karpát na juhozápadnom Slovensku. Cenné biotopy pôvodných, vzácnych a ohrozených druhov a spoločenstiev s veľkým hydrologickým významom. Národná prírodná rezervácia.

12.4. Národne významné mokrade

Podľa podkladov ŠOP SR (~~november 2009~~máj 2022) sa v riešenom území nachádza niekoľko mokradí, ktoré sú významné z celoslovenského pohľadu.

Sú to mokrade významom presahujúce jeden okres, kraj alebo geomorfologický celok. Ide o lokality charakteristické pre Slovensko z hľadiska botanického, zoologického, limnologického alebo hydrologického, najmä prírodné a prírode blízke mokrade charakteristické pre väčší biogeografický celok. Do tejto kategórie patria tiež mokrade s podstatnou hydrologickou, biologickou alebo ekologickou úlohou v prirodzenom fungovaní veľkého povodia. Patria sem aj špecifické typy mokradí, vzácne alebo neobvyklé na území Slovenska.

V riešenom území sa nachádza 5 národne významných mokradí – Hrušovská nádrž, Jakubov – rybníky, Zdrž vodného diela Gabčíkovo, Koniarka – lužný les a Abrod.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA MOKRADE
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Svätý Jur
Senec
Bratislava
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Priestorové usporiadanie
Urbanizované územie
Vodstvo
Vodné toky a vodné plochy
Mokrade Ramsar
Ramsarské lokality mokradí
1 Dunajské luhy
2 Šúr
3 Moravské luhy
4 Alúvium Rudavy
Národné mokrade
Mokrade národného významu

12.5. Ochrana drevín

Za chránené stromy sa v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny môžu vyhlásiť kultúrne, vedecky, ekologicky, krajinotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradí. Za chránené stromy možno vyhlásiť aj stromy rastúce na lesnej pôde.

V riešenom území sa nachádza ~~35~~32 chránených stromov na 28 lokalitách vymedzených ich ochrannými pásmami chránených stromov, ktoré sú vedené v Katalógu chránených stromov Štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody a krajiny.

Prehľad chránených stromov je uvedený v prílohe tohto dokumentu.

12.6. Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability je taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine.

Územný systém ekologickej stability je definovaný ako vzájomne prepojený súbor prirodzených a pozmenených, avšak prírode blízkych ekosystémov, ktoré udržujú prírodnú rovnováhu. Vymedzenie ÚSES zabezpečuje zachovanie a reprodukciu prírodného bohatstva, priaznivé pôsobenie na okolité menej stabilné časti krajiny a vytvorenie základov pre mnohostranné využívanie krajiny.

Ochrana krajiny je založená na princípe zachovania územného systému ekologickej stability, ktorý zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Podľa Koncepcie ochrany prírody a krajiny (schválenej 24. 5. 2006 vládou SR uznesením č. 471) sú základné ciele premietnuté v dokumentoch ochrany prírody a krajiny, a to v Genereli nadregionálneho územného systému ekologickej stability schválenom vládou SR, a v projektoch regionálneho a miestneho systému ekologickej stability.

Tvorba projektov ÚSES sa v Slovenskej republike realizovala systémom „zhora nadol“, od Generelu nadregionálneho ÚSES-u (GNÚSES) cez regionálne až miestne ÚSES. Prvky nadregionálneho ÚSES boli charakterizované v Genereli nadregionálneho ÚSES SR (GNÚSES), ktorý vláda schválila uznesením vlády SR č. 319 27.4.1992. V nadväznosti na tento dokument boli vypracované v rokoch 1993-1995 podľa jednotnej metodiky Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska (38 okresov podľa bývalého územnosprávneho členenia).

V rokoch 2019 a 2020 bola spracovaná aktualizácia dokumentácií RÚSES pre jednotlivé okresy SR v rámci projektu Spracovanie dokumentov regionálnych územných systémov ekologickej stability pre potreby vytvorenia základnej východiskovej bázy pre reguláciu návrhu budovania zelenej infraštruktúry (RÚSES II). Dokumenty RÚSES okresov Malacky, Pezinok, Senec a samostatne pre mesto Bratislava (okresy Bratislavy I – V) však neboli schválené k dátumu návrhu tejto aktualizácie ÚPN-R BSK.

V rámci spracovávania územnoplánovacích dokumentácií veľkých územných celkov Slovenska bola koncepcia ÚSES zapracovaná do ÚPN VÚC jednotlivých krajov. Schválené RÚSES-y boli použité ako záväzné územnoplánovacie podklady.

V Bratislavskom kraji boli spracované tieto dokumentácie RÚSES:

Návrh regionálneho územného systému ekologickej stability Bratislavského regiónu vychádza z dokumentov:

RÚSES Bratislava – vidiek (Staníková, a kol., 1993)

RÚSES Bratislava (Králik a kol., 1994)

RÚSES Galanta (Liška a kol. 1994)

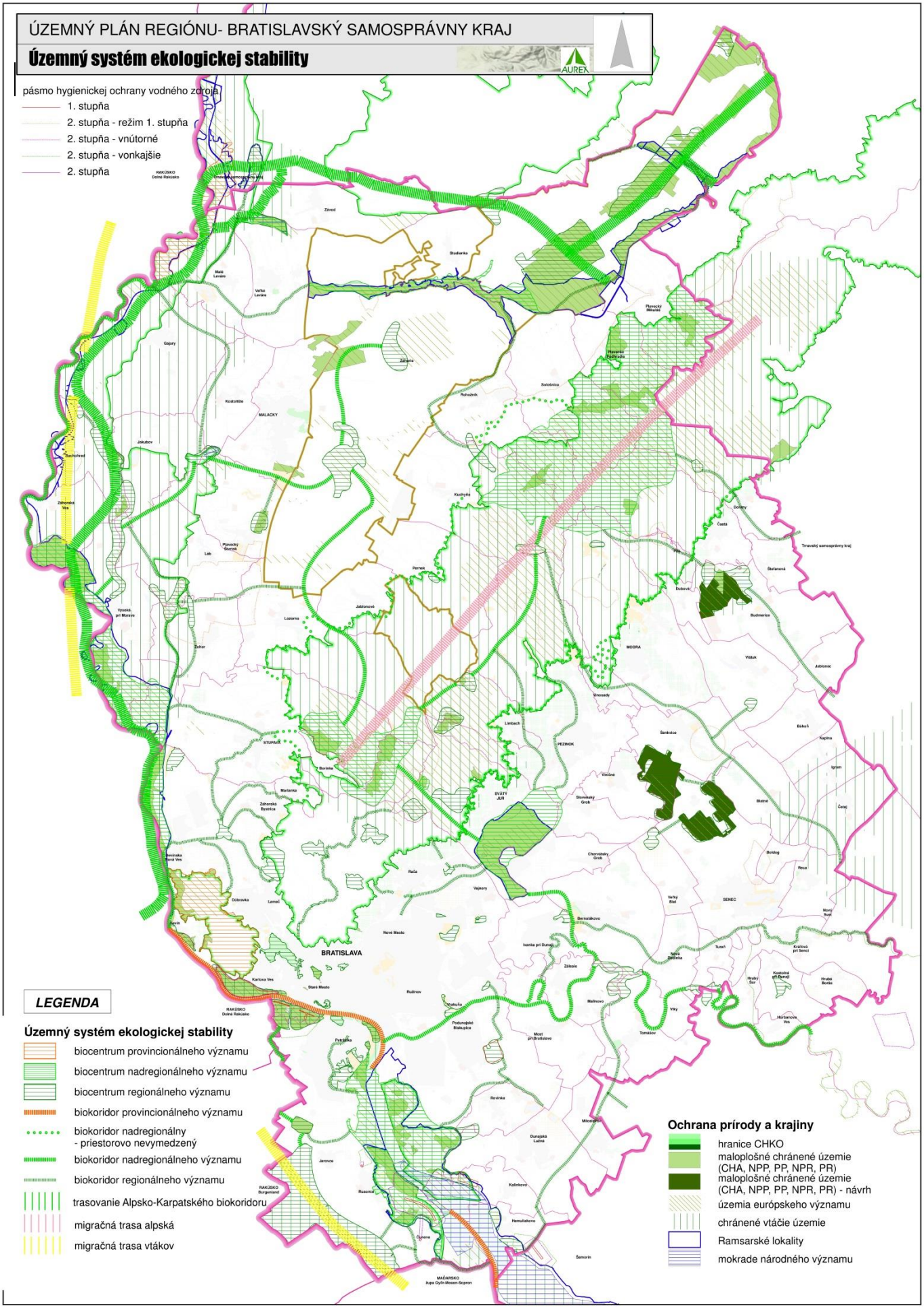
RÚSES Dunajská Streda (Izakovičová, a kol. 1994)

RÚSES Bratislava – vidiek – záhorská časť (Regioplán, 1995)

NRÚSES RÚSES Bratislava – vidiek – záhorská časť (Regioplán, 1995)

Tieto dokumentácie slúžili ako podklad aj pri návrhu RÚSES pre ÚPN VÚC Bratislavský kraj (Aurex, spol. s r.o., 1998).

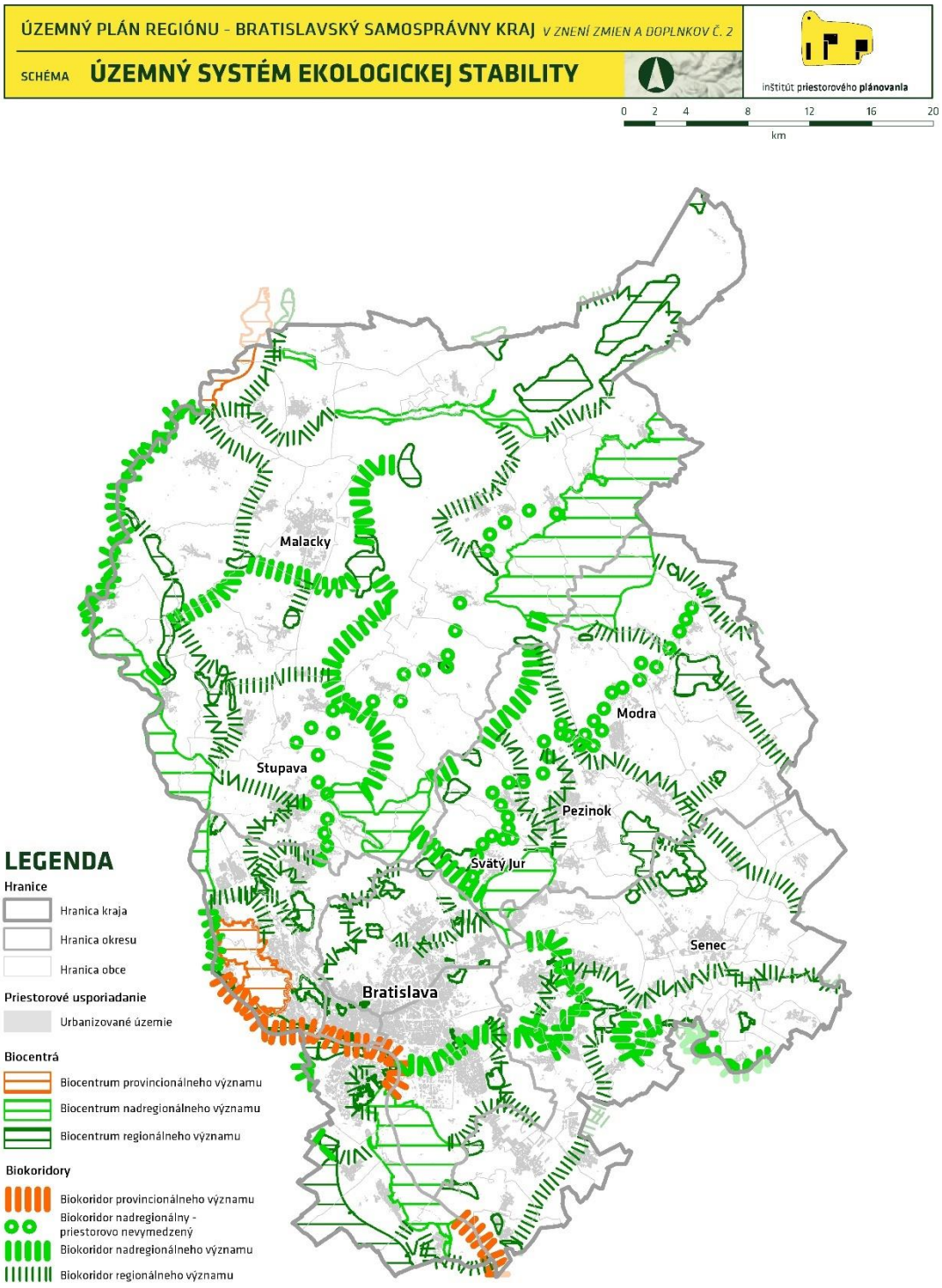
V rokoch 2000 – 2001 bol Generel nadregionálneho ÚSES aktualizovaný a zapracovaný do Koncepcie územného rozvoja Slovenska (KURS) 2001. Aktualizácia GNÚSES bola následne zapracovaná aj do dokumentácií „Implementácia územných systémov ekologickej stability (ÚSES) – Aktualizácia prvkov regionálneho ÚSES“ pre mesto Bratislava a okresy Malacky, Pezinok a Senec, ktoré boli spracované Slovenskou agentúrou životného prostredia v rokoch 2005 – 2006. Ide však o dokumentácie, ktoré neboli riadne prerokované a schválené a teda predstavujú nezáväzný informatívny podklad. Návrh prvkov RÚSES v rámci Aktualizácie prvkov regionálneho ÚSES však reflektuje aj zmeny, ktoré boli vyhotovené na základe aktualizácie GNÚSES z roku 2000 – 2001, a ktoré boli zároveň premietnuté do KURS (2001). Okrem uvedených skutočností zohľadňujú návrhy aj aktualizovaný priemet ÚSES v Atlase krajiny SR (MŽP SR, SAŽP, 2002) a reálny stav druhotnej krajinnej štruktúry v riešenom území. Tieto dokumentácie však zatiaľ neboli schválené a nepredstvujú teda záväzný podklad pri spracovaní územného plánu.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU- BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
Územný systém ekologickej stability
AUREX
pásmo hygienickej ochrany vodného zdroja
1. stupňa
2. stupňa - režim 1. stupňa
2. stupňa - vnútorné
2. stupňa - vonkajšie
2. stupňa
BRATISLAVA
LEGENDA
Územný systém ekologickej stability
biocentrum provincionálneho významu
biocentrum nadregionálneho významu
biocentrum regionálneho významu
biokoridor provincionálneho významu
biokoridor nadregionálny - priestorovo nevymedzený
biokoridor nadregionálneho významu
biokoridor regionálneho významu
trasovanie Alpsko-Karpatského biokoridoru
migračná trasa alpská
migračná trasa vtákov
Ochrana prírody a krajiny
hranice CHKO
maloplošné chránené územie (CHA, NPP, PP, NPR, PR)
maloplošné chránené územie (CHA, NPP, PP, NPR, PR) - návrh
územia európskeho významu
chránené vtáčie územie
Ramsarské lokality
mokrade národného významu

Koncepcia tvorby prvkov RÚSES sa vo významnej miere opiera o nadradený systém ekologickej stability – Generel nadregionálneho ÚSES. Na území Bratislavského kraja sa nachádzajú významné nadregionálne biocentrá – Dolnomoravská niva, Šúr a Roštún a nadregionálne biokoridory – tok rieky Moravy a Dunaja, prepojenie Dolnomoravskej nivy s Malými Karpatmi, prepojenie Malých Karpát so Šúrom, prepojenie biocentier Malých Karpát a tok Malého Dunaja.

Vymedzenie skladobných prvkov RÚSES na území Bratislavského kraja je zobrazené v grafickej časti. Bližšie je problematika RÚSES uvedená v Krajinnoekologickom pláne.

Celý súbor biocentier a biokoridorov spolu tvorí dôležitý komplex slúžiaci pre migráciu rôznych druhov organizmov. V riešenom území sa nachádzajú významné alpské prvky (územie Malých Karpát) ako aj niektoré dôležité migračné trasy vtákov (cez oblasti chránených vtáčích území). Významnou migračnou trasou zloženou z viacerých prvkov územného systému ekologickej stability je Alsko-Karpatský biokoridor, ktorý prepája územie Slovenska a Rakúska.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Svätý Jur
Senec
Bratislava
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Priestorové usporiadanie
Urbanizované územie
Biocentrá
Biocentrum provincionálneho významu
Biocentrum nadregionálneho významu
Biocentrum regionálneho významu
Biokoridory
Biokoridor provincionálneho významu
Biokoridor nadregionálny - priestorovo nevymedzený
Biokoridor nadregionálneho významu
Biokoridor regionálneho významu

12.7. Strety vybraných stresových faktorov s prvkami ochrany prírody – konfliktné uzly

Konfliktné uzly nadregionálnej a regionálnej infraštruktúry s prvkami ochrany prírody sú uvedené v nasledujúcej tabuľke a grafickej schéme. Ide o základné, rámcové poukázanie na možnosť stretov rozvoja infraštruktúry s ochranou prírody z pohľadu mierky územného plánu regiónu. Najkritickejšími úsekmi sú miesta, preklenutie Dunaja (diaľnica D4 Jarovce – Ivanka sever a zámer novej železničnej dráhy) a rieky Morava (diaľnica D4 Devínska Nová Ves – št. hr. SR/RR). Detailnejšie posúdenie stretov navrhovaného rozvoja a riešenie týchto konfliktov bude musieť byť predmetom podrobnejších dokumentácií a najmä hodnotení v rámci SEA a EIA jednotlivých aktivít.

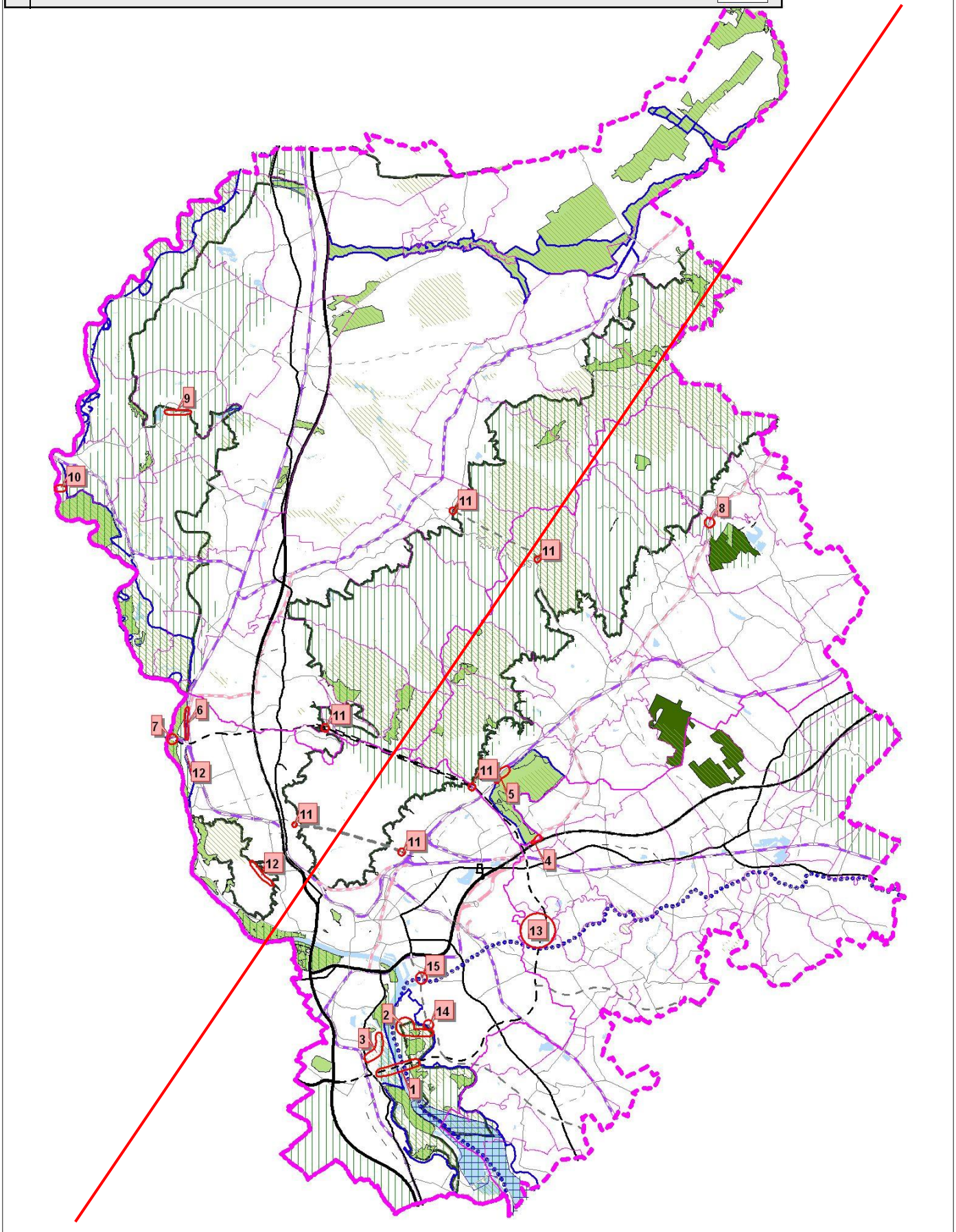
Číslo	Názov	Problém	Navrhované opatrenie
~~1~~	~~MČ Jarovce – návrh D4, navrhovaného plynovodu s CHKO, CHVÚ, ÚEV a Ramsarskou lokalitou~~	~~navrhovaná diaľnica D4, a navrhovaného plynovodu pretína viacero chránených území~~	~~zvážiť trasovanie, vybrať riešenie, ktoré čo najmenej negatívne vplýva na chránené územia~~
1	MČ Jarovce – navrhované elektrické vedenie, navrhovaná železničná trať s CHKO, CHVÚ, ÚEV a Ramsarskou lokalitou	navrhované 110 kV elektrické vedenie, a navrhovaná železničná trať ŠRT pretína viacero chránených území	zvážiť trasovanie, vybrať riešenie, ktoré čo najmenej negatívne vplýva na chránené územia
2	MČ Ružinov – plynovod a elektrické vedenie s CHKO Dunajské luhy a lokalitou Ramsarskej konvencie Dunajské luhy	1.alternatíva navrhovaného plynovodu a 400 kV elektrického vedenia okrajovo prechádza hranicou CHKO Dunajské luhy a lokalitou Ramsarskej konvencie Dunajské luhy	prehodnotiť trasovanie plynovodu
3	MČ Petržalka, Jarovce – navrhované elektrické vedenie s ÚEV Bratislavské luhy	navrhované 400kV a 100kV elektrické vedenie prechádza územím európskeho významu Bratislavské luhy	prehodnotiť trasovanie elektrického vedenia, čo najmenej zasiahnuť lužné lesy
4	Svätý Jur – ~~miestna komunikácia a~~ regionálna železnica s NPR Šúr a jej OP	navrhovaná ~~miestne komunikácie a~~ regionálna železnica prechádza NPR Šúr a jej ochranným pásmom	vybrať variant najmenej zaťažujúci životné prostredie na základe EIA
5	Svätý Jur – navrhovaný štvorpruh s NPR Šúr a jej ochranným pásmom	navrhovaný obchvat obcí Svätý Jur a Pezinok zasahuje do NPR Šúr a jej ochranného pásma	použiť pri výstavbe technológie čo najmenej zasahujúce do biotopov NPR Šúr, zachovať najhodnotnejšie biotopy
6	MČ Dev. N. Ves – cesta 3 triedy s CHVÚ	navrhovaná cesta 3. triedy tesne míňa hranice CHVÚ Záhorské Pomoravie	pri výstavbe rešpektovať hranice CHVÚ a čo najmenej doň zasahovať, rešpektovať vyhlášku ktorou bolo CHVÚ vyhlásené
7	MČ Dev. N. Ves – návrh D4 s CHA Devínske alúvium Moravy	navrhovaná diaľnica D4 pretína chránený areál	zvážiť možnosť pretrasovania D4 severnejšie alebo navrhnúť zmenu hraníc chráneného areálu
8	Dubová – regionálna železnica s CHVÚ	navrhované prepojenie regionálnej železnice prechádza CHVÚ Malé Karpaty	pri výstavbe rešpektovať hranice CHVÚ a čo najmenej doň zasahovať, rešpektovať vyhlášku ktorou bolo CHVÚ vyhlásené
9	Jakubov – cesta 1. triedy s CHKO a CHVÚ	navrhovaný obchvat obce Jakubov prechádza CHKO Záhorie a CHVÚ Záhorské Pomoravie	prehodnotiť trasovanie obchvatu
10	Záhorská Ves – navrhované elektrické vedenie a cesta 2.triedy s lokalitou Ramsar, CHKO, CHVÚ	navrhované 400kV elektrické vedenie a cesta 2.triedy prechádza na jednom mieste viacerými typmi ochrany	pri výstavbe pristupovať citlivo najmä v Ramsarskej oblasti Alúvium Moravy
11	navrhované vstupy do tunela (Vajnory, Marianka)	navrhované tunelové vstupy variantného cestného prepojenia cez Malé Karpaty	pri výstavbe pristupovať citlivo najmä v chránených územiach
12	Dúbravka – 110 kV vedenie	navrhované elektrické vedenie	možnosť v alternatívnom

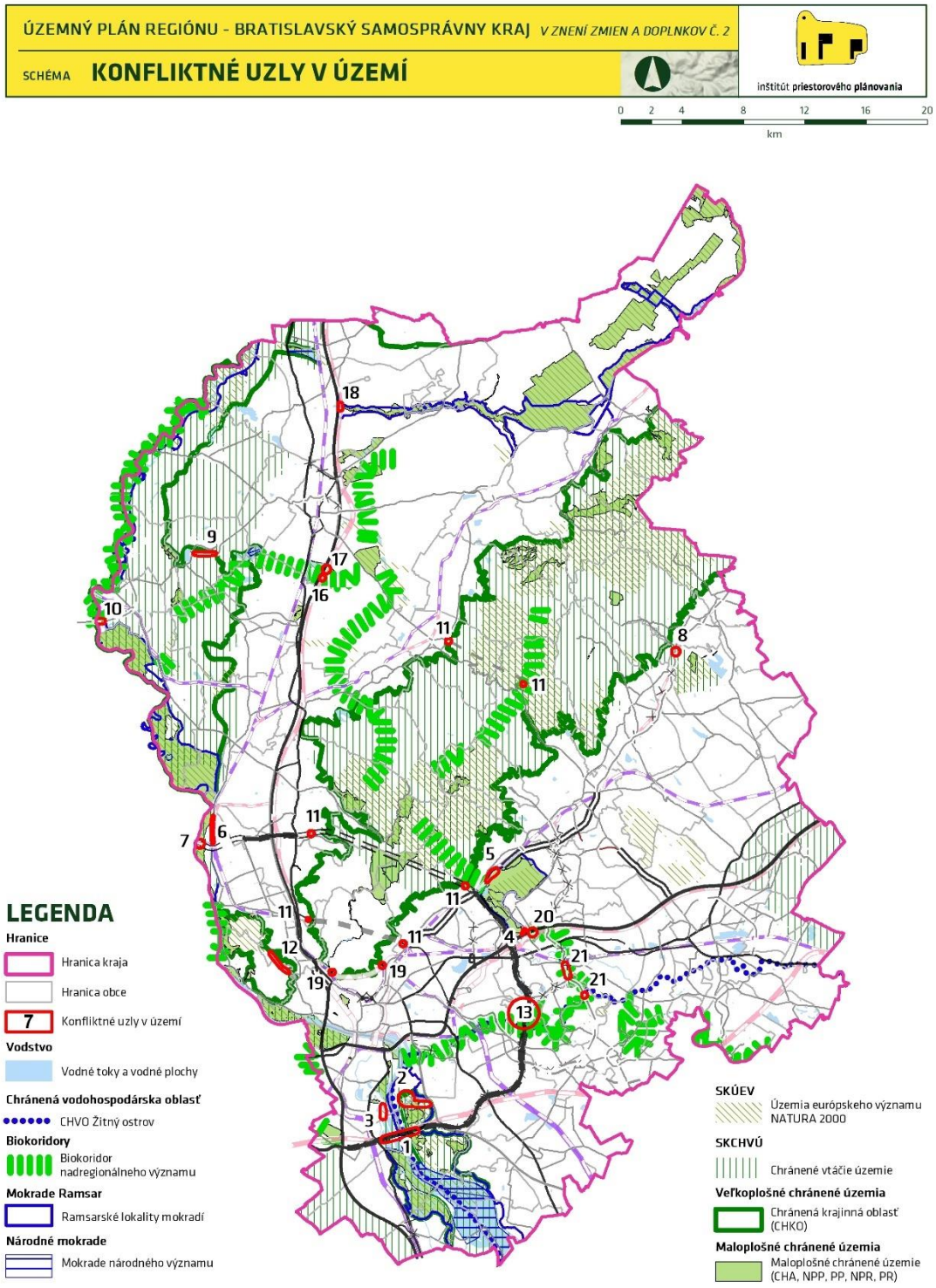
Číslo	Názov	Problém	Navrhované opatrenie
		prechádza CHKO Malé Karpaty	trasovaní mimo územia CHKO Malé Karpaty
13	Letisko Milana Rastislava Štefánika	rozvoj letiska	opatrenia podľa výsledkov hodnotenia vplyvov na životné prostredie (EIA)
~~14~~	~~MČ Ružinov – stret s navrhovanou R7 s ÚEV a Ramsarskou loklaitou~~	~~navrhované rýchlostná cesta R7 je v tesnom dotyku s územím európskeho významu Biskupské luhy a Ramsarskou lokalitou Dunajské luhy~~	~~pri výstavbe pristupovať citlivo najmä v Ramsarskej oblasti~~
~~15~~	~~MČ Ružinov – sret s navrhovanou R7 s NRBk Malý Dunaj~~	~~navrhovaná rýchlostná cesta pretína biokoridor nadregionálneho významu Malý Dunaj~~	~~k lokalite je potrebné pristupovať citlivo z hľadiska zachovania brehových porastov~~
16	Záhorie (vojenský obvod) – železničná trať – koridorová s NRBk Dolnomoravská niva – Malacky – Široké	navrhovaná železničná trať – koridorová pretína NRBk Dolnomoravská niva – Malacky – Široké	k lokalite je potrebné pristupovať citlivo najmä z hľadiska zachovania porastov
17	Záhorie (vojenský obvod) – železničná trať – koridorová s CHA Marhécke rybníky	navrhovaná železničná trať – koridorová prechádza CHA Marhécke rybníky	prehodnotiť trasovanie
18	Záhorie (vojenský obvod) - železničná trať - koridorová s CHA Rudava	navrhovaná železničná trať - koridorová prechádza CHA Rudava	prehodnotiť trasovanie
19	vstup do tunela	železničné prepojenie cez Malé Karpaty	-
20	Chorvátsky Grob - železničná trať - koridorová a cesta 3.triedy s NRBk Strmina - Šúr - Malý Dunaj	navrhovaná železničná trať - koridorová a cesta 3.triedy pretína NRBk Strmina - Šúr - Malý Dunaj	k lokalite je potrebné pristupovať citlivo najmä z hľadiska zachovania porastov
21	Ivanka pri Dunaji – cesta 2.triedy s NRBk Strmina - Šúr - Malý Dunaj	navrhovaná cesta 2.triedy pretína biokoridor nadregionálneho významu Strmina - Šúr - Malý Dunaj	k lokalite je potrebné pristupovať citlivo najmä z hľadiska zachovania porastov
21	Malinovo – cesta 2.triedy s NRBk Malý Dunaj	navrhovaná cesta 2.triedy pretína biokoridor nadregionálneho významu Malý Dunaj	k lokalite je potrebné pristupovať citlivo najmä z hľadiska zachovania porastov

Tabuľka obsahuje najmä strety stresových faktorov s prvkami ochrany prírody a krajiny. Je však zrejmé, že niektoré navrhované dopravné trasy, ako napr. D4, ~~alebo R7~~ budú mať vplyv na environmentálne podmienky v dotknutých mestách a obciach. Pre každý úsek je alebo bude spracovaná štúdia posudzovania vplyvov na životné prostredie, ktorá podrobnejšie určí najmenej zaťažujúci variant a podmienky výstavby.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ M 1 : 200 000

Konfliktné uzly v území

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA KONFLIKTNÉ UZLY V ÚZEMÍ
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica obce
7 Konfliktné uzly v území
Vodstvo
Vodné toky a vodné plochy
Chránená vodohospodárska oblasť
CHVO Žitný ostrov
Biokoridory
Biokoridor nadregionálneho významu
Mokrade Ramsar
Ramsarské lokality mokradí
Národné mokrade
Mokrade národného významu
SKÚEV
Územia európskeho významu NATURA 2000
SKCHVÚ
Chránené vtáčie územie
Veľkoplošné chránené územia
Chránená krajinná oblasť (CHKO)
Maloplošné chránené územia
Maloplošné chránené územie (CHA, NPP, PP, NPR, PR)

13. Návrh koncepcie ochrany a využitia kultúrneho dedičstva

Koncepcia ochrany a využívania kultúrneho dedičstva v Bratislavskom kraji vychádza z kultúrneho dedičstva ako základnej kultúrno-historickej hodnoty územia, ktorej neoddeliteľnou a nosnou súčasťou je pamiatkový fond, chránený v zmysle zákona č. 49/2002 Z. z. z 19. decembra 2001 o ochrane pamiatkového fondu v jeho neskoršom znení č. 479/2005 Z. z., zákona č. 208/2009 Z. z. a zákona č. 262/2011 Z. z. a podľa všeobecne záväzných právnych predpisov na jeho vykonanie (ďalej pamiatkový zákon)

- Kultúrne dedičstvo je predmetom medzinárodných dohovorov o ochrane kultúrneho dedičstva, architektonického či archeologického dedičstva, kde pomocou kultúrnych a historických hodnôt územia i objektov je definovaný ich obsah.
- Pamiatkový fond je definovaný v pamiatkovom zákone a je vymedzený národnými kultúrnymi pamiatkami a pamiatkovými územiami, ktoré majú alebo budú mať vyhlásené ochranné pásma.

Ochrana kultúrneho dedičstva vychádza z ochrany kultúrno-historického potenciálu územia ako nosnej historickej, ako aj súčasnej činnosti človeka v území, ktoré upravoval – upravuje a využíval – využíva. V územnej štruktúre Bratislavského kraja je kultúrne dedičstvo dané štruktúrou kultúrnej krajiny, kde historické štruktúry osídlenia s mestami, obcami či inými typmi sídelných štruktúr sa vytvárali od praveku po súčasnosť. Z hľadiska historického vývoja za historické sídelné a stavebné štruktúry musíme považovať už aj štruktúry osídlenia do 60 – 70-tych rokov 20. storočia, kedy sa najviac prejavili devastačné zásahy do historickej sídelnej štruktúry zmenou vlastníctva, zmenou organizácie hospodárskej činnosti či demografického, sociálneho i sociologického vývoja. Obdobie po roku 1989 zmenou spoločensko-ekonomických a najmä vlastníckych vzťahov nie je pre stav pamiatkového fondu a kultúrneho dedičstva uspokojivý~~í~~, lebo v celoštátnom priemere je cca 25% NKP v narušenom a dezolátnom stavebno-technickom stave.

Z tohto dôvodu pri rozvoji územia na krajskej a od toho odvíjajúcej sa aj okresnej alebo regionálnej či zonálnej úrovni, ako aj v jednotlivých mestách a obciach je potrebné zabezpečiť ochranu a optimálne využívanie kultúrneho dedičstva a pamiatkového fondu tak, aby v nezmenenej forme i obsahu, ale v lepšom stave boli súčasťou ako krátkodobých, strednodobých, ale aj dlhodobých hospodárskych a územných plánov všeobecne.

Kultúrne dedičstvo a pamiatkový fond má význam aj v hospodárskej činnosti kraja, kde pre oblasť rozvoja turizmu a rekreácie je nezastupiteľné.

Rozsah a obsah kultúrneho dedičstva je širší ako len legislatívne chránený pamiatkový fond a v rámci medzinárodných dohôd je rámcovo charakterizované kultúrne dedičstvo. Tieto hodnoty tvoria historické a kultúrne štruktúry vytvorené predchádzajúcimi generáciami bez ohľadu na dobu a miesto ich vzniku. Predstavujú hmotné i nehmotné hodnoty: hnuteľné i nehnuteľné veci a predmety, jednotlivé objekty, ucelené súbory a komplexy.

Pritom nehmotnú časť tvoria rôzne druhy jazykových, literárnych a interpretačných prejavov, diela dramatického, hudobného a tanečného umenia, zvyky a tradície, historické udalosti, ale aj zemepisné, katastrálne a miestne názvy.

Hmotnú časť kultúrno-historických hodnôt v území reprezentujú archívne dokumenty, knižničné fondy, diela písomníctva, kinematografie, scénografie, televízna a audiovizuálna tvorba, diela výtvarného a úžitkového umenia, zbierky múzeí a galérií, historická urbanistická, architektonická a stavebná štruktúra, ale aj štruktúry

poznané či nepoznané nachádzajúce sa pod úrovňou terénu, ktoré sa zisťujú metódami archeologického výskumu – pri akýchkoľvek zásahoch pod terén označované ako archeologické kultúrne dedičstvo.

Hmotná časť kultúrneho dedičstva v Bratislavskom kraji sa uplatňuje zachovanými historickými urbanisticko-architektonickými štruktúrami s historickou stavebnou štruktúrou, ktoré reprezentujú územia historických miest a obcí s ich „genius loci“, architektonické pamiatky a diela ľudového staviteľstva, archeologické lokality a nálezy, pamiatky vedy a výroby, historické záhrady a parky, aleje, skupiny stromov, ale i prvky dotvárajúce historické prostredie – stĺpy, súsošia a ďalšia drobná architektúra (prícestné plastiky a kaplnky, fontány, osvetlenie, studne) v nadväznosti na kultúrnu krajinu vyhodnotenú podľa medzinárodne platných kritérií. Tieto štruktúry sú najlepšie zachytené v historických katastrálnych mapách a ich protokoloch z konca 18. až do konca 19. storočia, ktorých originály sú uložené v Ústrednom archíve geodézia~~a~~e a kartografie v Bratislave.

Špecifikovanie kultúrneho dedičstva a pamiatkového fondu vychádza z dokladov celkového vývoja na území kraja a to najmä jeho sídelnej štruktúry v nadväznosti na ZACHOVANÝ ÚZEMNÝ KULTÚRNO – HISTORICKÝ POTENCIÁL, ktorý je daný nasledovnou štruktúrou chráneného i nechráneného stavebného fondu a jeho dotvárajúcimi prvkami:

- pamiatkový fond chránený
- chránené územia – pamiatkové rezervácie (PR), pamiatkové zóny (PZ) a ochranné pásma (OP),
- chránené súbory a solitéry národných kultúrnych pamiatok (NKP), ako výberová kategória historických vecí hnuteľných i nehnuteľných a ich ochranné pásma,
- chránený pamiatkový fond situovaný pod terénom každej obce či mesta a patria sem všetky evidované a neevidované – potenciálne archeologické nálezy a náleziská
- ostatné kultúrno-historické štruktúry, ktoré nie sú v zmysle uvedeného zákona chránené, ale sú nositeľmi historicko-kultúrnych hodnôt v území resp. sú to územia s väzbou na kultúrno-historický potenciál, v základe špecifikovaný v Koncepcii územného rozvoja Slovenska:
- historické jadrá miest a obcí, vrátane významných častí mimo intravilánov – areály kalvárií, cintorínov a pod.,
- doplňujúce a sezónne prvky osídlenia viažuce sa najmä k časti kraja s charakterom vidieka,
- špecifické prvky osídlenia: technické diela a stopy historickej výrobnej činnosti, mlyny, prírodné umelé prvky – hate, nádrže, regulačné kanály, aleje a pod.

Tieto štruktúry však nie sú chápané ako samostatné prvky alebo solitéry, ale vždy spolu so svojim bezprostredným prírodným okolím, poznamenaným kultivačnou činnosťou človeka.

13.1. Charakteristika kultúrneho dedičstva a pamiatkového fondu kraja

Bratislavský kraj ako najzápadnejšie územie Slovenska na hranici s Rakúskou republikou a Maďarskom vznikol na území strednej časti bývalej Bratislavskej a 3 katastrov z Mošonskej župy novým administratívnym rozčlenením katastrálnych území do 8 okresov, kde najvýznamnejším územím je hlavné mesto SR Bratislava.

Bratislava sa historicky sformovala postupným pričlenením ďalších 12 obcí k pôvodnému územiu kráľovského mesta Bratislavy s hradom a podhradím. Toto územie sa priebežne historicky formovalo od praveku až po súčasnosť, pričom základné kultúrno-historické hodnoty mesta určuje jeho význam ako:

- slobodného kráľovského mesta s privilégiami od roku 1291, ale zisteným a potvrdeným osídlením už od neolitu, neskoršie ako súčasť oppidálnej sústavy podunajských Keltov, významné miesto z doby rímskej s pokračovaním slovanským osídlením v časnom stredoveku až po formovanie osídlenia mnohonárodnostného Uhorska i a významné mesto rakúsko-uhorskej monarchie v trojuholníku – Viedeň – Budapešť – Bratislava,
- bývalého korunovačného sídla Uhorska od 16. do 19. storočia.

K Bratislave patrili mestá Modra, Pezinok, Svätý Jur spolu s bývalými výsadnými mestečkami Devín, Stupava, Malacky, Gajary, Doľany, Častá, Senec, Bernolákovo, bývalé samostatné obce, dnes mestské časti Bratislavy – Čunovo, Devínska Nová Ves, Dúbravka, Jarovce, Karlova Ves, Lamač, Podunajské Biskupice, Rača, Rusovce, Vajnory, Záhorská Bystrica. Ostatné obce sú historické vidiecke sídla s kedysi významným podielom v poľnohospodárskej činnosti celého Slovenska.

Kultúrno-historické danosti územia základne formovalo poľnohospodárstvo Podunajskej nížiny s výrazným vinohradníctvom na južných svahoch Malých Karpát a lesohospodárstvom i poľnohospodárstvom Záhorskej nížiny a Malých Karpát. K tomu sa formovala aj štruktúra historického osídlenia so zachovanými historickými urbanistickými, architektonickými a stavebnými štruktúrami s ich väzbou na okolité krajinné prostredie, v ktorom na úpätiach Malých Karpát sú situované komplexy hradov. V štruktúre osídlenia kraja v oblasti Záhoria vznikli špecifické uzavreté usadlosti s kaplnkami, v ktorých sa od 16. storočia usadzovali Habáni – anabaptisti. Boli nedomácou a remeselníckou skupinou obyvateľstva, ktorí sa tu usadili na základe povolenia príslušného majiteľa územia.

Viac ako 60 % obcí a miest má zákonom chránené kultúrno-historické hodnoty v území. Ostatná sídelná štruktúra – teda skoro 40% je podľa zachytených historických udalostí a historického stavebného fondu potenciálom kultúrneho dedičstva.

Na území Bratislavského samosprávneho kraja sa v roku 2020 nachádzalo ~~1685~~2015 nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, z toho ~~1265 v okresoch Bratislava I. až II.~~1 205 v MČ Bratislava-Staré Mesto, resp. 1 456 v meste Bratislava, ~~249~~291 v okrese Pezinok, ~~51~~84 v okrese Senec a ~~120~~184 v okrese Malacky. Tieto pamiatkové objekty pozostávajú zo solitérnych architektonických, stavebných, výtvarných a technických diel, ľudovej architektúry, historickej zelene a archeologických pamiatok. Ich súčasťou sú väčšinou hnuteľné kultúrne pamiatky, ktorých v Bratislavskom kraji je 549 čo predstavuje 1402 pamiatkových hnuteľných predmetov, ale sú aj samostatné výnimky, kedy stavebná časť nemusí byť nehnuteľnou NKP.

Z pamiatkového fondu v Zozname svetového dedičstva UNESCO sa ~~zatiaľ nenachádza žiadna nehnuteľná kultúrna pamiatka, ale~~ od roku 2021 nachádza Gerulata v MČ Bratislava-Rusovce ako súčasť Hranice Rímskej ríše – Dunajský Limes (západná časť) – rímske antické pamiatky pozdĺž Dunaja (Nemecko, Rakúsko a Slovensko).

~~v~~Vytipované na zápis do zoznamu sú:

- ~~Limes Romanus – rímske antické pamiatky pozdĺž Dunaja ako medzinárodný projekt,~~
- Pamätník Chatama Sófera v Bratislave,
- Dunajská prírodná a kultúrna krajina (predpokladaný spoločný návrh s Českom, Rakúskom a Maďarskom)..

Zo sídelnej štruktúry kraja sú najvýznamnejšie lokality s národnými kultúrnymi pamiatkami v Bratislave (pamiatková rezervácia a pamiatková zóna CMO) a jej

~~miestnych~~ mestských častiach – pamiatkové zóny Vajnory, Rusovce a Areál rušňového depa v Rači (Východné), areál kaštieľa v Čunove, hrad Devín, rímsky vojenský tábor Gerulata a kaštieľ v Rusovciach, ~~železničné depo ako pamiatková zóna v Rači,~~ údolie Vydrice s nádržami v hornej časti Mlynskej Doliny a začiatok Žitno-ostrovnej protipovodňovej hrádze v Ružinove. Obec Píla s kostolom, hrad Červený Kameň a Modra s pamiatkami Ľ. Štúra, hrad Pajštún, či Biely Kameň nad sv. Jurom, ďalej pamiatkové rezervácie Veľké Leváre a Sv. Jur a pamiatkové zóny Marianka, Pezinok a Modra sú ďalšími najvýznamnejšími lokalitami kraja. Významný kultúrno-historický potenciál sa nachádza na území katastrov miest Malacky, Stupava, Senec a obcí Borinka, Kostolište, Malé Leváre, Plavecké Podhradie, Budmerice, Vinosady, Bernolákovo, Hamuliakovo, Ivanka pri Dunaji, Malinovo, Miloslavov, Veľký Biel atď.

Archeologické kultúrne dedičstvo a archeologické lokality i nálezy

Tento špecifický typ kultúrneho dedičstva a pamiatkového fondu je situovaný pod terénom každej historickej obce či mesta. Tu sa nachádzajú evidované a neevidované – potenciálne archeologické nálezy a náleziská.

V zmysle pamiatkového zákona sú chránené na celom území Slovenska bez rozdielu či sú vyhlásené za kultúrne pamiatky, alebo sú súčasťou kultúrnej pamiatky iného druhu alebo len evidované ako miesta možného nálezu rôznych kultúrnych horizontov z predchádzajúcich období situovaných pod úrovňou terénu.

V rámci rozvojových zámerov kraja sú však limitujúcim faktorom, pretože na miestach s ich existenciou alebo s predpokladom ich existencie nie je možný akýkoľvek odborne neusmernený zásah do terénu, ktorým by sa likvidovali nálezové možnosti resp. realizácia archeologických výskumov. Znamená to, že katastre miest a obcí, kde sú alebo kde sa predpokladá existencia hnuteľných i nehnuteľných vecí viažucich sa k jednotlivým historickým dobám vývoja Slovenska je potrebné pred akýmkoľvek zásahom do terénu vyžiadať si vopred stanovisko Krajského pamiatkového úradu v Bratislave.

Podrobná priestorová identifikácia s previazaním na konkrétnu lokalizáciu v príslušnom katastri a kvalitatívna špecifikácia archeologických lokalít a nálezov sa však môže a musí ďalej vyjadriť v rámci nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie s premietnutím až na presné situovanie v príslušnom katastri a na príslušnej parcele. Ich existencia sa predpokladá na základe písomných prameňov viažucich sa ku každej obci najmä podľa Vlastivedného slovníka obcí 1-3 a Súpisu pamiatok Slovenska 1-3. Priestorová špecifikácia môže byť súčasťou už konkrétneho územného plánu zóny či obce.

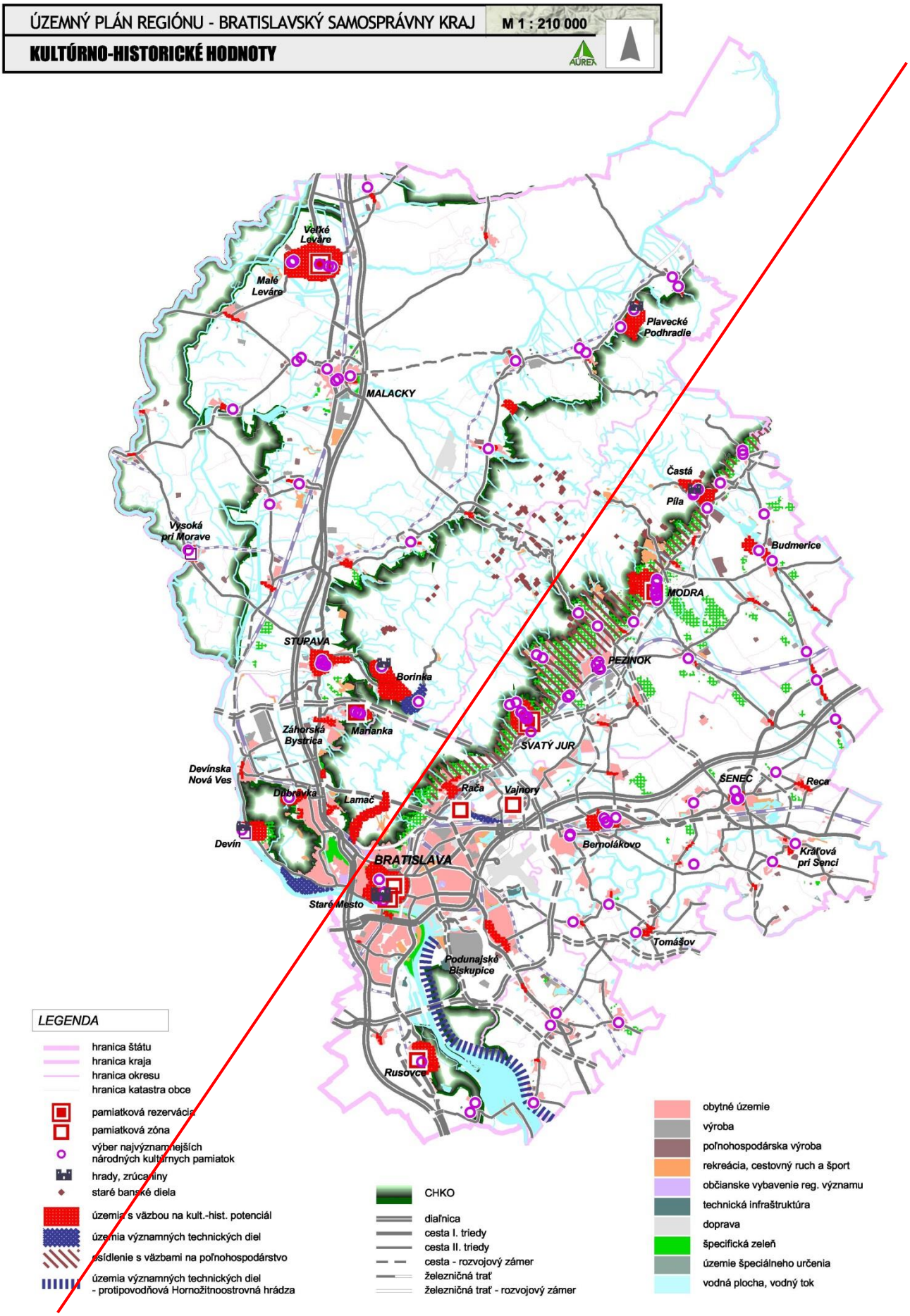
Pamätihodnosti a iný kultúrno-spoločenský potenciál

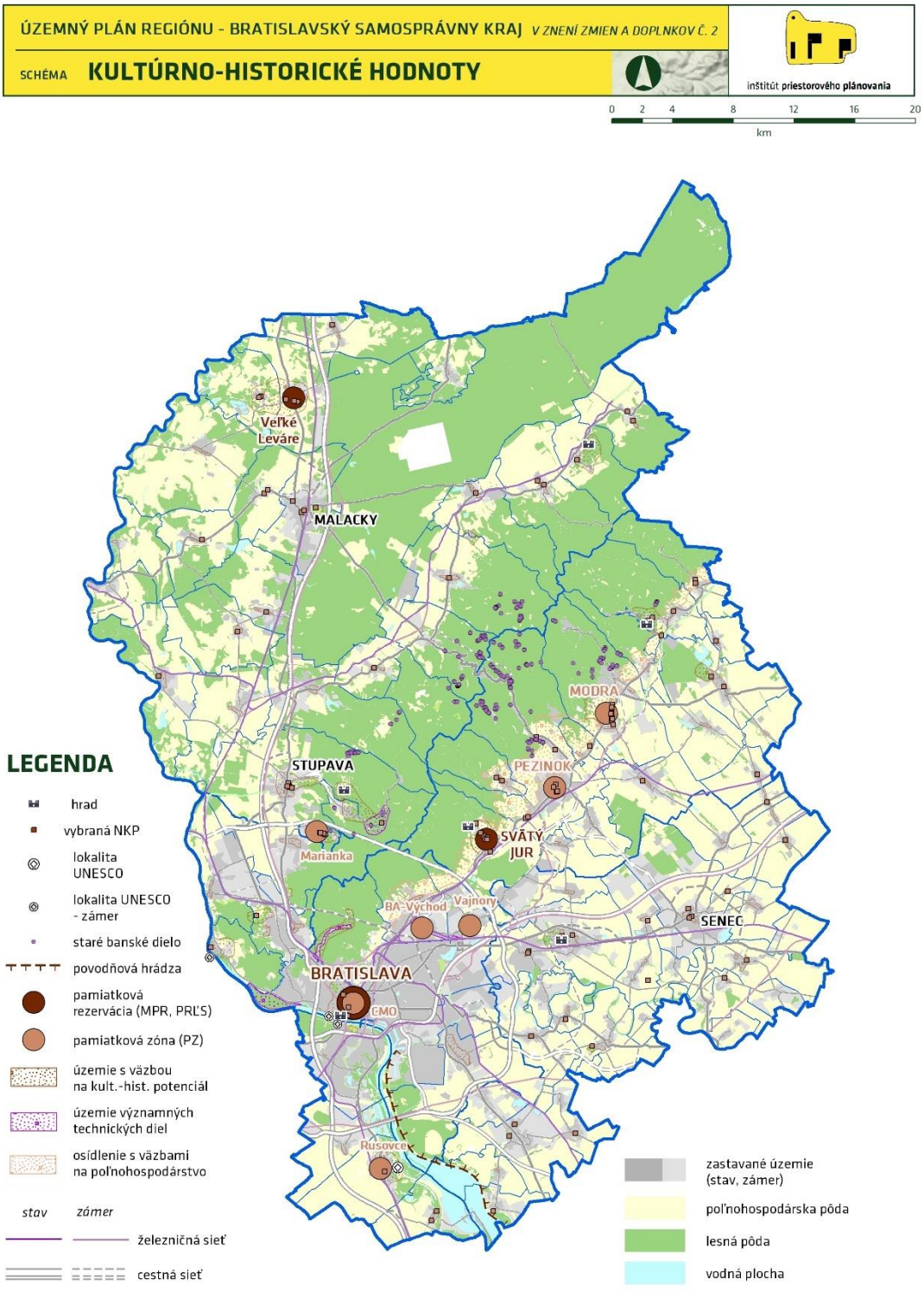
Pamätihodnosti by mali byť súčasťou kultúrneho dedičstva. Bratislavský samosprávny kraj spolu s obcami môže rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení takejto evidencie. Do evidencie pamätihodností obce možno zaradiť okrem hnuteľných vecí a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce. Tento druh ako súčasť kultúrneho dedičstva je evidovaný každou obcou individuálne a je často zverejnený na príslušnej web-stránke obce.

Neoddeliteľnou súčasťou kultúrneho dedičstva kraja sú kultúrne zariadenia a podujatia, ktoré zvýrazňujú význam Bratislavského kraja – múzeá, galérie a samostatné špecializované objekty s expozíciami, ktorých ťažiskom je Bratislava ako sídlo národných kultúrnych inštitúcii – Slovenské národné múzeum ~~a~~, Slovenská

národná galéria, Múzeum mesta Bratislava a Galéria mesta Bratislava. Tieto základné inštitúcie doplňujú aj špecializované expozície v obciach či mestských častiach Bratislavy často s nadväznosťou na národné kultúrne pamiatky.

Výber najvýznamnejších NKP pamiatkového fondu v Bratislavskom kraji a prehľad pamiatkových území je uvedený v prílohe číslo 4 tohto dokumentu.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
M 1 : 210 000
KULTÚRNO-HISTORICKÉ HODNOTY
AUREX
Veľké Leváre
Malé Leváre
Plavecké Podhradie
MALACKY
Častá
Píla
Vysoká pri Morave
Budmerice
MODRA
STUPAVA
PEZINOK
Borinka
Záhorská Bystrica
Marianka
SVÄTÝ JUR
Devínska Nová Ves
Dúbravka
Lamač
Rača
Vajnory
SENEC
Reca
Devín
BRATISLAVA
Bernolákovo
Kráľová pri Senci
Staré Mesto
Tomášov
Podunajské Biskupice
Rusovce
LEGENDA
hranica štátu
hranica kraja
hranica okresu
hranica katastra obce
pamiatková rezervácia
pamiatková zóna
výber najvýznamnejších národných kultúrnych pamiatok
hrady, zrúcaniny
staré banské diela
územia s väzbou na kult.-hist. potenciál
územia významných technických diel
osídlenie s väzbami na poľnohospodárstvo
územia významných technických diel - protipovodňová Hornožitnoostrovná hrádza
CHKO
diaľnica
cesta I. triedy
cesta II. triedy
cesta - rozvojový zámer
železničná trať
železničná trať - rozvojový zámer
obytné územie
výroba
poľnohospodárska výroba
rekreácia, cestovný ruch a šport
občianske vybavenie reg. významu
technická infraštruktúra
doprava
špecifická zeleň
územie špeciálneho určenia
vodná plocha, vodný tok

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA KULTÚRNO-HISTORICKÉ HODNOTY
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Veľké Leváre
MALACKY
MODRA
STUPAVA
PEZINOK
SVÄTÝ JUR
Marianka
BA-Východ
Vajnory
SENEC
BRATISLAVA
CMO
Rusovce
LEGENDA
hrad
vybraná NKP
lokalita UNESCO
lokalita UNESCO - zámer
staré banské dielo
povodňová hrádza
pamiatková rezervácia (MPR, PRĽS)
pamiatková zóna (PZ)
územie s väzbou na kult.-hist. potenciál
územie významných technických diel
osídlenie s väzbami na poľnohospodárstvo
stav
zámer
železničná sieť
cestná sieť
zastavané územie (stav, zámer)
poľnohospodárska pôda
lesná pôda
vodná plocha

14. Návrh rozvoja turizmu, rekreácie a rekreačnej vybavenosti

14.1. Prognózy rozvoja cestovného ruchu/turizmu[33] v celosvetovom meradle

Cestovný ruch/turizmus (ďalej aj CR), šport a rekreácia je vo svete v dlhodobých trendoch rastúcim hospodárskym odvetvím, v súčasnosti je jedným z najväčších svetových generátorov zamestnanosti a príjmov z exportu. Patrí medzi najsilnejšie svetové ekonomické odvetvia. ~~Podľa Svetovej rady pre cestovanie a cestovný ruch (WTTC[34]) má v súčasnosti zamestnanosť v oblasti CR podiel takmer 7-8 % na celkovej zamestnanosti a podiel CR na tvorbe svetového HDP predstavuje 3-5 % a 30 % svetového exportu služieb.~~ V rámci EÚ odvetvie cestovného ruchu zamestnáva 22,6 milióna ľudí, čo predstavuje 11,2 % celkovej zamestnanosti EÚ. V roku 2019 prispelo 9,5 % k HDP EÚ, pomáha v podpore vyváženej regionálnej štruktúry a pozitívne vplýva na regionálny rozvoj. CR však výrazne poznamenala pandemická situácia COVID-19 (2019-2022), kedy nastal až 72 % pokles globálneho turizmu („návrat" CR o 30 rokov späť). Postupná revitalizácia sa očakáva až v roku 2023. Aj preto bola v priebehu roku 2021 uvedená nová stratégia EU Strategy for Sustainable Tourism (2020/2038(INI)). Hlavným cieľom je integrovať ekonomické, environmentálne a sociálne štatistiky ohľadom CR a následne využiť takto nazbierané poznatky pre zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho CR a vytvárať vyšší počet pracovných miest pri súčasnom zabezpečovaní trvalo udržateľného rastu CR v rámci Európy.

Podľa otvoreného listu kampane „Svetoví lídri za cestovný ruch" (28.02.2011) cestovný ruch poskytuje zároveň významné príležitosti pre spravodlivý príjem, sociálnu ochranu, rodovú rovnosť, osobnostný rozvoj a sociálnu inklúziu.

Podľa údajov World Travel Organisation (UNWTO[35]) je zaznamenaný nárast CR – tzv. „zeleného" (udržateľného, šetrného, integratívneho), kam možno zaradiť ekoturizmus, vidiecky, kultúrny, športový, konferenčný turizmus, cykloturistiku, pešiu turistiku, zimnú bežeckú turistiku, individuálne poznávacie cesty, a pod.

Narastá rozvoj turizmu podporovaný miestnymi komunitami a silnie vytváranie väzieb medzi príjmami z turizmu a podporou rozvoja kvality miestneho prostredia z týchto zdrojov. Pre účastníkov CR sú zaujímavé poznatky o navštívenej krajine, regióne, lokalite, charakter, zvyky obyvateľstva, miestna kultúra, história, tradície, folklór, gastronómia, ... (poznávací turizmus). Vyhľadávané sú menej frekventované vidiecke oblasti s menšou koncentráciou ľudí.

~~Podľa prognózy Svetovej organizácie turizmu (UNWTO) bude turizmus do roku 2020 najrýchlejšie rásť práve v regiónoch stredovýchodnej a južnej Európy. Európska komisia vypracovala obnovenú politiku európskeho CR s názvom „Posilnenie partnerstva v európskom turizme". Jej hlavným cieľom je zvyšovať konkurencieschopnosť európskeho CR a vytvárať vyšší počet pracovných miest pri súčasnom zabezpečovaní trvalo udržateľného rastu CR v rámci Európy.~~

[33] V texte sa používa termín cestovný ruch a turizmus ako synonymum

[34] ~~Svetová organizácia cestovného ruchu (UNWTO) je odbornou organizáciou OSN a vedúcou medzinárodnou organizáciou v oblasti cestovného ruchu. Svetová rada pre cestovanie a cestovný ruch (WTTC) je globálne fórum pre podnikateľských lídrov v cestovnom ruchu~~

[35] Svetová organizácia cestovného ruchu (UNWTO) je odbornou organizáciou OSN a vedúcou medzinárodnou organizáciou v oblasti cestovného ruchu. Svetová rada pre cestovanie a cestovný ruch (WTTC) je globálne fórum pre podnikateľských lídrov v cestovnom ruchu

14.2. Významné dokumenty týkajúce sa rozvoja cestovného ruchu/turizmu na Slovensku a z nich vyplývajúce východiská

Segment turizmu/cestovného ruchu je v podmienkach SR kodifikovaný zákonom č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu.

Pre oblasť rozvoja CR/turizmu na Slovensku bolo spracovaných viacero dokumentov. Reálny stav v úrovni CR je však naďalej otázny, pretože je značný rozdiel medzi spracovanými stratégiami, koncepciami, opatreniami, skutočnou podporou rozvoja CR a samotným prístupom domácich obyvateľov ku hodnotám vlastnej krajiny, ku kvalite a realizácii podnikateľských zámerov.

Napriek tomu sú tieto dokumenty východiskami pre koncepciu rozvoja CR na území Bratislavského kraja. Sú to:

- Stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2020, schválená uznesením vlády SR č. 379/2013 z 10. júla 2013,
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja 2021-2027,
- Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v Bratislavskom kraji do roku 2030, Úrad Bratislavského samosprávneho kraja, 2022,
- Stratégia rozvoja turizmu v Bratislavskom kraji do roku 2020 (2015),
- Mapovacia štúdia cestovného ruchu Slovenska (2021),
- Marketingová stratégia destinácie Bratislavský región (2018)..
- Národný program rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike,
- ~~Stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2013, schválená uznesením vlády SR č. 632 dňa 24.8. 2005,~~
- ~~Nová stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2013, schválená uznesením vlády SR č. 417 zo dňa 9.5. 2007,~~
- ~~Štátna politika cestovného ruchu Slovenskej republiky, prijatá vládou SR 9.5. 2007 (je v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR na roky 2006 – 2010),~~
- ~~Slovensko: Krajina s potenciálom (ideový koncept prezentácie Slovenska, MZV SR, rok 2011),~~
- ~~Program rozvoja cestovného ruchu SR, a možnosti podpory jednotlivých subjektov v SR na roky 2007-2013,~~
- ~~Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v Bratislavskom samosprávnom kraji, schválená uznesením Zastupiteľstva BSK č.69/2005 z 21.9.2005,~~
- ~~Stratégia rozvoja cestovného ruchu Bratislavského samosprávneho kraja 2007-2013, projekt spolufinancovaný európskymi spoločenstvami podporený z ERDF v rámci JPD NUTS II – Bratislava Cieľ 2, spracovaný 13.8.2008,~~
- Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, MH SR, spracoval Ústav turizmu, s.r.o., AUREX spol. s r.o., 2005,
- Stratégie rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky do roku 2020, schválená uznesením vlády SR č. 379/2013 z 10. júla 2013,
- Stratégia rozvoja turizmu v Bratislavskom kraji do roku 2020, spracoval Odbor cestovného ruchu a kultúry, Úrad Bratislavského samosprávneho kraja, 2015,
- Stratégia rozvoja vidieka Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2016 – 2020, spracovateľ: VVMZ spol. s r. o., 2016

Ďalej sú to územnoplánovacie dokumentácie:

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS), v znení zmien a doplnkov KURS 2011 schválená uznesením vlády SR č. 1033 zo dňa 30. októbra 2001 a jej záväzná časť, vyhlásená nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z.,
- Zmeny a doplnky č.1 záväznej časti KURS 2001, vyhlásené Nariadením vlády SR č. 461/2011 zo dňa 16.11.2011,
- ÚPN VÚC Bratislavského kraja (AUREX spol. s r.o., 1997) v súhrnom znení zmien a doplnkov (AUREX spol. s r.o.),
- Územné plány miest a obcí Bratislavského samosprávneho kraja,
- Územný plán regiónu Bratislavský samosprávny kraj – Zadanie, jún 2011.

Medzinárodné dokumenty

- ~~Svetová charta pre trvalo udržateľný rozvoj (1995)~~
- Agenda 2030
- Globálny etický kódex cestovného ruchu – The Global Code of Ethics for Tourism, UNWTO,
- Stratégia EÚ pre udržateľný cestovný ruch – EU Strategy for Sustainable Tourism (2020/2038(INI)).

Základné ciele a východiská týchto dokumentov, ktoré boli východiskom pri návrhu koncepcie CR/turizmu v ÚPN-R BSK sú uvedené v prílohe tohto dokumentu.

14.3. Hlavné problémy a z nich vyplývajúce východiská podľa dokumentov týkajúcich sa rozvoja CR na Slovensku

V prílohe tohto dokumentu v tabuľke „Pozitívne a negatívne javy v rozvoji cestového ruchu v Bratislavskom kraji s dosahom na územnoplánovací proces“ sú uvedené problémové javy CR/turizmu, športu a rekreácie v riešenom území. Z uvedených problémových javov vyplývajú východiská pre funkcie CR/turizmus šport a rekreácia.

Hlavné východiská

- Cieľom rekreačnej /turistickej aktivity je pobyt v hodnotnom / udržiavanom / esteticky príťažlivom / harmonickom prírodnom / kultúrnom / historickom prostredí zastavaných území a voľnej krajiny.
- Cestovný ruch/turizmus sa rozvinú len v tých oblastiach, ktoré budú vykazovať znaky hodnotného, udržiavaného, esteticky príťažlivého, biologicky rozmanitého prírodného kultúrno-historického prostredia.

14.4. Potenciál územia BSK z hľadiska rozvoja cestovného ruchu/turizmu

Hlavný potenciál územia BSK možno vyjadriť nasledovne:

- územie BSK ako súčasť ponuky trilaterálneho regiónu pre turistov (Viedeň, Eisenstadt, Neziderské jazero, Šopron, Győr, Dunajské ramená a lužné lesy na slovenskej aj maďarskej strane, Bratislava, Malé Karpaty)
- výrazné zastúpenie charakterovo kontrastných rekreačno-turistických prostredí – (veľko-) mestského a vidieckeho, vrátane prihraničných kontaktov, horského i pri vodných tokoch a vodných plochách, kultúrno-historického i prírodného,
- možnosti cezhraničných kontaktov:
  - vodný tok Morava – Devínska Nová Ves, Vysoká pri Morave, Záhorská Ves, (Rakúsko), vodný tok Dunaj – MČ Bratislava – Devín, hraničné priechody Kittsee, Rajka (Rakúsko, Maďarsko),

- všetky druhy dopravy medzinárodného významu, lokálne železničné trate (aj t. č. nefunkčné), obnova prevádzky na trati Zohor – Plavecké Podhradie, turistický vlak s väčšou prepravnou kapacitou pre bicykle,
- Bratislava a Dunaj marketingové značky pre slovenský turizmus, výstavnícke a veľtržné centrum, atraktívna destinácia pre mladých s možnosťou športu, zábavy,
- rozsiahle lokality prímestskej rekreácie pri Bratislave,
- významné lokality s ponukou kultúry (opera, vážna hudba, balet, folklór), histórie a tradície (Bratislava, Devín, Veľké Leváre, Svätý Jur, Pezinok, Červený Kameň, Bernolákovo), gastronómie (Bratislava, Malokarpatská vínna cesta, Slovenský Grob), spoločenských aktivít (Bratislava) napr. golf, rybolov, poľovačky, rafting, vodné športy, aquapark, autocross, ...
- rozhodujúca destinácia Slovenska pre kultúrno-poznávací, obchodný, služobný konferenčný, kongresový turizmus, cykloturizmus (predĺženie Medzinárodnej dunajskej cyklocesty Passau – Viedeň až do Budapešti, EV6 – Dunajská cyklistická cesta, Medzinárodná cyklotrasa železnej opony ICT EV13)
- významná „riečna“ lokalita na Dunaji, Morave, Malom Dunaji – pre veľké výletné osobné lode, pre malé plavidlá, pre pobytový turizmus orientovaný na vodné športy,
- vinohradnícke a vinárske tradície v záhorskom a trnavskom regióne, možnosti rozvoja agroturistických aktivít,
- ideálne geografické podmienky pre cyklistiku, cykloturistiku, pre vodácku turistiku, vodné športy,
- ideálne geografické podmienky pre nenáročnú horskú pešiu turistiku, hustá sieť rekreačných trás a rekreačných a turistických lokalít v Malých Karpatoch,
- vodné nádrže, štrkoviská, rybníky, početné ramená vodných tokov.

Perspektívne nosné formy cestovného ruchu na území BSK:

Nosné formy cestovného ruchu /turizmu

- letná rekreácia v horách – horská turistika a celý rad voľnočasových aktivít,
- mestský a kultúrno-poznávací, kongresový cestovný ruch, vzhľadom na nárast voľného času ide o produkty budúcnosti,
- kúpanie a zdravotný cestovný ruch – klasické formy a wellness (relax, fitnes, prevencia, kondícia, atď.), prudko rastie v celosvetovom rozsahu,
- cestovný ruch pri vodných plochách – kúpanie, vodné športy,
- cykloturistika, hipoturistika – horská i v nížinnej poľnohospodárskej krajine,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika, vrátane vinárstva,

Doplnkové formy cestovného ruchu /turizmu:

- zimné horské športy – zimná turistika, doplnkové športové a relaxačné aktivity,
- hobby turizmus, rôzne alternatívne (soft) formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, na rôzne športy orientovaný cestovný ruch
- Diaspora tourism, Ascetic Tourism a pod..

14.5. Širšie územné a funkčno-priestorové vzťahy

Špecifická geografická poloha BSK

- špecifické postavenie BSK v rámci Slovenska a stredo-podunajského regiónu,

- prihraničná poloha kraja k susediacemu Rakúsku a Maďarsku,
- poloha kraja v podunajskom sídelnom páse minimálne stredoeurópskeho významu, v úseku Viedeň – Bratislava – Győr – Budapešť,
- lokalizácia v priestore Centrope
- poloha kraja na hranici troch etník (slovanské, germánske, maďarské) a donedávna aj dvoch rozdielnych ekonomicko-politických systémov,
- okrajová územná poloha kraja a hlavného mesta SR Bratislavy,
- geografické danosti – európskeho veľtoku Dunaja prechádzajúceho krajom,
- obojstranné rekreačno-turistické záujmové územia – na jednej strane Viedeň, časť Dolného Rakúska, Burgenland, severozápadný cíp Maďarska, na druhej strane územia BSK, vrátane časti Žitného ostrova a vodného diela Gabčíkovo,
- uplatnenia všetkých druhov dopravy medzinárodného významu.

Významné dopravné trasy prechádzajúce územím BSK:

- významné európske cestné koridory typu E a TEN-T,
- medzinárodné multimodálne dopravné koridory ~~IV., V.a, VII.~~ TEN-T Orient/East-Med, Baltic Adriatic, Rhine-Danube,
- diaľnica D2 (od Břeclavi pokračujúca cez Rusovce do Maďarska),
- diaľnica D1 (Bratislava – Považie),
- diaľnica D4 (~~Petržalka – Parndorf – Wien~~Hranica Rakúsko/Slovensko – Petržalka – Podunajské Biskupice – Vajnory – Rača),
- rýchlostná cesta R7 (Bratislava – Šamorín – Holice)
- plánované úseky rýchlostných ciest R1 (smer Nitra) a R7 (smer Lučenec),
- cesty I., II. a III. triedy,
- nadregionálne železničné trate ~~M~~č. 126 (110), 125 (120), 120 (130), 127 (137) základné, doplnkové trate ŽSR, aj vo väzbe na Rakúsko (ÖBB) a Maďarsko (MÁV), osobitný význam má prepojenie Bratislava – Wien, zámerom je vysokorýchlostné prepojenie hlavných miest štátov V4 a taktiež prepojenie letísk Wien Schwechat (VIE) – ~~Ivanka~~ Bratislava M. R. Štefánika (BTS),
- medzinárodná vodná cesta Dunaj – Mohan – Rýn,
- letecké spoje, letisko M. R. Štefánika Bratislava~~, športové letiská Dubová, Senica, Kráľová pri Senci~~ a letisko Dubová~~,~~
- turistické spojenie Bratislava -Viedeň, Bratislava -Budapešť, sezónne trajekt Devín – Hainburg a.d. Donau, prístav medzinárodnej a vnútroštátnej osobnej vodnej dopravy sa navrhuje umiestniť do areálu dnešného terminálu Danubius a zóny Pribinova,
- trasy vodáckej turistiky, prístavy malých rekreačných plavidiel – zámery vodáckych prístavísk /lodeníc /táborísk na Dunaji, na Malom Dunaji, na Morave, najmä v mieste sútoku Dunaja a Moravy (na území MČ Bratislava – Devín),
- medzinárodné cyklotrasy EuroVelo: EuroVelo 6 – Dunajská cyklistická cesta, EuroVelo 13 – Cesta Železnej opony (ICT), spájajúce celoeurópsku sieť cyklotrás

Významné rekreačné ciele v širšom turistickom záujmovom území BSK

- Športový a voľnočasový rezort X Bionic Sphere v Šamoríne (TTSK),
- Profesionálny a univerzálny motoristický areál Slovakia Ring v obci Orechová Potôň (TTSK),
- Gazárka, Tomky, Buková – vodné plochy na Záhorí a v Malých Karpatoch

- Jahodník, Smolenice, Dobrá voda – horské rekreačné oblasti, kultúrno-historické pamiatky, prírodné zaujímavosti
- Šajdíkove Humence, Skalica, Sekule, Trnava, Piešťany, Hrubá Borša, Báč, Sedín, Ivanka pri Nitre, Lužianky – golfové areály (návrh alebo v realizácii)
- vodný tok Morava – cykloturistika pozdĺž Moravy
- úpätie Malých Karpát – vinohradnícke obce
- Vincov les (Sládkovičovo), Galanta, Dunajská Streda, Veľký Meder, Topoľníky – termálne kúpaliská /aquaparky
- Dunaj, Morava, Malý Dunaj – vodné športy, vodácka turistika
- poľovnícke a rybárske revíry
- Bezovec, Javorina – lyžiarske terény
- Hainburské kopce s vinohradníckymi obcami, lokality a ich okolie – Hainburg an der Donau a okolie (Carnuntum), Neziderské jazero (Eisenstadt), Viedeň (Rakúsko), Semmering (Alpy), Moson, Győr (Maďarsko), oblasti južnej Moravy (Česko), ...

14.6. Členenie riešeného územia z hľadiska rozvoja cestovného ruchu

14.6.1. Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike

Cestovný ruch ako sociálno-ekonomický jav, je previazaný na prírodné a urbanizované prostredie, na demografický a kultúrny vývoj, na rôzne spoločenské, technické a hospodárske odvetvia, infraštruktúru atď.

Preto bola spracovaná Regionalizácia cestovného ruchu v SR (ďalej Regionalizácia) ako dokument, ktorý zbilancoval potenciál CR na Slovensku a poukázal na jeho nosné, perspektívne formy v jednotlivých, vymedzených regiónoch Slovenska.

V rámci spracovania Regionalizácie bolo na Slovensku vymedzených 21 charakteristických regiónov cestovného ruchu.

Regióny cestovného ruchu na Slovensku podľa Regionalizácie cestovného ruchu v SR

Regióny CR I. kategórie	**Regióny CR II. kategórie**	**Regióny CR III. kategórie**	**Regióny CR IV.**
s významom			
medzinárodným	**národným**	**nadregionálnym**	**regionálnym**
Bratislavský	Strednopovažský	Dolnopovažský	**Záhorský**
Podunajský	Severopovažský	Hornonitriansky	Nitriansky
Liptovský	Turčiansky	Gemerský	Ipeľský
Tatranský	Oravský	Pohronský	Hornozemplínsky
	Horehronský	Spišský	Dolnozemplínsky
	Košický		
	Šarišský		

Poznámka: Zvýraznené regióny zasahujú do územia BSK

Príslušnosť Bratislavského kraja podľa regionalizácie cestovného ruchu SR:

- Bratislavský región – Bratislava, okresy Pezinok, Senec, mesto Stupava
- Podunajský región – okres Senec (južná časť pri Dunaji)
- Záhorský región – okres Malacky

Príslušnosť Bratislavského kraja podľa kategorizácie cestovného ruchu v SR:

- Územia I. kategórie s medzinárodným významom – Bratislava, okresy Pezinok, Senec, mesto Stupava

- Územia IV. kategórie s regionálnym významom – okres Malacky

14.7. Rozvoj cestovného ruchu/turizmu na úrovni regiónov BSK

Regióny CR zasahujúce do územia Bratislavského kraja predstavujú funkčno-priestorový systém rekreácie a turizmu so vzájomne prepojenými cieľmi rekreačného a poznávacieho turizmu. Regióny CR na území Bratislavského kraja sa členia na bratislavský, malokarpatský, podunajský a záhorský[36]. Jadrom systému je bratislavský región, tvorený mestom Bratislava – hlavný cieľ /východisko turizmu a zdroj návštevníkov za rekreačným pobytom do okolia mesta a do celého kraja. Bratislava je križovatkou všetkých druhov dopravných trás a súčasne východiskovým bodom rozvojových sídelných pásov.

~~Hlavné rekreačné prvky bratislavského regiónu:~~

- ~~mesto Bratislava – centrum, historická časť MČ Devín, sútok Dunaja a Moravy, prímestské rekreačné pásmo Devínskych a Malých Karpát,~~
- ~~Zlaté piesky, pravý breh Dunaja (most Lafranconi – Čunovo), územia pozdĺž tokov Dunaj a Morava.~~

~~Hlavné rekreačné prvky malokarpatského regiónu:~~

- ~~Malé Karpaty, horský pás a vinohradnícke osídlenie na úpätí Karpát,~~
- ~~časti Malých Karpát: nad Svätým Jurom, Pezinkom (Limbach, Kučišdorfská dolina, Baba) a nad Modrou (Harmónia, Piesky, Červený Kameň /Píla).~~

~~Hlavné rekreačné prvky podunajského regiónu:~~

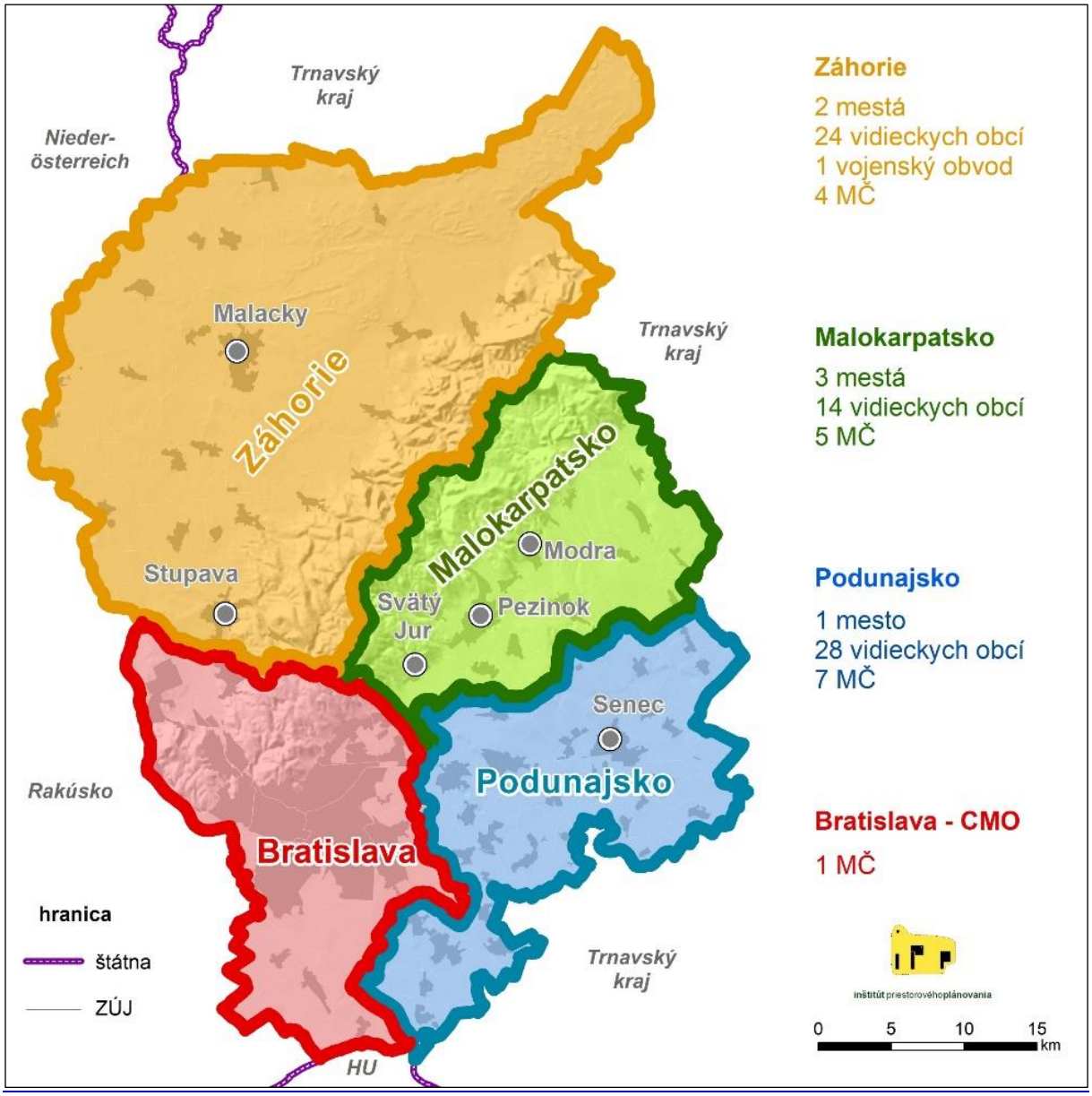
- ~~Podunajská nížina rozdelená Malým Dunajom na severnú seneckú časť a južnú žitnoostrovnú časť spolu s Malým Dunajom,~~
- ~~časť podunajského územného pásu s obojstranným pobrežím,~~
- ~~mesto Senec so športovo-rekreačným strediskom pri vode Slnečné jazerá,~~

~~Hlavné rekreačné prvky záhorského regiónu:~~

- ~~Borská nížina s bormi a obcami západne od Malých Karpát,~~
- ~~údolie Stupavského potoka s Borinka, Košiariskom,~~
- ~~časť pomoravského územného pásu s ľavostranným pobrežím.~~

[36] V Stratégii rozvoja turizmu v Bratislavskom kraji do roku 2020 špecifikované ako: Hlavné mesto BRATISLAVA, MALOKARPATSKO, PODUNAJSKO, ZÁHORIE.

Regióny turizmu Bratislavského kraja

Zdroj: Transdanube.Pearls (2018)

Prírodné atraktivity v Bratislavskom kraji podľa regiónov CR

Bratislava	**Záhorie (Okres Malacky)**
Malé Karpaty: Devínska hradná skala, Devínska Kobyla, Národný geopark Malé Karpaty, Partizánska lúka, Železná studnička, náučné chodníky v Mestských lesoch Bratislava, Kamzík, Štefánikova magistrála, Kačín (a domček na strome), domček na strome pod Dubmi (lokalita Dlhé lúky), Malý Slavín, Horský park, rozhľadňa na Devínskej kobyle, Skalný nos v Zuckermandli, Kalvária, Kochova záhrada, Lisztova záhrada. **Podunajská nížina: lužné lesy:** Dunaj, Karloveské rameno**,** Sad Janka Kráľa, Botanická záhrada UK, Starý háj, Zrkadlový háj, Drienkový les (Rusovce), Ostrovné lúčky, Kopáčsky ostrov; - **jazerá a kúpaliská:** Zlaté piesky, Kuchajda, Veľký Draždiak, Vajnorské jazero, Štrkovecké jazero, Rusovské jazero, Čunovecké jazerá, Pasienky (kúpalisko). **Záhorie:** Devínske alúvium Moravy, Devínske lúky, Devínske jazero, Cyklistický náučný chodník nivou Moravy (Devín – Moravský sv. Ján).	**Malé Karpaty:** Bridlicová štôlňa Marianka, Medené Hámre, Pod Pajštúnom, Vysoká, Pohanská, Vápenná (Roštún – rozhľadňa), Kršlenica, Veľký Peterklín (rozhľadňa), Deravá skala (Plavecký Mikuláš). **Záhorská nížina:** Cyklistický náučný chodník nivou Moravy (Devín – Moravský Sv. Ján), Sandbergsko – pajštúnsky geopark, Rašelinisko Bezodné (Plavecký Štvrtok); - jazerá, vodné nádrže a kúpaliská: Rekreačná oblasť Rudava (Malé Leváre), Jakubovské rybníky, Kuchyňa, Rohožník (Vývrat), Pieskovňa (Plavecký Štvrtok), Štrkovisko na Židovkách (Vysoká pri Morave), Vodná nádrž Lozorno, Biobazén Borovica, areál Kamenný mlyn, Lábske jazero.
Malokarpatsko (Okres Pezinok)	**Podunajsko (Okres Senec)**
Malé Karpaty: Modranský lesopark, Veľká Homoľa (rozhľadňa), Zochova chata a Harmónia (Modra), Kukla (rozhľadňa), Pezinská Baba, NPR Šúr (Svätý Jur), Národný geopark Malé Karpaty (Prírodný a banský skanzen Budúcnosť, štôlňa Ferdinand, Banícka expozícia Pezinok, Banské náučné chodníky v Pezinku a Modre), Vinohradnícky náučný chodník (Pezinok), Zámčisko. **Podmalokarpatsko a Podunajská nížina:** - jazerá a vodné nádrže: Kučišdorfská dolina (Pezinok a Vinosady), Slnečné údolie (Limbach), Vodná nádrž Budmerice, Vištuk, Harmónia a Zochova chata (Modra).	**Podunajská nížina:** Dunajské lužné lesy, Malý Dunaj; - jazerá a kúpaliská: Slnečné jazerá a Akvapark (Senec), Hlboké jazero (Senec), Nové Košariská (Rovinka a Dunajská Lužná), Ivanka pri Dunaji, Veľký Biel, prírodné náučné chodníky (Malinovo, Čierna voda, Včelárska paseka).

Zdroj: PHRSR BSK (2021) – upravené podľa Marketingová stratégia destinácie Bratislavský región (2018),

Kultúrne a historické atraktivity v Bratislavskom kraji podľa regiónov CR

Bratislava	**Záhorie (Okres Malacky)**
Profánne pamiatky: Bratislavský hrad, Hrad Devín, MPR Bratislava – Stará radnica, Primaciálny palác, Slovenské národné divadlo, Reduta, Slavín, Grasalkovičov palác, Kaštieľ v Rusovciach, Gerulata Rusovce (pamiatka UNESCO), PZ Vajnory, PZ Areál rušňového depa Bratislava-Východ, PZ Rusovce, Kaštieľ v Čunove. **Sakrálne pamiatky:** Katedrála Sv. Martina, Modrý kostolík, Mauzóleum Chatama Sofera, Kostol svätého Víta (Rusovce), Kostol Zvestovania Pána a kláštor menších bratov františkánov, Ondrejský cintorín, Mikulášsky cintorín, Cintorín pri Kozej bráne, židovské cintoríny, Vojenský cintorín, Lurdská jaskyňa. **Múzeá a galérie:** Slovenské národné múzeum, Múzeum mesta Bratislavy, Michalská veža, Danubiana, Slovenská národná galéria, Galéria mesta Bratislavy, Galéria Nedbalka, Železničné múzeum (Rendez). **Iné atrakcie:** Zoologická záhrada, Areál vodných športov Čunovo, vojenské bunkre (Dúbravská Hlavica, Kamzík, Petržalka, Devínska Nová Ves).	**Profánne pamiatky:** Hrad Pajštún, Plavecký hrad, Dračí hrádok (Borinka), Pálfiovský kaštieľ a park v Malackách a Stupave. **Sakrálne pamiatky:** Pútnické miesto a pamiatková zóna v Marianke, - kresťanské chrámy: Kaplnka Svätých schodov v kostole Nepoškvrneného počatia Panny Márie, Kostol Mena Panny Márie; Židovská synagóga v Malackách a Stupave. **Múzeá a galérie:** Habánsky dvor vo Veľkých Leváročh, Pamätná izba Martina Benku v Kostolišti, Múzeum M. Tillnera v Malackách, Uhranské múzeum v Záhorskej Vsi. **Iné atrakcie:** Abeland dedina remesiel a umenia, Adventure Park Karpaty (Kuchyňa), Biofarma Príroda (Stupava), vojenské bunkre (popri riekach Morava a Malina), golf (Eurovalley Golf Park Malacky, Golf Club Pegas Lozorno, Golf Club Carpatia Záhorská Bystrica).
Malokarpatsko (Okres Pezinok)	**Podunajsko (Okres Senec)**
Profánne pamiatky: Hrad Červený Kameň, Budmerický (Pálfiovský) kaštieľ, Pezinský zámok, PZ Modra, MPR Svätý Jur, Hrad Biely Kameň, Kaštieľ v Modre (Malokarpatské osvetové stredisko). **Sakrálne pamiatky:** Kostol sv. Juraja (Svätý Jur), Kostol Nanebovzatia Panny Márie (Pezinok), Kostol Narodenia sv. Jána Krstiteľa (Modra). **Múzeá a galérie:** - Pezinok: Malokarpatské múzeum Pezinok, Šimák zámok Pezinok – Galéria umeleckého skla, Pálffyho expozície, Jawa motorky, Schaubmarov mlyn – Galéria insitného umenia Pezinok, Mestské múzeum v Pezinku, - Modra: Múzeum Ľudovíta Štúra, Múzeum slovenskej keramickej plastiky a Galéria Ignáca Bizmayera, Zoya Museum – Elesko Wine Park. **Iné atrakcie:** Astronomické a geofyzikálne observatórium Modra, Sokoliarsky dvor ASTUR na hrade Červený Kameň, golf (Golf Driving Range Pezinok), športové letisko Dubová.	**Profánne pamiatky:** kaštieľ a park v Bernolákove, Tomášove, Malinove, Veľkom Bieli a Ivanke pri Dunaji; Mohyla gen. M. R. Štefánika a Pamätná izba M.R. Štefánika (Ivanka pri Dunaji), Turecký dom (Senec), Kamenný most v Kráľovej pri Senci. **Sakrálne pamiatky:** kresťanské chrámy v obci Boldog, Hamuliakovo, Most pri Bratislave, Štvrtok na Ostrove; Synagóga v Senci. **Iné atrakcie:** Včelárske múzeum a arborétum včelársky významných drevín (pri Kráľovej pri Senci), Oáza sibírskeho tigra (Kostolná pri Dunaji), golf (Green Resort Hrubá Borša, Black River Golf Bernolákovo, Golfový areál Čierna Voda).

Zdroj: PHRSR BSK (2021) – upravené podľa Marketingová stratégia destinácie Bratislavský región (2018).
Poznámka: PZ – pamiatková zóna, MPR – mestská pamiatková rezervácia

Produktové línie CR podľa regiónov

produktová línia	popis
Bratislava	
P 1 City break	nočný život, architektúra socialistickej éry, gastronómia (víno, puby, kaviarne)
P 2 Športové podujatia medzinárodného a regionálneho významu, športové zážitky	maratóny, rafting v Čunove

produktová línia	popis
P 3 Kultúrne podujatia medzinárodného i regionálneho významu, kultúrne zážitky	Korunovačné slávnosti, Bratislavské hudobné slávnosti, Bratislavské džezové dni, Vianočné trhy, Silvester v Bratislave, Street Art Festival, Bratislavské Kultúrne leto, Farmárske dni, Gurmánske festivaly, Dožinky, Dni vinobrania, festival Biela noc, Svätomartinské dni vína
P 4 Akčné aktivity, zážitky, aktívny šport, pohyb v prírode	ľadový hokej (Tipsport Extraliga – HC Slovan Bratislava, ICE Hockey League – HC Bratislava Capitals), cykloturistika, pešia turistika, trekking, rafting v Čunove, vodné športy Zlaté piesky, rybolov, Dinopark a ZOO
P 5 Významné osobnosti, legendy	hokejové legendy, osobnosti politiky, vedy a techniky, výtvarného umenia , hudby, literatúry, osobnosti kráľovských rodov, šľachtici
P 6 Ekoturizmus	Botanická záhrada, Sad Janka Kráľa, Pozorovanie vtákov pri rieke Morava a Dunaj, geoturizmus (Národný geopark Malé Karpaty)
P 7 Voluntarizmus	CHKO Záhorie, CHKO Malé Karpaty, CHKO Dunajské Luhy, chránené areály, vodné plochy, chránené areály, pamiatkové objekty
P 8 Nákupy – shopping	nákupné centrá a galérie, značkové predajne
P 9 Kultúra	opera, balet, muzikály, workshopy ľudových remesiel, hrady, galérie, múzeá, knižnice, architektúra
P 10 Gastro-zážitky	gastronomické prehliadky, pub-y, kaviarne, farmárske trhy
P12 Dunaj	kultúrne pamiatky a podujatia, cykloturistika, rybolov, maríny, motorové člny, houseboat-y, pozorovanie vtákov, vyhliadková plavba po Dunaji, splav Dunaja (Devín, Karloveské rameno – kánoe, kajak, paddle board), splav Malého Dunaja
P 13 Náboženstvo	sakrálne kresťanské a židovské pamiatky
P 14 Smart (inteligentné systémy)	geocaching, geophoto, geovideo
P 15 Vzdelávanie, tréningy	tematické workshopy, kongresy, MICE, meetingy, letné školy
P 17 MICE – kongresový a konferenčný turizmus a B2B biznis klientela	MICE, B2B, bussiness travel
Záhorie	
P 3 Kultúrne podujatia medzinárodného i regionálneho významu, kultúrne zážitky	Malokarpatské dni, Dni zelá Stupava, Adventné Malacky
P 4 Akčné aktivity, zážitky, aktívny šport, pohyb v prírode	poľovačka a zber húb, bežecké a zjazdové lyžovanie, cykloturistika, pešia turistika, trekking, športové lezenie, trendové športy, jazda na koni, jazerá – vodné športy, golf
P 5 Významné osobnosti, legendy	osobnosti politiky, vedy a techniky, výtvarného umenia, literatúry, osobnosti kráľovských rodov, šľachtici
P 6 Ekoturizmus	borovicové lesy, pozorovanie vtákov pri rieke Morava, geoturizmus (Národný geopark Malé Karpaty)
P 7 Voluntarizmus	CHKO Záhorie, CHKO Malé Karpaty, chránené areály, vodné plochy, chránené areály, pamiatkové objekty
P 9 Kultúra	workshopy ľudových remesiel, hrady, galérie, múzeá, architektúra
P 10 Gastro-zážitky	jedlo na farme, zabíjačky
P 11 Vidiecky turizmus a agroturizmus	zber húb, spracovanie húb, teambulding, chov koní, chov oviec, rybolov, remeselné trhy
P 13 Náboženstvo	sakrálne kresťanské a židovské pamiatky, pútnické miesto (Marianka a Sväté schody v Malackách)
P 14 Smart (inteligentné systémy)	geocaching, geophoto, geovideo
P 16 Sociálny CR	školy v prírode, rekreačné pobyty pre seniorov, informácie o prístupnosti pre ľudí so zdravotným znevýhodnením
Malokarpatsko	

produktová línia	popis
P 3 Kultúrne podujatia medzinárodného i regionálneho významu, kultúrne zážitky	Hudobný festival Eugena Suchoňa, Dni otvorených pivníc (Svätojurské, Modranské, Pezinské), Malokarpatské dni, Husacie hody v Slovenskom Grobe, Fyzulnačka Pezinok
P 4 Akčné aktivity, zážitky, aktívny šport, pohyb v prírode	bežecké a zjazdové lyžovanie, cykloturistika, pešia turistika, trekking, športové lezenie, trendové športy, jazda na koni, poľovačka a zber húb, športové lietanie, zoskoky s padákom
P 5 Významné osobnosti, legendy	osobnosti politiky, vedy a techniky, výtvarného umenia, literatúry, osobnosti kráľovských rodov, šľachtici
P 7 Voluntarizmus	CHKO Malé Karpaty, chránené areály, vodné plochy, chránené areály, pamiatkové objekty
P 9 Kultúra	workshopy ľudových remesiel, hrady, kaštiele, galérie, múzeá, architektúra
P 10 Gastro-zážitky	jedlo na farme, víno, husacina a lokše, zabíjačky, jablkové hodovanie
P 11 Vidiecky turizmus a agroturizmus	pestovanie viniča, spracovanie vína, zber húb, teambulding, chov koní, remeselné trhy
P 13 Náboženstvo	sakrálne kresťanské a židovské pamiatky
P 14 Smart (inteligentné systémy)	geocaching, geophoto, geovideo
P 16 Sociálny CR	školy v prírode, rekreačné pobyty pre seniorov, informácie o prístupnosti pre ľudí so zdravotným znevýhodnením
Podunajsko	
P 3 Kultúrne podujatia regionálneho významu, kultúrne zážitky	Husacie hody v Chorvátskom Grobe, Senecké leto
P 4 Akčné aktivity, zážitky, aktívny šport, pohyb v prírode	poľovačka a zber húb, cykloturistika, pešia turistika, trendové športy, jazda na koni, jazerá – vodné športy, golf, splav Malého Dunaja
P 5 Významné osobnosti, legendy	osobnosti politiky, vedy a techniky, výtvarného umenia, literatúry, osobnosti kráľovských rodov, šľachtici
P 6 Ekoturizmus	lužné lesy, pozorovanie vtákov v lužných lesoch
P 7 Voluntarizmus	CHKO Dunajské Luhy, chránené areály, vodné plochy, pamiatkové objekty
P 9 Kultúra	workshopy ľudových remesiel, kaštiele, galérie, múzeá, architektúra
P 10 Gastro-zážitky	jedlo na farme, víno, husacina a lokše, zabíjačky, jablkové hodovanie
P 11 Vidiecky turizmus a agroturizmus	teambulding, chov koní, rybolov, remeselné trhy
P12 Dunaj	kultúrne pamiatky a podujatia, cykloturistika, rybolov, maríny, motorové člny, pozorovanie vtákov, vyhliadková plavba po Dunaji, splav Malého Dunaja
P 13 Náboženstvo	sakrálne kresťanské a židovské pamiatky
P 14 Smart (inteligentné systémy)	geocaching, geophoto, geovideo
P 16 Sociálny CR	školy v prírode, rekreačné pobyty pre seniorov, informácie o prístupnosti pre ľudí so zdravotným znevýhodnením

Zdroj: PHRSR BSK (2021) – upravené podľa Stratégia rozvoja turizmu v Bratislavskom kraji do roku 2020 (2015) a Marketingová stratégia destinácie Bratislavský región (2018)

~~14.7.1. Rozvoj cestovného ruchu/turizmu na úrovni bratislavského regiónu~~

~~14.7.1.1.Mesto Bratislava a jeho bezprostredné zázemie~~

- ~~športovo-rekreačný, turistický kultúrno-poznávací (kultúrny, spoločenský, zábavný, gastronomický) potenciál mesta Bratislava~~
- ~~rozsiahle územie prímestskej rekreácie pozostávajúce z častí – malokarpatská (Bratislavský lesopark), devínska; lužné lesy pozdĺž Dunaja a Moravy – miesto~~

každodennej a víkendovej rekreácie v horskom prostredí pre obyvateľov a návštevníkov mesta, relatívne mierny reliéf umožňujúci pobyt pre všetky vekové kategórie, s výbornou dostupnosťou takmer pre všetky časti mesta, so sústavou východiskových a nástupných bodov (lokality zastávok MHD a na hranici lesa a mestských častí – Devín, Karlova Ves, Dúbravka, Devínska Nová Ves, Marianka, Záhorská Bystrica, Lamač, Koliba, Krasňany, Rača).

14.7.1.2.Malé Karpaty a podhorský vinohradnícky pás

- územie Malých Karpát severne od Bratislavského lesoparku, od úrovne priečnej spojnice cez pohorie Svätý Jur – Košarisko – Stupava, najviac navštevované vrcholy: Veľká Homoľa, Vysoká, Vápenná, najviac využívané cyklotrasy (okruhy v rámci Bratislavského lesoparku: Červený most – Snežienka – Pekná cesta, Stupava – Malý Slavín – Železná studienka – Spariská – U Slivu – Biely kríž – Kozí chrbát – Košarisko – Borinka – Stupava, Svätý Jur – Pezinok Juh – Pezinok Sever, Limbach – Tri kamenné kopce – Slnečné údolie), frekventované pešie trasy: Limbach /Pezinok – Pernek cez Babu, Pezinok /Modra – Kuchyňa, Modra Piesky /Doľany – Sološnica, Cesta hrdinov SNP /Štefánikova magistrála – turistická os po hrebeni Karpát s významným oddychovým miestom Biely kríž, Jozefkovo údolie so zrúcaninou Biely Kameň (Svätý Jur), vinohrady na svahoch Malých Karpát s vinohradníckymi obcami Malokarpatskej vínnej cesty vedúcej aj do obcí Podunajskej roviny
- Jozefkovo údolie so zrúcaninou Biely Kameň nad mestom Svätý Jur

najviac navštevované lokality:

- horské okolie Pezinka s východiskovými sídlami Limbach a Pezinok, stredisko Baba v sedle Karpát, stredisko Kučišdorfská dolina, obce Píla a Častá s hradom Červený Kameň a vyhradeným rekreačným areálom Papiernička s väzbou na chatu Fúgelka (nad obcou Dubová), jazdecké areály v podhorskom vinohradníckom páse, Kamzík, areál Rozálka, Astronomické a geofyzikálne observatórium Modra – Piesok, Bike park s pumptrackovou dráhou Modra – Piesok,
- súčasný obmedzujúci faktor rozvoja rekreácie – obora nad Pieskami pod Bielou skalou.

14.7.1.3.Podunajská nížina

- prevažne poľnohospodársky využívaná krajina rozdelená Malým Dunajom na časti severnú – seneckú a južnú – žitnoostrovnú, rekreačné trasy a rekreačné lokality sú ojedinelé, ale územie s plochami s predpokladmi pre rozvoj turizmu a rekreácie – najmä lokality so športovo-rekreačným využitím početných vodných plôch (bagrovísk, vodných nádrží), početné jazdecké areály (chýbajú však značené jazdecké trasy), areál vodných športov na Dunaji,

14.7.1.4.Malý Dunaj

- pás územia okolo Malého Dunaja od ústia do Dunaja (stavidlá pri Slovnafte) po hranicu Bratislavského kraja (obec Hurbanova Ves), pokojný nížinný tok s užšími rýchlejšími úsekmi, meandrujúci cez polia a lúky, lemovaný lužnými lesmi, malebné zákutia s vodnou flórou a faunou, s množstvom vtáctva,
- územie pozdĺž Malého Dunaja má ideálne podmienky pre aktivity – klasická vodná turistika, rekreačno-športová plavba, ideálny splav pre rodiny s deťmi (celková dĺžka toku 128 km), existujúce a potenciálne záchytné turistické body pre vodácku turistiku, cykloturistiku.

14.7.2. Rozvoj cestovného ruchu/turizmu na úrovni podunajského regiónu

14.7.2.1.Podunajský pás

- pás územia okolo Dunaja od Devína (od ústia Moravy) až po vodnú zdrž Hrušov a začiatok vodného kanála /vodného diela Gabčíkovo, ideálne podmienky pre všestranné využitie pre vodné športy a vodnú turistiku – kúpanie, vodné športy s plavidlami, vodné plavby všetkých druhov – klasická vodná turistika, rekreačno-športová až vrcholová športová plavba, diaľkové výletné plavby po vodnej ceste Rýn – Mohan – Dunaj, osobné prístavy Bratislava, Devín (turistické individuálne plavidlá, výletné lode), potenciálna lokalita pod Devínskym hradom pre návrh spojenia dunajských brehov kompou,
- cyklistická doprava je v posledných rokoch veľmi preferovaný spôsob dopravy a je jej venovaná veľká pozornosť. V ÚPN-R BSK je cyklistická doprava uvedená v kapitole 15 Návrh koncepcie verejného dopravného vybavenia regionálneho významu, kde sú uvedené trasy medzinárodného, národného a regionálneho významu.
- chýba vodácka, pešia a cyklistická vybavenosť – potenciálne lokality pre vodácke táboriská, lodenice, prístavy malých rekreačných plavidiel na Dunaji – potenciálne turistické body pre vodácku turistiku, cykloturistiku.

14.7.3. Rozvoj cestovného ruchu/turizmu na úrovni záhorského regiónu

14.7.3.1.Pomoravský pás

- pás územia okolo Moravy od ústia do Dunaja po hranicu BSK (územie Drőssingerwald (Rakúsko) – ústie v. t. Perec do Lakšárskeho potoka s vhodnými podmienkami pre rozvoj cykloturistiky, pešej, jazdeckej, vodáckej turistiky, sprevádzkovaním cyklomostu medzi Devínskou Novou Vsou a Schlosshofom v Rakúsku sa posilňuje medzinárodný športovo-rekreačný význam územia,
- ochranu prírody považovať za limitujúci (nie obmedzujúci) faktor rozvoja cestovného ruchu /turizmu,
- chýba vodácka, pešia a cyklistická vybavenosť – potenciálne lokality pre vodácke táboriská, lodenice, prístavy malých rekreačných plavidiel na Morave – potenciálne turistické body pre vodácku turistiku, cykloturistiku, (Devín, Devínska Nová Ves, Vysoká pri Morave, Záhorská Ves, Suchohrad, Malé Leváre).

14.7.3.2.Záhorská nížina

- turizmus obmedzený vojenským priestorom Záhorie,
- existujúce a potenciálne rekreačné plochy, najmä lokality so športovo-rekreačným využitím vodných plôch: Plavecký Štvrtok, Jakubov, Láb, stredisko Rudava pri Malých Levároch, Kamenný Mlyn, ďalej borové lesy vhodné pre hubárčenie, cykloturistiku, Malacky (športová vybavenosť).

14.7.3.3.Malé Karpaty a podhorský pás na západnom úpätí Malých Karpát

- chatové a záhradkárske lokality individuálnej rekreácie, jazdecké areály, vodné nádrže v podhorskom pásе, pútnická obec Marianka, zrúcanina hradu Pajštún, Plavecký hrad, rozhľadňa na Vápennej pri Sološnici, východiskové a nástupné body z podhorských obcí do Malých Karpát – Stupava, Marianka, Borinka, Pernek, Kuchyňa, Sološnica.

14.8. Rozvoj cestovného ruchu/turizmu na úrovni jednotlivých obcí BSK

Rekreačný potenciál obcí Bratislavského kraja a predpokladané zámery jednotlivých obcí v oblasti rozvoja turizmu /cestovného ruchu, športu a rekreácie sú spracované v tabuľke „Rekreačný potenciál – aktivity turizmu /cestovného ruchu, športu a rekreácie obcí /miest Bratislavského kraja“, ktorá sa nachádza v prílohe tohto dokumentu.

Činnosti mikroregionálnych zoskupení v oblasti cestovného ruchu

V Bratislavskom kraji sú vytvorené viaceré mikroregionálne zoskupenia. Jednou z činností týchto zoskupení je aktívna podpora rozvoja cestovného ruchu v území.

Do Malokarpatského regiónu patria nasledovné mikroregióny:

- Mikroregión Červený Kameň (vinársky mikroregión deviatich obcí ~~Piesok,~~ Častá, ~~Suchá nad Parnou, Harmónia,~~ Budmerice, ~~Ružindol, Modra~~, Vištuk, Báhoň, Doľany, Píla, Jablonec, Dubová, Štefanová),
- Pezinský mikroregión ~~(vinársky a vinohradnícky mikroregión Pezinok, Slovenský Grob, Svätý Jur, Šenkvice Viničné, Vinosady)~~,
- Združenie miest a obcí Malokarpatského regiónu (ZMOMR, aj na území Trnavského kraja),
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Malé Karpaty,
- ~~Oblastná organizácia cestovného ruchu Záhorie~~
- ~~Oblastná organizácia cestovného ruchu Podunajsko~~
- Združenie obcí JURAVA,
- Združenie Malokarpatská vínna cesta (ZMVC),
- Občianske združenie Malokarpatský región.

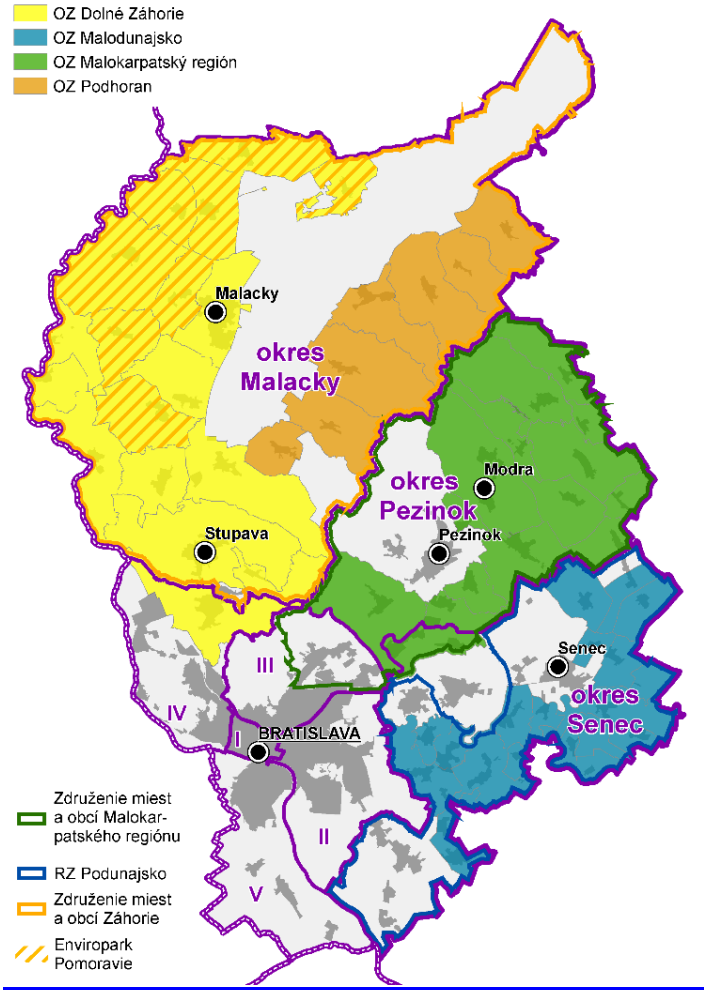
Do regiónu Záhorie patria nasledovné mikroregióny:

- Oblastná organizácia cestovného ruchu Záhorie (aj na území Trnavského kraja),
- Združenie obcí Enviropark Pomoravie,
- Mikroregión pod Pajštúnom,
- Združenie miest a obcí ~~Záhorskej oblasti~~Záhorie (aj na území Trnavského kraja)
- ~~Občianske združenie~~ MAS Dolné Záhorie
- ~~MAS~~Občianske združenie Podhoran (aj na území Trnavského kraja).

Do regiónu Podunajsko patria nasledovné mikroregióny:

- Regionálne združenie miest a obcí ~~podunajskej oblasti~~Podunajsko (aj na území Trnavského kraja),
- Miniregión Pridunajsko,
- Združenie obcí Šúr,
- Občianske združenie MAS Malodunajsko
- ~~Občianske združenie Dunaj.~~

Miestne akčné skupiny (MAS) a iné lokálne organizácie

Zdroj: PHRSR BSK (2021)

14.9. Členenie BSK na rekreačné územné celky

Funkcia rekreácie, cestovného ruchu /turizmu sa viaže síce na významné, príp. tradičné prírodné, kultúrno-historické lokality, atraktívne mestské priestory. V skutočnosti ako turisticko-rekreačné prostredie býva využívaná celá krajina, pretože návštevníci /turisti smerujú do cieľovej destinácie alebo sa presúvajú (vozidlom, bicyklom, pešo, ...) z jednej destinácie do druhej prakticky všetkými časťami krajiny. Nie je tiež neobvyklé, že vyhľadávajú menej známe lokality.

Pri pohybe krajinou hromadným dopravným prostriedkom, vlastným vozidlom, bicyklom, pešo, príp. na koni všeobecne platí – čím rýchlejší dopravný prostriedok, tým viac lokalít môže účastník CR navštíviť, čím pomalší dopravný prostriedok, tým detailnejšie môže účastník CR vnímať navštívenú krajinu.

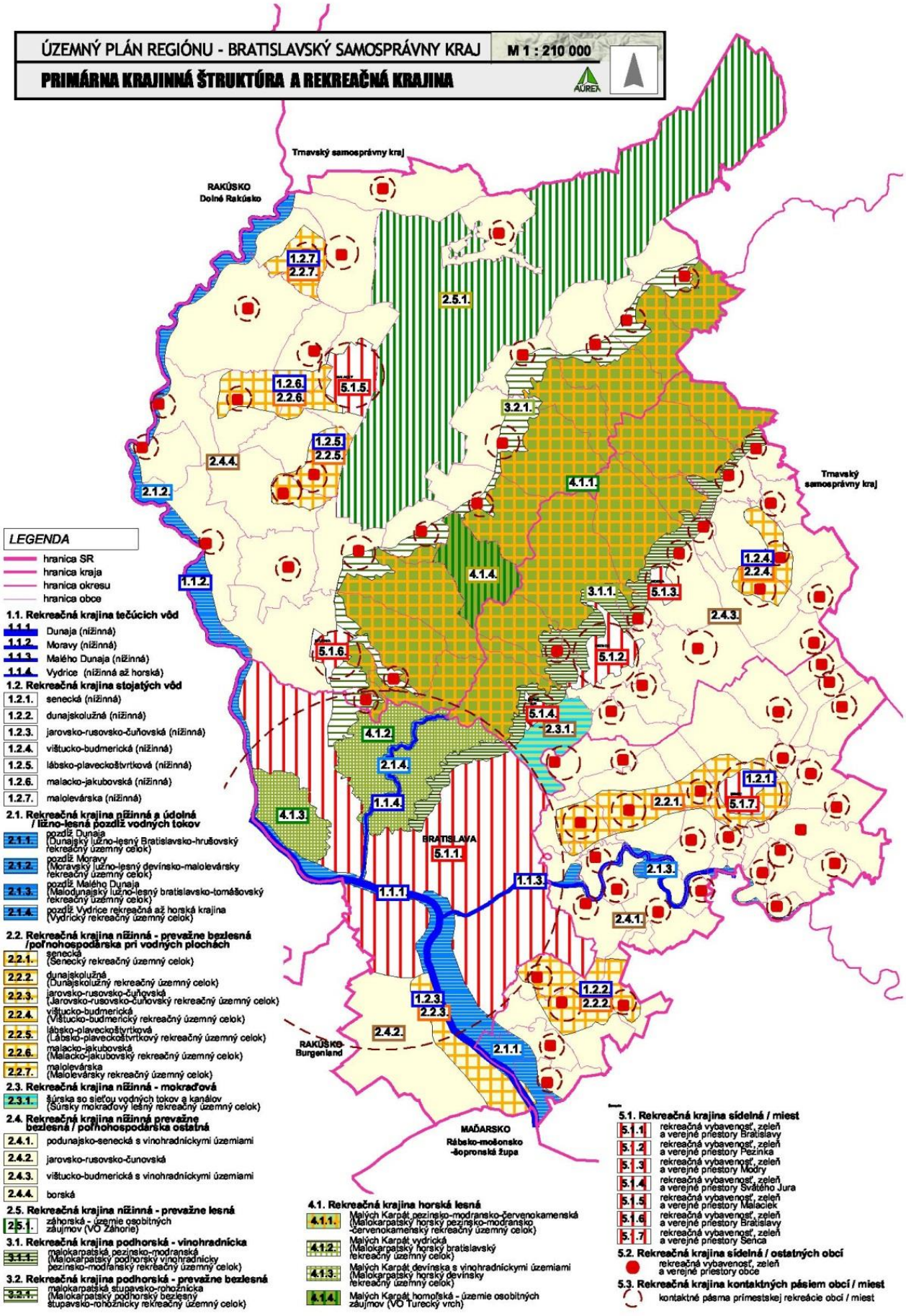
Preto územie Bratislavského kraja je celé rozdelené na rekreačné krajinné štruktúry. Turistickou destináciou je tak prakticky celé územie Bratislavského kraja.

Rekreačná krajinná štruktúra vychádza zo:

- **štruktúry primárnej krajiny**, pretože rekreačný pohyb /rekreačný pobyt sa viaže prioritne na prírodnú krajinu, čo vyplýva zo samej podstaty rekreácie,
- **štruktúry sekundárnej krajiny**, pretože aktivitami cestovného ruchu /turizmu sú aj poznávacie a spoločensko-ekonomické formy turizmu.

Územia, v ktorých je rekreácia uplatnená v dominantnej funkcii (v rámci regionálnej mierky), sú označené ako rekreačné územné celky. Rekreačné územné celky sú oblasti vhodné pre podporu rozvoja cestovného ruchu, športu a rekreácie. Sú premietnuté v regionálnej mierke do sekundárnej krajinnej štruktúry ako plochy s dominantnou funkciou cestovného ruchu, športu a rekreácie. Ide o tradičné /typické rekreačné oblasti – miesta najintenzívnejšieho pohybu turistov /návštevníkov. V ostatných častiach rekreačnej krajiny je funkcia rekreácie (v rámci regionálnej mierky).v doplnkovej funkcii.

Členenie riešeného územia na rekreačné krajinné štruktúry a rekreačné územné celky je uvedené v tabuľkách v prílohe tohto dokumentu.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
M 1 : 210 000
PRIMÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA A REKREAČNÁ KRAJINA
AUREA
Trnavský samosprávny kraj
RAKÚSKO
Dolné Rakúsko
Trnavský samosprávny kraj
BRATISLAVA
RAKÚSKO
Burgenland
MAĎARSKO
Rábsko-mošonsko
-šopronská župa
LEGENDA
hranica SR
hranica kraja
hranica okresu
hranica obce
1.1. Rekreačná krajina tečúcich vôd
1.1.1. Dunaja (nížinná)
1.1.2. Moravy (nížinná)
1.1.3. Malého Dunaja (nížinná)
1.1.4. Vydrice (nížinná až horská)
1.2. Rekreačná krajina stojatých vôd
1.2.1. senecká (nížinná)
1.2.2. dunajskolužná (nížinná)
1.2.3. jarovsko-rusovsko-čuňovská (nížinná)
1.2.4. vištucko-budmerická (nížinná)
1.2.5. lábsko-plaveckoštvrtková (nížinná)
1.2.6. malacko-jakubovská (nížinná)
1.2.7. malolevárska (nížinná)
2.1. Rekreačná krajina nížinná a údolná / lužno-lesná pozdĺž vodných tokov
2.1.1. pozdĺž Dunaja (Dunajský lužno-lesný Bratislavsko-hrušovský rekreačný územný celok)
2.1.2. pozdĺž Moravy (Moravský lužno-lesný devínsko-malolevársky rekreačný územný celok)
2.1.3. pozdĺž Malého Dunaja (Maloduna jský lužno-lesný bratislavsko-tomášovský rekreačný územný celok)
2.1.4. pozdĺž Vydrice rekreačná až horská krajina (Vydrický rekreačný územný celok)
2.2. Rekreačná krajina nížinná - prevažne bezlesná /poľnohospodárska pri vodných plochách
2.2.1. senecká (Senecký rekreačný územný celok)
2.2.2. dunajskolužná (Dunajskolužný rekreačný územný celok)
2.2.3. jarovsko-rusovsko-čuňovská (Jarovsko-rusovsko-čuňovský rekreačný územný celok)
2.2.4. vištucko-budmerická (Vištucko-budmerický rekreačný územný celok)
2.2.5. lábsko-plaveckoštvrtková (Lábsko-plaveckoštvrtkový rekreačný územný celok)
2.2.6. malacko-jakubovská (Malacko-jakubovský rekreačný územný celok)
2.2.7. malolevárska (Malolevársky rekreačný územný celok)
2.3. Rekreačná krajina nížinná - mokraďová
2.3.1. šúrska so sieťou vodných tokov a kanálov (Šúrsky mokraďový lesný rekreačný územný celok)
2.4. Rekreačná krajina nížinná prevažne bezlesná / poľnohospodárska ostatná
2.4.1. podunajsko-senecká s vinohradníckymi územiami
2.4.2. jarovsko-rusovsko-čunovská
2.4.3. vištucko-budmerická s vinohradníckymi územiami
2.4.4. borská
2.5. Rekreačná krajina nížinná - prevažne lesná
2.5.1. záhorská - územie osobitných záujmov (VO Záhorie)
3.1. Rekreačná krajina podhorská - vinohradnícka
3.1.1. malokarpatská pezinsko-modranská (Malokarpatský podhorský vinohradnícky pezinsko-modranský rekreačný územný celok)
3.2. Rekreačná krajina podhorská - prevažne bezlesná
3.2.1. malokarpatská stupavsko-rohožnícka (Malokarpatský podhorský bezlesný stupavsko-rohožnícky rekreačný územný celok)
4.1. Rekreačná krajina horská lesná
4.1.1. Malých Karpát pezinsko-modransko-červenokamenská (Malokarpatský horský pezinsko-modransko -červenokamenský rekreačný územný celok)
4.1.2. Malých Karpát vydrická (Malokarpatský horský bratislavský rekreačný územný celok)
4.1.3. Malých Karpát devínska s vinohradníckymi územiami (Malokarpatský horský devínsky rekreačný územný celok)
4.1.4. Malých Karpát homolská - územie osobitných záujmov (VO Turecký vrch)
5.1. Rekreačná krajina sídelná / miest
5.1.1 rekreačná vybavenosť, zeleň a verejné priestory Bratislavy
5.1.2 rekreačná vybavenosť, zeleň a verejné priestory Pezinka
5.1.3 rekreačná vybavenosť, zeleň a verejné priestory Modry
5.1.4 rekreačná vybavenosť, zeleň a verejné priestory Svätého Jura
5.1.5 rekreačná vybavenosť, zeleň a verejné priestory Malaciek
5.1.6 rekreačná vybavenosť, zeleň a verejné priestory Bratislavy
5.1.7 rekreačná vybavenosť, zeleň a verejné priestory Senca
5.2. Rekreačná krajina sídelná / ostatných obcí
rekreačná vybavenosť, zeleň a verejné priestory obce
5.3. Rekreačná krajina kontaktných pásiem obcí / miest
kontaktné pásma prímestskej rekreácie obcí / miest

14.10. Potenciál a perspektívy rozvoja jednotlivých druhov a foriem cestovného ruchu/turizmu, športu a rekreácie

14.10.1. Pobyt pri vode – vodné športy, vodná turistika

Bratislavský a malokarpatský región

- Dunajský lužno-lesný bratislavsko-hrušovský rekreačný územný celok (RÚC01)
- Moravský lužno-lesný devínsko-malolevársky rekreačný územný celok (RÚC02)
- Malodunajský lužno-lesný Bratislavsko-tomášovský rekreačný územný celok (RÚC03)
- Vydrický lužno-lesný Dunajsko-malokarpatský rekreačný územný celok (RÚC04)
- Senecký rekreačný územný celok (RÚC06)
- Dunajskolužný rekreačný územný celok (RÚC07)
- Vištucko-budmerický rekreačný územný celok (RÚC08)
- Vodné plochy – Senec (Slnečné a Hlboké jazero /Guláška, Čiernovodské jazerá), Veľký Biel (Bielske jazero), Ivanka (Ivanka), Rovinka-Dunajská Lužná (Košariská), Vištuk (VN Vištuk), Budmerice (VN Budmerice), Modra Harmónia (VN Harmónia), Bratislava (Zlaté piesky, Vajnorka, Kuchajda, Štrkovec, Draždiaky, Čunovo-Jarovce (Čunovské jazerá, Jarovský zemník),vo výstavbe Danubiana v Čunove),
- Vodné toky – Dunaj, Morava, Malý Dunaj, Vydrica a existujúce a potenciálne záchytné turistické body pre vodácku turistiku, cykloturistiku (táborisk):
- Dunaj – Karloveská zátoka, medzi Starým mostom a mostom Apollo, Lido, v areáli TJ Pozemné stavby – Dunajklub Bratislava (bývalé TJ Kamzík, TJ VÚKI, na pravom brehu Dunaja v Petržalke),
- Morava – Devín (lodenica, táborisko severne od zastavaného územia obce), Devínska Nová Ves (pri zrekonštruovanom bunkri, Na hriadkách),
- Malý Dunaj – lokalita pri Slovnafte, most pri Vrakuni (zatiaľ bez táboriska), vhodná lokalita na táborisko pri ústí Blatiny, vhodná zastávka Zálesie, Tomášov s občerstvením, prírodné táborisko a možnosť občerstvenia Vlky, možnosť občerstvenia Hurbanova Ves,
- Vydrica – vodný tok v centrálnej časti Lesoparku, v Hornej Mlynskej doline, so štyrmi rybníkmi, prímestský prechádzkový výletný koridor v lesnom prostredí s množstvom rekreačných oddychových plôch a zariadení rekreačnej OV,

Podunajský región

- Dunajský lužno-lesný bratislavsko-hrušovský dunajský lužno-lesný rekreačný územný celok (RÚC01)
- Vodné plochy – VN Hrušov,
- Vodné toky – Dunaj (vodácka základňa Čunovo) – areál vodného slalomu, Jarovecké rameno – zemník (budúca veslársko – kanoistická dráha).

Záhorský región

- Lábsko-plaveckoštvrtkový rekreačný územný celok (RÚC09)
- Malacko-jakubovský rekreačný územný celok (RÚC10)
- Malolevársky rekreačný územný celok (RÚC11)

- Malokarpatský podhorský bezlesný stupavsko-rohožnícky rekreačný územný celok (RÚC14)
- Vodné plochy – Láb-Plavecký Štvrtok, Malacky, Jakubov (Jakubovské rybníky), Malé Leváre (Rudava), v podhorí (Vývrat, Baglava /Lozorno, Kuchyňa),
- Vodné toky – Morava a existujúce a potenciálne záchytné turistické body pre vodácku turistiku, cykloturistiku (táboriská):
- Vysoká pri Morave (za obcou na lúke pri prístave), Záhorská Ves (nad kompou), Suchohrad (v bočnom ramene Moravy pre prístaviskom SVP), Rovné pole (Malé Leváre),

14.10.1.1. Perspektívy rozvoja vodnej turistiky, vodných športov, pobytu pri vode

V Bratislavskom kraji sú výborné podmienky pre pobyt pri vode a pre rozvoj vodných športov, a to v dôsledku počtu, rozlohy a rozmanitosti druhov vodných plôch (bagroviská, rieky a ich ramená, vodné nádrže, rybníky), dĺžky a mohutnosti tokov, výskytu termálnych vôd a vhodných klimatických podmienok. Týmto podmienkam však celkom nezodpovedá súčasný stav využitia lokalít.

Výborné podmienky sú pre všetky formy vodnej turistiky – klasickej vodáckej, diaľkové turistické plavby v rámci výletných individuálnych plavidiel a hromadne dopravy na výletných lodiach. Očakáva sa prudký rozvoj vodnej turistiky v dôsledku otvorenia medzinárodnej vodnej cesty Rýn-Mohan-Dunaj. Na tento predpokladaný turistický nápor nie je kraj dostatočne pripravený:

Návrh opatrení:

- využiť priaznivé podmienky na rozvoj vidieckeho turizmu a agroturizmu,
- využiť dostatočne potenciál vodných plôch pre vodné športy,
- doriešiť problémy: kvalita, čistota, vybavenosť prostredia, areálov, absencia záchrannej služby, problémové územia v krajine z hľadiska znečistenia rozptýleným odpadom, divokými skládkami, neupravené okolia niektorých vodných plôch, pri mnohých vodných plochách – kúpanie „načierno“,
- budovať sieť kvalitne vybavených táborísk, kempov.
- budovať prístaviská, táboriská, lodenice na Dunaji a Morave s primeranou vybavenosťou, s perspektívou sezónneho využívania v súvislosti so splavnosťou tokov a s režimom chránených území pozdĺž vodných tokov,
- podporiť zámer sprietočnenia ramien na ľavom brehu Dunaja v oblasti obcí Dunajská Lužná – Kalinkovo – Hamuliakovo v celkovej dĺžke 21km (revitalizácia časti ramenného systému Dunaja zavodnením a sprietočnením zachovaných reliktov a ramien),
- prepojiť obce pozdĺž Dunaja a vytvoriť nástupné priestory k perspektívnemu rekreačnej lokalite pri vodnom diele Gabčíkovo,
- podporiť prípravu ekologickej vodnej kyvadlovej prepravy – pr. Bratislava – Hamuliakovo.

14.10.2. Pobyt pri vode – termálne kúpaliská a kúpaliská

V Bratislavskom kraji je v súčasnosti len jeden komplex vybudovaný na báze termálnych vôd s funkciou rekreačno-relaxačnou – Aquapark v Senci. Spolu so športovo-rekreačným areálom viazaným na prírodné vodné plochy – Slnečné jazerá predstavujú spolu komplex už medzinárodného významu.

Letné kúpaliská v prírodnom alebo urbanizovanom prostredí – Bratislava (kúpaliská Rosnička, Lamač, Tehelné pole, Delfín, Zlaté piesky, Krasňany, Rača), Pezinok,

Modra, Harmónia, Senec (aquapark), nefunkčné termálne kúpalisko v Kráľovej pri Senci. Kamenný Mlyn, Stupava, Malacky,

Verejne prístupné plavárne – Bratislava (Pasienky, hotely Nivy, Barónka, Iuventa, Delfín, bazén na Mokrohájskej, bazény s obmedzeným prístupom v rámci škôl a iných zariadení).

Nevyužité termálne pramene – Chorvátsky Grob, Láb-Plavecký Štvrtok „Pieskovňa“, výskyt geotermálnych vôd na Záhorí v okolí Malaciek.

V minulosti sa nachádzali dnes už zaniknuté kúpele na báze prírodných minerálnych vôd – Železná studnička, Svätý Jur, Pezinok.

Stav (termálnych) kúpalísk, plavární v Bratislavskom kraji, a najmä v Bratislave, je vzhľadom na danosti a najmä na možnosť veľkého zdroja užívateľov z radu obyvateľov a návštevníkov hlavného mesta neuspokojivý.

Priaznivejšia situácia je na Podunajskej nížine v susediacej južnej časti Trnavského kraja s pomerne bohatou ponukou termálnych kúpalísk (Sládkovičovo – Vincov les, Galanta, Dunajská Streda, Veľký Meder, Topoľníky) a ďalších zistených lokalít výskytu geotermálnej vody (Nový Život – Eliášovce, Horná Potôň, Čilistov).

14.10.2.1.Perspektívy rozvoja v oblasti pobytu pri vode, kúpalísk

Úlohou Bratislavského samosprávneho kraja je zhodnotenie a využitie prírodného a športového potenciálu kraja.

Návrh opatrení

- podporiť užšiu spoluprácu súkromnej a verejnej sféry a hľadanie spoločných cieľov na báze Public-Private-Partnership (Partnerstvo verejného a súkromného sektoru),
- zvýšiť počet a kvalitu plavární, kúpalísk, termálnych kúpalísk na rekreačné účely.
- Prevádzkovanie a rozširovanie súčasných a vytváranie nových lokalít a zariadení rekreácie a turizmu je značne závislé od štátnych a samosprávnych orgánov a od záujmov podnikateľov, investorov. Preto je ťažké vyjadriť reálny priebeh perspektívneho využitia vodného potenciálu kraja. Rozvoj rekreačno-športových aktivít však prinesie zvýšenie zamestnanosti, služieb a odrazí sa i v kvalite krajiny a v zvýšenej starostlivosti o krajinu.

Využitie geotermálnych zdrojov a vodných plôch predstavuje perspektívny potenciál aj v tvorbe pracovných príležitostí v odvetví cestovného ruchu a následne v tvorbe pracovných príležitostí v oblasti starostlivosti o krajinu. V oblasti kúpeľnej liečby sa zatiaľ na území Bratislavského kraja neuvažuje.

14.10.3.Horská pešia turistika, pobyt v horách a lesoch

Bratislavský región

- Malokarpatský horský pezinsko-modransko-červenokamenský rekreačný územný celok (RÚC15)
- Malokarpatský horský bratislavský rekreačný územný celok (RÚC16).

Podmienky pre horský turizmus

- v páse Malých Karpát a Devínskych Karpát – masív Devínskej Kobyly (514 m), nižšia južná časť Malých Karpát po sedlo Baba (529 m), (Kamzík (439 m), Javorník (591 m), Somár (650m) s miernejším terénom, vyššia a turisticky náročnejšia stredná časť s Vysokou (754 m) a Veľkou homoľou (709 m)

- Malé Karpaty dobre vybavené hustou sieťou turistických chodníkov, pešia turistika v Malých Karpatoch celoročne možná (letná aj zimná),
- os turistických trás – (v úseku Devín-Kamzík-Bradlo od roku 1990 ako Štefánikova magistrála) – medzinárodná turistická trasa, súčasť Európskej diaľkovej trasy E08 cez Írsko, Holandsko, Nemecko, Rakúsko, Slovensko, Poľsko (ďalej návrh v smere na Ukrajinu, Bulharsko, Turecko), Cesta hrdinov SNP vedie naprieč Slovenskom (Devín – Malé Karpaty, Biele Karpaty, Strážovské vrchy, Malá Fatra, Kremnické vrchy, Veľká Fatra, Nízke Tatry, Slovenský raj, Volovské vrchy, Šarišská vrchovina, Čergov, Ondavská vrchovina, Laborecká vrchovina – Dukla). Celková dĺžka Cesty hrdinov SNP je cca 780 km
- Cestu hrdinov SNP pretínajú priečne trasy s východiskami /cieľmi v obciach a lokalitách na západnej strane Karpát (Patrónka, Lamač, Záhorská Bystrica, Stupava, Lozorno, Pernek, Kuchyňa, Sološnica) a na východnej strane Karpát (Koliba, Krasňany, Rača, Svätý Jur, Limbach, Pezinok, Modra, Častá, Doľany),
- náučný chodník nadregionálneho významu Malokarpatská banská cesta, ktorá spája historické banské lokality a obce s historickým významom
- Bratislava – Rača – Svätý Jur – Limbach – Pezinok – Modra – Píla – Častá – Doľany – Dolné Orešany – Horné Orešany – Lošonec – Smolenice – Trstín – Buková – Plavecký Peter – Plavecký Mikuláš – Plavecké Podhradie – Sološnica – Rohožník – Kuchyňa – Pernek – Jablonové – Lozorno – Stupava – Borinka – Záhorská Bystrica – Marianka – Lamač – Devín – Bratislava,
- Svätojurský náučný chodník – s informáciami o tradičnej vinohradníckej krajine, napojený na malokarpatské turistické tras
- Šúrsky náučný chodník so zachovaným prírodnými hodnotami
- Bratislavský lesný park (BLP) s funkciou prímestskej rekreácie Bratislavčanov v najjužnejšej časti Malých Karpát a Devínskych Karpát
- ďalšie rekreačné lokality (rekreačné jadro Karpát) – údolie Stupavianskeho potoka (Medené Hámre a stredisko Košarisko), Jozefkovo údolie nad Svätým Jurom, Kučišdorfská dolina, Baba, lokality Harmónia a Piesky, Píla s Papierničkou a Častá, hrad Červený Kameň,
- prihraničné horské /lesné lokality – Hainburské kopce, okolie Neziderského jazera, lužné lesy v Maďarsku pozdĺž dunajského Mošonského ramena,
- možnosti zimného pobytu v horách sú vzhľadom na klimatické podmienky slabšie možnosti zimného /lyžiarskeho pobytu vzhľadom na klimatické podmienky – horské stredisko Baba, Kamzík, Piesky (Zochova chata).

14.10.3.1.Perspektívy rozvoja v oblasti horského turizmu

Úlohou Bratislavského samosprávneho kraja je zhodnotenie a využitie bohatého turistického potenciálu kraja.

Návrh opatrení:

- udržiavať, podporovať a rozvíjať výborné podmienky pre rozvoj horského turizmu pre všetky vekové kategórie, bohatú sieť turistických trás, vrátane náučných,
- vymedziť sústavu turistických nástupných bodov po okraji CHKO Malé Karpaty,
- skvalitniť vybavenosť nástupných bodov do Karpát s oddychovými plochami a rekreačným mobiliárom, podporiť rozvoj hromadnej dopravy v podhorí Karpát, vrátane železničnej dopravy,
- skvalitniť vybavenosť turistických trás (rekreačný mobiliár, stravovacie a ubytovacie zariadenia,

- vyznačiť začiatok Cesty hrdinov SNP /Štefánikovej magistrály pod hradom Devín, vyznačiť informácie o trase, vybaviť začiatočný /cieľový bod príslušnou turistickou vybavenosťou.

14.10.4.Turistika v poľnohospodárskej a podhorskej krajine

Bratislavský región

- Šúrsky mokraďový lesný rekreačný územný celok (RÚC05)
- Malokarpatský podhorský vinohradnícky pezinsko-modranský rekreačný územný celok (RÚC13)
- Malokarpatský podhorský bezlesný stupavsko-rohožnícky rekreačný územný celok (RÚC14).

Cez nížinnú a rovinatú poľnohospodársku krajinu Podunajskej nížiny a Záhorskej nížiny nie sú v súčasnosti vedené takmer žiadne turistické trasy. Problémom sú aj poľné cesty bez sprievodnej zelene, ktorá by v letnom období poskytovala tieň.

Výnimkami sú Svätojakubská trasa, Záhorácka magistrála a zelená trasa Štefánikova mohyla – Biely kríž a tiež niekoľko náučných chodníkov.

Svätojakubská trasa na území kraja prebieha v úseku Jablonec – Budmerice – Píla, s pokračovaním cez Malé Karpaty do Bratislavy k rakúskym hraniciam. V úseku Budmerice – Píla prechádza v peáži so zelenou turistickou trasou.

Z náučných chodníkov treba spomenúť Náučný chodník Prírodné klenoty Šúru so zachovanými prírodnými hodnotami.

Upravené pešie trasy chýbajú aj pre domácich obyvateľov – z obce do obce (prevažne krátke vzdialenosti) do zamestnania, za kultúrou, športom, každodenným a víkendovým oddychom (trend „priateľská“ krajina).

Málo využívané sú rozptýlené lesy a háje v poľnohospodárskej krajine (Šúr – prírodná rezervácia, Šenkvický háj, Martinský les, Budmerický les, Bory, ...).

Záhorie je limitované rozsiahlym vojenským priestorom Záhorie v Boroch.

14.10.4.1.Perspektívy rozvoja v oblasti turizmu v poľnohospodárskej a podhorskej krajine

Potenciálne vhodné plochy Podunajskej a Záhorskej nížiny a úpätia Malých Karpát ponúkajú možnosti vedenia turistických trás po existujúcich poľných, vinohradníckych cestách, prípadne v súbehu s cyklotrasami vedenými mimo frekventovaných ciest.

Návrh opatrení:

- využiť bohatý kultúrno-historický, spoločenský, prírodný potenciál malokarpatskej, záhorskej a podunajskej poľnohospodárskej krajiny,
- prepojiť obce, zaujímavé lokality, plochy každodennej /víkendovej rekreácie (trend: „priateľská“ krajina) turistickými trasami, cyklotrasami,
- umožniť bezpečný pohyb obyvateľov medzi obcami upravenými pešími trasami,
- zaistiť bezpečné prepojenie cez zvernice, vojenské priestory, prípadne niektoré zmenšiť alebo zrušiť,
- podporiť budovanie plôch a línií drobnej krajinnej zelene v nížinných častiach riešeného územia, budovanie sprievodnej zelene pozdĺž poľných ciest s funkciou nielen rekreačnou ale aj ekologickou,
- podporiť rekreačnými trasami v podhorskej vinohradníckej krajine sprístupnenie zachovaných fragmentov pôvodnej vinohradníckej krajiny.

14.10.5.Cykloturistika

Cykloturistika sa týka celého územia Bratislavského kraja, čiže všetkých rekreačných územných celkov, s funkciou rekreácie v dominantnej aj doplnkovej funkcii.

Cyklistická doprava a cykloturistika patrí medzi progresívne, ekologicky šetrné a zdravotne vyhovujúce spôsoby dopravy, cyklistické trasy majú význam športovo-rekreačný a význam obslužný pre každodenný život obyvateľov v dochádzke za aktivitami (najmä cyklotrasy miestne a spojovacie).

Mierne zvlnený až rovinatý reliéf krajiny v nížinách a horské terény Malých Karpát a Devínskych Karpát predurčujú široké možnosti cykloturistiky v Bratislavskom kraji. Evidované cyklotrasy sú vedené /značené prevažne v líniách existujúcich ciest, prípadne v líniách poľných ciest.

Vychádzajú z aktuálnych cyklistických máp Slovenska, dokumentácie „Cyklotrasy bez hraníc v BSK“ (v hraniciach BSK, RRA Senec-Pezinok, 2005) a aktuálnych stránok internetovej siete venovaných cykloturistike. Návrh cyklotrás ~~v ÚPN-R BSK je spracovaný súbežne s prípravou Generelu dopravy Bratislavského kraja (KPM Consult, a.s., Brno, spolupráca DIC Bratislava s.r.o.).~~ je v ZaD č. 2 ÚPN-R BSK upravený podľa aktualizovanej Koncepcie územného rozvoja cyklotrás BSK, ktorú spracovala Bratislavský kraj v roku 2021 a ktorá sa stala podkladom pre ustanovenie do územného plánu regiónu BSK v platnom znení.

Súčasná sieť značkovaných a používaných cestných a horských cyklotrás:

- nie je dostatočná z hľadiska vybavenia a bezpečnosti (viaceré úseky cyklotrás vedené po frekventovaných cestách, cestných komunikáciách, lesných cestách bez náležitej úpravy, chýbajú bezpečné križovania s dopravnými koridormi),
- chýbajú prepojenia obcí na okresné mestá a prepojenia medzi obcami, rekreačnými, turistickými cieľmi, cykloväzby rozvojových obytných území sídiel,
- na druhej strane ~~nie je~~existuje už jasná štruktúra cyklotrás podľa dôležitosti (medzinárodné, ~~,~~ národné, regionálne, oblastné/miestne, lokálne/spojovacie), ktorá je analógiou značenia turistických chodníkov. Značenia má na starosti SCK (Slovenský cykloklub). ~~, t. č. pripravuje nové grafické preznačenie cyklotrás, ktoré odstráni aj doterajšie grafické a významové nezrovnalosti~~ Na logiku značenia cykloturistických trás nadväzuje Koncepcia územného rozvoja cyklotrás BSK vo vzťahu k IDS a významným bodom CR – Aktualizácia č. 2 (2021). Koncepcia sa zameriava na rovinatú oblasť BSK, teda územie BSK s výnimkou Malých Karpát. Na rovinatom území má sieť cyklotrás umožniť prepojenia medzi obcami, dopravnými bodmi a turistickými cieľmi, ako v zmysle cykloturistiky tak, a to najmä, v zmysle cyklodopravy (doprava za prácou, školou a pod.). ~~,~~

Najvýznamnejšie cyklotrasy na území Bratislavského kraja existujúce a navrhované sú uvedené v prílohe tohto dokumentu. Hierarchia cyklotrás podľa dôležitosti (medzinárodná, národná, regionálna, oblastná, lokálna) v zmysle dokumentu Koncepcia územného rozvoja cyklotrás BSK vo vzťahu k IDS a významným bodom CR – Aktualizácia č. 2 (2021). je vyznačená v grafickej časti dokumentácie.

14.10.5.1.Perspektívy rozvoja v oblasti cykloturistiky

V návrhu ÚPN-R BSK sú doteraz evidované cyklotrasy doplnené o nové úseky tak, aby vznikol spojitý systém cyklotrás. Navrhovaná sieť cyklotrás, prepájajúca obce /mestá, lokality s rekreačným, prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom, zabezpečí dopravné a rekreačné väzby v krajine pre domácich obyvateľov a pre návštevníkov (rekreačná i obslužná cyklodoprava).

Hierarchia v systéme cyklotrás

Systém cyklistických trás je navrhovaný v systéme:

- medzinárodných, národných, regionálnych, ~~miestnych a spojovacích~~oblastných a lokálnych cyklotrás,
- pozdĺž významných vodných tokov, po hrebeni Malých Karpát, v podhorských pásoch na úpätí Malých Karpát,
- miestnych a spojovacích cyklotrás medzi obcami a lokalitami s prírodným /kultúrno-historickým potenciálom,

Hierarchicky usporiadaná sieť cyklotrás umožní:

- vytvoriť model budovania a následnej údržby cyklotrás podobný spojitému cestnému systému (hierarchický systém od diaľnic cez rýchlostné cesty, cesty I., II., III: triedy až po miestne, účelové komunikácie, poľné, lesné cesty),
- realizovať systémové zásahy v rekonštrukcii, budovaní, prepájaní úsekov,
- špecifikovať v území križovania cyklistických trás (priesečníky minimálne dvoch cyklotrás s príslušnou rekreačnou vybavenosťou a rekreačným mobiliárom.

Pre územie BSK sú zvlášť významné medzinárodné cyklotrasy EV6 Dunajská cyklistická cesta~~,~~ a cyklotrasa EV13 Medzinárodná cyklotrasa Cesta železnej opony (ICT)~~ a navrhovaná paralelná línia vedenia medzinárodnej cyklotrasy EV6 – Dunajská cyklistická cesta po oboch brehoch Dunaja~~. Z hľadiska horskej cykloturistiky je najvýznamnejšia hrebeňová cyklotrasa Bratislava – Buková – Bradlo (Štefánikova cyklomagistrála).

Špecifické cyklotrasy na území Bratislavského kraja na území Malých Karpát

- Green bike Tour– zelený okruh – horská cyklistická trasa (75 km)
- Singletrack Cerová dráha – technická cyklotrasa, cca 1m široká
- Rohatka – cyklistická zjazdová trať (1,9 km).

V podkarpatskom páse je navrhnutá Malokarpatská vínna cyklotrasa, ktorá zlepší pohyb cyklistov v tomto regióne. Hrebeňová cyklotrasa Bratislava – Buková – Bradlo (Štefánikova cyklomagistrála) a Bikepark Malé Karpaty zlepšia podmienky horskej cyklistiky.

Hierarchia cyklotrás podľa dôležitosti (medzinárodná, národná, regionálna, oblastná a lokálna) je vyznačená v grafickej časti dokumentácie.

Spojitosť v systéme cyklotrás

Chýbajúce cyklistické prepojenia sú v mierke spracovania ÚPN regiónu navrhované ako spojnice medzi jednotlivými obcami /mestami a významnými lokalitami s rekreačným, prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom.

Lokalizácia cyklotrás

Existujúce cyklotrasy vedené v trasách ciest budú v podrobnejších dokumentáciách pretrasované – podľa dopravných a priestorových možností – na vytipované najbližšie poľné a lesné cesty, prípadne navrhnuté ako samostatné paralelné cyklistické pásy, mimo frekventovaných dopravných koridorov.

Pozdĺž cyklotrás budú navrhované aleje a stromoradia, v oblastiach dopravne menej frekventovaných je vhodné uplatniť ovocné dreviny.

Križovanie cyklotrás s dopravnými koridormi cestnými a železničnými, vodnými tokmi, s územiami v súkromnom vlastníctve, územiami ochrany prírody a krajiny bude predmetom riešenia podrobnejších dokumentácií cyklotrás, kde bude potrebné:

- navrhnúť trasovanie jednotlivých úsekov cyklotrás, aby vzniklo čo najmenej kolíznych bodov – križovaní s cestami vyšších rádov, železnicami, križovania so železničnými traťami navrhovať prednostne v lokalitách železničných staníc, železničných zastávok,
- využiť existujúce mosty ponad vodné toky a v dlhších úsekoch bez mostných prepojení, kde sídelné väzby medzi obcami a významný rekreačný, kultúrno-historický a prírodný potenciál územia si to vyžaduje, navrhnúť nové ľahké mostné konštrukcie (cyklistické, pešie),
- navrhnúť nevyhnutné mimoúrovňové križovania s frekventovanými cestami.

Funkčnosť v systéme cyklotrás

Cyklotrasy na území Bratislavského kraja sú navrhované ako funkčný systém:

- hierarchicky usporiadaný – do základných (nosných) a doplňujúcich systémov,
- spojitý – cyklotrasy sú navzájom poprepájané, v priesečníkoch cyklotrás sú navrhované prvky cykloturistickej vybavenosti,
- zdravý – podporovať budovanie sprievodnej zelene okolo cyklotrás,
- komplexný – podporovať budovanie drobných zariadení rekreačnej vybavenosti pri cyklotrasách a drobného rekreačného mobiliáru.

Bezpečnosť a šetrnosť – trasovanie mimo frekventovaných dopravných koridorov (využívať lesné a poľné cesty), s bezpečnými križovaniami s dopravnými koridormi, križovanie s územiami ochrany prírody a krajiny, s vodnými tokmi, s územiami v súkromnom vlastníctve bude predmetom riešenia v podrobnejších dokumentáciách.

Body vybavenosti pre cyklistickú dopravu

Body vybavenosti medzinárodného, národného a regionálneho významu sú navrhované v priesečníkoch cyklotrás, v prihraničných bodoch, v lokalitách s prírodným, kultúrno-historickým a rekreačným potenciálom. Ich budovanie si vyžaduje medzinárodný až regionálny záujem.

Body vybavenosti miestneho významu budú navrhované na miestnych a spojovacích trasách v lokalitách s miestnym prírodným, kultúrno-historickým a rekreačným potenciálom na úrovni obcí. Ich budovanie závisí od iniciatívy jednotlivých obcí.

Prvky vybavenosti – prístrešky, lavičky, stojany, oddychové plochy, ihriská – klasické aj prírodné, občerstvovacie zariadenia, servis, studničky, orientačný a informačný mobiliár, výtvarné prvky, turistické ubytovacie a stravovacie zariadenia (predovšetkým na území obcí /miest), cyklotáboriská.

Perspektívne je vhodné združovať – podľa potreby a priestorových možností – body vybavenosti pre vodácku a cyklistickú turistiku, prepájať významné lokality prírodného a kultúrno-historického charakteru, a lokality agroturistických aktivít sústavou rekreačných trás (peších, náučných, cyklistických, jazdeckých, vodáckych), a tak sprístupňovať zdravou a ekologicky prijateľnou formou.

Perspektívne významné body vybavenosti navrhované v priesečníkoch cyklotrás, sú uvedené v tabuľke obcí „Rekreačný potenciál – aktivity turizmu /cestovného ruchu, športu a rekreácie obcí /miest Bratislavského kraja“ v prílohe tohto dokumentu.

Väzby medzinárodných cyklotrás na cyklotrasy v prihraničných oblastiach

Väzby na Maďarsko – Čunovo-Rajka,

Väzby na Rakúsko – Kittsee, Berg, Devín (navrhovaná kompa cez Dunaj), Devínska Nová Ves-Schlosshof (cyklomost), Záhorská Ves-Angern (cestný a železničný most), Vysoká pri Morave-Marchegg (cyklomost).

Kompa cez Dunaj, mosty cez Dunaj, mostné konštrukcie v lokalitách Komárno – Komárom, Štúrovo – Esztergom, Šahy – Hont, Vyškovce nad Ipľom – Tésa, Salka – Letkés, Chľaba – Szob.

Perspektívne je vhodné združovať – podľa potreby a priestorových možností – body vybavenosti pre vodácku a cyklistickú turistiku.

14.10.6.Hipoturistika

V súčasnej dobe rastie záujem o rekreačné jazdenie. V zahraničí sú bežné jazdecké trasy vo voľnej krajine, tiež v mestských aglomeráciách.

~~V Bratislavskom kraji nie sú vyznačené žiadne oficiálne hipotrasy, hoci c~~Charakter poľnohospodárskej krajiny a mierna nadmorská výška Malých Karpát ponúkajú ideálne podmienky pre rozvoj hipoturistiky. Ideálne sú samostatné i paralelne vedené cyklistické a jazdecké trasy s priebežnými oddychovými bodmi v krajine. V Bratislavskom kraji je vyznačená jediná oficiálna Jazdecká trasa Pezinok – Zlatá Studnička – Svätý Jur (24 km). V blízkej budúcnosti sa očakáva rozširovanie tejto siete. Jazdecké trasy je však potrebné navrhovať mimo chránené územia so stupňom ochrany 3 až 5.

Jazdecké areály v okolí Bratislavy

V širšom okruhu okolo Bratislavy sa nachádza okolo 30 jazdeckých areálov (rančov), orientovaných na chov a výcvik koní, športové a rekreačné jazdenie.

Známe jazdecké areály na území BSK sú uvedené v tabuľke obcí „Rekreačný potenciál – aktivity turizmu /cestovného ruchu, športu a rekreácie obcí /miest Bratislavského kraja“ v prílohe tohto dokumentu.

Neznačené /neoficiálne jazdecké trasy

Záujem o hipoturistiku v lesnom prostredí, tiež záujem o priečnu východozápadnú trasu cez Karpaty majú jazdecké oddiely z existujúcich jazdeckých areálov /rančov, problémom sú však chýbajúce vyznačené trasy a tiež bariéry v podobe cestných a železničných koridorov. Jazdci využívajú živelne poľné a lesné cesty v krajine.

V Bratislavskom lesoparku v lokalite Kramerov lom sídli Stanica jazdeckej polície a kynológie, ktorá okrem zabezpečovania poriadkovej služby organizuje aj tematické podujatia (napr. pre deti) a tiež využíva neznačené trasy v Bratislavskom lesoparku.

Jazdecké trasy je potrebné navrhovať mimo chránené územia so stupňom ochrany 3 až 5.

14.10.6.1.Perspektívy rozvoja v oblasti hipoturistiky

Návrh opatrení:

- navrhovať jazdecké trasy vzhľadom na rastúci záujem nielen o jazdecký šport a hipoturistiku ale aj o hipoterapiu – prosperujúce jazdecké areály môžu byť jedným z činiteľov udržiavania zdravej a kultivovanej kultúrnej krajiny,
- výhľadovo uvažovať s prepojením jazdeckých areálov na záhorskej (moravskej, rakúskej) a dunajskej (maďarskej) strane Malých Karpát vhodnou priečnou trasou pre jazdecký chodník v severnom koridore cez Malé Karpaty,
- uvažovať s riešením jazdeckých trás vzhľadom na náročnosť ich lokalizácie v samostatných dokumentáciách,
- uvažovať o prepojení cez vodný tok Morava brodom pre jazdecké trasy vsmere Devínska Nová Ves – Schlosshof.

Zriadenie a existencia jazdeckých trás sú podmienené:

- spoluprácou miest /obcí, jazdeckých areálov, jazdeckých združení,

- získaním vlastných investičných zdrojov (možnosť združených investícií), vlastnou realizáciou (možnosti cezhraničnej spolupráce),
- vhodným výberom spevneného povrchu jazdeckého chodníka, pravidelnou vlastnou údržbou, disciplinovaným správaním jazdcov.

14.10.7.Agroturistika

V súčasnosti pojem „vidiecky turizmus, turizmus vo vidieckom prostredí“ má viacero výkladov – od zabezpečenia pobytu na vidieku v nových objektoch s komfortným vybavením a službami až po pobyt v pôvodnom a originálnom vidieckom prostredí vrátane dočasného vidieckeho spôsobu života, vykonávania poľnohospodárskych, remeselných a iných prác.

Podľa druhu vidieckeho turizmu sa pobyt zabezpečuje v hromadných ubytovacích zariadeniach (hoteloch), v penziónoch, na súkromí až v pôvodných vidieckych domoch s ľudovou architektúrou, na gazdovských dvoroch, usadlostiach, poľnohospodárskych družstvách, jazdeckých areáloch.

Podľa Špecifikácie vidieckeho turizmu a agroturizmu v európskom kontexte a v SR (AGRIPROGRES, spol. s r.o.):

vidiecka turistika – súbor rekreačných aktivít, alebo aktivít voľného času, ktoré sa viažu na prostredie vidieckeho osídlenia a sú odlišné od civilizačných rekreačných aktivít. Znamenajú istý návrat k prírode, k činnostiam, ktorými sa bezprostredne zaobstarávajú základné potreby na živobytie.

Svetové trendy v oblasti vidieckej turistiky a agroturistiky

Ekonomické prínosy z vidieckej turistiky /agroturistiky	Sociálne prínosy z vidieckej turistiky /agroturistiky
zvýšenie hrubého domáceho produktu	rozširovanie služieb
zahraničná výmena	kultúrna výmena
zlepšenie príjmov, multiplikačný efekt	zvýšenie kultúrnej identity ľudí
tvorba zamestnaní, predaj vlastných výrobkov	obmedzovanie imigrácie
rozvoj malého a stredného podnikania	kreovanie identity a hrdosti komunity
zlepšenie infraštruktúry	rekreačné možnosti
rozširovanie cestovných kancelárií	zvýšenie záujmu o krajinu
zvýšenie príjmov poisťovní, daňových príjmov v regióne	posilnenie vnímania krajiny
zvýšenie starostlivosti o krajinu	

Agroturistické aktivity sú viazané na viaceré, už existujúce jazdecké areály, nové /zrekonštruované vidiecke dvory, usadlosti, nové agroturistické dvory /areály:

- chov drobných hospodárskych zvierat, minizoo, jazdy na koni, detské ihriská, posedenia v prírodnom /tradičnom vidieckom prostredí, tradičné i nové pestovateľské, chovateľské ukážky, ochutnávky vín, domácich produktov, zber a spracovanie poľnohospodárskych plodín (ovocie, najmä hrozno, liečivé rastliny, ...), rybolov, vinohradnícke a vinárske aktivity, ...

Lokality vhodné pre rozvoj agroturistiky

Na území Bratislavského kraja ide o aktivity a pobyty na Záhorí (v obciach na nížine v poľnohospodárskej krajine, v Boroch), v podnoží Malých Karpát vo vinohradníckom prostredí, na Podunajskej rovine. Výhodu majú obce v blízkosti rekreačných areálov a zariadení, obce ležiace na Malokarpatskej vínnej ceste, v blízkosti Malého Dunaja, Dunaja, Moravy, vodných plôch na Záhorí aj Podunajskej rovine, v blízkosti významných kultúrno-historických prvkov a prírodných zaujímavostí.

14.10.7.1.Perspektívy rozvoja v oblasti agroturistiky

- Podporovať rozvoj agroturistických aktivít, rekonštrukcie starých nevyužívaných poľnohospodárskych/prevádzkových dvorov na rozvoj agroturistických areálov,
- rozvíjať agroturistické aktivity v spojitosti s rozvojom rekreačných trás (peších, náučných, cyklistických, jazdeckých, vodáckych), a tak sprístupňovať zdravou a ekologicky prijateľnou formou významné lokality prírodného a kultúrno-historického charakteru, a lokality agroturistických aktivít,
- podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva formou agroturistických aktivít,
- zachovať tradičné osídlenie vidieka, a tým zabezpečiť krajinotvorné a ekologické funkcie
- zvýšiť starostlivosť a záujem o krajinu, posilniť vnímanie krajiny,
- oživiť kultúrno-historické, folklórne a remeselnícke tradície v regióne,
- využiť existujúcu základňu poľnohospodárskych podnikov a súkromných roľníkov pre poskytovanie služieb agroturistiky, a tým získať doplnkové príjmy,
- lepšie zhodnotiť produkty poľnohospodárskej prvovýroby podávaním miestnych gastronomických špecialít a priamym predajom produktov turistom,
- využiť existujúcu základňu poľnohospodárskych podnikov a súkromných roľníkov pre poskytovanie služieb agroturistiky, a tým získať doplnkové príjmy
- využiť disponibilnú materiálnu základňu vidieckeho obyvateľstva
- vytvárať nové pracovné príležitostí na vidieku.

Aj keď ekoturizmus v súčasnosti predstavuje len okolo 5 %, vo svete bude jeho význam vzrastať. Vznikne vyššia sociálna a environmentálna vyrovnanosť ako doteraz. Tiež bude rásť význam biodiverzity a udržateľného života na vidieku. Alternatívny turizmus si bude žiadať lepšiu úroveň plánovania, regulácie a kontroly.

Pri využívaní krajiny, kultúrno-historických a prírodných hodnôt v procese turizmu /cestovného ruchu a rekreácie treba mať na zreteli nielen zisk, ale aj zachovanie týchto hodnôt pre budúce generácie a chápať ich ako národné bohatstvo.

14.10.8.Tranzitný turizmus

Rozvoj tranzitného turizmu predurčuje poloha BSK na hraniciach troch štátov a na križovatke významných medzinárodných dopravných koridorov.

Centrom tranzitného turizmu je Bratislava, ktorej úroveň vybavenosti, upravenosť, čistota verejných komunikačných priestorov (a nielen priestorov historického jadra), ponuka a kvalita služieb zatiaľ nepodporujú predlžovanie pobytu tranzitných návštevníkov, ani opakované návraty návštevníkov.

14.10.8.1.Perspektívy rozvoja v oblasti tranzitného turizmu

Jedným z cieľov je dosiahnuť, aby tranzitujúci prerušili cestu za účelom zastávky, krátkodobého pobytu. To vyžaduje zabezpečiť na a v blízkostí trás turistické technické, hygienické, stravovacie, ubytovacie, nákupné, informačné, zmenárenské služby, lepšie sprístupniť ciele poznávacieho a rekreačného turizmu.

Ide najmä o diaľnicu D2 (Kamenný Mlyn, Malacky, motorest „M“, pútnické miesto Marianka), diaľnicu D1 (Zlaté piesky, motoresty, Bernolákovo – golf, Slnečné jazerá a Aquapark v Senci), o cestu do Maďarska (Jarovecké rameno v budúcnosti, Rusovce (kaštieľ, Gerulata – od roku 2021 lokalita UNESCO[37]), Čunovo (Danubiana,

[37] Zápis do zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO sa týka prvej, západnej časti Dunajského Limesu od bavorského Bad Göggingu po Ižu na Slovensku a zahŕňa 77 pamiatok rímskeho hraničného systému na rieke Dunaj. Kolektívnu nomináciu predložilo Slovensko spoločne s Nemeckom a Rakúskom. Na území Slovenska sú súčasťou novej lokality svetového dedičstva UNESCO dve národné

areál vodného slalomu), o cestu pozdĺž Malých Karpát (Malokarpatská vínna cesta s vinohradníckymi obcami, hrad Červený Kameň), o cestu na Komárno (športovo-rekreačný areál Xbionic Sphere a automobilový okruh Slovakiaring).

Na tranzitnej rekreačnej plavbe, vodáckej turistike po Dunaji, Morave, Malom Dunaji je potrebné budovať osobné prístavy, lodenice, prístavy malých rekreačných plavidiel, vodácke táboriská s primeranou vybavenosťou.

Cyklomost v Devínskej Novej Vsi (Devínska Nová Ves – Schlosshof) otvorený v septembri 2012 podporil rozvoj cykloturizmu v bratislavskom regióne vo väzbe na Rakúsko. Ďalšími prepojeniami, ktoré by zlepšili situáciu v cykloturistike sú zvažované prepojenia: Záhorská Ves – Angern (cestný a železničný most), kompa cez Dunaj pod Devínskym hradom, prepojenie cyklotrás Dürnkrut – Gajary, Stilltried – Suchohrad, Marchegg – Vysoká pri Morave, Malé Leváre – Drösing.

14.10.9.Poznávací turizmus

Pod poznávací turizmus sa zahrňujú v širšom zábere aktivity a formy tradičné ako poznávacie, kultúrne, spoločenské, zábavné, kulinárske, vzdelávacie, konferenčné a kongresové, ale aj služobné, obchodné, nákupné, výstavnícke a ďalšie, teda všetky, ktoré vyvolávajú pohyb obyvateľstva a tým aj turistické služby.

Mimoriadne bohatý kultúrno-historický, prírodný potenciál, zložitý historický vývoj bratislavského, malokarpatského, podunajského a záhorského regiónu vyvoláva veľký turistický pohyb za kultúrno-historickými cieľmi.

- **Urbanistické celky**

Mestské pamiatkové rezervácie – Bratislava, Svätý Jur

Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry – Veľké Leváre (Habáni)

Pamiatkové zóny – Bratislava – Centrálna mestská oblasť, Bratislava – Rusovce, Bratislava – Vajnory, Bratislava – areál rušňového depa Východ, Marianka, Modra a Pezinok,

Pamiatkové zóny – navrhované – Devín, Vysoká pri Morave~~, Pezinok~~,

- **Architektonické pamiatky**

Sakrálne – Bratislava: NKP dóm sv. Martina, viaceré gotické až secesné kostoly, Dúbravka, Malacky, Veľké Leváre, Marianka, Svätý Jur, Pezinok, Modra, Častá, Doľany, Boldog, Kaplná, Kráľová pri Senci, Hamuliakovo, Nová Dedinka,

Svetské (paláce, kaštiele, kúrie, radnice, meštianske domy) – Bratislava – Staré mesto, Devín, Rusovce, Malacky, Stupava, Svätý Jur, Pezinok, Modra, Budmerice, Ivanka, Bernolákovo, Veľký Biel, Senec, Malinovo,

Hrady – Bratislavský hrad, hrad Devín, hrad Červený Kameň, Plavecký hrad, hrad Biely Kameň a bývalé (vodné) hrady Stupava, Pezinok, Rusovce (dnes kaštiele).

Ľudová architektúra (obytné a hospodárske objekty) – Záhorská Bystrica, Plavecký Štvrtok, Láb, Pernek,

Staré banské diela v Malých Karpatoch a na územiach podkarpatských obcí /miest

- **Archeologické lokality**

Na území Bratislavského regiónu sa vyskytujú početné archeologické náleziská evidované Archeologickým ústavom Slovenskej akadémie vied v Nitre podľa

kultúrne pamiatky – Rímsky vojenský tábor (kastel) Gerulata v Bratislave - Rusovciach a Rímsky vojenský tábor (kastel) v obci Iža pri Komárne (NSK).

ustanovenia § 41 ods. 1 pamiatkového zákona v Centrálnej evidencii archeologických nálezísk Slovenskej republiky. Okrem toho sa na území posudzovaného kraja rozprestierajú dosiaľ neznáme alebo neevidované archeologické náleziská, ktorých forma pamiatkovej ochrany a spôsob záchrany potenciálnych archeologických nálezov a nálezových situácií je archeologický výskum, podmienky ktorého určí KPÚ BA (Kaplnka sv. Jakuba v Bratislave, Bratislavský hrad s areálom v Bratislave, Villa rustica z doby rímskej v Bratislave – Dúbravke, rímsky vojenský tábor Gerulata (lokalita UNESCO), rímsky kastel v Bratislave – Rusovciach, civilná osada z doby rímskej v Bratislave – Rusovciach, Stanica vojenská z doby rímskej v Stupave, Červený Kameň, hrad s areálom, palác s nádvorím v Častej a Neštich, hradisko výšinné vo Svätom Jure).

- **Pamätné miesta a budovy**

Bratislava – NKP Academia Istropolitana, NKP evanjelické lýceum, NKP Slavín, areál cintorína Chatam Sófer, Modra – NKP spojené s pobytom Ľ: Štúra, Ivanka pri Dunaji – Štefánikova mohyla, a pod.

- **Historické parky a záhrady**

Bratislava – (Sad Janka Kráľa, Medická záhrada, Štefánikove sady, Horský park, park v Rusovciach), Malacky, Stupava, Pezinok, Červený Kameň, Budmerice, Ivanka, Bernolákovo, Kráľová pri Senci, Malinovo (niektoré v nevyhovujúcom stave) a pod.

- **Ľudové umenie, folklór tradičné remeslá**

Ľudová architektúra (obytné a hospodárske objekty) – Záhorská Bystrica, Plavecký Štvrtok, Láb, Pernek

Ľudové umenie – Malé Leváre, Jablonové, Stupava, Pezinok, Modra, Častá, Doľany, Viničné, Vajnory, Čataj, Dunajská Lužná, Budmerice (národopisná expozícia Budmerická izbička), Šenkvice (Obecné múzeum, Miloslavov (Podunajský remeselný dvor) ...

Tradičné remeslá – 300-ročná tradícia kováčskeho remesla a s ním späté kult. – spol. aktivity (napr. každoročne Európske rómske kováčske sympóziá, Slávnosti hliny – Modra, Rezbárske sympóziá – medzinárodné podujatie Dunajská Lužná, Igram), modranská, habánska, stupavská keramika a pod.

- **Rázovité prostredie**

Vinohradnícka krajina, pás vinohradníckych obcí na úpätí Malých Karpát od Rače až po Doľany vrátane obcí Malokarpatskej vínnej cesty, časti územia MČ Devín, fragmenty pôvodnej vinohradníckej krajiny,

Zachovalé prostredie vidieckej krajiny na nížine – územia v okrese Senec,

- **Technické pamiatky**

Priemyselné, poľnohospodárske a staničné objekty – Bratislava (priemyselné objekty, rozvodňa, staničné objekty, televízna veža na Kamzíku, dunajské mosty, stanica konskej železnice, Červený most), Kráľová pri Senci (~~barokový~~ secesný most), Modra – rozhľadňa na Veľkej homoli, NKP hrádza protipovodňová Hornožitnoostrovná,

Staré banské diela v Malých Karpatoch a na územiach podkarpatských obcí /miest (náučný chodník Malokarpatská banská cesta),

Línia opevnených zariadení z obdobia prvej Československej republiky na území Petržalky, Devínskej Novej Vsi a príhraničia na Záhorí, ktoré tvoria unikátnu a vzácnu, z veľkej časti zachovanú, sústavu obranných stavieb a zariadení z medzivojnového obdobia,

Línia opevnených zariadení z obdobia Rakúsko-Uhorska na území MČ Bratislava – Dúbravka, - Karlova Ves a – Nové Mesto.

- **Kultúrne inštitúcie**

Múzeá a galérie. Bratislava (SNG, SNM, ~~Mestské múzeum~~Múzeum mesta Bratislavy, Galéria mesta Bratislavy, Galérie Nedbalka, Danubiana, Dopravné múzeum, Múzeum hodín, tematické múzeá a galérie), Malacky, Stupava, Pezinok, Modra, Červený Kameň – hrad, Svätý Jur, Kráľová pri Senci – včelárske múzeum, sprístupnené hrady a kaštiele, Divadlá, koncertné siene, kultúrno-spoločenské inštitúcie – Bratislava (SND – viaceré scény, rôzne divadelné formy, Slovenská filharmónia, Slovenský rozhlas, Domy kultúry) a pod.,

- **Podujatia**

Bratislava (BHS, Bibiana, Flora, príležitostné a opakujúce sa výstavy, kongresy a konferencie, burzové dni, ...), Marianka (púte), Slovanské dni na Devíne, Slovenský Grob (husacie hody), Stupava (Dni zelá), Pezinok, Modra, Rača, Devín (vinobrania), Jablkové hodovanie v BSK, Dni otvorených pivníc na Malokarpatskej vínnej ceste, Deň vo vinohradoch, jarmoky, folklór, kulinárske podujatia, športové podujatia (ľahkoatletické, futbalové, tenisové, bežecké, motoristické, veslárske letecké, dostihové, ...), ne /formálne spoločenské a turistické podujatia, posedenia spojené s konzumáciou – viechy, vinobrania a pod.

- **Rozsiahle areály na uskutočňovanie podujatí s veľkou návštevnosťou**

Bratislava – areál Incheby, dostihovej dráhy, veľkoplošné športové areály, Národný futbalový štadión, Národné tenisové centrum, športová hala – Pasienky, Zimný štadión O. Nepelu, Devín – hradný areál, Ivanka (letisko), golfové areály (Bernolákovo, Malacky, Hrubá Borša, Lozorno, Chorvátsky Grob – Čierna voda), Senec (Národné tréningové centrum Slovenského futbalového ~~centrum~~zväzu, amfiteáter), Pezinok (Rozálka), Dubová (letecké dni).~~.....~~

14.10.9.1.Perspektívy rozvoja v oblasti poznávacieho turizmu

Poznávací a naň nadväzujúci turistický ruch v jeho rozličných formách možno vcelku považovať za značne rozvinutý a vo svojom obsahu nápaditý.

Návrh opatrení:

- podporovať v územnom rozvoji a vytvárať priestory pre aktivity poznávacieho turizmu v oblasti ľudového umenia, folklóru a tradičných remesiel, naviazať línie rekreačných trás na lokality so zaujímavosťami poznávacieho turizmu,
- rozšíriť /skvalitniť materiálno-technickú základňu – podporovať rozvoj hromadnej dopravy, skvalitniť čistotu, úpravu, vybavenosť verejných komunikačných priestorov aj voľnej krajiny, budovať drobný rekreačný mobiliár, vrátane informačného a orientačného, rozširovať škálu oddychových bodov, rekreačných trás, areálov, viazaných najmä na prírodné prostredie a v zastavaných územiach na plochy verejných zelených priestranstiev,
- pri využívaní historických objektov, areálov, najmä chránených pamiatok, prírodných hodnôt v krajine v aktivitách turizmu /cestovného ruchu a rekreácie treba mať na zreteli nielen zisk, ale treba ich zachovať aj pre budúce generácie a chápať ich ako národné bohatstvo.

14.10.10.Vinohradníctvo a vinárstvo

Bratislavský, Malokarpatský a Podunajský región, Záhorský čiastočne, majú predpoklady pre rozvoj turizmu /cestovného ruchu v oblasti vinohradníctva a vinárstva. Vinohradníctvo a vinárstvo vo vzťahu na zachovanie vinohradov predstavujú vyšší verejný záujem BSK.

Malokarpatské vinohrady, v užšom slova zmysle, sa rozprestierajú na juhovýchodných svahoch od Bratislavy po Horné Orešany. Juhozápadné svahy tohto pohoria predstavujú skutočnú klenotnicu vinohradníctva na Slovensku. Blízkosť svahov Malých Karpát, vhodné klimatické podnebie tvoria ideálne podmienky na pestovanie viniča a vinohradnícku činnosť. Rozšírené sú aj vinohrady v rovinatej časti regiónu, aj keď v menšej miere.

V posledných rokoch výmery vinohradov poklesli, existujúce vinohrady nie sú v plnej miere obhospodarované a menia sa na opustené vinohradnícke plochy. Klesol počet drobných producentov hrozna a vína. Vinohradníctvu a vinárstvu sa nevenuje toľko obyvateľov ako v minulosti.

Opustené vinohradnícke plochy sú silne ruderalizované, podliehajú sukcesii, rozširovaniu antropofytných druhov a v intenzívnej miere sú porastené inváznymi porastmi. Značne sa takto nielen biologicky znehodnocujú svahy na úpätí Karpát, niekdajšie vinohrady sú hospodársky nefunkčné, ale najmä – narúša sa tradičný obraz vinohradníckej krajiny – historickej krajinnej štruktúry.

14.10.10.1.Perspektívy rozvoja v oblasti vinohradníctva a vinárstva

Napriek ekonomickým problémom v tomto rezorte a početným opusteným vinohradníckym plochám je snahou mnohých vinohradníkov udržať vinohradnícke tradície a snahou výrobcov vín je zachovať tradíciu pestovania viniča a výroby vína v Malokarpatskom regióne, zachovať najcennejšie charakteristické historické krajinné štruktúry Bratislavského kraja, medzi ktoré podhorská krajina malokarpatská pezinsko-modranská vinohradnícka rozhodne patrí.

Budúcnosť rozvoja vinohradníctva a vinárstva stavia ani nie tak na rozlohách obrábaných vinohradov, ktoré sú limitované požiadavkami EÚ, ako na kvalite dopestovaného hrozna a následne kvalite domácich vín.

Hľadajú sa viaceré cesty na udržanie a pozdvihnutie tejto špecifickej, a staróčia u nás fungujúcej, hospodárskej činnosti. Jednou z ciest je pozdvihnutie kvality domácich produktov – výroba vín typu „terroir“, ktoré sú prirodzeným symbolom prostredia, z ktorého pochádzajú.

Terroir pôvodne vo Francúzsku označoval geografickú jedinečnosť vína, kávy a čaju. Terroir dnes označuje všeobecné pôsobenie prostredia na charakter a typické znaky vín, ktoré vznikli v určitom, prírodnými podmienkami, odrodovou skladbou a ľudskou činnosťou, ohraničenom geografickom priestore:

- pôsobenie prostredia (geologické, pôdne, klimatické pomery),
- odrody, kultúra, tradície, pestovateľské postupy, rešpektujúce originálne vlastnosti vína. Zdôrazňuje sa miesto pôvodu hrozna.

Predovšetkým na tomto jave sú dnes postavené aj aktivity obcí /miest – členov združenia **Malokarpatskej vínnej cesty** s viac ako 260 individuálnymi a kolektívnymi členmi, ktorí realizujú rozvoj cestovného ruchu v oblasti vinohradníctva a vinárstva.

Malokarpatská vínna cesta (MVC) ako občianske združenie (OZ) je jedinečná sieť sídiel, komunikácií, výrobcov vína, podnikateľov, kultúrnych pracovníkov a ďalších nadšencov medzi Bratislavou a Trnavou a ich aktivít v cestovnom ruchu (CR).

Prispieva k rozvoju CR zameraného na zážitky z vína a vínnych produktov. Ponúka možnosť spoznať tradície vinohradníctva a vinárstva, starobylé pamiatky, zachovaný folklór a rázovitosť vinohradníckych domov, kulinárske špeciality, faunu a flóru vinohradníckej krajiny, možnosť oddychu, poučenia i pobavenia.

Vedie cez bývalé kráľovské mestá Bratislava, Svätý Jur, Pezinok, Modru a priľahlé obce okresov Bratislava, Pezinok a Trnava. Pezinok, Modra a Svätý Jur získali v 17.

st. titul slobodných kráľovských miest, a to najmä vďaka produkcii kvalitného vína, dodávaného do Viedne i Bratislavy – vtedy hlavného mesta Uhorska.

Mnohé obce, mestské časti a mestá v Bratislavskom kraji sú výraznou mierou zapojené do týchto aktivít prostredníctvom producentov vína, pestovateľov viniča, miestnymi vinotékami, vinárskymi spolkami, ale aj kultúrnymi inštitúciami (Malokarpatské múzeum v Pezinku).

Malokarpatská vínna cesta sa vymedzuje ako územie ohraničené pohorím Malých Karpát a spojnicami sídiel Bratislava, Senec, Trnava, Smolenice. Sídlo MVC je v meste Modra.

Obce Malokarpatskej vínnej cesty

Báhoň, Bernolákovo, BA – Devín, BA – Nové Mesto, BA – Rača, BA – Staré Mesto, BA – Vajnory, Budmerice, Cífer, Častá, Čataj, Doľany, Dlhá, Dubová, Dolné Orešany, Horné Orešany, Chorvátsky Grob, Igram, Jablonec, Kaplná, Limbach, Modra, Modra – Harmónia, Modra – Kráľová, Pezinok, Píla, Ružindol, Senec, Slovenský Grob, Smolenice, Suchá nad Parnou, Svätý Jur, Šenkvice, Štefanová, Trnava, Veľký Biel, Veľký Grob, Viničné, Vinosady, Vištuk, ~~Zelenec~~Zeleneč,

14.10.11.Špecifické druhy a formy cestovného ruchu/turizmu a rekreácie

Poľovníctvo

V Bratislavskom kraji sú dobré podmienky pre poľovníctvo (vodná, drobná, raticová zver) v bažantniciach, pri vodných tokoch a plochách, v poľovníckych revíroch, pre športové rybárstvo (vodné toky a plochy, rybníky) a pre hubárčenie (najmä v Boroch).

Víziou lesohospodárskych organizácií je trvalo udržateľný rozvoj lesov, ktorý tvorí základ pre uspokojovanie potrieb prírody, spoločnosti, ekonomiky a optimálne zhodnotí lesný majetok. Poľovníctvo je jednou z dôležitých súčastí prevádzkových aktivít lesohospodárskych organizácií. Okrem profesionálne vykonávaného poľovníctva formu zhodnotenia produkcie poľovných pozemkov predstavuje organizovanie poľovníckej turistiky a poplatkového lovu v režijných poľovníckych revíroch.

V Bratislavskom kraji je vymedzených šesť poľovných oblastí:

- PO Záhorská nížina (M I) pre malú zver s 19 poľovnými revírmi
- PO Žitný ostrov (M III) pre malú zver s 10 poľovnými revírmi
- PO Galanta (M IV) pre malú zver s 25 poľovnými revírmi
- PO Záhorie (S I) pre srnčiu zver so 7 poľovnými revírmi
- PO Malé Karpaty (S II) pre srnčiu zver s 22 poľovnými revírmi
- PO Bratislava (S III) pre srnčiu zver so 4 poľovnými revírmi

~~Záujem o poľovačky v lesoch SR majú záujemcovia najmä z Česka, Rakúska, Anglicka, Španielska, Dánska, Švédska a Ruska (v roku 2006 to bolo 1 695 poplatkových hostí, úspešnosť 62%).~~

Iné špecifické druhy menej rozšírených športov:

- športové letectvo – športové letiská v Kráľovej pri Senci, Dubová, predtým Vajnory,
- golf – Bratislava MČ Záhorská Bystrica, Bernolákovo, Malacky, Lozorno, Chorvátsky Grob, Hrubá Borša ~~(nerealizujú sa areály pre širšiu verejnosť)~~,

- športová streľba – strelnice Stupava, Zohor, Jarovce, Bratislava-Patrónka, Bratislava Colt Club, Bratislava-Dúbravka, Vištuk,
- lukostrelnica Viničné, historická lukostreľba Svätý Jur (Vinedi), strelnica na asfaltové holuby Tomášov, Kameňolom Častá, Most pri Bratislave.

14.10.11.1.Perspektívy rozvoja špecifických foriem turizmu

- podporovať rozvoj šetrných foriem netradičných športovo-rekreačných aktivít vo vzťahu ku životnému prostrediu (bezhlučných, bez zvýšených nárokov na technickú a dopravnú vybavenosť, na zásahy do prírodného prostredia, na zábery lesnej a poľnohospodárskej pôdy, ...
- prehodnotiť priestorový vzťah plôch pre poľovnícku turistiku a poplatkový lov a ostatné športovo-rekreačné aktivity vo voľnej prírode,
- pri zriaďovaní a umiestňovaní strelníc rešpektovať bezpečnostné a hlukové kritériá, najmä vo vzťahu ku obytným zónam.

14.10.12.Individuálna rekreácia

V riešenom území existujú tri formy individuálnej rekreácie: chatárenie, chalupárenie a záhradkárčenie, s funkciami pestovateľskou a rekreačno-oddychovou.

- chatárenie – objekt a priľahlý pozemok určený na rekreačný pobyt prevažne v rámci chatovej osady /lokality, viazaný na prírodné prostredie (Harmónia, Piesky, Slnečné jazerá, ...),
- chalupárenie – objekt pôvodne obytný alebo hospodársky v obci, osade, na samote v obytnom alebo prírodnom prostredí, slúžiaci na rekreačný pobyt,
- záhradkárčenie – v rámci záhradkárskej osady /lokality, zameraný (pôvodne) na pestovateľsko-rekreačnú činnosť, v ktorej užívateľ má k dispozícií „dielec“ v rámci organizovanej osady, v blízkosti obytných území, pozemok patrí do poľnohospodárskej pôdy.

~~V Bratislavskom kraji sú najviac zastúpené formy záhradkárenie a chatárenie. Chalupárenie je vítanou formou – znižuje záujem o vytváranie nových obytných lokalít a pomáha chrániť pôvodný stavebný fond a pôvodnú vidiecku atmosféru.~~

V okrajových častiach majú lokality zväčša zmiešaný charakter záhradkárskych a chatových osád, v súčasnej dobe dopĺňaný – legálne aj nelegálne – výstavbou rodinných domov, s prelínaním pestovateľskej, rekreačno-oddychovej a aj obytnej funkcie, sezónnej i celoročnej. V posledných rokoch sa viacero záhradkárskych osád transformuje na obytné prostredie. V mnohých prípadoch žiaľ živelne. Záhradné chatky nahrádzajú plnohodnotné chaty, ktoré svojim architektonickým prevedením spĺňajú kvalitu individuálnej výstavby s možnosťami celoročné využitia, až ubytovania. Z urbanistického hľadiska však týmto enklávam absentujú plnohodnotné prístupové komunikácie (nesúlad s STN normami a TP), chýba vybavenosť, ako aj potrebná technická infraštruktúra a riešenie odpadového hospodárstvo.

S rastúcou vzdialenosťou od Bratislavy ide viac o chatové lokality, a to najmä na východných svahoch Malých Karpát s rozsiahlymi chatovými lokalitami (Harmónia, Piesky), v menšom rozsahu na Záhorí. V Podunajsku sa chatová výstavba sústreďuje k vodným plochám /tokom, najmä v oblasti Slnečné jazerá. Vinohradnícke lokality sú viazané najmä na slnečné svahy Karpát.

Najvýznamnejšie lokality individuálnej rekreácie

Lokality individuálnej rekreácie: CH – chatové, Z – záhradkárske, B – spojené s bývaním
~~Malé Karpaty,~~ **Bratislava**
MČ Devín: Svätopluk, Dolné koruny, Grefty, Pri Sihoti, Nad Kremeľskou (Z,CH,B)
MČ Karlova Ves: Kadlečík (CH,B)
MČ Dúbravka: Tavárikova osada (CH,B)
MČ Záhorská Bystrica: Plánky (CH,B), severne od krematória (Z,CH)
MČ Lamač: lokalita nad Rázsochami (Z,CH,B)
MČ Záhorská Bystrica: pás objektov IR nad Záhorskou Bystricou a Mariankou
MČ Nové Mesto: Briežky (CH,B), Koziarka (Z,CH,B),nad Peknou cestou (CH,B)
MČ Rača: nad Račou, pod spodným okrajom lesa (nad cestami Pekná až Potočná)
MČ Nové Mesto: medzi železničnými traťami (Z), Zlaté piesky (Z)
MČ Jarovce: Jarovecké rameno – skupina hausbótov
Malé Karpaty
Stupava: Bystrická hora (Z,CH), v údolí Stupavského potoka (CH,B), stredisko Košarisko (CH)
Pernek – Podbabská dolina (CH)
Kuchyňa – Vývrat (CH)
Svätý Jur: nad mestom, Jozefkovo údolie (CH)
Limbach: Limbašská dolina (CH)
Pezinok: Leitne (CH,B), Slnečné údolie (CH), ICHR Stupy (CH), stredisko Kučišdorfská dolina (CH)
Modra: v strediskách Harmónia (CH), Piesky (CH)
Píla (CH)
Záhorská nížina
Malé Leváre: stredisko Rudava (CH)
Plavecký Štvrtok: základňa Vampíl (CH)
Podunajská nížina
Senec: v rámci strediska Slnečné jazerá (CH,B)
Dunajská Lužná: pri vodných plochách Rovinka a Nové Košariská (Z,CH)
Hamuliakovo: osada (CH, Z)

Problémové javy v lokalitách individuálnej rekreácie

Lokality individuálnej rekreácie často pôsobia v území rušivo – nízka stavebná disciplína, znečisťovanie okolia odpadmi, nevyriešený odvoz odpadov, obostavanie brehov vodných plôch, vodných tokov, okrajov lesa, bez vyriešenia dopravných a inžinierskych sietí, často aj bez vody, „čierna“ výstavba rodinných domov.

Špecifickým problémom je územie Bratislavy. Na svahoch Malých a Devínskych Karpát ide o lokality so špecifickou formou zmiešanej vinohradníckej a rekreačnej funkcie, do ktorých čoraz viac preniká aj obytná funkcia. Rekreačný (rekreačno-obytný) charakter prevažuje na svahoch Devínskej Kobyly a Malých Karpát, tradičný záhradkársky (ale tiež už s prenikaním obytnej zástavby) skôr vo východných častiach mesta (najväčšia osada medzi železničnými traťami na Trnavu a Galantu).

Na území Bratislavy je viacero záhradkárskych lokalít len extenzívne využívaných, niektoré sú opustené až zdevastované. Problémom je bezpečnosť týchto lokalít.

Ďalším problémom je vysoký podiel neobhospodarovaných vinohradníckych plôch..

Tie sa postupne menia na opustené vinohradnícke plochy, silne ruderalizované, podliehajúce sukcesii, rozširovaniu antropofytných druhov a v intenzívnej miere sú

porastené inváznymi porastmi, ktoré je nevyhnutné zo zákona odstraňovať. Značne sa takto nielen biologicky znehodnocujú svahy na úpätí Karpát, niekdajšie vinohrady sú hospodársky nefunkčné ale najmä – mení – stráca – sa tým tradičný obraz vinohradníckej krajiny – historickej krajinnej štruktúry..

14.10.12.1.Perspektívy rozvoja foriem individuálnej rekreácie

- obe hlavné formy individuálnej rekreácie (chatárenie, záhradkárčenie) budú vzhľadom na ich obľubu u obyvateľstva aj naďalej pretrvávať
- rozvoj záhradkárčenia bude závisieť od možností získať voľné plochy v bezprostrednom zázemí miest,
- chatovú výstavbu možno považovať za pomerne ustálenú, neodporúča sa zakladať nové lokality v prírodnom prostredí,
- čiastočný ústup tradičného záhradkárčenia ako dôsledok kultúrnych, spoločenských a ekonomických zmien v spoločnosti (tento jav možno však považovať za dočasný) – pestovanie vlastnej – domácej – potravinovej produkcie – sa môže vzhľadom na ekonomickú situáciu znovu oživiť,
- predpokladá sa pretrvávanie náporu na premenu najmä nefunkčných, opustených, zdevastovaných chatových a záhradkárskych lokalít na obytné lokality nedostatok cenovo dostupných bytov (najmä v hlavnom meste SR), preferovanie bývania v tichej, takmer vidieckej lokalite, viaceré lokality individuálnej rekreácie sú umiestnené už v zastavaných územiach,

Perspektívne je možné uvažovať o možnosti zachovať v blízkosti veľkých miest ale i menších obcí záhradkárske lokality aj cestou uplatnenia funkcie bývania:

- udržiavanie záhrady – z časového, sociálneho, bezpečnostného hľadiska pre zamestnaných ľudí výhodnejšie, ak priamo v záhrade bývajú
- otvorený problém kúpyschopnosti bytu početnej časti obyvateľstva – záhradné a chatové objekty sa stávajú často jedinou možnosťou riešenia bytového problému viacgeneračných domácností,
- ide predovšetkým o lokality mimo inundačných území, chránených území, v rámci zastavaných území, v tesnom kontakte so zastavanými územiami.

14.10.13.Prímestská rekreácia – rekreačné zázemie miest/obcí BSK

Pojem prímestská rekreácia sa vzťahuje najmä na väčšie mestá, s počtom obyvateľov nad 10 000. Súčasné trendy v rozvoji sídiel a trávení voľného času však smerujú ku vytváraniu lokálnych rekreačných zázemí lesoparkového charakteru s oddychovými plochami, vyhliadkami, rekreačnými trasami, malými prírodnými ihriskami aj v okolí menších miest a obcí vidieckeho charakteru.

Osobitný význam nadobúdajú plochy lesoparkového charakteru v obciach zameraných na rozvoj športovo-rekreačných, vinohradníckych a vinárskych, agroturistických, poznávacích aktivít, a to z dôvodu rozširovania rekreačnej ponuky.

Upravené plochy lesoparkového charakteru v nížinnej poľnohospodárskej krajine majú veľký zdravotno-hygienický, estetický, krajinotvorný a ekologický význam, najmä vzhľadom na značné odzelenenie poľnohospodárskej krajiny.

Prímestská rekreácia je orientovaná najmä na celoročnú každodennú a víkendovú rodinnú rekreáciu, turistiku (pešiu, cyklistickú, jazdeckú, korčuliarsku), na kúpanie, nenáročné zimné športy (sánkovanie, bežkovanie, lyžovanie, zimná turistika), na najnovšie aktivity typu rybárske, jazdecké a agroturistické areály, na doplnkové športovo-rekreačné aktivity ku hlavným rekreačným aktivitám obcí – agroturistike, vinohradníctvu a vinárstvu, pobytom pri vode (prírodné vodné toky a vodné plochy,

kúpaliská, wellness komplexy), vodáckej turistike, poznávaciemu turizmu (návšteva blízkych turistických cieľov prírodného, kultúrno-historického charakteru).

V obciach pribúdajú viacúčelové /multifunkčné ihriská, multifunkčné areály, územne naviazané na centrálne zóny obcí, na tradičné chatové a záhradkárske lokality, na plochy lesných porastov, prírodné vodné plochy a koridory vodných tokov so sprievodnou zeleňou tesne za hranicami zastavaných území obcí.

V kontexte tohto vývoja získavajú na význame aj kontaktové územia obcí – pásma pozdĺž hraníc zastavaných území. Plochy sídelnej zelene, centrálne zóny obcí, športové plochy sú tak previazané s plochami prímestskej rekreácie a existujúcimi /navrhovanými rekreačnými trasami, s rekreačnými lokalitami vo voľnej krajine.

V nárokoch na víkendovú rekreáciu výrazne dominuje Bratislava (z počtu obyvateľov kraja ide cca o 70%). Všeobecne možno uvažovať s miestom pobytu rekreácie:

- cca 1/3 v mieste bydliska, t.j. na území vlastného mesta,
- cca 1/3 na ostatnom území kraja,
- cca 1/3 mimo kraj, najmä Trnavský kraj, ale aj blízke Rakúsko a Maďarsko.

Prímestská rekreácia na území hlavného mesta

Ideálne podmienky pre rozvoj prímestskej rekreácie má Bratislava. Na území Bratislavy sa križujú dva hlavné prírodné prvky s rekreačným využitím – horský pás Malých Karpát a vodné pásy pozdĺž tokov Dunaj a Morava, k nim možno priradiť podhorský vinohradnícky pás, podhorský bezlesný záhorský pás, vodné plochy okolo Bratislavy a lokality s významným kultúrno-historickým potenciálom – Devín (hrad), Rusovce (Gerulata), Devínska Kobyla (villa rustica), ..., lokality jazdeckých areálov okolí mesta, Dunaj, Moravu a Malý Dunaj s možnosťami vodáckej turistiky a sieť cyklistických a turistických trás.

Vzhľadom na dobrú dostupnosť treba do záujmového víkendového bratislavského okruhu zahrnúť aj územný pás za hranicami BSK – na Záhorí (Gazarka, Buková), Malé Karpaty min. po Smolenice, viaceré termálne kúpaliská na Podunajskej nížine, územie medzi kanálom Gabčíkovo a starým korytom Dunaja (Vojka, Bodíky), Hainburg s okolím, Neziderské jazero a Mosonmagyaróvár.

Funkciu prímestskej rekreácie plní Bratislavský lesopark s ťažiskovou malokarpatskou časťou.

- miesto každodennej a víkendovej rekreácie v horskom prostredí pre obyvateľov a návštevníkov mesta, relatívne mierny reliéf umožňujúci pobyt pre všetky vekové kategórie, s výbornou dostupnosťou takmer zo všetkých častí mesta,
- hlavné pobytové ciele – malokarpatská časť – údolie potoka Vydrice (Horná mlynská dolina) Partizánska lúka, Železná studnička, Snežienka, lokality bývalého sanatória, hrebeň Karpát s lokalitami Koliba, Kamzík, Ahoj, Americké námestie, Biely kríž, ďalšie lokality Rača – Slalomka, Pánova lúka, Malý Slavín, Dolný Červený kríž, Pekná cesta, Spariská, Kramerov lom, Kačín, Klanec, Plánky, Podháj, Záhorská Bystrica – Pod Holým vrchom, Mariánka – lom Bázgovič, ...
- hlavné pobytové ciele – devínska časť – masív Devínskych Karpát, vrátane Devínskej Kobyly, Kráľovej hory,
- podhorský vinohradnícky pás na úpätí Malých Karpát s vinohradníckymi obcami (obce Malokarpatskej vínnej cesty zabiehajúcej aj do obcí Podunajskej roviny),
- sústava východiskových a nástupných bodov (lokality zastávok MHD a na hranici lesa a mestských častí – Devín, Karlova Ves, Dúbravka, Devínska Nová Ves, Marianka, Záhorská Bystrica, Lamač, Koliba, Krasňany, Rača, …

- A / hlavné nástupné body – väzby na zastávky MHD, rozsiahlejšie parkovacie plochy, objekty OV – stravovacie zariadenia typu, služby pre šport a rekreáciu, rekreačný a informačný mobiliár, rekreačné plochy,
- B / vedľajšie nástupné body – menšie parkovacie plochy podľa priestorových možností, objekty OV – stravovacie zariadenia typu občerstvenia, služby pre šport a rekreáciu, rekreačný a informačný mobiliár)
- C / základné nástupné body – prístrešok, besiedka, lavička, sedenie, informačný hríbik, informačná tabuľa.

Prímestská rekreácia na území ostaných miest a obcí

Viaceré obce Bratislavského kraja majú v rámci zastavaných území upravené, prípadne zrevitalizované centrálne časti /námestia, ktoré súčasne plnia funkciu každodennej rekreácie a spoločenských kontaktov.

Vo väčšine obcí sú centrálne priestory „vybavené“ plochami /líniami sprievodnej zelene pozdĺž komunikácií, pripadne pozdĺž vodných tokov – trávnaté plochy zelene, doplnené stromami, stromoradiami, krovinnou zeleňou rôznej kvality a rozsahu, čistoty, údržby,... (vodné toky pretekajúce obcami sú v málo prípadoch priamo zapojené ako plnohodnotný priestorotvorný prvok do koncepcie verejných priestorov obce, väčšinou zastavanými územiami jednoducho len „pretekajú“).

Obce ležiace na úpätí Malých Karpát majú plochy pre prímestské rekreačné zázemie v podhorskej a horskej krajine Malých Karpát: Pezinok (Kučišdorfská dolina, Stupy, Baba, Leitne, Slnečné údolie, Reisinger a Krkavec), Modra (Harmónia, územie pod Veľkou homoľou a Srnčím vrchom, Piesok), Svätý Jur (Jozefkovo údolie, územie okolo Bieleho Kameňa), Stupava (údolie Stupavského potoka, Marianka, Borinka, Košarisko), Kuchyňa (Vývrat, Švancpošská dolina), Častá (Červený Kameň, Papiernička, Biela skala), Lozorno (Baglava, Rusniaky, Červený domček).

Pre obce v poľnohospodárskej krajine je vhodné využiť drobné plochy lesných a trávnych porastov, zeleň brehových porastov ako lokálne plochy lesoparkového charakteru s lokálnou rekreačnou vybavenosťou a s väzbami na centrá obcí: Malacky, Jakubov, Plavecký Štvrtok, Malé Leváre, Vištuk, Budmerice, Dunajská Lužná, Ivanka pri Dunaji, Senec, Jarovce, Rusovce, Čunovo (lesné a vodné plochy Záhorských pláňav a Podunajskej nížiny)

14.10.13.1.Perspektívy rozvoja prímestskej rekreácie

- zachovať plochy prímestskej rekreácie na území lesných masívov Malých Karpát, menších plôch lesných porastov v poľnohospodárskej krajine, na ostatných plochách prímestskej rekreácie určených v podrobnejších územnoplánovacích dokumentáciách obcí, ostatné doplnkové funkcie rozvíjať len v súvislosti s dominantnou funkciou prímestskej rekreácie,
- podporovať rozvoj oddychových, športovo-rekreačných plôch, zón voľného času v prímestskej rekreačnej krajine s príslušným športovo-rekreačným vybavením,
- podporovať rozvoj lesných škôl s funkciou športovo-rekreačnou, náučnou a vzdelávacou, s možnosťami organizovania viacdenných pobytov v prírodnom prostredí, spojených s aktívnou starostlivosťou o prírodu.

Rozvoj prímestskej rekreácie na území hlavného mesta

- rozvíjať lokality prímestskej rekreácie Bratislavy na území Devínskych a Malých Karpát a na území lužných porastov Dunaja, Malého Dunaja a Moravy,
- dobudovať a skvalitniť sieť východiskových a nástupných bodov do lesoparku,
- dobudovať lokality, zariadenia a plochy pre vodné športy a vodácku turistiku, pre ktorú sú na území Bratislavy a v jej okolí ideálne podmienky,

- dobudovať a skvalitniť sieť cyklistických a turistických trás, vybudovať vybavené priesečníky rekreačných trás (oddychové plochy, rekreačný mobiliár),

Rozvoj prímestskej rekreácie na území ostaných miest a obcí

V súlade so súčasnými trendmi v rozvoji sídiel a trávení voľného času vytvárať lokálne rekreačné zázemia lesoparkového charakteru s oddychovými plochami, vyhliadkami, rekreačnými trasami, malými prírodnými ihriskami, ... aj v okolí menších miest a obcí vidieckeho charakteru:

- pre obce so športovo-rekreačnými aktivitami predstavujú plochy lesoparkového charakteru zvýšenie rekreačného a rozšírenie ponuky pracovných príležitostí,
- podporovať budovanie rekreačných zón prímestského lesoparkového charakteru najmä v susedstve rekreačných areálov, rekreačnými trasami ich prepájať s turistickými cieľmi v okolí,
- využiť drobné plochy lesných a trávnych porastov v susedstve zastavaných území, zelené pásy pozdĺž vodných tokov na drobné lokálne plochy lesoparkového charakteru s lokálnou rekreačnou vybavenosťou.
- chodníkmi, odpočívadlami, prvkami informačného mobiliáru (drobná ne /spevnená plocha, detské ihrisko prírodného charakteru, lavička, stojan na bicykel, výtvarný prvok, prístrešok, informačná tabuľa, studnička,...),

Rozvoj vidieckeho turizmu a prímestskej rekreácie závisí od iniciatívy orgánov obecných samospráv, miestnych podnikateľov a vlastných občanov.

14.11. Ubytovacia vybavenosť

Údaje k ubytovacím a stravovacím zariadeniam na území Bratislavského kraja sú uvedené v prílohe tohto dokumentu.

Na základe dlhodobo sledovaných štatistických údajov ~~z uvedených tabuliek~~, ako aj podľa údajov z Koncepcie cestovného ruchu v Bratislavskom kraji do roku 2030, resp. zo strednodobého hľadiska obdobia rokov 2010 až 2019, t.j. do prepuknutia pandémie ochorenia COVID-19, ktorá využitie ubytovacích kapacít prakticky na dva roky utlmila, možno skonštatovať, že

- počet a kapacita ubytovacích a stravovacích zariadení v ~~SR~~BSK sa vyvíja priaznivo, tento trend podporuje aktivita podnikateľských subjektov a rozvoj regiónov CR, najvyšší nárast bol zaznamenaný medzi rokmi 2018 a 2019,
- stravovacie zariadenia zaznamenali v období rokov 2014 až 2019 rast tržieb, avšak pokles zamestnancov,
- počet návštevníkov kraja má rastúcu tendenciu (zo 767 tis. V roku 2010 na 1,5 mil. v roku 2019),
- Bratislavský kraj je z hľadiska návštevnosti najdôležitejšou destináciou SR (v r. 2019 najvyšší podiel na počte turistov v ubyt. Zariadeniach – 24,7 %),
- ~~počet stravovacích zariadení sa pomerne dynamicky mení a vyvíja (tento jav súvisí s aktuálnou úrovňou podnikateľských aktivít v tej-ktorej lokalite),~~
- ~~neustále však stagnuje počet prenocovaní, so striedaním období časovo dlhších miernych nárastov a krátkych výrazných poklesov – v časovom období rokov 1999 – 2008 kontinuálne klesal priemerný počet prenocovaní poukazujúci na stupeň atraktivity cieľového miesta CR i úroveň rozvinutosti infraštruktúry,~~
- ~~v roku 2009 dochádza k nárastu hodnôt tohto ukazovateľa a rovnako i k veľmi výraznému nárastu priemerného počtu prenocovaní, v roku 2010, v porovnaní s rokom 2009, dochádza k veľmi miernemu poklesu počtu prenocovaní a zároveň predovšetkým k veľmi výraznému poklesu priemerného počtu prenocovaní,~~
- kontinuálny nárast stravovacích zariadení na území kraja,

- takmer 9 % podiel všetkých ubytovacích zariadení SR sa nachádza na území kraja, a to najmä na území Bratislavy, počtom ubytovacích zariadení zaujíma kraj šieste miesto, ceny za ubytovanie boli najvyššie,
- podľa podielu prenocovaní domácich a zahraničných hostí na celkovom počte prenocovaní hlavným segmentom trhu sú ~~domáci~~ zahraniční návštevníci,
- Bratislavský kraj je z hľadiska návštevnosti najdôležitejšou destináciou SR (v r. 2011 najvyšší podiel na počte turistov v ubytovacích zariadeniach SR– 24,64 %),
- ~~podiel na zahraničnej návštevnosti Bratislavského kraja rastie (alebo naopak ostatných krajov mierne klesá),~~
- najviac je navštevovaný okres Bratislava I ~~a II (71,55 % z celkového počtu turistov v ubytovacích zariadeniach CR)~~(MČ Bratislava-Staré Mesto),
- ~~v Bratislavskom kraji sa turisti zdržia najkratšie (nízka dĺžka pobytov), v priemere len 2,0 nocí, najdlhšie v Trnavskom kraji (4,8 nocí),~~
- počet prenocovaní návštevníkov v BSK vykazuje niekoľko rokov vyrovnané hodnoty (2,0-2,2),
- ~~takmer tri štvrtiny návštevníkov boli v SR už viackrát, nová klientela však predstavuje veľmi nízky podiel,~~
- ~~ubytovacie zariadenia majú v priemere len tretinové využitie.~~

Od roku 2020 v súvislosti s pandemickou situáciou koronavíru:

- v počte a kapacite ubytovacích aj stravovacích zariadení nastal (minimálne dočasne) mierny pokles,
- takmer 9 % podiel všetkých ubytovacích zariadení SR sa nachádza na území kraja, a to najmä na území Bratislavy,
- podľa podielu prenocovaní domácich a zahraničných hostí na celkovom počte prenocovaní hlavným segmentom trhu sú aj naďalej zahraniční návštevníci,
- z hľadiska návštevnosti nastal najvýraznejší pokles v SR, napriek tomu v najbližšom období (max. od roku 2023) očakáva návrat na pôvodné hodnoty,
- najviac je navštevovaný je aj naďalej okres Bratislava I (MČ Bratislava – Staré Mesto),
- v Bratislavskom kraji sa turisti zdržia najkratšie (nízka dĺžka pobytov), v priemere len 2,3 noci, najdlhšie v Trenčianskom kraji (4,2 noci).

Počet ~~N~~návštevn~~osť~~íkov ~~podľa údajov z roku 2011~~

~~V priebehu roka 2012 navštívilo Bratislavský kraj 939 328 návštevníkov, z toho bolo 601 850 (64,1 %) zahraničných. V porovnaní s rokom 2011 počet návštevníkov vzrástol o 6,8 %, z toho zahraničných o 7,6 %. Na celkovom počte návštevníkov SR sa Bratislavský kraj podieľal 24,9 % a na počte zahraničných 39,4 %. V medzikrajskom porovnaní vykázal Bratislavský kraj najvyšší podiel zahraničných návštevníkov. V ostatných krajoch bol ich podiel v rozpätí od 20,5 % do 43,7 %.~~

~~Priemerný počet prenocovaní návštevníkov dosiahol v Bratislavskom kraji 2,1 noci, z toho zahraničných 1,8 noci. V porovnaní s rokom 2011 sa priemerný počet prenocovaní návštevníkov zvýšil len o jednu desatinu, pričom u zahraničných zostal rovnaký. V medzikrajskom porovnaní vykazuje Bratislavský kraj dlhodobo najnižší priemerný počet prenocovaní návštevníkov. V rámci SR dosiahol priemerný počet prenocovaní návštevníkov 2,9 noci, z toho zahraničných 2,7 noci.~~

V priebehu roka 2019 navštívilo Bratislavský kraj 1 586 354 návštevníkov (z toho 1 034 189, teda 65,2 % zahraničných), čo je výrazný nárast oproti roku 2012 (939 328 návštevníkov, z toho 64,1 % zahraničných). Až 86% návštevnosti zastávalo

územie Bratislavy. V dôsledku pandemickej situácie žiaľ nastal pokles návštevnosti, a to o 68,5 %. V roku 2020 už BK navštívilo len 500 467 návštevníkov (z toho zahraniční tvorili presnú polovicu), nastal aj pokles tržieb, a to o 71 %.

Kým v roku 2019 sa Bratislavský kraj na celkovom počte návštevníkov SR podieľal až 24,7 % (najviac spomedzi všetkých krajov SR), vplyvom pandemickej situácie sa v roku 2020 podiel klesol na 15,6 % (z toho 10,7 % na domácich a 29,2 % na zahraničných), čím spomedzi všetkých krajov SR klesol na tretie miesto. Pokles v návštevnosti BK medzi 2019-2020 bol tak najvyšší spomedzi všetkých krajov SR. V rámci kraja najnižší pokles návštevnosti zaznamenal okres Senec (43 %). Napriek tomu v oboch uvedených rokoch vykázal Bratislavský kraj najvyšší podiel zahraničných návštevníkov.

Počet prenocovaní návštevníkov

Počet prenocovaní návštevníkov v Bratislavskom kraji bol 2,1 noci v roku 2019.

(z toho zahraničných 1,9) a 2,3 v roku 2020 (z toho zahraničných takmer 2 noci). V rámci kraja najvyššou priemernou dĺžkou ubytovania na úrovni 2,8 noci sa vyznačoval okres Senec. V porovnaní medzi rokmi 2010-2019 sa priemerný počet prenocovaní návštevníkov zvýšil o 3 desatiny, pričom u zahraničných zostal približne rovnaký. Pre porovnanie v rámci SR (rok 2020) dosiahol priemerný počet prenocovaní návštevníkov 3,1 noci, z toho zahraničných 2,7 noci.

Zo strednodobého hľadiska vykazuje Bratislavský kraj najnižší priemerný počet prenocovaní návštevníkov spomedzi všetkých krajov SR (podľa dokumentu Ubytovacia štatistika CR na Slovensku za rok 2020, Slovakia Travel, ŠÚ SR).

Pôvod zahraničných návštevníkov – najvýznamnejšie zdrojové trhy pre Bratislavský kraj sú Česká republika, Nemecko, Veľká Británia a Rakúsko.

- ~~Podľa krajiny trvalého pobytu najviac návštevníkov prichádza v dlhodobom časovom horizonte z Českej republiky a Nemecka. Na celkovom počte zahraničných návštevníkov sa návštevníci z Českej republiky podieľali 18,3 % a Nemecka 9,9 %. Ďalej nasledovali návštevníci z Rakúska 6,2 %, Poľska 6,1 %, Spojeného kráľovstva 5,5 %, Talianska 5,3 %, Francúzska a Spojených štátov rovnako 3,4 %, Ruska 2,6 %, Číny 2,4 % a Maďarska 2,3 %.Perspektívy rozvoja ubytovania v cestovnom ruchu~~

Odporúčané perspektívy rozvoja ubytovania v cestovnom ruchu:

- predĺžiť pobyt návštevníkov, znížiť vysoký podiel jednodňových návštevníkov, sústrediť sa viac na všetky vrstvy a vekové kategórie obyvateľov a návštevníkov, domácich aj zahraničných, vytvoriť podmienky pre trend ubytovania sa vo vlastných zariadeniach (najmä výletné lode, individuálne plavidlá),
- zvýšiť počty ubytovacích a stravovacích zariadení v menších obciach ako špecifická výpomoc hlavnému mestu (vidiecky turizmus), v rekreačných lokalitách najmä v okolí Pezinka a Modry, Senca.

14.12. Výhľad procesu turizmu v BSK

Cestovný ruch /turizmus má strategické postavenie v celkovom hospodárskom a spoločenskom dianí v SR. Aj keď v procese turizmu má najmä v realizačnej oblasti hlavnú úlohu súkromný sektor, verejný sektor má nezastupiteľnú úlohu v tvorbe dlhodobej koncepčnej stratégie, v koordinačnej oblasti a zabezpečení procesu turizmu. Je to dané aj tým, že turizmus ako výrazne prierezová disciplína je silne ovplyvňovaná politikami – zahraničnou, vnútroštátnou, hospodárskou, sociálnou, kultúrnou, ekologickou, vedecko-technickou a propagačnou /marketingovou. Cestovný ruch je nositeľom aj celého regionálneho rozvoja, preto je potrebné:

- pri rozvoji turizmu /cestovného ruchu a rekreácie rešpektovať primárnu krajinnú štruktúru nielen ako potenciál ale aj ako limitujúci faktor,
- v súvislosti s rozvojom CR /turizmu podporovať aktívny spôsob ochrany krajiny, prírodne orientovaný turizmus a aktivity súvisiace so starostlivosťou o krajinu,
- sústrediť sa vo väčšej miere na všetky vrstvy a vekové kategórie obyvateľov a návštevníkov, domácich aj zahraničných,
- podporovať účasť vlastníkov turistických zariadení i návštevníkov, na rehabilitácii a renaturácii prírodných biotopov, rozvojom turizmu podporovať ochranu prírody v chránenom území – určitý podiel zo ziskov musí byť vrátený „zelenému magnetu“ na investície v chránenom území a na jeho manažment,
- podporovať mikroregionálne združenia (obcí, podnikateľov) a ich aktivity vo vzťahu ku rozvoju cestovného ruchu /turizmu a rekreácie, podporovať rozvoj organizácií cestovného ruchu na manažovanie a koordináciu služieb cestovného ruchu, podporovať spoluprácu miestnych obyvateľov, podnikateľov, vytvárať verejno-súkromné zoskupenia
- zamerať sa na podporu domáceho turizmu, zvyšovať kvalitu služieb, miestnu zamestnanosť, podporovať miestnu produkciu a kultúru, rozvíjať formy turizmu podporujúce tradičné sektory a udržanie tradičnej krajiny, udržiavať a podporovať ľudové umenie, folklór, tradičné remeslá,
- venovať väčšiu pozornosť perspektívnym formám CR – zážitkové vzdelávacie, gastronomické (najmä vinárske), športové, kultúrno-spoločenské, výstavné,
- podporovať rozvoj hromadných foriem dopravy, netradičnej dopravy, rozvoj rekreačných trás v krajine, dopravných prepojení cez Dunaj, Moravu,
- podporovať vzrastajúci význam Podunajska s Bratislavou v polohe medzi Viedňou a Budapešťou (najmä v turizme rekreačnom, poznávacom, biznis, nákupnom, tranzitnom), ako aj Bratislavy ako vstupnej brány na Slovensko, podporovať vzrastajúci význam Dunajskej vodnej cesty
- vytvárať podmienky pre predĺženie pobytu návštevníkov aj formou cieľov a opatrení – úprava a čistota krajiny, verejných priestorov zastavaných území a ich kontaktových pásiem, vybudovanie /doplnenie rekreačných trás a rekreačnej vybavenosti (najmä v turistických kategóriách, v kempoch), oddychových a vyhliadkových miest, územná a funkčná previazanosť ponukových lokalít.

Cieľom Koncepcie cestovného ruchu do roku 2030 Bratislavského kraja sú nasledovné skutočnosti. V strategickej časti vlastného dokumentu sú rozpracované do štyroch prioritných oblastí (Udržateľný cestovný ruch, Destinačný manažment, Destinačný marketing, Synergia politík regionálneho rozvoja), ku ktorým prislúchajú konkrétne opatrenia.

- je zvýšiť rozmanitosť a kvalitu kultúry a podporiť udržateľnosť turizmu podľa stanoveného globálneho cieľa. Špecifickými cieľmi, ktoré sú v strategickej časti rozvinuté do konkrétnych opatrení a aktivít, sú:
- zlepšenie podmienok pre rozvoj a rozšírenie ponuky udržateľného cestovného ruchu pomocou budovania základnej a doplnkovej infraštruktúry s dôrazom na šetrné zaobchádzanie s prírodným a kultúrnym bohatstvom kraja;
- zlepšenie koordinácie medzi organizáciami podieľajúcimi sa na rozvoji cestového ruchu v Bratislavskom kraji s cieľom zvýšiť efektivitu vykonávaných aktivít a zaručiť kontinuálny rozvoj Bratislavského kraja ako atraktívnej destinácie;
- zabezpečenie zacielenej marketingovej podpory pre produkty cestovného ruchu, ktoré majú význam pre rozvoj kraja;

- synergia oblastí regionálneho rozvoja a cestovného ruchu, ktoré sa vzájomne dopĺňajú a vytvárajú si tak vhodné podmienky na ďalší rozvoj.

14.13. Predchádzanie konfliktom medzi rekreačným využívaním krajiny chránených území a legislatívnou ochranou týchto území

Súčasný stav viacerých chránených území, napriek tomu, že sú niekoľkonásobne legislatívne chránené, je dokladom degradácie prírodných hodnôt, ak nie je pohyb návštevníkov, funkčno-priestorový rozvoj územia a vplyv okolia dodržiavaním zákonných ustanovení, vhodnými regulatívmi a manažmentovými opatreniami reálne usmerňovaný. Tento jav platí aj pre využitie častí krajiny legislatívne nechránených.

Trendy vo svete smerujú ku aktívnemu spôsobu ochrany krajiny /cenných území, t. j. umožneniu prístupu do týchto území súčasne s vypracovaním a praktickým dodržiavaním regulatívov využívania /návštevnosti (usmerňovaný, kontrolovaný pohyb návštevníkov, výchovné programy, ...).

Územia s prírodnými hodnotami sú súčasťou urbanizovanej i voľnej krajiny:

- cieľom je využívať tieto územia primeraným spôsobom, tak, aby ochranné mechanizmy síce limitovali využívanie územia, ale súčasne nepôsobili ako obmedzujúci činiteľ ale ako rozvojový faktor, obohacujúci životné prostredie.

Pre rekreačné využívanie krajiny to znamená navrhovať /umožniť vstup do vybraných cenných prírodných území športovo-rekreačným aktivitám, ale súčasne navrhnúť spôsob šetrného pohybu návštevníkov, spôsob a intenzitu využívania týchto území tak, aby hodnoty v území neboli ohrozené.

Pre lokality s cennými prírodnými/kultúrno-historickými hodnotami sa spracovávajú manažmentové programy starostlivosti.(a zabezpečené ich dodržiavanie).

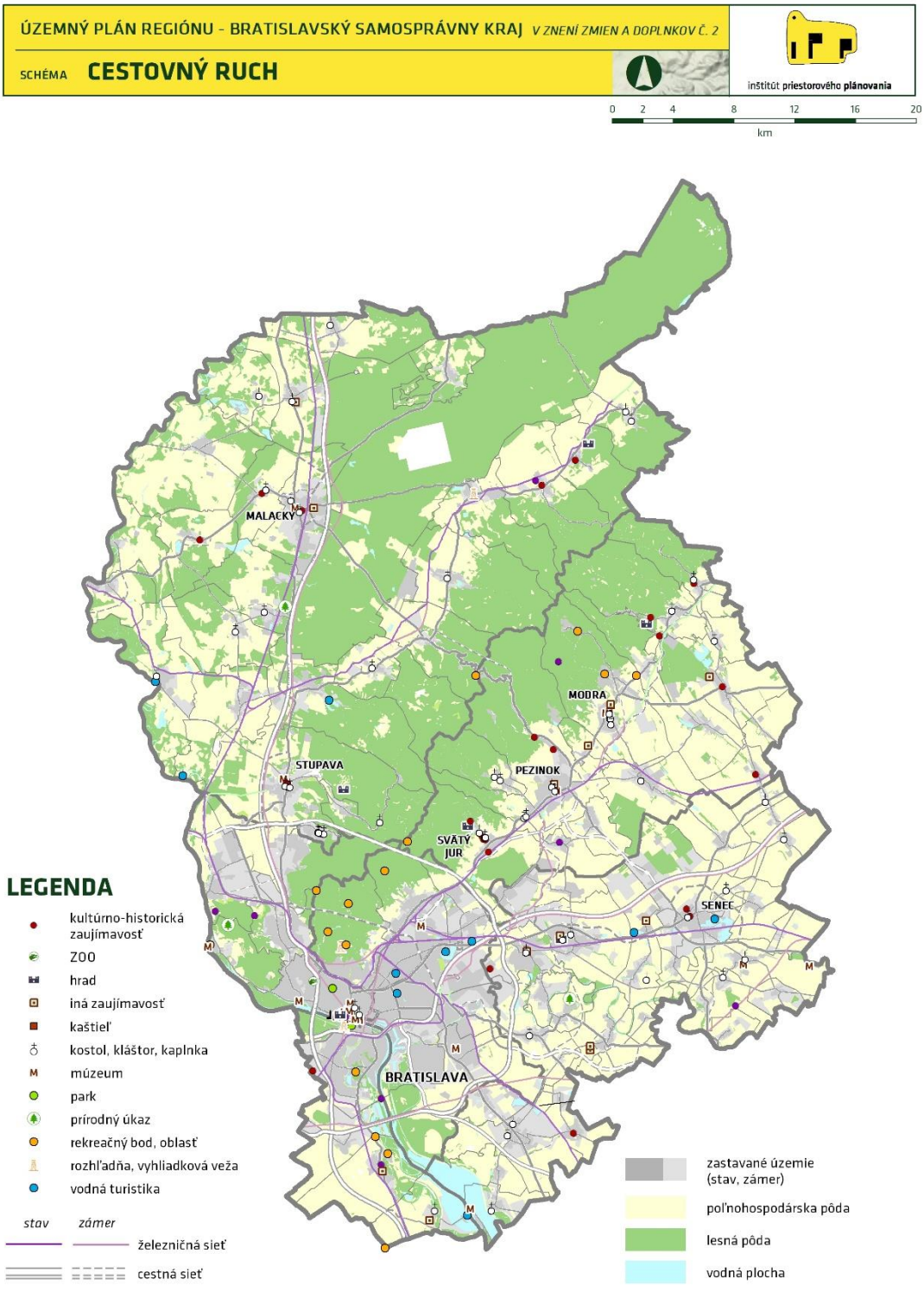
S procesom ochrany cenných prírodných území musí prebiehať paralelne proces ochrany legislatívne „slabo“ chránených území (1. stupeň ochrany), pretože najviac atakované a zaťažované sú práve „nechránené“ urbanizované územia.

Ochrana krajiny a prírodných zdrojov sa formou návrhov regulatívov funkčného využitia a priestorového usporiadania zabezpečí už v rovine územnoplánovacej.

Zapracovaním do katastra nehnuteľností (KN) cez pozemkové úpravy a cez následné zapracovanie manažmentových opatrení do príslušných parciel v KN sa ochrana krajiny a prírodných zdrojov zabezpečí tiež v rovine katastra nehnuteľností.

Rozvíjať územie na princípoch aktívnej ochrany ďalej znamená:

- zachovať a rozvíjať obraz krajiny rozumným využívaním kultúrnej krajiny v intenciách Európskeho dohovoru o krajine
- zapojiť do starostlivosti o krajinu (jej aktívnej ochrany) vlastníkov pozemkov, rozvíjať ekologické povedomie vlastníkov, užívateľov i návštevníkov územia (využiť napr. formy verejno-súkromných partnerstiev),
- zachovať trvalú prítomnosť človeka v krajine – cieľom je obraz kultivovanej kultúrnej – poľnohospodárskej, rekreačnej krajiny, a to aj so stopami osídlenia, ako to bolo bežné v tradičnej historickej kultúrnej krajine (usadlosti, majere, farmy, hájovne, horárne, kláštory, historické solitérne obytné stavby, ...)
- zachovať a rozvíjať prvky krajinnej zelene,
- čisté, ekologicky nenarušené prostredie, harmonická krajina s vyváženými funkčnými zložkami predstavujú pridanú hodnotu územia.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA CESTOVNÝ RUCH
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
MALACKY
MODRA
STUPAVA
PEZINOK
SVÄTÝ JUR
SENEC
BRATISLAVA
LEGENDA
kultúrno-historická zaujímavosť
ZOO
hrad
iná zaujímavosť
kaštieľ
kostol, kláštor, kaplnka
múzeum
park
prírodný úkaz
rekreačný bod, oblasť
rozhľadňa, vyhliadková veža
vodná turistika
stav
zámer
železničná sieť
cestná sieť
zastavané územie (stav, zámer)
poľnohospodárska pôda
lesná pôda
vodná plocha

15. Návrh koncepcie verejného dopravného vybavenia regionálneho významu

15.1. Zásady rozvoja dopravného systému BSK

Rozvoj dopravného systému BSK je priamo zviazaný na celoštátne a nadregionálne dopravné vzťahy a aj metropolitný región Bratislava má zásadný dopad na tvar a hustotu dopravných sietí v BSK. Cez územie BSK sú trasované aj hlavné medzinárodné dopravné koridory, ktoré sa viac menej sústreďujú na územie hl.m. SR Bratislavy. Na všetkých rozhodujúcich komunikáciách BSK sú dosahované už dnes najväčšie dopravné intenzity, najmä v porovnaní s ostatným územím Slovenska.

Dopravná sústava je navrhovaná zo sietí jednotlivých dopravných systémov, s dôrazom najmä na rozvoj hromadnej dopravy osôb a jej preferenciou pred automobilovou dopravou, pričom boli uplatňované nasledujúce zásady pre ich jednotlivý rozvoj:

- Diaľnice a rýchlostné cesty – sú dlhodobo pripravované z hľadiska celoštátnych potrieb a hlavný zámer je na podstatné zvýšenie dopravnej kapacity vo vzťahu Bratislava – Trnava – Nitra, čo sa prejavuje v príprave rozšírenia diaľnice D1 a v nových trasách rýchlostných ciest R1 a R7. Rozšírenie diaľnice D2 je navrhované iba v prímestskom úseku pred Bratislavou. Trasa novej okružnej diaľnice D4 má zásadný význam pre distribúciu všetkej tranzitnej a zdrojovej cestnej dopravy pred Bratislavou a jej prevedenie mimo centrálnej časti mesta.
- Cesty I. tr~~. – hlavný zámer je v rekonštrukcii cesty I/61 v jej prímestskom úseku pred Bratislavou~~iedy: sieť v Bratislavskom kraji tvoria cesty I. triedy: I/2, I/61, I/62, I/63; hlavný zámer je v rekonštrukcii cesty I/61, skapacitnenie (nová trasa preložky cesty I. triedy č. I/61) v jej prímestskom úseku od Senca do Bratislavy, vytvorenie funkčných obchvatov cesty I/2 miest Malacky a Stupava; pri ostatných cestách sa v súčasnosti neplánuje ich zmena ani rozšírenie.
- Cesty II. tr~~. Hlavný zámer je v podstatnom skapacitnení cesty II/502 a vytvorení tzv. "župného" okruhu v trase cesty II/503~~iedy: hlavný zámer je v podstatnom preložení cesty II/502 v úseku Svätý Jur – Pezinok – Modra – Dubová a vytvorení tzv. "župného" okruhu v trase cesty II/503, vrátane vrcholového tunelu pod Babou.
- Cesty III. triedy:~~.~~ (a niekoľko úsekov ciest II. tr.) – hlavný zámer je v homogenizovaní všetkých úsekov týchto regionálnych ciest na dostatočné šírkové a smerové usporiadanie, aby bolo možné na nich bezproblémové trasovanie regionálnych liniek autobusovej prímestskej osobnej dopravy
- Železničná doprava má ~~dva~~ základné ciele:~~"~~
  - ~~–~~
    - odstránenie limitujúcich podmienok na trati 126A v úseku Devínska Nová Ves – Bratislava-hl. stanica – Bratislava-Vinohrady
    - ~~–~~vybudovanie dostatočnej kapacitných železničných koridorov v Bratislavskom železničnom uzle,
    - ~~e a posilnení~~ posilnenie regionálnej železničnej prímestskej dopravy, ako súčasti integrovaného dopravného systému, v rámci ktorého sú navrhnuté aj nové úseky regionálnych železničných tratí
    - posilnenie kapacít pre železničnú nákladnú dopravu s umiestnením intermodálnych prekladísk na území BSK spolu so zmenou trasovania železničnej nákladnej dopravy mimo Bratislava-hl. stanica.
- Verejná osobná doprava je postavená na preferencii všetkých druhov hromadnej dopravy osôb pred automobilovou dopravou. Tu je základnou podmienkou

celková integrácia všetkých zúčastnených operátorov osobnej dopravy, do takej miery, aby jazda v prímestskej hromadnej doprave bola vo všetkých jej smeroch rýchlejšia, pohodlnejšia a lacnejšia, ako jazda vlastným automobilom. Súbežným cieľom je tiež pripravovať rozšírenie integrovaného systému prímestskej a mestskej hromadnej dopravy v BSK aj na územie susediaceho Trnavského samosprávneho kraja.

- Vodná doprava – predstavuje dobudovanie prístavu v Bratislave v zmysle jeho dlhodobých zámerov, t.j. premiestnenie všetkých ložných operácií z hlavného toku Dunaja do prístavných bazénov. Súčasťou vodnej dopravy je aj cielený rozvoj rekreačnej vodnej dopravy a jej príslušných pobrežných zariadení.
- Cyklistická doprava – navrhuje rozvoj komplexnej siete cyklotrás na území celého BSK aj a s priamymi väzbami na susediace regióny. Návrh predstavuje rozšírenie tejto siete cca na 200% súčasného stavu, s dosiahnutím 15 – 20% podielu cyklistickej dopravy na celkovej deľbe dopravnej práce.
- Letecká doprava – predstavuje dobudovania letiska M.R .Štefánika a jeho priame dopravné pripojenia najmä na koľajovú hromadnú dopravu. Vo výhľade je rezervovaná plocha pre paralelnú ~~VPD~~ vzletovú a pristávaciu dráhu.

15.2. Cesty a diaľnice

15.2.1. Základné údaje o sieti cestných komunikácií v BSK

V priloženej tabuľke sú uvádzané základné údaje o všetkých druhoch ciest na území BSK, pričom možno konštatovať celkovú dĺžku komunikácií v rozsahu 809,838 km s hustotou siete 0,3942 km/km2 územia kraja a 1,287 km/tis. Obyvateľov.

Cez územie BSK prechádzajú významné európske cestné koridory typu E a ~~TEM~~TEN-T. Vlastná Bratislava sa stáva uzlovým bodom týchto trás, z ktorého sa lúčovito rozbiehajú:

- E 58 (I/2, I/61) Bratislava – Berg – hranica s Rakúskom
- E 65 (I/2) Česká republika – Břeclav – Bratislava – Rusovce – hranica s Maďarskom
- E 75 (D/1, I/61 I/2) Poľsko – Orava – Žilina – Trenčín – Bratislava -Rusovce – hranica s Maďarskom
- E 571 (II/572, I/61, I/62) Bratislava – Senec – Nitra -Zvolen – Lučenec –Košice
- E 575 (I/63) Bratislava – Dunajská Streda – Medveďov – hranica s Maďarskom.

V Bratislave sa križujú aj ~~základné~~ medzinárodné multimodálne dopravné koridory základnej siete CORE TEN-T prechádzajúce krajom:

- Multimodálny koridor základnej siete CORE TEN – T: Balticko – jadranský koridor (Baltic Adriatic), v smere: Viedeň – Bratislava – Žilina.
- Multimodálny koridor základnej siete CORE TEN – T: Orient – východné Stredomorie (Orient/East – Med) v smere: Praha – Bratislava – Budapešť.
- Multimodálny koridor základnej siete CORE TEN – T: Rýn – Dunaj (Rhine – Danube) v smere: Viedeň – Bratislava – Budapešť.

~~IV.: Berlín/Norimberg – Praha – Budapešť -Constanta/Thessaloniki – Istanbul~~

~~Va.: Bratislava – Žilina – Košice – Užhorod~~

~~VII.: Dunaj~~

~~multimodálny dopravný koridor~~ v dotyku s krajom je Stredomorský koridor základnej siete CORE TEN – T v smere :

- ~~V.:~~ Rijeka/Ľubľana – Zahreb – Budapešť – hranica s Ukrajinou.

ÚZEMNÉ ČLENENIE: SR/KRAJE - BRATISLAVSKÝ KRAJ STAV SIETE CESTNÝCH KOMUNIKÁCIÍ K: 01.01.2012

OKRES	DIAĽNICE	DIAĽNIČNÉ PRIVÁDZAČE	RÝCHLOSTNÉ CESTY	PRIVÁDZAČ RÝCHLOSTNEJ CESTY	CESTY I. TRIEDY	CESTY II. TRIEDY	CESTY III. TRIEDY	SPOLU	CESTY, KTORÉ SÚ SÚČASŤOU: "E" ŤAHOV	TRÁS "TEM"	MULTIMODÁL-NYCH A DOPLNKOVÝCH KORIDOROV "TEN-T"	ROZLOHA	POČET OBYVATEĽOV	HUSTOTA CESTNEJ SIETE	
	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	km²	počet	km/km²	km/1000 obyv.
Bratislava I					0,405	3,786		4,191				10	41 086	0,437	0,102
Bratislava II	9,916	0,533			19,336	8,760	3,350	41,895	16,145	9,916	9,916	93	113 764	0,453	0,368
Bratislava III	1,482					10,486	7,612	19,580	1,482	1,482	1,482	75	63 866	0,262	0,307
Bratislava IV	15,209				11,953	8,187	4,058	39,407	13,439	13,439	13,439	97	97 092	0,408	0,406
Bratislava V	25,752	1,759			21,335		5,449	54,295	27,684	23,663	22,986	94	116 993	0,576	0,464
Malacky	36,317	0,173			35,302	90,955	116,485	279,232	34,575	34,575	34,575	950	69 936	0,294	3,993
Pezinok						59,136	75,970	135,106				376	59 547	0,360	2,269
Senec	22,424				43,366	29,217	140,114	235,121	31,207	22,424	22,424	360	66 402	0,653	3,541
BRATISLAVSKÝ KRAJ SPOLU:	**111,100**	**2,465**			**131,697**	**210,527**	**353,038**	**808,827**	**124,532**	**105,499**	**104,822**	**2 053**	**628 686**	**0,394**	**1,287**

ÚZEMNÉ ČLENENIE: SR/KRAJE - BRATISLAVSKÝ KRAJ STAV CESTNEJ SIETE K: 01.01.2022

OKRES	DIAĽNICA / D	DIAĽNICA / R	CESTY I. TRIEDY	CESTY II. TRIEDY	CESTY III. TRIEDY	SPOLU	DIAĽNICE A CESTY, KTORÉ SÚ SÚČASŤOU: "E" ŤAHOV	TRÁS "TEM"	MULTIMODÁL-NYCH A DOPLNKOVÝCH KORIDOROV "TEN-T"	ROZLOHA	POČET OBYVATEĽOV	HUSTOTA CESTNEJ SIETE	
	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	km²	počet	km/km²	km/1000 obyv.
Bratislava I			0,378	3,458		3,836				10	46 080	0,400	0,083
Bratislava II	21,102	8,235	18,567	11,631	4,445	63,980	18,249	10,014	10,014	92	125 179	0,692	0,511
Bratislava III	1,833			10,356	8,453	20,642	1,046	1,046	1,046	75	76 270	0,276	0,271
Bratislava IV	15,800		11,679	7,340	4,591	39,410	13,418	13,418	13,418	97	105 245	0,408	0,374
Bratislava V	27,983		21,610		5,365	54,958	23,278	23,213	23,296	94	122 729	0,583	0,448
Malacky	35,649		35,300	102,109	104,048	277,106	34,587	34,587	34,587	950	78 136	0,292	3,546
Pezinok	3,927			58,026	77,567	139,520				376	69 183	0,372	2,017
Senec	29,969	7,524	42,564	32,287	138,339	250,683	30,284	22,760	22,760	360	96 715	0,697	2,592
BRATISLAVSKÝ KRAJ SPOLU:	**136,263**	**15,759**	**130,098**	**225,207**	**342,808**	**850,135**	**120,862**	**105,038**	**105,121**	**2 053**	**719 537**	**0,414**	**1,182**

15.2.2. Charakteristika a rozdelenie ciest

Cestné komunikácie sú rozdelené podľa funkcií na rýchlostné cesty, cesty I., II.,III., triedy, miestne a účelové komunikácie podľa zákona č.135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, STN 73 6101 a STN 736110

Podľa dopravného významu, určenia a technického vybavenia sa cestné komunikácie delia na:

- diaľnice
- rýchlostné cesty (cesty s obmedzeným prístupom)
- cesty I. triedy
- cesty II. triedy
- cesty III. triedy.

Pozemnú komunikáciu tvorí cestné teleso a jej súčasti. Cestné teleso je ohraničené vonkajšími hranami priekop, rigolov, násypov a zárezov svahov, zárubných a obkladových múrov, pätou oporných múrov a pri miestnych komunikáciách pol metra za zvýšenými obrubami chodníkov alebo zelených pásov.

Podľa charakteru premávky sa cestné komunikácie delia na:

- cesty s neobmedzeným prístupom ® – cesty I., II., III. tr. A miestne komunikácie
- cestné komunikácie s obmedzeným prístupom:
  - diaľnice (D)
  - rýchlostné cesty ®.

Podľa výkonu správy sa cestné komunikácie delia na:

- v správe Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. (NDS), majetok NDS
  - diaľnice
  - rýchlostné cesty
- v správe Slovenskej správy ciest, majetok SR sú všetky cesty I.tr. vrátane prieťahov cez mestá s výnimkou mesta Bratislavy
  - cesty I. triedy
- v správe Bratislavského samosprávneho kraja, majetok VÚC sú všetky cesty II. a III. tr. Vrátane prieťahov cez mestá a obce s výnimkou Bratislavy
  - cesty II. triedy
  - cesty III. triedy
- v majetku a správe hl.m. SR Bratislavy a mestských častí sú všetky cesty na území mesta bez rozdielu tried s výnimkou prieťahov diaľnic
- v majetku a správe miest a obcí sú všetky miestne a účelové komunikácie s výnimkou niektorých účelových komunikácií určených na prístup k objektom.

15.2.3. Diaľnice, popis úsekov

Diaľnice sú cestné komunikácie určené na dopravné spojenie medzi dôležitými centrami štátneho a medzinárodného významu, smerovo rozdelené s obmedzeným prístupom, s obmedzeným pripojením priľahlého územia, vyhradené na premávku motorových vozidiel s určenou povolenou rýchlosťou podľa osobitného predpisu; jej križovanie a križovatky s ostatnými komunikáciami sú len mimoúrovňové.

Diaľnice

Jestvujúce a plánované diaľnice podľa nového projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest

D1 Bratislava (Petržalka – križovatka s D2) – hranica BSK – Trnava – Žilina – Košice – hranica s UA, úsek Bratislava – Trnava bol rekonštruovaný v roku 2009 na obmedzenú 6-pruhovú komunikáciu~~, p~~. Pripravovaná je prestavba a skapacitnenie úseku MUK BA-Vajnory – MUK Trnava na plnohodnotnú ~~6-pruhovú~~ diaľnicu~~,~~. ~~doplnenú o obojstranne umiestnené jednosmerné 2-pruhové kolektory, doplnená MUK Triblavina~~

~~Dobudovanie MUK Triblavina a MUK na kolektore Senec-sever (I/61)~~

Vybudovaná je nová MUK Triblavina s novým prepojením na cestu I/61 a s vyústením do nového rozvojového územia na severnej strane MUK Triblavina.

D2 hranica s Českom~~,~~ – Kúty – hranica BSK – Malacky – Bratislava – Rusovce, hranica s Maďarskom, nasledovné zámery:

- na úseku BA – MUK Lamač – MUK ~~Stupava-juh (križovatka s D4)~~Malacky príprava prestavby ~~na 6-pruhovú diaľnicu s obojstranným, jednosmernými kolektormi~~ a skapacitnenia a výstavba:
- ~~od MUK Stupava juh – MUK Malacky – prestavba na 6-pruh~~MUK Stupava-sever
- MUK Rohožník
- MUK Studienka
- križovatka Bratislava – Čunovo
- protihluková stena Lamač a Jarovce.

~~od križovatky Stupava juh – po cestu III/1106 (Stupava) predĺženie kolektorov~~

~~na úseku MUK Malacky – MUK Studienka (II/590) 4-pruh a realizácia obojstranných, jednosmerných kolektorov~~

~~od križovatky Studienka – hranica BSK (– štátna hranica SR/ČR) – nezmenené šírkové usporiadanie 4-pruh~~

~~doplnenie MUK na kolektore Stupava-sever a Malacky-sever~~

~~dopravné využívanie jednostranných, obojsmerných kolektorov, okolo Stupavy a Malaciek na odklon ťažkej tranzitnej dopravy mimo centier týchto miest~~

D4 ~~št. hr. RR/SR – križovatka Jarovce – Ketelec – Rovinka – Most pri Bratislave – Ivanka pri Dunaji – Rača – Záhorská Bystrica – Devínska Nová Ves – št. hr. SR/RR: bude prepojená na rýchlostnú cestu S8 na rakúskej strane.~~ Št. hr. RR/SR –MUK Bratislava-Jarovce – MUK Bratislava-juh – Rovinka – Most pri Bratislave – Ivanka pri Dunaji – Rača – Záhorská Bystrica – Devínska Nová Ves – št. hr. SR/RR: výsledne bude prepojená na rýchlostnú cestu S8 na rakúskej strane.

Nutnosť spracovania a hodnotenia spolu s rakúskou stranou. V príprave tejto stavby je potrebné postupovať podľa už definovaného členenia celej trasy D4 na jednotlivé úseky v zmysle investičného plánu NDS a postupovať podľa záverečných dokumentov hodnotenia EIA:

I. úsek: v prevádzke:štátna hranica RR/SR – križovatka Jarovce

II. úsek: v prevádzke:križovatka Jarovce – Ivanka pri Dunaji ~~(~~- Rača~~)~~, rozhodujúca MUK D1 * D4 Ivanka sever je vo výstavbe,

III: úsek: ~~Ivanka pri Dunaji (~~Bratislava – Rača~~)~~ – Záhorská Bystrica, rozhodujúci úsek prechodu cez Malé Karpaty tunelom, je zatiaľ v štádiu prípravných prác,

IV. úsek: Záhorská Bystrica – Devínska Nová Ves, v prevádzke krátky spojovací úsek medzi diaľnicou D2 a cestou I/2,

V. úsek: Devínska Nová Ves – štátna hranica SR/RR, v príprave

Pripravovaná trasa D4 cez masív Malých Karpát, je možná iba ako tunelový variant, ktorý je však investične a krajinne vysoko náročný. Vzhľadom na 30 ročné zadefinovanie koridoru trasy D4 v doteraz schválených ÚPN, na stav rozpracovanosti jednotlivých stupňov PD, už vybudovanie mimoúrovňovej križovatky na diaľnici D2 Stupava-juh a existujúci neúnosný stav dopravy v meste Bratislava, je považované toto riešenie za vhodné v riešení dopravy ÚPN-R BSK.

~~V ďalších etapách je potrebné dopravnými analýzami preukázať hospodárnosť a vyšší verejný záujem umiestnenia diaľnice D4 v jednotlivých úsekoch zvlášť~~Diaľnica D4 Bratislava-Rača – Záhorská Bystrica bola v správe o hodnotení vplyvov na životné prostredie posúdená a hodnotená v štyroch variantoch vedenia trasy. Definitívne rozhodnutie o výslednom variante trasy Diaľnica D4 Bratislava Rača – Záhorská Bystrica bude známe až po ukončení procesu posudzovania vplyvov stavby podľa zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov a po nadobudnutí právoplatnosti Záverečného stanoviska Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.

Na zámer Diaľnice D4, križovatka DNV II/505 – št. hranica SR/RR bolo vydané Záverečné stanovisko MŽP SR. Aktuálne však ešte nie je uzavretá medzinárodná dohoda s Rakúskou republikou ohľadom hraničného bodu

prepojenia Diaľnice D4 a Rýchlostnej cesty S8.

Prepojenie ciest cez masív Malých Karpát

Jeden z vážnych „župných“ dopravných problémov, spočíva vo vytvorení dostatočne kapacitného cestného prepojenia medzi Záhorím – západná časť BSK (cesta I/2, resp. cesta II/501) a východnou časťou BSK (cesta II/502, resp. I/61) najmä pre tangenciálne jazdy AD. Uvažované boli nasledovné cestné prechody cez Malé Karpaty:

- Diaľničný tunel D4 na trase jej III. úseku MÚK Rača (II/502) – MÚK Záhorská Bystrica Stupava juh (D2),
- Cestný tunel v polohe vonkajšieho polkruhu z Galvaniho do priestoru križovatky D2 Lamač s pripojením na mestské komunikácie (Račianska, Lamačská) ako vonkajší okruh miestnych komunikácií mesta Bratislava.,
- Cestný tunel komunikácie II. triedy v polohe Pezinok – Pernek v trase cesty II/503 (pod Babou), ktorá bude vytvárať kapacitný a plynulý tzv. “Župný okruh“ s vytvorením priameho prepojenia západnej a východnej časti BSK kvalitnou cestnou komunikáciou.

Prieťah diaľnic cez mesto je využívaný vo veľkej miere aj na dopravné spojenie medzi západnou a východnou časťou Bratislavy, najmä jej okrajovými mestskými časťami. Dochádza tým k preťažovaniu diaľnic vnútromestskou dopravou. Jednou z alternatív odľahčenia diaľnic od vnútromestskej dopravy je aj vybudovanie cestného tunela v trase predĺženého vonkajšieho polkruhu cez masív Malých Karpát v dĺžke cca 4 km. Tento tunel je navrhnutý v platnom územnom pláne mesta Bratislavy aj v Územnom pláne VÚC Bratislavského kraja.

Cesta II/503 v trase cez Malé Karpaty (Baba) je najmä v zimnom období obtiažne zjazdná najmä pre nákladné autá. Tento úsek je „úzkym miestom“ v priepustnosti celej cesty II/503 s obmedzením veľkosti nákladných vozidiel a so zvýšenou nehodovosťou. Bolo by preto výrazným zlepšením kvality celého „Župného okruhu“ odstránenie tohto „úzkeho miesta“ jeho nahradením tunelom v dĺžke cca 3,5 km. „Župný okruh“ spája okresné mestá kraja a je preto významný z hľadiska dopravnej obslužnosti kraja.

Z uvedených dôvodov je potrebné vytvoriť cestné trasy cez masív Malých Karpát v širšom zázemí mesta, ktoré by boli disponibilné aj v krízových stavoch najmä pre ťažkú dopravu na nosných komunikáciách a úsekoch na území Bratislavy (Mosty cez Dunaj, tunel Sitina ...).

15.2.4. Rýchlostné cesty (cesty pre motorové vozidlá), popis úsekov

Rýchlostná cesta (cesta pre motorové vozidlá) – podľa zákona o premávke na pozemných komunikáciách označená zvislou dopravnou značkou IP 22a a IP 22b.

Cesta s obmedzeným pripojením a prístupom vyhradená na premávku motorových vozidiel s konštrukčnou rýchlosťou určenou platnými pravidlami cestnej premávky, s mimoúrovňovými, výnimočne úrovňovými križovaniami a križovatkami.

~~V BSK nie je v súčasnosti, žiadny úsek rýchlostnej cesty.~~ Na území kraja sú v prevádzke a plánované nasledujúce úseky rýchlostných ciest R1 a R7:

- R1 (plánovaná) – križovatka s D4 – MUK Most pri Bratislave – MUK Tomášov s pripojením k ceste II/510 – Vlčkovce – pokračovanie na smer Nitra, navrhovaná trasa je v polohe tzv. “hnedého“ variantu; príprava tejto stavby je na základe rozhodnutia MDV SR a Útvaru hodnoty za peniaza MF SR pozastavená, úsek

cesty II. triedy II/572A je na území MČ Bratislava-Vrakuňa a MČ Bratislava-Podunajské Biskupice vybudovaný v polovičnom profile budúcej rýchlostnej cesty R1.

- ~~R7 (plánovaná) – Bratislava MÚK Prievoz – MÚK Slovnaftská – trasa vedená na západnej strane Slovnaftu – križovatka s D4 MÚK Ketelec – MÚK Dunajská Lužná – hranica BSK – Dunajská Streda – Nové Zámky – Veľký Krtíš – Lučenec~~• R7 (na území BSK je v prevádzke) – Bratislava MÚK Prievoz – MÚK Slovnaftská – trasa vedená na západnej strane Slovnaftu – križovatka s D4 MÚK Bratislava-juh – MÚK Bratislava-Podunajské Biskupice – hranica BSK.

V súvislosti s prípravou nových trás rýchlostných ciest, je nutné konštatovať nasledujúce dopravno-inžinierske súvislosti a ciele:

- Rýchlostná cesta R1 – ~~môže mať svoj maximálny význam, iba vtedy, keď sa bude pripájať do už sprevádzkovaného úseku D4, v jej južnej časti (od diaľnice D1- cez Dunaj a Petržalku do MUK Jarovce)~~ bude mať svoj maximálny význam, iba vtedy, keď sa bude pripájať do kompletne prevádzkovanej trasy diaľnice D4. K podpore novej trasy rýchlostnej cesty R1, je aj tá skutočnosť, že maximálna prípustná intenzita na rozšírenej diaľnici D1 do Trnavy na 6-pruhu, je množstvo dopravy v hodnote okolo 110 000 skv/d, pričom je známe (podľa CSD 2005 aj 2010), že intenzita na diaľnici D1 sa v MUK Trnava rozdeľuje v pomere 52% v smere Piešťany a 48%v smere Nitra. Toto znamená, že nová trasa R1 od Serede do Bratislavy, môže prevziať dopravnú intenzitu v hodnote okolo 40 – 50 tisíc skv/d a úsek D1 do Trnavy bude môcť dlhodobo vyhovovať v súčasnom stave.

~~• Rýchlostná cesta R7 – v ostatnom období bola veľa krát zmenená poloha vstupu do Bratislavy, čo má za následok aj vážne dopady do urbanizácie okolitého územia. Maximálny dopravný efekt rýchlostnej cesty R7 sa dosiahne jej pripojením do D1 v polohe Bajkalskej cesty s trasou na západ od Slovnaftu. Táto poloha má aj pripravený priestor pre dopravnú obsluhu prístavu BA-Pálenisko a bude vyhovovať aj pre trasu pre nadrozmerné náklady do prístavu.~~

~~Obe rýchlostné cesty musia prejsť podrobnejšou prípravou a posudzovaním podľa platných zákonov, na základe čoho sa vyberie výsledná trasa k realizácii.~~

15.2.5. Cesty I. triedy

Cesta, ktorá má význam najmä pre medzinárodnú a celoštátnu dopravu a označuje sa jedno, alebo dvojmiestnym číslom.

V BSK sa nachádzajú cesty I. triedy:

- I/2, Kúty – hranica BSK – Malacky – Bratislava – Rusovce, hranica s Maďarskom,
- I/61, Bratislava-Petržalka – križovatka s D2 – Senec – hranica BSK – Trnava – Žilina,
- I/62, Senec,I/61 – hranica BSK – Sládkovičovo,
- I/63, Bratislava – Dunajská Lužná – hranica BSK – Dunajská Streda.

Cesty I. triedy – popis navrhovaných úsekov

- I/2, obchvat Stupavy ~~ako súbežnej komunikácie s diaľnicou D2 v úseku od MUK Stupava – juh po MUK Stupava – sever, s prepojením na jestvujúcu cestu I/2. Cestná sieť nebude pretrieďovaná, ale je nutné dopravne preorganizovať cestnú premávku, najmä ťažkej a tranzitnej dopravy na súbežné kolektory mimo centrum mesta~~ novou cestou od jestvujúcej cesty I/2 v úseku Stupava – križovatka II/1106 po MUK Stupava – sever a následne novou obojsmernou jednostrannou

súbežnou komunikáciou s diaľnicou D2 v úseku od MUK Stupava-sever po MÚK Stupava-juh, s prepojením na jestvujúcu cestu I/2,

- I/2, ~~obchvat~~ preložka cesty na území Malaciek ~~ako súbežnej komunikácie s diaľnicou D2 v úseku od MUK Malacky – cesta II/503 po MUK (nová) Malacky s cestou II/590, s prepojením na jestvujúcu cestu I/2, so zohľadnením záujmov vyplývajúcich z ochrany podzemných horninových štruktúr v CHU Kostolište~~ bude vytvorený novou cestou v severnej časti Malaciek od jestvujúcej trasy cesty I/2 v úseku Veľké Leváre – Malacky s pokračovaním na cestu II/590 pod MÚK Studienka v peáži s cestou II/590 po cestu II/503 v smere do centra Malaciek po okružnú križovatku na II/503 a v pokračovaní z nej novou trasou v smere k Továrenskej a touto miestnou komunikáciou na jestvujúcu cestu I/2 na juh od Malaciek, resp. v súčasnej polohe železničného prejazdu mimoúrovňovým križovaním na cestu I/2,
- I/61, preložka cesty do novej polohy ~~(4-pruhová)~~ v úseku od Ivanky p. D., okolo Bernolákova a Senca po cestu I/62,
- východný obchvat mesta Senec cestou I. triedy (nová trasa) od cesty II/503 cez križovatku s cestou I/61, až po cestu I/62 na východnom obvode mesta Senec,
- ~~I/2, obchvat Rusoviec v trase na západ od intravilánu MČ BA – Rusovce, s prepojením na jestvujúcu cestu I/2.~~

15.2.6. Cesty II. triedy

Cesta, ktorá má význam najmä pre dopravu medzi krajmi a okresmi a označuje sa trojmiestnym číslom.

V BSK sa nachádzajú cesty II. triedy:

- II/501 – cesta I/2 – Lozorno – Pernek – Plavecký Mikuláš – hranica BSK – Jablonica, I/51,
- II/502 – Bratislava – Pezinok – Modra – Dubová – hranica BSK – Trstín, I/51,
- II/503 tzv. "župný okruh" – Šamorín, I/63 – hranica BSK – Senec – Pezinok – Malacky – Záhorská Ves, hranica SR/A,
- II/504 – Modra, II/502 – Budmerice – hranica BSK – Trnava,
- II/505 – Bratislava, I/02 – Devínska Nová Ves – Stupava, I/2,
- II/510 – Most p. Bratislave, II/572 – Tomášov – hranica BSK,
- II/572 – Bratislava – Most p. Bratislave – hranica BSK,
- II/590 – Malacky, I/2 – Studienka – hranica BSK,
- II/143 – Malacky – Rohožník.

Cesty II. triedy – popis navrhovaných úsekov

- II/502 – preložka cesty v úseku Bratislava – Pezinok – Modra – Doľany do novej extravilánovej polohy, vrátane obchvatov Dubovej a Častej. Návrh odporúča na pretriedenienie cesty II/502 a aj následne II /504, do siete ciest I. triedy, ako spojnice krajských miest Bratislava a Trnava. Návrh predpokladá ~~4-pruhovú komunikáciu v úseku Bratislava – Pezinok (II/503) a ďalej 2-pruhovú komunikáciu až po hranicu BSK~~ rozšírenú komunikáciu v úseku Bratislava – Pezinok (po križovatku s cestou II/503,
- II/503 – vytvorenie kapacitného a priameho dopravného tzv. "župného okruhu" – ~~preložka cesty do tunelu pod Babou, obchvaty obcí Jakubova, Malaciek, Perneku, Pezinka, Viničného a Hrubého Šúru. Doplnenie cestného mostu cez~~

~~rieku Moravu v spojnici Záhorská Ves – Angern (A). Je potrebné hľadať optimálnu trasu obchvatu Malaciek v súlade s novelizovaným zákonom 656/2004 Z. z. a zákonom 251/2012 Z. z. Návrh predpokladá štvorpruhovú komunikáciu v úseku Pezinok (II/502) – MUK Senec na D1~~obchvaty obcí Jakubova, Malaciek (v severnej polohe po cestu II/590), Perneku, Pezinka, Viničného a Hrubého Šúru, vrátane vrcholového tunelu pod Babou. Doplnenie cestného mostu cez rieku Moravu v spojnici Záhorská Ves – Angern (A). Návrh predpokladá skapacitniť a upraviť komunikáciu v úseku Pezinok (II/502) – MUK Senec na D1,

- II/510 požiadavka na preloženie cesty mimo centrum obce Tomášov,
- II/572 – preložka cesty v dotknutom úseku okolo letiska M.R. Štefánika,
- Pripojenie rozvojovej oblasti ležiacej severne od D1 (kataster obce Chorvátsky Grob) na MUK Triblavina na diaľnici D1, výhľadovo ako cesta II. triedy,
- Vytvorenie nového prepojenia z MÚK Triblavina na D1 smerom do mesta Pezinok,
- nové prepojenie cestou II. triedy z MÚK Triblavina s križovaním cesty I/61 v polohe medzi Ivankou pri Dunaji a Bernolákovom a obchvatom obce Zálesie s prepojením do novej MUK na D4, s odbočením pri obci Ivanka pri Dunaji južným smerom vedeným východne od obcí Zálesie a Malinovo, s pripojením na MÚK plánovanej rýchlostnej cesty R1 v obci Most pri Bratislave, resp. do dnešného križovania ciest II/572A a II/572,
- nový úsek severne od mesta Malacky prepájajúci cestu I/2 s cestou II/590 (odporúča sa je preradiť do ciest I. triedy ako obchvat mesta Malacky),
- dobudovanie cesty II/143 ako obchvat obce Rohožník po cestu II/501.

15.2.7. Cesty III. triedy

Cesta, ktorá má spravidla miestny význam a označuje sa štvormiestnym alebo päťmiestnym číslom, podľa číselného označenia najbližšej cesty I. alebo II. triedy.

V BSK sa nachádzajú cesty III. triedy:

- nadväzujúce na cestu I/2:

III/1100, III/1101, III/1101, III/1102, III/1103, III/1104, III/1105, III/1106, III/1107, III/1108, III/1015, III/1020 a III/1109,

- nadväzujúce na cestu I/61:

III/1040, III/1059, III/1041, III/1142, III/1143, III/1144, III/1145, III/1146, III/1080, III/1147, III/1282, III/1081, III/1148, III/1043, III/1149 a III/1150,

- nadväzujúce na cestu I/62:

III/1051 a III/1052,

- nadväzujúce na cestu I/63:

III/1053, III/1054, III/1055, III/1056, III/1057, III/1030 a III/1058,

- nadväzujúce na cestu II/501:

III/1110, III/1111 a III/1112,

- nadväzujúce na cestu II/502:

III/1089, III/1083, III/1084, III/1085, III/1086, III/1087, III/1088, III/1089, III/1090, III/1091, III/1059, III/1092, III/1093~~,~~

- nadväzujúce na cestu II/503:

III/1060, III/1061, III/1062, III/1113, III/1114, III/1115, III/1169, III/1063 a III/1064,

- nadväzujúce na cestu II/504:

III/1094, III/1095, III/1295~~,~~

- nadväzujúce na cestu II/572:

III/1065, III/1066 a III/1067.

Cesty III. triedy – popis navrhovaných úsekov

- ~~nové prepojenie cestou III. triedy medzi obcou Zálesie a cestou I/61 v polohe medzi Ivankou p. D. a Bernolákovom s prepojením do novej MUK Triblavina na diaľnici D1~~
- ~~III/1113 (rekonštrukcia) trasa Malacky – Rohožník so severným obchvatom obce Rohožník s pripojením na cestu II/501, s prepojením na diaľnicu D2, trasa nákladnej dopravy z cementárne v Rohožníku, pretriedenie do ciest II. triedy, v kategórii C 9,5/80~~
- III/1103 obchvat cesty okolo obcí Plavecký Štvrtok a Láb,
- III/1055 obchvat Dunajskej Lužnej južne s prepojením ciest I/63, III/1055,
- výhľadové preklasifikovanie a homologizácia miestnej komunikácie obce Bernolákovo na cestu III. triedy, vedenej paralelne s diaľnicou D1 na severnej strane od navrhovanej cesty II/127 po cestu III/1083 do Chorvátskeho Grobu,
- výhľadové preklasifikovanie a homologizácia miestnej komunikácie obcí Ivanka pri Dunaji a Chorvátsky Grob (Triblavinská cesta) na cestu III. triedy,
- nové prepojenie cestou III. triedy v predĺžení cesty III/1105 zo Zohora od cesty III/1106 po Devínsku Novú Ves.
- ~~východný obchvat mesta Senec cestou II. tr. (nová trasa) od II/503 cez križovatku s cestou I/61 až po cestu I/62 na východnom obvode mesta.~~

15.2.8. Miestne komunikácie (MK)

Miestne komunikácie sú pozemné komunikácie, ktoré sú súčasťou dopravného vybavenia určitého sídelného útvaru alebo vytvárajú dopravné spojenie v jeho záujmovom území. Podľa urbanisticko-dopravnej funkcie sa miestne komunikácie zaraďujú v zmysle STN 73 6110 do nasledovných funkčných tried na:

- rýchlostné A1, A2, A3
- zberné B1, B2, B3
- obslužné C1, C2, C3
- nemotoristické D1, D2, D3.

Miestne komunikácie sú v správe miestnych orgánov, nie sú osobitne popisované, ani analyzované.

15.2.9. Dopravné zaťaženie komunikačnej siete

Dopravné zaťaženie ciest II. triedy na území Bratislavy je 5 až 10 násobne väčšie v porovnaní s priemerným zaťažením extravilánových úsekov tých istých ciest. Sprievodným javom tejto skutočnosti je zvýšená miera negatívnych vplyvov dopravy na okolité životné prostredie. Ďalším špecifickým znakom prejazdných úsekov ciest II. triedy na území Bratislavy je vysoká hustota ich križovatiek s cestami I. a III. triedy a s miestnymi komunikáciami. Toto špecifikum poukazuje na základný problém týchto ciest, ktorým je obmedzená priepustnosť v ich uzlových bodoch.

Na základe zistených intenzít je následne analyzované využitie jednotlivých úsekov cestnej siete, ktoré sa potom zaraďujú do investičných programov jednotlivých správcov ciest.

Maximálne sú dopravne zaťažené úseky vstupujúce na územie hl. m. SR Bratislavy zo všetkých smerov.

Cesta II/503 má osobitný význam pre BSK, pretože je to jediná tangenciálna komunikácia naprieč celým samosprávnym krajom, ktorá prekračuje horský masív Malých Karpát a priamo dopravne prepája západnú a východnú časť BSK. Je to jediné cestné prepojenie na území BSK, mimo ciest na území hl.m.SR Bratislavy.

Aktuálne výsledky celoštátneho sčítania dopravy je možné podrobne analyzovať na príslušných stránkach SSC.[38]

Najzaťaženejšie komunikácie v BSK (podľa CSD ~~2010~~2015) sú na vstupoch do Bratislavy (hodnoty sú uvedené v ročnom priemere dennej intenzity (RPDI) vozidiel/24hod/obojsmerne):

~~Diaľnica D1 – 71088~~

~~Diaľnica D2 – 51265~~

~~Diaľničný obchvat v Bratislave (Prístavný most) – 100267~~

~~Cesta I/2 – 56162~~

~~Cesta I/61 – 19528~~

~~Cesta I/63 – 21296~~

~~Cesta II/502 – 21045~~

~~Cesta II/510 – 5928~~

~~Cesta II/572 – 15997~~

Diaľnica D1 –72497

Diaľnica D2 – 56862

Diaľničný obchvat v Bratislave (Prístavný most) – 93344

Cesta I/2 – 42498

Cesta I/61 – 30852

Cesta I/63 – 44493

Cesta II/502 – 27518

Cesta II/572 – 14957

Medzi dôležité úseky ciest, ktoré sú systematicky preťažované nad prípustnú intenzitu dopravy sú najmä úseky prieťahov ciest cez centrá obcí najmä na cestách:

Cesty II. triedy v okresoch Malacky, Pezinok a Senec

II/502 (Sv. Jur, Pezinok, Vinosady, Modra...),

II/501 Lozorno – Rohožník – hranica BSK,

II/503 (Viničné, Pernek, Malacky...),

II/590 Malacky – hr. Okresu BSK,

II/572 (Most pri Bratislave, Malinovo...).

Cesty III. triedy :

III/1041 Ivanka pri Dunaji – Zálesie,

[38] Zdroj: https://www.ssc.sk/sk/cinnosti/rozvoj-cestnej-siete/dopravne-inzinierstvo/celostatne-scitanie-dopravy-v-roku-2015/bratislavsky-kraj.ssc

III/1113 Malacky – Rohožník,

III/1111 Plavecký Mikuláš – hranica BSK,

III/1059 Čierna voda – Chorvátsky Grob,

III/1088 Častá – Červený Kameň – Píla.

Cesty všetkých tried sú dopravne systematicky preťažované nad prípustnú intenzitu dopravy, najmä v oblasti okolo a na vstupoch do Bratislavy. Jedna z dopravne najpreťažovanejších komunikácií je cesta II/502 v úseku Bratislava – Pezinok – Modra, ktorá je plne v kompetencii VÚC, a preto z hľadiska zámerov BSK jej musí byť venovaná osobitná pozornosť.

Na priloženej schéme sú znázornené výsledky celoštátneho sčítania dopravy na cestách v SR, ktoré realizovala a vyhodnotila Slovenská správa ciest v roku 2010. Celoštátne sčítania dopravy sa vykonávajú v pravidelných 5 ročných intervaloch

Prekročenie prípustných intenzít dopravy

~~SSC na základe vykonaných sčítaní dopravy analyzovala vývojové trendy dopravy na jednotlivých úsekoch a dospela k výsledkom, že na cestách I. triedy, bude po roku 2005, z toho v koridoroch budúcich rýchlostných ciest (R1 a R7) prekročená prípustná intenzita dopravy na úsekoch v dĺžke cca 67,010 km, čo je (cca 72 % všetkých ciest I. triedy na území BSK). Okolo roku 2010 pokračovala situácia s tendenciou sa postupne zhoršovať.~~V dokumente Regionálny plán udržateľnej mobility v BSK boli na základe vykonaných sčítaní dopravy analyzované vývojové trendy dopravy na jednotlivých úsekoch cestnej siete. Výsledkom bolo, že prípustná intenzita dopravy na cestách I. triedy v rámci vstupujúcich úsekoch do Bratislavy (z toho v koridoroch rýchlostných ciest R1 a R7) bola prekročená už v roku 2020.

~~Prognóza dopravy bola počítaná v počiatočnom stave spracovania, na základe výhľadových rastových koeficientov stanovených SSC podľa výsledkov celoštátnych sčítaní dopravy.~~

Na základe predpokladaných dopravných intenzít možno konštatovať nepriaznivú situáciu v priepustnosti na všetkých cestách I. a II. triedy v okolí Bratislavy. Obdobne nepriaznivá dopravná situácia je trvalá na diaľniciach D1 a D2 a na ~~jej prieťahu~~ich prieťahoch cez Bratislavu.

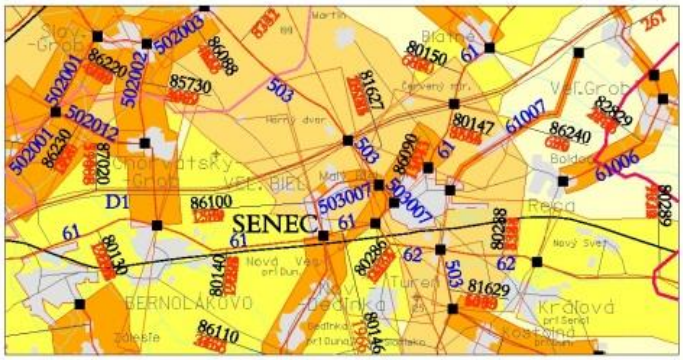
~~Podrobná analýza jednotlivých úsekov komunikácií, z titulu prekročenia prípustných intenzít dopravy, je uvádzaná v materiáloch SSC a bolo predmetom súbežne spracovávanej dokumentácie „Územný generel dopravy BSK“. Čiastkové výsledky z UGD, najmä v územnom umiestnení diaľničnej a cestnej siete, sú už zahrnuté v koncepte tohto územného plánu BSK.~~

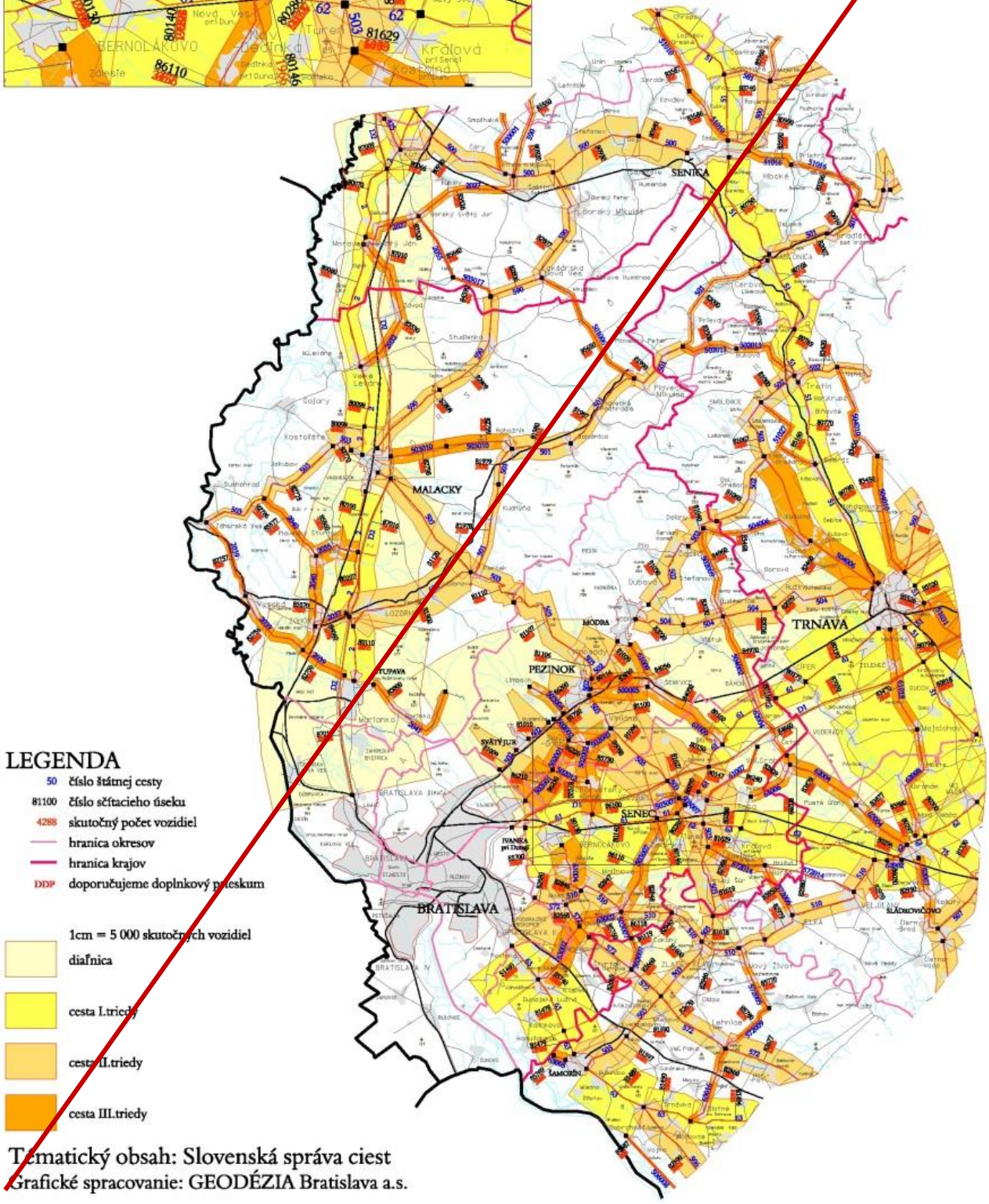
Podrobná analýza jednotlivých úsekov komunikácií, z titulu prekročenia prípustných intenzít dopravy, je uvádzaná v materiáloch SSC a bola tiež predmetom spracovaného Regionálneho plánu udržateľnej mobility BSK (2019).

Po otvorení prevádzky na východných a južných úsekoch novej diaľnice D4, spolu s novým diaľničným premostením rieky Dunaj, ako aj s úsekom novej rýchlostnej cesty R7 v smere na Dunajskú Stredu v závere roku 2021 sa podstatne zlepšila dopravná situácia v tejto juhovýchodnej časti územia BSK.

CELOŠTÁTNE SČÍTANIE DOPRAVY 2010
Bratislavský samosprávny kraj
MIERKA 1:200 000

SENEC a okolie

LEGENDA

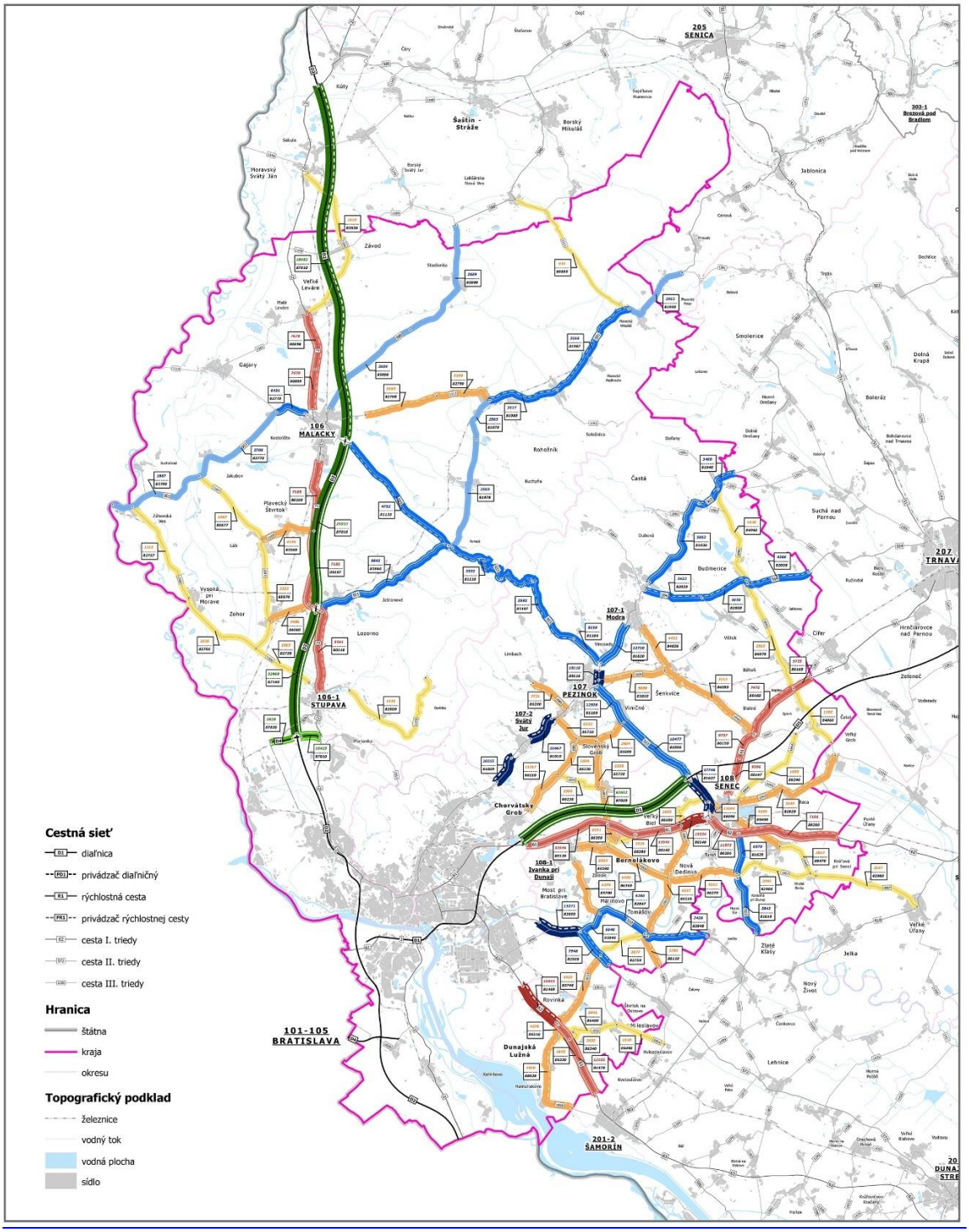
- 50 číslo štátnej cesty
- 81100 číslo sčítacieho úseku
- 4288 skutočný počet vozidiel
- hranica okresov
- hranica krajov
- DDP doporučujeme doplnkový prieskum

1cm = 5 000 skutočných vozidiel

- diaľnica
- cesta I.triedy
- cesta II.triedy
- cesta III.triedy

Tématický obsah: Slovenská správa ciest
Grafické spracovanie: GEODÉZIA Bratislava a.s.

Výsledky celoštátneho sčítania dopravy v SR v roku 2015.

Zdroj: Slovenská správa ciest, 2022
https://www.ssc.sk/sk/cinnosti/rozvoj-cestnej-siete/dopravne-inzinierstvo/celostatne-scitanie-dopravy-v-roku-2015/bratislavsky-kraj.ssc

15.2.10.Posúdenie šírkových parametrov na sieti ciest I., II.a III. tr.

Šírka komunikácií a šírka jazdných pruhov je dôležitý prvok cestnej siete nakoľko sa pohybuje po nich ako osobná doprava, tak aj hromadná doprava a nákladná doprava. Posúdenie šírkových parametrov na komunikáciách v BSK bola spracovaná na šírke jazdných pruhov. Vzhľadom na to, že nákladná doprava najviac zaberá šírku komunikácie bol spravený prehľad šírky jazdných pruhov.

Parameter cesty „Šírka jazdných pruhov“, bol vybraný z jestvujúcej cestnej databanky SSC, ako limitujúci prvok pre umožnenie prípustnosti posudzovanej trasy pre prejazd ťažkej dopravy (kamióny a autobusy) po sledovaných úsekoch ciest.

Cestné úseky BSK boli zaradené do troch skupín A, B a C podľa nasledovného kľúča:

- A – vyhovujúca šírka jazdného pruhušírka ≥ 3,25 m
- B – podmienečne vyhovujúca šírka jazdného pruhu2,75m ≤ šírka <3,25m
- C – nevyhovujúca šírka jazdného pruhšírka < 2,75 m

Podľa tohto kľúča boli zaradené úseky ciest v BSK a následne vyhodnotené.

V tomto porovnaní nie je zahrnutá diaľničná sieť a zahrnuté sú cesty len v správe SSC.

Porovnanie šírok všetkých ciest v BSK

Porovnávané boli všetky šírky jazdných pruhov na všetkých komunikáciách I., II., a III. triedy v celkovej dĺžke 743km.

V tabuľke je prehľad a percentuálne porovnanie ciest I., II., a III. triedy v BSK

Cestné úseky BSK boli zaradené do troch skupín A, B a C podľa nasledovného kľúča:			úseky ciest		
			počet	%	dĺžka [km]
šírka	≥ 3,25 m	A – vyhovujúca šírka jazdného pruhu	1200	37,93%	281,96
2,75m ≤ šírka <3,25m		B – podmienečne vyhovujúca šírka jazdného pruhu	481	55,13%	409,78
šírka	<2,75 m	C – nevyhovujúca šírka jazdného pruh	104	6,94%	51,57
-			1785	100,00%	743,31

Porovnanie šírok ciest I. triedy v BSK

Porovnávané boli šírky jazdných pruhov na komunikáciách I. triedy v celkovej dĺžke162 km.

V tabuľke je prehľad a percentuálne porovnanie ciest v BSK

Cestné úseky BSK boli zaradené do troch skupín A, B a C podľa nasledovného kľúča:			I. trieda		
			počet	%	dĺžka [km]
šírka	≥ 3,25 m	A – vyhovujúca šírka jazdného pruhu	688	83,50%	135,39
2,75m ≤ šírka <3,25m		B – podmienečne vyhovujúca šírka jazdného pruhu	96	13,98%	22,66
šírka	<2,75 m	C – nevyhovujúca šírka jazdného pruh	18	2,52%	4,09
-			802	100,00%	162,14

Porovnanie šírok ciest II. triedy v BSK

Porovnávané boli šírky jazdných pruhov na cestách II. triedy v celkovej dĺžke 227 km.

V tabuľke je prehľad a percentuálne porovnanie ciest v BSK

Cestné úseky BSK boli zaradené do troch skupín A, B a C podľa nasledovného kľúča:			II. trieda		
			počet	%	dĺžka [km]
šírka	≥ 3,25 m	A – vyhovujúca šírka jazdného pruhu	416	49,87%	113,20
2,75m ≤ šírka ≤3,24m		B – podmienečne vyhovujúca šírka jazdného pruhu	173	45,94%	104,28
šírka	≤ 2,74 m	C – nevyhovujúca šírka jazdného pruh	14	4,19%	9,51
-			603	100,00%	226,99

Porovnanie šírok ciest III. triedy v BSK

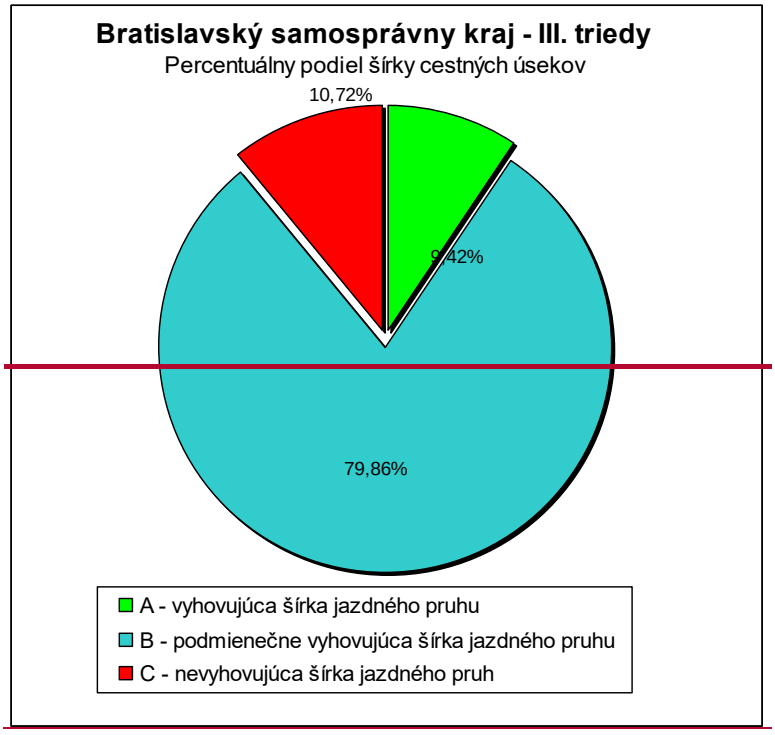
Porovnávané boli šírky jazdných pruhov na cestách II. triedy v celkovej dĺžke 354 km.

V tabuľke je prehľad a percentuálne porovnanie ciest v BSK

Cestné úseky BSK boli zaradené do troch skupín A, B a C podľa nasledovného kľúča:			III. trieda		
			počet	%	dĺžka [km]
šírka	≥ 3,25 m	A – vyhovujúca šírka jazdného pruhu	96	9,42%	33,37
2,75m ≤ šírka ≤3,24m		B – podmienečne vyhovujúca šírka jazdného pruhu	212	79,86%	282,84
Šírka	≤ 2,74 m	C – nevyhovujúca šírka jazdného pruh	72	10,72%	37,97
-			380	100,00%	354,18

Vzhľadom na to, že prevažnú časť tvorí kategória B je pre názornosť uvedený graf.

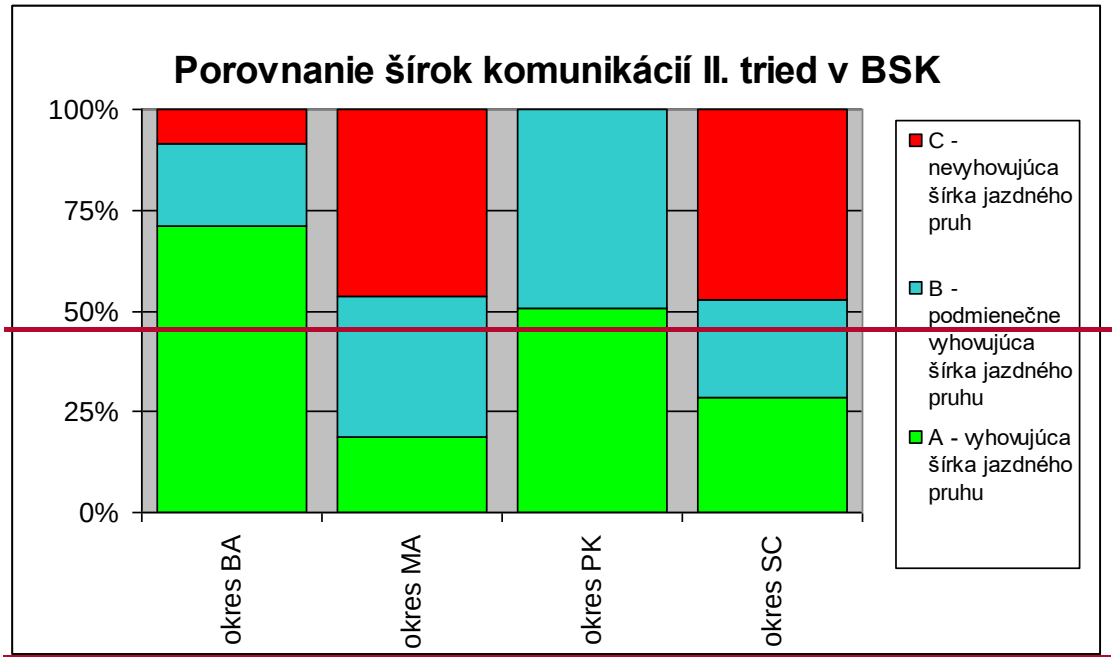
Grafické porovnanie percentuálneho podielu šírok komunikácií III. triedy

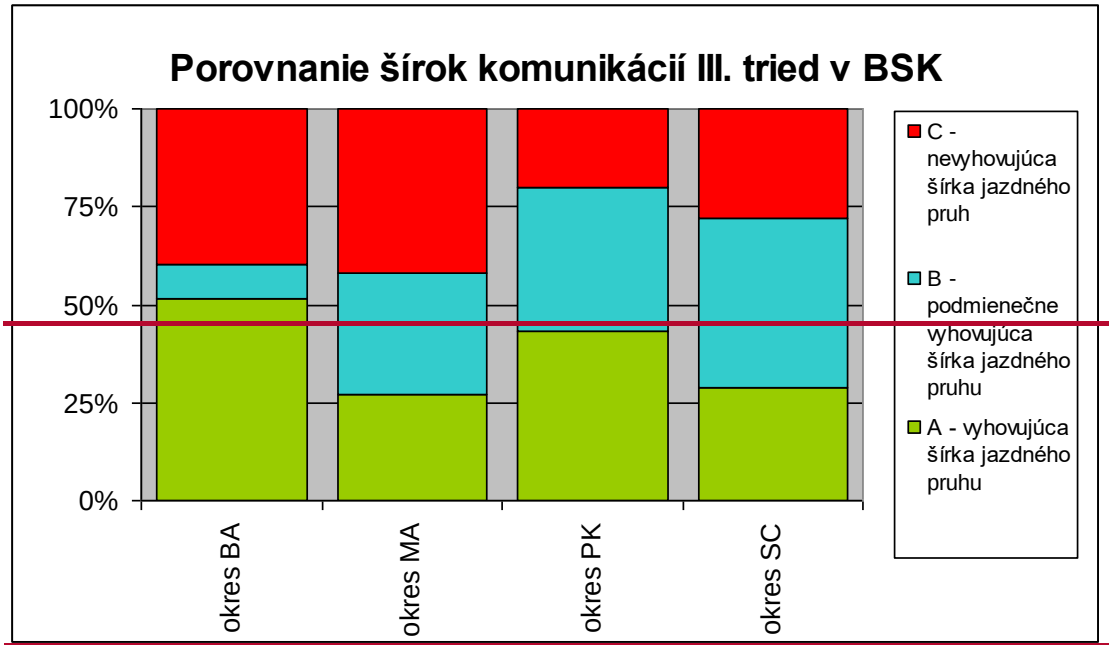
Na území BSK na cestách III. triedy je v kategórii

- A 33 km
- B 283 km
- C 38km ciest.

Celkové porovnanie šírok jazdných pásov na území BSK na komunikáciách II., podľa okresov

~~Celkové porovnanie šírok jazdných pásov na území BSK na komunikáciách III., podľa okresov~~

~~15.2.11.~~15.2.10.Spoplatnenie cestných komunikácií

Od termínu 1.1.2010 je zavedené spoplatnenie diaľnic a vybraných úsekov ciest I. triedy pre jazdy vozidiel nad 3,5t formou elektronického mýta.

Na území BSK podľa návrhu MDVRR SR z 1.1.2010 ide o tieto úseky v celkovej dĺžke cca 140 km:

Diaľnice D1 a D2 a D4 v celkovej dĺžke ~~81,556~~121,463 km

- Rýchlostná cesta R7 v celkovej dĺžke 9,815 km
- Cesty I. triedy – I/2, I/61, I/63 v celkovej dĺžke ~~58,457~~57,864 km

- Na území BSK – spoplatnené komunikácie v celkovej dĺžke 140,013 km

~~15.2.12.~~15.2.11.Zhodnotenie cestnej a diaľničnej siete

Cestnú infraštruktúru tvoria:

- úseky diaľnic D1 a D2 a D4
- rýchlostná cesta R7
- cesty I., II. a III. triedy
- miestne komunikácie vrátane mostných objektov.

Diaľnice a cesty I. a II. triedy spájajú kraj s ostatným územím Slovenska a so susednými štátmi.

Medzi hlavné cestné trasy patria:

- diaľnica D1, D2, D4
- rýchlostná cesta R7
- cesty I/61, I/62, I/63
- cesty II/502 a cesta II/503 (Stratégia rozvoja BSK 2003).

Dĺžka cestnej siete v kraji je k 1.1.2022 celkovo~~693,265~~ 850,135 km, so ~~156~~128 mostnými objektmi. Prevažná časť mostov (60,8%) je v~~o vyhovujúcom~~ bezchybnom až uspokojivom stave. Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať objektom zaradených do ~~IV. a V.~~5. až 8. triedy ich technického stavu, t.j. ~~40~~50 mostným objektom v rámci BSK v 5. a 6. stupni technického hodnotenia. Podrobný vývoj stavu mostov je možné sledovať na web stránke SSC [39].

~~Z cestnej siete, ktorá patrí do majetku BSK je 21,6 % ciest II. triedy a 35,2 % ciest III. triedy v kraji v nevyhovujúcom a havarijnom stave a vyžaduje si neodkladnú obnovu a rekonštrukciu.~~

~~Hustota cestnej siete I., II. a III. triedy v celom kraji je dostatočná a stabilizovaná, pričom sa takéto hodnotenie dotýka najmä požadovaného smerovania ciest a vzájomných prepojení medzi jednotlivými sídlami vo VUC.~~

Nové návrhy na budovanie cestných komunikácií vyplývajú s rozvojovými zámermi v jednotlivých sídlach pri umiestňovaní nových obytných zón vytváranými najmä sústredenými hniezdami rodinných domov. Tieto obslužné komunikácie budú však zatriedené do miestnych komunikácií a sú pripájané na cestnú sieť II., ale najmä na cesty III. triedy.

S dopravným zaťažením úzko súvisia environmentálne problémy ako hluk, emisie a dopravná nehodovosť.

~~15.2.13.~~15.2.12.Pripravované akcie výstavby a rekonštrukcie diaľničnej a cestnej siete

Diaľnice a rýchlostné cesty (pripravuje Národná diaľničná spoločnosť, a.s.)

- D1 – bola v roku 2009 rekonštruovaná na 6-pruhovú komunikáciu s obmedzeným priečnym profilom, v príprave ~~je výstavba tzv. kolektorov, obojstranne – súbežné obslužné komunikácie štúdia) a dobudovanie na plný 6-pruhový profil diaľnice~~(stavebné konanie, súťaž na zhotoviteľa) je skapacitnenie a dobudovanie diaľnice od MUK Vajnory po MUK Blatné a odtiaľ tiež po MUK Trnava,

[39] Zdroj údajov: Slovenská správa ciest https://www.cdb.sk/files/documents/cestna-databanka/vystupy-cdb/2022/kniha_dc_kraj_okres_k_01-01-2022.pdf

- D2 – príprava na rozšírenie ~~na 6 pruhovú~~ komunikáci~~u~~e Bratislava – Malacky (technická štúdia a štúdia realizovateľnosti),
- ~~D2 – kolektory v úseku Bratislava – Stupava-juh, predĺženie kolektorov Stupava-juh – cesta III/1106, kolektory v úseku MUK Malacky – Studienka, križovatka s cestou II/590,~~
- D2 príprava výstavby MUK – Rohožník (D2 x II/143) (spracovaná DUR),
- D2 – príprava rekonštrukcie križovatky Bratislava-Lamač ~~(predpokladaná realizácia 2012 – 2014~~),
- D2 – príprava výstavby križovatky Bratislava-~~Čuňovo~~Čunovo (D2 x I/2) ~~(predpokladaná realizácia 2014 – 2016)~~,
- D4 úsek Rača – Záhorská Bystrica (v procese EIA),
- D4 Devínska Nová Ves – štátna hranica SK/AT (v procese EIA),
- ~~D4 – príprava výstavby križovatky Ivanka-sever (D1 x D4) (predpokladaná realizácia časti okruhu 2014 – 2016),~~
- ~~D4 – príprava je v štádiu štúdie a spracovania podkladov. Dňa 07.02.2012 bolo vydané záverečné stanovisko MŽP SR k EIA, pre úsek Ivanka pri Dunaji – Záhorská Bystrica. Predpokladaná realizácia 2015-2022. Trasa D4 je rozdelená na 5 úsekov.~~
- R1 – je študovaná nová trasa rýchlostnej cesty od D4 v smere na R1 v úseku Most pri Bratislave – Tomášov- privádzač na II/510 – II/503 – Vlčkovce, R1 v smere Nitra. ~~Navrhovaný je tzv. "hnedý variant",~~ Príprava tejto stavby je na základe rozhodnutia MDV SR a Útvaru hodnoty za peniaza MF SR pozastavená.
- ~~R7 – príprava tejto komunikácie je v štádiu hodnotenia EIA a následného spracovania DUR. Je to rozdielne podľa jednotlivých úsekov. Predpokladaná realizácia I. úseku v roku 2015. Trasa je nasledovná – križovatka s D4 – nová trasa okolo obcí Rovinka a Dunajská Lužná a pripojenie na D1 v MUK s Bajkalskou.~~

Cesty I. triedy (Slovenská správa ciest)

Požiadavka na nové a rekonštruované cesty I. triedy je min kategória C11,5 a v súbehu s diaľnicou min C 9,5/80:

- cesta I/61rozšírenie ~~na 4-pruhovú~~a úprava komunikáci~~u~~e v úseku Bratislava – Senec. Je spracovaná EIA a DUR. ~~a prvý úsek cesty Bratislava – križovatka „Bernolákovo západ" je t. č. v územnom konaní (predpokladaná realizácia 2012 – 2016)~~

~~**Cesty I. triedy (mesto Bratislava)**~~

- ~~cesta I/2 – požiadavka na preloženie cesty mimo centrum MČ BA-Rusovce.~~

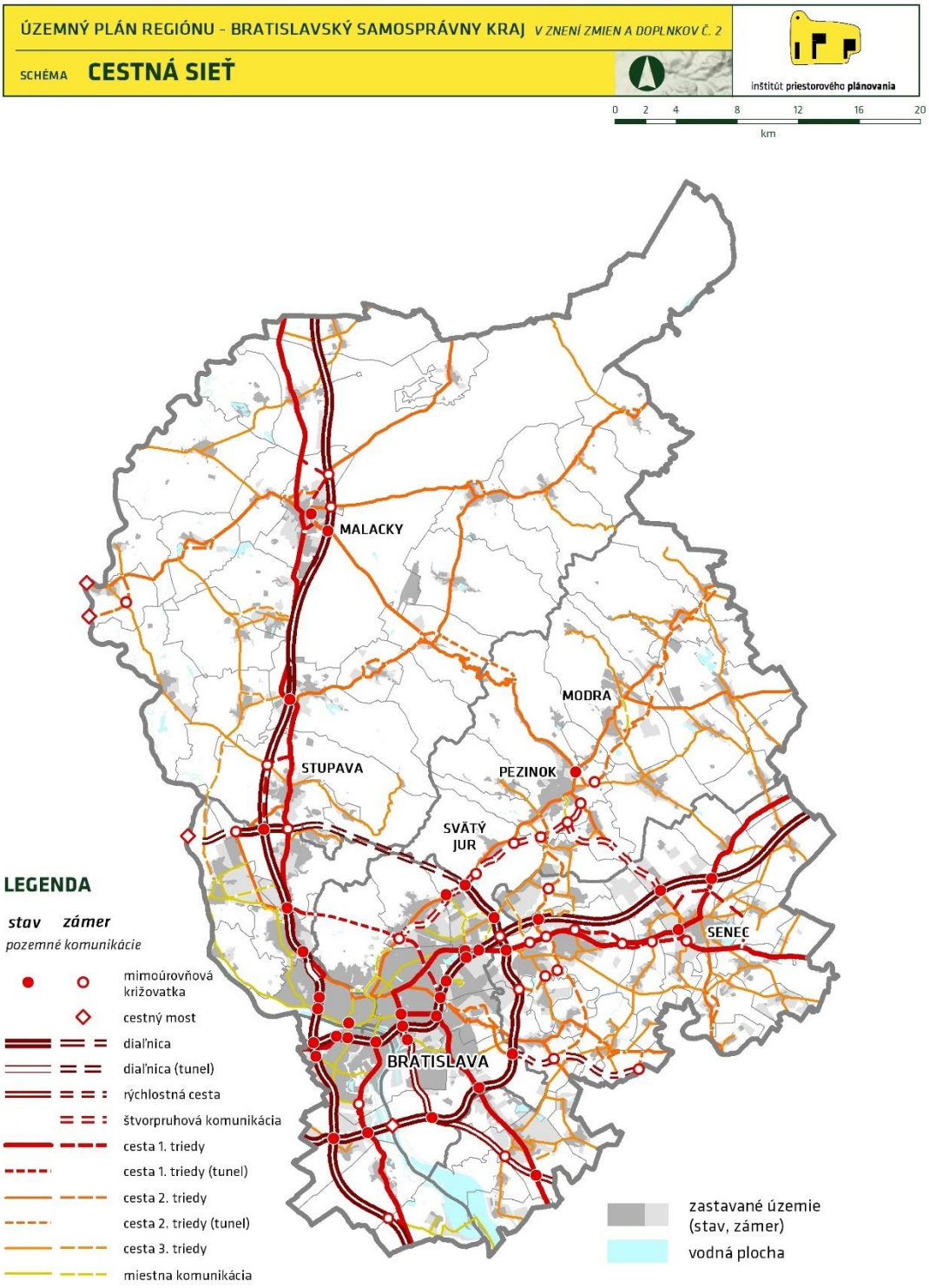
Cesty II. triedy (Bratislavský samosprávny kraj)

- požiadavka na nové a rekonštruované cesty II. triedy je min kategória ~~C9,5/70, prípadne vyššia, podľa zhodnotenie výhľadovej~~ C9,5/80-60 a C7,5/70-50, prípadne C22,5/80-60 (ak je preukázaná potreba na základe prognózy intenzity dopravy
- II/501 – požiadavka na preloženie cesty mimo centrum obcí Jabloňové, Pernek, a Plavecký Mikuláš

- II/502 – cesta je v novej polohe mimo sídiel v úseku Bratislava – Pezinok (v kat. C22,5/80) – Modra, vrátane obchvatov Dubovej a Častej (v kat. C11,5/80)
- II/503 – nová trasa obchvatov obcí a most cez Moravu v Záhorskej Vsi
- II/510 – požiadavka na preloženie cesty mimo centrum obce Tomášov
- II/572 v Moste pri Bratislave – ~~obchvat obce a~~ zmena polohy vo vzťahu k letisku M.R. Štefánika v polohe na severnej strane čistiarne odpadových vôd
- II/590 – prepojenie na cestu I/2 severne od mesta Malacky (súčasť obchvatu Malaciek),
- nové prepojenie cestou II. triedy z MUK Triblavina na diaľnici D1 severným smerom cez nové rozvojové územia v obciach Slovenský Grob a Chorvátsky Grob do mesta Pezinok, s napojením na cestu II/502,
- nové prepojenie cestou II. triedy z MUK Triblavina na diaľnici D1 južným smerom cez križovanie s cestou I/61, ďalej v polohe medzi obcami Ivanka pri Dunaji a Bernolákovo, cez križovanie s cestou III/1041 po MÚK Zálesie na diaľnici D4 (obchvat obcí Zálesie – Ivanka pri Dunaji – Bernolákovo),
- nové prepojenie cestou II. triedy obchvatu obcí Zálesie – Ivanka pri Dunaji – Bernolákovo s plánovanou rýchlostnou cestou R1, východne od obcí Zálesie a Malinovo, s pripojením na MÚK plánovanej rýchlostnej cesty R1 v obci Most pri Bratislave, resp. do dnešného križovania ciest II/572A a II/572
- požiadavky na obchvaty obcí podľa ich schválených územných plánov.

Cesty III. triedy (Bratislavský samosprávny kraj)

- požiadavka na nové a rekonštruované cesty III. triedy je min kategória ~~C9,5/70~~C9,5/80-60 a C7,5/70-50, prípadne vyššia, podľa zhodnotenie výhľadovej intenzity dopravy
- požiadavky na obchvaty obcí podľa ich schválených územných plánov
- Modra – pripojenie na novú trasu cesty II/502
- Ivanka pri Dunaji – výrazná zmena trasovania ciest III. tr. S cieľom podstatného obmedzenia tranzitnej dopravy prechádzajúcou centrom obce
- ~~nové pripojenie na cestu I/61 z katastra obce Zálesie, okolo Ivanky pri Dunaji cestou III. triedy od cesty III/1041 severne od Zálesia v polohe medzi Ivankou pri Dunaji a Bernolákovom, cez MUK Triblavina na diaľnici D1, po cestu II/502,~~
- ~~nové prepojenie cestou III. triedy od cesty III/1041 severne od Zálesia v smere na MUK Zálesie na D4,~~
- nové prepojenie cestou III. triedy v predĺžení cesty III/1105 od Zohora od cesty III/1106 po Devínsku Novú Ves.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA CESTNÁ SIEŤ
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
MALACKY
MODRA
STUPAVA
PEZINOK
SVÄTÝ JUR
SENEC
BRATISLAVA
LEGENDA
stav zámer
pozemné komunikácie
mimoúrovňová križovatka
cestný most
diaľnica
diaľnica (tunel)
rýchlostná cesta
štvorpruhová komunikácia
cesta 1. triedy
cesta 1. triedy (tunel)
cesta 2. triedy
cesta 2. triedy (tunel)
cesta 3. triedy
miestna komunikácia
zastavané územie (stav, zámer)
vodná plocha

15.3. Letecká doprava

Letecká doprava významne zasahuje do urbanizácie prostredia vplyvom ochranných pásiem a všetkých určených prekážkových rovín všetkých letísk a ich pozemných zariadení.

Na území Bratislavského samosprávneho kraja je dominantným prvkom leteckej dopravy Letisko M. R. Štefánika Bratislava s celoštátnym významom. Okrem tohto letiska je tu vojenské letisko v Malackách (Kuchyňa) s celoštátnym významom a letiská športového charakteru v Kráľovej pri Senci a pri obci Dubová.

Pri funkčnom využití území v blízkosti letísk a heliportov je nutné zohľadniť zvýšenú hladinu hluku a vibrácií z leteckej dopravy. Za nevhodný priestor pre funkciu bývania, resp. funkciu, kde sa predpokladá zhromažďovanie väčšieho počtu obyvateľov, sa považuje priestor o šírke 300 m (150 m na každú stranu od osi vzletovej a pristávacej dráhy) a to do vzdialenosti 1 000 m od prahu dráhy, čo je zóna s najhustejšou distribúciou pravdepodobností mimoriadnych udalostí.

Letisko M.R. Štefánika Bratislava

Letisko je dnes dominantne využívané pre osobnú a nákladnú dopravu. Osobná doprava je orientovaná do súčasného exploatovaného západného kvadrantu, priľahlého k diaľničnému uzlu D1 – Ivanská cesta. Z hľadiska hlukového zaťaženia priľahlého územia nočná prevádzka letiska by mala byť v obmedzenom režime.

V r. 2012 sa dokončili práce na termináloch pre osobnú dopravu, ktorých celková kapacita už tohto roku stúpne na 5 miliónov prepravených osôb.

Súčasný stav

Letisko má k dispozícii dve dráhy navzájom kolmé:

- dráha 13-31: dĺžka 3190 m, šírka 45 m, povrch cementovo-betónový,
- dráha 04-22: dĺžka 2900 m, šírka 60 m, povrch cementovo-betónový,
- počet prepravených osôb v r. 2011:cca 1,6 milióna cestujúcich
- kapacita:cca 3,5 milióna cestujúcich
- počet prepravených nákladov:cca 18.000 ton
- počet príletov a odletov/deň:70

Osobná doprava je orientovaná do súčasného exploatovaného západného kvadrantu, priľahlého k diaľničnému uzlu D1/Ivanská cesta.

Rozvojové zámery

Územný rozvoj medzinárodného letiska M. R. Štefánika v Bratislave – Ivanke s oddelenou prevádzkou osobnej a nákladnej prepravy, treba podporiť kvalitnými väzbami na systém diaľnic, ciest a železničnej dopravy. Letisko sa bude výrazne podieľať na medzinárodnej deľbe obsluhy vzdušného priestoru a poskytne služby ako diverzné letisko pre Viedeň, Budapešť a Brno, vďaka svojim lepším klimatickým a poveternostným podmienkam.

Polyfunkčné využitie územného obvodu letiska, jeho južného kvadrantu (orientovaného na cargo) bude podporovať hospodársku a spoločenskú atraktivitu hl. mesta SR Bratislavy, vo väzbe na kontinentálnu leteckú dopravu.

Rozvojové zámery letiska sú sústredené na nasledovné akcie:

- predĺženie VPD13-31 v smere 13 na Malý Dunaj
- zmena smerového vedenia cesty II/572

- v priestore 4Q vybudovanie technického zázemia letiska pre účely veľkých opráv lietadiel a veľkých parkovísk pre kamióny
- zámer na vybudovanie novej VPD 13L-31R. V ÚPN-R BSK je tento zámer uvažovaný ako územná rezerva.
- vybudovanie nového terminálu letiska Bratislava a súvisiacu železničnú infraštruktúru pre efektívnu spoluprácu bratislavského a viedenského letiska.

Kvalitné a kapacitné pripojenie medzinárodného letiska M.R. Štefánika na nadregionálnu a regionálnu dopravnú sústavu je orientované na dopravné médiá:

- diaľnice D2 a D1 v uzloch Ivanská a Ružinov,
- železnice v zastávke Letisko zapustenej pod terén,
- nosný systém MHD hl. mesta na Ružinovskú zbernú radiálu,
- nákladná železnica na vlečku Cargo-Biskupice.

Vyššia nadregionálna vybavenosť komerčného priestoru letiska LOGO-C-EUROGARE (vo väzbe na prístav Dunaj), môže byť špecifikovaná funkciami extenzívnych prevádzok súvisiacich s diaľkovou dopravou, poľnohospodárskou krajinou a burzami komodít: agrotechnika, rastlinná výroba, exteriérové výstavníctvo, komunikačné a dopravné služby.

Rozvoj letiska a jeho zámer rozšírenia o paralelnú vzletovú a pristávaciu dráhu s jestvujúcou vzletovou a pristávacou dráhou 13 – 31 je zaradený medzi konfliktné uzly nadregionálnej infraštruktúry s prvkami ochrany prírody a v budúcnosti vyžaduje kladné posúdenie strategického rozvojového dokumentu zámerov letiska v procese SEA/EIA.

Dôsledné posúdenie tohto zámeru na základe relevantných dokumentov, ktoré posúdia dopady na životné prostredie a obyvateľstvo (aj v súvislosti s ochrannými pásmami a prekážkovými rovinami, ktoré majú vplyv na rozvoj okolitých obcí) tak, aby nemohlo prísť k vylúčeniu verejnosti z procesu posudzovania je nutné aj z toho dôvodu, že k uvedenému zámeru bola v rámci prerokovania návrhu ÚPN-R BSK podaná hromadná pripomienka občanov ako aj pripomienka starostov MČ Bratislava Rača a MČ Bratislava Vajnory.

Zámer utlmenia prevádzky na dráhe 04-22 zmení hlukové zaťaženie z leteckej dopravy okolitých obcí a mestských častí a vyžaduje samostatné posúdenie vplyvov na životné prostredie.

Vojenské letisko Malacky Kuchyňa

Zachovanie súčasných parametrov a záujmových plôch.

Ostatné letiská

Ostatné letiská sú športové, prípadne pre potreby práškovania poľnohospodárskych pozemkov. Bývajú definované v územných plánoch jednotlivých miest a obci. Letiská majú trávnatý povrch a ich súčasťou bývajú garážovacie hangáre pre odstavovanie športových lietadiel.

Ide o letiská v katastri obcí Kráľová pri Senci (neverejné, vnútroštátne, trávnatá plocha) a Dubová (neverejné, vnútroštátne, trávnatá plocha).

Letisko Senica – zasahovanie ochranných pásiem letiska do územia BSK.

Letisko Vajnory, neverejné, vnútroštátne, trávnaté, bolo zrušené.

Neverejné letisko Kráľová pri Senci

Letisko je situované cca 6 km od centra Senca v obci Kráľová pri Senci v blízkosti cesty I/62. Toto letisko je využívané pre nepravidelnú leteckú vnútroštátnu dopravu a najmä pre voľnočasové aktivity pre lietadlá od kategórie do 450 kg (ULL) po lietadlá do vzletovej váhy 3200 kg.

Jeho poloha vo vzťahu k rekreačnému areálu Slnečných jazier (4-5 km) a Bratislave (25 km) ho predurčuje na využívanie nie len na športové lietanie, ale aj ako turistický i podnikateľský cieľ nepravidelných letov. Poloha letiska spolu s ubytovaním na letisku výrazne zvyšuje jeho atraktivitu a môže sa stať významným prvkom turistickej atraktivity obce vo vzťahu k blízkemu okoliu: Senecké jazerá, termálny prameň v obci Kráľová. Ako najbližšie malé letisko Bratislavy ponúka všeobecnému letectvu (general aviation) alternatívu prístupu do hlavného mesta SR.

Súčasný stav – dočasne neprevádzkované.

Letisko je aktuálne neprevádzkované z dôvodu pretrvávajúcich právnych sporov týkajúcich sa vlastníctva a prenájmu pohybových plôch letiska, pôvodne vo vlastníctve Slovenskej republiky v prenájme na výkon leteckej prevádzky do roku 2056.

Letisko má k dispozícii:

- jednu trávnatú dráhu dĺžky 850 m a šírky 30 m,
- rolovaciu plochu dĺžky 300 m a šírky 60 m so stojiskom pre lietadlá,
- tri hangáre s kapacitou cca 25 lietadiel,
- pohotovostné ubytovanie,
- dielňu,
- dočasný sklad pre automobilový benzín,
- sezónne občerstvenie.

Rozvojové zámery

~~Pre ďalší rozvoj letiska je zámerom spevniť vzletovú dráhu betónovou vozovkou s postupným vybudovaním ďalších hangárov v areáli letiska. Na zvýšenie jeho atraktivity je potrebné uvažovať s rozšírením ubytovania z pohotovostného na krátkodobé rekreačné. Ako vhodná forma sa javí ubytovanie v chatkách aj s možnosťou individuálneho hangárovania lietadiel.~~

V čase spracovania ZaD č. 2 prebieha konanie o odňatí povolenia na prevádzkovanie letiska a taktiež konanie o vydaní súhlasu so zrušením letiska podľa ustanovenia §27 ods. 1 leteckého zákona.

Neverejné letisko Dubová

Letisko je situované cca 5 km od centra mesta Modra a cca 3 km od centra obce Dubová s prístupom z cesty II/504 Modra – Budmerice. Toto letisko je využívané pre nepravidelnú leteckú vnútroštátnu dopravu a najmä pre voľnočasové aktivity pre lietadlá kategórie UL.

Letisko má trávnatú dráhu dĺžky 500 m a šírky 30 m bez vybavenia a zázemia (hangáre, dielne, bufet a pod.). Dnes túto plochu využívajú letecký modelári.

Poloha letiska má však vo vzťahu k okoliu potenciál na jeho rozvoj. Zámerom je vybudovať spevnenú dráhu s betónovým povrchom a zázemie s hangárom a pohotovostným ubytovaním. Vo výhľade by sa letisko mohlo stať turistickým cieľom pre priľahlú oblasť pod Karpatmi.

Neverejné letisko Kvetoslavov

K letisku vydal Dopravný úrad povolenie na prevádzkovanie. Letisko je zapracované v územnom pláne obce, avšak v čase spracovania ZaD č. 2 nemá povolenie podľa stavebného zákona. Prevádzkovateľom letiska je spoločnosť FLÓRA CENTRUM, s.r.o., Kvetoslavov.

Ostatné plochy, slúžiace na vzlety a pristátia lietajúcich športových zariadení

Medzi ostatné plochy, ktoré slúžia na vzlety a pristátia lietajúcich športových zariadení patrí plocha v katastri mesta Senec. Zámerom obcí je vytvorenie takejto plochy aj v katastri obce Tomášov a katastri mesta Stupava.

V katastri obce Tomášov v časti Malý Madaras má plocha pre vzlet a pristátie LŠZ prevádzkové povolenie. V súčasnosti je v procese schvaľovania jeho zmena na osobitné letisko podľa Vyhlášky č. 28/2020 Ministerstva dopravy a výstavby na Dopravnom úrade Divízii civilného letectva. Táto plocha bude určená na leteckú a športovú činnosť a letecké modelárstvo. Plocha v súčasnosti disponuje Hlukovou štúdiou, Programom bezpečnosti v oblasti civilného letectva (vydaným platným rozhodnutím Dopravného úradu) a protipožiarnou štúdiou.

Vopred je potrebné nechať zámery podrobne preskúmať z pohľadu dopadu na prevádzku Letiska M.R. Štefánika a to predovšetkým z pohľadu plynulosti leteckej prevádzky a bezpečnosti poskytovania navigačných služieb. V prípade plochy v Stupave je potrebné získať aj stanovisko Úradu vojenského letectva Ministerstva obrany SR, vzhľadom k jeho plánovanej polohe a hranici riadeného okrsku CTR Malacky.

Heliporty

Pre leteckú záchrannú službu

- ~~Nemocnica svätého Michala, a.s., Bratislava~~
- Dérerova NsP Bratislava-Kramáre
- Heliport pre vrtuľníkovú záchrannú zdravotnú službu Nemocnice novej generácie Bratislava
- Heliport pre vrtuľníkovú záchrannú zdravotnú službu Národného ústavu srdcových a cievnych chorôb, a.s.
- Univerzitná nemocnica Bratislava – Ružinov

Ostatné heliporty

- ~~Národná banka Slovenska Bratislava~~
- Heliport River Park Kempinski Bratislava – Hotel Kempinski, River Park Bratislava
- Heliport Rezidencia Bárdošova

Návrh heliportov

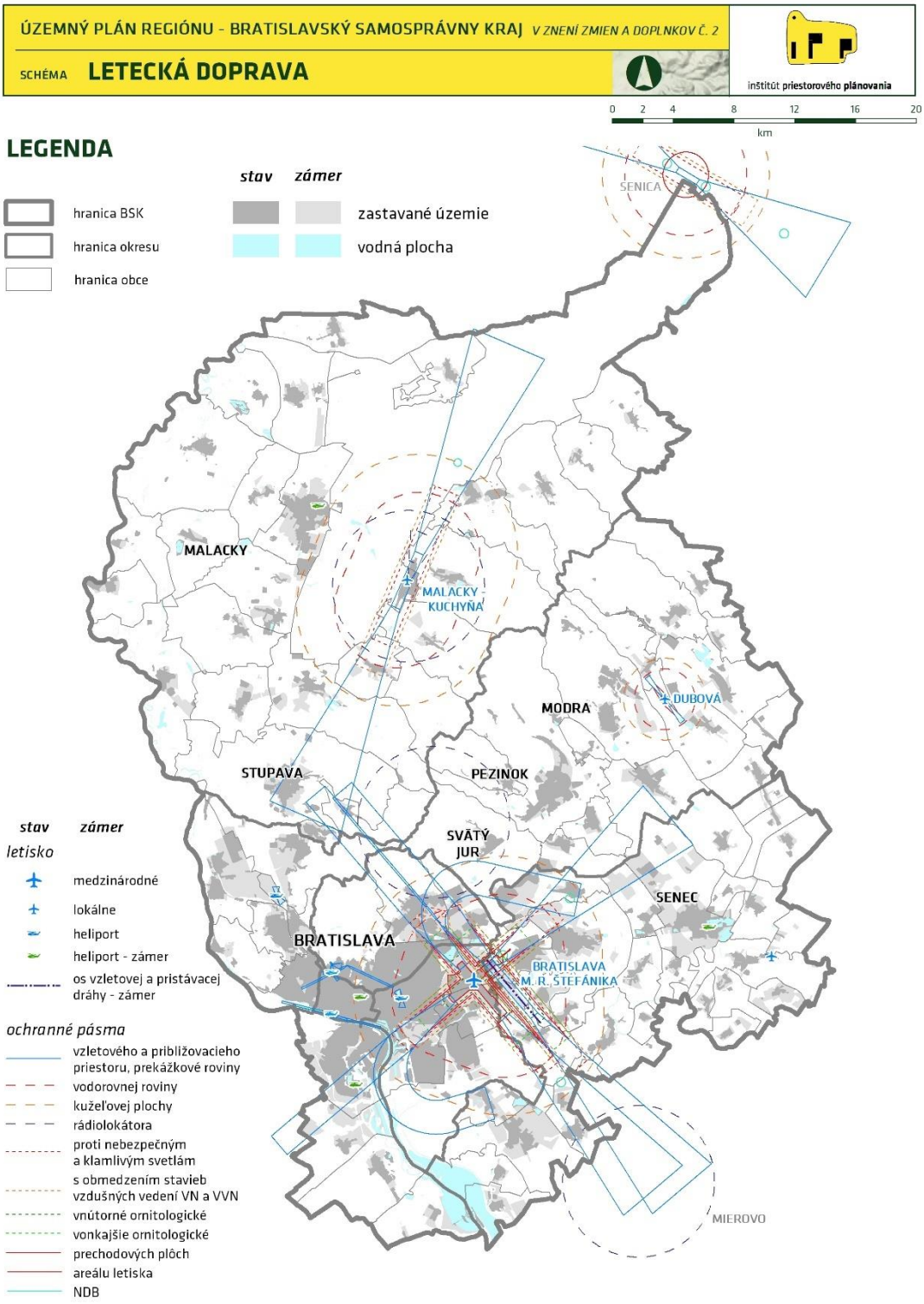
- Heliport národnej banky Slovenska Bratislava (NBS) – zrealizovaný, neskolaudovaný heliport
- Heliport Senec – Slnečné jazerá (S povolením Ministerstva Zdravotníctva SR prevádzkuje spoločnosť AIR – TRANSPORT EUROPE, spol. s r.o.)
- Heliport Nemocnica Malacky (S povolením Ministerstva Zdravotníctva SR prevádzkuje spoločnosť AIR – TRANSPORT EUROPE, spol. s r.o.)

- Heliport Nemocnica Sv. Cyrila a Metoda Bratislava-Petržalka (S povolením Ministerstva Zdravotníctva SR prevádzkuje spoločnosť AIR – TRANSPORT EUROPE, spol. s r.o.)

Letecké pozemné zariadenia

Letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenia:

- Koncová oblasť letiska M.R. Štefánika Bratislava
- Kurzové presné približovacie majáky pre VPD 13a VPD 22 letiska M.R. Štefánika
- Most pri Bratislave – letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenia, nesmerový maják NDB –L i D 1km
- Ivanka pri Dunaji – letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenia, nesmerový maják NDB –L i D 1km
- Miloslavov – letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenia, nesmerový maják NDB – OB 7km
- Chorvátsky Grob – letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenia, nesmerový maják NDB – id OKR 7km
- Pezinok, Veľký Javorník – letecké pozemné rádiové zabezpečovacie zariadenia, rádiolokátor MSS Veľký Javorník

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA LETECKÁ DOPRAVA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
LEGENDA
stav zámer
hranica BSK
hranica okresu
hranica obce
zastavané územie
vodná plocha
SENICA
MALACKY
MALACKY - KUCHYŇA
DUBOVÁ
MODRA
STUPAVA
PEZINOK
SVÄTÝ JUR
SENEC
BRATISLAVA
BRATISLAVA M. R. ŠTEFÁNIKA
MIEROVO
stav zámer
letisko
medzinárodné
lokálne
heliport
heliport - zámer
os vzletovej a pristávacej dráhy - zámer
ochranné pásma
vzletového a približovacieho priestoru, prekážkové roviny
vodorovnej roviny
kužeľovej plochy
rádiolokátora
proti nebezpečným a klamlivým svetlám
s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN
vnútorné ornitologické
vonkajšie ornitologické
prechodových plôch
areálu letiska
NDB

15.4. Nemotoristická doprava

Nemotoristická sa rozdeľuje na pešiu dopravu a cyklistickú dopravu.

15.4.1. Pešia doprava

Pešia doprava je významná predovšetkým v intravilánoch obcí a miest, kde tvorí najväčšiu časť prepravnej práce. Jej dominancia klesá veľkosťou miest. V obciach a mestách je zväčša v kombinácii s cyklistickou dopravou. Pešia doprava má priemernú dostupnosť do 1,5 – 2,5km (maximum reálnej pešo prejdenej vzdialenosti je cca do 1h chôdze), čo znamená, že sa nepredpokladajú pešie presuny medzi obcami cez extravilánové priestory obcí. Dopravné prepojenia medzi obcami sú zabezpečované ostatnými druhmi dopravy, najmä prímestskými autobusovými linkami, individuálnou automobilovou dopravou a tiež aj cyklistickou dopravou (ktorá je riešená v samostatnej časti UPN-R). Z uvedeného je zrejmé, že nie je potrebné navrhovať osobitné a samostatné pešie trasy pre dennú pešiu medziobecnú dochádzku v extravilánových priestoroch.

Na regionálnej úrovni sa pešia doprava podrobnejšie nesleduje, nakoľko ide o výsostne lokálnu úroveň a nevytvárajú sa pre ňu samostatné regionálne pešie cesty a je to za hranicou bežnej pešej dostupnosti. Preferencia pešej dopravy vo vzťahu k ostatným dopravným módom mimo intravilány obcí si vyžaduje v mnohých prípadoch náročnejšie technické riešenia (podchody, nadchody, zábrany a pod.). Trasovanie možných peších trás v extraviláne obcí v súbehu s cestami II. a III. triedy je nevhodné riešenie, najmä z hľadiska dopravnej bezpečnosti, obzvlášť pri nepriaznivých svetelných podmienkach. Chodníky pozdĺž ciest I. triedy je zásadne nevhodné umiestňovať, vzhľadom na vysoké dopravné intenzity na týchto cestách. Pozdĺž týchto ciest je neprípustné vedenie chodcov bez osobitných a veľmi robustných ochranných zariadení pre potrebnú nutnú ochranu chodcov.

Osobitné špecializované krátke úseky peších chodníkov môžu byť navrhované v dotyku s autobusovými zastávkami umiestnenými na cestách II. a III. triedy v extravilánových polohách, ktoré je však nutné riešiť iba podľa detailnej priestorovej analýzy daného priestoru v podstatne podrobnejšej mierke ako je spracovaný UPN-R.

Pešia doprava a pešie trasy sú definované ako súčasť miestneho dopravného systému v jednotlivých územných plánoch obcí. Turistické chodníky, ktoré sú trasované najmä v prírodnom extravilánovom prostredí, sú spracované a už publikované. V ÚPN-R sa nenavrhujú žiadne nové pešie a turistické trasy.

15.4.2. Cyklistická doprava

Cyklistická doprava je v posledných rokoch veľmi preferovaný spôsob dopravy a je jej venovaná veľká pozornosť. Je potrebné venovať pozornosť predovšetkým rozvoju cyklistickej dopravy všedného dňa – cesty za prácou, do školy, ktorá môže pozitívne ovplyvniť deľbu dopravnej práce. Pre tento druh cyklistickej dopravy je potrebné rozvíjať vhodné cyklistické trasy a to i medzisídelné. Optimálnym riešením je včlenenie cyklistických trás do navrhovaných ciest a ciest pripravovaných na rekonštrukciu.

V ÚPN-R BSK je cyklistická doprava doplnená o sieť ďalších významných trás. Značenie cyklotrás vychádza s významom, počtom a dĺžkou cyklotrás. Značenie cyklotrás vychádza z ich funkčného významu, zatriedenia, počtu ako aj dĺžky jednotlivých cyklotrás.

Navrhované a existujúce cyklotrasy budú využívané na cykloturistiku ale aj v prevažnej miere aj na dochádzanie do zamestnania a škôl. Týka sa to prevažne cyklotrás vedených v intravilánoch obcí a krátkych cyklotrás medzi obcami.

Cyklotrasy by mali byť navrhované ako súčasť novonavrhovaných ciest a rekonštrukcií v súbehu s komunikáciou. Cyklotrasy by mali byť vedené na samostatných telesách a v stiesnených podmienkach ako pridružený pruh v komunikácii.

Postupne je rozvíjaná sieť cyklistických cestičiek, ktoré sú dvoch typov:

Samostatné cyklotrasy vyhradené pre cyklistov, fyzicky oddelené od ostatnej dopravy. Týchto ciest je minimum a rozvíjajú sa pozdĺž tokov riek na temene ochranných protipovodňových hrádzí. Medzi tieto patria (červené):

- medzinárodná cyklotrasa EuroVelo 6 – Dunajská cyklotrasa,
- medzinárodná cyklotrasa EuroVelo 13 – Cesta železnej opony (ICT),
- Malokarpatská cyklotrasa – je v štádiu prípravy (DUR -2009),
- Štefánikova magistrála.

Cyklotrasy ako súčasť ostatných verejne prístupných komunikácií, s vyznačeným orientačným cykloznačením, ako sú rôzne regionálne cyklotrasy na území celého BSK

Systém značenia cykloturistických trás je definovaný v STN 01 8028 – Cykloturistické značenie. Dnes ho tvorí súbor prvkov orientačných a informačných cyklotabuliek a maľovaná značka „C“ v teréne.

Cyklotrasy sa značia podľa farieb a klesá priorita dôležitosti trás v smere červená – modrá – zelená – žltá.

- Červenou farbou – medzinárodné cyklotrasy EuroVelo a národné cyklomagistrály, ktoré vedú viacerými okresmi a krajmi. Najčastejšie vedú údoliami riek, horskými priechodmi s aspektom prevedenia cyklistu najzaujímavejšími miestami krajiny. Dĺžka trasy je 100 km a viac s príslušnou vybavenosťou každých 30 – 50 km by sa mala nachádzať príslušná vybavenosť. Čísla trás sú trojciferné. Na Slovensku sú červenou farbou značené medzinárodné cyklotrasy euroVelo a národné cyklomagistrály. Čísla trás sú trojciferné a začínajú číslom na území BSK 00X.
- Modrá farba – označované paralelné trasy k diaľkovým cyklomagistrálam, dlhšie trasy mimo magistrály a náročnejšie trasy mimo magistrál. Čísla trás sú štvorciferné a začínajú číslom na území BSK 200X,
- Zelená farba – označená trasa nižšieho významu a nenáročné trasy, okruhy, trasy pre rodiny s deťmi a okruhy zdravia. Trasy sú menej významné. V zhustenej sieti cyklotrás občas nahrádzajú i trasy, ktoré by mali byť označené modrou farbou. Táto trasa je pripojená na modrú a červenú cyklotrasu. Čísla trás sú štvorciferné a začínajú číslom na území BSK 500X.
- Žltá farba – označené ľahké trasy a spojky medzi cyklotrasami, alebo krátke odbočky k rôznym prírodným, historickým či technickým zaujímavostiam. Čísla trás sú štvorciferné a začínajú číslom na území BSK 800X,

Cyklodopravné cyklotrasy sa značia cyklodopravným značením, v zmysle TP 07/2004 – Navrhovanie cyklistickej infraštruktúry.

Cykloturistické a cyklodopravné trasy, ktoré sú v súbehu, môžu byť značené aj duálnym značením.

~~**Sieť existujúcich cyklotrás**~~

~~Sieť existujúcich cyklotrás bola doplnená o hodnotenie dôležitosti, povrchu trasy, umiestnenia a obtiažnosti cyklotrasy. Sieť cyklotrás je znázornená vo výkrese č. 3~~

~~„Verejné dopravné vybavenie“ v mierke 1 : 50 000.~~

~~V časti Prílohy v tabuľke č.9 „Najvýznamnejšie cyklotrasy na území BSK existujúce a navrhované“ sú vyjadrené najvýznamnejšie trasy podľa „Územného generelu dopravy BSK“ (11/2012) a podľa „Koncepcie rozvoja cyklotrás Bratislavského samosprávneho kraja vo vzťahu k Integrovanému dopravnému systému a významným bodom cestovného ruchu – Aktualizácia 2017“.~~

Sieť navrhovaných cyklotrás

~~Sieť navrhovaných cyklotrás podľa „Územného generelu dopravy BSK“ (11/2012)dopĺňa už existujúcu sieť cyklotrás a vytvára ucelenú sieť trás v BSK. V návrhu sú zohľadnené aj cyklotrasy „Koncepcie rozvoja cyklotrás Bratislavského samosprávneho kraja vo vzťahu k Integrovanému dopravnému systému a významným bodom cestovného ruchu – Aktualizácia 2017“.~~ Sieť navrhovaných cyklotrás je v územnom pláne spracovaná podľa aktualizovanej Koncepcie územného rozvoja cyklotrás v Bratislavskom samosprávnom kraji, ktorú spracoval BSK v roku 2021.

~~Územným generelom dopravy BSK boli vybrané dôležité trasy a umiestené na samostatné teleso aby neboli v súbehu s komunikáciou kde je veľká intenzita dopravy či osobná alebo nákladná. Sieť medzinárodných, národných a regionálnych trás podľa generelu tvoria:~~

- ~~Prístavný most – Zimný prístav – Hamuliakovo (národná, CZT 001a)~~
- ~~Berg – Petržalka – Prístavný most – Čunovo – Rajka (vodné dielo Gabčíkovo) TTSK (medzinárodná Eurovelo EV 6, CZT 001)~~
- ~~Vysoká pri Morave – Zohor – Lozorno – Jablonové – Pernek – Kuchyňa – Rohožník – Sološnica – Plavecké Podhradie, Plavecký Mikuláš, hranica BSK (národná, CZT 003)~~
- ~~Most Lafranconi – Devín – Devínska Nová Ves – Vysoká pri Morave – Záhorská Ves/Angern (A) – Suchohrad – Gajary – Malé Leváre – Závod, hranica BSK (medzinárodná EuroVelo 13)~~
- ~~Bratislava – Svätý Jur – Pezinok – Modra – Doľany – TTSK (národná , CZT 048)~~
- ~~Devín – Zohor – Láb – Malacky – Gajary – Malé Leváre, Veľké Leváre – Závod, hranica BSK (národná, CZT 024)~~
- ~~Most SNP – Kamzík – Biely kríž – 5003 Hrebeňovka - Pezinská Baba – Čermák – sedlo Hubalová – 2204 Sklená huta – Amonova lúka – Mon Repos – Červená hora – 2201 (s výhľadom na prepojenie s TTSK) – Štefániková magistrála (regionálna, CZT 047)~~
- ~~Malý Dunaj – Ivanka pri Dunaji – Svätý Jur – Košarisko – Borinka – Stupava – Vysoká pri Morave (regionálna, CZT 2002)~~
- ~~Malacky – Studienka (regionálna, CZT 2003)~~
- ~~Modra-Kráľová – Zochova chata – Hubalová – Kuchyňa (regionálna, CZT 2004)~~
- ~~Hamuliakovo – Kalinkovo – Dunajská Lužná – Most pri Bratislave – Malinovo – Ivanka pri Dunaji – Bernolákovo – Veľký Biel, Malý Biel – Senec – Blatné – Šenkvice –Vinosady- CZT 048 (regionálna, CZ 2006)~~
- ~~Devínska Nová Ves – Marianka – Pekná cesta (regionálna, CZT 2009)~~
- ~~Cerová dráha (regionálna, CZT 2012)~~
- ~~Pezinok – Viničné – Veľký Biel – CZT 2006 (regionálna, CZT 2013)~~

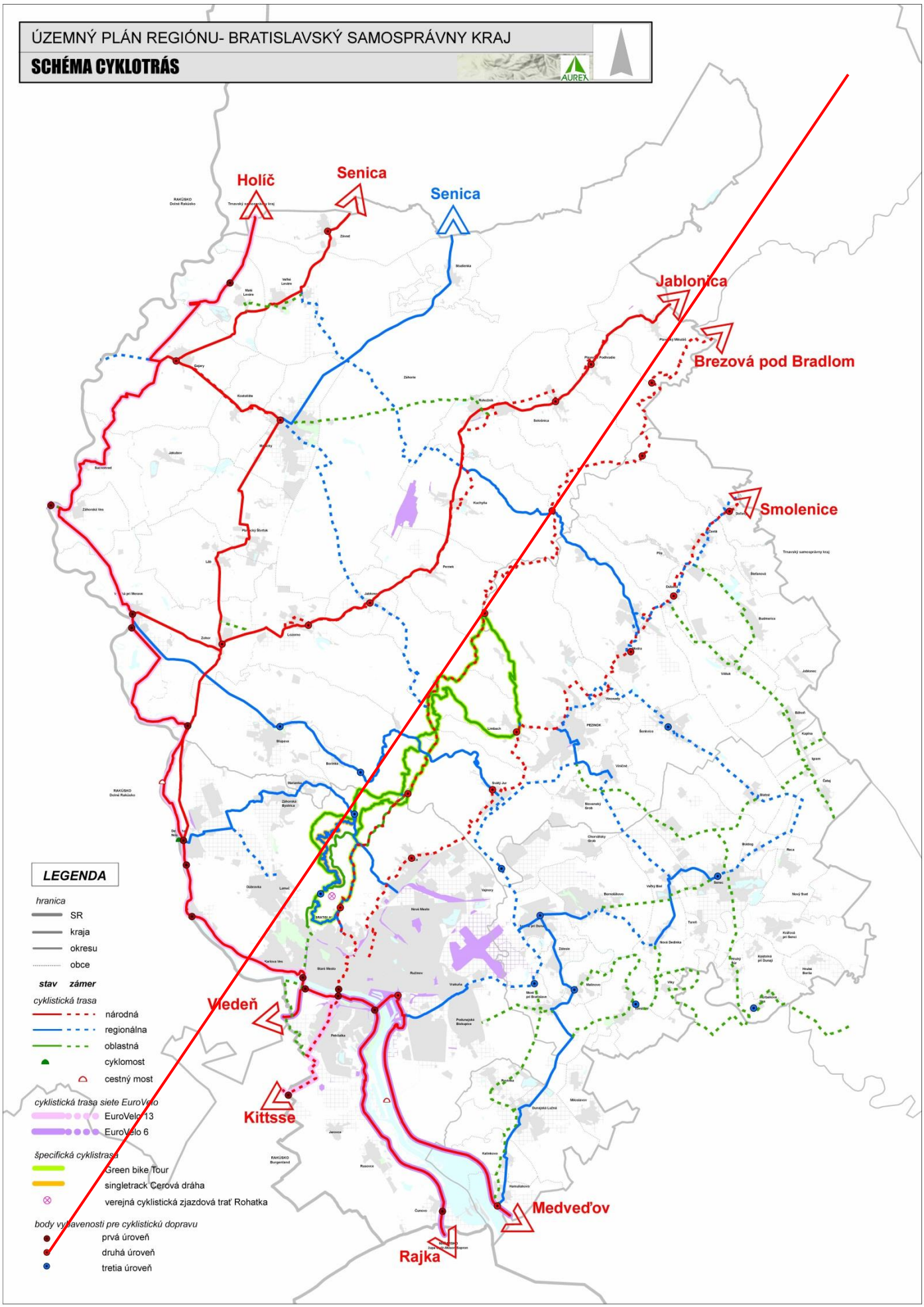
- ~~Železná studienka, bufet Rotunda – Malý Slavín – Biely kríž – Pezinská Baba – Limbach – Biely kríž – U Slivu – Kamzík – Železná studienka, bufet Rotunda (regionálna, Green bike Tour)~~

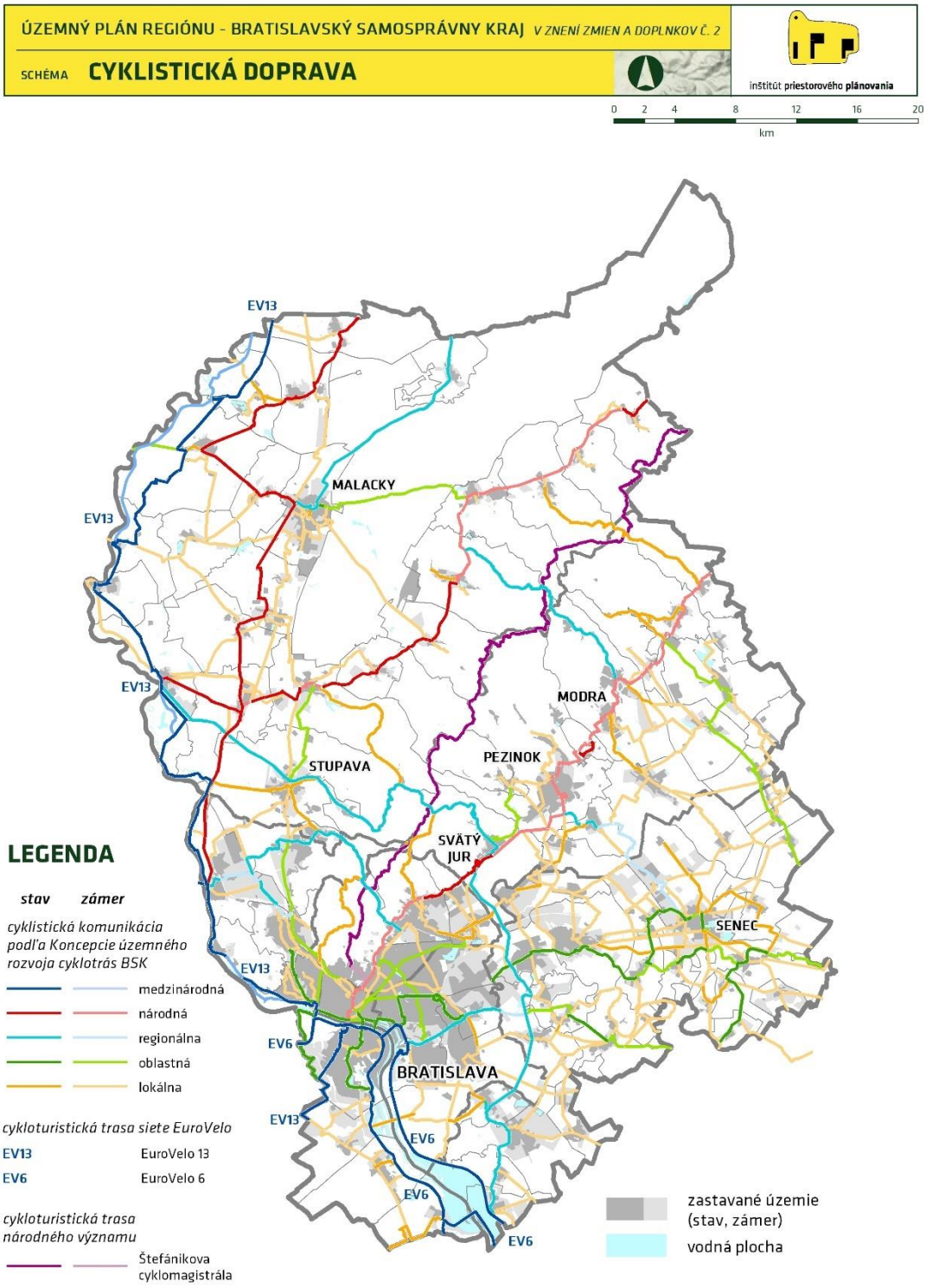
Najvýznamnejšími cyklotrasami na území BSK sú:

- Dunajská cyklotrasa EuroVelo 6 (EV-6) – hraničný priechod Berg – most Lafranconi – most SNP – Prístavný most – zimný prístav – Hamuliakovo; Prístavný most – Rusovce – Čunovo – hr. SK/HU (Medzinárodná cyklotrasa EuroVelo 6, cyklotrasa má dve vetvy, staré označenie 001, 001a),
- Cesta Železnej opony (ICT) (EV-13) – Závod – Veľké Leváre – Malé Leváre – Gajary – Suchohrad – Záhorská Ves, Vysoká pri Morave – Stupava – Devínska Nová Ves – Devín – Karlova Ves – most Lafranconi – Petržalka – Jarovce – hraničný priechod Jarovce/Kittsee (Medzinárodná cyklotrasa EuroVelo 13, staré označenie 004)~~Cesta Železnej opony (ICT) (EV-13) – Malé Leváre – Gajary – Suchohrad – Záhorská Ves, Vysoká pri Morave – Devínska Nová Ves – most Lafranconi – Petržalka – hraničný priechod Jarovce/Kittsee (Medzinárodná cyklotrasa EuroVelo 13, staré označenie 004)~~,
- Regionálna cyklotrasa SacraVelo (CZT 5002) Devínska Nova Ves – Záhorská Bystrica – Marianka,
- Malokarpatská cyklotrasa (003) – Vysoká pri Morave – Zohor – Lozorno – Jablonové – Pernek – Kuchyňa – Rohožník – Sološnica – Plavecké Podhradie – Plavecký Mikuláš, hranica s TTSK (Národná cyklotrasa)~~Malokarpatská cyklotrasa (003) – Vysoká pri Morave – Zohor – Lozorno – Pernek – Rohožník – Plavecký Mikuláš, hranica s TTSK (Národná cyklotrasa)~~,
- Cyklotrasa Lozorno – Stupava (oblastná cyklotrasa),
- Záhorácka cyklotrasa (024) – Devín – Devínske Jazero – Stupava – Zohor – Láb – Plavecký Štvrtok – Malacky – Kostolište – Gajary – Malé Leváre – Veľké Leváre – Závod – hranica s TTSK (Národná cyklotrasa)~~Záhorácka cyklotrasa (024) – Devín – Devínske Jazero – Zohor – Láb – Malacky – Gajary – Veľké Leváre – Závod – hranica s TTSK (Národná cyklotrasa)~~,
- Vinohradnícka cyklotrasa (048) – Bratislava – Svätý Jur – Pezinok – Vinosady – Modra – Dubová – Častá – Doľany (Národná cyklotrasa)~~Vinohradnícka cyklotrasa (048) – Bratislava – Svätý Jur – Pezinok – Modra – Častá – Doľany (Národná cyklotrasa)~~,
- Cyklotrasa JURAVA (2002) – Svätý Jur – Vajnory – Ivanka pri Dunaji – Most pri Bratislave – Rovinka – Dunajská Lužná – Hamuliakovo (časť regionálnej cyklotrasy)CyklotrasaJURAVA (2002) – Svätý Jur – Vajnory – Ivanka pri Dunaji – Most pri Bratislave – Rovinka – Hamuliakovo (časť regionálnej cyklotrasy)~~,
- Oblastná cyklotrasa Malinovo – Tomášov (5007),
- Malodunajská cyklotrasa (5008) – Vlčie Hrdlo – Vrakuňa – letisko M. R. Štefánika – Most pri Bratislave,
- Spojovacia cyklotrasa Gajary (8002) pozdĺž cesty III/1114 v obci Gajary,
- Spojovacia cyklotrasa Malé Leváre (8003) pozdĺž miestnej komunikácie obce Malé Leváre),
- Pezinsko-senecká cyklotrasa (8006) Pezinok – Viničné – Senec (časť regionálnej cyklotrasy),
- Spojovacia cyklotrasa – Devínske Jazero – Marianka (8008),
- ~~Vištucká cyklotrasa (8039) – Tri Kopce – Fugelka – Dubová – Vištuk – hranica s TTSK (Báhoň),~~

- ~~Rohožnícka~~ Oblastná cyklotrasa (8040) – Rohožník – Malacky,
- Oblastná cyklotrasa – Dubová Letisko – Vištuk – Budmerice – Dubová – Častá,
- Oblastná cyklotrasa – Most pri Bratislave – Zálesie – Malinovo (oblastná cyklotrasa),
- Dúbravská cyklotrasa (2007) – Lamač – Dúbravka – Bory – Devínska Nová Ves (regionálna cyklotrasa),
- Hraničná tematická cyklotrasa (N2001) – most Lafranconi – hraničný priechod Petržalka/Berg – Kopčianska ul. (tematická oblastná cyklotrasa),
- Štefánikova cyklomagistrála (047) – Nový most – Kamzík – Biely kríž – 5003 Hrebeňovka – Pezinská Baba – Čermák – sedlo Hubalová – 2204 Sklená huta – 2201 – Amonova lúka – Mon Repos – 2201 Červená hora, hranica BSK/TTSK ~~(Národná cyklotrasa s výhľadom na prepojenie s TTSK)~~,
- Spojovacia cyklotrasa Bratislava-Vlčie Hrdlo – Gajc – Topoľové hony – Podunajské Biskupice – Rovinka,
- Spojovacia cyklotrasa – prepojenie ciest III/1105 a III/1107 severne od obce Zohor,
- Spojovacia cyklotrasa Bratislava-Nové Mesto – Zlaté Piesky – Ivanka pri Dunaji.

Sieť cyklotrás na území BSK uvažuje aj s budúcim prepojením na cyklotrasy v Rakúsku. Za týmto účelom bola pripravená štúdia „Urbanistická štúdia cezhraničného prepojenia územia BSK a susediacich rakúskych obcí formou cyklolávok cez rieku Morava“, BSK, október 2015. Tieto prepojenia sa zvažujú formou cyklolávok cez rieku Morava v lokalitách Malé Leváre – Drösing, Gajary – Dürnkrut, Suchohrad – Stillfried a Vysoká pri Morave – Marcheg.

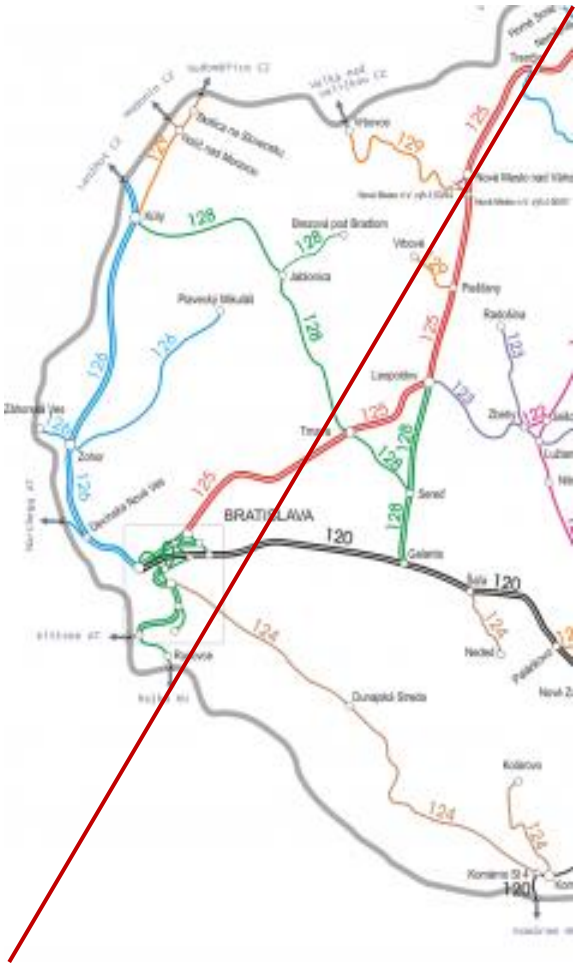

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU- BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
SCHÉMA CYKLOTRÁS
AUREX
Holíč
Senica
Senica
Jablonica
Brezová pod Bradlom
Smolenice
Viedeň
Kittsse
Medveďov
Rajka
LEGENDA
hranica
SR
kraja
okresu
obce
stav zámer
cyklistická trasa
národná
regionálna
oblastná
cyklomost
cestný most
cyklistická trasa siete EuroVelo
EuroVelo 13
EuroVelo 6
špecifická cyklistrasa
Green bike Tour
singletrack Cerová dráha
verejná cyklistická zjazdová trať Rohatka
body vybavenosti pre cyklistickú dopravu
prvá úroveň
druhá úroveň
tretia úroveň

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA CYKLISTICKÁ DOPRAVA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
EV13
MALACKY
EV13
EV13
MODRA
PEZINOK
STUPAVA
SVÄTÝ JUR
SENEC
EV13
EV6
BRATISLAVA
EV13
EV6
EV6
EV6
LEGENDA
stav zámer
cyklistická komunikácia podľa Koncepcie územného rozvoja cyklotrás BSK
medzinárodná
národná
regionálna
oblastná
lokálna
cykloturistická trasa siete EuroVelo
EV13 EuroVelo 13
EV6 EuroVelo 6
cykloturistická trasa národného významu
Štefánikova cyklomagistrála
zastavané územie (stav, zámer)
vodná plocha

15.5. Železničná doprava

15.5.1. Železničné trate a stanice na území BSK

Nadregionálne magistrálne železničné trate prechádzajú územím radiálne v smeroch:

- ~~M110~~126A: Bratislava – Brno – Praha – Drážďany – Berlín – Hannover, príprava na celkovú modernizáciu na rýchlosť 140km/h
- ~~M120~~125A: Bratislava – Žilina – Čadca – Zwardoň – Varšava – Gdaňsk, modernizovaná na rýchlosť 160km/h v úseku Bratislava Rača – hranica BSK
- ~~M130~~120A: Bratislava – Štúrovo – Budapešť – Belehrad – Istanbul – (Thessaloniky), príprava na celkovú modernizáciu na rýchlosť 140km/h.
- Nadregionálnu magistrálnu železničnú kostru dopĺňajú základné a doplnkové trate ŽSR aj vo väzbe na Rakúsko (ÖBB) a Maďarsko (MÁV):
- ~~Z-100~~126B: Bratislava – Marchegg – Viedeň, príprava na zdvojkoľajnenie a elektrifikáciu
- ~~Z-131~~124A: Bratislava – Dunajská Streda – Komárno, príprava na zdvojkoľajnenie a elektrifikáciu
- ~~Z-132~~127C: Bratislava – Petržalka – Rajka – Győr,
- ~~Z-101~~127D: Petržalka – Kittsee – Parndorf – Viedeň,
- ~~O-112~~126C: Zohor – Plavecký Mikuláš, trať je jednokoľajná, neelektrifikovaná. Prepojenie do Jablonice sa už nezrealizovalo.
- ~~O-113~~126B: Zohor – Záhorská Ves, železničná prevádzka minimálna~~, osobná doprava v rozsahu 8 párov vlakov denne~~.
- O-xxx: Devínske Jazero – Stupava, trať je zrušená a zlikvidovaná.

Trať ~~100~~126B Bratislava – Devínska Nová Ves – Marchegg

Stanice:

- Bratislava hlavná stanica
- Bratislava – Lamač
- Devínska Nová Ves

Zastávky:

- Bratislava – Železná studienka

Dvojkoľajná elektrifikovaná trať je v úseku Bratislava hlavná stanica – Devínska Nová Ves, ďalej pokračuje trať ako neelektrifikovaná jednokoľajná s dovolenou rýchlosťou 80 km/h. časť trate od Devínskej Novej Vsi po št. hranicu SR/A slúži na osobnú a nákladnú dopravu

~~Využitie trate v úseku Devínska Nová Ves – Marchegg využívaná cca 33 nákladnými vlakmi a 32 osobnými vlakmi za deň.~~

Trať ~~110~~126A Bratislava – Kúty

Stanice:

- Bratislava hlavná stanica
- Bratislava – Lamač
- Devínska Nová Ves
- Zohor
- Malacky
- Veľké Leváre

Zastávky:

- Bratislava – Železná studienka
- Devínske Jazero
- Plavecký Štvrtok
- Závod

Dvojkoľajná koridorová trať, elektrifikovaná trať s maximálnou dovolenou rýchlosťou 140 km/h na šírej trati v úseku Devínska Nová Ves – hranica kraja. ~~Koridor IV prechádza cez trať 110 v celej dĺžke od hraníc s Českou republikou a nadväzuje na trať 130 do Štúrova~~ Trať 126A v celej dĺžke od hraníc s Českou republikou nadväzuje na trať 120A do Štúrova je súčasťou multimodálneho koridoru základnej siete CORE TEN-T Rýn – Dunaj.

~~Využitie trate v úseku Bratislava hlavná stanica – Devínska Nová Ves je 59 osobných vlakov a 41 nákladných vlakov za 24 hodín v jednom smere.~~

Trať ~~112~~126C Zohor – Plavecký Mikuláš

Trať je využívaná na nákladnú dopravu, osobná doprava je zastavená.

Jednokoľajná elektrifikovaná trať slúži na obsluhu priemyselnej výroby. Prevádzka je výhradne nákladná doprava. Najväčšia traťová rýchlosť: 70 km/h.

Nákladná doprava je zabezpečovaná spoločnosťou ZSSK Cargo

Trať ~~113~~126B Zohor – Záhorská Ves

Stanice:

- Zohor
- Záhorská Ves

Zastávky:

- Lábske Jazero zastávka
- Vysoká pri Morave
- Vysoká pri Morave zastávka

Zohor – Záhorská Ves je železničná trať tretej kategórie, jednokoľajná neelektrifikovaná. Najväčšia traťová rýchlosť: 60 km/h.

Nákladná doprava je zabezpečovaná spoločnosťou ZSSK Cargo jedným párom manipulačného vlaku. A v prípade potreby ďalším.

~~2. februára 2003 bola zastavená spoločnosťou ZSSK na trati osobná doprava.~~

~~Od roku 2003 do roku 2006 zabezpečovala osobnú dopravu spoločnosť BRKS. V súčasnej dobe prevádzkuje osobnú dopravu opäť spoločnosť ZSSK Slovensko, a. s.~~

Jednokoľajná neelektrifikovaná trať slúži na obsluhu priľahlých obcí. Vlaková osobná doprava je v stanici Zohor viazaná na trať ~~110~~126A s možnými prestupmi v smere do a z Bratislavy. Železničná prevádzka je minimálna, osobná doprava v rozsahu 8 párov vlakov denne.

Trať Devínske Jazero – Stupava

Prevádzka zastavená, trať demontovaná, požiadavka na znovuobnovenie osobnej prevádzky pre turistické a rekreačné účely. Vhodné využitie v rámci regionálnej integrovanej dopravy osôb vo vzťahu k Bratislave.

Trať ~~120~~125A Bratislava – Žilina

Stanice:

- Bratislava-Rača
- Pezinok
- Šenkvice

Zastávky

- Bratislava-Vinohrady
- Svätý Jur
- Pezinok zastávka
- Báhoň

Výhybne

- Svätý Jur

Dvojkoľajná elektrifikovaná koridorová trať modernizovaná na maximálnu dovolenú rýchlosť 160 km/h na úseku Svätý Jur – hranica kraja. Trať ~~120~~ 125A patrí koridoru V., vetva Va. Smer Žilina – Košice.

~~V úseku Trnava – Bratislava – Rača premáva denne (24 hodín) 100 osobných vlakov a 52 nákladných vlakov.~~

Trať ~~130~~120A Bratislava – Štúrovo

Stanice:

- Bratislava-hl. st.
- Bratislava-Vinohrady
- Bratislava-Vajnory
- Bernolákovo
- Senec

Zastávky:

- Ivanka pri Dunaji
- Veľký Biel
- Reca

Dvojkoľajná koridorová trať, elektrifikovaná trať s maximálnou dovolenou rýchlosťou 140 km/h na šírej trati v úseku Senec – hranica kraja. Trať ~~130~~ 120A je v priamom pokračovaní koridoru IV.

~~V úseku Galanta – Vajnory premáva denne (24 hodín) 66 osobných a 38 nákladných vlakov.~~

Trať ~~131~~124A Bratislava – Komárno

Stanice:

- Bratislava – Nové Mesto
- Podunajské Biskupice
- Nové Košariská

Zastávky:

- Rovinka
- Miloslavov

Jednokoľajná neelektrifikovaná. Najväčšia traťová rýchlosť: 80 km/h.

~~V úseku Dunajská Streda – Bratislava – Nové Mesto premáva denne (24 hodín) 26 osobných vlakov spoločnosti ZSSK, 57 osobných vlakov súkromného prepravcu Regio-Jet a 25 nákladných vlakov.~~

Trať ~~132~~127C Bratislava – Rusovce – Rajka

Stanice:

- Bratislava-N. Mesto
- Bratislava ÚNS
- Bratislava-Petržalka
- Rusovce

Jednokoľajná elektrifikovaná trať s priamym prepojením na Maďarsko a Rakúsko. V úseku Bratislava – Nové Mesto – Bratislava – Petržalka je trať dvojkoľajná. ~~Trať slúži výhradne na prepojenie nákladnej dopravy, osobná doprava je pozastavená.~~

15.5.2. Nákladná železničná a kombinovaná doprava

Radiálno-okružná sieť jestvujúcich magistrálnych tratí európskeho a celoštátneho významu a základných železničných ťahov, výrazne podporuje rozvoj územia kraja.

~~Priestor pre umiestnenie terminálov kombinovanej dopravy (parkoviská a pripojovacie komunikácie na nadradené cesty I. a II. tr.) je potrebné rezervovať v dotyku železničných staníc Malacky, UNS, Vlčie hrdlo-Čierny les, prístav Bratislava, Pezinok a Senec.~~

Pri rozvoji nákladnej železničnej a kombinovanej dopravy je potrebné vytvárať územnotechnické predpoklady pre rozvoj logistických a distribučných centier, prekladísk a areálov skladového hospodárstva, predovšetkým v regionálnych centrách osídlenia urbanistickej koncepcie bez výraznej intenzity dopravy, resp. alokovať ich do priestorov, kde nie je naplnená priepustnosť cestnej siete, a kde sú možnosti využitia železničnej nákladnej dopravy a súvisiacej infraštruktúry. Osobitne je potrebné rezervovať priestory pre lokalizáciu intermodálnych prekladísk, resp. terminálov v kontaktnej polohe železničných uzlov Devínska Nová Ves (sever), Zohor, Malacky (juh), Veľké Leváre, Podunajské Biskupice (juh), Vajnory (východ), Rovinka/Dunajská Lužná a Senec.

V organizácii železničnej nákladnej doprave je potrebné zvýšenie využívania železničnej trate č.~~116~~ 128C Trnava – Senica - Kúty, z dôvodu odľahčenia železničného uzlu Bratislava, najmä od tranzitnej nákladnej dopravy. Tento zámer si však vyžaduje realizáciu investičných úprav technického charakteru na zlepšenie smerového a výškového vedenia tejto trati s cieľom umožnenia jej zvýšenia výkonov.

Modernizácia tratí na rýchlosti 160-200 km v rovinatom území západného Slovenska a elektrifikácia poskytne európsky štandard pre osobnú aj nákladnú dopravu. V priestore Bratislavského kraja sa na tento systém pripojí trať Viedeň-letiská Schwechat/Bratislava, čím sa Bratislava a magistrály Slovenska nepriamo previažu na transeurópsky systém expresných vlakov v koridore IV. a V.

15.5.3. Vysokorýchlostné trate

Výstavba vysokorýchlostných tratí (VRT) sa predpokladá vo vzdialenom časovom horizonte, pretože ich pôvodne predpokladanú možnú funkciu, môžu preberať modernizované úseky koridorových tratí ~~110, 120 a 130~~126A, 125B, 120A. V návrhu pre výhľad sa uvažuje s ~~1~~ vysokorýchlostn~~ou~~ými traťou~~ami~~:.

- Budapešť – Bratislava – Česká republika.
- Bratislava – Trnava – Žilina – ~~Skalité/~~Poľsko/Ukrajina, pre ktorú je potrebné hľadať vhodné trasovanie na území BSK.

Podľa memoranda o porozumení a spolupráci pri vývoji a testovaní kooperatívnej, prepojenej a automatizovanej mobility krajín V4 by mala vysokorýchlostná železničná trať (VRT) prepojiť hlavné mestá krajín Poľska, Česka, Slovenska a Maďarska, ako aj ďalších európskych krajín. Spájať by mala Varšavu, Ostravu, Brno, Bratislavu, Győr s budúcim napojením na Viedeň a Budapešť s možným prepojením na Bukurešť. Prevádzková rýchlosť by mala predstavovať minimálne 250 km/h. Železnice SR v súčasnosti obstarávajú dodávateľa národnej štúdie uskutočniteľnosti vysokorýchlostnej trate prepojenia krajín V4 pre traťové úseky na území Slovenska.

15.5.4. Širokorozchodná trať (ŠRT)

Širokorozchodná trať (ŠRT) Čína – Rusko – Ukrajina – Slovensko – Rakúsko. ~~Tento projekt riadi medzinárodné združenie zúčastnených krajín, so sídlom v Rakúsku. V súčasnosti sa spracováva štúdia realizovateľnosti a opodstatnenosti tejto trate.~~

Podľa vypracovanej štúdie EIA (ŽSR 2018) sa predpokladá predĺženie ŠRT v nasledujúcich parametroch:

- Haniska – Nové Zámky – BA, prístav – Jarovce – Parndorf (A).
- Dĺžka trate cca 375 km, šírka koridoru 12 – 25m, výhybne 12ks, prechodové stanice 3ks,
- Predpokladaný objem prepravy 23 mil.t./rok v roku 2050,- t.j.36 vlakov/deň,
- Dĺžka vlakov max 1050m, priemerná hmotnosť 3500t/vlak, max 4500t/vlak
- Frekvencia 2 + 2vlaky/hod v každom smere, 16h prevádzkam ostatok údržba, vyrovnanie zmeškania,
- Max rýchlosť 140km/h, priemerná rýchlosť 120km/h, konštantná, bez nutnosti spomaľovania,
- Doba prepravy na trase Čína – Rusko – SR – Rakúsko – 15 dní, dnes 23 dní (vlak), 25-45 dní (loď),
- Zámer – jednokoľajná trať s dynamickými výhybňami (bez nutnosti spomaľovania jazdy),
- Prekladisko Nové Zámky, BA-prístav, Parndorf (A)

Podľa súčasného vývoja medzinárodnej situácie v súvislosti s konfliktom medzi Ukrajinou a Ruskom a rozhodnutím rakúskeho partnera o zrušení spolupráce na tomto projekte je nepravdepodobné v dohľadnej dobe s pokračovaním akýchkoľvek prác na príprave tejto investície.

Pre zachovanie územnej rezervy tohto koridoru novej trate je v ÚPN-R tento zámer zapracovaný ako návrh koridorovej trate v smere (Galanta) – hranica TTSK/BSK – Lužný most – Bratislava-Jarovce – hranica Rakúsko/SR.

15.5.5. Zámery rozvoja železničnej dopravy

Segregácia dopráv (osobnej a nákladnej železničnej dopravy) v Bratislavskom železničnom uzle (BŽU) je dôvodom návrhu odľahčovacieho tunela nákladnej dopravy v koridore Lamač-Briežky s pokračovaním cez stanice Nové Mesto-ÚNS, resp. Predmestie-Východ (VVNS).

Nadregionálne stanice sa navrhujú v nasledovnej hierarchii:

- Bratislava Hlavná stanica: s funkciou medzinárodnej tranzitnej železničnej stanice (nadtriedna), pre prechádzajúce expresy a rýchle vlaky zo smerov Brno, Žilina, Nové Zámky, v rozsahu rekonštrukcie podľa nového GŽD a väzbami na nosný systém MHD Bratislavy~~, plánovaný počet je 132 vlakov/deň osobnej dopravy~~.
- Bratislava – Petržalka: s funkciou medzinárodnej tranzitnej a cieľovej dopravy (1.trieda), pre prechádzajúce expresy a rýchle vlaky zo smerov Viedeň a Győr, Žilina a Zvolen, v rozsahu novej colnej stanice – vo výstavbe, vo väzbe na MHD~~, plánovaný je počet 56 vlakov osobnej dopravy~~.
- Bratislava – Nové Mesto: s funkciou medzinárodnej prechodovej a koncovej stanice (2.triedy) pre rýchle vlaky zo všetkých smerov vstupujúcich do kraja, s možnosťou využitia súčasnej kapacity koľajiska stanice.
- Bratislava – letisko M. R. Štefánika: s funkciou medzinárodnej zastávky expresných a rýchlych vlakov najmä pre spojenie letísk a všetkých magistrálnych smerov cez stanicu Nové Mesto, podzemná zastávka prepojená na priamy systém obsluhy letiska a nosný systém MHD Bratislavy. Predpokladá sa aj pripojenie tejto trate na železničnú trať č.~~130~~120A Bratislava – Štúrovo.
- Bratislava – Filiálka je obnovená stanica na trati BA-Predmestie – BA–Petržalka, s uvažovaným prepojením so stanicou BA-Petržalka tunelom pod Dunajom, ako prepojenia koridorových tratí a so zvýšeným podielom mestskej a prímestskej osobnej dopravy. Aj v etape výstavby bez prepojenia pod Dunajom, bude žst. BA – Filiálka slúžiť ako významný terminál prímestskej železničnej osobnej dopravy.

Technickým zázemím nadregionálnych staníc budú areály:

- Odstavná stanica Žabí majer pre osobnú železničnú prevádzku~~, denné objemy: 65 párov vlakov údržby~~.
- Ústredná nákladná stanica (ÚNS) pre nákladnú prevádzku~~, počet vlakov osobných 48, nákladných 48 vlakov/deň, objemy nakládky: 96 vzj/deň, vykládky 110 vzj/deň a kontajnerové prekladisko 28 + 17 vzj/deň~~.
- Východná stanica pre nákladnú prevádzku a celosieťovú vlakotvorbu, manipulácie a prestavné vlaky BŽU.
- stanice Kittsee/Petržalka a Devínska Nová Ves ako nákladné colné – prechodové stanice celoštátneho významu.

Výhľadové potreby detailne popisuje štúdia realizovateľnosti Bratislavského železničného uzlu z roku 2019.~~Kapacity priestorov jestvujúcich železničných areálov~~

~~aj ich dopravný potenciál poskytujú dostatočné rezervy ďalšiemu rozvoju územia. Toto zhodnotenie vychádza zo záverov GŽD-BŽU pre rok 2010.~~

Modernizácia železničnej infraštruktúry IV. multimodálneho koridoru v úseku hranica SR/ČR – Kúty – hranica BSK – Bratislava – hranica BSK – Galanta – Štúrovo – hranica SR/MR. Modernizácia trate na zvýšenie rýchlosti 160-200 km/hod si bude pre zabezpečenie normovanej priestorovej priechodnosti a zaťaženia trate vyžadovať na území BSK odstrániť všetky úrovňové priechody a priecestia s ich náhradou mimoúrovňovým prístupom, príp. ich zrušenia bez náhrady, ako aj obnovu mostných objektov. Súčasne bude potrebná čiastočná rekonštrukcia železničných zastávok a staníc pre potraby umiestnenia technológií modernizovanej trate.

Prepojenie železničných koridorov na území mesta Bratislava, ~~projekt TENT-T č. 17,~~ vrátane pripojenia letiska M.R. Štefánika na železničnú infraštruktúru ~~(DUŠ2008).~~

Elektrifikácia a zdvojkoľajnenie železničnej trate Devínska Nová Ves~~NV~~ – Marchegg

Elektrifikácia a zdvojkoľajnenie železničnej trate Petržalka – Kittsee ~~(štúdia 2008)~~

Elektrifikácia a zdvojkoľajnenie železničnej trate BA-Nové mesto – Podunajské Biskupice – Košariská

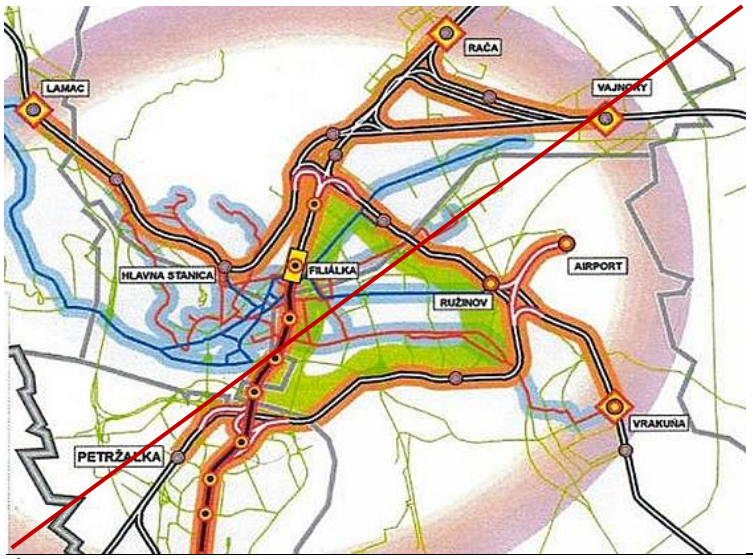
~~Umiestnenie terminálu intermodálnej prepravy v regióne v Bratislave, Pálenisko-prístav~~Umiestnenie terminálov intermodálnej prepravy v BSK v nasledujúcich lokalitách zmysle projektu INTERREG CORCAP (2022) v Bratislave, Pálenisko-prístav, Podunajské Biskupice, Vajnory, Devínska Nová Ves, ako aj obciach Rovinka/Dunajská Lužná, Senec, Veľké Leváre, Zohor, Malacky a Pezinok.

Revitalizácia vybraných železničných staníc v uzle Bratislava

Pripravované objekty a zriadenia musia byť umiestnené vo vzdialenosti za hranicou najvyššej prípustnej hladiny hluku od železničnej dopravy, v prípade umiestnenia objektov v blízkosti železničných zariadení sa musia súčasne riešiť aj opatrenia na elimináciu hluku zo železničnej dopravy.

Vzhľadom na skutočnosť, že PUM BSK vo svojich záveroch konštatoval nedostatočnosť kapacít na železničných tratiach 125A a 120A odporúča sa pre skapacitnenie diaľkovej železničnej dopravy v smere Bratislava Trnava/Galanta preveriť možnosti umiestnenia novej dvojkoľajnej elektrifikovanej trati pozdĺž diaľnice D1.

Potreba rozvoja železničnej infraštruktúry na území mesta Bratislava ~~a projektu „Bratislava, železničné prepojenie koridorov EÚ~~ s priamym napojením letiska na železničnú sieť~~“~~

~~Zámery rozvoja železničnej dopravy a tým zvyšovanie podielu železničnej prepravy na dopravnom trhu podľa Bielej knihy EK z roku 2001 o Európskej dopravnej politike do roku 2010 napĺňa aj projekt „Prepojenie železničného koridoru TEN-T s letiskom a železničnou sieťou v Bratislave“. Projekt pozostáva z troch stavieb:~~

1.Železničné ~~prepojenie staníc Bratislava predmestie – Bratislava Petržalka~~napojenie letiska M. R. Štefánika

2.~~Nový železničný terminál~~Nová železničná stanica na letisku M.R. Štefánika

3.Elektrifikácia trate Marchegg – Devínska Nová Ves

3. koľajové prepojenie Bratislava-predmestie – Bratislava filiálka/ Bratislava-Nivy a koľajové/električkové prepojenie Bratislava filiálka/Bratislava-Nivy – Bratislava-Petržalka/Janíkov Dvor,

4. trať Bratislava ÚNS – EUROVEA (po trati Bratislava ÚNS – Bratislava-Pálenisko),

Pri komplexnom rozvoji dopravy kraja je potrebné uprednostňovať presun objemu prepravy z cestnej nákladnej a osobnej dopravy na železničnú sieť, s cieľom nielen preferovať rýchle, efektívne a bezkolízne spojenia, ale aj v rámci dosahovania ekologických cieľov znižovať akékoľvek emisie.

~~Potenciálne trasy rozvoja železničnej infraštruktúry v uzle Bratislava~~

~~Trasa 1/ Viedeň – Marchegg – Devínska Nová Ves – Bratislava hl.st. – letisko~~

~~Ide o severnú vetvu spojenia Viedne s Bratislavou. Trať má vzhľadom na jej technické parametre charakter regionálnej dráhy.~~

~~Trať je jednokoľajná v celom úseku na rakúskej strane a nie je elektrifikovaná až po Devínsku Novú Ves. Traťová rýchlosť tejto trate je do V= 80 km/hod. V obidvoch uzloch je trať vhodne spojená s technologickými a technickými zariadeniami, na ktorých sa vykonáva zriaďovanie vlakov nákladnej dopravy.~~

~~V osobnej doprave má trať význam pre regionálne spojenie z oblasti Ganserdorf, Marchegg do priemyselnej zóny v Devínskej Novej Vsi a taktiež do Bratislavy.~~

~~Zvýšenie kapacity tejto trasy možno dosiahnuť čiastočným, resp. úplným zdvojkoľajnením trate v úseku Stadlau – Marchegg – Devínska Nová Ves a elektrifikáciou tohto úseku v celej dĺžke. Úsek Bratislava hlavná stanica – Devínska Nová Ves je najzaťaženejší úsek na sieti ŽSR a pri zvýšení výkonov je potrebné hľadať riešenie zvýšenia výkonnosti a to buď zviackoľajnením úseku alebo odklonom nákladnej dopravy na iné trate. Na úseku Bratislava hlavná stanica – Bratislava Nové Mesto je trať jednokoľajná a je na hranici prevádzkovej výkonnosti. V ďalšom období je potrebné zdvojkoľajnenie tohto traťového úseku , taktiež vybudovanie zastávky pre zapojenie trate do integrovaného systému mestskej hromadnej dopravy. Trať je na úseku Bratislavy vedená cez zastavanú obytnú oblasť až po letisko, resp. po stanicu Podunajské Biskupice. Úsek trate Bratislava Nové Mesto po stanicu Podunajské Biskupice je jednokoľajná, neelektrifikovaná a po úroveň odbočenia na letisko je v súbehu s dvojkoľajnou, elektrifikovanou traťou v smere na ústrednú nákladnú stanicu a do prístavu, s pokračovaním do stanice Bratislava Petržalka. Železničné spojenie zo stanice Bratislava Nové Mesto – letisko jednokoľajnou traťou v súbehu s traťou do Podunajských Biskupíc prechádza cez zastavané územie Bratislavy a s vybudovanými zástavkami na trase je významné pre integrovanú dopravu. Zapojenie na letisko mimoúrovňovo križuje diaľnicu D 1 a trať v smere do Podunajských Biskupíc a Dunajskej Stredy, ktorá plní významnú úlohu v regionálnej doprave.~~

~~Trasa 2/ Kittsee – Bratislava Petržalka – Bratislava – filiálka – letisko~~

~~V prevažnej časti tejto trasy sa jedná o pôvodné rýchle spojenie centier Bratislavy a Viedne. Železničná trať zabezpečuje v osobnej doprave prímestskú a taktiež regionálnu dopravu hlavne na rakúskej strane, nakoľko trasa prechádza okrajmi významných sídiel na predmestí Viedne. V úseku na slovenskej strane od stanice~~

Bratislava Petržalka prechádza trať okrajom centra mesta a plní i funkciu mestskej dopravy, previazanej na regionálnu dopravu. Trať zabezpečuje rýchle spojenie medzi Bratislavou a Viedňou a v budúcnosti taktiež rýchle spojenie letísk týchto dvoch miest. Technické parametre trate mimo uzlov sú konštruované do rýchlosti V= 160 km/hod., v uzloch je to rýchlosť V= 80 km/hod.

Trať na území Bratislavy kopíruje staré železničné spojenie, ktoré v minulosti so stanicou Nivy a Bratislava – filiálka plnilo významnú funkciu v prímestskej a mestskej doprave, vrátane zastávok na tejto trase. Železničná stanica Bratislava – filiálka je významným dopravným uzlom pre všetky druhy mestskej hromadnej dopravy, ako autobusy, trolejbusy a električky na všetky smery mesta. Železničná stanica je naviazaná na významné radiály, v blízkosti sa nachádzajú okrem bytovej zástavby školy a významné inštitúcie. Úsek trate po stanicu Bratislava Predmestie prechádza taktiež husto obývanou mestskou časťou, významnou na tomto úseku je železničná zastávka Slovany s neďalekým obchodným centrom, športovými areálmi a taktiež niekoľkými priemyselnými podnikmi. Železničná stanica Bratislava Predmestie je významnou odbočnou stanicou pre štyri traťové smery a prípojnou stanicou pre priemyselné objekty v tomto okolí. Stanica sa nachádza v tesnej blízkosti zriaďovacej stanice Bratislava – východ, ktorá je najväčšia v rámci siete ŽSR.

Trasa 3/ Kittsee – Bratislava Petržalka – Prístavný most – Letisko

Táto trať v úseku Bratislava Petržalka – Bratislava – ústredná nákladná stanica vznikla ako náhradná trať po zrušení železnice cez mesto. Trať vo väčšej časti prechádza po prechode cez dvojkoľajný železnično-cestný most cez málo obývanú časť Bratislavy a po stanicu Bratislava Nové mesto neplní funkciu mestskej dráhy. Zo stanice Bratislava – ústredná nákladná stanica je pripojený koľajovými –vlečkový vnútropodnikový systém pre spoločnosť Slovnaft a pre areál prístavu Bratislavy , kde zabezpečuje logistiku niekoľko spoločností. Trať v úseku Bratislava – ústredná nákladná stanica – Bratislava Nové Mesto je dvojkoľajná, elektrifikovaná s priamym odbočením na letisko, mimoúrovňovo nad železničnou traťou do Podunajských Biskupíc. Toto železničné spojenie je základom pre budúce vedenie vysokorýchlostných tratí cez územie Bratislavy v pokračovaní za jeho hranice v smere na stredné Slovensko. Trať prechádza menej osídlenou časťou Bratislavy a preto má menšie environmentálne dopady na okolie.

Trať je výhodná pre tranzitnú dopravu ako osobnú, tak i nákladnú. Trať môže plniť funkciu pre rýchle spojenie letísk Bratislava a Viedeň. Parametre trate sú do rýchlosti V= 100 km/hod.

Trasa 4/ Kittsee – Bratislava Petržalka – Tunel – Bratislava hl. stanica – Letisko

Trasa je kombináciou projektovaného železničného prepojenia s plánovaným nosným systémom mestskej hromadnej dopravy (metro). Trať môže plniť funkciu hlavne mestskej dráhy s možnosťami prestupov na prímestskú, regionálnu a diaľkovú dopravu. Trasa je vedená z časti historickou husto obývanou časťou mesta. Pripojenie trasy na stanicu Bratislava hlavná stanica je veľmi technicky náročné a je možné toto pripojenie na smer Devínska Nová Ves. Na trase je niekoľko zastávok mestskej hromadnej dopravy, čo zaručuje integráciu dopráv a prepojenie mestskej a prímestskej hromadnej dopravy, vrátane prestupu na diaľkovú dopravu v stanici Bratislava hlavná stanica, ktorá v uzle Bratislava plní funkciu tranzitnej stanice najmä na smer západ – juh a opačne. Trasa na letisko z hlavnej stanice je vedená jednokoľajnou traťou po stanicu Bratislava Nové Mesto, ktorá je na hranici svojej prevádzkovej výkonnosti. V úseku Bratislava Nové Mesto na letisko je trať v súbehu s jednokoľajnou traťou do Podunajských Biskupíc

Trasa 5/ Kittsee – Bratislava Petržalka – tunel – Bratislava-filiálka – Letisko (projektovaná)

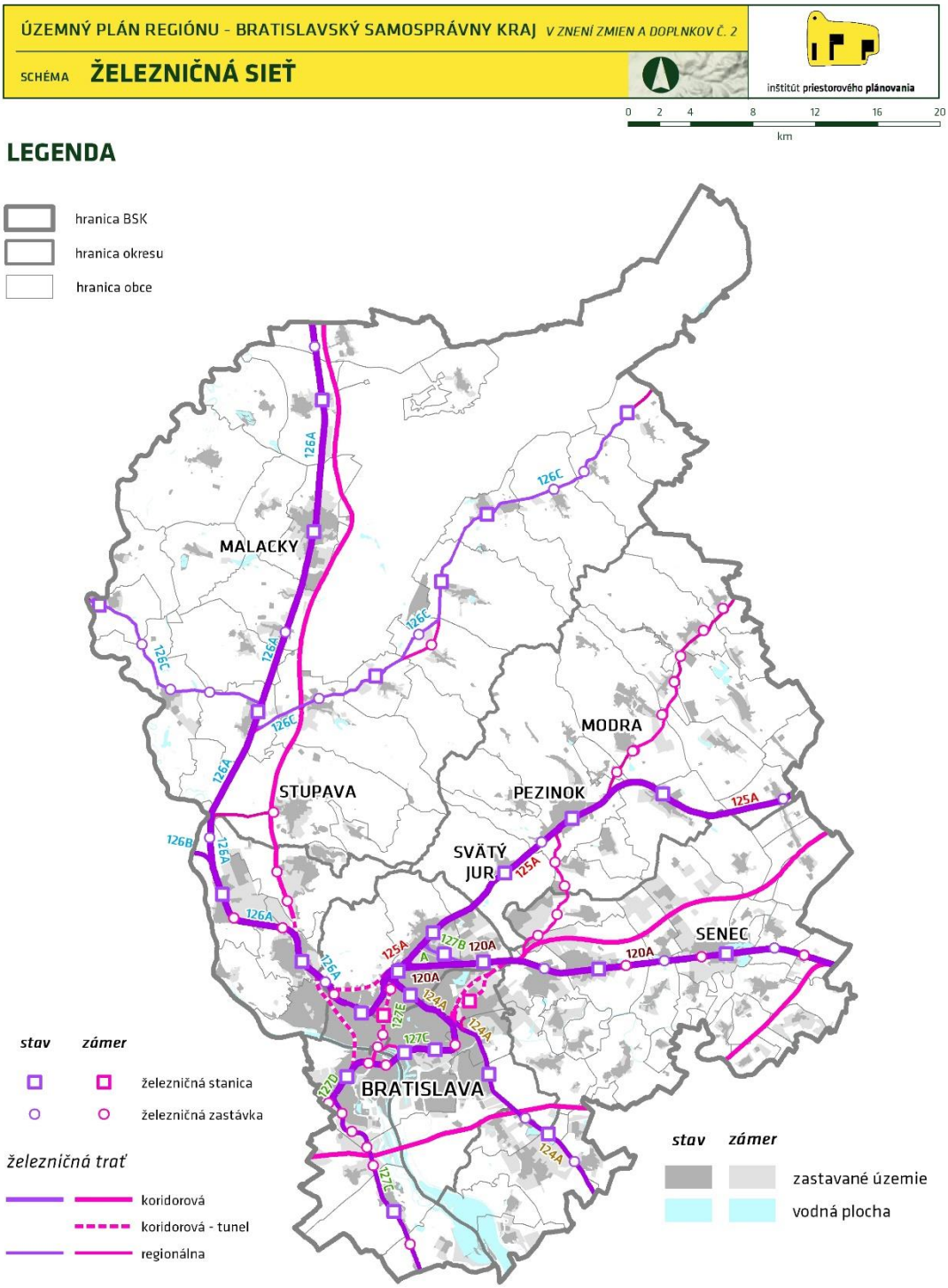
~~Ide o prepojenie koridorov na území mesta s výraznou funkciou kombinácie prímestskej, regionálnej dopravy s mestskou dopravou. Trať na území mesta plní funkciu mestskej hromadnej dopravy, v integrácii s ostatnými druhmi dopráv a je priamo, bez prestupov na regionálnu a diaľkovú železničnú dopravu. Trať je konštruovaná na parametre pre traťovú rýchlosť V=80 km/hod. a na území jednotlivých mestských častí vykonáva dopravnú obslužnosť v plnom rozsahu. Jednotlivé zastávky a stanice sú vo významných dopravných uzloch, v ktorých dochádza ku križovania jednotlivých druhov doplnkovej mestskej hromadnej dopravy.~~

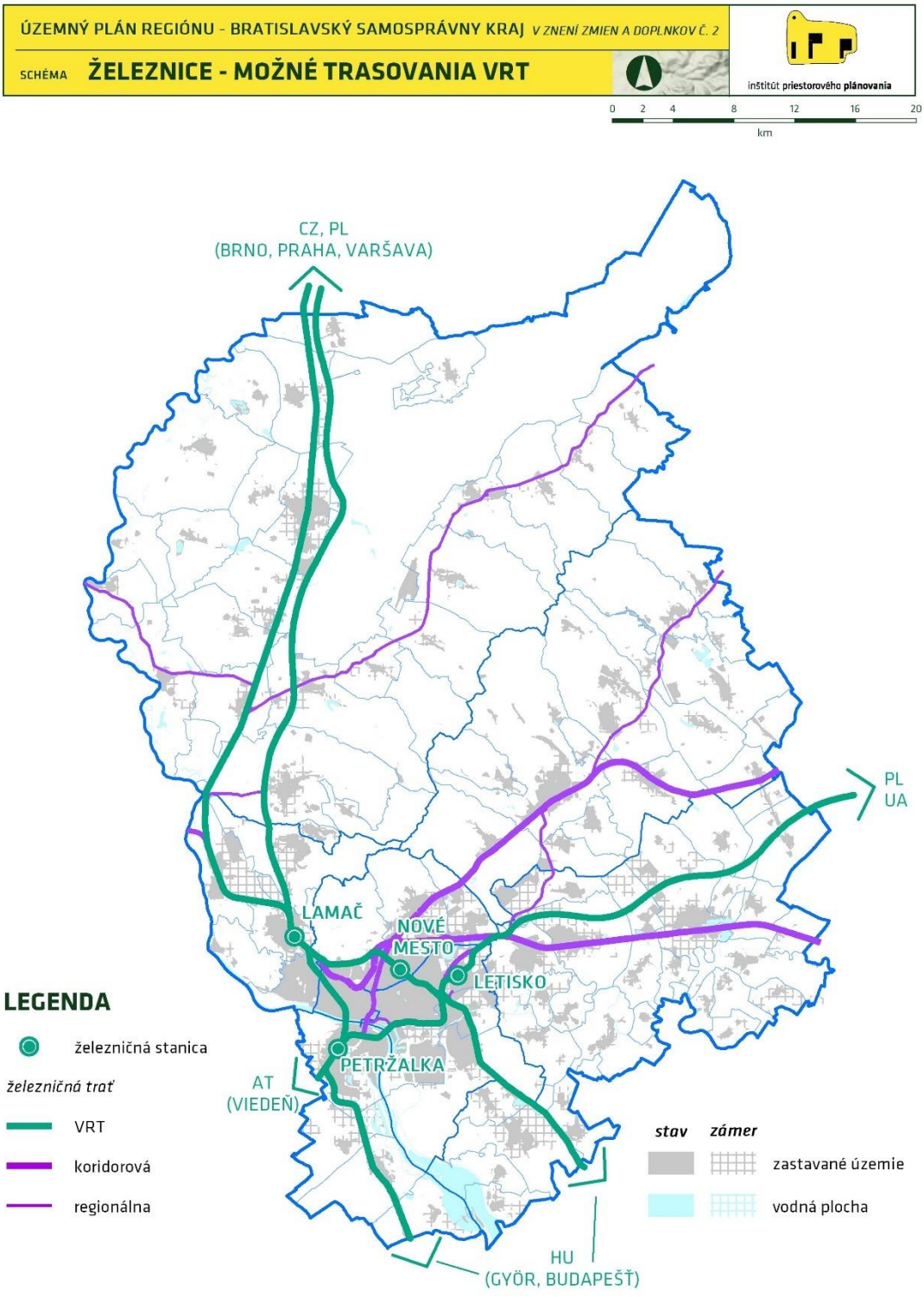
~~V nasledujúcej etape výstavby sa predpokladá prepojenie končiacej železničnej trate na letisku s jej prepojením na žel. Trať č. 130 Bratislava – Štúrovo.~~

Rozšírenie regionálnych tratí

V rámci zvyšovania atraktivity koľajovej časti integrovanej prímestskej dopravy je navrhované posilnenie a prepojenie jestvujúcich tratí v rámci BSK, pričom spojením dvoch regionálnych tratí sa dosiahne kompletné dopravné prepojenie železničného okruhu okolo masívu Malých Karpát, ktoré bude môcť byť veľmi výhodne využívané v prímestskej hromadnej regionálnej doprave. Regionálne trate budú prevádzkované výlučne ľahkými vozidlami pre účely osobnej dopravy, čo umožní priblíženie týchto tratí k centrám sídiel. Ide o trate ľahkej koľajovej dopravy s možnou mestotvornou funkciou. Územná rezerva pre budovanie týchto tratí musí byť vytvorená, avšak konkrétne trasovanie musí byť v priamej väzbe na urbanistickú štruktúru dotknutých území.

- ŽSR ~~120-116~~125A – 128C – vybudovanie novej regionálnej trate z Pezinku do Smoleníc. Nová trať bude obsluhovať podhorské obce a vytvorí okruh spojením tratí ~~110 – 120 – 116 – 112~~126A – 125A – 128C – 126A. ~~Maximálna návrhová rýchlosť 80 km/h.~~ Nový úsek umožní prepojenie Bratislavy a Trnavy aj v prípade poruchy na trati ~~120~~125A,
- ŽSR ~~112~~126C – nové trasovanie trate ~~112~~126C z Lozorna cez kataster Stupavy, ~~využitie jestvujúcej trate Stupava – Devínske Jazero a v žst. Devínske Jazero pripojenie na trať 110. V rámci tejto trate je umiestnená úvraťová stanica Stupava, ktorá bude umiestnená na okraji intravilánu mesta Stupava. Stanica Zohor a zhlavia zostávajú bez zmeny. Využitie v rámci zvyšovania podielu koľajovej dopravy v integrovanom systému prímestskej hromadnej dopravy.~~ s pokračovaním pozdĺž diaľnice D2 do Lamača,
- ŽSR ~~112~~126C – Plavecký Mikuláš – nové predĺženie trate ~~112~~126C do Jablonice. ~~Maximálna návrhová rýchlosť 80 km/h.~~
- Vybudovanie novej regionálnej trate zo žst. Vajnory do žst. Pezinok s obsluhou územia Chorvátsky Grob – Slovenský Grob – Grinava. Vytvorenie si vyžiada novú trasu a mimoúrovňové križovania s existujúcimi aj navrhovanými komunikáciami. Zaústenie je do zhlavia žst. Vajnory a žst. Pezinok. Návrhová rýchlosť je do 80km/h. Trasovanie tejto regionálnej železničnej trate a zastávok na nej, bude spresňované podľa stavu rozvoja celej oblasti, najmä k rozsahu a typu zástavby v dotknutom území. Poloha tejto trate bude tiž ovplyvnená budúcimi hlukovými pomermi od železničnej prevádzky.
- Vybudovanie nového prepojenia tratí 126A a 126C na území obce Zohor, ktoré v smere z Bratislavy eliminuje jestvujúce úvraťové napojenie trate 126C cez železničnú zastávku Zohor.
- Vybudovanie nového úseku na trati 126C do obce Pernek.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA ŽELEZNIČNÁ SIEŤ
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
LEGENDA
hranica BSK
hranica okresu
hranica obce
MALACKY
STUPAVA
MODRA
PEZINOK
SVÄTÝ JUR
SENEC
BRATISLAVA
126A
126C
126B
125A
120A
127B
127E
127C
127D
124A
stav
zámer
železničná stanica
železničná zastávka
železničná trať
koridorová
koridorová - tunel
regionálna
stav
zámer
zastavané územie
vodná plocha

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA ŽELEZNICE - MOŽNÉ TRASOVANIA VRT
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
CZ, PL
(BRNO, PRAHA, VARŠAVA)
PL
UA
LAMAČ
NOVÉ MESTO
LETISKO
PETRŽALKA
AT
(VIEDEŇ)
HU
(GYÖR, BUDAPEŠŤ)
LEGENDA
železničná stanica
železničná trať
VRT
koridorová
regionálna
stav
zámer
zastavané územie
vodná plocha

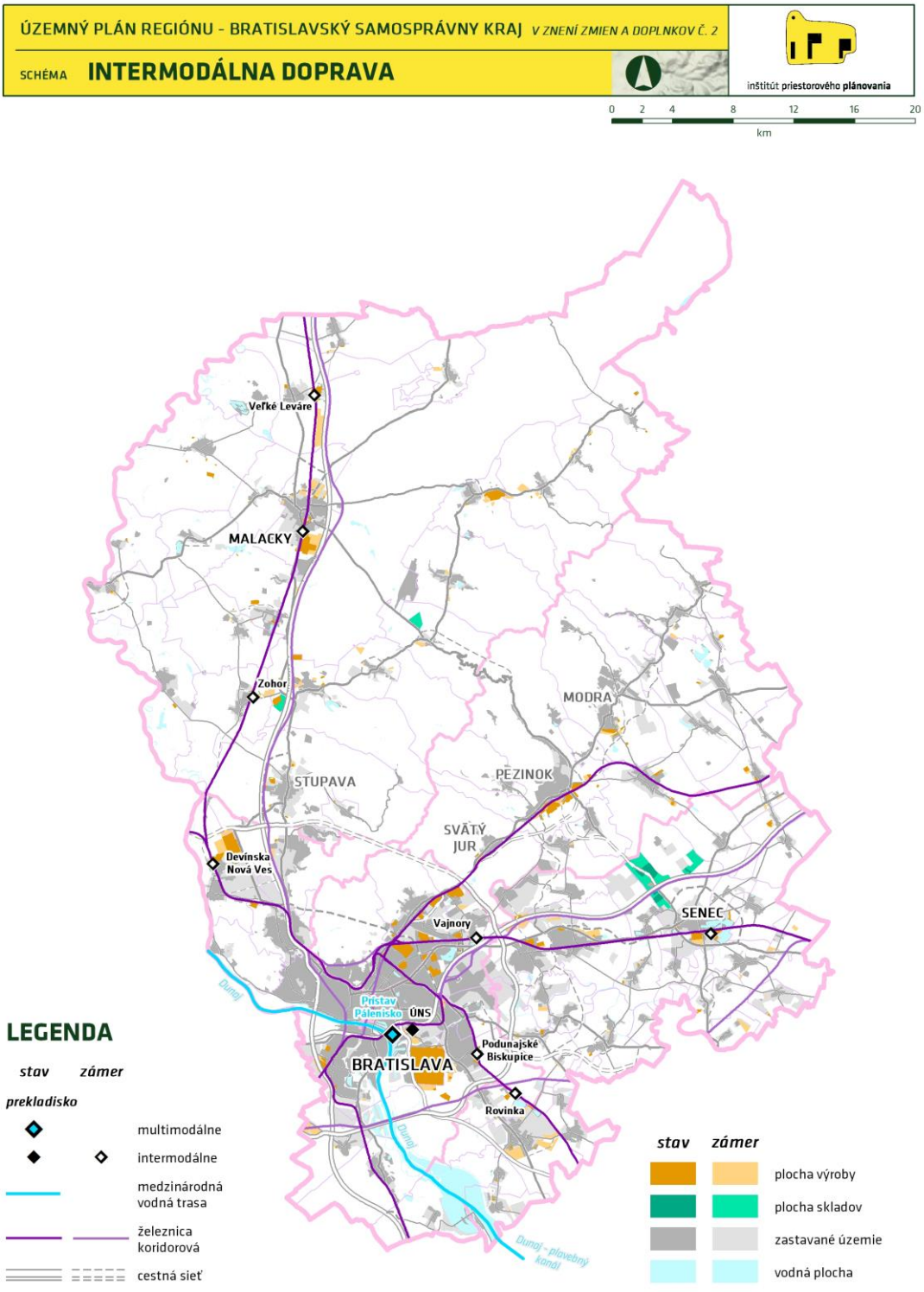
15.6. Železničná a kombinovaná doprava

Radiálno-okružná sieť jestvujúcich magistrálnych tratí európskeho a celoštátneho významu a základných železničných ťahov, výrazne podporuje rozvoj územia kraja.

Modernizácia tratí na rýchlosti 160-200 km/hod v rovinatom území západného Slovenska a ich elektrifikácia poskytne európsky štandard pre osobnú aj nákladnú dopravu. V priestore Bratislavského kraja sa na tento systém pripojí trať Viedeň – letiská Schwechat a Bratislava, čím sa Bratislava a magistrály Slovenska nepriamo previažu na transeurópsky systém expresných vlakov v koridore IV. a V.

V návrhu sú umiestnené terminály kombinovanej dopravy v nadväznosti na železničné zariadenia v Malackách, Pezinku, BA – ÚNS, BA – Devínska Nová Ves (sever), BA – Podunajské Biskupice (juh), BA – Vajnory (východ), v Zohore, Veľkých Levároch, Rovinke/Dunajskej Lužnej a Senci.

V Prístave BA – Pálenisko sa vytvára trimodálny terminál nákladnej dopravy vo väzbe na vodnú dopravu na Dunaji.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA INTERMODÁLNA DOPRAVA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Veľké Leváre
MALACKY
Zohor
MODRA
STUPAVA
PEZINOK
SVÄTÝ JUR
Devínska Nová Ves
Vajnory
SENEC
Prístav Pálenisko
ÚNS
Podunajské Biskupice
BRATISLAVA
Rovinka
Dunaj
Dunaj - plavebný kanál
LEGENDA
stav zámer
prekladisko
multimodálne
intermodálne
medzinárodná vodná trasa
železnica koridorová
cestná sieť
stav zámer
plocha výroby
plocha skladov
zastavané územie
vodná plocha

15.7. Vodná doprava

Vodné cesty sa zaraďujú do tried podľa klasifikácie vodných ciest miestneho významu a medzinárodného významu. Trieda vodnej cesty určuje, pre aké najväčšie plavidlo alebo zostavu plavidiel sú na vodnej ceste utvorené podmienky na ich bezpečnú a plynulú prevádzku. Vodná doprava je v riešenom území prevádzkovaná predovšetkým na Dunajskej vodnej ceste s prístavom v Bratislave. Vodná cesta Dunaj je klasifikovaná ako medzinárodný multimodálny koridor. Pre vodnú dopravu sa využíva aj vodná cesta Morava.

Sledované vodné cesty sú na území BSK definované v zmysle Vyhlášky č. 22/2001 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaradení vodných ciest a ich jednotlivých úsekov do príslušných tried podľa klasifikácie európskych vodných ciest. Klasifikácia vnútrozemských vodných ciest je uvedená v prílohe Vyhlášky, kde sa upravuje druh a triedy vodnej cesty, ako aj technické charakteristiky plavidiel a tlačnej zostavy, ako je dĺžka, šírka, hmotnosť a nosnosť plavidla. Taktiež upravuje najmenšiu výšku pod mostom. Na území BSK ide o tri nasledovné úseky:

- na úseku Dunaja od riečneho kilometra 1880,20 po riečny kilometer 1867,00, klasifikačná trieda Vib,
- na úseku Dunaja od riečneho kilometra 1867,00 po riečny kilometer 1708,20, klasifikačná trieda VII,
- na úseku Moravy od riečneho kilometra 0,00 po riečny kilometer 6,00, klasifikačná trieda Vb.

15.7.1. Nákladná a osobná lodná doprava

Medzinárodná dunajská vodná cesta Dunaj – Mohan – Rýn je pre Slovenskú republiku bránou na interkontinentálne a európske trhy. Koncepcia rozvoja dopravy SR uvažuje o rozvoji troch dunajských prístavov (Bratislava, Komárno, Štúrovo), ako základ v medzinárodnej deľbe kombinovaných a tranzitných dopráv, hlavne ťažkých substrátov, tekutých tovarov a rozvoja osobnej lodnej dopravy.

Rozvoj nákladných prístavov aj samotná plavba sú limitované ekologickými požiadavkami, vytvárajú však vysoko kapacitný prepravný potenciál s kvalitnými pripojeniami na železničnú a cestnú dopravu, kde spádové atrakčné oblasti môžu mať rádius až 100 kilometrov.

Nadregionálny medzinárodný prístav Bratislava má plánovanú kapacitu 5,9 mil. tonooperácií za rok, plní funkcie:

- prekládky loď- breh, breh – loď rôznych nosnosti,
- dovoz a vývoz vo väzbe na železničnú a cestnú dopravu,
- prekládky minerálnych olejov,
- prekládky hromadného tovaru, feromateriálov a kusových tovarov, vo väzbe na železnicu,
- prekládky ťažkých a nadrozmerných zásielok,
- prepravy kamiónov a návesov z polôh RO-RO, RO-LA,
- prekládky kontajnerov vo väzbe na železnicu a cestu,
- hygienickej očisty a ekologického monitoringu,
- prístavu pre osobné plavidlá (tzv. osobný prístav).

Prístav medzinárodnej a vnútroštátnej osobnej lodnej dopravy sa navrhuje umiestniť do areálu dnešného terminálu Danubius a zóny Pribinova (budova skladu č.7) vo väzbe na Štátnu plavebnú správu a na prevádzkovateľa verejných prístavov. Ďalšie osobné prístavy na území BSK sú navrhované v lokalitách: Čuňovo, Hamuliakovo,

Vlčie hrdlo a Devínska Nová Ves. Rozvojové aktivity identifikované pre prístav Bratislava zahŕňajú redislokáciu prístavných polôh v súlade s územným rozvojom mesta na ľavom brehu Dunaja. Vo vládou prijatej Koncepcii rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky (MDVRR SR) sa naďalej uvažuje začatie výstavby prekladiska a RO-RO v Devínskej Novej Vsi.

V návrhu je zahrnutý zámer zriadenia nového prístavu v Bratislave v lokalite Vlčie hrdlo, pre ktorý je potrebné v rámci územného plánu obce vytvoriť podmienky pre napojenie na cestnú a železničnú dopravu.

Návrh predpokladá zmenu funkciu časti Zimného prístavu v Bratislave z čisto nákladnej prepravy na vyššiu občiansku vybavenosť spojenú s bývaním. Súčasťou tejto plochy by mal byť aj TIOP osobnej dopravy.

Pre výhľadové obdobie sa študujú možnosti výstavby vodných ciest na kanáloch pozdĺž Moravy a v smere Bratislava – Malý Dunaj – Sereď s prepojením na Vážsku vodnú cestu. Pri posúdení variantov riešenia týchto kanálov bude potrebné zohľadniť zásadnú podmienku ochrany prírody (Ramsarská dohoda, CHVO Horného Žitného ostrova) a životného prostredia.

V rámci riešenia medzinárodného projektu INWAPO Česká republika zaradila aj štúdiu realizovateľnosti a opodstatnenosti výstavby kanálového prepojenia Dunaj – Odra – Labe. Koordinátorom projektu je ČR a predpokladá sa podpora zo strany EU.

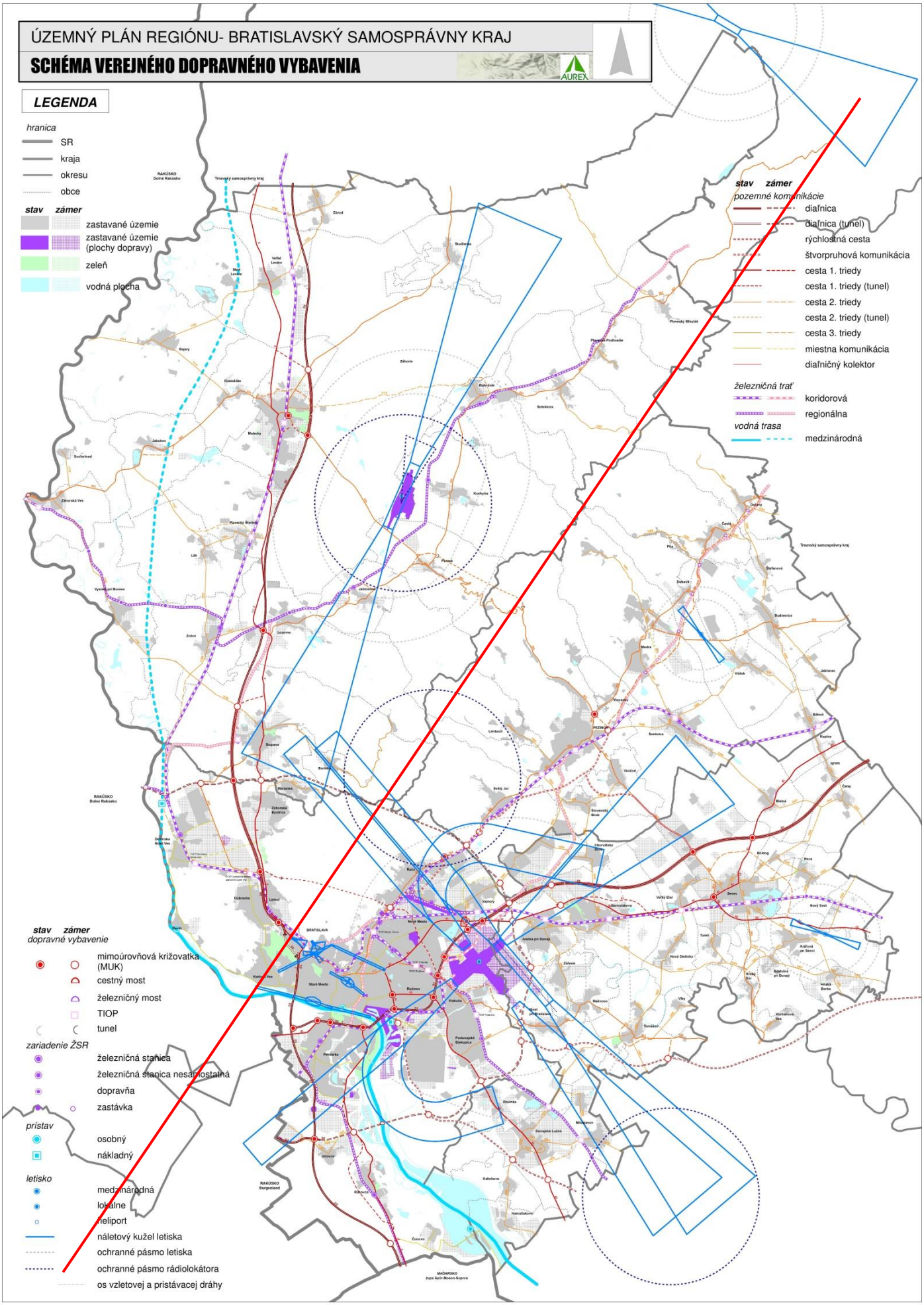
V návrhu Stratégie rozvoja dopravy v SR do roku 2020 je uvedený zámer vybudovania transkontinentálneho tranzitného terminálu (3T), s obsluhou vnútrozemských európskych krajín s využitím všetkých druhov dopráv, pričom sa predpokladá prístup vodnej dopravy z Dunaja v najvyššej kategórii plavidiel až po mesto Malacky. ÚPN-R BSK, v súlade so súhrnným stanoviskom obstarávateľa pre spracovanie ÚPN-R, s týmto zámerom neuvažuje, nakoľko tento zámer je potrebné dôslednejšie preveriť samostatnými ekonomickými, environmentálnymi a pod. štúdiami skôr, ako bude možné určiť jeho jednoznačnú funkciu, rozsah a lokalizáciu a z toho plynúce aj ďalšie priestorové a funkčné súvislosti na území BSK.

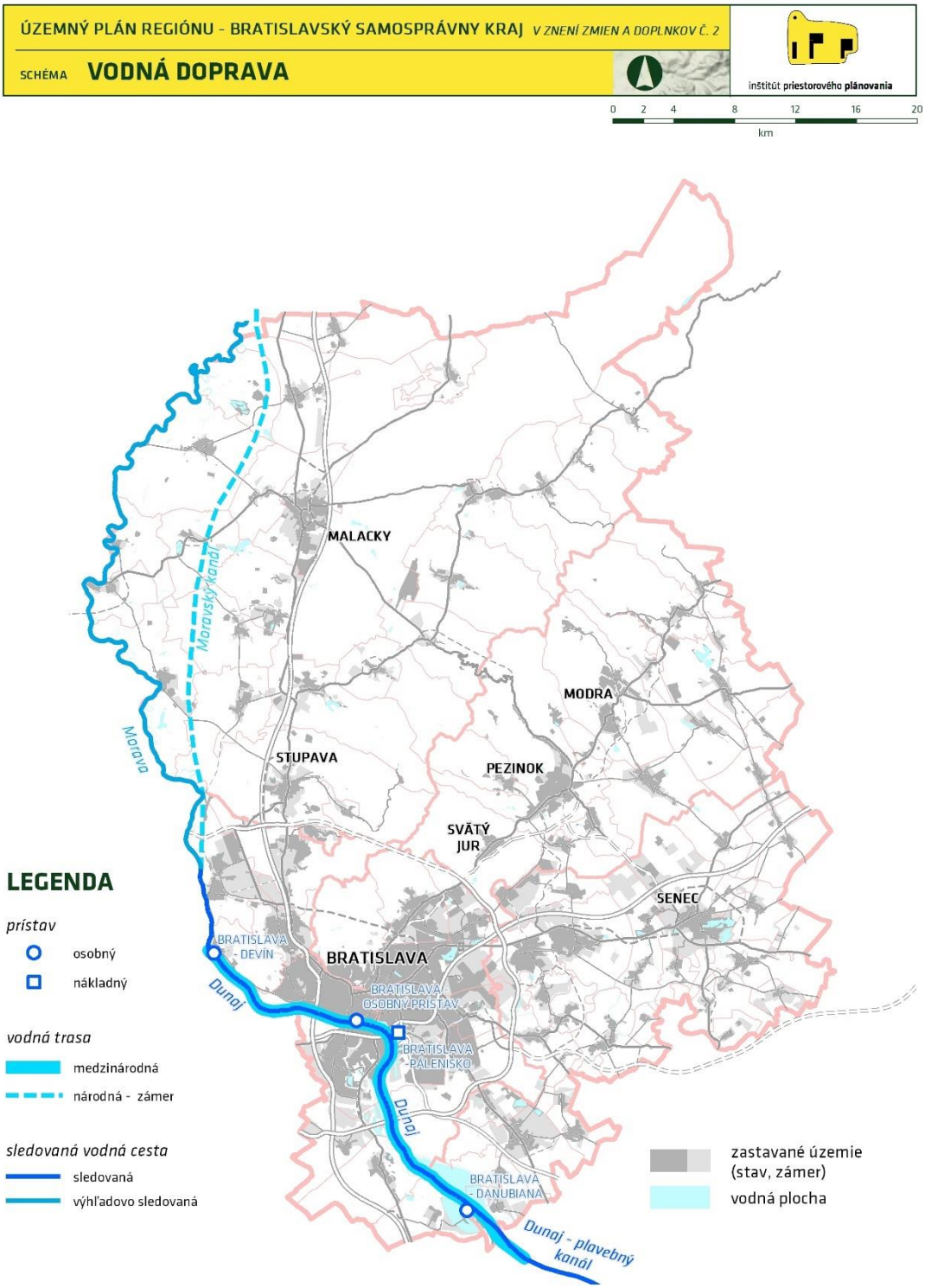
15.7.2. Rekreačná športová plavba

Pre rozvoj vodného turizmu sú navrhnuté základné zariadenia pre vodácky šport na riekach Dunaj, Malý Dunaj, Mošonský Dunaj, starý tok Dunaja a Morava v celej dĺžke toku na území BSK. Návrh predpokladá vytvorenie podmienok pre vznik kotvísk, tzv. “maríny“, pre podporu a servis a kotvenie malých (rekreačných) vodných plavidiel. Nejedná sa o kotviská pre väčšie typy lodí, t.j. pre nákladnú a osobnú lodnú dopravu.

Návrh vytvára podmienky pre športovú rekreačnú plavbu na vyššie uvedených vodných tokoch s odstraňovaním prekážok rekreačnej plavby, prípadne s vytváraním úpodmienok pre plavbu (plavebné komory, splavy)Návrh umiestňuje športové maríny:

- Dunaj: Vlčie hrdlo – Slovnaft,
- Morava: Vysoká pri Morave, Záhorská Ves, Suchohrad, Gajary
- Malý Dunaj: Zálesie, Tomášov, Hurbanova Ves.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU- BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
SCHÉMA VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO VYBAVENIA
LEGENDA
hranica
SR
kraja
okresu
obce
stav zámer
zastavané územie
zastavané územie (plochy dopravy)
zeleň
vodná plocha
stav zámer
pozemné komunikácie
diaľnica
diaľnica (tunel)
rýchlostná cesta
štvorprúhová komunikácia
cesta 1. triedy
cesta 1. triedy (tunel)
cesta 2. triedy
cesta 2. triedy (tunel)
cesta 3. triedy
miestna komunikácia
diaľničný kolektor
železničná trať
koridorová
regionálna
vodná trasa
medzinárodná
stav zámer
dopravné vybavenie
mimoúrovňová križovatka (MUK)
cestný most
železničný most
TIOP
tunel
zariadenie ŽSR
železničná stanica
železničná stanica nesamostatná
dopravňa
zastávka
prístav
osobný
nákladný
letisko
medzinárodná
lokálne
heliport
náletový kužeľ letiska
ochranné pásmo letiska
ochranné pásmo rádiolokátora
os vzletovej a pristávacej dráhy

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA VODNÁ DOPRAVA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
MALACKY
Moravský kanál
Morava
MODRA
STUPAVA
PEZINOK
SVÄTÝ JUR
SENEC
BRATISLAVA - DEVÍN
BRATISLAVA
BRATISLAVA OSOBNÝ PRÍSTAV
BRATISLAVA - PÁLENISKO
Dunaj
BRATISLAVA - DANUBIANA
Dunaj - plavebný kanál
LEGENDA
prístav
osobný
nákladný
vodná trasa
medzinárodná
národná - zámer
sledovaná vodná cesta
sledovaná
výhľadovo sledovaná
zastavané územie (stav, zámer)
vodná plocha

15.8. Integrovaný systém dopravy

15.8.1. Riešenie integrovaného systému dopravy

Systematický rozvoj Integrovaných dopravných systémov je praktickým nástrojom udržateľného rozvoja dopravy v regióne. Systematicky rozvíjaný systém verejnej dopravy obvykle je konkurencie schopný voči individuálnej automobilovej doprave. Základným hľadiskom je úroveň poskytovaných služieb, kde najžiadanejším parametrom je cestovná rýchlosť. Z tohto základného parametru vyplýva aj definícia integrovaného dopravného systému.

Dobre organizovaná a najmä využívaná integrovaná prímestská hromadná doprava, s významným podielom koľajovej dopravy, má podstatný vplyv na znižovania dopravných intenzít a tým aj na potrebu kapacitných cestných komunikácií. Zriadenie a prevádzkovanie integrovanej ~~PHD~~hromadnej dopravy je podstatne lacnejšie, ako investovanie do rozširovania cestných a diaľničných trás.

Akýkoľvek systém integrovanej dopravy, keď musí splniť predpoklady udržateľného rozvoja, musí byť rozvíjaný systematicky, čo znamená nasledovné:

„Systémová prevádzková integrácia je rozhodujúcim rozvojovým aspektom IDS, pretože vyjadruje realizáciu dynamických prevádzkových väzieb medzi jednotlivými dopravcami pôsobiacim v systéme pri pôsobení uplatnenia IT, za podpory množiny organizačných, legislatívnych, ekonomických a technických opatrení. Systémová prevádzková integrácia vedie spravidla k výraznému zvýšeniu efektivity integrovanej dopravy a je rozhodujúcim spôsobom podmienená možnosťami dopravných ciest v systéme a prestupovými možnosťami a uzlami medzi jednotlivými druhmi dopravy“.

Vo vzťahu k územnému plánu BSK je zrejmé, že prevádzkový koncept rozvoja IDS BSK môže vo všetkých horizontoch dať nemalé podnety, a to najmä v nasledujúcich oblastiach:

- Využiteľnosť kapacity dopravných ciest,
- Návrh nových dopravných ciest (cesty, koľajová doprava),
- Návrh prestupných terminálov medzi jednotlivými druhy dopravy (malé, veľké),
- Návrh záchytných parkovísk pri prestupných uzloch (typu ~~P+R+B~~“Park and ride“ P+R, „Bike and ride“ B+K, „Kiss and ride“ K+R).

15.8.2. Rozsah územia

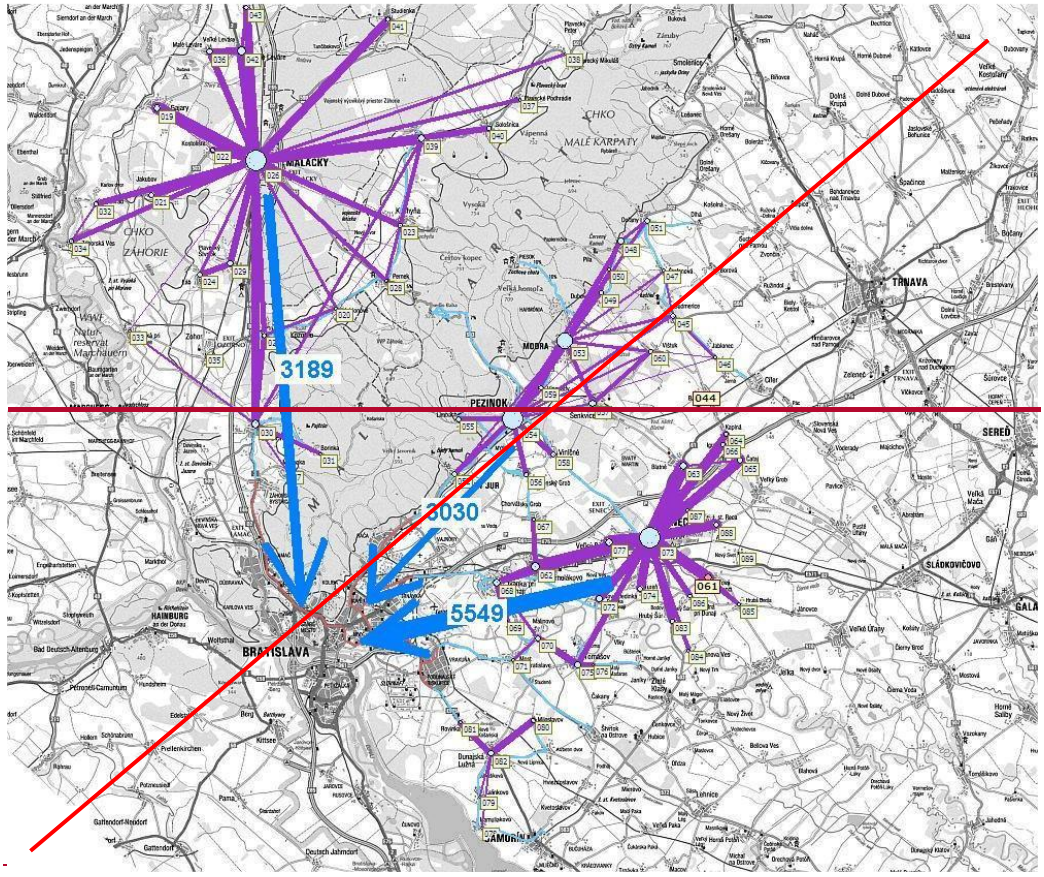
Integrovaný dopravný systém ~~verejnej hromadnej dopravy~~ Bratislavského kraja (IDS BK) by mal ponúknuť rýchlejšie a pohodlnejšie cestovanie. K jeho hlavným výhodám patrí jednotný cestovný lístok na všetky druhy dopravy, nadväznosť liniek a taktové intervaly spojov. Hlavným cieľom integrácie je zatraktívnenie verejnej hromadnej dopravy oproti podmienkam pre využívanie individuálnej automobilovej dopravy, najmä v cestách za prácou a to nielen na území Bratislavy, ale v celom Bratislavskom kraji. Týmito opatreniami môže prísť ku zmene deľby prepravnej práce v prospech hromadnej dopravy, čo bude mať v konečnom dôsledku vplyv na postupné znižovanie tlaku na rozširovanie ciest a parkovísk pre IAD.

Systém sa veľmi dobre rozvíja, ktorého integrátorom je spoločnosť ~~BID, s.r.o.~~ Bratislavská integrovaná doprava, a.s. (BID), vlastnená BSK (65 %) a mestom Bratislava (35 %). V systéme sa uplatní jednotný cestovný doklad podľa tarifnej zóny a jednotný cestovný poriadok. V súčasnej dobe prebiehajú realizačné etapy plnej integrácie na celé územie BSK s presahom do susedného Trnavského samosprávneho kraja.

Vzhľadom na výsledky koncepčných materiálov a potrieb cestujúcej verejnosti je nutné rozšírenie záberu IDS aj mimo územia kraja na územie Trnavského samosprávneho kraja ako aj častí Trenčianskeho a Nitrianskeho samosprávneho kraja s vytvorením Západoslovenskej integrovanej dopravy.

Podľa výsledkov hodnotenia dopravných prúdov cestujúcich v PHD v roku 2011 bolo zistené nasledujúce smerovanie čiste v okresoch Malacky, Pezinok, Senec, ako aj smerovanie k mestu Bratislava.. V priložených schémach je naznačené smerovanie autobusovej PHD v rannom špičkovom období ako aj celodenných množstvách nasledovné:

Počet cestujúcich PHD (2011) v cest/den jednosmerne

Bratislavská integrovaná doprava v súčasnej dobe realizuje krátkodobý horizont rozvoja IDS. Na priložených obrázkoch sú schematicky vyznačené jej jednotlivé etapy:

Príprava realizácie prevádzky Bratislavskej integrovanej dopravy prechádza rôznymi etapami vývoja. Z hľadiska návrhu územného plánu BSK sú dôležité územné nároky tejto dopravy, ktoré sa prejavujú v požiadavkách na územné plochy pre navrhnuté prestupové uzly a terminály IDS.

Usporiadanie liniek IDS a ich vzájomné väzby, je prevádzkovou stránkou zriadenia IDS a tieto zámery nemajú podstatný vplyv na územné plánovanie. Prevádzka IDS sa vykonáva na komunikačných trasách všetkých druhoch dopravy, ktoré sú už navrhované v predchádzajúcich častiach návrhu.

V nasledujúcich schémach sú uvedené zámery linkového usporiadania IDS v jednotlivých častiach BSK, ktoré však po získaní praktických skúseností z vlastnej prevádzky IDS môžu byť modifikované.

~~Prímestská osobná integrovaná doprava~~IDS BK je najmä predmetom zabezpečenia vhodných, navzájom kooperujúcich prevádzkových ~~pravidiel~~ pravidiel a tarifných poriadkov jednotlivých operátorov v tejto sieti integrovanej dopravy. ~~Územne integrovaná prímestská doprava využíva~~ V~~v~~ danej etape využíva disponibilné dopravné trasy a zariadenia, pričom v návrhu sa uvažuje s novo umiestnenými TIOP (terminálmi integrovanej osobnej prepravy~~)~~ ~~na území Bratislavy~~ (cca ~~7~~30 lokalít~~),~~) a inými ~~prestupové~~ prestupovými uzlami.~~y v rámci Bratislavskej integrovanej dopravy~~., ~~ktoré by mohli byť realizované v rámci rozvojového programu OPD čiastočne z prostriedkov EU.~~

Terminál integrovanej osobnej prepravy (TIOP) predstavuje prestupový uzol medzi železnicou a MHD/PAD (prímestská autobusová doprava al. RegioBus), pričom sa budú na železničných tratiach vytvárať aj nové zastávky. ~~Návrh umiestňuje 7 nových lokalít v zmysle Operačného Programu Doprava.~~

Prevádzkové koncepty linkového usporiadania prímestskej integrovanej dopravy sú uvedené ako orientačné, ideové možné linkové usporiadania s vyznačením prestupových väzieb medzi jednotlivými druhmi dopravy. Prevádzka IDS nie je predmetom územnoplánovacej dokumentácie, ale táto dokumentácia vytvára podmienky v tvorbe dopravnej infraštruktúry tak, aby mohla byť IDS vhodne organizovaná.

IDS s preferenciou hromadnej dopravy pred IAD, je jediným riešením narastajúcich dopravných prúdov cestujúcich, najmä vo vzťahu k centru BSK.

Linkové usporiadanie a rozdelenie územia BSK do prevádzkových a tarifných zón je predmetom mimo rámec územnoplánovacej dokumentácie a toto je možné podľa vznikajúcich dopravných potrieb dopĺňať a upravovať tak, ako to nároky cestujúcej verejnosti budú požadovať.

Z uvedeného návrhu plynú požiadavky na prestupové uzly v systéme ~~BID~~IDS BK.

15.8.3. Prestupové uzly IDS BK

Zoznam existujúcich prestupných miest, ktoré sú umiestňované na trasách IDS BK a je potrebná pre ich realizáciu príslušná územná rezerva.

Železnica – ~~regionálna~~ prímestská autobusová doprava (PAD alebo RegioBus)

	~~Existujúce stanice/zastávky~~		~~Navrhované nové stanice/zastávky~~	
-	~~Železničná~~	~~priľahlá autobusová~~	~~Železničná~~	~~priľahlá autobusová~~
~~Okres Pezinok~~	~~Pezinok~~	~~Pezinok, žel.st.~~	~~Modra~~	~~Modra, žel. St.~~
		~~Pezinok ,nám.~~		
		~~Pezinok,Jesenského ul.~~		
	~~Pezinok zastávka~~	~~Pezinok ,Grinava žel .zast.~~	~~Modra, časť Králová~~	~~Modra, žel. Králová~~
		~~Pezinok, Grinava kostol~~		
	~~Šenkvice~~	~~Šenkvice, žel. St.~~	~~Častá~~	~~Častá, žel.st~~
	~~Báhoň~~	~~Báhoň, žel. Zast.~~	~~Slovenský Grob~~	~~Slovenský Grob, žel.st.~~
~~Okres Malacky~~	~~Záhorská Ves~~	~~Záhorská Ves,žel.st.~~	~~Stupava~~	~~Stupava, žel.st.~~
	~~Plavecký Štvrtok~~	~~Plavecký Štvrtok,žel.st.~~	~~Lozorno~~	~~Lozorno, žel.st.~~
	~~Malacky~~	~~Malacky,žel.st.~~		
	~~Veľké Leváre~~	~~Veľké Leváre,žel.st.~~		
			~~Zohor~~	~~Zohor, žel.st.~~

-	Existujúce stanice/zastávky		Navrhované nové stanice/zastávky	
-	Železničná	priľahlá autobusová	Železničná	priľahlá autobusová
	Závod	Závod, žel.st.		
Okres Senec	Senec	Senec, žel.st.	Chorvátsky Grob	Chorvátsky Grob, žel.st.
			Bernolákovo	Bernolákovo, žel.st.
	Nové Košariská	Nové Košariská, žel.st.		
	Ivanka pri Dunaji	Ivanka pri Dunaji, žst.		
	Veľký Biel	Veľký Biel, žst.		
	Miloslavov	Miloslavov, žel.zast.		

-	Existujúce stanice/zastávky		Navrhované nové stanice/zastávky	
-	železničná	priľahlá autobusová	železničná	priľahlá autobusová
Okres Pezinok	Svätý Jur	Svätý Jur,,žel.st.	Modra	Modra,,žel.st.
	Pezinok	Pezinok,,žel.st.	Modra – Kráľová	Modra,Kráľová,žel.st.
		Pezinok,,Radničné námestie	Častá	Častá,,žel.st.
		Pezinok,,Jesenského	Slovenský Grob	Slovenský Grob,,žel.st.
	Pezinok zastávka	Pezinok,,žel.st.Grinava	-	-
		Pezinok,,Grinava	-	-
	Šenkvice	Šenkvice,,žel.st.	-	-
	Báhoň	Báhoň,,žel.st.	-	-
Okres Malacky	Zohor	Zohor,,žel.st.	Stupava	Stupava,,žel.st.
	Plavecký Štvrtok	Plavecký Štvrtok,,žel.st.	Lozorno	Lozorno,,žel.st.
	Malacky	Malacky,,žel.st.	-	-
	Veľké Leváre	Veľké Leváre,,žel.st.	-	-
	Závod	->		Závod,,žel.st.
	Záhorská Ves*	Záhorská Ves,,žel.st.*	-	-
Okres Senec	Ivanka pri Dunaji	->		Ivanka pri Dunaji,,žel.st.
	Bernolákovo	Bernolákovo,,Hlavná	Chorvátsky Grob	Chorvátsky Grob,,žel.st.
	Veľký Biel	Veľký Biel,,žel.st.	Nový Svet	Nový Svet,,žel.st.
	Senec	Senec,,žel.st.	-	-
	Nové Košariská	->		Nové Košariská,,žel.st.
	Miloslavov	Miloslavov,,žel.st.	-	-

Poznámka: * - toho času mimo prevádzky

~~Regionálna autobusová doprava – Regionálna autobusová doprava~~Prímestská autobusová doprava PAD (RegioBus) – Prímestská autobusová doprava PAD (RegioBus)

	~~Zastávky~~
~~Okres Pezinok~~	~~Pezinok ,žel.st.~~
	~~Pezinok, nám.~~
	~~Modra, Štúrova ul.~~
~~Okres Malacky~~	~~Malacky, žst.~~
	~~Stupava, aut.st.~~
	~~Pernek, ObÚ~~
	~~Lozorno, pož. Zbroj.~~
	~~Rohožník, aut.st.~~
~~Okres Senec~~	~~Senec, aut.st.~~
	~~Senec, žel. St.~~

	Zastávky
Okres Malacky	Malacky,,žel.st.
	Stupava,,aut.st.
	Pernek,,Obecný úrad
	Lozorno,,Obecný úrad
	Rohožník,,Tesco
Okres Pezinok	Pezinok,,žel.st.
	Pezinok,,Radničné námestie
	Modra,,Štúrova
	Budmerice,,Námestie
Okres Senec	Senec,,aut.st.
	Senec,,žel.st.
	Tomášov,,Centrum
	Malinovo,,Kaštieľ
	Nová Dedinka,,Obecný úrad
	Dunajská Lužná,,Nové Košariská

Železnice – MHD mesta Bratislavy

stanice/zastávky		alternatívne zastávky MHD	
železničná	priľahlá zastávka MHD		
Bratislava hlavná stanica	Hlavná stanica	~~Predstaničné námestie~~ Pod stanicou	~~SAV~~
Bratislava predmestie	~~ŽST~~ Stanica Vinohrady	~~Nobelova~~Trojdomy	
Bratislava-Lamač	Stanica ~~ŽST~~ Lamač	Skerličova	
Bratislava-Nové ~~Město~~Mesto	Stanica ~~ŽST~~ Nové Mesto		
Bratislava-Petržalka	Stanica ~~ŽST~~ Petržalka		
Bratislava-Rača	Ihrisková	Trávna	Záhumenice
Bratislava-Vajnory	Stanica ~~ŽST~~ Vajnory	Pri mlyne	Vajnory, nadjazd
Bratislava-Vinohrady	Stanica ~~ŽST~~ Vinohrady	Depo Krasňany	
Bratislava-Železná studienka	Partizánska lúka		
Devínska Nová Ves	~~Kremencova~~Stanica Devínska Nová Ves		
Podunajské Biskupice	~~ŽST~~ Stanica Podunajské Biskupice		

~~Regionálna autobusová doprava~~ Prímestská autobusová doprava PAD (RegioBus) – MHD mesta Bratislavy.

~~stanice/zastávky~~		~~alternatívne zastávky MHD~~	
~~regionálna autobusová~~	~~priľahlá zastávka MHD~~		
~~Bratislava, AS~~	~~Autobusová stanica~~	~~Mlynské Nivy~~	~~Páričkova~~
~~Bratislava, Bajkalská ul.~~	~~Bajkalská~~	~~Nová doba~~	-
~~Bratislava, Nová doba~~	~~Nová doba~~	-	-
~~Bratislava, Gagarinova ul.~~	~~Gagarinova (smer len z mesta)~~	~~Bodrocká (len smer do mesta)~~	-
~~Bratislava, Odborárska~~	~~Odborárska~~	-	-
~~Bratislava, Patrónka~~	~~Patrónka~~	-	-
~~Bratislava, ZST Vinohrady~~	~~ŽST Vinohrady~~	-	-
~~Bratislava, Prievozská~~	~~Prievozská~~	-	-
~~Bratislava, Pažítková .~~	~~Pažítková~~	-	-
~~Bratislava, Trávna~~	~~Trávna~~	~~Záhumenice~~	~~Detvianska~~
~~Bratislava, Račianske mýto~~	~~Račianske mýto~~	~~Legionárska~~	-
~~Bratislava, Cintorín Ružinov,cint.~~	~~Cintorín Ružinov~~	-	-
~~Bratislava, Vrakuňa, Prikopnícka~~	~~Priekopnícka~~		-
~~Bratislava, Záh.Bystrica,Krče~~	~~Krče~~	-	-
~~Bratislava, Zlaté piesky~~	~~Zlaté piesky~~	-	-

smer	stanice/zastávky		alternatívne zastávky MHD	
	prímestská autobusová (PAD)	priľahlá zastávka MHD		
-	Bratislava,,AS	Autobusová stanica	Košická	Malý trh
Stupava, Malacky	Bratislava,,Račianske mýto	Račianske mýto	Krížna	-
	Bratislava,,Patrónka	Patrónka	Suchý mlyn	-
	Bratislava,,Stn.Lamač	Stanica Lamač	-	-
	Bratislava,,Vrančovičova	Vrančovičova	-	-
	Bratislava,,Hodonínska	Hodonínska	-	-
	Bratislava,,Pri krematóriu	Pri krematóriu	-	-
	Bratislava,,Krče	Krče	-	-
Pezinok	Bratislava,,Bajkalská	Bajkalská	Nová doba	-
	Bratislava,,Nová doba	Nová doba (len smer do mesta)	-	-
	Bratislava,,Stn.Vinohrady	Stanica Vinohrady	-	-
	Bratislava,,Pekná cesta	Pekná cesta	-	-
	Bratislava,,Trávna	Trávna	Záhumenice	Detviansk a
	Bratislava,,Púchovská	Púchovská	-	-
Chorvátsky Grob, Senec	Bratislava,,Odborárska	Odborárska	-	-
	Bratislava,,Depo Jurajov dvor	Depo Jurajov dvor	-	-
	Bratislava,,Vajnorská	Vajnorská	-	-
	Bratislava,,Shopping Palace	Shopping Palace	-	-
	Bratislava,,Zlaté piesky	Zlaté piesky	-	-
	Bratislava,,Pri mlyne	Pri mlyne	-	-
	Bratislava,,Pračanská	Pračanská	-	-
	Bratislava,,MiÚ Vajnory	MiÚ Vajnory	-	-
	Bratislava,,Hospodárska	Hospodárska	-	-
	Bratislava,,Roľnícka	Roľnícka	-	-
Most p. B., Šamorín	Bratislava,,Prievozská	Prievozská	-	-
	Bratislava,,Pažítková	Pažítková	-	-
	Bratislava,,Gagarinova	Gagarinova (len smer z mesta)	Brodná (len smer do mesta)	-
	Bratislava,,Cintorín Vrakuňa	Cintorín Vrakuňa	-	-
	Bratislava,,Priekopnícka	Priekopnícka	-	-
	Bratislava,,Nemocnica P.Biskupice	P.Biskupice, Nemocnica	MiÚ P.Biskupice	-

~~Na doplnenie je treba stručne uviesť informácie ohľadom aktivít v rámci národného (Operačný Program Doprava) a regionálneho operačného programu (Operačný Program Bratislavský Kraj) dotýkajúcich sa prestupných miest/terminálov IDS.~~

Terminály integrovanej osobnej prepravy TIOP

~~V rámci Operačného Programu Bratislavský Kraj (programové obdobie 2007-2013) sa plánujú revitalizovať prestupné miesta v okresných mestách Malacky, Pezinok a Senec.~~

V uplynulom období sa realizovali plnohodnotné prestupné miesta terminálov integrovanej osobnej prepravy (TIOP) vrátane záchytných parkovísk typu P + R v nasledujúcich lokalitách: Malacky, Pezinok, Senec, Svätý Jur a Šenkvice.

~~Cez Operačný Program Doprava sa plánujú realizovať viaceré prestupné zastávky (terminály integrovanej osobnej prepravy – TIOP), v nasledujúcich lokalitách – Devínska Nová Ves zastávka, Lamačská Brána, Patrónka, Mladá Garda, Trnávka, Vrakuňa a Ružinov, ako aj záchytné parkoviská typu Park&Ride v lokalitách Zohor, Pezinok, Ivanka pri Dunaji a Nové Košariská.~~

V meste Bratislava sa cez Operačný Program Integrovaná infraštruktúra plánujú realizovať terminály integrovanej osobnej prepravy (TIOP) v nasledujúcich lokalitách – Lamačská brána a Vrakuňa, ako aj záchytné parkovisko typu P + R (Park & Ride) v lokalite Nové Košariská.

Ďalšie TIOP-y na území Bratislavy, ktorých výstavba je odporúčaná v Regionálnom pláne udržateľnej mobility BSK (2019), ktorý vychádza zo štúdie ŽSR, Dopravný uzol Bratislava-štúdia realizovateľnosti (2019) sú Patrónka/Železná studienka a Bratislava-Ružinov. Potenciálne vhodné sú aj ďalšie lokality: Devínska Nová Ves – zastávka, Mladá Garda, Trnávka, Vajnory, ÚNS (Prievoz), Prístavný most, Cintorín Vrakuňa, Petržalka-centrum/Ekonomická univerzita, Farské lúky, Janíkov dvor, Jarovce, Čunovo, Nové SND, Nivy, Slovany, Filiálka, Slnečnice, Apollo, či Nesto (Kopčianska). Na zámer regionálnej železnice Bratislava-Lamač – Stupava – Lozorno sú viazané lokality Podkerepušky, či Záhorská Bystrica.

Ďalšie TIOP-y v regióne sa odporúčajú vybudovať v lokalite: Stupava, Veľké Leváre, Plavecký Štvrtok, Zohor, Závod, Záhorská Ves, Ivanka pri Dunaji, Bernolákovo, Veľký Biel, Nový Svet, Báhoň, Grinava (Pezinok zastávka), Rovinka, Dunajská Lužná (Nové Košariská) a Miloslavov. Na zámer regionálnej železnice Bratislava-Vajnory – Pezinok je viazaná lokalita Chorvátsky Grob, na zámer regionálnej železnice Pezinok – Modra – Smolenice je viazaná lokalita Modra, príp. aj Modra-Kráľová, Dubová, Píla, Častá a Doľany.

TIOP-y je možné a potrebné umiestňovať aj v iných lokalitách podľa vznikajúcich potrieb a zásady preferovania hromadnej dopravy pred IAD. Realizáciou TIOP a aj iných prestupných bodov sa zlepší prepojenosť železničnej dopravy s MHD a PAD a tiež sa dosiahne lepšie pokrytie Bratislavy železničnou dopravou.

Záchytné parkoviská

Prestupové uzly medzi individuálnou a hromadnou dopravou ~~(typu P+R+B)~~ možno považovať za neodlučiteľnú súčasť tvorby integrovaného dopravného systému. ~~Zariadenia~~ Záchytné parkoviská P+R, resp. B+R či K+R v potrebnej miere, skladbe a rozsahu je nutné umiestňovať prakticky na všetkých relevantných zastávkach hromadnej dopravy.

~~V regióne, resp.na okraji mesta Bratislava, a to najmä v lokalitách Vajnory, lamačská brána, Veľké Leváre, Plavecký Štvrtok, Záhorská Ves, Ivanka p.D., Bernolákovo, Veľký Biel, Báhoň, Šenkvice a Grinova, vo výhľade aj Modra. TIOP je možné a potrebné umiestňovať aj v iných lokalitách podľa vznikajúcich potrieb a zásady preferovania hromadnej dopravy pred IAD.~~

V rámci Bratislavy bolo P + R vybudované pri železničnej stanici Devínska Nová Ves (prestup na vlak) a pri zastávke MHD Cintorín Vrakuňa (prestup na MHD).

V regióne boli okrem hore uvedených vybudovaných TIOP-ov (Malacky, Pezinok, Senec, Svätý Jur a Šenkvice) boli záchytné parkoviská P + R vybudované v obciach Ivanka pri Dunaji, Veľký Biel a Reca (prestup na vlak) a Rohožník (prestup na PAD).

~~V území mimo Bratislavy budú parkoviská P&R v potrebnej skladbe a rozsahu umiestnené v lokalitách: Veľké Leváre, Plavecký Štvrtok, Záhorská Ves, Báhoň, % Šenkvice, Grinava, Miloslavov, Modra, Zohor, Ivanka p.D.~~

V území mimo Bratislavy budú parkoviská P + R v potrebnej skladbe a rozsahu umiestnené v lokalitách: Zohor, Plavecký Štvrtok, Veľké Leváre, Záhorská Ves, Grinava (Pezinok zastávka), Báhoň, Bernolákovo (toho času v realizácii), Nové Košariská, Miloslavov, vo výhľade Modra.

Súčasťou každého P + R sú aj parkoviská B + R (bike & ride) a K + R (kiss & ride).

~~Realizáciou prestupných zastávok by sa zlepšila prepojenosť železničnej dopravy s MHD a tiež by sa dosiahlo lepšie pokrytie Bratislavy železničnou dopravou. Bližšie detaily je možné nájsť v technicko-ekonomickej štúdii spracovanej v roku 2010 (objednávateľom bolo ministerstvo dopravy) „Implementácia integrovaného dopravného systému na území Bratislavy s dosahom na priľahlé regióny“.~~

15.8.4. Dlhodobý rozvoj IDS

~~BID prezentoval plán obslužnosti území BSK, ktorý bol orientovaný na prevádzkové podmienky tarifných zón a tarifných podmienok.~~

Z hľadiska fungovania a rozvoja IDS BK významnými dokumentmi sú Plán dopravnej obslužnosti Bratislavského kraja (2017) a Regionálny plán udržateľnej mobility Bratislavského samosprávneho kraja (2019).

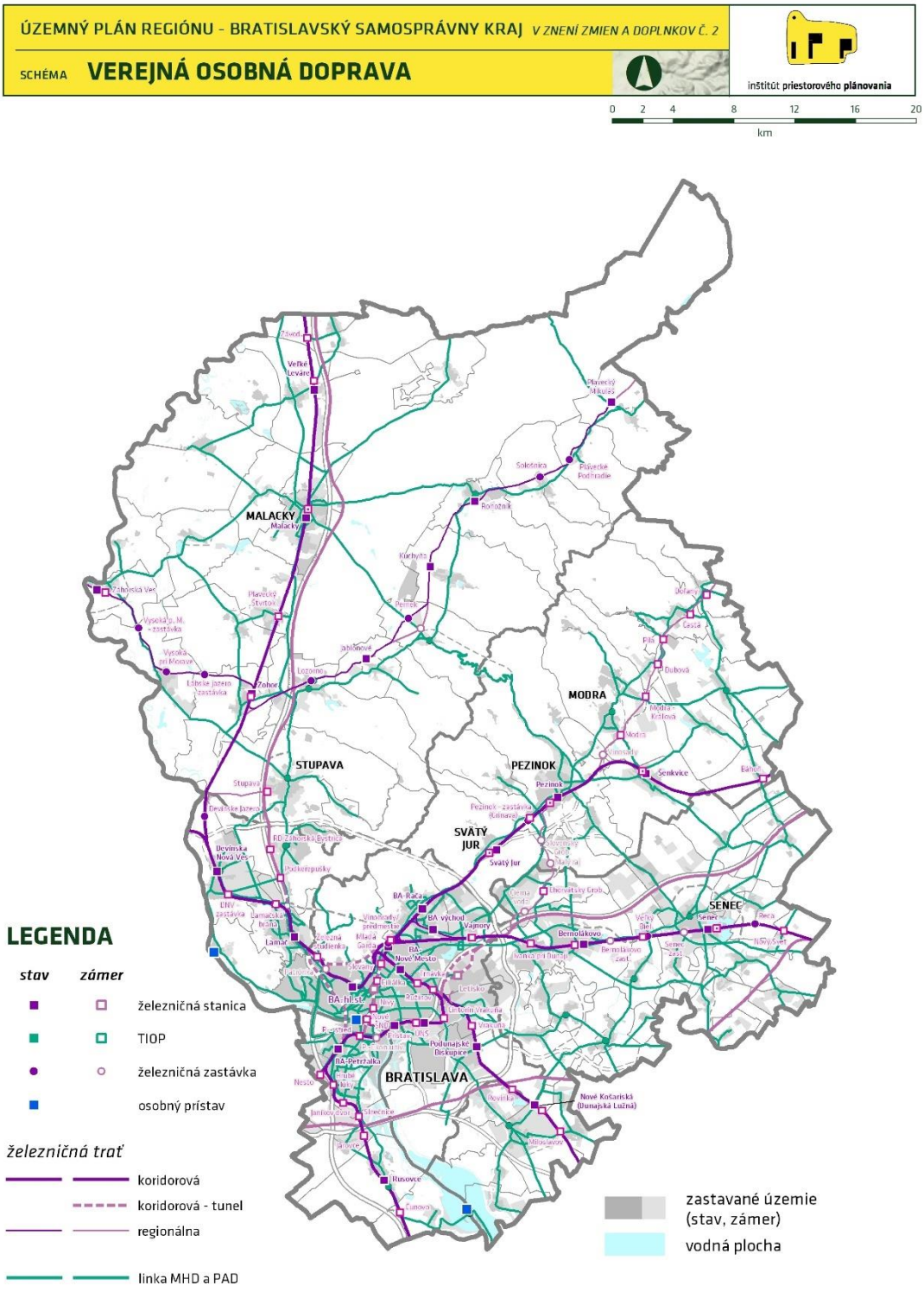
Aj vzhľadom na výsledky týchto koncepčných materiálov v zmysle potrieb cestujúcej verejnosti je nutné rozšírenie záberu IDS mimo územia kraja aj na ostatné územie Trnavského samosprávneho kraja ako aj častí Trenčianskeho a Nitrianskeho samosprávneho kraja. Prihraničné obce v Rakúsku a Maďarsku majú taktiež silný potenciál prepravných vzťahov k Bratislave a bude potrebné preskúmať možnosti ich integrácie do IDS BK. S takto výrazným rozšírením IDS BK budú nutné úvahy o jeho premenovaní napr. na IDS Západoslovenského regiónu.

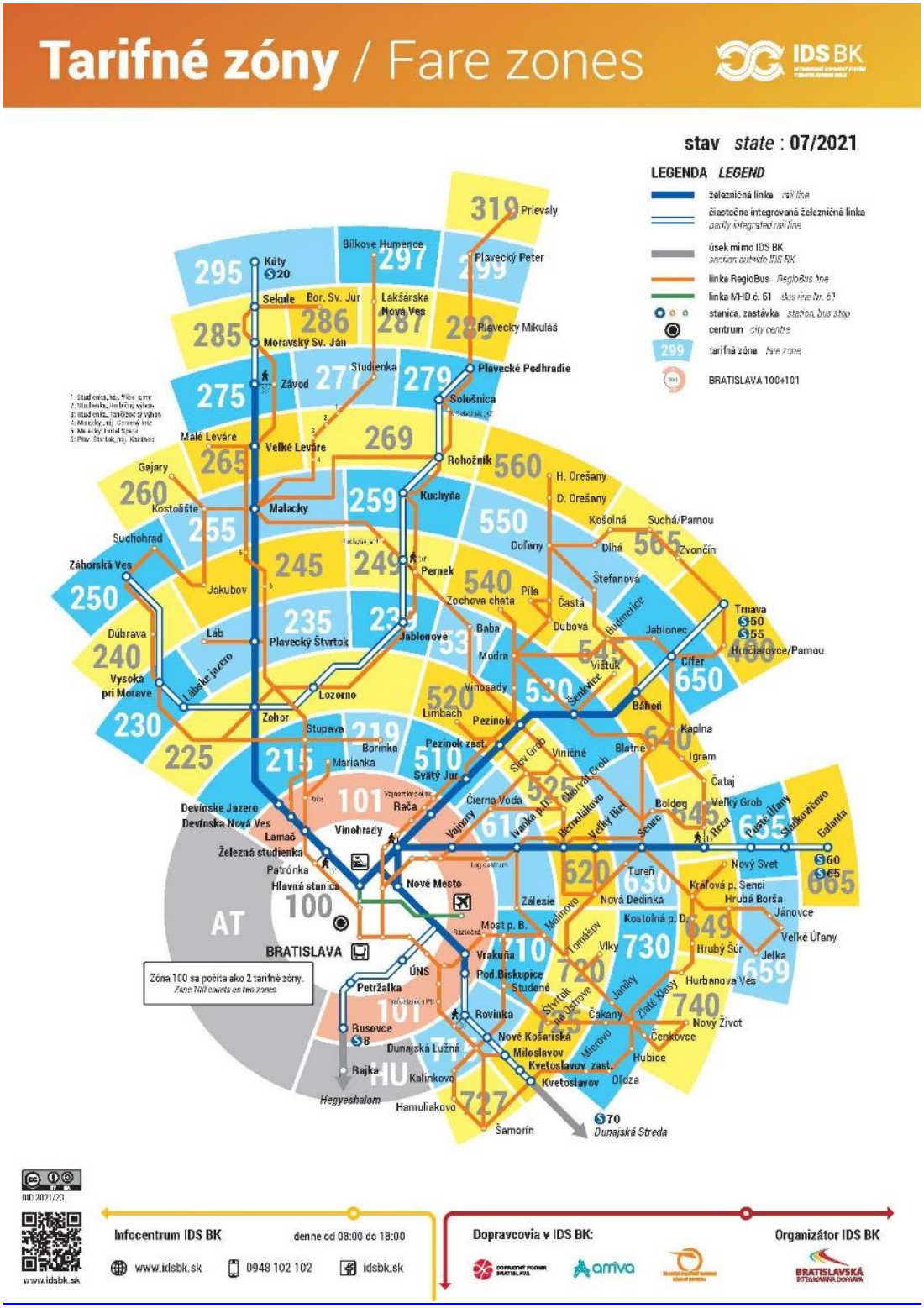
~~Na základe analýz spracovaných v rámci „Územného generelu dopravy BSK“, bola konštatovaná požiadavka na rozšírenie prímestskej integrovanej dopravy aj na územie susediaceho Trnavského samosprávneho kraja.~~ Už dnes je však možné sledovať výrazné prepravné vzťahy, najmä zo smeru Šamorín, Dunajská Streda, ktoré môžu mať výrazný vplyv na rozvoj rýchlej regionálnej železničnej či inej dopravy. Navrhované trate, ktoré by mali byť prioritne zahrnuté do integrovaného dopravného systému, by boli prevádzkované ľahkými vozidlami pre osobnú dopravu tak, aby boli dostatočne rýchle, kapacitné a pohodlné. Na týchto tratiach je potrebné uvažovať na zastávkach so zariadeniami typu TIOP.

- ŽSR ~~120-116~~125A – 128C – vybudovanie novej regionálnej trate z Pezinku do Smoleníc. Nová trať bude obsluhovať podhorské obce a vytvorí okruh spojením tratí ~~110 – 120 – 116 – 112~~126A – 125A – 128C a 126A.
- ŽSR ~~112~~126C – Zohor – nové zaústenie trate ~~112~~126C zo smeru Lozorno do Stupavy s ukončením s úvraťovou stanicou a s pripojením na trať 110 v Devínskom Jazere v trase pôvodnej železničnej trate.
- ŽSR ~~112~~126C – Plavecký Mikuláš – nové predĺženie trate ~~112~~126C do Senice cez Jablonicu.
- Vybudovanie novej trate od stanice Lamač po Stupavu v pokračovaní na Lozorno 126C.
- Vybudovanie novej regionálnej trate Vajnory – Pezinok.

Navrhnuté investície vytvoria okruh budúcej rýchlej regionálnej železničnej dopravy, ktorá umožní prepravu cestujúcich verejnou koľajovou dopravou zo vzdialenejších

oblastí BSK a oblastí mimo územia BSK. Rozvoj koľajovej dopravy bude mať za dôsledok postupné znižovanie požiadaviek na cestnú dopravu (IAD a BUS) v súvislosti zo zvyšovaním kvality a kapacity koľajovej dopravy v príslušných dopravných smeroch.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA VEREJNÁ OSOBNÁ DOPRAVA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
MALACKY
STUPAVA
PEZINOK
MODRA
SVÄTÝ JUR
SENEC
BRATISLAVA
LEGENDA
stav
zámer
železničná stanica
TIOP
železničná zastávka
osobný prístav
železničná trať
koridorová
koridorová - tunel
regionálna
linka MHD a PAD
zastavané územie (stav, zámer)
vodná plocha

Zdroj: www.idsbk.sk

16. Návrh koncepcie verejného technického vybavenia regionálneho významu

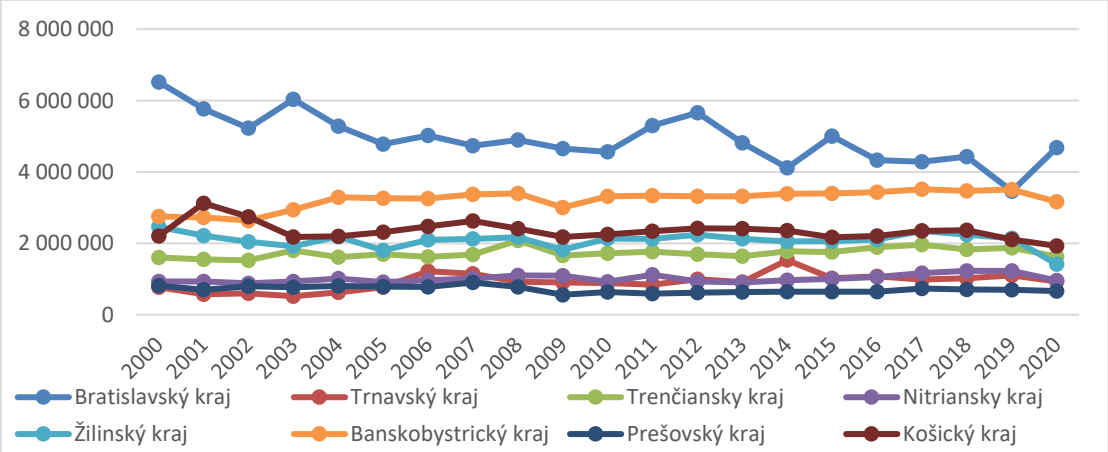
16.1. Zásobovanie elektrickou energiou

16.1.1. Všeobecný popis

Elektrizačná sústava Slovenskej republiky, ktorej zariadenia sa nachádzajú aj na území Bratislavského samosprávneho kraja a hlavného mesta SR Bratislavy, je súčasťou elektrickej sústavy štátov Európy združených v ENTSO-E (Europen Network of Transmission System Operators for Electricity).

Bratislavský kraj vykazuje najvyššiu spotrebu elektrickej energie z pomedzí všetkých krajov SR. Z dlhodobého hľadiska má však táto spotreba klesajúcu tendenciu. Zásobovanie územia VÚC Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) a mesta Bratislavy elektrickou energiou je v prevažnej miere odkázané na jej import prostredníctvom nadzemných vedení nadradenej prenosovej sústavy ZVN 400 kV. V roku 2020 Slovenská republika vyprodukovala celkovo 27 904 GWh elektrickej energie. Z toho viac ako 55 % (15 417 GWh) zaznamenali jadrové elektrárne, za nimi s podielom 25,2 % (7 023 GWh) tepelné a 17,0 % vodné (4 739 GWh) elektrárne. Až 13 285 GWh pochádza z dovozu zo zahraničia. Spotreba elektrickej energie SR predstavovala v roku 2020 celkovo 15 373 GWh, na ktorej sa BSK podieľal 4 677 GWh, čo predstavuje podiel 30,4 %. Za BSK zaznamenali najvyššiu spotrebu Banskobystrický kraj s 20,6 % a Košický kraj s 12,6%. V rámci územia BSK vykazuje najvyšší podiel spotreby elektrickej energie okres BA II so 77,8 %. Ostatné okresy dosahujú podiel 7,2% (BA III) až 0,4% (BA V).

Spotreba elektriny [MWh] samosprávnych krajov SR v rokoch 2000 až 2020:

Zdroj vstupných údajov: Databáza DATAcube Štatistického úradu

Nadradenú sústavu tvoria elektrické stanice 400 kV s transformáciou 400/110 kV (ďalej iba TR 400/110 kV), na predmetnom území sú to Podunajské Biskupice, Stupava, ktoré sú nadzemnými vedeniami ZVN 400 kV a VVN 110 kV prepojené na elektrické stanice TR 400/110 kV Gabčíkovo, Križovany a TR 220/110 Senica, ktoré sú už v susednom Trnavskom samosprávnom kraji a TR 400/110 kV Sokolnice, ktorá je v Českej republike..

Z TR 400/110 kV je elektrická energia rozvádzaná distribučnou sústavou VVN 110 kV vedení, ktorými sa dostáva bližšie k miestam odberu na území veľkého územného celku (ďalej iba VÚC).

Časť spotreby regiónu je krytá výrobou vo vodných elektrárňach (Gabčíkovo, Čunovo), z tzv. závodných elektrární, teplární a zdrojov využívajúcich paroplynový cyklus (ďalej iba PPC). Zdroje sú pripojené do sústavy 110 kV alebo 22 kV.

Do systému 110 kV je priamo pripojených niekoľko veľkých priemyselných odberateľov napr. Slovnaft, PGA (bývalý Matador), VW Bratislava, Hirocem Rohožník a trakčná napájacia stanica (TNS) ŽSR Vinohrady a TNS ŽSR Zohor. Ostatným odberateľom je elektrická energia transformovaná v ďalších elektrických staniciach TR 110/22 kV.

Prostredníctvom distribučného systému VN 22 kV a transformačných staníc VN/NN (22/0,4/ kV) sú zásobované domácnosti a menšie odbery napr. podnikateľského charakteru.

16.1.2. Popis a rozbory prenosovej a distribučnej siete

Prenosová sústava SR (PS SR) ZVN 400kV

Spoľahlivosť zásobovania Bratislavského samosprávneho kraja je z nadradenej sústavy 400 kV zabezpečovaná prostredníctvom TR 400/110 kV Stupava a TR 400/110 kV Podunajské Biskupice.

Prvý 400/110 kV uzol situovaný pri obci Stupava (v súčasnosti s jedným transformátorom 400/110 kV – 250 MVA) je prepojený z TR 400/110 kV Podunajské Biskupice 2x400 kV nadzemným vedením, ktorého koridor je situovaný severovýchodným a severným obchvatom Bratislavy. V súčasnosti je jeden poťah prevádzkovaný ako 110 kV vedenie Stupava – Podunajské Biskupice.

TR 400/110 kV Stupava je ďalej prepojená s PS Českej republiky 1x400kV nadzemným vedením smerom na TR 400/110 kV Sokolnice na Morave.

Druhý uzol TR 400/100 kV Podunajské Biskupice je pripojený k PS SR i vedeniami 1x400 kV Podunajské Biskupice – Križovany a Podunajské Biskupice – Gabčíkovo. Vedenie 1x400 kV v trase Podunajské Biskupice – VE Gabčíkovo – Györ umožňuje prepojenie TR Podunajské Biskupice s VE Gabčíkovo a s PS Maďarskej republiky. V TR 400/110 kV Podunajské Biskupice sú v súčasnosti inštalované tri transformátory 250 MVA, jeden ako studená rezerva.

Transformátory 400/110 kV v uzloch Stupava, Podunajské Biskupice a Gabčíkovo paralelne spolupracujú, t.j. v prípade poruchy jedného transformátora preberá jeho zaťaženie druhý, bez prerušenia dodávky odberateľom. Uvedené zapojenie sa viackrát osvedčilo a zabránilo tak výpadku elektrickej energie vo veľkej časti mesta Bratislavy resp. regiónu.

V súčasnosti sú paralelne prevádzkované transformátory T401 Stupava s T403 (T404) Podunajské Biskupice a T402 Podunajské Biskupice s T401 Gabčíkovo.

Uzlové oblasti Stupava – Podunajské Biskupice a Podunajské Biskupice – Gabčíkovo nezabezpečujú len napájanie Bratislavy, ale zásobujú elektrickou energiou aj mestá regiónu – napr. Senec, Malacky, Pezinok a mimo bratislavský kraj aj Dunajskú Stredu, Veľký Meder a Komárno.

Stav siete ZVN 400 kV v súčasnosti v prevažnej miere spĺňa požiadavky na spoľahlivé zásobovania Bratislavského regiónu a mesta Bratislavy elektrickou energiou.

Samotný technický stav a prevádzka ZVN sústavy je vecou jej prevádzkovateľa t.j. SEPS, a.s., Bratislava.

Distribučná sústava (DS) VVN 110 kV

Na území ~~b~~Bratislavského ~~regiónu~~ samosprávneho kraja vedenia VVN 110 kV ~~vedú~~distribuujú elektrickú energiu k TR 110/22 kV, kde sa transformuje na nižšie napätie. ~~Sieť~~ Distribučná sústava je tvorená tak, že každá TR110/22 kV je pripojená aspoň na dve vedenia VVN 110 kV, čím je zabezpečená spoľahlivosť napájania aj v prípade výpadku jedného z vedení VVN 110 kV. Z uvedeného výnimku tvorí TR Čunovo slúžiaca na vyvedenie výkonu z vodnej elektrárne, kde nebolo možné dodržať tento princíp.

Vedenia sú prevažne vzdušné, dvojité, používajú sa AlFe laná prierezov 185, 240, 450 a 2x240 mm^2. Okrem vzdušných vedení sú na území Bratislavy použité 110 kV káblové vedenia napr. na napojenie Slovnaftu, prepojenie TR Petržalka II – Ovsište a TR Petržalka I. – Kolmá a na vyvedenie výkonu od blokových transformátorov v paroplynovom cykle PPC na Vajnorskej a PPC Bratislava West.

Väčšina TR 110/22 kV je v klasickom prevedení t. j. vzduchom izolované zariadenia vo vonkajšom prevedení. V TR 110/22kV Ostredky je zariadenie rozvodne 110 a 22 kV so vzduchom izolovanými zariadeniami vo vonkajšom prevedení umiestnené v budove kvôli bezprostrednej blízkosti obytných domov.

TR Petržalka II – Ovsište, Čulenova, PPC Vajnorská a VE Čunovo sú v zapuzdrenom prevedení (izolované plynom SF6). Tieto TR majú podstatne menšie priestorové nároky a sú vo vnútornom prevedení.

V roku 2009 bolo vyvedené nové 2x110 kV nadzemné vedenie z TR110/22kV Pezinok smerom do budúcej TR LC Senec. Nové vedenie je v dohodnutom úseku od TR Pezinok vedené v trase jestvujúceho ako štvorsystémové a potom pokračuje ako 2x110kV na prevažne ohraňovaných stožiaroch. Do realizácie novej TR 110/22 kV LC Senec bude prevádzkované ako VN 22kV a prepojené na jestvujúcu VN 22 kV sieť (spínacia stanica). Realizácia TR 110/22kV LC Senec bude aktuálna pri dosiahnutí potrebných výkonových požiadaviek pre jej realizáciu.

~~Sieť~~ Distribučná sústava VVN 110 kV vedení umožňuje napájať región a mesto hlavne z TR 400/110 kV Podunajské Biskupice alebo z TR Stupava resp. z TR Križovany, pričom v prípade potreby je pre zásobenie možné využiť prepojenie na okolité nadradené transformovne v elektrických staniciach Križovany, Gabčíkovo a Senica (220/110kV).

Stav ~~siete~~ distribučnej sústavy VVN 110 kV v súčasnosti v prevažnej miere spĺňa požiadavky na spoľahlivé zásobovania Bratislavského regiónu a mesta Bratislavy elektrickou energiou.

Samotný technický stav a prevádzka distribučnej sústavy VVN ~~siete~~ je vecou jej prevádzkovateľa t.j. Západoslovenská distribučná a.s. Bratislava

Prehľad jestvujúcich zariadení prenosovej a distribučnej sústavy BSK

Zariadenia na výrobu elektrickej energie (elektrárne)

Typ	Názov	Inštalovaný el. výkon (MW)
tepelná	TP II Vajnorská	24,5
	PPC Vajnorská	276,0
	TP Západ – Lamač	25,0
	~~PPC~~ Kogeneračný zdroj – Bratislava West	8,5
závodná	Slovnaft	114,0

Typ	Názov	Inštalovaný el. výkon (MW)
	Spaľovňa OLO	6,3
vodná	Gabčíkovo	180,0
	Čunovo	24,2

Elektrické stanice – ~~Transformovne~~TR 400/110kV – ZVN/VVN (PS/DS)

názov stanice	výkon transformátorov	transformácia
Stupava	1 x 250 MVA + 1 x 350MVA	400/110/22 kV
Podunajské Biskupice	~~3~~2 x 250 MVA + 1 x 350 MVA	400/110/22 kV
v širších vzťahoch:		
Gabčíkovo	1 x 250 MVA	400/110/22 kV
Križovany	2 x 350 MVA	400/110 kV
Senica	1 x 200 MVA	220/110/22 kV

Elektrické stanice – TR 110/22 kV VVN/VN (DS/~~VN~~DS)

názov stanice	výkon transformátorov	transformácia
Stupava	2 x 40 MVA	110/22 kV
Malacky	2 x 40 MVA	110/22 kV
Senec	2 x 40 MVA	110/22 kV
Pezinok	2 x 40 MVA	110/22 kV
Podunajské Biskupice	2 x 40 MVA	110/22 kV
Lamač	2 x 40 MVA	110/22 kV
Podvornice	2 x ~~25~~40 MVA	110/22 kV
BEZ	2 x 40 MVA	110/22 kV
Pionierska	2 x 63 MVA	110/22 kV
PPC Vajnorská	2 x 25 MVA	110/22 kV
Ostredky	2 x 63 MVA	110/22 kV
Čulenova	2 x 63 MVA	110/22 kV
Petržalka II -Ovsište	2 x 40 MVA	110/22 kV
Petržalka I – Kolmá	2 x 40 MVA	110/22 kV
Karlova Ves	2 x 40 MVA	110/22 kV
Žabí ~~m~~Majer	2 x 40 MVA	110/22 kV~~*~~
Čunovo	2 x 16 MVA	110/6,3 kV**

~~* transformátory T101, T102 mimo objekt Žabí majer ale v objekte Istrochem~~

** len vyvedenie výkonu

Priemyselné elektrické stanice ~~110/VN – distribučná sústava VVN~~TR – VVN/VN (DS/odberateľ)

názov staníc	výkon transformátorov	transformácia
TNS ŽSR Zohor	2 x 13,3 MVA	110/25 kV
Hirocem Rohožník	3 x 25 MVA	110/6,3 kV
Slovnaft	11 x 63 MVA	110/6,3 kV
PGA (býv. Matador)	2 x 16 MVA	110/6,3 kV
VW – Slovakia	2 x ~~40~~63 MVA	110/22 kV
TNS ŽSR Vinohrady	2 x 13,3 MVA	110/25 kV
Istrochem	2 x 40 MVA	110/22 kV *

* transformátory T101, T102 v objekte Istrochem, ale napájané z objektu Žabí Majer

16.1.3. Návrh riešenia

Riešenie zásobovania elektrickou energiou v samotnom návrhu VÚC (mimo územia mesta Bratislavy) bolo posudzované ako rozvojové územie na základe predložených podkladov koncepcie urbanistického rozvoja.

Bolo konštatované, že navrhovaný rozvoj miest, bude z pohľadu zásobovania elektrickou energiou vhodné posudzovať individuálne, podľa ich predpokladaného rozvoja.

Konkrétne riešenia jednotlivých obcí budú teda predmetom podrobnejších stupňov dokumentácii, pričom budú zohľadnené požadované výkonové nároky, aktuálne výkonové možnosti VN -22 kV siete, časové horizonty realizácie, atď.

Vzhľadom na vyššie uvedené konštatujeme, že v prevažnej miere zásobovanie elektrickou energiou v jednotlivých obciach bude realizované na úrovni jestvujúcej resp. novej – rozšírenej VN -22kV.

Rozvoj zdrojov, prenosovej a distribučnej sústavy

Z hľadiska rozvoja zdrojov a konfigurácie prenosovej ZVN a distribučnej VVN sústavy na území Bratislavského regiónu a hlavného mesta SR Bratislavy možno konštatovať nasledovné:

Realizovaný zdroj

- Rozšírenie – ~~k~~Kogeneračný zdroj ~~BA~~Bratislava West – 16 Mwe –vyvedenie výkonu prostredníctvom 110 kV káblového vedenia do TR 110/22 kV Lamač.

Výhľadové zdroje

- v roku 2009 bol prezentovaný podnikateľský zámer navrhovateľa CM European Power International s.r.o – vybudovanie nového zdroja, energetického bloku, s využitím paroplynového cyklu (CCGT) – výkon 880 Mwe, pripojenie bloku na rozvody Rafinérie Slovnaft 110 kV prípojkou a vyvedenie výkonu prostredníctvom 2x400kV nadzemného vedenia smerom na TR Podunajské Biskupice.

Uvažované zmeny v jestvujúcich TR 400/110 kV

- rezervovať územie pre rozšírenie jestvujúceho areálu elektrickej stanice Podunajské Biskupice južným smerom o plochu cca 110x160 m pri juhozápadnom okraji stanice smerom k hrádzi, potrebné pre zaústenie uvažovaných zdvojení vedení PS 400 kV – V429 v novom koridore a V439, resp. V498 v koridoroch jestvujúcich vedení a pre výstavbu ďalších súvisiacich polí

rozvodne 400 kV (Popísaná územná rezerva, je nárokovaná zo strany SEPS, a. s., vo väzbe na el. stanicu Podunajské Biskupice a nie je nárokovaná v žiadnej súvislosti s PPC CMEPI. Ide len o potreby, ktoré súvisia s potenciálne možným zdvojením existujúcich jednoduchých vedení 400 kV už zaústených do el. stanice Podunajské Biskupice a prípadného rozšírenia transformácie. K tomuto rozšíreniu dôjde ak si to vyžiada rozvoj spotreby elektrickej energie v Bratislave, prípadne v Bratislavskom samosprávnom kraji.),

- výmena jestvujúcich transformátorových jednotiek 2x250 MVA za 2x350 MVA v jestvujúcej elektrickej stanici TR 400/110/22 kV Podunajské Biskupice,
- ~~rozšírenie jestvujúcej elektrickej stanice TR400/110/22 kV Stupava o transformátorovú jednotku 1x350 MVA, termín spustenia do prevádzky sa plánuje do konca roka 2013.~~
- ~~inštalovanie druhého transformátora v TR 400/110 kV Stupava (výstavba je už v projektovej a investičnej príprave s plánovaným uvedením do prevádzky v termíne 12/2013,~~
- uzol 220/110kV Senica – uvažuje sa s jeho prebudovaním na uzol 400/110kV.

Vedenia ZVN 400kV

- rezervovať koridor pre rekonštrukciu vedenia 1x400 kV V439 Križovany – Podunajské Biskupice na 2x400 kV súbežne s jestvujúcim vedením po východnej strane,
- rezervovať koridor pre rekonštrukciu vedenia 1x400 kV V429 Podunajské Biskupice – Gabčíkovo na 2x400 kV v novom koridore súbežne s jestvujúcim vedením po južnej strane,
- rezervovať koridor pre nové vedenie ZVN 2x400 kV, ktoré vznikne zaslučkovaním jestvujúceho vedenia 2x400 kV ZVN V498/8499 Podunajské Biskupice – Stupava do novej TR400 kV Vajnory,
- rezervovať koridor pre umiestnenie plánovaného nového vedenia 2x400 kV ZVN v profile Podunajské Biskupice – TR Petržalka III.

Navrhované elektrické stanice ZVN

- rezervovať územie pre výstavbu novej TR Petržalka III vrátane transformácie 400/110 kV,
- rezervovať územie pre výstavbu novej TR Vajnory vrátane transformácie 400/110 kV.

Navrhované elektrické stanice a vedenia VVN – prehľad

- TR 110/22kV Žabí Majer, dostavba transformácie, rozšírenie elektrickej stanice a zmena zaústenia jestvujúcich vedení 110kV (doteraz uvádzaná ako priemyselná elektrická stanica),
- ~~TR 110/22kV Pezinok, rozšírenie elektrickej stanice a zmena zaústenia vedení 110 kV,~~
- TR 110/22 kV LC Senec,
- TR 110/22 kV Chorvátsky Grob (rozvojové záujmy v oblasti Bernolákovo, Chorvátsky Grob, Čierna voda) a 2x110 kV nadzemné vedenie medzi TR LC Senec, TR Chorvátsky Grob a TR Senec,
- TR 110/22kV Veľké Leváre (rozvojové záujmy v oblasti priemyselného parku Záhorie a priľahlé rozvojové lokality) a 2x110kV nadzemné vedenie TR Stupava – TR Veľké Leváre,
- TR 110/22 kV TEN-T Petržalka a 2x110 kV káblové vedenie z TR Petržalka I – Kolmá,

- TR 110/22 kV Bratislava, Letisko – Západ a 2x110 kV káblové vedenie zo sústavy VVN do TR Bratislava, Letisko –Západ,
- TR 110/22 kV Petržalka – Centrum a 2x110 kV káblové vedenie, (medzi TR PE I.-Kolmá – TR PE-Ovsište),
- TR 110/22 kV Petržalka III. a 2x110 kV nadzemné vedenie do TR Petržalka III z TR Podunajské Biskupice a 2x110 kV nadzemné vedenie z TR Petržalka III do TR Petržalka I.- Kolmá,
- TR 110/22 kV Školská a 2x110 kV káblové vedenie do TR Školská (medzi TR Čulenova a TR Lamač),
- TR 110/22 kV Ružová dolina a 2x110 kV káblové vedenie do TR Ružova dolina (medzi TR Čulenova a TR Ostredky),
- TR 110/22 kV Ružinov a 2x110 kV nadzemné vedenie do TR Ružinov (zaústenie vedenia medzi TR Podunajské Biskupice a TR Žabí Majer,
- TR 110/22kV Petržalka – Západ a 2x110 kV nadzemné vedenie do TR Petržalka-Západ (zaústenie vedenia medzi TR Petržalka I.- Kolmá a TR Lamač),
- TR 110/22 kV Devínska Nová Ves a 2x110 kV nadzemné vedenie do TR Devínska Nová Ves (pripojenie z plánovaného 2x110 kV nadzemného vedenie VW Slovakia – Krčace v Dúbravka),
- TR 110/22kV Kramáre a 2x110 kV nadzemné vedenie do TR Kramáre (zaústenie vedenia medzi TR PPC Bratislava a TR Lamač),
- TR110/22 kV Vajnory a 2x110 kV nadzemné vedenie do TR Vajnory (zaústenie vedení medzi TR Žabí Majer a TR Pezinok),
- vytvorenie nového prepojenia VW Slovakia – Krčace v Dúbravke 2x110 kV nadzemným vedením,
- vytvorenie nového prepojenia TR Petržalka III –TR PGA 2x110 kV nadzemným vedením (preložka),
- rekonštrukcia jestvujúceho 2x110 kV nadzemného vedenia TR Žabí majer -TR Vajnory na 4-systémové nadzemné,
- vybudovanie 1x110 kV káblového prepojenia TR Čulenova – TR Lamač,
- vybudovanie 1x110 kV káblového prepojenia TR Čulenova – TR PPC Vajnorská,
- kabelizácia 2x110 kV nadzemného vedenia do TR Podunajské Biskupice v úseku prechodový objekt (ďalej len PO) Plynárenská – PO Nové záhrady,
- nové prepojenie 2x110 kV káblovým vedením z TR Vajnory – do TR Žabí Majer (doteraz uvažované po prechodový objekt Vinohrady),
- nové prepojenie 2x110 kV nadzemným vedením medzi TR Petržalka III., TR Podunajské Biskupice a TR Vajnory v koridore a súbehu s diaľnicou D4

Bližšia špecifikácia resp. spresnenie jednotlivých uvádzaných zámerov vrátane grafického vyjadrenia navrhovaných trás bude predmetom riešenia v nasledujúcom stupni dokumentácie.

Požiadavky a zmeny s dopadom na doteraz navrhované a prijaté riešenia PS a DS

Konzultácie s prevádzkovateľmi sústav resp. ich priame vstupy pri spracovávaní návrhu ÚPN-R BSK vniesli do doteraz prijatých riešení (aj na území mesta Bratislavy) nové skutočnosti, na ktoré nemožno nepoukázať.

Prezentované sú požiadavky:

SEPS a.s. – prevádzkovateľ 400kV prenosovej sústavy (stav aj návrh) a

Západoslovenská distribučná a.s. – ako prevádzkovateľ 110kV distribučnej sústavy (stav aj návrh).

Nové skutočnosti uvádzame v nasledovnom popise:

SEPS a.s. požaduje vypustenie týchto z doteraz rezervovaných plôch pre 400kV uzly a rezervovaných koridorov pre trasy pripojovacích nadzemných vedení 400kV :

- cezhraničné prepojenie – 2x400kV nadzemné vedenie v profile jestvujúca TR400/110kV Stupava – Zohor – štátna hranica s Rakúskom,
- cezhraničné prepojenie – 2x400kV nadzemné vedenie v profile navrhovaná TR400/110kV Petržalka III. – Petržalka – štátna hranica s Rakúskom

a zdôvodňuje navrhované vypustenia v rámci ÚPN-R BSK nasledovne:

- odstránenie dlhodobo rezervovaných koridorov pre plánované vedenia 2x400 kV do Rakúska sú uplatnené vzhľadom na fakt, že rakúsky prevádzkovateľ prenosovej sústavy obidve prepojenia odmietol a v najbližších minimálne 10-15 rokoch určite už neprichádza ani do úvahy, že by tento jeho prístup bol zmenený,
- z tohto dôvodu je neopodstatnená požiadavka držať doteraz rezervované koridory pre tieto 400 kV vedenia.

Západoslovenská distribučná a.s. požaduje ponechanie

doteraz rezervovaných plôch a koridorov pre navrhované zariadenia PS – t.j. navrhované uzly 400 kV Petržalka III. a 400 kV Vajnory vrátane pripojovacích 400 kV nadzemných vedení, tak ako boli prezentované v doteraz spracovaných územnoplánovacích dokumentáciách (ÚPN m. Ba, rok 2007 – vrátane zmien a doplnkov, VUC BSK, KURS 2001 v znení zmien a doplnkov KURS 2011) – uvedené požadujú rešpektovať aj naďalej (okrem vyššie uvedených dvoch prepojení do Rakúska), aj keď zo súčasného pohľadu nie je možné stanoviť poradie výstavby ani časový horizont realizácie uvedených energetických zariadení – ponecháva sa.[40]

V neposlednom rade treba v najbližších rokoch uvažovať aj celkovým rastom odberu elektrickej energie, ktorý sa bude prejavovať najmä skrz intenzifikáciu elektrických motorov v individuálnej automobilovej doprave. Na základe prebiehajúcich klimatických zmien budeme zrejme aj v podmienkach BSK zaznamenávať zvýšený nárast predaja elektromobilov, ktorých batérie budú potrebné nabíjať elektrickou energiou.

Záver

Treba podotknúť, že doterajšie rešpektovanie plôch a koridorov ako limitujúcich prvkov v území v uvádzaných dokumentáciách predstavujú kompromisné a koordinačné riešenia s ďalšími inžinierskymi sieťami a dopravnými trasami vrátane koordinácie s navrhovaným urbanistickým rozvojom v predmetných lokalitách.

Uvedené jestvujúce a navrhované zariadenia energetiky na úrovni prenosovej ZVN a distribučnej VVN sústavy tvoria spolu systém, ktorý zabezpečuje zásobovanie BSK a mesta Bratislavy elektrickou energiou. Z tohto pohľadu teda tvoria jestvujúce a navrhované 400kV a 110 kV nadzemné vedenia hlavné zásobovacie trasy pre Bratislavský samosprávny kraj a Bratislavu.

Tieto 400 kV a 110 kV vedenia sú súčasťou verejnoprospešných stavieb s dominantným postavením. Preto ani vo vzdialenej budúcnosti sa neuvažuje s ich kabelizáciou, hlavne nie 400kV. Nie je žiaduca ani prípadná čiastočná kabelizácia 110kV nadzemných vedení a už vôbec nie vybraných úsekov, ktoré sú niekedy

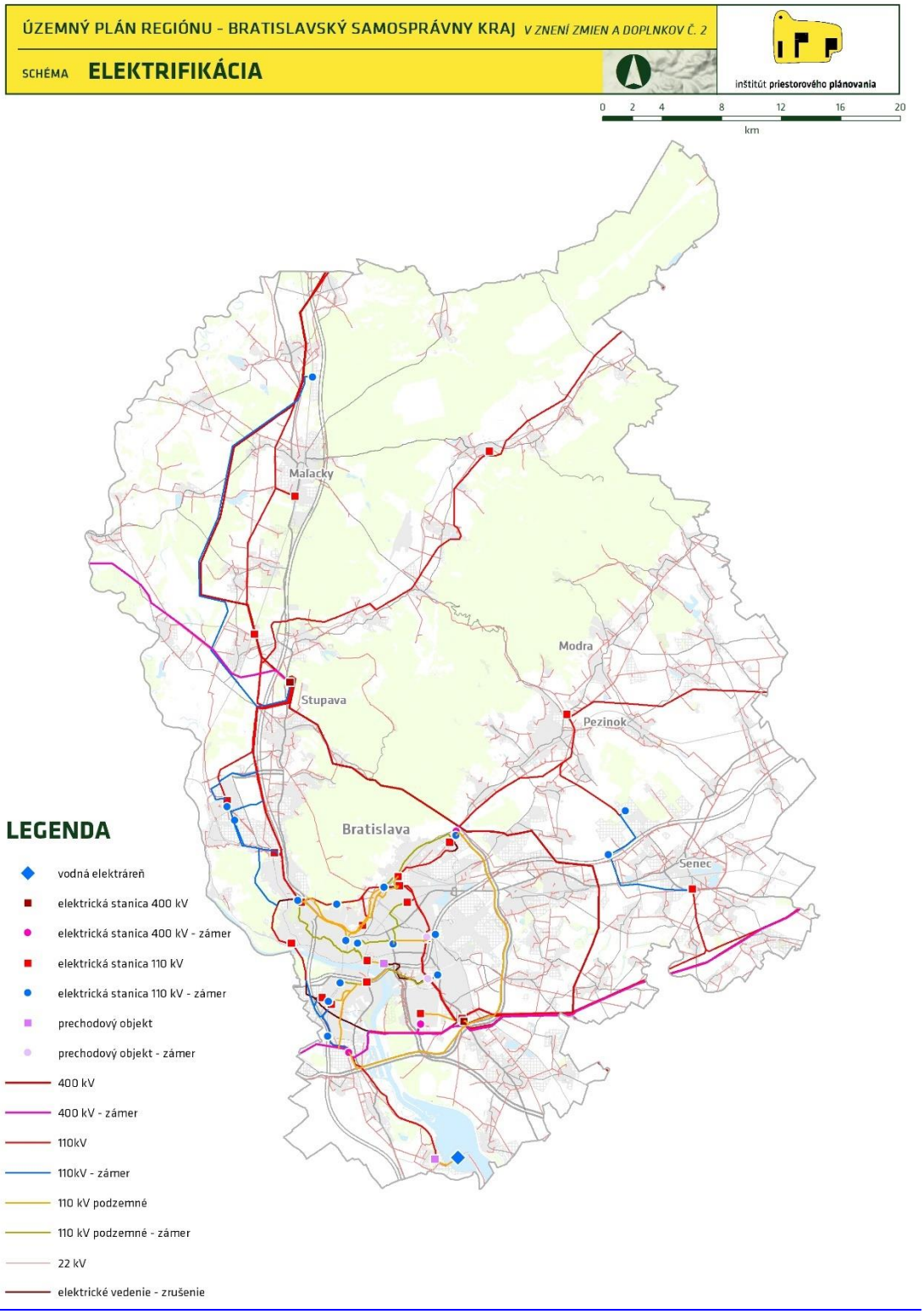
[40] Vedenia 2 x 400 kV zo Stupavy a Petržalky III. v smere na Rakúsko sú v ÚPN-R BSK uvádzané a znázornené v grafickej časti výkresu č. 5 – Energetika, telekomunikácie a informačné siete, nakoľko v súlade s platným stavebným zákonom sú prevzaté zo záväznej časti KURS 2001 v znení zmien a doplnkov KURS 2011.

požadované, ak sú v kolízii s uvažovanými stavebnými aktivitami resp. podnikateľskými zámermi na území BSK a mesta Bratislavy.

Prípustná a akceptovateľná je kabelizácia vedení VVN medzi jednotlivými elektrickými stanicami VVN/VN, hlavne v urbanizovanom prostredí, kde nie je možné akceptovať ich nadzemné prevedenia. Podstatné je overenie každého prípadného návrhu individuálnym posúdením a rešpektovaním možných dosahov na kontaktné územie v celých navrhovaných trasách líniových stavieb.

V neposlednom rade záverom konštatujeme, že riešenia rozvoja PS a DS v tomto návrhu boli spracované pri vzájomnej spolupráci a pri rešpektovaní vznesených požiadaviek prevádzkovateľov prenosovej a distribučnej sústavy a spracovateľov dokumentácie.

Z hľadiska budúceho rozvoja je dôležitejšou výzvou transformovať celý energetický sektor smerom k decentralizovanej výrobe energií s využitím nízkouhlíkových zdrojov, akumulačných kapacít a inteligentného riadenia výroby a spotreby na princípe „smart grid“.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA ELEKTRIFIKÁCIA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Bratislava
Senec
LEGENDA
vodná elektráreň
elektrická stanica 400 kV
elektrická stanica 400 kV - zámer
elektrická stanica 110 kV
elektrická stanica 110 kV - zámer
prechodový objekt
prechodový objekt - zámer
400 kV
400 kV - zámer
110kV
110kV - zámer
110 kV podzemné
110 kV podzemné - zámer
22 kV
elektrické vedenie - zrušenie

16.2. Zásobovanie plynom

16.2.1. Súčasný stav

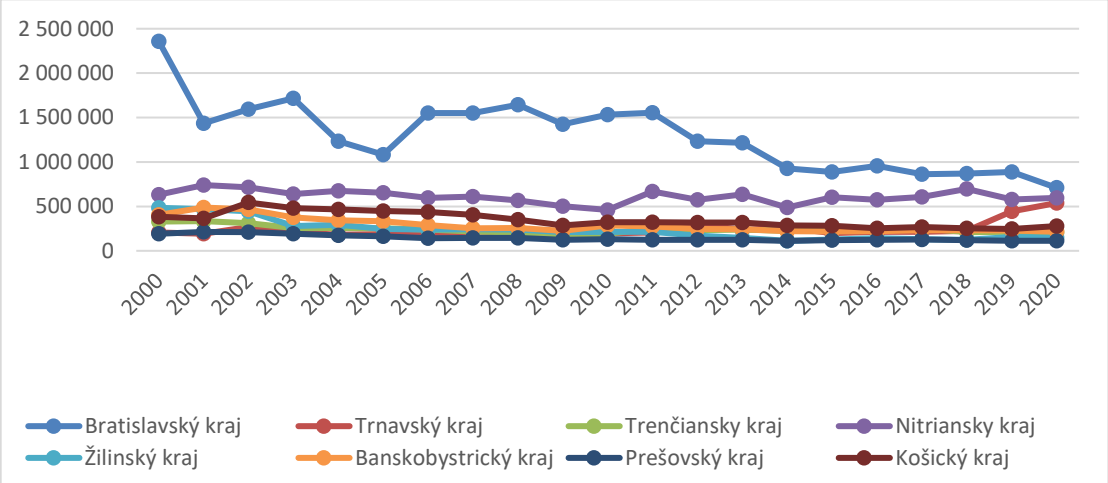
Spôsob zásobovania plynom

Zemný plyn je ~~ekologické~~ palivo, ktoré sa využíva v priemyselnej výrobe, na vykurovanie objektov, výrobu elektrickej energie, ohrev teplej úžitkovej vody, klimatizáciu a varenie. Jeho využívanie do budúcna je však difúzne z dvoch dôvodov. Klimatická zmena, ktorá už toto médiu nezaraďuje medzi „zelené„ ekologické palivá a tiež geopolitická nestabilita, ktorá eskalovala do vojenského konfliktu Ruska na susediacu Ukrajinu. Ústupu podielu tohto paliva nasvedčuje aj dlhodobý trend klesajúcej spotreby.

Závislosť Európy od dodávok Ruského plynu predstavuje 40 %, pričom cez Slovensko pritečie do Európy každoročne 60 miliárd m^3 (kapacita je 90 m^3). Priemerná ročná spotreba plynu Slovenska pritom predstavuje cca 5,5 miliardy m^3,t.j. tisíc m^3 na jedného obyvateľov.

Spotreba zemného plynu má klesajúci trend. SR spotrebovala v roku 2020 celkovo 4 990 231 000 m^3, na ktorom sa BSK podieľal 47 %, za ktorým nasledoval Nitriansky kraj s 12,7 %. V rámci územia BSK zaznamenal najvyšší podiel okres Bratislava na úrovni 60,6%, za ktorým nasledoval okresy Bratislava V so 16,6%.

Spotreba zemného plynu [1000 m^3] samosprávnych krajov SR v rokoch 2000 z 2020:

Zdroj vstupných údajov: Databáza DATAcube Štatistického úradu

Zásobovanie plynom územného celku, ktorý pozostáva z hl. Mesta SR Bratislavy a okresov Malacky, Pezinok a Senec zabezpečuje SPP-distribucia, a.s. (SPP) a Eustream, a.s. Zemný plyn sa získava predovšetkým zo zdrojov v Rusku, domáca ťažba tvorí približne 2% celkovej potreby. Zemný plyn je dopravovaný tranzitným plynovodom, tento je súčasťou medzinárodnej plynárenskej siete. Tranzitné plynovody sú prepojené s ostatnými európskymi dopravnými systémami a spolu poskytujú spoľahlivú službu významným plynárenským spoločnostiam ako Gasprom, Transgas, Wintershall a.p. Tranzitné potrubia sú situované od východných hraníc s Ukrajinou, vedené v južnej časti Slovenska popri hranici s Maďarskom. Od extravilánu obce Plavecký Peter trasy tranzitných potrubí sa rozdeľujú na južnú vetvu a severnú vetvu. Severná vetva o piatich potrubiach profilov DN 800, 2 x DN 900, DN 1 200 a DN 1 400 je trasovaná do Českej republiky. Z týchto vetiev je mimo riešeného územia odpojená prepojovacia vetva tranzitného plynovodu DN 1 200 situovaná v západnej častí územia a pri Vysokej pri Morave je napojená v spoločnom koridore do Rakúska. Južná vetva situovaná cez riešené územie smerom sever –

západ o troch potrubiach profilov 1 x DN 900 a 2 x DN 700 je vedená do okresu Malacky a následne do Rakúskej republiky. V extraviláne obce Lozorno v minulom období bola vybudovaná ORS Lozorno – Pieskovňa, ktorou z tranzitného veľmi vysokotlakového /VVTL/ plynovodu o profile DN 700, PN 6,3 Mpa je prepojený vysokotlaký /VTL/ plynovod DN 500, PN 4,0 Mpa čím sa podstatne zlepšilo zásobovanie Bratislavy plynom.

Z južnej vetvy z tranzitných plynovodov v oblasti Lábu a prepojovacej vetvy v oblasti Gajár sú napojené podzemné zásobníky plynu.

Prepúšťacie a regulačné stanice

Medzi dôležité zariadenia na zásobovanie plynom patria odovzdávacie – prepúšťacie, regulačné stanice plynu, ktoré uvádza nasledovný prehľad:

P.č	Okres	Názov	Vstup/výstup (Mpa)	Inštalovaný výkon (m^3/hod)
1.	BA 4	Záhorská Bystrica	4,0/2,5	100 000
2.	PK	Grinava	4,0/2,5	40 000
3.	BA 3	Stará Vajnorská	4,0/2,5	40 000
4.	BA 5	Petržalka I Prístavný most	4,0/STL	40 000
5.	BA 1	Areál SPP	4,0/STL	66 000
6.	SC	Bernolákovo	4,0/2,5	60 000
7.	BA5	Petržalka Kutlíkova	4,0/STL	26 000
8.	BA2	Lieskovská	4,0/2,5 – STL	25 000
9.	MA	Lozorno – Pieskovňa	6,3/4,0	120 000
10.	BA	Pekná cesta	4,0/STL	20 000
11.	BA	ZOO – Mlynská dolina	4,0/STL	25 000

Podzemné zásobníky plynu

V systéme zásobovania energiami a to menovite zemným plynom majú významnú úlohu podzemné zásobníky zemného plynu (PZZP) situované na Záhorí (NAFTA a.s. a POZAGAS a.s.), situované na Záhorí, severne od obce Láb, ktorých súčasná kapacita je 2,235 mld. M^3 a zásobník PZZP Láb 4. stavba spoločnosti POZAGAS a.s. Malacky, ktorého súčasná kapacita je 655 mil. m^3 plynu. Kapacita podzemných zásobníkov sa využíva najmä na ~~na~~ zabezpečenie štandardov bezpečnosti dodávok a vyrovnávanie sezónnych rozdielov v spotrebe plynu a na zabezpečenie spoľahlivosti zásobovania plynom v prípade výpadkov dodávok plynu. Na podzemné zásobníky obidvoch vyššie uvedených prevádzkovateľov zásobníkov sú vypracované plány na ich ďalší rozvoj. V budúcnosti je potrebné zväčšovať kapacitu a výkon PZZP. V priebehu niekoľkých rokov je plánované zvýšenie skladovacej kapacity PZZP Láb približne o 230 mil. m^3~~, čo je v súlade s koncepciou Energetickej politiky SR~~. Tieto stavby majú obmedzujúci charakter pre rozvoj zastavaných území všetkých dotknutých obcí.

Zásobovanie Bratislavy

Hlavné mesto Slovenska Bratislava je zásobované zemným plynom z veľmi vysokotlakových a vysokotlakových plynovodov. Jedná sa o napojenie z južnej vetvy cez odovzdávacie regulačné stanice plynu (ORSP) sú napojené VTL potrubia plynu DN 500 o tlaku PN 4,0 Mpa a DN 300 o tlaku PN 2,5 Mpa. Hlavným zásobovacím plynovodom Bratislavy a jej okolia je VTL plynovod napojený na podzemný zásobník Láb o profile DN 700 PN 4,0 Mpa. Významným VTL plynovodom medzištátneho prepojenia je plynovod DN 500 PN 4,0 Mpa Bratislava – Kittsee, ktorý slúži ako náhradný zdroj pre Petržalku a aj niektoré iné časti Bratislavy.

Na území mesta je plynofikovaných takmer 92% domácnosti. Distribučné siete sú prevádzkované v štyroch tlakových úrovniach – stredotlak 0,39 a 0,3 Mpa a 0,1 Mpa,

nízkotlak 2,1 kPa. Plynárenský systém v riešenom území zodpovedá požiadavkám zo strany odberateľov a umožní aj ďalší nárast odberov pri zdokonaľovaní a rozširovaní jestvujúceho systému.

Rozvodná plynovodná sieť

Sieť rozvodov plynu na riešenom území je veľmi rôznorodá z hľadiska prevádzkového tlaku, priemerov a materiálov potrubí. Nadriadenú sieť tvoria vysokotlakové potrubia o profiloch DN 100 až DN 500. Tieto potrubia majú podľa zákona o energetike č. 251/2012 Z. z. určené ochranné a bezpečnostné pásma. Vysokotlakové plynovody sú zaústené do regulačných staníc plynu (RSP), ktoré regulujú tlak plynu na úroveň STL a NTL. Rozvodná sieť pozostáva zo stredotlakých rozvodov o tlakoch 390, 300 a 90 kPa a starších nízkotlakých rozvodov o tlaku 2,0 kPa.

16.2.2. Návrh riešenia

Z technického i technologického hľadiska spĺňa rozvoj plynofikácie všetky rozhodujúce požiadavky pre bezkolíznu prepravu i distribúciu. Návrh riešenia plynofikácie je na národnej i regionálnej úrovni BSK priaznivý. Problémom pre tento sektor však ostávajú úvahy o jeho utlmení v rámci dekarbonizácie hospodárstva [41]. Navyše vzhľadom na vysoko nestabilnú geopolitickú situáciu Ruska, od ktorého SR importuje až 85 % plynu, nie je od februára roku 2022 možné spoliehať sa na kontinuitu ďalších dodávok nielen plynu, ale aj ropy.

V krátkodobom horizonte je potrebné vytvárať organizačné a s tým súvisiace územnotechnické opatrenia, ktoré by suplovali možné výpadky ruského plynu vedúce potrubným systémom cez susednú Ukrajinu. V prvom kroku využiť potenciál plynovodov, ktoré sú už dnes fyzicky vybudované na našom území, resp. vedú z iných krajín (Nórsko, Alžírsko, Maroko, Azerbajdžan). Sekundárne podporovať infraštruktúru umožňujúcu distribúciu, spracovanie a uskladnenie skvapalneného plynu LNG/LPG (zdroje z USA, Kataru, Alžírska alebo z Azerbajdžan). Popritom paralelne podporovať valorizáciu infraštruktúry stlačeného zemného plynu CNG, najmä v oblasti jeho ekologickejších spôsobov výroby, na báze biometánu a pod.

V nízkouhlíkovej stratégii rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 sa v kontexte plynofikácie na Slovensku o.i. uvádzajú najmä nasledovné opatrenia:

- Optimalizácia systémov diaľkového vykurovania – prechod z fosílnych palív na biomasu a zemný plyn a inštalácia kogeneračných jednotiek s kombinovanou výrobou elektriny a tepla (KVET) do systémov diaľkového vykurovania.
- Podporovať prepájanie sektorov elektroenergetiky a plynárenstva prostredníctvom tzv. technológií Power-to-X a umožnenie zvýšenia úrovne primiešavania vodíka do zemného plynu.
- Nastavenie dlhodobej podpory zvyšovania podielu dekarbonizovaných plynov (bioplyn, biometán, vodík, syntetický metán).
- Zlepšenie triedeného zberu biologicky rozložiteľnej zložky komunálneho odpadu za účelom výroby bioplynu z odpadu.

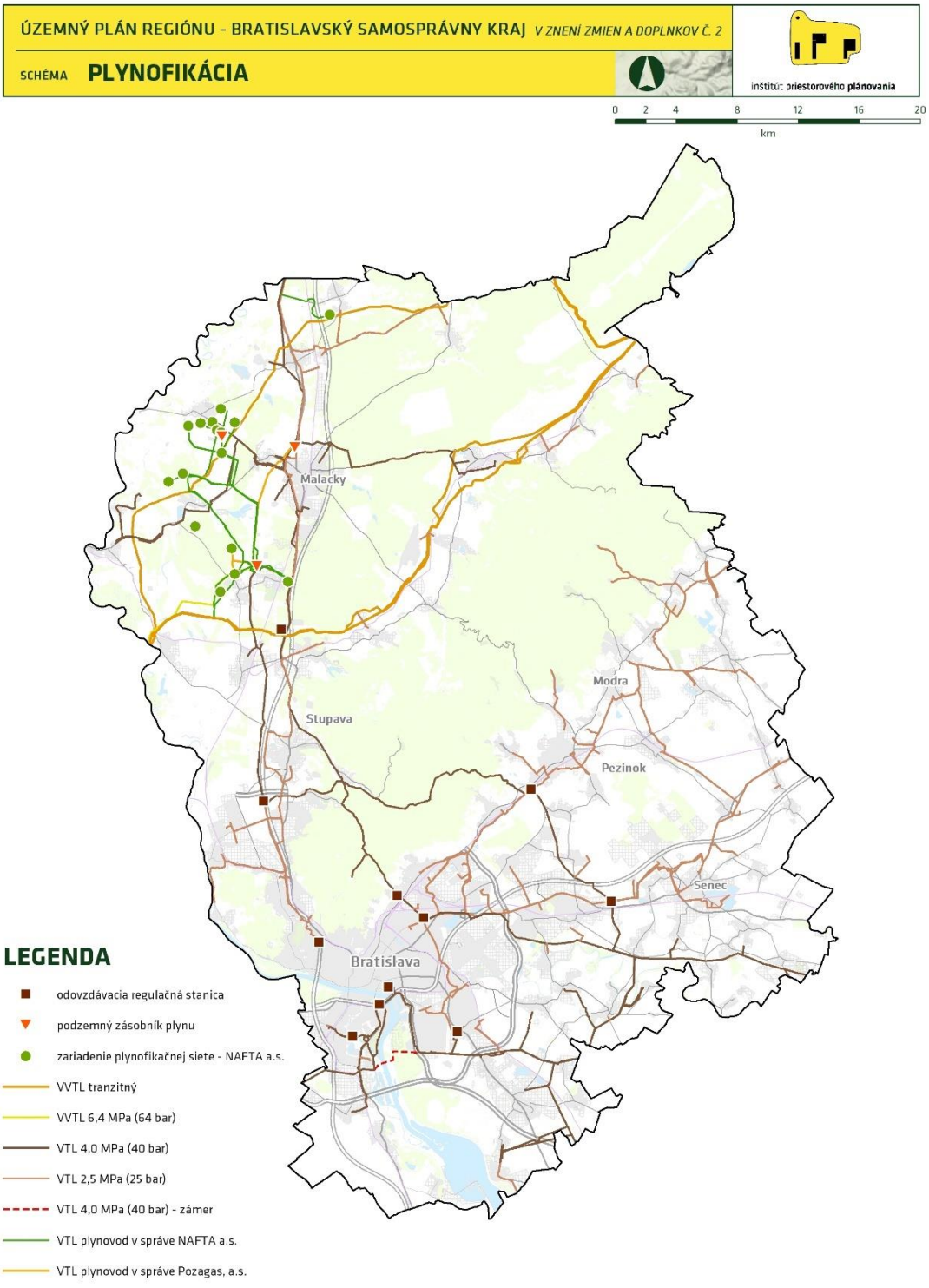
Všetky sídla a obce bratislavského VÚC sú plynofikované prostredníctvom VTL plynovodov, regulačných staníc plynu, distribučných sieti na stredotlakovej a nízkotlakovej úrovni. Sieť plynovodov poskytuje optimálne podmienky pre zásobovanie plynom jestvujúcich a navrhovaných stavieb. Systém je na regionálnej úrovni spoľahlivý a navzájom prepojený tak, aby umožňoval zásobovanie plynom aj pri prípadnej poruche na sieti.

[41] Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050.

Ako problém pri zásobovaní plynom Petržalky je nedostatočné prepojenie VTL plynovodných sieti cez rieku Dunaj. V budúcnosti sa uvažuje s prepojením plynofikačných sústav, t.j. sa uvažuje s prepojením potrubia DN 500 situovanom na juh od areálu Slovnaft, a.s. a rozvodmi plynu situovaným v extraviláne MČ Petržalka. Prepojenie uvažuje vybudovanie kolektora vedenom pod riekou Dunaj.

~~V budúcnosti je potrebné riešiť p~~Problém ostáva aj so situovaním časti trás VTL plynovodov cez zastavané územia, t.j. ich rekonštrukciou n väčšie STL profily. Podľa zákona o energetike č. 251/2012 Z. z. sú bezpečnostné pásma 20m pri vysoktlakových potrubiach do priemeru 350 mm a až 50 m pri vysokotlakových potrubiach o profiloch nad 350 mm. Územie pozdĺž týchto plynovodov v bezpečnostných pásmach je nezastaviteľné, a preto je potrebné znížiť rozsah trás VTL plynovodov cez intravilány obcí. Podľa pracovníkov SPP-distribúcia ,a.s. sa uvažuje, že sa znížia prevádzkové tlaky vo VTL plynovodoch na STL. Jedná sa o trasu VTL plynovodu za ORS Kutlíkova DN 200 a trasu prepojovacieho plynovodu DN 300 situovaného cez zastavanú časť Petržalky.

Jestvujúca sústava plynovodov má obmedzenú životnosť, v nastávajúcich rokoch je preto potrebné počítať s postupnou rekonštrukciou jednotlivých trás, hlavne náhradou oceľových potrubí za tlakové potrubia z plastov.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA PLYNOFIKÁCIA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Stupava
Modra
Pezinok
Senec
Bratislava
LEGENDA
odovzdávacia regulačná stanica
podzemný zásobník plynu
zariadenie plynofikačnej siete - NAFTA a.s.
VVTL tranzitný
VVTL 6,4 MPa (64 bar)
VTL 4,0 MPa (40 bar)
VTL 2,5 MPa (25 bar)
VTL 4,0 MPa (40 bar) - zámer
VTL plynovod v správe NAFTA a.s.
VTL plynovod v správe Pozagas, a.s.

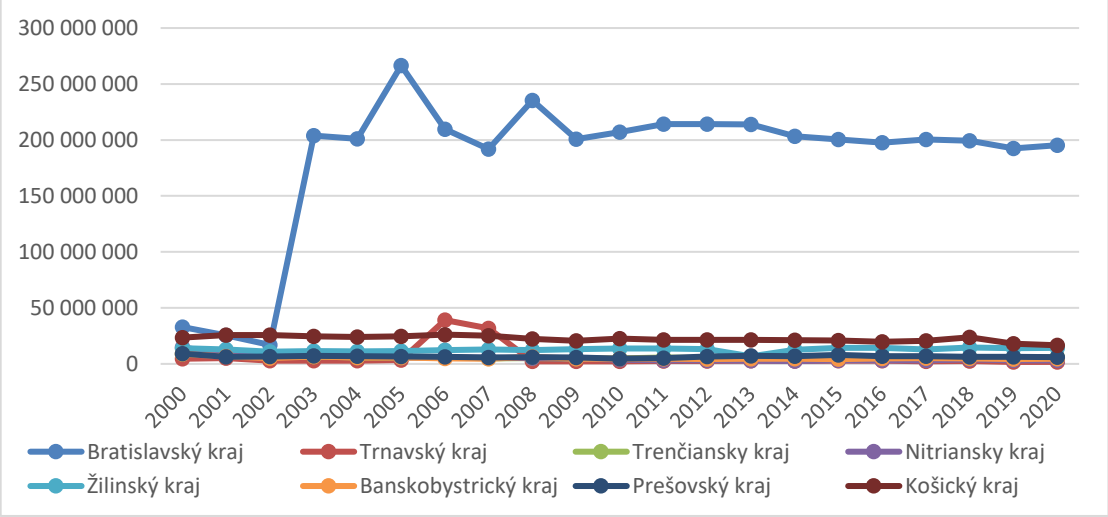
16.3. Zásobovanie teplom

16.3.1. Súčasný stav

V rámci zásobovania teplom je riešená výroba tepelnej energie pre vykurovanie, klimatizáciu objektov, prípravu teplej úžitkovej vody a na technologické účely hlavne v priemysle.

Spotreba tepla vykazuje od roku 2005 klesajúcu tendenciu. V roku 2020 spotrebovala SR celkovo 116 857 TJ tepla, na ktorej najvyšší podiel zaznamenal BSK na úrovni 28,2%. Nasledoval Košický kraj s 20,0%. V rámci územia BSK vykazuje v tomto ukazovateli dominanté postavenie okres BA II.

Spotreba tepla [GJ] samosprávnych krajov SR v rokoch 2000 z 2020:

Zdroj vstupných údajov: Databáza DATAcube Štatistického úradu

Bratislava

Spôsob zabezpečovania teplom sa delí na decentralizovaný a centralizovaný. Spôsob zásobovania teplom je závislý od hustoty zástavby, roku výstavby objektov a ich charakteru.

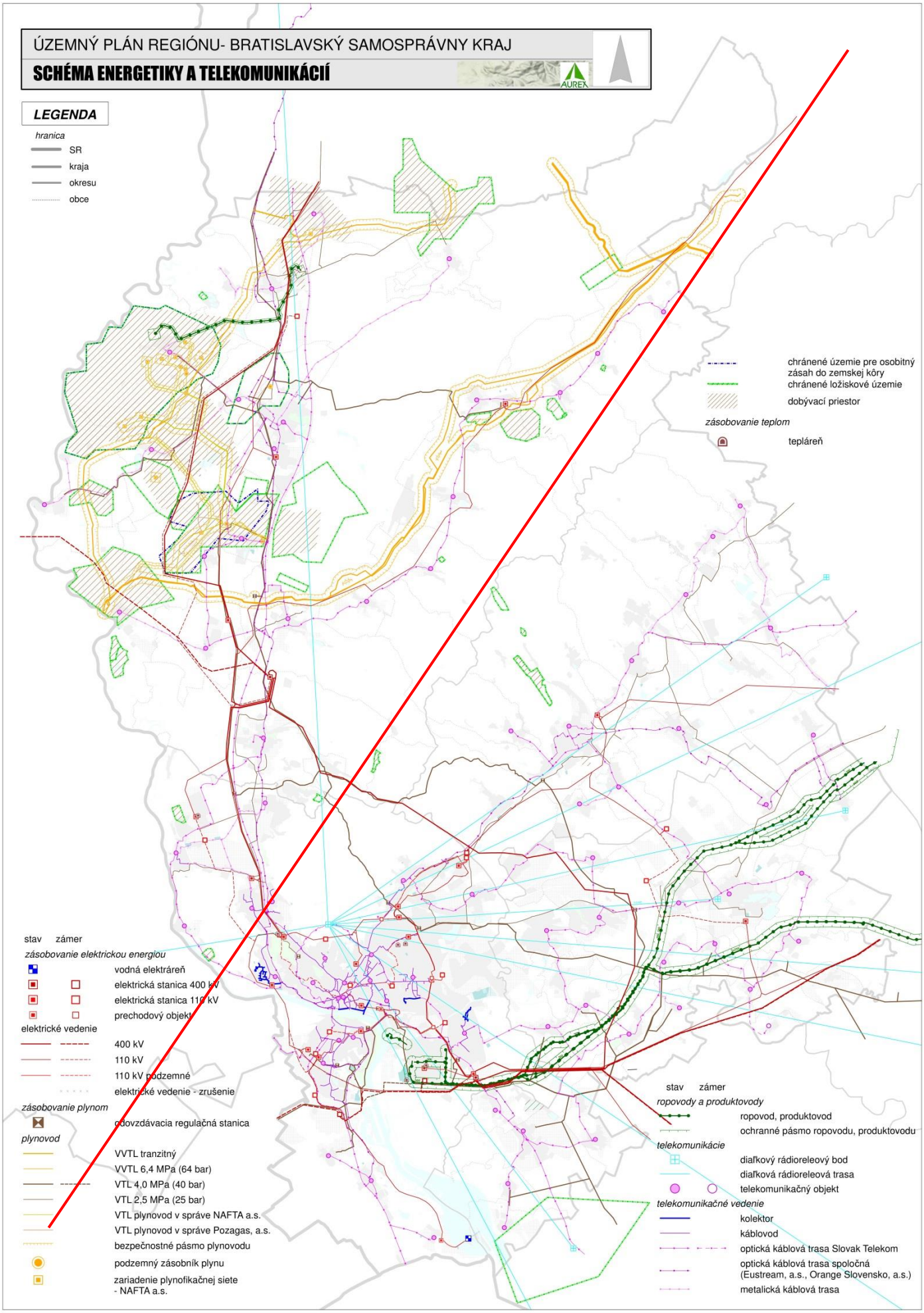
V hlavnom meste je vysoký podiel zásobovania teplom z centrálnych zdrojov. Centralizované zásobovanie pozostáva z dvoch samostatných horúcovodných sústav. Ide o sústavu Bratislava – východ a Bratislava – západ

V oblasti Bratislava – východ je zrealizovaná sústava CZT, ktorá je svojim rozsahom najväčšia v Bratislave a zásobuje objekty v piatich mestských častiach. Ako centrálne zdroje v tejto sústave pracujú Tp Bratislava II. a novší tepelný zdroj paroplynový cyklus Bratislava (PPC), kde zemný plyn sa využíva na výrobu elektrickej energie a následne tepla. Tieto zdroje sú navzájom prepojené. Celkový inštalovaný tepelný výkon je 450 MW a na PPC je inštalovaných aj 218 MW v elektrickom výkone.

Sústava Bratislava – západ je situovaná v severozápadnej časti mesta a zásobuje časť objektov situovaných v dvoch mestských častiach. Zdrojom tepla pre túto sústavu je tepláreň Bratislava – západ s inštalovaným tepelným výkonom 250 MW a turbínou na výrobu 25 MW elektrickej energie. V tomto období na CZT – západ bol napojený aj kogeneračný zdroj West, ktorý z paliva zemný plyn vyrába el. energiu a teplo, kde je inštalovaný tepelný výkon 8,0 MW. Areál je situovaný v dotyku s areálom Tp Bratislava – západ a najmä v letnom období bude významne prispievať svojim tepelným výkonom do horúcovodnej sústavy.

Postupujúca racionalizácia spotreby tepla v dôsledku zavádzania meracej a regulačnej techniky ako aj zlepšovania tepelno-izolačných vlastností sa prejavuje vo voľnej kapacite existujúcich zdrojov. Objekty mimo dosahu horúcovodných rozvodov a ostatné časti mesta sú zabezpečené teplom z decentralizovaných zdrojov domových alebo blokových kotolní, resp. využívajú etážové vykurovanie s domácimi zdrojmi. Ako palivo prevláda zemný plyn. Priemyselné areály majú vybudované vlastné zdroje tepla. K najväčším patria Slovnaft a Volkswagen.

V ostatných častiach kraja je teplofikácia objektov riešená obdobne ako v hlavnom meste. Je to zmes CZT prepojených horúcovodmi, resp. teplovodmi podľa teploty vykurovacej vody v zásobovacích systémoch a samostatných tepelných zdrojov, reprezentovanými kotolňami s palivovou základňou prevažne na baze zemného plynu. Decentralizované zdroje tepla sú umiestnené priamo vo vykurovaných objektoch resp. priemyselných areáloch.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU- BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
SCHÉMA ENERGETIKY A TELEKOMUNIKÁCIÍ
AUREX
LEGENDA
hranica
SR
kraja
okresu
obce
chránené územie pre osobitný zásah do zemskej kôry
chránené ložiskové územie
dobývací priestor
zásobovanie teplom
tepláreň
stav zámer
zásobovanie elektrickou energiou
vodná elektráreň
elektrická stanica 400 kV
elektrická stanica 110 kV
prechodový objekt
elektrické vedenie
400 kV
110 kV
110 kV podzemné
elektrické vedenie - zrušenie
zásobovanie plynom
odovzdávacia regulačná stanica
plynovod
VVTL tranzitný
VVTL 6,4 MPa (64 bar)
VTL 4,0 MPa (40 bar)
VTL 2,5 MPa (25 bar)
VTL plynovod v správe NAFTA a.s.
VTL plynovod v správe Pozagas, a.s.
bezpečnostné pásmo plynovodu
podzemný zásobník plynu
zariadenie plynofikačnej siete - NAFTA a.s.
stav zámer
ropovody a produktovody
ropovod, produktovod
ochranné pásmo ropovodu, produktovodu
telekomunikácie
diaľkový rádioreleový bod
diaľková rádioreleová trasa
telekomunikačný objekt
telekomunikačné vedenie
kolektor
káblovod
optická káblová trasa Slovak Telekom
optická káblová trasa spoločná (Eustream, a.s., Orange Slovensko, a.s.)
metalická káblová trasa

Malacky

Do sústavy CZT zásobujúcej prevažne bytovú zástavbu je napojených päť zdrojov tepla. Jedná sa o kotolňu na Partizánskej ul., na Veľkomoravskej ul., Bernolákovej ul. A Centrálnu výhrevňu Juh. Ako ďalší zdroj tepla pre bytovú zástavbu je vybudovaná kotolňa na Brnianskej ul. Zo štyrmi kotlami z toho dva na plyn a dva na drevnú štiepku. Celkový inštalovaný výkon systému CZT je 28,1 MW, z toho 49,0 % zabezpečuje zdroj na Brnianskej ul.

Z priemyselných zdrojom medzi väčšie zdroje patria kotolňa Vodohospodárskych stavieb o výkone 2,35 MW, kotolňa Tower automotive o výkone 6,9 MW a SWEEDWOOD 14,5 MW. Aj ďalšie priemyselné podniky a vybavenosť sú vykurované z lokálnych zdrojov, takmer všetky na palivo zemný plyn.

Pezinok

V meste sú dve lokálne sústavy CZT utvorené okolo Centrálnej kotolne – Juh o inštalovanom výkone 17,8 MW a kotolňa zásobujúca sídlisko Sever o výkone 5,0 MW. Obe kotolne ako palivo využívajú zemný plyn.

Senec

Lokálna sústava je okolo Centrálnej kotolne o výkone 11,6 MW a kotolňa na Baldockej ul. O výkone 6,8 MW. Obe kotolne ako palivo využívajú zemný plyn.

16.3.2. Návrh riešenia

V minulom období bol prijatý zákon č. 657/2004 Z. z. O tepelnej energetike, v ktorom je obciam uložené spracovať a schváliť „Koncepciu rozvoja obce v oblasti tepelnej energetiky“, čím sa má dosiahnuť vyššia účinnosť a využiteľnosť nových zdrojov tepla. Nové zdroje tepla treba riešiť výstavbou kogeneračných zdrojov s kombinovanou výrobou tepla a elektrickej energie – PPC (paroplynový cyklus). Toto riešenie treba uplatňovať aj pri rekonštrukcii existujúcich zdrojov tepla (teplární, kotolní, výhrevní). S prihliadnutím na hustú sieť plynárenských zariadení u menších objektov navrhujeme riešiť teplofikáciu samostatnými tepelnými zdrojmi, reprezentovanými kotolňami s palivovou základňou – zemný plyn, tiež vo väčšej miere budovať využívanie obnoviteľných zdrojov a slnka.

Do budúcna je potrebné modernizovať vybudované systémy s centralizovaným zásobovaním tepla, no v rámci realizácie nových zariadení je potrebné uprednostňovať realizáciu zariadení využívajúcich nízkouhlíkové médiá na výrobu tepla. Taktiež je vhodné podporovať budovanie kogeneračných zdrojov na výrobu elektriny a tepla tam, kde je to ekonomicky zdôvodniteľné a environmentálne akceptovateľné.

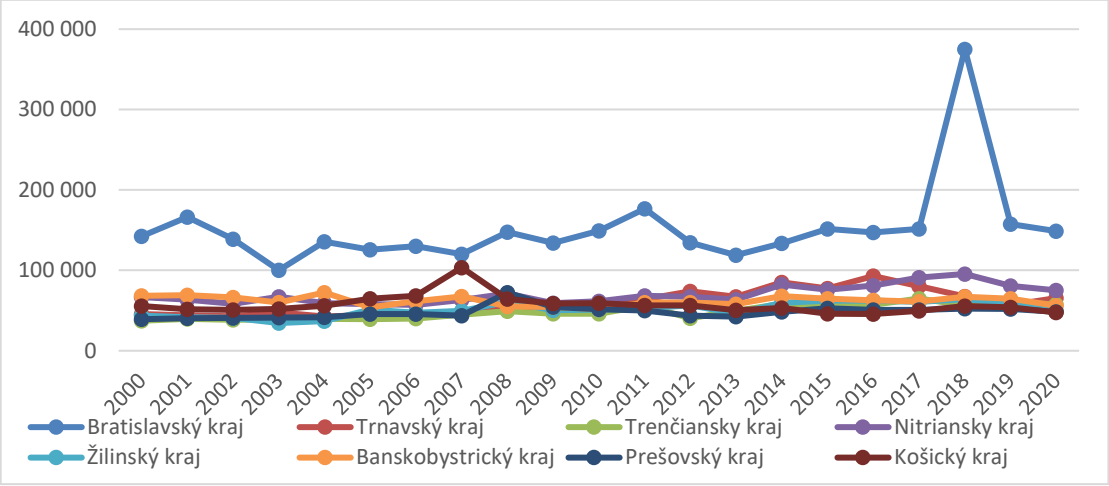
16.4. Produktovody

16.4.1. Súčasný stav

Ropný priemysel je považovaný za súčasť palivovo – energetickej základne a energetickej ekonomiky SR, na základe čoho územný plán regiónu rešpektuje a vytvára územné predpoklady pre jeho rozvoj a modernizáciu prenosových kapacít.

Bratislavský kraj vykazuje dlhodobo najvyšší podiel spotreby motorovej nafty z pomedzi všetkých krajov SR. V roku 2020 zaznamenala SR spotrebu na úrovni 499 062 t, v rámci ktorej mal BSK podiel 28,5 %. Nasledovali Nitriansky a Banskobystrický kraj totožne s cca 13,5 %. V rámci územia BSK má najvyšší podiel spotreby motorovej nafty okres BA II s 58 486 t, čo predstavuje podiel 39,4 % spotreby BSK. Nasledujú okresy BA III s 23,5 % a BA I s 14,5 %.

Spotreba motorovej nafty [t] samosprávnych krajov SR v rokoch 2000 z 2020:

Zdroj vstupných údajov: Databáza DATAcube Štatistického úradu

Na území SR reprezentujú ropný priemysel, zahŕňajúci ťažbu, prepravu a spracovanie ropy, predovšetkým spoločnosti Nafta, a.s., TRANSPETROL, a.s. a Slovnaft, a.s.. Objem ťažby ropy na území SR je vzhľadom na potreby ekonomiky marginálny, preto je hlavným zdrojom ropy Ruská federácia.

Na území kraja sa nachádza nadnárodný ropovod Družba, ktorý je na územie Slovenskej republiky vedený z Ruska cez Bielorusko a Ukrajinu až do Slovnaftu, v rámci areálu ktorého sa nachádza odovzdávacia stanica ropy. Prepravná kapacita slovenského úseku ropovodu Družba je 20 miliónov ton za rok.

Termín produktovod súhrne označuje ropovody, potrubia na dopravu produktov a medziproduktov zo spracovania ropy. V riešenom území ide hlavne o ropovod Družba DN 500 do 5,5 Mpa a DN 700 PN do 5,5 Mpa, ktorým sa dopravuje dodávka ropy z Ruskej republiky do petrochemického kombinátu Slovnaft, ktorá sa uskutočňuje ropovodom Družba. V opačnom smere zo Slovnaftu vychádzajú potrubia 2 x DN 250 a DN 300, ktorými sa dopravuje benzín smerom na stredné Slovensko. Krátkymi produktovodmi (3 ks potrubia) sa dopravujú výrobky zo Slovnaftu aj na prekladisko minerálnych olejov v Zimnom prístave. Produktovod Gajary – Veľké Leváre je využívaný na prepravu vyťaženej ropy a následnú expedíciu.

Na území kraja je lokalizovaný podzemný produktovod, ktorý kedysi slúžil na prepravu benzínu. Dnes je potrubie mimo prevádzky. Ide o produktovod vedený v úseku ORS 1 Slovnaft v Bratislave – obec Jur nad Hronom. Budovaný bol pre parametre DN 250 PN 4,6 Mpa. Účinnosť, resp. platnosť jeho ochranného pásma je otázna.

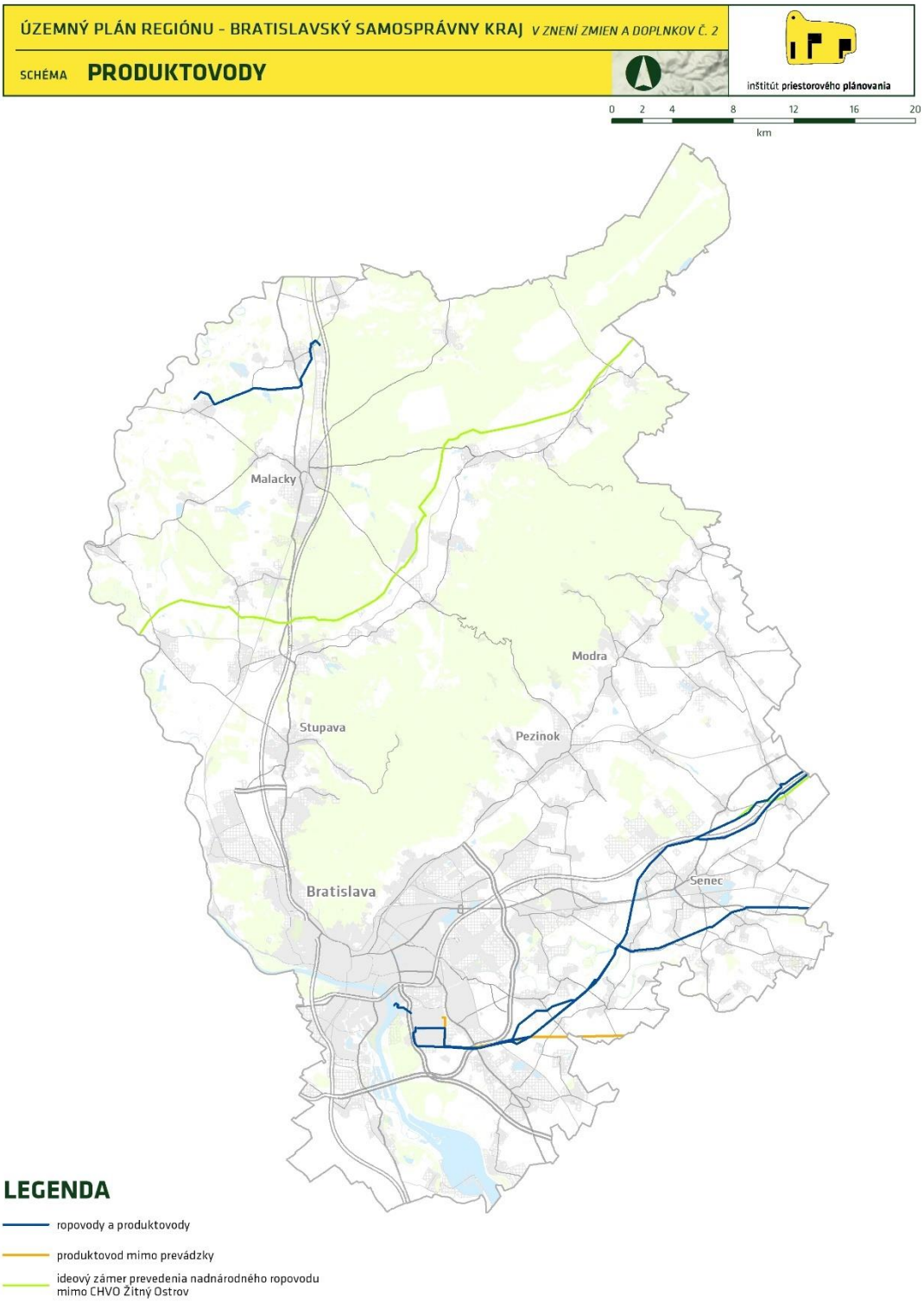
Ochranné pásmo potrubia na prepravu ropy je vymedzené zvislými plochami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 100 m po oboch stranách od osi potrubia. Ochranné pásmo produktovodu je vo vzdialenosti 300 m po oboch stranách od osi potrubia.

16.4.2. Návrh riešenia

Na území BSK sú zámery rozvoja produktovodov, pre ktoré je potrebné v samostatných procedúrach v súlade s platnými predpismi optimalizovať územné vedenie trás potrubných vedení strategických surovín (ropa, zemný plyn) v súlade s rozvojom ropného a plynárenského priemyslu s cieľom udržať a posilniť strategicky dôležité postavenie Slovenska z pohľadu medzinárodných tranzitov a obchodu v Európe.

V roku 2010 Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja prijalo k vtedy prerokúvanej navrhovanej trase ropovodu uznesenie č. č.75/2010 zo dňa 1.10.2010, v ktorom prijalo informáciu a stanovisko BSK k trase ropovodu Bratislava – Schwechat. V stanovisku sa uvádza: „Doterajšie presadzovanie výstavby ropovodu cez územie európskeho významu NATURA 2000, ktorým Žitný ostrov je, znamená podľa Bratislavského samosprávneho kraja porušenie platných legislatívnych pravidiel vlády SR a tiež obchádzanie výsledkov posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Navrhovanú trasu ropovodu Bratislavský samosprávny kraj zásadne odmieta a podľa vyjadrenia jeho predsedu urobí kraj všetko pre to, aby ropovod uvedenou trasou cez Žitný ostrov neviedol.“

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA PRODUKTOVODY
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Bratislava
Senec
LEGENDA
ropovody a produktovody
produktovod mimo prevádzky
ideový zámer prevedenia nadnárodného ropovodu mimo CHVO Žitný Ostrov

16.5. Vodné toky a vodné plochy

16.5.1. Súčasný stav

Vodné toky na území Bratislavského kraja patria z hydrologického hľadiska do troch čiastkových povodí. Toky na západ od rozvodnice, ktorá prechádza hrebeňom Malých Karpát a Devínskej Kobyly patria do čiastkového povodia rieky Moravy. Toky východne od tejto rozvodnice patria do čiastkových povodí Dunaja a Váhu. Povodie Malého Dunaja z hydrologického hľadiska patrí v prevažnej časti do povodia Váhu.

V čiastkovom povodí Moravy je hlavným tokom povodia rieka Morava s najvýznamnejším prítokmi Malina a Mláka, ktoré odvodňujú záhorskú časť Bratislavy. Do toku Mláky vejárovite zausťuje rad potokov a melioračných kanálov, z ktorých sú najdôležitejšími: Mástsky potok, Mariánsky potok, Bystrický potok, Vápenický potok, Dievčí potok, Lamačský potok, Antošov kanál, Dúbravský potok, Veľkolúcky potok a Rakyta. Povodie je zo západu ohraničené samotnou riekou Morava.

Severná hranica povodia je hranicou s Českou republikou (ČR) od obce Rohatec pozdĺž Sudoměřického potoka po hrebeňoch Bielych Karpát. Od vrchu Čupec (816 m n. m.) sa stáča po rozvodnici na juh a pokračuje k hrebeňom Malých Karpát, ktoré tvoria východnú hranicu povodia Moravy. Južnú hranicu tvorí rozvodnica medzi čiastkovým povodím Moravy a čiastkovým povodím Dunaja.

V čiastkovom povodí Dunaja je hlavným tokom rieka Dunaj. Jej najvýznamnejším ľavostranným prítokom je Vydrica. Z početných prítokov Vydrice sú v lesnom prostredí Malých Karpát najvýznamnejšími Bystrička a Uhliarka, v zastavanom prostredí Zelenohorský potok. Ďalšími prítokmi Dunaja drobné vodné toky ako sú potoky Benčík, Mokrý jarok, Čierny potok. Rusovské rameno Dunaja, po výstavbe vodného diela Gabčíkovo a pravostrannej ochrannej hrádze Dunaja bolo odrezané od dotácie vôd z Dunaja alebo priesakového kanála zdrže vodného diela. Trasa Rusoveckého ramena vedie z nášho územia na územie Maďarska kde zausťuje do Mošonského ramena a to následne do Ráby – prítoku Dunaja. Z Dunaja pri Čunove odbočuje na maďarské územie aj koryto Mošonského ramena Dunaja.

V čiastkovom povodí Malého Dunaja je hlavným tokom Malý Dunaj. Tento tok má regulovaný prietok prostredníctvom nápustných (zátvorových) objektov v mieste jeho odbočenia z hlavného toku Dunaja. Významnejšími tokmi tohto povodia sú Račiansky potok s prítokmi Gaštanový háj, Vajspeterský potok, Pieskový potok (Šenkárka), Tok na Pántoch, Račí potok, Vajnorský odpad I a II, Staromlynský potok (Jurský potok), Fanglovský potok, Fofovský potok, Limbašský potok (Myslenický potok), Pezinský potok (Saulak). Tieto toky zaúsťujú do Šúrskeho kanála a jeho prostredníctvom do Malého Dunaja.

Ďalšími významnými tokmi povodia sú Stoličný potok a Kamenný potok, ktoré odvádzajú zrážkové vody z územia Modry a následne z území obcí Šenkvice, Blatné ako aj obcí Vištuk, Báhoň, Kaplná, Igram, Čataj do toku Čierna voda, ktorá vteká do Malého Dunaja. Vajnorský potok s prítokmi Struha a Kratina ústí do Čiernej vody za hranicami mesta Bratislava, ktorá následne zausťuje do Malého Dunaja. OZ Piešťany spravujú vodné toky Gidra, Podhájsky potok a Štefanovský potok.

Toky Koziarka, Ahoj, prítok Kamzík, ako aj potoky v Ceste na Kamzík a Magurskej ulici v Bratislave, boli vplyvom rozsiahlej výstavby v 20. storočí dané do krytých profilov. Kryté profily týchto tokov križujú železničné zemné teleso v trase Bratislava hl. stanica – Trnava a následne zausťujúdo jednotnej verejnej kanalizácie v správe Bratislavskej vodárenskej spoločnosti.

16.5.2. Hraničné toky

Hraničnými tokmi s Rakúskou republikou sú rieka Dunaj a rieka Morava. Rieka Morava od ústia Dyje po ústie do Dunaja je v celej dĺžke hraničným tokom. Spoločné problémy na hraničnom toku Moravy sa sústreďujú na údržbu koryta toku za účelom zabezpečenia povodňových prietokov a čistotu vody v toku.

Dunaj je hraničným tokom s Rakúskom v úseku rkm 1880,2 (Devín) až rkm 1872,7 (Bratislava). Vzhľadom na to, že ide o medzinárodný tok európskeho významu vyskytujú sa tu všetky druhy problematiky hraničných vôd.

Regionálne väzby vodných tokov

Väzby vodných tokov bratislavského kraja v medzinárodných reláciách predstavujú vo vzťahu k Rakúsku rieky Dunaj a Morava, vo vzťahu k Maďarsku rieka Dunaj, Mošonské rameno Dunaja, pravobrežný priesakový kanál a Rusovský kanál. Koryto Dunaja reprezentuje vodnú cestu európskeho významu. Prostredníctvom prieplavného prepojenia Rýn – Mohan – Dunaj je Slovensko dopravne prepojené s európskymi štátmi v celom diapazóne od Severného po Čierne more.

Väzba na systém vodných tokov trnavského kraja je prostredníctvom tokov Morava, Malina, v západnej časti povodia. Vo východnej a južnej časti povodia je väzba na systém vodných tokov trnavského kraja prostredníctvom tokov Dunaj, Malý Dunaj, Čierna voda, Stoličný potok a Kamenný potok.

Základné parametre hlavných vodných tokov v povodí Bratislavského kraja

Vodný tok	Ukazovateľ	Hodnota	
Dunaj rkm 1868,75 (propeler)	Plocha povodia (po vodomer. Profil)	131 338,2	km^2
	Max. pozorovaný vodný stav (16.8. 2002)	991	cm
	Max. pozorovaný prietok (15. 7. 1954)	10 400	$m^3 . s^{-1}$
	Min. pozorovaný vodný stav (18. 12. 1991)	11	cm
	Min. pozorovaný prietok (28. 12. 1948)	570	$m^3 . s^{-1}$
	Priemerný dlhodobý prietok	2 044	$m^3 . s^{-1}$
	Q_{100} (SHMÚ)	11 000	$m^3 . s^{-1}$
Dunaj	Q_{1000} (SHMÚ)	13 500	$m^3 . s^{-1}$
	$Q_{10\,000}$ (SHMÚ)	15 000	$m^3 . s^{-1}$
	Dĺžka toku v Bratislave	30	km
Morava (ústie)	Plocha povodia	26 658,3	km^2
	Priemerný dlhodobý prietok	115	$m^3 . s^{-1}$
	Q_{100}	1 430	$m^3 . s^{-1}$
	Dĺžka toku v Bratislave	10,8	km
Malý Dunaj	Tok s regulovateľným prietokom	17,5 – 120	$m^3 . s^{-1}$
	Dĺžka toku v Bratislave	7,5	km
Mláka (ústie)	Plocha povodia	63,8	km^2
	Q_{1}	2,0	$m^3 . s^{-1}$
	Q_{100}	15,0	$m^3 . s^{-1}$
	Dĺžka toku v Bratislave	11,85	km
Vydrica (ústie)	Plocha povodia	32,1	km^2
	Q_{1}	3,0	$m^3 . s^{-1}$
	Q_{100}	24,0	$m^3 . s^{-1}$
	Dĺžka toku	20,4	km

16.5.3. Kvalita povrchových vôd

Hlavnými zdrojmi znečistenia povrchových vôd regiónu sú bodové zdroje znečistenia – priemyselné prevádzky. Nekontrolovateľnými zdrojmi znečistenia vôd, najmä

podzemných je tiež poľnohospodárska výroba – splach agrochemikálií, priesaky exkrementov a pod., urbanizácia – priesaky nevodotesných žúmp, priesaky zo skladovania odpadov a pod. Najväčším tokom v záujmovom území je rieka Dunaj. Kvalitu vody v Dunaji ovplyvňujú bodové zdroje – odpadové vody komunálne, z priemyslu, poľnohospodárskej činnosti ako aj znečistenie privádzané prítokmi. Kvalita vody v Dunaji na našom území závisí od kvality vody pritekajúcej na územie Slovenska z vyšších častí povodia a je negatívne ovplyvnená riekou Moravou najmä v čase poľnohospodárskej sezóny.

Vodné dielo Gabčíkovo znamená umelý zásah do hydrologického režimu Dunaja, čo nesie so sebou určité riziko zmien kvality vody. Pri zadržiavaní vody sa obyčajne vytvárajú podmienky pre zvýšenú sedimentáciu suspendovaných látok a zvýšený rozsah primárnej produkcie fytoplanktónu. V prípade vodného diela Gabčíkovo treba uviesť, že tu proti procesom eutrofizácie pôsobí krátka doba zdržania vody, nízka priehľadnosť vody a rýchlosť prúdenia. Podľa doterajších meraní sa vplyv vodného diela na kvalitu dunajskej vody a podzemnej vody výraznejšie neprejavuje. V priesakových kanáloch vodného diela Gabčíkovo vykazuje voda veľmi dobrú kvalitu.

Morava, najvýznamnejší prítok Dunaja na území kraja, je charakteristická zvýšeným obsahom ľahko rozložiteľných organických látok, zlúčenín dusíka a fosforu. Kvalita vody v Malom Dunaji zodpovedá na začiatku kvalite dunajskej vody, ktorá je ďalej ovplyvnená zaústenými zdrojmi znečisťovania. Kvalita podzemných vôd súvisí s hydrogeologickou rôznorodosťou kraja. V kvartérnej nive Moravy po obec Vysoká pri Morave sa vytvorili veľké nánosy eolických pieskov. Reprezentatívny vodný zdroj v Suchohrade vykazuje vysokú koncentráciu NO3-, SO4 a vysokú mineralizáciu. Podzemné vody v oblasti Malých Karpát sú väčšinou vhodné pre pitné účely.

Jestvujúce, rekonštruované a novonavrhované ČOV musia na vyústení vôd do recipientu spĺňať kritéria, ktoré stanovuje Nariadenie vlády SR č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

16.5.4. Ochranné pásma vodných tokov

Pri výkone správy vodných tokov a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (ochranné pásma). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie sú pri vodohospodársky významnom toku pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

16.5.5. Mesto Bratislava

16.5.5.1.Súčasný stav

Dunaj

Územím Bratislavy preteká v dĺžke 30,95 km. Z toho s Rakúskou republikou tvorí hranicu na dĺžke 7,5 km. Hrádze sa začali systematicky budovať na ľavej strane toku po roku 1850, na pravej strane až po roku 1890. Ich trasovanie sledovalo obalovú krivku ramennej sústavy, preto sa šírka inundácie pohybovala od 1,1 do 5,7 km. Pravostranné ochranné hrádze patria medzi najstaršie zachované ochranné línie na Slovensku. Do roku 1954 sa okrem bežnej údržby nevykonali žiadne podstatné zásahy do existujúcich protipovodňových línií. Až povodeň v roku 1954 poukázala na závažné nedostatky v bezpečnosti hrádzí a preto v nasledujúcom desaťročí boli hrádze a parapetné múry v Bratislave zrekonštruované. Povodeň v r. 1965 spôsobila pretrhnutie ľavostrannej ochrannej hrádze Dunaja pri obciach Čičov a Patince.

Po povodni sa pristúpilo k rekonštrukcii protipovodňových hrádzí, ktoré sa zameriavali už aj na budovanie protipriesakových opatrení (podzemné steny, tesniace koberce). V Petržalke bola v trase protipovodňovej ochrannej línie Dunaja (zemného telesa hrádze) vybudovaná podzemná tesniaca clona v dĺžke 5,5 km (úsek hrádze v trase od Starého mosta po ČOV Petržalka) a zrekonštruovaná trasa a profil Chorvátske rameno v dĺžke 5,2 km. Na začiatku Chorvátskeho ramena v km 0,00 (pri pravostrannej ochrannej hrádzi Dunaja) bola vybudovaná čerpacia stanica s kapacitou 6 $m^3.s^{-1}$, za účelom prečerpávanie vôd z ramena do Dunaja. Ochranu územia od štátnej hranice s Rakúskom po most SNP zabezpečuje nová protipovodňová ochranná hrádza Petržalka-Wolfsthal na Q_{1000}. Po povodni v roku 1965 bola uznesením vlády požadovaná ochrana mesta Bratislavy na úroveň prietoku Q_{1000}=13 000 $m^3.s^{-1}$ (podľa VÚVH 1991).

Ďalej bola vykonaná rekonštrukcia ľavostranných hrádzí pod Bratislavou v rokoch 1974-1977. V tom čase už boli jasné zámery v súvislosti s výstavbou SVD Gabčíkovo-Nagymaros a bolo zrejmé, že časť starých hrádzí nahradia hrádze zdrže VD Gabčíkovo a časť bude tvoriť sekundárnu ochranu územia.

V roku 1992 bolo uvedené do prevádzky dočasným riešením VD Gabčíkovo. Časť jeho objektov sa nachádza aj na území Bratislavy: hať v inundácii, hať na obtoku, odberný objekt do Mošonského ramena, MVE na odbernom objekte, časť zdrže Hrušov (koniec vzdutia zasahuje po rkm 1956,0-1862,5) a horné úseky pravostranného a ľavostranného priesakového kanála.

Povodeň v roku 2002 preukázala nedostatočnú protipovodňovú ochranu mesta Bratislava na ľavostrannej protipovodňovej línie Dunaja ako aj pravostrannej protipovodňovej línie rieky Dunaj čo by nespôsobilo iba zaplavenie významnej časti Bratislavy, ale následne aj podstatnej časti Žitného ostrova a Podunajskej nížiny v oblasti Malého Dunaja. Mestská časť Bratislava – Petržalka by bola zaplavená vo veľkom rozsahu, siahajúcom až na územie Rakúska a Maďarska. Nedostatočná protipovodňová ochrana bola zistená aj v úseku Gabčíkovo – Sap (ľavostranná hrádza odpadového kanála VD Gabčíkovo) z pohľadu nestability geologického podložia a veľkej filtračnej rýchlosti podzemnej vody, čo bolo dôvodom pretrhnutia hrádze Dunaja v roku 1965.

Povodne na rieke Dunaj v marci a auguste roku 2002 významne urýchlili proces realizácie prípravy a realizácie koncepcie protipovodňovej ochrany mesta Bratislavy. Po povodni v roku 2002 bol VÚVH Bratislava výpočtom stanovený povodňový prietok v Dunaji Q_{1000}= 13 500 $m^3.s^{-1}$

Kritickými miestami ochranných línií Dunaja v Bratislave boli po povodni v roku 2002 vyhodnotené nasledovné úseky:

ad.1 úsek Most Apollo – Prístavný most,

ad.2 úsek Nový most – Starý most- ľavobrežná časť,

ad.3 úsek zaústenia potoka Vydrica do rieky Dunaj,

ad.4 úsek zaústenia Čierneho potoka do Karloveského ramena,

ad.5 úsek v mestskej časti Devín – Slovanské nábrežie,

ad.6 úsek v mestskej časti Devín, rieka Morava,

ad.7 úsek kde je ohrozovaná časť Slovanského nábrežia,

ad.8 úsek mestská časť Devínska Nová Ves – časť Slovinec,

ad.9 úsek mestská časť devínska Nová Ves, rieka Morava,

ad.10 úsek Starý most – Nový most – pravobrežná časť.

V priebehu rokov 2008 – 2010 bola vykonaná rekonštrukcia uvedených kritických úsekov ľavostranných ochranných hrádzí Dunaja v Bratislave, podľa projektu „Bratislava – protipovodňová ochrana“. V rámci výstavby mosta „Apollo“ bola zrekonštruovaná časť ľavostrannej ochrannej hrádze Dunaja v trase od Prístavnej ulice po mostný objekt, ktorá je tvorená zemnou hrádzou a v krátkom úseku – od mosta po Pribinovu ulicu je ochrana zabezpečovaná mobilným hliníkovým hradením. Ochrana územia v tomto úseku je zabezpečená na prietok v Dunaji Q_{1000} = 13 500 $m^3.s^{-1}$. V rámci výstavby polyfunkčného súboru „EUROVEA“ bola investorom stavby v rokoch 2008 – 2010 vybudovaná protipovodňová ochrana tohto územia na povodňový prietok v Dunaji Q_{1000} = 13 500 m^3/s. Ďalej bola urobená rekonštruovaniu ľavostrannej protipovodňovej ochrannej línie Dunaja pred územím Obytného súboru „RIVER PARK“

Do siete vodných tokov Dunaja ďalej patria:

- ramená Dunaja (ľavostranné: za Sedláčkovým ostrovom, Karloveské, Biskupické; pravostranné: Pečnianske, Ovsišťské, Starohájske, Chorvátske, Jarovské, Rusovské a Mošonské rameno),
- priesakové kanály zdrže Čunovo: ľavostranný a pravostranný,
- záchytné priekopy a suché korytá potokov na odvádzanie prívalových dažďových vôd a vôd z topiacich sa snehov (na svahoch Malých Karpát, Sitiny a Devínskej Kobyly),
- melioračné odvodňovacie kanály (poľnohospodárska krajina), umelé prívodné a odpadové kanály (Slovnaft, napájanie Biskupického ramena).

16.5.5.2.Ochrana zastavaného územia pred prívalovými vodami z extravilánu

Zastavaná časť mesta na ľavom brehu Dunaja a Moravy leží z časti na svahoch a na úpätí Malých Karpát a Devínskej kobyly. Počas dažďových prívalov je vystavovaná negatívnym účinkom vôd, pritekajúcich z vyšších častí povodia, hlavne z pásma lesov a z pásma poľnohospodársky obrábanej pôdy (vinohrady, polia, lúky). V dôsledku antropogénnej činnosti sa znížila akumulačná a retenčná schopnosť územia v extraviláne, rozvinuli sa plošné a líniové formy vodnej erózie a došlo ku degradácii prirodzeného odvodňovacieho systému.

Územia intravilánu na úpätiach svahov sú počas prívalových dažďov zaplavované eróznymi splachmi zemín, čo spôsobuje škody na majetku občanov, na komunikáciách a na kanalizácii. Prítokom prívalových vôd z extravilánu sú najviac postihované intravilány Záhorskej Bystrice, Devínskej Novej Vsi, Devína, Dúbravky, Lamača (hlavne pod Zečákom), Karlovej Vsi (Devínska cesta), oblasť Račianskej ulice na úseku Pionierska ul. Až Krasňany a Rača.

V oblasti územia Rače, kde boli vysadené vinohrady bol súčasne na zachytávanie a následné odvádzanie prívalových vôd vybudovaný systém záchytných dažďových priekop. V ostatnom období vinohrady ustúpili bytovej výstavbe a dochádza k likvidácii vybudovaného systému záchytných dažďových priekop, ktorý mal a ďalej má svoju funkciu. Na priekopách a upravených úsekoch potokov je vybudovaný rad objektov na zmierňovanie sklonu, kinetickej energie vody a na sedimentáciu unášaných splavenín. Pred zaústením zachytených prívalových vôd z priekop do kanalizácie sú vybudované lapáky splavenín (ich prevádzkovanie je v značnej miere neuspokojivé). Na Banskom, Pieskovom a Račianskom potoku boli vybudované suché poldre a retenčné nádrže, čím sa do značnej miery znížilo riziko ohrozenia majetku obyvateľov v prípade povodňových situácií. Z pohľadu zabezpečenia ochrany zastavaného územia voči vodám z extravilánu pri prívalových zrážkach v povodí ostatných tokov na území Rače možno jestvujúci systém ochrany zastavaného územia hodnotiť ako nedobudovaný a majetkoprávne nevysporiadaný.

Morava

Územím Bratislavy preteká rieka v dĺžke 10,7 km a tvorí hranicu s Rakúskou republikou. V úseku rkm 0,00-10,70 rieka Morava nie je na záujmovom území ohrádzovaná. Úpravou rieky v tomto úseku sa dosiahol profil koryta so šírkou v dne 60 m a projektovanou hĺbkou strednej vody 25 dm. Prírodou daná konfigurácia ľavobrežného terénu toku v uvedenom úseku Moravy nevyžaduje technické opatrenia na ochranu územia pred povodňami. Výnimku tvorí iba západná časť intravilánu Devínskej Novej Vsi, kde bude potrebné zvýšiť úroveň ochrany na Q_{100} Dunaja, ktorý ovplyvňuje hladinu v Morave a v jej prítokoch (napr. potok Mláka).

Malý Dunaj

Tok je ramenom Dunaja, ktorý sa rozvetvuje v rkm 1865,430 ako pozostatok jeho pôvodnej vnútrozemskej delty. Pôvodne meandrujúci tok bol v rokoch 1958-1966 upravený. Prietoky Malého Dunaja sú ovládané vtokovým objektom, doplneným v roku 1975 o nový vtokový (resp. zátvorným) objekt vybudovaný v trase novej ochrannej hrádze okolo prístavného bazénu. V súčasnosti oba objekty vzájomne zabezpečujú protipovodňovú ochranu pred veľkými vodami v Dunaji. Na novom vtokovom objekte je vybudovaná malá vodná elektráreň. Koryto Malého Dunaja je v záujmovom území upravené, zarezané do terénu a z časti ohradzované.

Vydrica

Ako tok regionálneho významu odvodňuje územie južného výbežku Malých Karpát a ústi krytým profilom nad mostom Lafranconi do Dunaja (rkm 1871,400). V hornom, zalesnenom úseku v CHKO Malé Karpaty (rkm 3,316-16,400) tečie potok v prirodzenom koryte. Plocha povodia je 32,06 km2. V intraviláne mesta Bratislavy v trase cez Mlynskú dolinu (rkm 0,000-3,316), je tok Vydrice prevažne upravený, okrem úseku v zoologickej záhrade. V rámci uvedenej trasy potok v troch úsekoch tečie v krytom profile (križovanie s Lamačskou cestou – 350 m, úsek pod bývalou MVE Staré Grunty – 250 m a výustný úsek pri Botanickej záhrade – 330 m). Výstavbou tunela „Sitiny“ došlo k preložke trasy a úprave profilu koryta potoka Vydrica v Mlynskej doline.

Mláka

Potok odvodňuje západné svahy Malých Karpát a časť extravilánu Bratislavy nad masívom Devínskej Kobyly. Tok dĺžky 11,850 km začína rozvetvením na rozdeľovacom objekte Stupavského potoka v Stupave a končí zaústením do Moravy nad Devínskom Novou Vsou (rkm 4,400 Moravy), pričom v záujmovom území leží úsek rkm 0,000-7,100. Tok je upravený od rkm 0,678 po 8,200. Kapacita koryta je 13,0 $m^3.s^{-1}$, čo zodpovedá prietoku Q_{100} ročnej vody.

Račiansky potok

Račiansky potok pramení v Malých Karpatoch pod Krásnym vrchom. Na hornom úseku tok tečie v lese, je neupravený a má charakter bystrinného toku. Poniže hraníc lesa tok preteká vinohradmi, je upravený a trasa napriamená. Pri prechode trasy potoka z vinohradov do intravilánu Krásňan je na ňom vybudovaná sedimentačná nádrž na zachytávanie splavenín a splavenín. Pri Kadnárovej ulici začína kruhový krytý profil DN 1500 mm, ktorá má dĺžku 323 m a prechádza cez športový areál Lokomotívy Rača. Za futbalovým ihriskom v uvedenom areáli je trasa toku znova vedená v otvorenom profile. Trasa toku križuje krytým profilom Račiansku ulici, v krytom profile je trasa vedená popri polygrafickej strednej školy. Za železničnou traťou sa trasa toku stáča doľava a preteká záhradkárskou oblasťou. Na úseku popri sídlisku pri Šajbách je tok vedený v krytom profile na dĺžke cca 230 m. V dolnej časti toku (rkm 0,000-1,600) od Rybničnej ulice je koryto toku ohradzované. Dĺžka toku je 9,100 km. Do Račianskeho potoka sú zaústené všetky toky, ktoré pritekajú z územia

malých Karpát nad Račou. Nad križovaním potoka s Peknou cestou je vybudovaný suchý polder. Problémovými úsekmi Račianského potoka z hľadiska odvedenia povodňových prietokov je poddimenzovaný krytý profil koryta Račianskeho potoka, ktorého trasa je vedená cez športový areál Lokomotívy Rača na Kadnárovej a poddimenzovaný úsek krytého profilu toku Pri Šajbách.

Pieskový potok

Tok pramení pod vrchom Piesky v Malých Karpatoch. V hornom úseku je čiastočne upravený a sleduje trasu spevnenej cesty na Biely kríž. V hornej časti toku v lese v mieste zaústenia bezmenného toku z doliny Červený kríž je vybudovaný suchý polder. Po opustení lesa vteká Pieskový potok do intravilánu Rače popri Potočnej ulici. Na rozhraní lesa a intravilánu je vybudovaná nová sedimentačná nádrž – lapač splavenín. Nad križovatkou ulíc Olšava a Pri vinohradoch je na Pieskovom potoku vybudovaný ďalší väčší lapač splavenín. Ďalšia menšia sedimentačná nádrž je situovaná na toku na ulici Pri vinohradoch č. 21. Zakrytý úsek Pieskového potoka vedie od ulice Pri vinohradoch na Námestie hrdinov a ďalej pod Detvianskou ulicou až za križovatku ulíc Detvianska, Púchovská, Trávna a Žitná. Tento úsek krytého profilu má dĺžku 775 m. Jeho priečna profil sa v trase mení. V centrálnej časti Rače je na tok napojený krytý profil Banského potoka, ktorého trasa vedie v Alstrovej ulici.. Dĺžka toku je cca 4,9 km. Povodňový prietok v Pieskovom potoku Q_{100} = 4,4 $m^3.s^{-1}$. Krytý profil Pieskového potoka v intraviláne MČ Bratislava-Rača – je kapacitne poddimenzovaný a cez profil sú v niektorých úsekoch trasy na Detvianskej ulici vedené inžinierske siete, ktoré tvoria prekážku pre priechod povodňových prietokov. V čase povodňových prietokov vzniká v profile tlakové prúdenie a spätné vzdutie.

Odpad Gaštanový hájik

Tok bol vybudovaný za účelom odvedenia zrážkových vôd z bezodtokového územia, ktoré vzniklo vybudovaním priemyselných zón. Tok odvádza zrážkové vody z realizovaných obytných zón nad Račianskou ulicou (napr. OS Slanec, atď.). Tok je upravený, napriamený a po prívalových zrážkach býva zanesený eróznymi splachmi. Prietok v Gaštanovom hájiku na začiatku toku pri železničnej stanici Q_{100} = 5,0 $m^3.s^{-1}$ a v ústí do Račianskeho potoka Q_{100}= 6,0 $m^3. s^{-1}$. Dĺžka toku je cca 2,18 km a plocha povodia 6,1 km^2. Odpad Gaštanový hájik je poddimenzovaný z hľadiska možnosti odvádzania zrážkových z novonavrhovaných lokalít na zástavbu. Tok je zaústený do Račianskeho potoka.

Stupavský potok

Stupavský potok pramení v lokalite Pod Gašperské v Malých Karpatoch. Potok nemá zaručený v priebehu roka stály prietok. Koryto potoka bolo vytvorené prívalovými vodami pritekajúcimi z lesa a z vinohradov. Počas mimoriadnych prívalových zrážkach v jeho povodí nadobúda prietok na krátky čas pomerne vysoké hodnoty. Do sedimentačnej nádrže na hornom konci Stupavskej ulici ústi samotný potok a dva zberné rigoly z vinohradov. Počas výstavby rodinných domov v hornej časti Stupavskej ulici v 2. polovici 90 rokov XX. Storočia bola investormi prakticky zlikvidovaná nová úprava koryta potoka. Miesto neho je pozdĺž ulice vedľa komunikácie vytvorený rigol rozmerov 0,1 x 0,2 m, ktorý kapacitne je poddimenzovaný. Počas intenzívnejších zrážok potečie významné množstvo vôd voľne po celej šírke vozovky. Náprava nevyhovujúceho stavu je možná iba komplexným riešením, ktoré by okrem zahŕňalo okrem hydrologických a hydrotechnických otázok aj problematiku rekonštrukcie komunikácie. Poniže križovatky Stupavskej ulice s ulicou Pri kolíske je situovaná druhá sedimentačná nádrž. Od nej trasa potoka vedie cez záhrady na úseku cca 245 m otvoreným profilom. Na konci záhrad cca 6 m od Alstrovej ulici tok vteká do krytého profilu. Ďalej trasa potoka vedie v Alstrovej ulici až po sútok s Banským potokom.

Banský potok

Potok pramení v Malých Karpatoch pod Veľkou Baňou. V hornej časti tok nie je upravený a má bystrinný charakter. V lese v Knižkovej doline cca 800 m nad amfiteátrom je vybudovaný suchý polder. V miestach nad parkoviskom povyše amfiteátra v Knižkovej doline tok bol zaskružený a tečie v krytom profile DN 800. Tento úsek je dlhý cca 509 m. Od sútoku Banského potoka so Stupavským potokom trasa toku je vedená po zaústenie do Pieskového potoka pod Alstrovou ulicou v krytom profile DN 1000. Tento úsek je dlhý cca 271 m. Krytý profil potoka je z hľadiska odvádzania prívalových vôd poddimenzovaný.

Chorvátske rameno

Chorvátske rameno bolo upravené v trase bývalého mŕtveho Chorvátskeho ramena Dunaja v súvislosti s ochranou Petržalky proti vysokým hladinám podzemných vôd. Základnou funkciou Chorvátskeho ramena je pri dlhodobo vysokých vodných stavoch na Dunaji a z toho dôvodu vysokých hladinách podzemných vôd odvádzať infiltrované podzemné vody v koryte ramena cez rameno a čerpaciu stanicu Petržalka do Dunaja. Ďalšia dnešná funkcia ramena je estetická a ekologická. Na Chorvátskom ramene sú od čerpacej stanice Petržalka po začiatok ramena (Einsteinovej ulici) situované tri hate, ktoré delia rameno na 4 časti. Segmentové hate sú situované v nasledovných rkm 1,739; 3,600 a 4,570. Hladiny v týchto zdržiach sú kaskádovite udržované. Zachytené infiltrované podzemné vody sa odvádzajú čerpacou stanicou Petržalka situovanou v rkm 0,000 ramena do Jaroveckého ramena, ktoré ústi do Dunaja v rkm 1862,7. Do Chorvátskeho ramena sú v čase vysokých vodných stavov v Dunaji a tým aj vysokých hladín podzemných vôd odvádzané vody zo studňového radu stavebného objektu SO 537 00 Ochrana diaľnice proti vysokým hladinám podzemných vôd, stavby „Diaľnica D 61 Bratislava, Viedenská cesta – Prístavný most“, cez výtlačné potrubie ústiace do Chorvátskeho ramena čerpane podzemné vody.

ČS Petržalka

V ČS Petržalka sú inštalované tri elektrické čerpacie agregáty s kapacitou $3x2,0 m^3.s^{-1}$. Od minimálnej hladiny v dolnej zdrži (130,30 m n. m.) po hladinu na kóte 130,50 m n. m. sa prietok z ramena odvádzal do Dunaja násoskou. Čerpadlá sa aktivizujú po stúpnutí hladiny pred ČS nad kótu 130,50 m n. m. Maximálna hladina v tejto zdrži je 131,50 m n.m. Bpv. A minimálna 130,3 m n.m. Bpv. Čerpanie vody prebieha v súlade s manipulačný poriadkom. Za účelom zavodnenia horného úseku pravostranného priesakového kanála zdrže Hrušov bola vybudovaná na Chorvátskom ramene čerpacia stanica s regulovaným odberom povrchových vôd. Cez čerpaciu stanicu a vybudované potrubie ústiace do pravostranného priesakového kanála sa dopravuje voda z Chorvátskeho ramena. Čerpanie vody prebieha v súlade s manipulačný poriadkom.

Priesakové kanály

Vybudované sú pozdĺž hrádzových línií Hrušovskej zdrže s cieľom udržiavať hladinu podzemnej vody na požadovanej úrovni. Ľavostranný priesakový kanál je dlhý 22,609 km, z toho na územie Bratislavy zasahuje jeho horný úsek v dĺžke 5,606 km (rkm 17,00-22,606). Z celkového počtu osem vzdúvacích objektov je na tomto úseku kanála vybudovaný jeden v rkm 19,780. Pravostranný priesakový kanál zdrže je dlhý 11,410 km a v rkm 0,000 prechádza sledujúc pôvodnú ochrannú líniu zdrže na územie Maďarskej republiky. Vzdúvacie objekty v rkm 2,352; 4,600 a 7,988 musia byť počas povodní uzavreté, aby sa znížilo množstvo vody transportované na maďarské územie a aby sa zvýšením hladiny v kanáli vytvoril protitlak k vonkajšej hladine.

16.5.5.3.Regulačné objekty na tokoch

Dunaj

Všetky regulačné objekty a zariadenia nachádzajúce sa v záujmovom území sú súčasťou VD Gabčíkovo: odberný objekt do Mošonského ramena – rkm 1851,750, hať v inundácii – rkm 1851,750, polder – rkm 1856,0 – 1862,5.

Odberný objekt do Mošonského ramena je vybudovaný na pravej strane Dunaja v inundovanom území v línii hate Čunovo. Je riešený ako malá vodná elektráreň s jalovým obtokom. Obtok tvoria dve potrubia DN 1 400 mm na kóte 122,40 m B.p.v. MVE je vybavená dvomi priamo prietočnými turbínami s celkovou hltnosťou 2x10 $m^3. s^{-1}$. Vo vegetačnom období sa cez objekt zavodňuje Mošonské rameno prietokom 20,0 $m^3. s^{-1}$, mimo vegetačného obdobia 10,0 $m^3. s^{-1}$.

Hať v inundácii je vybudovaná na pravej strane Dunaja v blízkosti obce Čunovo. Jej účelom je odvádzať vodu počas povodňových prietokov spolu s prívodným kanálom a haťou na obtoku. Hať má celkom 20 polí, každé šírky 24,0 m, ktoré sú hradené segmentami s rozmermi 24,0x3,6 m. Prepadová hrana hate má kótu 128,0 m B.p.v. Vývarom sú vybavené len prvé štyri haťové polia, ostatných 16 má iba spevnené podhatie. Hať sa aktivuje v závislosti od hladiny v zdrži, počtu strojov VE v prevádzke a prietoku na riadiacom vodočte v profile Bratislava – Devín.

Polder na pravej strane zdrže rieši ochranu okolitých lesných spoločenstiev do prietoku v Dunaji 4 000 $m^3. s^{-1}$. Manipuláciu zabezpečujú dva objekty umiestnené na spodnom konci poldra v blízkosti rkm 1856,0.

16.5.5.4.Prevody vody

Dunaj – Váh

Prietoky v koryte Malého Dunaja sú ovládané regulačnými objektmi (starý vtokový objekt, nový vtokový objekt, hať Nová Dedinka, hať Čierna Voda, hať Veľké Blahovo), z toho prvé dva sa nachádzajú v záujmovom území. Starý vtokový objekt je umiestnený v rkm 126,639 Malého Dunaja vo vzdialenosti 274 m od brehu Dunaja vo vjazde do Nového bazénu prístavu Bratislava. Je zaviazaný do bývalej ľavostrannej ochrannej hrádze Dunaja (rkm 1865,430 Dunaja), ktorá je v súčasnosti prerušená spomínaným vjazdom do bazénu. V železobetónovej stene je nad dnom vtokový otvor s rozmermi 12,5x3,0 m hradený segmentovým uzáverom. Kóta prahu je 125,44 m B.p.v. Kóta koruny premostenia objektu je 138,10 m B.p.v. Prietočná kapacita objektu závisí od úrovne hladín nad a pod objektom.

Nový vtokový objekt

Umiestnený je v koryte Malého Dunaja vo vzdialenosti 912 m od brehu Dunaja v rkm 126,127 v línii novej ľavostrannej ochrannej hrádze Dunaja. V hradiacej stene železobetónového monobloku sú nad dnom tri vtokové otvory široké 5,0 m a vysoké 3,5 m. Kóta prahu je 125,00 m nám. B.p.v. Vtokové otvory sú hradené segmentmi. Prietočná kapacita objektu je uvažovaná s vylúčením vplyvu starého vtokového objektu. Prietoky v Malom Dunaji vo veľkej miere závisia od úrovne hladiny v Dunaji. Po uvedení VD Gabčíkovo do dočasnej prevádzky sa možnosti odberu vody z Dunaja výrazne zlepšili. Pri vzdutí hladiny na hati v Čunove na kótu napr. 130,00 m nám. B.p.v. bude hladina pred starým vtokovým objektom na kóte 130,25 m nám., čo umožní odber do Malého Dunaja približne 70,0 $m^3. s^{-1}$. V prípade, že táto hladina bude dosiahnutá pred novým vtokovým objektom, prietok cez objekt bude cca 85,0 $m^3. s^{-1}$. Režimy regulácie sú rozdielne vo vegetačnom (11.3.-31.10.) a mimo vegetačnom období. V mimo vegetačnom období je do Malého Dunaja odoberané cca 20-35 $m^3.s^{-1}$ z ohľadom na nevyhnutnosť riedenia odpadových vôd vypúšťaných do tohto recipientu bratislavskou aglomeráciou. Absolútne minimálne množstvo odoberanej vody nesmie klesnúť pod 10,0 $m^3. s^{-1}$.

16.5.5.5.Nádrže

Zdrž Hrušov

Zdrž, z ktorej veľká časť rozlohy leží na území Bratislavy, vznikla ohradzovaním a prehradením koryta Dunaja pri Čunove v rkm 1851,750 a tvorí významnú súčasť VD Gabčíkovo, ktorého účelom je: zabezpečenie protipovodňovej ochrany, zabezpečenie predpísaných odberov vody, zabezpečenie medzinárodnej plavby po Dunaji, využívanie vodnej elektrárne Gabčíkovo vo vynútenej prevádzke a manipulácia pri zimnom režime. Objem zdrže pri maximálnej vzdutej hladine (131,10 m B.p.v.) je 111,0 mil.m^3, celkový objem zdrže vrátane prívodného kanála je 196,0 mil.m^3. Objem zdrže pri minimálnej vzdutej hladine (130,10 m B.p.v.) je 84,0 mil.m^3 a celkový vrátane prívodného kanála 161,0 mil.m^3. Hať pri Čunove spolu s objektmi na vodnom stupni Gabčíkovo zabezpečujú reguláciu prietokov v Dunaji.

Malá vodná nádrž Vajspeter vznikla v roku 1974 prehradením Vajspeterského potoka na hranici lesa nad vinohradmi v katastrálnom území MČ Rača. Plocha povodia nad nádržou je 1,08 km^2. Prakticky celý prítok do nádrže sa využíva na závlahu viníc RD Rača. Do toku pod priehradným profilom sa nevypúšťa žiadny prietok, pretekajú ním iba vody presiaknuté cez priehradné teleso.

V riešenom území sa uvažuje jedna veľká vodná nádrž Wolfsthal na Dunaji, ktorá je zaradená do kategórie „B“ územnej ochrany.

16.5.5.6.Návrh riešenia

V území mesta Bratislava je potrebné na tokoch vykonať tieto úpravy :

Dunaj

V zdrži Hrušov vodného diela Gabčíkovo zabezpečovať po povodňových prietokoch pravidelné merania priečnych profilov dna zdrže Hrušov VD Gabčíkovo, ako aj priečnych profilov dna koryta Dunaja v trase po vodočet Devín (t.j. morfológia koryta toku) a vykonávať periodické vyhodnotenia vo vzťahu k ochranným hrádzam Dunaja. Riešiť systémovo odťaženie nánosov (sedimentov) zo zdrže Hrušov vodného diela Gabčíkovo.

Morava

Prietokové pomery vo výustnom úseku rieky Moravy sú závislé hlavne od vodných stavov na Dunaji. Z toho dôvodu je pre protipovodňové opatrenia na tomto úseku Moravy smerodajná úroveň hladín veľkých vôd v Dunaji. V MČ Devínska Nová Ves bola zrealizovaná v rámci stavby „Bratislava – protipovodňová ochrana“ výstavba hrádze na ochranu nižšie položených západných častí sídla pri zaústení potoka Mláka do Moravy. Ochranu územia je navrhnutá na Q_{100} Dunaja, t.j. na kótu 143,50 m n. m.

Mláka

Potok Mláka navrhujeme ohradzovať obojstranne v rkm 0,912-1,220 a na ľavom brehu v úsekoch rkm 0,680-0,906 a 1,952-1,465. Za účelom rozvoja lokality Lamačská brána ako aj ďalšieho územia okolo toku Mláka zabezpečiť spolu s investormi stavieb vybudovanie poldra ako vyvolanú investíciu na ochranu územia pre prívalovými zrážkami.

Račiansky potok

V dôsledku nadmerného zanášania koryta toku vplyvom konštrukčných závad pri realizácii križovania inžinierskych sietí a čiastočne aj nedôslednosťou údržby nedosahuje tok projektovanú kapacitu. Navrhujeme prečistenie zanesených úsekov toku, čím sa zväčší kapacita koryta a odstrániť poddimenzované úseky toku zväčšením krytého profilu, resp. otvorením krytých profilov. Vyššie uvedené

problémové úseky Račianského potoka z hľadiska odvedenia povodňových prietokov – poddimenzovanosť krytých profilov koryta Račianskeho potoka cez športový areál Lokomotívy Rača na Kadnárovej a poddimenzovaný úsek krytého profilu toku Pri Šajbách bude nutné riešiť zväčšením jestvujúcich profilov, resp. otvorením krytých profilov a vybudovaním otvorených profilov náležitej kapacite.

Pieskový potok

Odvedenie prívalových vôd z povodia Pieskového potoka je po vybudovaní suchého poldra bezpečnejšie, nakoľko v priestore suchého poldra dôjde k zachyteniu prívalovej zrážky a sploštеniu povodňovej vlny, čím je zabezpečené lepšie prevedenie povodňových prietokov jestvujúcim krytým profilom potoka v Detvianskej ulici. Napriek tomu je z krytého profilu žiaduce odstrániť inžinierske siete. Celkovú ochranu intravilánu mestskej časti Bratislavy – Rača proti prívalovým vodám z Malých Karpát treba riešiť komplexne, t.j. vrátane obnovenia funkcie záchytných dažďových priekop s lapačmi splavenín, a ďalšími technickými opatreniami na tokoch v riešenom území s cieľom čo možno najväčšieho zadržania prívalovej zrážky a sploštenia povodňovej vlny..

Banský potok

Odvedenie prívalových vôd z povodia Banského potoka bolo zlepšené po vybudovaní suchého poldra, kde zachytením prívalovej zrážky a sploštením povodňovej vlny v jeho priestore bolo zabezpečené bezpečné odvádzanie vôd Pieskového potoka cez krytý profil v dolnej časti toku.

Gaštanový hájik

Rozvoj územia Bratislava – Vinohrady a tým aj odvedenie prívalových vôd z tohto územia je nutné riešiť na úrovni investičnej aktivity v území zo strany investorov – výstavba dažďových retenčných nádrží v lokalite, vybudovanie dažďovej kanalizácie v území a regulované vypúšťanie dažďových vôd do toku Gaštanová hájik. Odvedenie prívalových vôd z územia lokality Bratislavy-Vinohrady navrhovanom na výstavbu, bude možné až po navrhnutých technických úpravách v území (ich zregulovaní). Prečistenie toku Gaštanový hájik je nutné zabezpečiť na úrovni správcu toku, aby mal požadované parametre na odvedenie dažďových prívalových vôd.

Vajnorský potok

- Vykonať rekonštrukciu Vajnorského potoka v rkm 2,412 – 2,500
- Zabezpečiť prečistenie potoka v úseku od sútoku s tokom Struha po zhybku Vajnorského potoka so Šúrskym kanálom.

Rusovský kanál - pripraviť a realizovať revitalizáciu kanála Rusovce – Čunovo

Odvádzanie vnútorných vôd

Z hľadiska odvádzania vnútorných vôd možno územie Bratislavy rozdeliť na tri oblasti:

- prvá oblasť zahŕňa mestskú časť Petržalka, kde bol vybudovaný odvodňovací kanál Chorvátske rameno s ČS Petržalka,
- druhou oblasťou je južná časť teritória Bratislavy ležiaca pri zdrži VD Gabčíkovo, kde sa nachádza Rusovský kanál a ľavostranný a pravostranný priesakový kanál Hrušovskej zdrže. Pri odvádzaní vnútorných vôd z tejto oblasti nedochádza k väčším ťažkostiam,
- treťou oblasťou je lokalita Krasňany a Rača – doriešiť na úrovni mesta Bratislavy správcovstvo a funkčnosť záchytných dažďových priekop zabezpečujúcich odvádzanie dažďových vôd z územia Slanec, lokality Rizling, atď.

16.5.6. Okres Malacky

16.5.6.1.Súčasný stav

Charakteristické hydrologické údaje

V riešenom okrese najväčším tokom je Morava. Ďalšími významnými tokmi sú Rudava, Malina, Lakšársky potok, Porec a Stupavský potok.

Morava

Tok je v celom úseku okresu hraničným tokom s Rakúskou republikou. Okresom preteká v dĺžke 47,5 km, t.j. od rkm 10,7 po rkm 58,200. V celom úseku je vybudovaná úprava koryta a tok je ohrádzovaný.

Rudava

Tok preteká okresom od ústia do Moravy po rkm 31,5. Ďalší úsek je od rkm 37,75 po rkm 44,5. Sústavne je upravený od zaústenia po rkm 9,9 a spätne ohradzovaný na dĺžke 6,0 km.

Lakšársky potok

Tok preteká okresom od ústia do Rudavy po rkm 5,7. V celom úseku je upravený a ohrádzovaný.

Porec

Je prítok Lakšárskeho potoka a v celej dĺžke sa nachádza v riešenom okrese. Upravený je v dĺžke 7,0 km a ohradzovaný na dĺžke 620 m.

Malina

Tok v celej dĺžke preteká okresom, upravený je od zaústenia do Moravy (od rkm 0,94) po rkm 30,0, t.j. v dĺžke 29,7 km. Ohradzovaná je po rkm 22,4.

Stupavský potok

V celej dĺžke preteká okresom. Upravený je od zaústenia do Maliny po rkm 1,05 a v úseku cez Stupavu. Vo výustnom úseku je ohradzovaný.

16.5.6.2.Odvádzanie vnútorných vôd

Hlavným recipientom pre odvádzanie vnútorných zo záujmového územia je rieka Morava, ktorá má charakter rovinnej rieky s malými sklonovými pomermi a tým aj malými rýchlosťami. Tok rieky Morava je zregulovaný a ohradzovaný od ústia Maliny v celom úseku okresu. Väčšie ľavostranné prítoky pretekajúce údolnou nivou Moravy sú spätne ohradzované, čo umožňuje gravitačný odtok z vyššieho položeného územia a Malých Karpát. Ostatné menšie toky ústia do údolnej nivy a spolu s priesakovými vodami a atmosférickými zrážkami spadnutými v záujmovom území spôsobujú tvorbu vnútorných vôd. Pri vyšších vodných stavoch Moravy nie je možné vnútorné vody gravitačne odvádzať do jej toku. Ich prečerpávanie zabezpečujú štyri odvodňovacie sústavy (OS) s čerpacími stanicami (ČS): Zohor-Rudava (ČS Zohor), Rudava-Myjava (ČS Malé Leváre), Brodské (ČS Brodské), Holíč-Skalica (ČS Kopčany). V súčasnosti je v rekonštrukcii ČS Kopčany.

V súvislosti s uvažovanou výstavbou Vodného diela Bratislava-Wolfsthal existuje zámer ohrádzovania ľavého brehu Moravy v úseku od Devína až po Devínske Jazero a vybudovanie novej ochrannej hrádze od Devínskeho Jazera po Vysokú na Morave.

16.5.6.3.Regulačné objekty na tokoch

Hate a prevody vody

Rudava

V km 32,820 – odberný objekt bol vybudovaný v rámci úpravy Rudavy v úseku Plavecký Peter-Studienka. Účelom bolo umožniť odber vody z upravenej Rudavy na oživenie starého koryta Rudavy.

Km 10,798 – rozdeľovací objekt, účelom objektu je zabezpečovať odber vody z Rudavy do Veľkolevárskeho náhonu v maximálnom množstve Q_{max}=3,0 $m^3.s^{-1}$.

Malina

V km 28,670 – hať kombinovaná so stupňom výšky H=1,10 m zabezpečuje odber vody pre priemysel a kúpalisko. Kapacita priepadu je 21 $m^3.s^{-1}$.

km 24,621 – pohyblivá hať Jakubov slúži na zásobovanie Jakubovských rybníkov vodou s kapacitou Q=26 $m^3.s^{-1}$. Objekt je vybavený dvoma stavidlami so šírkou 3,0 m.

Stupavský potok

V rkm 6,0 je na potoku vybudovaná pevná hať.

Nádrže

V okrese sa nachádza jedna veľká vodná nádrž nad 1,0 mil.m^3 – nádrž Lozorno II. V okrese sú vybudované tri malé vodné nádrže: Vývrať, Kuchyňa, Lozorno I (Lipníky).

Navrhuje sa jedna veľká vodná nádrž Studienka na Rudave. Nádrž je zaradená do kategórie „E“, t.j. evidovaných nádrží.

16.5.6.4.Hraničné toky

Rieka Morava od ústia Dyje po ústie do Dunaja je v celej dĺžke hraničným tokom. V tomto úseku je významným zdrojom vody najmä na závlahy. Výhľadovo sa na Morave plánuje výstavba vodohospodársko-dopravnej sústavy Dunaj-Odra-Labe. Riešeným územím okresu Malacky Morava preteká v dĺžke 47,5 km (rkm 10,700-58,200). Spoločné problémy na hraničnom toku Moravy sa sústreďujú na údržbu koryta a čistotu vody v toku.

16.5.6.5.Návrh riešenia

V území okresu je potrebné na tokoch vykonať tieto úpravy:

Lakšarsky potok

Na vyústení Lakšárskeho potoka do Rudavy je nutné vybudovať zátvorný objekt.

Rudava

Vykonať rekonštrukciu hrádzí toku Rudava v rkm 0,00 až 7,50

Malina

Vykonať rekonštrukciu hrádzí na toku Malina IV. Etapa

ČS Brodské

Vykonať rekonštrukciu čerpacej stanici Brodské

Nádrže

Vykonať rekonštrukciu telesa hrádze VS Lozorno, VS Kuchyňa.

Kapacita riečnej siete v záujmovom území je postačujúca a upravené úseky tokov vyhovujú. Je však potrebné na upravených úsekoch tokov vykonávať systematicky údržbu korýt, najmä udržiavaním prietokových kapacít v dolných rovinných úsekoch tokov.

16.5.7. Okres Pezinok

16.5.7.1.Súčasný stav

Charakteristické hydrologické údaje

V riešenom okrese najväčším tokom je Šúrsky kanál a Čierna voda. Ďalšími významnými tokmi sú Blatina, Stoličný potok, Vištucký potok a Gidra.

Šúrsky kanál

Okresom preteká v dĺžke 9,08 km, t.j. od km 6,75 po km 15,830. Šúrsky kanál bol vybudovaný v rokoch 1941 – 43 ako umelý kanál na odvodnenie Šúrskej kotliny. Odvádza vody privádzané potokmi z juhovýchodných svahov z Malých Karpát. Začína stavidlovým objektom na sútoku Saulaku (Blatiny a Viničianského kanála). Ústi do ramena Malého Dunaja. Šúrsky kanál má ľavobrežnú a pravobrežnú ochrannú hrádzu od rkm – 14,150, ďalej po rkm 15,325 je kanál neohradzovaný. Ľavostranná hrádza je vybudovaná v dĺ. 14,15 km a pravostranná v dĺ. 12,782 km. V riečnom km 10,197 v mieste prietrže ľavostrannej ochrannej hrádze v r 1999 je vybudovaný odberný objekt do NPR Šúr.

Čierna voda

Pramení v Malých Karpatoch pod Malým Javorníkom západne od Svätého Jura. Má dĺžku 113 km a na Podunajskej nížine vytvára početné meandre, slepé ramená a hlavný tok pretínajú mnohé vodné kanály. Pri Svätom Jure preteká cez NPR Šúr, nížinné slatiniská a významné hniezdisko vtáctva, chránené Ramsarskou dohodou. Najvýznamnejším prítokom Čiernej vody je ľavostranný prítok Stoličný potok. Do Malého Dunaja ústi pri obci Tomašíkovo ,severozápadne od Kolárova. Okresom preteká v dĺžke 2,2 km, t.j. od km 53,0 po km 55,2. Tok je v celom úseku neupravený.

Staromlynský potok (Jurský potok)

Pramení v Malých Karpatoch pod Malým Javorníkom. Preteká intravilánom mesta Svätý Jur a vteká do Šúrskeho kanála. Nekoordinovanou činnosťou obyvateľov bez súhlasu správcu toku došlo k nežiaducim úpravám otvoreného profilu koryta toku a k zaskruženiu jeho trasy bez predchádzajúcich posúdení. Vplyvom narastajúcej výstavby dochádza k zmenám odtokových pomerov v území a jestvujúce koryto toku v intraviláne mesta je poddimenzované.

Blatina (Saulak)

Pramení v Malých Karpatoch pod vrchmi Javorina (703 m n. m.) a Prostredný vrch (601 m n. m.). Tečie cez Pezinok, okolo Svätého Jura, pomedzi Vajnory a Čiernu Vodu, popod diaľnicu, povedľa Ivanky pri Dunaji a Zálesia do Malého Dunaja . Jej tok je z veľkej časti zregulovaný a nazýva sa Šúrsky kanál. Kanál je okrem Blatiny napájaný vodami (Limbašský potok, Fanglovský potok, Javorník, Račiansky kanál, ...), ktoré pritekajú z Malých Karpát. Kanál končí pri stavidlách (hati) neďaleko obce Zálesie, ktoré zadržiavajú tok. Tesne pred haťou sa z ľavej strany kanála za výpustovým objektom odčleňuje Biela voda. Za haťou sa Blatina rozlieva do šírky max. 50 metrov a vytvára svoj najkrajší úsek. Dĺžka prírodnej, nezregulovanej Blatiny od hate po vtok do Malého Dunaja je cca 2 km. V celej dĺžke preteká okresom. Tok je upravený v dĺžke 10,5 km.

Stoličný potok

Pramení v Malých Karpatoch, na východnom svahu Veľkej Homoly (m n. m.) v nadmorskej výške okolo 470 m n. m. Spočiatku tečie na východ cez rekreačnú oblasť Harmónia, ešte na jej území sa stáča prechodne na juh a zľava priberá vedľajšie rameno Vištuckého potoka. Preteká vinohradníckou oblasťou a následne vstupuje do intravilánu mesta Modra a zároveň do Podunajskej pahorkatiny. Na území mesta priberá najprv pravostranný prítok z juhovýchodného svahu Peprovca (471,6 m n. m.), potom opäť sprava prítok z južného svahu Malej Homole (638,1 m n. m.). Južne od mesta sa na ľavom brehu oddeľuje vedľajšie rameno, na ktorom je vybudovaná malá vodná nádrž.

Následne priberá pravostranný Trniansky potok a mení smer toku na juhovýchod. Sprava následne priberá prítok vznikajúci východne od obce Vinosady, z ľavej strany Procházkov potok a preteká Šenkvicami. Za obcou priberá zľava Hruškový potok a napája vodnú nádrž Blatné.

Z priehrady už vyteká rozšíreným korytom, pokračuje cez obec Blatné, kde vytvára niekoľko zákrut a vstupuje na Podunajskú rovinu, tzv. Úľanská mokraď, kde koryto križuje Čatajský potok a východným smerom obteká z juhu obec Veľký Grob. Z ľavej strany priberá Vištucký potok, pokračuje východo-juhovýchodným smerom oblasťou viacerých kanálov a tiež sústavy rybníkov pri obci Pusté Úľany, najprv štyroch na ľavom brehu, vzápätí priberá ľavostranný Tarnocký kanál a preteká okolo sústavy ďalších štyroch rybníkov na pravom brehu. Potom sa stáča na juhovýchod a tečie súbežne s pravobrežným kanálom Boldog-Sládkovičovo. Za osadou Nový dvor sa stáča na juh, sprava priberá spomenutý kanál, preteká západným okrajom mesta Sládkovičovo a oblúkom sa v katastrálnom území obce Veľké Úľany vlieva v nadmorskej výške cca 118 m n. m. do Čiernej vody.

Okresom preteká v dĺžke 18,4 km, t.j. od km 22,0 po km 40,4, z toho je upravený v dĺžke 11,07 km. V intraviláne mesta Modra, v trase po Štúrove ulice je koryto toku poddimenzované.

Vištucký potok (Kamenný potok)

Pramení v Malých Karpatoch na severnom svahu Veľkej Homoly (709,2 m n. m.) v nadmorskej výške okolo 570 m n. m., v lokalite Zbojnícke. Od prameňa tok tečie najprv na sever, následne sa dvakrát esovito stáča a pokračuje na východ, potom vytvára menší oblúk ohnutý na sever a stáča sa na juhovýchod, pri obci Vištuk tečie na krátkom úseku na východ, ďalej pokračuje až k obci Báhoň, odtiaľ až po Veľký Grob na juhojuhovýchod a za obcou pokračuje k ústiu východo-juhovýchodným smerom. Vištucký potok preteká územím okresov Pezinok a Senec. Je to ľavostranný prítok Stoličného potoka a meria 21 km.

Horný úsek toku v Malých Karpatoch sa niekedy označuje ako Kamenný potok a napája malú vodnú nádrž pri osade Piesok a vodnú nádrž Harmónia neďaleko mestskej časti Modra - Kráľová. Následne tok preteká územím mestskej časti Modra-Kráľová severovýchodným okrajom a jeho trasa vedie k obci Vištuk a napája vodnú nádrž Vištuk. Od vodnej nádrže Vištuk trasa toku smeruje k obciam Báhoň, Čataj a Veľký Grob, kde trasa koryta značne meadruje a v území hustej siete upravených vodných tokov ústi do Stoličného potoka.

Okresom preteká v dĺžke 12,7 km, t.j. od km 8,5 po km 21,2. Upravený je na dĺžke 1,2 km, a to cez Báhoň a nad nádržou Vištuk v dĺžke 4,0 km. V trase potoka cez mestskú časť Modra – Kráľová je koryto toku vplyvom antropogennej činnosti značne poddimenzované.

Gidra

Pramení v Malých Karpatoch pod Baďurkou (547, 4 m) v nadmorskej výške cca 470 m n. m. Trasa toku tečie prevažne juhovýchodným smerom, najprv okolo rekreačnej osady Biela skala, kde napája malú rovnomennú vodnú nádrž a ďalej preteká Kobylskou dolinou. Preteká oblasťou s viacerými rekreačnými chatami, ďalej cez obec Píla a vstupuje do Podunajskej pahorkatiny. Napája vodné nádrže, väčšiu nádrž Budmerice a menšiu nádrž Hájiček. Potom preteká okrajom intravilánu obce Budmerice, kde zľava priberá Štefanovský potok a pokračuje okolo obce Jablonec. Následne začína meandrovať a rozdeľovať koryto (158,8 m n. m.), míňa osadu Jarná a vteká na územie obce Cífer. Trasa toku ďalej smeruje k obciam Slovenská Nová Ves, Pavlice kde jeho ľavostranným prítokom je potok Ronau. Od obce Pavlice trasa toku tečie smerom k obci Abrahám a k obci Malá Mača, kde vteká do Dudváhu. Gidra, je pravostranný prítok Dolného Dudváhu o dĺžke 38,5 km. Okresom preteká v dĺžke 19,2 km, t.j. od km 19,3 po km 38,5. Tok je upravený v úsekoch cez intravilán Budmeríc a od nádrže Budmerice km 28,0 po km 31,0. Po prívalovej zrážke v hornom úseku povodia Gidry v roku 2010 prišlo v oblasti územia obce Píla ku katastrofálnej povodni. V katastrálnom území obce boli vykonané sanačné práce na toku a zrekonštruované miestne mosty a komunikácie. Zostáva vykonať úpravy koryta toku v lesných porastoch pred obcou a vyčistiť pobrežné pozemky od naplaveného dreva.

16.5.7.2.Odvádzanie vnútorných vôd

Prebiehajúcu výstavba obytných zón a priemyselných parkov v lokalite katastrálneho územia Čierna voda, Slovenský Grob a z toho vyplývajúca zmena odtokových pomerov v území nutne vyvoláva potrebu riešenia odvedenia prívalových vôd z týchto území. Kapacitne poddimenzovaný profil potoka Čierna voda neumožňuje priamy odtok zrážkových vôd do potoka, zrážkové vody z komunikácií, spevnených plôch a striech budú akumulované v území – poldroch situovaných pri pobrežných pozemkoch potoka a následne v limitnom množstve vypúšťané do potoka. Konfigurácia terénu a kanálová sieť v ostatných územiach okresu umožňuje odvádzať povrchové vody do recipientov gravitujúcich do Malého Dunaja, resp. do Čiernej vody.

16.5.7.3.Regulačné objekty na tokoch

Hate a prevody vody

V súčasnosti je vybudovaný na toku Šúrsky kanál jeden bočný prepad v telese hrádze za účelom odvedenia zvýšených povodňových prietokov do Šúrskej rezervácie. Pre zachytenie splavenín z Malých Karpát, najmä pre ochranu v oblasti Limbachu a Grinavy boli vybudované na tokoch tieto priečne stavby:

- prehrádzka na Limbašskom potoku v rkm 5,350. Je vybudovaná nad obcou Limbach,
- prehrádzka na Lúčanke v rkm 1,500. Je vybudovaná nad Limbachom na pravostrannom prítoku Limbašského potoka,
- prehrádzka na Limbašskom potoku v rkm 2,371. Je vybudovaná nad Grinavou na konci úpravy Limbašského potoka,
- prehrádzka na Račom potoku v rkm 1,000. Je vybudovaná na pravostrannom prítoku Limbašského potoka pri obci Limbach.

Nádrže

V okrese sa v súčasnosti nachádza jedna veľká vodná nádrž (nad 1,0 mil.m^3) Budmerice, ktorá je bočnou nádržou. Malých vodných nádrží je v okrese vybudovaných dvanásť.

16.5.7.4.Návrh riešenia

V území okresu je potrebné na tokoch vykonať tieto úpravy:

Staromlynsky potok – vykonať rekonštrukciu potoka v rkm 1,138 – 1,650

Tok Lúčanka – vykonať úpravu vodného toku Lúčanka v obci Limbach rkm 0,201 – 0,252

Kamenný potok – realizovať výstavbu poldra na Kamennom potoku v Modre – Harmónii za účelom ochrany územia Modra Králová proti prívalovým zrážkam.

Vodný tok Holombek II. – vykonať rekonštrukcia krytého profilu v rkm 1,479 – 1,588

Stoličný potok – intravilán mesta Modra bola v roku 2015 vykonaná rekonštrukcia krytého profilu Stoličného potoka.

16.5.8. Okres Senec

16.5.8.1.Súčasný stav

Charakteristické hydrologické údaje

V riešenom okrese najväčším tokom je Dunaj, ktorý tvorí hranicu medzi okresmi a sčasti aj s Maďarskou republikou. Ďalšími významnými tokmi sú Malý Dunaj, Šúrsky kanál, Čierna voda, Stoličný potok a Vištucký potok.

Dunaj

Okresom preteká v dĺžke 16,9 km, t.j. od rkm 1849,25 po rkm 1866,150. V celom úseku je súčasťou Vodného diela Gabčíkovo, ktoré bolo uvedené do prevádzky v roku 1992. Časť jeho objektov sa nachádza aj na území okresu. Hať v inundácii, hať na obtoku, časť zdrže Hrušov, horný úsek ľavostranného priesakového kanála.

Malý Dunaj

Preteká okresom v dĺžke 20,4 km, t.j. od rkm 98,75 po rkm 119,15 (staničenie podľa VHM). Úsek profilu koryta Malého Dunaja od hranice okresu po obec Most na Ostrove je upravený na prietok s kapacitou 90 $m^3.s^{-1}$. Podľa prevádzkového poriadku max. prietok v Malom Dunaji v letnom období je cca 35 $m^3.s^{-1}$. Prietočný profil koryta má zložený lichobežníkový tvar so šírkou v dne 7,0 m, resp. 20,0 m. Ďalší upravený úsek Malého Dunaja sa nachádza pri hati Nová Dedinka. Upravený a ohrádzovaný úsek nad haťou v dĺžke 1,004 km vytvára zdrž hate s priemernou šírkou 150 m. Krátky upravený úsek koryta je pod haťou dĺžky 192 m.

Šúrsky kanál

Okresom preteká v dĺžke 6,75 km, z toho je upravený na dĺžke 6,33 km a vyúsťuje cez rameno Malého Dunaja v dĺžke 0,42 km do Malého Dunaja.

Čierna voda

Preteká okresom v dĺžke 29,5 km, t.j. od km 22,5 po km 52,0. Úprava je realizovaná na dĺžke 16,012 km.

Stoličný potok

Preteká okresom v dĺžke 7,4 km, t.j. od rkm 14,6 po rkm 22,0. Upravený je na dĺžke 5,68 km.

Vištucký potok

Preteká okresom v dĺžke 5,5 km, t.j. od rkm 3,0 po rkm 8,5. V celom úseku je tok neupravený.

Hlavné parametre súčasného stavu vybudovaných úprav tokov sú uvedené v tabuľke.

Odvádzanie vnútorných vôd

V okrese sa nenachádzajú oblasti, z ktorých je potrebné odvádzať vnútorné vody. Konfigurácia terénu a kanálová sieť umožňujú odvádzať povrchové vody do recipientov.

16.5.8.2.Regulačné objekty na tokoch

Hate a prevody vody

Dunaj

Všetky regulačné objekty a zariadenia nachádzajúce sa v záujmovom území sú súčasťou Vodného diela Gabčíkovo a sú na hranici okresov Senec a Bratislava. Hať v inundácii je vybudovaná na pravej strane Dunaja v blízkosti obce Čunovo. Jej účelom je odvádzať vodu počas povodňových prietokov spolu s prívodným kanálom a haťou na obtoku. Hať má celkom dvadsať polí, každé šírky 24,0 m, ktoré sú hradené segmentmi s rozmermi 24,0x3,6 m. Prepadová hrana hate má kótu 128,0 m B.p.v. Vývarom sú vybavené len prvé štyri haťové polia, ostatných šestnásť má iba spevnené podhatie. Hať sa aktivuje v závislosti od hladiny v zdrži, počtu strojov VE v prevádzke a prietoku na riadiacom vodočte v profile Bratislava-Devín.

Malý Dunaj

Hať Nová Dedinka – objekt hate je zaviazaný do čelnej zemnej hrádze, ktorej dĺžka vrátane objektov je 155,5 m. Haťový otvor šírky 15,0 m je hradený segmentom konštruovaným tak, že umožňuje prepúšťať prietoky výtokom pod segmentom alebo prepadom cez segment. Segment je ovládaný jednostranne. Nápustný objekt do spojovacieho (Šábskeho) kanála – prevod vody Malý Dunaj – Čierna voda je pomocný objekt hate Nová Dedinka.

16.5.8.3.Nádrže

Zdrž Hrušov

Zdrž, z ktorej veľká časť rozlohy leží na území Bratislavy, vznikla ohrádzovaním a prehradením koryta Dunaja pri Čunove v rkm 1851,750. Tvorí významnú súčasť VD Gabčíkovo, ktorého účelom je podľa dočasného riešenia na území SR. Objem nádrže pri maximálnej vzdutej hladine (131,10 m B.p.v.) je 111,0 mil.m^3, celkový objem vrátane prívodného kanála je 196,0 mil.m^3. Hať pri Čunove spolu s objektmi na vodnom stupni Gabčíkovo zabezpečujú reguláciu prietokov v Dunaji.

V okrese na tokoch neboli vybudované žiadne malé vodné nádrže. Nachádzajú sa tu však jazerá, ktoré vznikli ťažbou štrkov a v súčasnosti slúžia pre rekreačné účely a odber vody pre závlahy, rybochov, prípadne v nich pokračuje ťažba štrkov. Sú to jazerá : Senecké, Slnečné, Čiernovodské, Zelené, Bielské, Ivánka, Nové Košariská I. a II. Okrem týchto jazier je pri osade Martin rybník.

16.5.8.4.Návrh riešenia

V okrese sa navrhujú tieto úpravy na tokoch:

Malý Dunaj

V úseku trasy toku cez okres Senec sa v koryte Malého Dunaja prejavila kolmatácia sedimentmi, ktoré predstavujú sekundárny zdroj kontaminácie pririečnej zóny vplyvom znečistenia odpadovými vodami. Tieto bude potrebné z koryta odstrániť.

Šúrsky kanál

Je potrebné vykonať údržbu kynety kanála pozostávajúcu z odstránenia sedimentov.

Čierna voda

V rámci údržby je potrebné vykonať menšie úpravy profilov koryta, najmä zosuvy svahov, vyčistiť koryto toku od vegetácie nad Bernolákovom a v území katastra Chorvátsky Grob, časť Čierna Voda. V súčinnosti s investormi stavieb obytných zón situovaných na ľavom aj pravom brehu potoka Čierna voda v lokalite Čierna Voda, orgánmi ochrany prírody a MŽP SR zabezpečiť presťahovanie bobrov z toku do iných lokalít a urobiť prečistenie koryta toku na celom úseku katastra Chorvátsky Grob a často Bernolákova.

Stoličný potok

Realizovať úpravu toku od obce Blatné po VN Blatné, t.j. na dĺžke 1,72 km.

Vištucký potok (Kamenný potok)

Navrhuje sa upraviť tok v intravilánoch obcí Kaplná, Igram a Čataj.

16.6. Zásobovanie vodou

16.6.1. Súčasný stav

Zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov zabezpečuje v zmysle zákona o obecnom zriadení obec. Po transformácii štátnych podnikov vodární a kanalizácií obce túto činnosť zabezpečujú v rozhodujúcej miere prostredníctvom Bratislavskej vodárenskej spoločnosti. BVS, a.s. zásobuje v bratislavskej oblasti územie samotnej Bratislavy, okresy Malacky, Pezinok a Senec. Základné informácie o zásobovaní vodou sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách. Základné údaje o vodojemoch sú uvedené v prílohách.

Podiel jednotlivých vodárenských zdrojov na dodávke vody v roku 2011:

Okres	Vodovod	Vodárenský zdroj	m^3/rok
Bratislava	Bratislavský v.	VZ Sihoť	15 064 760
Bratislava	Bratislavský v.	VZ Pečenský les	6 219 144
Bratislava	Bratislavský v.	VZ ROL	22 858 490
Bratislava	Bratislavský v.	VZ Sedláčkov ostrov	756 020
Bratislava	Bratislavský v.	VZ Rusovce	312 080
Bratislava	Bratislavský v.	VZ Čunovo	56 440
Senec	Senecký SV	VZ Šamorín	9 000 570
Senec	Senecký SV	VZ Kalinkovo	2 673 110
Senec	Senecký SV	VZ Boldog	732 266
Senec	SV Kalinkovo-Hamuliakovo	VZ Hamuliakovo	150 252
Pezinok	Podhorský SV	VZ pre Podhorský SV	3 657 568
Malacky	Borinka	VZ Volavec	55 320
Malacky	Stupava	VZ Stupava	485 530
Malacky	Kuchyňa	VZ Modr. skala - Kuchyňa	99 420
Malacky	Záhorský Sv	VZ pre Záhorský SV	1 233 790
Malacky	Veľké Leváre	VZ Studienka, VZ Teplička	137 987
Malacky	Plavecké Podhradie	VZ Pl. Podhradie - Rajtárka	366 302

Vývoj celkovej špecifickej spotreby v l/obyv/deň

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bratislava	230,9	228,6	241,2	217,9	211,7	205,7	197,2
Malacky	150,1	159,5	133,7	144,3	152,2	142,4	142,9
Pezinok	156,5	176,9	146,7	145,7	150,7	135,5	135,5
Senec	141,6	142,6	131,1	123,4	131,5	115,8	118,2

Verejné vodovody		Spolu:	Bratislava	Malacky	Pezinok	Senec
Celkový počet obyvateľov	počet	613 834	433 245	58 429	58 855	63 305
Počet obyvateľov zásobovaných z verejn. vovovodu	počet	593 997	432 984	51 255	55 375	54 383
Počet obcí s verejným vodovodom	počet	60	1	20	16	23
Dĺžka vodovodnej siete	km	2 195,4	1141,28	361,85	335,36	356,94
z toho: dĺžka skupinových vodovodov	km	941,2	0	248,91	335,36	356,94
Kapacita vodárenských zdrojov	$l.s^{-1}$	4 875	3 495	269	236	875
Počet úpravní vody	počet	5	2	2	0	1
Kapacita úpravní vody	$l.s^{-1}$	1 917	1880	22	0	15
Počet vodojemov	počet	71	31	18	19	3
Objem vodojemov	m^3	291 684	236 494	16 340	24 600	14 250
Množstvo pitnej vody vyrobenej vo vl. zariadeniach	tis. $m^3.rok^{-1}$	63 877	45 267	2 396	3 658	12 556
Množstvo pitnej vody prevzatej	tis. $m^3.rok^{-1}$	22 339	10 719	848	3 958	6 813
Množstvo pitnej vody odovzdanej	tis. $m^3.rok^{-1}$	22 690	7 662	351	0	14 677
Množstvo pitnej vody určenej na realizáciu	tis. $m^3.rok^{-1}$	63 525	48 325	2 893	7 616	4 692
Množstvo fakturovanej vody	tis. $m^3.rok^{-1}$	38 867	31 241	2 517	2 751	2 358
z toho: pre domácnosti	tis. $m^3.rok^{-1}$	22 623	16 961	1 752	2 020	1 890
pre ostatných odberateľov	tis. $m^3.rok^{-1}$	16 244	14 280	765	731	468
Straty pitnej vody v potrubnej sieti	tis. $m^3.rok^{-1}$	23 389	16 373	296	4 591	2 129

Podiel jednotlivých vodárenských zdrojov na dodávke vody v roku 2021:

Okres	Vodovod	Vodárenský zdroj	m^3/rok
Bratislava	Bratislavský v.	VZ Sihoť	9 292 310
Bratislava	Bratislavský v.	VZ Pečenský les	7 591 379
Bratislava	Bratislavský v.	VZ ROL	23 249 976
Bratislava	Bratislavský v.	VZ Sedláčkov ostrov	470 150
Bratislava	Bratislavský v.	VZ Rusovce	367 660
Senec	Senecký SV	VZ Šamorín	5 600 970
Senec	Senecký SV	VZ Kalinkovo	2 455 060
Pezinok	Podhorský SV	VZ pre Podhorský SV	3 478 944
Malacky	Borinka	VZ Volavec	83 200
Malacky	Stupava	VZ Stupava	808 020
Malacky	Kuchyňa	VZ Modr. skala - Kuchyňa	107 615
Malacky	Záhorský SV	VZ pre Záhorský SV	1 131 894
Malacky	Veľké Leváre	VZ Studienka, VZ Teplička	193 882
Malacky	Plavecké Podhradie	VZ Pl. Podhradie - Rajtárka	360 670

Zdroj údajov: BVS a.s. 05/2022

Vývoj celkovej špecifickej spotreby v l/obyv/deň

Vývoj celkovej špecifickej spotreby v l/obyv/deň

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bratislava	201,5	203,4	203,9	208,6	201,9	202,1	193,0
Malacky	150,0	146,8	155,6	151,0	151,4	155,9	150,5
Pezinok	135,1	135,1	141,7	140,7	140,0	144,5	138,7
Senec	113,8	118,5	125,2	129,8	126,5	136,8	129,1

Zdroj údajov: BVS a.s. 05/2022

Verejné vodovody

Verejné vodovody		Spolu:	Bratislava	Malacky	Pezinok	Senec
Celkový počet obyvateľov	počet	659 807	440 587	63 241	65 410	90 569
Počet obyvateľov zásobovaných z verejn. vovovodu	počet	643 537	440 279	59 589	62 336	81 333
Počet obcí s verejným vodovodom	počet	60	1	20	16	23
DÍžka vodovodnej siete	km	2 423,1	1208,08	385,98	353,70	475,32
z toho: dÍžka skupinových vodovodov	km	2 313,6	1208,07915	276,54	353,70	475,32
Kapacita vodárenských zdrojov	$l.s^{-1}$	4 782	3 350	334	98	1 000
Počet úpravní vody	počet	2	0	2	0	0
Kapacita úpravní vody	$l.s^{-1}$	22	0	22	0	0
Počet vodojemov	počet	85	39	19	24	3
Objem vodojemov	m^3	354 921	299 319	16 422	24 930	14 250
Množstvo pitnej vody vyrobenej vo vl. zariadeniach	tis. $m^3.rok^{-1}$	55 186	40 971	2 680	3 479	8 056
Množstvo pitnej vody prevzatej	tis. $m^3.rok^{-1}$	16 871	6 786	1 157	2 371	6 557
Množstvo pitnej vody odovzdanej	tis. $m^3.rok^{-1}$	18 181	8 126	525	46	9 484
Množstvo pitnej vody určenej na realizáciu	tis. $m^3.rok^{-1}$	53 877	39 632	3 312	5 805	5 129
Množstvo fakturovanej vody	tis. $m^3.rok^{-1}$	40 245	30 830	2 766	3 184	3 464
z toho: pre domácnosti	tis. $m^3.rok^{-1}$	23 386	16 450	1 874	2 306	2 757
pre ostatných odberateľov	tis. $m^3.rok^{-1}$	16 858	14 380	892	878	707
Straty pitnej vody v potrubnej sieti	tis. $m^3.rok^{-1}$	12 362	8 104	484	2 382	1 391

Zdroj údajov: BVS a.s. 05/2022

Počet obyvateľov napojených na verejný vodovod v roku ~~2011~~2021

Územie	Okres	Počet obyvat. Býv.	Poč. Obyv. pripoj. Na vodovod	Dodaná voda spolu v m^3
Bratislava		440 587 ~~433 245~~	440 279 ~~432 984~~	31 013 672 ~~31 158 169~~
Borinka	MA	838 ~~654~~	798 ~~551~~	50 304 ~~33 293~~
Gajary *	MA	0 ~~-~~	0 ~~-~~	121 029 ~~106 752~~
Jablonové	MA	1 347 ~~1 168~~	1 227 ~~398~~	46 730 ~~21 427~~
Kostolište	MA	1 869 ~~1 218~~	1 833 ~~1 024~~	87 400 ~~51 434~~
Kuchyňa	MA	1 744 ~~1 718~~	1 744 ~~1 638~~	45 469 ~~54 158~~
Láb	MA	2 059 ~~1 446~~	1 683 ~~1 399~~	117 610 ~~53 750~~
Malacky	MA	17 364 ~~18 154~~	17 183 ~~17 920~~	1 069 811 ~~1 001 339~~
Marianka	MA	2 236 ~~1 324~~	1 879 ~~1 284~~	195 404 ~~82 987~~
Pernek	MA	880 ~~838~~	735 ~~191~~	9 618 ~~3 077~~
Plavecké Podhradie	MA	702 ~~696~~	597 ~~594~~	42 773 ~~28 757~~
PlaveckýMikuláš	MA	730 ~~724~~	728 ~~709~~	38 517 ~~28 351~~
Plavecký Štvrtok	MA	2 500 ~~2 399~~	2 152 ~~2 033~~	115 297 ~~77 699~~
Rohožník	MA	3 500 ~~3 561~~	3 294 ~~2 984~~	163 159 ~~143 306~~
Sološnica	MA	1 636 ~~1 566~~	1 636 ~~1 544~~	62 966 ~~55 018~~
Studienka	MA	1 632 ~~1 664~~	1 625 ~~1 315~~	46 544 ~~44 865~~
Stupava	MA	12 319 ~~9 591~~	11 247 ~~7 670~~	609 770 ~~456 762~~
Suchohrad	MA	646 ~~639~~	630 ~~558~~	16 603 ~~23 997~~
Veľké Leváre	MA	3 619 ~~3 683~~	3 619 ~~3 493~~	100 217 ~~131 608~~
Vysoká pri Morave	MA	2 302 ~~2 227~~	2 165 ~~1 847~~	118 655 ~~91 770~~
Záhorská Ves	MA	1 846 ~~1 830~~	1 342 ~~1 147~~	65 535 ~~51 967~~
Zohor	MA	3 472 ~~3 329~~	3 472 ~~2 956~~	150 357 ~~130 410~~
Báhoň	PK	1 852 ~~1 760~~	1 825 ~~1 544~~	60 160 ~~73 418~~
Budmerice	PK	2 453 ~~2 306~~	2 197 ~~1 847~~	92 206 ~~77 479~~
Častá	PK	2 296 ~~2 240~~	2 296 ~~2 230~~	89 437 ~~72 827~~
Doľany	PK	1 058 ~~1 042~~	1 053 ~~1 001~~	14 831 ~~37 280~~
Dubová	PK	1 145 ~~912~~	1 145 ~~855~~	32 420 ~~34 743~~
Limbach	PK	2 338 ~~1 736~~	1 980 ~~1 450~~	146 547 ~~106 066~~
Modra	PK	9 016 ~~9 012~~	8 930 ~~8 760~~	463 022 ~~506 414~~
Pezinok	PK	22 949 ~~22 390~~	22 811 ~~21 840~~	1 373 270 ~~1 126 736~~
Píla	PK	342 ~~315~~	311 ~~300~~	21 691 ~~35 107~~
Slovenský Grob	PK	5 188 ~~2 135~~	3 785 ~~2 042~~	149 025 ~~83 619~~
Svätý Jur	PK	5 762 ~~5 304~~	5 520 ~~5 080~~	252 996 ~~223 579~~
Šenkvice	PK	5 169	5 169	226 938

Územie	Okres	Počet obyvat. Býv.	Poč. Obyv. pripoj. Na vodovod	Dodaná voda spolu v m^3
		~~4 649~~	~~4 406~~	~~166 841~~
Štefanová	PK	380 ~~337~~	380 ~~316~~	9 175 ~~8 426~~
Viničné	PK	2 616 ~~2 093~~	2 443 ~~1 758~~	147 577 ~~107 654~~
Vinosady	PK	1 482 ~~1 233~~	1 336 ~~1 096~~	57 797 ~~57 739~~
Vištuk	PK	1 364 ~~1 391~~	1 155 ~~850~~	19 321 ~~21 386~~
Bernolákovo	SC	8 794 ~~5 547~~	8 721 ~~5 547~~	386 597 ~~233 537~~
Boldog	SC	489 ~~433~~	462 ~~405~~	13 678 ~~11 788~~
Čataj	SC	1 170 ~~1 104~~	1 170 ~~1 093~~	60 298 ~~44 267~~
Dunajská Lužná	SC	7 568 ~~4 588~~	6 798 ~~4 531~~	342 583 ~~174 971~~
Hamuliakovo	SC	2 450 ~~1 478~~	2 392 ~~1 358~~	118 412 ~~55 654~~
Chorvátsky Grob	SC	6 716 ~~3 840~~	2 725 ~~1 910~~	63 579 ~~60 749~~
Igram	SC	567 ~~562~~	567 ~~539~~	14 548 ~~21 664~~
Ivánka pri Dunaji	SC	6 932 ~~6 112~~	6 696 ~~5 682~~	250 807 ~~195 696~~
Kalinkovo	SC	1 442 ~~1 192~~	1 430 ~~1 192~~	55 614 ~~36 575~~
Kaplna	SC	897 ~~719~~	897 ~~715~~	44 988 ~~25 226~~
Králová pri Senci	SC	2 215 ~~1 650~~	1 967 ~~1 474~~	71 729 ~~45 544~~
Malinovo	SC	3 732 ~~1 811~~	3 732 ~~1 811~~	204 346 ~~96 964~~
Miloslavov	SC	4 348 ~~1 833~~	4 311 ~~1 687~~	241 112 ~~72 727~~
Most pri Bratislave	SC	3 973 ~~2 144~~	3 862 ~~1 702~~	271 831 ~~140 577~~
Nová Dedinka	SC	3 123 ~~2 046~~	1 844 ~~826~~	60 463 ~~40 643~~
Reca	SC	1 598 ~~1 426~~	1 127 ~~465~~	26 606 ~~9 806~~
Rovinka	SC	5 129 ~~2 303~~	5 129 ~~2 303~~	290 702 ~~106 512~~
Senec	SC	20 007 ~~16 753~~	19 387 ~~15 490~~	1 028 683 ~~755 947~~
Tomášov	SC	2 700 ~~2 371~~	2 014 ~~1 495~~	87 647 ~~61 090~~
Tureň	SC	1 179 ~~1 017~~	1 111 ~~774~~	27 407 ~~21 653~~
Veľký Biel	SC	2 941 ~~2 377~~	2 718 ~~1 956~~	93 736 ~~72 338~~
Vlky	SC	401 ~~447~~	162 ~~138~~	8 432 ~~5 839~~
Zálesie	SC	2 198 ~~1 552~~	2 111 ~~1 290~~	70 016 ~~55 635~~
BVS, a.s.	BSK	~~**613 834**~~ **659 807**	~~**593 997**~~ **643 537**	~~**38 915 612**~~ **41 277 667**

Zdroj: BVS a.s. 05/2022
*BVS vodu do obce len dodáva

16.6.2. Podzemné vody pre vodárenské využitie

Na riešenom území sa nachádza výnimočný potenciál podzemných vôd vhodných na vodárenské využitie, t.j. na zásobovanie pitnou vodou. Zásobovanie pitnou vodou dobrej kvality a v dostatočnom množstve pri zabezpečení vysokej spoľahlivosti a bezpečnosti jej dodávky je základným predpokladom primeranej životnej úrovne

a tiež rozvoja územia. Preto zachovanie uvedených zdrojov a ich trvalá udržateľnosť je prioritou, bez ktorej nie je možné naplniť zámery tohto územného plánu.

Vzhľadom na uvedené je potom prioritou ochrana vodárenských zdrojov – o to viac, že ide o zdroje s výnimočným potenciálom presahujúcim rámec potrieb, resp. bilančných nárokov riešeného územia.

Tento potenciál predstavuje predovšetkým podzemné vody v príbrežnej časti Dunaja, kde ~~sa~~ zväčša ~~v štrkopieskovom podloží~~ štrkovom alebo štrkovo-pieskovom kolektore, ktorým voda prúdi sa akumuluje značná dynamická zásoba podzemných vôd. Presnejšie je to v oblasti Bratislavy, resp. v ďalšom pokračovaní smerom na Podunajskú nížinu, kde sa nachádza Žitný Ostrov a rovnomenne nazvaná chránená vodohospodárska oblasť.

V oblasti Bratislavy je využívaný vodárenský zdroj Sihoť a vodárenský zdroj Pečniansky les, Sedláčkov ostrov, Rusovce – Ostrovné lúčky – Mokraď, Rusovce, Čunovo, ale aj pod Bratislavou sa nachádzajúce zdroje Kalinkovo a Šamorín. Uvedené zdroje sa využívajú na zásobovanie samotného mesta Bratislavy vodou, ale aj ďalších území – na Záhorí po Malacky a v malokarpatskej oblasti po Modru a Senec (vrátane skupín okolitých obcí).

Okrem konkrétnych zdrojov zásobujúcich riešené územia vodou je v dotyku už spomínaný jedinečný útvar podzemných vôd chránený inštitútom Chránenej vodohospodárske oblasti Žitný Ostrov. Tento útvar ďaleko presahuje rámec potrieb riešeného územia a je zahrnutý aj do štúdijných riešení využitia pre ďalšie regióny SR. Kapacita uvedeného útvaru podzemných vôd umožňuje zvažovať ich využitie aj pre prihraničné regióny susediacich štátov.

Predmetný útvar podzemných vôd je z hľadiska vodárenského využitia čo sa týka kvality vody a množstva nielen národného významu, ale predstavuje stredoeurópsky unikát.

Vzhľadom na to sú akékoľvek riziká/kompromisy pri zabezpečovaní ich ochrany neprijateľné. K dodržiavaniu podmienok ochrany je potrebné pristupovať v súlade s vydanými vodoprávnymi rozhodnutiami o ochranných pásmach k jednotlivým vodárenským zdrojom. Podzemné vody CHVO ŽO sú ohrozované envirozáťažami preto je nutné zvýšiť prioritu sanácie týchto záťaží v Programe odstraňovania záťaží.

Okrem podzemných vôd podunajskej oblasti sa v riešenom území nachádzajú aj ďalšie útvary podzemných vôd využívané na vodárenské účely, a to najmä významné pramene Malých Karpát, z ktorých voda gravitačne odteká do spotrebísk (vodovodných sietí miest a obcí). Obdobne ako v predchádzajúcom prípade aj v tomto platí naliehavá zásada dodržiavania podmienok ochrany – predovšetkým konkretizovanej vo vodoprávnom rozhodnutí orgánu štátnej vodnej správy pre príslušný vodárenský zdroj.

V prípade všetkých vodárenských zdrojov je potrebná ich ochrana s cieľom dosahovania trvale udržateľného ich stavu, resp. využívania. Tomu musia byť prispôsobené (resp. limitované) zámery územného rozvoja a ďalšie aktivity v území. Tieto nesmú ohroziť kvalitatívne a ani kvantitatívne potenciál, ktorý prírodné prostredie poskytuje.

Okrem ochrany konkrétnych vodárenských zdrojov je nevyhnutná aj všeobecná ochrana podzemných vôd v regióne, ktorou sa sleduje dosahovanie dobrého stavu podzemných vôd, v konečnom dôsledku využívaných na vodárenské účely, alebo iné (domové studne, úžitkové účely a pod.).

Na území samosprávneho kraja sa nachádza už spomínaný útvar podzemných vôd nie len významu nad rámec kraja, ale aj SR, resp. nadnárodného významu. Pre zachovanie primeraných životných podmienok v území, pre jeho rozvoj, resp. pre

plnenie cieľov územného plánu je ochrana a racionálne využívanie zdrojov podzemných vôd prioritou a predstavuje záväzok zodpovedného nakladania, resp. rozhodovania. Vzhľadom na situovanie riešeného územia priamo do regiónu s výskytom podzemných vôd v bratislavskej oblasti, resp. na začiatku „vtoku“ podzemných vôd do podzemných kolektorov Žitného Ostrova, územnoplánovacie podmienky a následne ich plnenie majú rozhodujúci vplyv na zachovanie tohto prírodného fenoménu (podzemných vôd) pre budúce generácie (privilégium i zodpovednosť).

16.6.3. Územie Bratislavy

16.6.3.1. Verejný vodovod

Systém verejného vodovodu bol na území mesta Bratislavy uvedený do prevádzky v roku 1886. Pozostával z vodárenského zdroja na ostrove Sihoť, čerpacej stanice Karlova Ves, príslušných potrubí a vodojemov na Hradnom vrchu. Ostrov Sihoť zostal jediným vodárenským zdrojom pre Bratislavu až do polovice minulého storočia, kedy s mohutným nástupom urbanizácie nastalo aj adekvátne rozširovanie verejného vodovodu. Súčasný bratislavský vodovodný systém tvorí ucelená sústava vodárenských zariadení, t. j. vodárenských zdrojov, čerpacích staníc, vodojemov a vodovodných potrubí. Samostatné vodovodné systémy majú mestské časti Jarovce, Rusovce a Čunovo. Voda dodávaná do siete je prostredníctvom studní odoberaná zo štrkopieskových vrstiev v priečnej zóne rieky Dunaj. Voda je postupne prečerpávaná do jednotlivých tlakových pásiem, pričom územie mesta je vzhľadom na svoju členitosť rozdelené do šiestich tlakových pásiem.

16.6.3.2. Vodárenské zdroje

Na území mesta sa nachádza šesť vodárenských zdrojov (VZ): Sihoť, Pečniansky les, Rusovce – Ostrovné lúčky – Mokraď (R–OL–M), Sedláčkov ostrov, Rusovce, Čunovo. Prvé tri ~~vodné~~ vodárenské zdroje patria medzi veľkokapacitné zdroje, druhá trojica sú zdroje lokálne. Vodný zdroj Podunajské Biskupice je dlhodobo mimo prevádzky. Pre Bratislavu sú využívané čiastočne aj zdroje Šamorín a Kalinkovo (inak sa z nich zásobujú oblasti Podhorského a Seneckého SV). Z uvedených vodárenských zdrojov bolo pre Bratislavu v roku 2010 vyrobenej k realizácii 57 164 903 m^3 vody.

K dispozícii je kapacita vodárenských zdrojov na území hlavného mesta SR Bratislavy 3 500 l/s. Na vodárenskom zdroji Rusovce – Ostrovné lúčky – Mokraď a Šamorín je v budúcnosti možné uvažovať s výrazným rozšírením kapacity. Z uvedeného bilančného posúdenia kapacít vodárenských zdrojov vyplýva sebestačnosť vlastných zdrojov na území Bratislavy.

16.6.3.3. Vodojemy a čerpacie stanice

Z hľadiska akumulácie vody pozostáva bratislavský vodovodný systém z ~~32~~36 zásobných vodojemov v šiestich tlakových pásmach. Z nich je ~~29~~33 podzemných a 3 vežové. Ich celkový akumulačný objem je ~~244 200~~241 041 m^3. Okrem týchto vodojemov sú v rámci areálov vodárenských zdrojov vybudované vodojemy, ktoré plnia funkciu akumulácie základňových ČS. V areáli ČS Petržalka na Starohájskej ul. Je to VDJ 20 000 m^3, pri VZ Pečniansky les 10 000 m^3. Medzi VZ Sihoť a ČS Karlova Ves prechádza voda cez vyrovnávací VDJ o objeme 6 000 m^3. V rámci VZ R-OL-M sú vybudované vyrovnávacie nádrže 2 x 1 300 m^3, pri ČS Podunajské Biskupice vodojem 20 000 m^3. ~~Samostatné čerpacie stanice (ČS) sa nachádzajú na Gaštanovej ul. (Staré Mesto) a nároží Alstrova – Sadmelijská (ČS Barónka, MČ Rača). V Záhorskej Bystrici je pre potreby zásobovania Marianky vybudovaná ČS na Pútnickej ul. Zásobovanie lokalít vyžadujúcich vyšší prevádzkový tlak zabezpečujú~~

~~automatické tlakové stanice (ATS).~~ V rámci Bratislavského vodovodu sa prevádzkuje 39 čerpacích staníc s celkovou kapacitou 10 391 l/s.

16.6.3.4.Vodovodná sieť

Sieť verejného vodovodu na území Bratislavy je veľmi rôznorodá, či už z hľadiska veku a priemerov potrubí, materiálového zloženia príp. ďalších aspektov. Profily jednotlivých potrubí sú dané funkciou a významom toho ktorého vedenia. Nadradenú sieť tvoria výtlačné, zásobné a prepojovacie potrubia profilov DN 600 až 1400 mm. Zväčša ide o potrubia ktorými je voda dopravovaná z vodárenských zdrojov do uzlových bodov, čerpacích staníc a vodojemov resp. z vodojemov do spotrebiska. Sieť hlavných zásobných potrubí je profilov DN 300 až 600 mm. Najnižšiu kategóriu (okrem vodovodných prípojok) tvorí uličná vodovodná sieť profilov DN 80 až 200 mm. Z hľadiska výškového zónovania je vodovodná sieť rozdelená do šiestich tlakových pásiem.

2. tlakové pásmo

Územie spadajúce do tohto tlakového pásma tvorí absolútnu väčšinu rozlohy mesta. Spadá sem celá pravobrežná časť mesta ~~a územia~~ – územie Petržalky, a územia ľavobrežnej časti mesta – MČ Podunajské Biskupice, Vrakuňa, Ružinov, Devín, Vajnory a časti Karlovej Vsi, Devínskej Novej Vsi, Rače, Starého a Nového Mesta. Do spotrebiska I. tlakového pásma sa voda čerpá z vodárenských zdrojov cez základňové ČS (Karlova Ves, Pečniansky les, Petržalka, Podunajské Biskupice).

II. tlakové pásmo

Do tohto tlakového pásma patria časti území MČ Staré Mesto (VDJ Novosvetská), Karlova Ves (VDJ Karlova Ves II. tl. P.), Devín (VDJ Dolné Koruny), Devínska Nová Ves (VDJ Kostolné), Rača (VDJ Kopanice II). Časť zástavby je zásobovaná prostredníctvom ATS.

III. tlakové pásmo

Do tohto pásma spadajú pomerne veľké územia, hlavne v západnej časti mesta (MČ Karlova VesIII (Borník), Dúbravka I., Lamač I., Baránok) a v centrálnej oblasti tiež časti Kramárov – Kramáre I, Koliby – Koliba I, SAV a vyššie položená zástavba Starého mesta a Rače, resp. tiež Marianka.

IV. tlakové pásmo

Z územného hľadiska ide prakticky o lokality obytnej zástavby plynulo nadväzujúce na územia III. tlakového pásma v MČ Karlova Ves, Dúbravka, Lamač, Nové Mesto, Rača, popísané v predchádzajúcej časti(vodojemy Dlhé diely, Dúbravka II., Lamač II., Kramáre II, Koliba I., Kopanice II.).

V. tlakové pásmo

Do tohto tlakového pásma spadá zástavba IBV Kamenné sady a areál Filmových ateliérov Koliba. Potrubie DN 300 mm z ČS pri VDJ Koliba I plní funkciu výtlaku aj zásobného potrubia.

VI. tlakové pásmo

Spotrebisko tohto tlakového pásma tvorí televízny vysielač a priľahlé stravovacie a rekreačné zariadenia. Akumuláciu tvorí VDJ Kamzík a výtlačné i zásobné potrubie je profilu DN 100 mm.

Prehľad charakteristických ukazovateľov vodovodnej siete Bratislavy v roku ~~2010~~2021

Ukazovateľ	Merná jednotka	Množstvo
Voda vyrobená vo vlastných zariadeniach	tis. M³	40 972 ~~43 137~~
Voda prevzatá	tis. M³	6 786 ~~13 667~~
Voda odovzdaná	tis. M³	8 126 ~~7 566~~
Voda určená na realizáciu	tis. M³	39 632 ~~49 238~~
Straty vody v potrubnej sieti	tis. M³	8 104 ~~16 229~~
	%	20,4 ~~33,0~~
Počet obyvateľov zásobovaných z verejného vodovodu	obyv.	447 287 ~~432 275~~
	%	99,9
Vodojemy	ks	41 ~~31~~
Akumulačný objem	m³	299 641 ~~236 394~~
Dĺžka vodovodnej siete	km	1 248,17 ~~1 141,14~~

Zdroj: BVS a.s. 05/2022

16.6.3.5.Neverejné vodovody

S rozvíjajúcou sa priemyselnou a poľnohospodárskou výrobou na území mesta, zvyšovala sa tiež potreba vody pre výrobné účely, ktorú si jednotlivé podniky riešili z vlastných zdrojov. V prípade priemyselných podnikov sa jedná o značne rôznorodú sieť neverejných vodovodov a vodárenských zariadení bez vzájomných väzieb, situovanú väčšinou v areáloch podnikov.

Na veľkej časti výmery poľnohospodárskej pôdy na území Bratislavy bol vybudovaný rozsiahly systém závlah. Z územno-technického hľadiska sú tieto neverejné siete určitým limitom v prípade územného rozvoja v konkrétnych lokalitách.

Potreba úžitkovej vody na výrobné a technologické účely je prevažne krytá zo zdrojov podzemných vôd. Na území mesta je z týchto zdrojov zásobovaných viac ako 60 podnikov. Zdrojom závlahovej vody je hlavne povrchová voda (Dunaj, Morava, jazerá), v menšej miere podzemné vody.

16.6.4. Územie mimo Bratislavy

Hlavnými časťami vodárenského systému na území mimo Bratislavy sú: ~~Diaľkovod Šamorín,~~ SV Hamuliakovo – Kalinkovo, Podhorský SV, Senecký SV, Záhorský SV.

Zdroje vody Podhorského a Záhorského SV sa nachádzajú najmä na úpätiach Malých Karpát – ide predovšetkým o pramene s vyhovujúcou kvalitou vody a navyše s výhodným výškovým umiestnením umožňujúcim gravitačnú distribúciu do spotrebísk. Uvedené zdroje sa vyskytujú v lokalitách nad mestami/obcami Pezinok, Modra, Častá, Doľany, Borinka, Rohožník, Sološnica a Plavecké Podhradie (zdroj pre Senický SV). Okrem týchto zdrojov sa využívajú aj vodárenské zdroje v lokalite Plavecký Mikuláš (okr. Malacky, zdroj pre Senický SV), Boldog a Hamuliakovo. Kvalitatívne ide o vyhovujúce zdroje, kvantitatívne sú nedostatočné a preto sú dotované zo zdrojov podunajskej oblasti (z bratislavských zdrojov) prívodom vody do predmetných oblastí. Tento systém bilančného pokrytia potreby vody z hľadiska využívania zdrojov zostáva aktuálny aj vo výhľade. Keďže zvyšovanie kapacity miestnych zdrojov už nie je možné, v prípade zvýšenia nárokov na potrebu vody jednotlivých území bude potrebná zvýšená dotácia zo zdrojov podunajskej oblasti, čo z hľadiska ich kapacity je možné. Mimo BSK sa nachádzajú jedny

z najvýznamnejších zdrojov pitnej vody v Jelke, ktorých ochranné pásma čiastočne zasahujú aj do územia BSK.

Vlastná distribúcia vody zo zdrojov do spotrebísk je realizovaná výtlačnými, resp. gravitačnými distribučnými líniami miestneho charakteru, ale vo významnej miere práve z už spomínaného dôvodu potreby dotácie území zo zdrojov podunajskej oblasti (bratislavských zdrojov) vybudované nadradené distribučné systémy, ako najmä v línii Lamač – Malacky a Podunajské Biskupice – Pezinok Grinava (resp. Senec)~~, ktoré – najmä v druhom prípade – budú musieť byť modernizované s cieľom dosahovania väčšej kapacity~~. Kapacita vodojemov je rámcovo dostatočná, okrem vodojemu Senec, ktorý aj po terajšom ukončení rozšírenia vodojemu ešte bude musieť byť výhľadovo dobudovaný na cieľový objem; takisto treba predpokladať potrebu rozšírenia akumulácií v súvislosti so snahou prednostného využitia maximálnych výdatností miestnych zdrojov (prameňov Malých Karpát) akumulovaných v dostatočne kapacitných vodojemoch (vodojem Borinka, Rohožník, Dubová).

~~16.6.4.1.Diaľkovod Šamorín~~

~~Predmetná vodárenská sústava predstavuje významnú líniu dopravy vody z veľkokapacitných zdrojov Šamorín a Kalinkovo do vodárenského uzla Podunajské Biskupice a ďalej do vodojemu Pezinok – Grinava. Celková dĺžka diaľkovodných potrubí je 52 km.~~

~~Z vodárenského zdroja Šamorín sa voda čerpá do vodárenského uzla Podunajské Biskupice oceľovým potrubím DN 1200 a 1000, z vodárenského zdroja Kalinkovo DN 800. Na výtlak DN800 VZ Kalinkovo – ČS Podunajské Biskupice je napojená obec Rovinka, na výtlak DN1200 VZ Šamorín – ČS Podunajské Biskupice je napojená obec Dunajská Lužná a spoločným prípojom DN200 obce Miloslavov a Alžbetin dvor. Z výtlaku DN500 ČS Podunajské Biskupice _ ČS Bernolákovo sú napojené v dvoch bodoch nasledovné obce: potrubím DN200 Most pri Bratislave, Malinovo, Zálesie, Tomášov, Vlky, potrubím DN250 Ivanka pri Dunaji. Z ČS Bernolákovo ide výtlačné potrubie DN500 priamo do VDJ Senec, DN 300 do obce Bernolákovo a DN 500 do VDJ Grinava. Z Bernolákova sa voda čerpá čerpacou stanicou pri existujúcom, ale v súčasnosti nevyužívanom vodojeme ďalším úsekom výtlaku DN 500 do vodojemu Pezinok – Grinava 2 x 1500 + 2 x 4000 m^3. V súbehu s časťou tohto diaľkovodného prívodu DN 500 je pripojený Senecký skupinový vodovod výtlačným potrubím z ČS Bernolákovo do vodojemu Senec DN 500).~~

~~Vodojem Pezinok – Grinava je miestom pripojenia Podhorského skupinového vodovodu na diaľkovod Šamorín.~~

~~Skupinové vodovody Podhorský a Senecký majú vlastné zdroje vody, avšak s nedostatočnou kapacitou, a preto je nevyhnutné, aby diaľkový prívod vody zabezpečoval vyrovnávanie výrazne negatívnych miestnych bilancií spomenutých vodárenských sústav. Kapacita zdrojov vody Šamorín a Kalinkovo dotačne pokrýva súčasné i výhľadové nároky na potrebu vody. Limitujúcim faktorom dodávky vody je prívodné potrubie DN 500, preto sa realizuje po etapách jeho rekonštrukcia (t.j. nové potrubie DN 1000 – 600 mm v pôvodnej trase). Úsek od vodného zdroja Šamorín po Podunajské Biskupice (DN 1200, 1000), ako aj z vodárenského zdroja Kalinkovo po Podunajské Biskupice (DN 800) je kapacitne vyhovujúci aj pre výhľad.~~

~~16.6.4.2.~~16.6.4.1.Podhorský SV

Skupinový vodovod pozostáva zo vzájomne prepojených systémov: Pezinský SV, Modranský SV a Doľanský SV. Celý systém je pripojený na diaľkovodný prívod vody z vodárenského zdroja Šamorín a Kalinkovo, z ktorého sú zásobené ešte ďalšie jednotlivé i malé skupinové vodovody, s ktorými vytvára Podhorský skupinový

vodovod jeden bilančný celok. K tomuto celku je navyše pripojený aj Senecký skupinový vodovod, ktorý zo systému v uzle Bernolákovo odoberá potrebné množstvá vody.

Z Podhorského skupinového vodovodu sú zásobené pitnou vodou mestá Pezinok, Modra, Svätý Jur, ako aj obce Limbach, Slovenský Grob, Chorvátsky Grob, Šenkvice, Viničné, Vinosady, Dubová, Častá, Píla, Vištuk, Doľany, Budmerice, Štefanová.

Z vodojemu Grinava je voda odvádzaná štyrmi smermi – jedným smerom potrubím DN 800 do Pezinka, druhým smerom odbočkou DN 250 z potrubia DN 800 na Svätý Jur, tretím smerom DN 500 obchvatom Pezinka smerom do Modry a štvrtým smerom odbočkou DN 250 z potrubia DN 500 do Chorvátskeho Grobu a Slovenského Grobu. Zásobovanie mesta Svätý Jur je v dvoch tlakových pásmach. Chorvátsky Grob a Slovenský Grob je zásobovaný vodou z VDJ Grinava.

Okrem zdroja vody, ktorý predstavuje vodojem Grinava je voda do spotrebiska privádzaná aj z miestnych zdrojov – prameňov nad Pezinkom (pramene Stupy). Voda z uvedených zdrojov je privádzaná do spotrebiska cez vodojem Staré Hory.

Limbach je zásobovaný z dvoch smerov – z jedného smeru z diaľkovodov potrubím DN 300 a z druhého smeru z vlastných vodárenských zdrojov cez VDJ Staré Hory. Zásobovanie obce Limbach je v troch tlakových pásmach. Časť zásobnej siete je v zlom technickom stave.

Rozvodná sieť vodovodu Viničné bola budovaná počnúc rokom 1964 a rozvojom obce sa vodovod rozširuje dodnes. Obec nie je zásobovaná z vlastných vodných zdrojov, iba vodou z diaľkovodov odbočkou z prívodu DN 500 do Modry (z VDJ Grinava). Časť zásobnej siete je v zlom technickom stave.

Rozvodná sieť vodovodu Pezinok v samotnom meste a miestnych častí Grinava a Cajla bola budovaná počnúc rokom 1955 a rozvojom mesta sa vodovodná sieť rozširuje dodnes. V roku 1970 až 1976 bol vybudovaný vodovod aj v rekreačnej oblasti Kučišdorfská dolina vrátane čerpacej stanice a vodojemu o obsahu 100 m^3.

Prívod do mesta Svätý Jur a rozvodná sieť boli budované postupne v rokoch 1974 až 1991. Vodovodná sieť vzhľadom na svoj vek a druh materiálu (liatina a PVC) je v dobrom technickom stave a v dlhodobom výhľade nebude potrebná rekonštrukcia rozvodnej siete. Prívod vody do Svätého Jura je LT DN 250. V meste sú vytvorené dve tlakové pásma.

Vodovod Slovenský a Chorvátsky Grob budovali obe obce v rokoch 1988 až 1992. Siete sú najmä z PVC materiálu a dlhodobo nepotrebujú výraznejšie náklady na opravy a rekonštrukcie.

Rozvodná sieť a prívod do obce Vinosady boli budované v rokoch 1960 – 1962 a postupne sa rozvody rozširovali rozvojom obce v rokoch 1970 – 1980. Prevažná časť vodovodov je z ocele a je nutná ich postupná rekonštrukcia vrátane vodovodných prípojok.

Z vodárenských zdrojov prameňov voda preteká cez prerušovaciu komoru do VDJ 100 m^3 (Harmónia III. tlakové pásmo). Počas letných špičkových odberoch (pri menšej výdatnosti prameňov Koreň I,II, Sklenná a Studňa) sa voda čerpá do siete III. tlakového pásma Harmónia z VDJ 2 x 250 m^3 (pre Modra-Harmónia II. tlakové pásmo). Mimo sezóny voda prepadom odteká do VDJ 2 x 250 m^3 (pre Modra-Harmónia II. tlakového pásma).

Z prameňa Žliabok je zásobovaný VDJ 50 + 2 x 250 m^3 (Harmónia pre II. tlakové pásmo) a voda, ktorá sa nespotrebuje pre Modra-Harmónia II.tlakové pásmo prepadom odteká do VDJ 2 x 650 m^3 (Harmónia I. tlakové pásmo). Pri menšej

výdatnosti prameňov v katastri Modra-Harmónia je možné vodu čerpať aj z Modry cez ČS Široké do vodojemu 2 x 650 m^3 (Modra –Harmónia I. tlakové pásmo) a následne ju možno čerpať do VDJ 2 x 250 m^3 (Modra – Harmónia II. tlakové pásmo).

Z prameňa Vyvieračka voda odteká dvoma smermi – jedným smerom na ČS Píla a následne ČS Piesky do VDJ Piesky 100 m^3 a druhým smerom z prameňa Vyvieračka odteká gravitačne do VDJ Píla 100 m^3.

Voda z vodárenského zdroja Maruša odteká dvoma smermi – jedným smerom k VDJ Píla (čerpaním cez ČS Maruša), druhým smerom potrubím LT DN 350 k vodárenskému uzlu Sečkár. Prameň Zakopané plní vodou VDJ Červený kameň 50 m^3. Voda, ktorá sa nespotrebuje prepadom odteká do VDJ Píla, ktorý zásobuje vodou obec Píla. Voda z VDJ Píla, ktorá sa nespotrebuje a voda z prameňa Maruša sa stretávajú vo vodárenskom uzle Sečkár. Z vodárenského uzlu Sečkár sa voda distribuuje troma smermi – jedným smerom do obce Častá (VDJ Častá 250 m^3), druhým smerom do obce Dubová (VDJ Dubová 100 m^3), a tretím smerom cez Dubovú na miestnu časť Modra Kráľová. Za miestnou časťou Kráľová sa voda rozdeľuje dvoma smermi – jedným smerom do Modry a v extraviláne Kráľovej druhým smerom potrubím DN 300 do Vištuku, Budmeríc a do Štefanovej.

Mesto Modra je zásobované vodou v dvoch alternatívach v závislosti na letnej sezóne. Počas letnej sezóny je zásobovanie Modry vodou v 3 tlakových pásmach. Prvé tlakové pásmo je zásobované priamo z diaľkovodov, druhé tlakové pásmo je z vodárenského zdroja Maruša, a tretie tlakové pásmo je z diaľkovodu cez ČS Modra do VDJ Vinohrady 3500 m^3. Mimo letnej sezóny je Modra zásobovaná v 2 tlakových pásmach. Prvé tlakové pásmo je zásobované priamo z diaľkovodov, a druhé tlakové pásmo je zásobované vodou z vodárenského zdroja Maruša.

V rámci Doľanskej časti je vybudovaný prívod vody z vodárenského zdroja Adamová (cez ČS Adamová) a vodárenského zdroja Tri stoky (gravitačne) je do VDJ Doľany 400 m^3. Vodojem je riešený ako prietočný a slúži pre celú doľanskú časť Modranského skupinového vodovodu. Z týchto vodárenských zdrojov cez VDJ Doľany sú zásobované obce Doľany, Dlhá, Borová (posledne dve menované obce sú už v okr. Trnava) a časť obce Častá a Štefanová (obec Štefanová má vytvorenú akumuláciu vody vo vodojeme 2 x 250 m^3). Pred obcou Dlhá je osadený redukčný ventil.

Rozvodná sieť v obci Doľany bola v podstate vybudovaná v roku 1968 až na niektoré krátke vodovodné úseky, ktoré boli budované a predlžované v neskorších rokoch.

Rozvodná sieť v obci Štefanová – na Hlavnej ul. Bola vybudovaná a uvedená do prevádzky v roku 1977, je v technickom stave zodpovedajúcemu svojmu veku. ~~Potrebná je rekonštrukcia prívodného potrubia do VDJ Štefanová~~

Rozvodná sieť v obci Budmerice sa začala budovať v roku 1971 a je rozširovaná s rozvojom obce dodnes. Výhľadovo nie sú potrebné investičné náklady na veľké opravy a rekonštrukcie.

Rozvod v obci Píla pozostáva iba z dvoch krátkych úsekov vybudovaných v roku 1975. Vodovod vzhľadom na svoj vek a druh materiálu dlhodobo nepotrebuje investičné náklady na opravy.

Rozvodná sieť v obci Častá sa začala budovať v roku 1963 a bola postupne rozširovaná do roku 1980. Vodovodná sieť vzhľadom na svoj vek a druh materiálu je v dobrom technickom stave.

Rozvodná sieť v obci Dubová – prívodné a zásobné potrubie a vodojem boli vybudované a uvedené do prevádzky v roku 1963.

Rozvodná sieť v Modre a Kráľovej bola budovaná počnúc rokom 1959.

~~16.6.4.3.~~16.6.4.2. Senecký SV

~~Zo Seneckého skupinového vodovodu je zásobované pitnou vodou samotné mesto Senec, ako aj obce Kráľová pri Senci, Boldog, Reca, Veľký Biel, Nová Dedinka a Tureň, pričom na daný systém je už pripojený aj pôvodný SV Čataj – Báhoň (t.j. obce Čataj, Kaplna, Igram, Báhoň sú pripojené na Senecký SV). Senecký SV je pripojený na vodárenský systém Diaľkovodov (veľkokapacitný zdroj vody Šamorín a Kalinkovo s výtlakom DN 500 cez Podunajské Biskupice a Bernolákovo do vodojemu Pezinok – Grinava). Na systém Diaľkovodov je pripojený už aj vyššie spomínaný Podhorský skupinový vodovod. Podobne ako Podhorský SV tak aj Senecký SV má vlastné zdroje vody a zostávajúce množstvo vody (ktoré predstavuje výrazný podiel z kapacity miestnych zdrojov) je dodávané z diaľkovodného systému. Uzol pripojenia Seneckého SV na diaľkovod Šamorín je v čerpacej stanici Bernolákovo. Odtiaľ je voda prečerpávaná výtlačným potrubím DN 500 do vodojemu Senec 1500 m³ (v súčasnosti je dokončené jeho rozšírenie o 7 500 m³).~~

~~Miestnym zdrojom vody je vodárenský zdroj Boldog (studne) s kolísajúcou kvalitou vody. Voda zo studní sa prečerpáva výtlakom DN 250 do vodojemu.~~

Z vodárenského zdroja Šamorín sa voda čerpá do vodárenského uzla Podunajské Biskupice oceľovým potrubím DN 1200 a 1000, z vodárenského zdroja Kalinkovo DN 800. Na výtlak DN1200 VZ Šamorín – ČS Podunajské Biskupice je napojená obec Dunajská Lužná a spoločným prípojom DN200 obce Miloslavov s časťou Alžbetin dvor. Z výtlaku DN1000 ČS Podunajské Biskupice – ČS Bernolákovo sú napojené v dvoch bodoch nasledovné obce: potrubím DN200 Most pri Bratislave, Malinovo, Zálesie, Tomášov, Vlky, potrubím DN250 Ivanka pri Dunaji.

Uzol pripojenia Seneckého SV na diaľkovod Šamorín je v čerpacej stanici Bernolákovo. Odtiaľ je voda potrubím DN 600 privádzaná priamo do vodojemu Senec 9000 m³ a DN300 do obce Bernolákovo. Z ČS Bernolákovo pri existujúcom, ale v nevyužívanom vodojeme, sa voda čerpá ďalším úsekom výtlaku DN 600 do vodojemu Pezinok – Grinava 2 x 1500 + 2 x 4000 m³.

Vodojem Pezinok – Grinava je miestom pripojenia Podhorského skupinového vodovodu na diaľkovod Šamorín.

Skupinové vodovody Podhorský a Senecký majú vlastné zdroje vody, avšak s nedostatočnou kapacitou (v letných mesiacoch, pri extrémnych dažďoch zakalenie vody), a preto je nevyhnutné, aby diaľkový prívod vody zabezpečoval vyrovnávanie výrazne negatívnych miestnych bilancií spomenutých vodárenských sústav. Kapacita zdrojov vody Šamorín a Kalinkovo dotačne pokrýva súčasné i výhľadové nároky na potrebu vody. Prívodné potrubie z ČS Podunajské Biskupice (DN1000) do ČS Bernolákovo a od vodného zdroja Šamorín po Podunajské Biskupice (DN 1200, 1000), ako aj z vodárenského zdroja Kalinkovo po Podunajské Biskupice (DN 800) je kapacitne vyhovujúci aj pre výhľad.

Zo Seneckého skupinového vodovodu je ďalej zásobované pitnou vodou samotné mesto Senec, ako aj obce Kráľová pri Senci, Boldog, Reca, Veľký Biel, Nová Dedinka a Tureň, a obce Čataj, Kaplna, Igram, Báhoň.

Obce Kráľová pri Senci a Réca sú napojené na rozvodnú sieť v meste Senec. Okrem zásobného potrubia DN 400 vedie do mesta aj ďalšie zásobné potrubie DN 500 priamo z vodojemu (gravitačné potrubie). V armatúrnej šachte pri VDJ 100 m³ sa potrubie rozdvojí na zásobné potrubie do mesta Senec DN 200 a zásobné potrubie DN 400, 300 a k vodojemu obsahu 100 m³ (nie je v prevádzke). Zásobné potrubie sa ďalej rozvetví do obce Veľký Biel spoločné prívodné potrubie do obcí Nová Dedinka a Tureň.

Rozvodná vodovodná sieť v meste Senec a priľahlých obciach sa buduje postupne a je rozširovaná s ich rozvojom. Vodovodná sieť je technickom stave zodpovedajúcemu svojmu veku. Výhľadovo nie sú potrebné investičné náklady na veľké opravy a rekonštrukcie.

~~Doteraz najakútnejší nedostatok tohto vodárenského systému nedostatok akumulácie a problémy so zmiešavaním vody z miestneho zdroja Boldog obsahujúceho zvýšené množstvo dusičnanov s vodou z diaľkovodu sú vyriešené dostatočným rozšírením akumulácie, postupnou rekonštrukciou prívodu vody Podunajské Biskupice – Bernolákovo a úpravou zabezpečujúcou vyhovujúcu kvalitu vody.~~

Ako už bolo spomenuté k Seneckému SV je pripojený dovtedy samostatný vodárenský systém - Skupinový vodovod Čataj – Báhoň. Skupinový vodovod Čataj – Báhoň zásobuje pitnou vodou obce Čataj, Igram, Kaplná a Báhoň. Kvalitatívne nevyhovujúce vodárenské zdroje v lokalite obce Čataj boli vyradené z prevádzky. Voda je distribuovaná zo Seneckého SV prívodom vody Boldog – Čataj, resp. následne čerpaná do vodovodných sietí predmetných obcí AT stanicou.

~~16.6.4.4.~~16.6.4.3.Záhorský SV

Záhorský skupinový vodovod zásobuje v súčasnosti pitnou vodou mesto Malacky a obce Rohožník, Sološnica, Kostolište, Gajary, ďalej sú pripojené v minulosti samostatné vodovody Plavecký Štvrtok – Láb a Zohor – Vysoká pri Morave, resp. Suchohrad – Záhorská Ves, ako aj Pernek a Jablonové.

Voda z prameňov Malých Karpát (nad Rohožníkom a Sološnicou) sa gravitačne sústreďuje do vodojemov skupinového vodovodu v lokalite Rohožník 2 x 650 m^3 a 2 x 250 m^3, s výnimkou prameňa Vajar a studne HR – 3, z ktorých sa voda prečerpáva. Voda z týchto vodojemov je potom gravitačne dopravovaná zásobným potrubím DN 500 do spotrebísk skupinového vodovodu. Voda z lokality vodárenských zdrojov Pernek sa čerpá už len z jednej zo studní do obcí Pernek a Jablonové. Línia Plavecký Štvrtok – Zohor je prepojená hlavným vodovodným rádom DN 500. Prívod vody do obce Gajary je profilu DN 300, resp. 200. Prepojenie pôvodných vodovodov Záhorský SV, SV Plavecký – Štvrtok – Láb a Zohor – Vysoká pri Morave, resp. Suchohrad – Záhorská Ves bolo realizované v dôsledku potreby nahradenia nevyhovujúcich vodárenských zdrojov, ako aj potreby zabezpečenia pitnej vody pre rozvoj priemyselných parkov.

Na južnom okraji vodárenského systému sa nachádza zemný vodojem Dúbrava 2 x 5000 m^3, ktorý je zásobený z Bratislavskej vodárenskej sústavy.

V meste Malacky bola rozvodná sieť budovaná a uvádzaná do prevádzky počnúc rokom 1957 a s rozvojom mesta sa buduje a rozširuje dodnes. Technický stav rozvodnej vodovodnej siete je primeraný k svojmu veku a druhu zabudovaného materiálu.

Rozvodná sieť v obci Sološnica bola postupne budovaná a uvádzaná do prevádzky počnúc rokom 1964, kedy bola vybudovaná aj podstatná časť vodovodu.

Rozvodná sieť v obci Rohožník bola budovaná postupne počnúc rokom 1964 a s rozvojom obce sa rozširuje dodnes. Vodovodná sieť v obci je v prevažnej miere z liatiny a PVC materiálu a je v dobrom technickom stave.

Rozvodná sieť v obci Kostolište bola vybudovaná v roku 1988 a všetky rozvody sú z PVC materiálu. Celá vodovodná sieť vzhľadom na jej vek a druh materiálu je vo veľmi dobrom stave a v strednodobom výhľade nie je potrebné plánovať rekonštrukciu vodovodnej siete.

Rozvodná sieť v obci Zohor bola budovaná počnúc rokom 1968 a rozširovaná bola do roku 1980. Rozvodná sieť je z liatiny a PVC rúr s profilmi DN-80,100 a 150 mm. Technický stav, vzhľadom na svoj vek a zabudovaný materiál, je veľmi dobrý a v strednodobom výhľade nie je potrebné uvažovať s veľkými opravami, resp. rekonštrukciou rozvodnej siete.

Rozvodná sieť v obci Vysoká pri Morave bola budovaná v roku 1968 a rozšírená o Záhradnú ulicu a nám. Oslobodenia v roku 1978. Rozvodná sieť je z ocele, liatiny a PVC rúr s profilmi DN-100,150 a 200 mm. Technický stav vodovodnej siete je primeraný k svojmu veku a zabudovanému materiálu. V obci je od roku 1968 zabudované oceľové vodovodné potrubie DN-100 mm v dl. 1.643 m a DN-150 mm v dl. 665 m. I keď sa na tomto oceľovom potrubí v súčasnosti neprejavujú poruchy vo väčšom rozsahu (v sieti sú nízke tlaky a rozvod je zabudovaný vo vhodnom piesčitom podloží) je potrebné počítať v strednodobom výhľade s jeho rekonštrukciou, nakoľko všeobecná životnosť oceľových rúr je cca 30 rokov.

Rozvodná sieť v obci Plavecký Štvrtok bola budovaná postupne a rozširovaná je do dnes. Rozvodná sieť v obci je z liatiny a PVC rúr s profilmi DN 100 a 150 mm. Technický stav vzhľadom na svoj vek a zabudovaný materiál je veľmi dobrý a v strednodobom výhľade nie je potrebné uvažovať s veľkými opravami, resp. rekonštrukciou rozvodnej siete.

Rozvodná sieť v obci Láb bola budovaná postupne a rozširovaná je do dnes. Rozvodná sieť v obci je z liatiny a PVC rúr s profilmi DN 100 a 150 mm. Technický stav, vzhľadom na svoj vek a zabudovaný materiál, je veľmi dobrý a v strednodobom výhľade nie je potrebné uvažovať s veľkými opravami, resp. rekonštrukciou rozvodnej siete.

Vzhľadom na plánovanú výstavbu v obciach Plavecký Štvrtok a Láb bude nutné vybudovať samostatný prívod vody z vodovodu DN500 do obce Láb (obchvat Plaveckého Štvrtku). V krátkodobom výhľade je tlak vody v obciach regulovaný opatreniami na sieti.

Vodárenský systém má dostatok akumulácie, najmä po vybudovaní vodojemu Dúbrava (nadregionálneho významu) s obsahom 2 x 5 000 m^3. Vodojem Dúbrava bude vykrývať potreby akumulácií aj v súvislosti s ďalšími pripájanými spotrebiskami, priemyselnými parkami, ako aj v súvislosti s diaľkovodnou dopravou vody rozsiahlym vodárenským systémom.

~~16.6.4.5.~~16.6.4.4.Senický SV (časť)

Vodovod obce Plavecké Podhradie a Plavecký Mikuláš využívajú miestne zdroje vody, z ktorých je voda gravitačne privedená do vodovodných sietí. Sú súčasťou systému Senického SV. Z tohto SV je zásobovaná cez vlastný vodojem aj obec Studienka.

~~16.6.4.6.~~16.6.4.5.Vodovod Veľké Leváre

Obec Veľké Leváre má vybudovanú vlastnú úpravňu vody, ktorou sa upravuje voda z miestnych zdrojov. Z úpravne je privedená prostredníctvom ATS do vodovodnej siete obce. V súčasnosti prebieha rozsiahla rekonštrukcia vodovodnej siete od úpravne vody.

~~16.6.4.7.~~16.6.4.6.Vodovod Stupava

Zdroje vodovodu Stupava sa nachádzajú v lokalite Borinka. Zdroje vyžadujú úpravu vody, čo sa vykonáva na úpravni vody Borinka. ~~Výhľadovo pre lepšie využitie kapacity zdrojov a aj z dôvodu provizórneho charakteru existujúcej úpravne vody je potrebné túto modernizovať.~~ Voda z prameňov gravitačne priteká prívodným potrubím DN ~~250~~300 ~~cez prerušovaciu komoru pred Borinkou a ďalej prívodom DN~~

~~250~~ do vodojemov mesta Stupavy situovaných medzi Borinkou a Stupavou 250 + 400 m^3. Do týchto vodojemov je zároveň privádzaná voda aj z ďalšieho zdroja – prameňa Pod hradom, ktorý sa nachádza nad vodojemami. Z vodojemov je voda gravitačne dopravovaná zásobným potrubím DN 200 a DN 300 do vodovodnej siete mesta. Vo vyššie položených lokalitách je vytvorené II. tlakové pásmo (dve oblasti s dvomi ATS). Okrem uvedeného zdroja je mesto zásobené aj z Bratislavského vodárenského systému prepojením na prívod vody DN 500 do vodojemu Dúbrava.

~~16.6.4.8.~~16.6.4.7. Vodovod Kuchyňa

Zdrojom vody predmetného vodovodu je prameň Modranská skala. Voda z prameňa je gravitačne privádzaná do vodojemu 150 m^3. Z vodojemu je voda gravitačne privádzaná do vodovodnej siete obce. V časti obce je vytvorené II. tlakové pásmo obsluhované AT stanicou. Vodovodná sieť je poruchová, vykazujú sa veľké straty vody. Bez rozsiahlej rekonštrukcie je rozvoj obce obmedzený.

~~16.6.4.9.~~16.6.4.8. Vodovod Borinka

Zdrojom vody predmetného vodovodu je prameň Volavec. Zo zdroja sa voda gravitačne dopravuje do zemného vodojemu 50 m^3 a nového vodojemu 150 m^3. Z vodojemu sa voda gravitačne dopravuje do spotrebiska. Vodohospodárske objekty a rozvodná vodovodná sieť je v technickom stave primerane k svojmu veku. Pre prípad vyššej potreby vody je realizovaný prepoj z prívodu vody do Stupavy, ktorým sa vodovod Borinka dotuje.

~~16.6.4.10.~~16.6.4.9. Skupinový vodovod Hamuliakovo – Kalinkovo

Skupinový vodovod zásobuje pitnou vodou obce Hamuliakovo a Kalinkovo cez ATS z prívodného potrubia DN1200 VZ Šamorín. ~~Vodným zdrojom je nová studňa s vyhovujúcou kvalitou vody situovaná medzi uvedenými dvomi obcami, z ktorej sa voda čerpá taktiež novovybudovanou AT stanicou zásobným potrubím DN 150 do obcí.~~ VZ Hamuliakovo je v súčasnosti mimo prevádzky. Technický stav potrubí je vzhľadom na zabudovaný materiál vo veľmi dobrom stave. Kapacita vodárenského zdroja je vyhovujúca. Zvyšujúce sa nároky na vodu bude možné pokryť pripojením SV na prívod vody z VZ Šamorín.

16.6.5. Návrh riešenia

Súčasná kapacita zdrojov podunajskej oblasti (Sedláčkov Ostrov, Sihoť, Pečniansky les, Rusovce – Ostrovné lúčky – Mokraď, Kalinkovo a Šamorín) a miestnych zdrojov je postačujúca aj pre výhľadové potreby zásobovania vodou všetkých oblastí VÚC. Okrem prednostného využívania zdrojov vody podunajskej oblasti sa uvažuje aj vo výhľade využívať súčasné miestne zdroje vody. Základ distribučného systému (čerpacie stanice, vodojemy, potrubia) je v súčasnosti vybudovaný dostatočne s tým, že príslušné modernizačné opatrenia sú potrebné v súvislosti s potrebou obnovy (rekonštrukcie), ale aj v súvislosti s územným rozvojom.

16.6.5.1. Územie Bratislavy

Zabezpečenie súčasnej kapacity zdrojov podunajskej oblasti vyžaduje ich udržiavanie v dobrom stave, ich monitoring a v prípade zmien na kvalite, či výdatnosti, príslušné opatrenia.

V oblasti distribúcie vody treba vo všeobecnosti systém na základe bilančnej (prietokovej) schémy modernizovať tak, aby bolo možné spoľahlivo a bezpečne priviesť vodu zo zdroja do miesta spotreby, teda dosahovať spoľahlivú a efektívnu distribúciu v území bilančného dosahu zdroja.

Pre zvýšenie miery nahraditeľnosti zdrojov podunajskej oblasti a najmä v prípade riešenia dodávky vody pre regióny mimo územie v pôsobnosti BVS (resp. nad rámec vyššie uvedených potrieb) bude potrebné venovať sa otázke rozvoja vodárenského zdroja Rusovce – Ostrovné lúčky, Kalinkovo a Šamorín.

Rámcovo je systém bratislavského verejného vodovodu v súčasnosti stabilizovaný a zabezpečuje na území mesta spoľahlivú dodávku pitnej vody.

Možno konštatovať, že bilancia vodárenského systému ako celku je pozitívna. K zachovaniu bilančnej stability je v prvom rade nevyhnutná dôsledná ochrana zdrojov. Čo sa týka zdrojov – okrem ich ochrany, ale i udržiavania v dobrom stave, bude potrebné v niektorých prípadoch aj ich rozšírenie.

Ochrana zdrojov musí byť zabezpečovaná dodržiavaním ustanovení zakotvených v príslušných rozhodnutiach o ochrannom pásme. Ochranné pásma vodárenských zdrojov je nevyhnutné dôsledne rešpektovať, najmä pri rozvoji urbanizácie, resp. iných ohrozujúcich činností. Treba tiež rešpektovať zdokumentované požiadavky na zmeny rozsahu ochranných pásiem (v súčasnosti napr. prebiehajú aktivity v prípade zdrojov Sihoť a Čunovo). V súvislosti s ochranou zdrojov je nevyhnutné zámery, ktoré tieto zdroje zvlášť ohrozujú, navrhovať, realizovať, resp. spravovať (prevádzkovať) tak, aby bolo vylúčené akékoľvek riziko ich znehodnotenia. Závažnosť uvedenej požiadavky vyplýva zo skutočnosti, že znehodnotenie zdroja je jav nezvratný, t. j. má za následok nenahraditeľnú ujmu, a to v danom prípade stratu disponibility tejto nenahraditeľnej – strategickej – suroviny. Jedinečný potenciál zdrojov vysoko kvalitnej vody optimálne situovaný vo vzťahu k najväčšiemu spotrebisku (Bratislava) je výnimočnosťou uprostred európskych metropol, čo konštatuje a z toho vyplývajúc najvyššiu mieru ochrany predpisuje aj strategický dokument Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavy.

Podobne ako u zdrojov, tak aj celková bilancia akumulácií systému je priaznivá. Treba poznamenať, že ide o celkovú bilanciu akumulácií mesta, v niektorých prípadoch však nezohľadňuje lokálny územný rozvoj a preto pre niektoré územia bude potrebné akumuláciu dobudovať. Kapacita a línie distribučných vedení tvorí dobrý základ vodárenskej sústavy, avšak značnými zmenami urbanizačných zámerov dochádza aj v tomto k nedostatkom, ktoré bude potrebné riešiť doplnením týchto distribučných trás.

Materiál, vek a technologické vybavenie zariadení vodárenského systému mesta (zdroje, čerpacie stanice, vodojemy, potrubia) sú značne rôzne. Problematické prvky najmä vyplývajúce z veku, prípadne použitého materiálu sú miestom zvýšeného výskytu porúch so všetkými dôsledkami, ktoré z toho vyplývajú. Preto prvoradou úlohou na dosahovanie dobrého stavu vodárenskej infraštruktúry sledujúc efektívnu a spoľahlivú prevádzku je ich obnova.

Rámcovo treba konštatovať, že v niektorých oblastiach sú nedostatky v systémovom riešení vodárenskej sústavy mesta. S tým v súvislosti a v záujme zvýšenia spoľahlivosti a efektívnosti distribúcie vody bude potrebné riešiť modernizáciu systému spočívajúcu rámcovo v nasledovných úpravách:

- rozšírenie VZ Rusovce – Ostrovné lúčky – Mokraď,
- ~~modernizácia a optimalizácia zdravotného zabezpečenia pitnej vody modernizáciou zariadení hygienického zabezpečenia vody,~~
- rekonštrukcia ČS Pečniansky les (dokončenie), rekonštrukcia ČS Petržalka, rekonštrukcia ČS Podunajské Biskupice ~~a rekonštrukcia ČS Sihoť IV~~,
- úprava existujúceho prepojovacieho potrubia DN 1000 medzi východnou a západnou časťou mesta (medzi VDJ Vtáčnik a Koziarka), pričom existujúce potrubie DN1200 medzi VDJ Koziarka a Vtáčnik je v súčasnosti už vyvložkované.

- ~~zdvojenie výtlačného potrubia DN 400 z ČS Gaštanová do VDJ Kramáre I.,~~
- rozšírenie VDJ Kuklovská (II.tl.p. Karlova Ves),
- prepojenie lokalít Koliba – Kramáre v IV. tlakovom pásme,
- ČS Západ a prívody vody do oblasti vychádzajúcej smerom na severozápadný rozvojový pól mesta a Záhorie,
- vodojem Veľká lúka v Dúbravke pre severozápadný rozvojový pól mesta Bratislavy vrátane prívodných a zásobných potrubí,
- vodojem II. tlakového pásma v Záhorskej Bystrici vrátane súvisiacich potrubí a úpravy smerujúce k zabezpečeniu spoľahlivosti zásobovania vodou Marianky (prívod do obce),
- ~~komplexné doriešenie spoľahlivého zásobovania vodou rozvojovej oblasti Devín – Lomnická (systém vodojemov, ČS, ATS, súvisiacich potrubí),~~
- doriešenie rozostavaných (nedokončených) stavieb vodojemov Lamač III. a IV. tlakové pásmo, Devín I. tlakové pásmo, resp. potreba rozšírenia ďalších vodojemov v závislosti od potreby vyvolávajúcej mierou územného rozvoja,
- komplexné doriešenie spoľahlivého zásobovania vodou oblastí Kramáre – Koliba – Vinohrady (~~najmä zdvojenie výtlačného potrubia ČS Západ v Dúbravke – VDJ Kramáre I.,~~ ČS pri VDJ Vtáčnik a výtlak do VDJ Koliba I (IV. tlakové pásmo), sústava vodárenských objektov – VDJ, ČS, ATS, súvisiacich potrubí – v rozvojovej oblasti Vinohrady (vrátane oblasti medzi Kolibou a Sliačskou cestou), modernizácia existujúceho systému v území rozvojovej oblasti Nové Vajnory s dôsledkom na kapacitu pre rozvojovú oblasť Čierna voda,
- ~~pripojenie MČ Čunovo na vodárenský zdroj Rusovce – Ostrovné lúčky,~~
- pripojenie MČ Jarovce, Rusovce a Čunovo na systém Petržalka – juh,
- alternatívne zásobovanie elektrickou energiou VZ ROL~~.~~,
- Zásobné potrubie VDJ Lamač – Lamač, DN 500 s cieľom posilnenia zásobovania z VDJ Lamač I. do spotrebiska Lamač,
- Zásobné potrubie DN 600, križovanie diaľnice D2 – potrebné pre zásobovanie spotrebiska Západného rozvojového pólu (ZRP),
- Zásobné potrubie DN 500 pre potreby zásobovania spotrebísk Západného rozvojového pólu,
- Prepojovacie potrubie prívodných potrubí z VZ Kalinkovo a VZ Rusovce – Ostrovné lúčky, Mokraď v trase Lužného mosta.
- Prívod vody pre Západný rozvojový pól v línii ČS Západ – VDJ Veľká Lúka ponechať ako záložné riešenie.

16.6.5.2.Územie mimo Bratislavy

V zostávajúcej oblasti mimo mesta Bratislavy je zásobovanie pitnou vodou v súčasnosti v zásade vyhovujúce, v určitých častiach systému však s určitou mierou napätosti disponibilných kapacít.

Ochrana miestnych zdrojov je v tejto oblasti obdobne prioritná ako v prípade zdrojov podunajskej oblasti. Táto ochrana musí byť zabezpečovaná dodržiavaním ustanovení zakotvených v príslušných rozhodnutiach o ochrannom pásme. Ochranné pásma vodárenských zdrojov je nevyhnutné dôsledne rešpektovať, najmä pri rozvoji urbanizácie, resp. iných ohrozujúcich činností. Treba tiež rešpektovať zdokumentované požiadavky na prípadné zmeny rozsahu ochranných pásiem. V súvislosti s ochranou zdrojov je nevyhnutné zámery, ktoré tieto zdroje zvlášť ohrozujú, navrhovať, realizovať, resp. spravovať (prevádzkovať) tak, aby bolo

vylúčené akékoľvek riziko ich znehodnotenia. Na územie BSK zasahuje aj ochranné pásmo vodného zdroja Jelka.

Vychádzajúc z existujúceho fyzického stavu viacerých zariadení treba zabezpečiť obnovu (rekonštrukciu) vodovodných úsekov s vysokými stratami vody, úsekov so zvýšeným výskytom porúch, resp. riešenia ďalších problémov prevádzkového charakteru. ~~Akútnym problémom je fyzický stav a kapacita hlavného prívodu vody Podunajské Biskupice – Bernolákovo – Pezinok Grinava, ktorým je distribuovaná rozhodujúca dotácia vody pre Podhorský SV a Senecký SV. –~~ Prepojenie vodárenských zdrojov Šamorín a Kalinkovo so spotrebiskami, ~~t.j. uvedenými dvomi skupinovými vodovodmi, treba posilniť už spomínanou modernizáciou prívodu vody, ale zároveň~~ aj vybudovaním novej línie Bratislava Rača – Svätý Jur – Pezinok Grinava. Realizáciou uvedených dvoch distribučných opatrení budú vytvorené aj predpoklady premiestnenia čerpacej stanice Bernolákovo do Grinavy za účelom zlepšenia systémového riešenia prerozdelenia tlakových pásiem východnej časti vodárenského systému mesta Bratislavy prepojenej s ostatným vodárenským systémom a zároveň výrazné zvýšenie spoľahlivosti dodávky vody a v neposlednom rade vytvorenie predpokladov na zabezpečenie zásobovania vodou dynamicky sa rozvíjajúcich rozvojových zámerov v danej oblasti (Čierna voda a pod.). Potrebné je ďalej výhľadové dobudovanie akumulácie v Senci pre skupinový vodovod na celú výhľadovú kapacitu. Po zrealizovaní prívodu vody Lamač – Záhorská Bystrica – Malacky bol čiastočne odstavený z prevádzky problematický vodárenský zdroj Pernek (3 studne odstavené, 1 studňa je využívaná pre zásobovanie obce Jablonové a Pernek pitnou vodou); po zvýšení odberov zvýšením pripojenosti na verejné vodovody v uvedených obciach a tým vyriešení problému zdržania vody počas transportu od línie vodojem Dúbrava – Malacky do týchto obcí bude možné zvážiť vyradenie z prevádzky predmetnej studne.

Výhľadovo bude potrebné vybudovať tranzitné prepojovacie potrubie cez Malé Karpaty medzi východnou a západnou sústavou z dôvodu výhľadovej bilancie a z dôvodu bezpečnosti, ďalej dobudovať zásobný okruh Zohor – Suchohrad – Malacky o chýbajúci úsek Suchohrad – Jakubov – Kostolište. Pre mesto Stupava, ktorého vodárenské zdroje sú pre výhľadové rozvojové zámery už nepostačujúce, bude treba realizovať novú úpravňu vody (vrátane modernizácie distribučného systému), hoci po prepojení mesta na prívod vody Lamač – vodojem Dúbrava ustupuje potreba tohto riešenia z pohľadu bilancie vody tohto spotrebiska do úzadia (ťažisko účelu rekonštrukcie úpravne vody sa presúva skôr do oblasti optimálneho, efektívneho využívania prameňov, z ktorých voda je gravitačne distribuovaná do spotrebísk). Dotáciou Malaciek z vodárenského systému Bratislavy vzniká možnosť využitia doterajších zdrojov v oblasti Rohožníka a Sološnice pre Senický SV prívodom Rohožník – Plavecké Podhradie, ktorá možnosť sa využije na dotáciu oblastí uvedeného Senického SV (z územia zásobeného Senickým SV prináleží do predmetného VÚC obec Plavecké Podhradie, Plavecký Mikuláš a Studienka).

V záujme zvýšenia spoľahlivosti a efektívnosti distribúcie vody a dosiahnutia dostatočnej kapacity pre výhľadové potreby bude potrebné teda riešiť modernizáciu systému spočívajúcu rámcovo v nasledovných úpravách, resp. aktivitách:

- sledovanie, vyhodnocovanie a v prípade potreby úpravy smerujúce k riešeniu kvality vody vo vodárenských zdrojoch Kalinkovo a Šamorín
- rozšírenie vodárenského zdroja Šamorín
- ~~modernizácia existujúceho diaľkového prívodu vody Podunajské Biskupice – Bernolákovo – Pezinok Grinava vrátane súvisiacich prepojení na vodovod Triblavinská (lokalita Čierna voda)~~
- prívod vody Bratislava – Svätý Jur – Pezinok Grinava

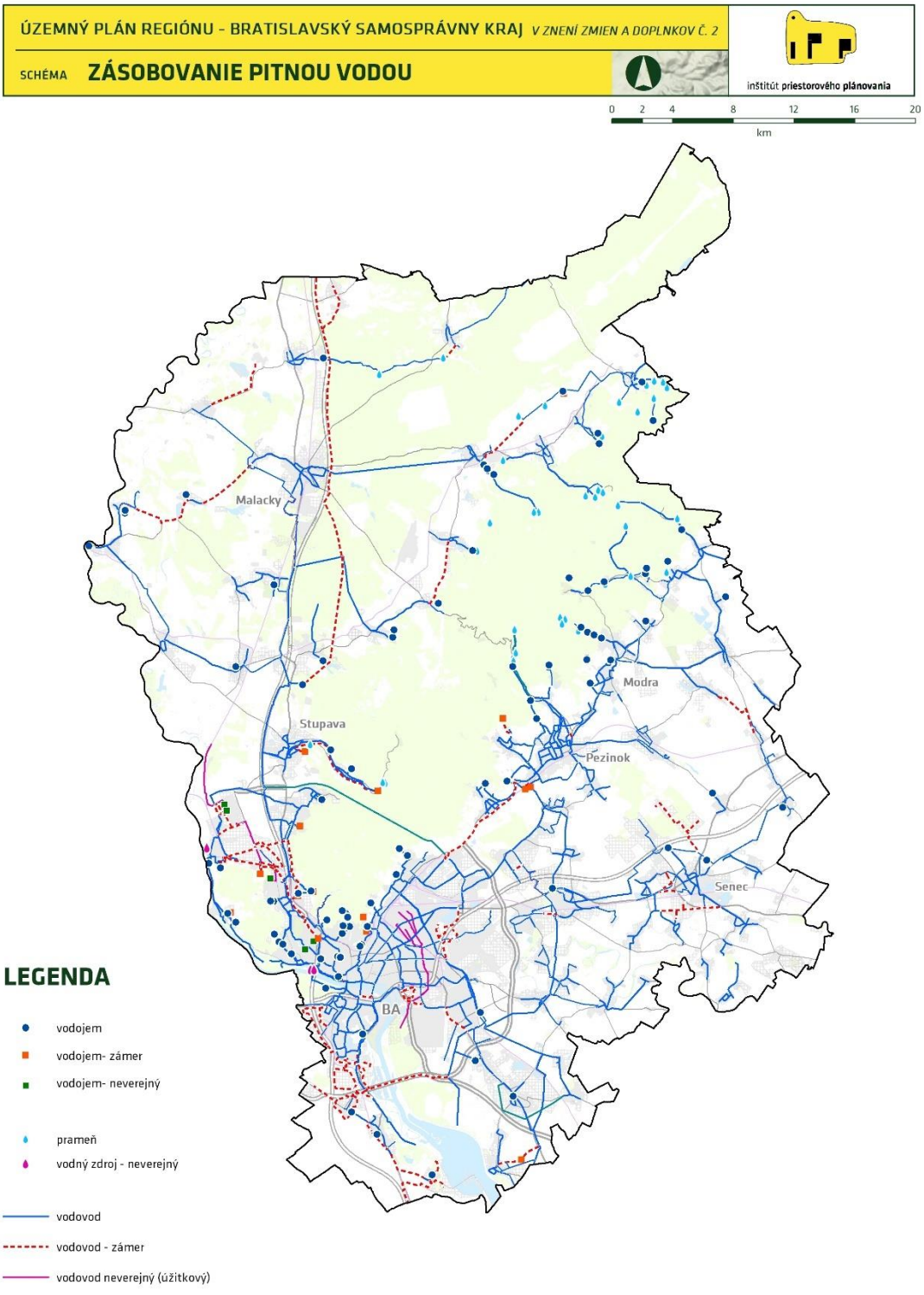
- premiestnenie ČS Bernolákovo do uzla pod VDJ Pezinok Grinava za účelom systémového riešenia zásobovania pitnou vodou vo východnej oblasti regiónu Bratislavy
- prepojenie vodárenských systémov Záhoria a Predhoria cez Malé Karpaty (napr. využitím koridoru, ktorý vytvárajú plánované tunely – trasovanie vodovodu bude podrobnejšie riešené až po vyhodnotení geologického prieskumu)
- využitie zdrojov oblasti Rohožník a Sološnica pre Senický skupinový vodovod (prívod vody Rohožník – Plavecké Podhradie)
- rozšírenie vodojemu Senec celkovo na ~~10 000~~11 500 m^3
- úpravy na vodárenskom systéme Záhoria (najmä vodovodného systému Stupavy) a Podhorského SV (rekonštrukcie, rozšírenie kapacít – modernizácia systému) umožňujúcich optimálne využitie prameňov
- postupné prepojenie nadradených distribučných línií za účelom variabilného potrubného systému pre rôzne možnosti zásobovania pitnou vodou (významnejšie zokruhovanie, resp. zdvojenie distribučných línií: prepojenie Predhoria a Záhoria cez Karpaty, už spomínané zokruhovanie Podunajské Biskupice – Pezinok Grinava a Rača – Pezinok Grinava, ďalej prepoj Báhoň – Vištuk, VDJ Dúbrava – Malacky a VDJ Dúbrava – Zohor – Suchohrad – Kostolište – Malacky, Rohožník – Plavecké Podhradie).
- Prívod z VZ Holdošov mlyn,
- Prepojovacie potrubie prívodných potrubí z VZ Kalinkovo a VZ Rusovce – Ostrovné lúčky, Mokraď v trase Lužného mosta,
- Prepojovacie potrubie VDJ Hlboké – VDJ Sotina, súvisí s pripojením VZ Holdošov mlyn,
- Prepojovacie potrubie medzi existujúcim prívodom vody Senica – Holíč a VDJ Skalica s cieľom optimalizácie distribúcie vody,
- Zvýšenie kapacity prívodu vody do Malaciek s cieľom zlepšenia tlakových pomerov pri zásobovaní Malaciek z VDJ Dúbrava,
- Pripojenie obce Kuchyňa na rozvod vody obce Pernek z dôvodu nedostatočnej výdatnosti VZ, prípadne rozšírenie jestvujúceho VZ a jestvujúcej akumulácie,
- VDJ Stupava II a VDJ Stupava – Kremenica,
- Záhorská Bystrica, VDJ, prívodné a zásobné potrubie,
- Rača – Grinava, vodovodné zásobné potrubie, výstavba objektu ČS Grinava,
- Limbach – VDJ, výtlačné a zásobné potrubie,
- Optimalizovať existujúci vodovodný systém v Dubovej modernizovaním technológie existujúcej ATS, výstavbou výtlaku z ATS do existujúceho vodojemu prípadne výstavbou nového vrcholového VDJ.

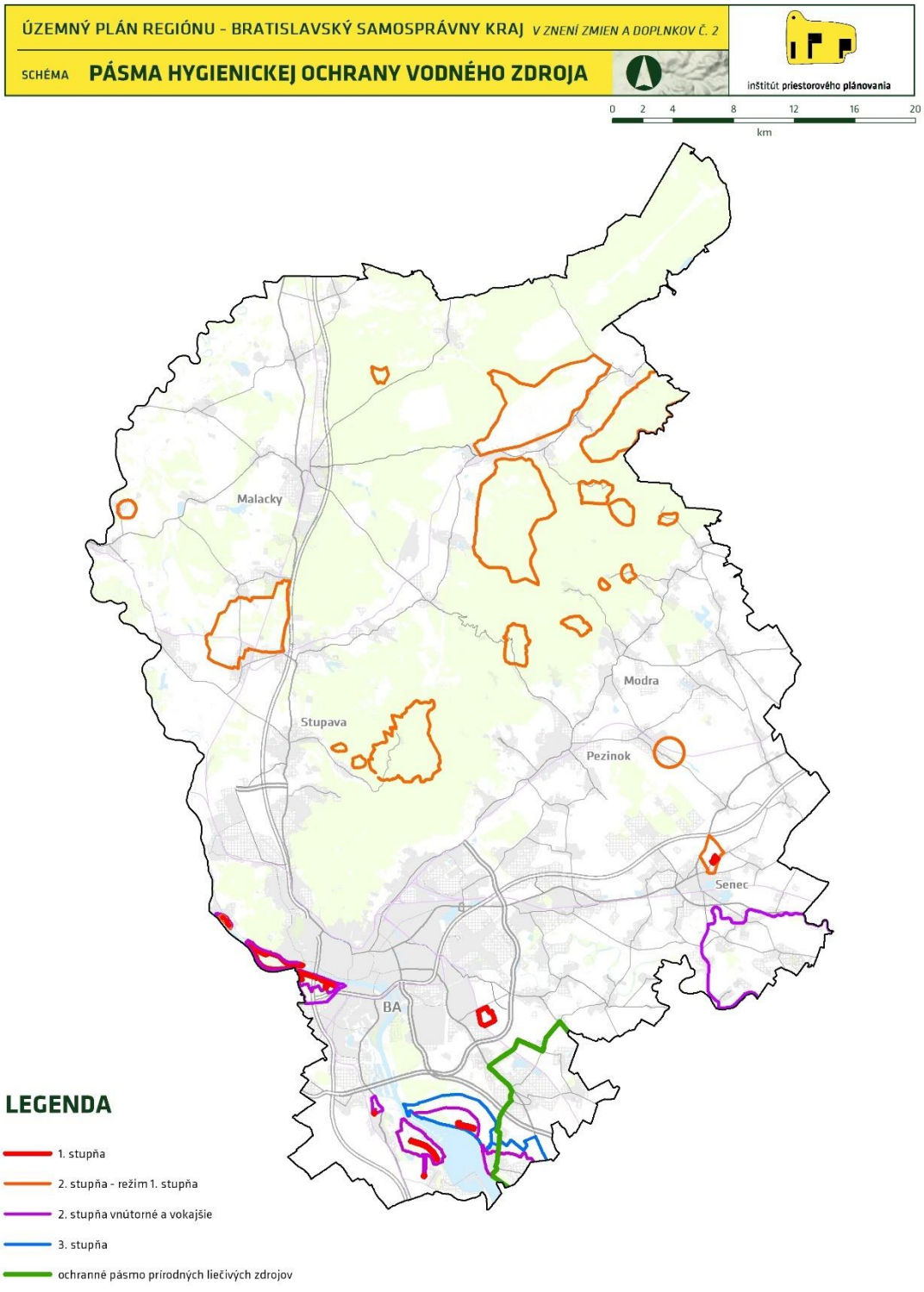
16.6.5.3.Akčný plán koncepcie ochrany a využívania zdrojov povrchovej a podzemnej vody

Bratislavský kraj má spracovaný akčný plán Koncepcie ochrany a využívania zdrojov povrchovej a podzemnej vody v BSK (Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave, 2020).

Akčný plán vychádza z Koncepcie ochrany a využívania zdrojov povrchovej a podzemnej vody v BSK. Obsahuje opisy súčasného stavu a rozmiestnenia zdrojov povrchových a podzemných vôd v BSK, opisy a identifikáciu hlavných stresových faktorov vplývajúcich na kvalitu vodných útvarov, identifikáciu závažných environmentálnych záťaží a ich vplyv na kvalitu podzemných a povrchových vôd.

Medzi strategické ciele akčného plánu patrí zvyšovanie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody, zvyšovanie kvality zdrojov povrchovej a podzemnej vody a ochrana vodných zdrojov z hľadiska dopadov zmeny klímy. Opatrenia na zníženie rizika znečistenia povrchových a podzemných vôd sa v akčnom pláne delia na základe analýzy stresových faktorov pre veľmi nízky, nízky, stredný, stredne vysoký, vysoký a veľmi vysoký stupeň environmentálneho hazardu. Súčasťou Akčného plánu sú aj návrhy opatrení na ochranu vôd v BSK pre konkrétne oblasti a návrhy regulatívov pre ÚPN-R BSK, ako aj identifikácia potenciálnych finančných zdrojov vhodných na realizáciu navrhnutých opatrení. Zásady a regulatívy akčného plánu s územnotechnickým priemetom sú implementované do záväznej časti dokumentácie ÚPN-R BSK prostredníctvom Zmien a doplnkov č. 2.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Senec
BA
LEGENDA
vodojem
vodojem- zámer
vodojem- neverejný
prameň
vodný zdroj - neverejný
vodovod
vodovod - zámer
vodovod neverejný (úžitkový)

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA PÁSMA HYGIENICKEJ OCHRANY VODNÉHO ZDROJA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Stupava
Modra
Pezinok
Senec
BA
LEGENDA
1. stupňa
2. stupňa - režim 1. stupňa
2. stupňa vnútorné a vokajšie
3. stupňa
ochranné pásmo prírodných liečivých zdrojov

16.7. Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

16.7.1. Súčasný stav

Základné informácie o verejnej kanalizácii v BSK sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách.

Prehľad o verejnej kanalizácii v BSK

Verejné kanalizácie		Spolu:	Bratislava	Malacky	Pezinok	Senec
Celkový počet obyvateľov	počet	538 987	433 245	25 438	38 046	41 358
Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu	počet	506 568	428 046	19 312	29 534	29 676
Počet obcí s verejnou kanalizáciou	počet	18	1	4	4	9
Počet ČOV	počet	11	3	3	3	2
z toho: mechanických	počet	0	0	0	0	0
mechanicko-biologických	počet	11	3	3	3	2
biologických	počet	0	0	0	0	0
Kapacita ČOV	$m^3.d^{-1}$	439 670	414 979	7 733	5 352	11 606
Množstvo vypúšťaných čistených OV spolu	tis. $m^3.rok^{-1}$	58 110	52 095	1 749	2 256	2 010
Dĺžka stokovej siete	km	1 184	856,8	54,0	79,3	193,5
Množstvo vypúšťaných OV čistených v zariadeniach s vyhovujúcou účinnosťou	tis. $m^3.rok^{-1}$	58 110	52 095	1 749	2 256	2 010

Verejné kanalizácie		Spolu:	Bratislava	Malacky	Pezinok	Senec
Celkový počet obyvateľov	počet	577 580	440 587	29 153	48 972	58 868
Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu	počet	556 821	437 503	24 578	42 373	52 367
Počet obcí s verejnou kanalizáciou	počet	23	1	6	7	9
Počet ČOV	počet	10	3	3	2	2
z toho: mechanických	počet	0	0	0	0	0
mechanicko-biologických	počet	10	3	3	2	2
biologických	počet	0	0	0	0	0
Kapacita ČOV	$m^3.d^{-1}$	246 560	220 692	11 085	5 149	9 633
Množstvo vypúšťaných čistených OV spolu	tis. $m^3.rok^{-1}$	53 530	46 084	2 775	1 745	2 927
Dĺžka stokovej siete	km	1 502	955,6	101,4	132,4	313,0

Zdroj: BVS a.s. 05/2022

Prehľad o čistiarňach odpadových vôd v BSK

Základné údaje o ČOV v r. 2011:

	EO -projekt.	EO - skutočnosť	Priem. prítok - projekt.	Priem. prítok - skutočnosť	Celkové denné znečistenie BSK_5	Čistiaci efekt BSK_5
	počet	počet	m^3/deň	m^3/deň	t/deň	%
ÚČOV Vrakuňa	1 092 000	711 270	259 200	106 380	39,9	98,9
ČOV Petržalka	486 667	104 170	148 867	30 042	6,5	98,2
ČOV Devínska N. Ves	26 150	27 002	6 912	6 305	1,6	98,7
ČOV Malacky	33 300	12 244	6 500	3 582	0,7	98,5
ČOV Rohožník	3 500	2 498	1 000	644	0,1	97,4
ČOV Plavecký Štvrtok	2 100	1 057	233	566	0,1	95,2
ČOV Sv. Jur	8 000	3 990	1 280	1 471	0,3	97,3
ČOV Modra	25 000	4 622	3 974	4 566	0,3	93,8
ČOV Častá	700	321	98	144	0,0	97,6
ČOV Senec	30 483	19 022	6 343	3 250	1,1	99,1
ČOV Hamuliakovo	31 080	11 346	5 263	2 256	0,6	98,9

Základné údaje o ČOV v r. 2021:

	EO -projekt.	EO - skutočnosť	Priem. prítok - projekt.	Priem. prítok - skutočnosť	Celkové denné znečistenie BSK_5	Čistiaci efekt BSK_5
	počet	počet	m^3/deň	m^3/deň	t/deň	%
ÚČOV Vrakuňa	617 817	488 144	172 886	97 015	28,4	98,96%
ČOV Petržalka	171 050	119 807	39 226	23 426	6,7	98,93%
ČOV Devínska N. Ves	51 315	30 315	8 580	5 815	1,9	98,88%
ČOV Malacky	33 300	21 144	10 022	5 115	1,2	98,32%
ČOV Rohožník	3 633	2 190	829	557	0,1	98,74%
ČOV Plavecký Štvrtok	2 500	2 716	233	1 929	0,1	95,13%
ČOV Modra	10 690	7 874	4 752	4 288	0,6	97,81%
ČOV Častá	2 500	2 543	397	492	0,2	99,04%
ČOV Senec	21 859	22 174	4 380	4 412	1,3	98,94%
ČOV Hamuliakovo	31 080	20 369	5 253	3 606	1,1	99,05%

Zdroj: BVS a.s. 05/2022

Počet obyvateľov napojených na kanalizáciu v roku ~~2011~~2021:

Územie	Okres	Počet obyvat. Býv.	Poč. Obyv. pripoj. Na kanalizáciu	Stočné spolu v m^3
Bratislava		440 587 ~~433 245~~	437 503 ~~428 046~~	26 821 531 ~~27 934 239~~
Borinka	MA	838 ~~654~~	-	-
Gajary	MA	-	-	-
Jablonové	MA	1 347 ~~1 168~~	-	-
Jakubov	MA	1 684	443	18 966
Kostolište	MA	1 869 ~~1 218~~	-	~~0~~
Kuchyňa	MA	1 744 ~~1 718~~	-	-
Láb	MA	2 059 ~~1 446~~	-	-
Malacky	MA	17 364 ~~18 154~~	~~15 250~~	~~681 123~~
Marianka	MA	2 236 ~~1 324~~	~~225~~	~~30 218~~
Pernek	MA	880 ~~838~~	-	-
Plavecké Podhradie	MA	702 ~~696~~	-	-
Plavecký Mikuláš	MA	730 ~~724~~	-	-
Plavecký Štvrtok	MA	2 500 ~~2 399~~	1 817 ~~1 087~~	79 103 ~~71 740~~
Rohožník	MA	3 500 ~~3 561~~	3 213 ~~2 750~~	137 035 ~~84 478~~
Sološnica	MA	1 636 ~~1 566~~	-	-
Studienka	MA	1 632 ~~1 664~~	-	-
Stupava	MA	12 319 ~~9 591~~	-	-
Suchohrad	MA	646 ~~639~~	-	-
Veľké Leváre	MA	3 619 ~~3 683~~	-	-
Vysoká pri Morave	MA	2 302 ~~2 227~~	-	-
Záhorská Ves	MA	1 846 ~~1 830~~	-	-
Zohor	MA	3 472 ~~3 329~~	-	-
Báhoň	PK	1 852 ~~1 760~~	-	-
Budmerice	PK	2 453 ~~2 306~~	-	-
Častá	PK	2 296 ~~2 240~~	1 879 ~~413~~	64 633 ~~27 248~~

Územie	Okres	Počet obyvat. Býv.	Poč. Obyv. pripoj. Na kanalizáciu	Stočné spolu v m^3
Doľany	PK	1 058 ~~1 042~~	-	-
Dubová	PK	1 145 ~~912~~	904	38 317
Limbach	PK	2 338 ~~1 736~~	-	-
Modra	PK	9 016 ~~9 012~~	8 565 ~~7 310~~	395 215 ~~360 838~~
Pezinok	PK	22 949 ~~22 390~~	19 048 ~~17 400~~	1 091 530 ~~924 016~~
Píla	PK	342 ~~315~~	-	-
Slovenský Grob	PK	5 188 ~~2 135~~	5 136	196 808
Svätý Jur	PK	5 762 ~~5 304~~	5 013 ~~4 408~~	240 653 ~~192 534~~
Šenkvice	PK	5 169 ~~4 649~~	-	-
Štefanová	PK	380 ~~337~~	-	-
Viničné	PK	2 616 ~~2 093~~	1 828	117 029
Vinosady	PK	1 482 ~~1 233~~	~~3~~	~~0~~
Vištuk	PK	1 364 ~~1 391~~	-	-
Bernolákovo	SC	8 794 ~~5 547~~	8 056 ~~1 840~~	331 916 ~~57 189~~
Boldog	SC	489 ~~433~~	-	-
Čataj	SC	1 170 ~~1 104~~	-	-
Dunajská Lužná	SC	7 568 ~~4 588~~	6 821 ~~4 570~~	337 718 ~~188 303~~
Hamuliakovo	SC	2 450 ~~1 478~~	2 187 ~~1 301~~	112 021 ~~51 820~~
Chorvátsky Grob	SC	6 716 ~~3 840~~	0	105 475
Igram	SC	567 ~~562~~	-	-
Ivánka pri Dunaji	SC	6 932 ~~6 112~~	6 924 ~~4 510~~	247 364 ~~193 817~~
Kalinkovo	SC	1 442 ~~1 192~~	1 416 ~~1 150~~	57 315 ~~39 193~~
Kaplna	SC	897 ~~719~~	-	-
Králová pri Senci	SC	2 215 ~~1 650~~	-	-
Malinovo	SC	3 732 ~~1 811~~	-	-
Miloslavov	SC	4 348 ~~1 833~~	3 830 ~~1 711~~	212 108 ~~89 017~~
Most pri Bratislave	SC	3 973 ~~2 144~~	0	209 153
Nová Dedinka	SC	3 123 ~~2 046~~	-	-
Reca	SC	1 598 ~~1 426~~	-	-
Rovinka	SC	5 129 ~~2 303~~	5 078 ~~2 290~~	276 049 ~~107 001~~
Senec	SC	20 007 ~~16 753~~	17 506 ~~12 220~~	955 395 ~~722 507~~
Tomášov	SC	2 700 ~~2 371~~	-	-
Tureň	SC	1 179 ~~1 017~~	-	-
Veľký Biel	SC	2 941 ~~2 377~~	-	-
Vlky	SC	401 ~~447~~	-	-
Zálesie	SC	2 198 ~~1 552~~	549 ~~84~~	23 183 ~~1 643~~
BVS, a.s.		**~~613 834~~ 661 491**	**~~506 568~~ 556 821**	**~~31 756 924~~ 33 025 332**

Zdroj: BVS a.s. 05/2022

16.7.2. Územie Bratislavy

Na odvodňovaní územia Bratislavy sa podieľajú systémy verejnej a neverejnej kanalizácie a systém vodných tokov.

16.7.2.1.Verejná kanalizácia

Stokové siete verejnej kanalizácie pokrývajú, až na niektoré menšie okrajové lokality, prakticky celé zastavané územie mesta. Z geografických danosti mesta vyplynulo členenie verejnej kanalizácie Bratislavy na tri samostatné systémy s vlastnými ČOV: kanalizačný systém na ľavom brehu Dunaja s ÚČOV vo Vrakuni, kanalizačný systém na pravom brehu Dunaja s ČOV Petržalka, kanalizačný systém v povodí rieky Moravy s ČOV v Devínskej Novej Vsi.

Stokové siete, vybudované do r.1990, pokrývajúce väčšinu zastavaného územia mesta, sú v rozhodujúcej väčšine jednotnej sústavy. Novšie budované siete sú už prevažne delenej sústavy. Hlavne v okrajových mestských častiach prevládajú nové splaškové stokové siete. S rozvojom zástavby do vzdialenejších a výškovo nepriaznivejších polôh narastá potreba prečerpávania vôd, čo podmienilo výstavbu veľkého množstva čerpacích staníc na sieti. V prípade Vajnor sa nachádza neštandardný systém vákuovej splaškovej kanalizácie.

Na bratislavské kanalizačné systémy sú pripojené kanalizácie viacerých obcí regiónu. Na ľavobrežný systém je čiastočne, resp. bude v celosti pripojená kanalizácia Malokarpatského regiónu. Z toho konkrétne mestá Svätý Jur výtlakom splaškov do zberača E, mestá Modra, Pezinok a obce Dubové, Grinava, Viničné, Slovenský Grob, Chorvátsky Grob, časť Čierna Voda, obce Bernolákovo, Ivanka pri Dunaji skupinovou kanalizáciou s viacerými ČS a výtlačnými potrubiami na ÚČOV vo Vrakuni. Pripravená je výstavba pripojenia skupinovej kanalizácie Seneckého regiónu na ÚČOV. Zabezpečí pripojenie mesta Senca a ďalších 12 obcí. ~~Na pravobrežný (petržalský) systém sú pripojené kanalizácie rakúskych obcí Berg, Wolfsthal, Kittsee, Edelstal, Pama.~~ Na kanalizačný systém v povodí Moravy je pripojená MČ Devínska Nová Ves, Devín, Záhorská Bystrica, obec Marianka a časť MČ Lamač a Dúbravka.

Prehľad o parametroch systému bratislavskej verejnej kanalizácie a o mestských ČOV Bratislavy je uvedený v nasledovných tabuľkách.

Základné údaje o verejnej kanalizácii Bratislava v r. ~~2010~~2021

Sídlo	Počet obyvateľov bývajúcich v domoch napojených na VK	Podiel odkanalizo-vaných obyvateľov	Množstvo odpadových vôd	
			odkanalizovaných	čistených
		[%]	[tis.m^3.rok^{-1}]	
Bratislava	~~427 394~~ 443 679	~~98,5~~ 98,9	~~61 607~~ 46 084	~~61 607~~ 46 084

V r. ~~2010~~2021 bol podiel odkanalizovaných obyvateľov ~~98,5~~98,9 %, dĺžka kanalizačnej siete ~~844,5~~978,6 km, počet mestských ČOV 3 ks, počet čerpacích staníc ~~49~~89 ks.

Základné údaje o mestských ČOV v Bratislave, r. ~~2010~~2021

ČOV	Projektovaná kapacita	Skutočnosť	Priemer. Prítok Q 24 h	Celkové denné znečisť. BSK_5	Čistiaci efekt BSK_5	~~Produkcia odvod. Kalu~~
	pripoj. EO	pripoj. EO	[$l.s^{-1}$]	[$t.d^{-1}$]	[%]	~~[$t.rok^{-1}$]~~
ÚČOV Vrakuňa	617 817 ~~1 092 000~~	488 144 ~~469 417~~	1 122,9 ~~1473~~	28,4 ~~24,17~~	98,96% ~~98,3~~	~~3951~~
ČOV Petržalka	171 050 ~~486 667~~	119 807 ~~142 915~~	271,1 ~~395~~	6,7 ~~8,5~~	98,93% ~~97,6~~	~~1485~~
ČOV D.N. Ves	51 315 ~~26 150~~	30 315 ~~21 786~~	67,3 ~~85~~	1,9 ~~1,48~~	98,88% ~~98,4~~	~~287~~

16.7.2.2.Neverejné kanalizácie

Na odkanalizovaní územia Bratislavy sa podieľajú aj početné systémy neverejných kanalizácií. Sú to hlavne kanalizácie výrobných podnikov, dopravných zariadení a komunikácií, zdravotníckych areálov, vybavenostných areálov atď. V rámci areálov podnikov sú vybudované spravidla delené kanalizácie na odvádzanie jednotlivých druhov odpadových vôd, doplnené podľa potreby predčistiacimi zariadeniami alebo vlastnými ČOV. Kanalizácie areálov v rozptyle po území mesta bez možnosti vyústenia vôd do recipientov sú spravidla pripojené na verejnú kanalizáciu. Veľké priemyselné podniky majú vlastné ČOV a odpady z nich vedené do kapacitných recipientov, bez ohľadu na ich vzdialenosť.

Najrozsiahlejšie kanalizačné systémy majú podniky Slovnaft, a.s., Duslo Šaľa, a.s. – OZ Istrochem, a.s., Volkswagen, a.s. Hlavné kapacitné údaje o týchto ČOV sú v nasledujúcej tabuľke.

Hlavné priemyselné ČOV v Bratislave v roku 2007

ČOV	a) Spôsob čistenia	b) Hydraul. Kapacita ČOV [$m^3.d^{-1}$]	c) Množstvo vyčistených odpad. Vôd [$m^3.rok^{-1}$]
d) Slovnaft	MCHB	86 400	10 267 437 (r. 2007)
Istrochem	MCH	43 200	754 300 (r. 2005)
Volkswagen	MFCHB	3 086 + 1 128	1 807 115 (r. 2007)

Okrem čistenia odpadových vôd na MCHB ČOV Slovnaftu sa na jeho ďalších dvoch ČOV čistia chladiace vody v celkovom množstve v roku 2007 59 365 365 $m^3.rok^{-1}$ (r. 2007). Zo zdravotníckych zariadení má najrozsiahlejší kanalizačný systém komplex na Kramároch, ktorý má vlastnú ČIOV pri Opavskej ul. S kapacitou 2 000 $m^3.d^{-1}$, 5 792 E.O.

Z dažďových kanalizácií majú najrozsiahlejšie systémy diaľnice D 1 a D 2, mestské komunikácie, Letisko M. R. Štefánika, železničná stanica Ba-východ, prístav, parkoviská pri hypermarketoch, vozovne a depá DPB, SAD. Dažďové vody kontaminované ropnými látkami sa čistia v odlučovačoch ropných látok, sedimentačných a dažďových nádržiach. Okrem vyústenia do miestnych vodných tokov a verejnej kanalizácie významne narástol počet zaústení do vsakovacích zariadení.

16.7.2.3.Celkové zhodnotenie stavu a problémov

Situácia v odkanalizovaní Bratislavy je priaznivá, pokiaľ ide o celkový podiel pripojenia na systémy verejnej (98,5 %) aj neverejných kanalizácií. Menej priaznivé je to v pokrytí územia kanalizáciou, kde sú ešte niektoré lokality (hlavne okrajové) bez kanalizácie. Verejná kanalizácia ešte nie je vybudovaná najmä na časti územia P. Biskupíc, Vajnor, Ružinova, Rusoviec, Vinohradov, Z. Bystrice. V súvislosti

s narastajúcim vekom stokových sietí, intenzifikáciou a prestavbou územia mesta narastá potreba ich rekonštrukcií a obnovy. Bariérou v rozvoji mesta sú trasy chemických kanalizácií, vedené cez intravilán mesta (I. a II. KCHOV Istrochemu). Rozvoj zástavby a tlaky zo strany investorov sa dostávajú do kolízií s ochrannými pásmami ČOV. Je vyčerpaná kapacita zberača E vo východnej oblasti mesta. ~~Nový územný rozvoj vyžaduje urýchlenú výstavbu nového zberača (zberač H).~~ Koncept nového zberača H je aktualizovaný využitím KCHOV II DN800, ktorý BVS má v majetku. Pri Vrakunskej ceste bude na zberači E vybudovaná prečerpávacia stanica, výtlak KCHOV II. bude prepojený do zberača A v priestore Vrakunského lesoparku.

Kapacita ČOV je vyhovujúca, pokiaľ ide o ČOV Petržalka a ÚČOV Vrakuňa. V prípade ÚČOV to umožňuje pripojenie sa ďalších obcí a miest regiónu spoza hraníc Bratislavy. Obe ČOV však musia prejsť procesom intenzifikácie a modernizácie, dobudovaním technológie na odstraňovanie dusíka a fosforu. Klimatická zmena spôsobuje rast problému odkanalizovania zrážkových vôd. Zrážkové vody z nových území je nutné zachytiť na území, kam spadli a nakladať s nimi tak, aby boli bezpečne odvedené do terénu vsakovacími zariadeniami, alebo zachytené v krajinotvorných prvkoch (jazierka a pod.), prípadne využité ako úžitková voda (na závlahy, v objektoch, a pod.). Dažďové nádrže na existujúcich zberačoch budú eliminovať kapacitné preťaženia z existujúcich pripojení jednotnej kanalizácie. ČOV D.N. Ves treba podstatne kapacitne rozšíriť, pretože nestačí pokrývať potreby územného rozvoja vo svojom povodí.

16.7.3. Územie mimo Bratislavy

16.7.3.1.Kanalizácia v oblasti Malacky

Kanalizácia v meste Malacky sa začala budovať v roku 1956. Systém kanalizácie je jednotný. Odkanalizovaná je iba juhozápadná časť mesta, deliacou čiarou je železničná trať. Dažďové vody sú odľahčované do kanála Bahno. Do ČOV Malacky sú odvádzané odpadové vody aj z obce Kostolište a Jakubov. Vo výhľade bude potrebné zhodnotenie technického stavu kamerou z dôvodu rekonštrukcie menších stôk. V meste okrem ďalších rekonštrukcií treba zároveň postupne dobudovať kanalizačnú sieť. ČOV bola pôvodne vybudovaná ako mechanicko-biologická. Vzhľadom na značné preťaženie ČOV bola zrekonštruovaná na 33 000 EO a v súčasnej dobe je vyhovujúca pre napájanie solitérnych rodinných domov v meste a súborov s max. počtom 20 RD..

Kanalizácia v obci Rohožník je budovaná a uvádzaná do prevádzky postupne. V súčasnosti systém kanalizácie je jednotný a slúži na odvádzanie splaškových a dažďových odpadových vôd z časti obce. Na stokovej sieti sú dve odľahčovacie komory s odľahčením dažďových vôd do potoka Rudávka a dve kanalizačné prečerpávacie stanice – jedna v obci a druhá pred ČOV. Výhľadovo treba uvažovať so stavebnými opravami dvoch kanalizačných prečerpávacích staníc a oceľových konštrukcií v týchto prečerpávacích staniciach. Kapacita postačuje aj pre budúci rozvoj.

Kanalizácia v obci Plavecký Štvrtok bola budovaná postupne. Prvá časť kanalizácie pre sídlisko rodinných domov a zberač cez obec do ČOV boli uvedené do prevádzky v roku 1961. Rozšírenie kanalizácie pre rozvoj obce bolo vybudované v rokoch 1975 až 1978. Kanalizácia v obci je splašková a slúži iba na odvádzanie splaškových odpadových vôd. Odpadové vody sú gravitačne privádzané do čistiarne odpadových vôd, odkiaľ sú po vyčistení zaústené do kanála Oliva. Profily kanalizačného potrubia sú DN 300 a 400 mm. Na stokovej sieti je v prevádzke päť kanalizačných prečerpávacích staníc. Podstatná časť kanalizácie je v dobrom technickom stave. Niektoré úseky stôk v sídlisku rodinných domov a prítokovej stoky do ČOV cez obec

však nie sú vodotesné, majú poškodené utesnenia v hrdlách, koróziou poškodené a rozpadnuté steny potrubia, cez ktoré vnikajú do kanalizácie nežiaduce balastné spodné vody. Je potrebné uvažovať s ich rekonštrukciou. ~~Kapacita ČOV po rekonštrukcii súčasným nárokom vyhovuje.~~ Kapacita ČOV z hľadiska látkového zaťaženia súčasným nárokom vyhovuje, ale z hľadiska hydraulického zaťaženia je kapacita ČOV nevyhovujúca. Pre správny chod ČOV je potrebné zvyšovať podiel odpadových vôd a znižovať resp. vylúčiť vnikanie balastných spodných vôd do kanalizácie a ČOV.

Kanalizácie (ČOV) sú vybudované aj v ďalších obciach, ako sú Gajary, Veľké Leváre, Závod, Láb, Vysoká pri Morave, Zohor, Záhorská Ves, Lozorno a v meste Stupava.

V Plaveckom Mikuláši, Plaveckom Podhradí a Sološnici treba vybudovať verejnú kanalizáciu a ČOV z dôvodov ochrany zdrojov podzemných vôd.

16.7.3.2.Kanalizácia v oblasti Pezinok

Stoková sieť v meste Pezinok je jednotná, gravitačná, odkanalizováva celé mesto a časť oblasti Kučišdorfská dolina. V miestnej časti Grinava kanalizácia nie je vybudovaná. Na stokovej sieti je 6 zberačov (A,B,C,D,E,F) a 11 odľahčovacích komôr, z ktorých sú dažďové vody zaústené do potoka Saulak. Splaškové vody z mesta Pezinok, ako aj z obce Viničné, sa prečerpávajú systémom kanalizácie malokarpatského regiónu na ÚČOV Bratislava Vrakuňa.

Stoková sieť bola budovaná a rozširovaná od roku 1969 až dodnes. Stav stokovej siete zodpovedá veku a opotrebovanosti materiálu. Vo výhľade je potrebné pristúpiť k opravám kanalizácie na zamedzenie prítoku balastných vôd, ktorý je značný.

Kanalizačná sieť v meste Modra je budovaná od roku 1966. Stoková sieť v meste jednotná, gravitačná a odkanalizováva prevažnú časť mesta. Kanalizáciu tvoria 3 kmeňové stoky A,B, a C, pričom predĺženie zberača A je označené H, ktorý odvádza odpadové vody z časti Harmónia. Časť miestnej časti Kráľová je odkanalizovaná kanalizáciou, ktorá je zmluvne prevádzkovaná. Na tejto kanalizácii je osadená 1 ČS. Profily kanalizácie sú od DN 300 až DN 1600 z rôzneho materiálu. Na kmeňových zberačoch sú osadené 3 dažďové odľahčovače, z ktorých sú dažďové vody zaústené do Stoličného potoka. Kanalizácia je zaústená do ČOV Modra. Do kanalizačného systému Modry je odkanalizovaná aj obec Dubová. Pôvodná ČOV bola intenzifikovaná v roku 1995. Čistiareň odpadových vôd v súčasnosti disponuje určitou kapacitnou rezervou ~~avšak postupne sa pripravuje jej modernizácia.~~ Bola síce zmodernizovaná, ale z hľadiska látkového zaťaženia je projektovaná kapacita prekročená už dnes.

Stoková sieť v meste Svätý Jur je jednotná, gravitačná a splaškové odpadové vody sú zaústené ~~na ČOV a vyčistené odpadové vody sú vypúšťané do Šúrskeho kanála~~ v bývalom areáli ČOV do ČS. Výtlak z ČS je zaústený do zberača E v Rači. Kanalizačná sieť bola postupne budovaná od roku 1946. Na kanalizačnej sieti je osadená prečerpávacia stanica v miestnej časti Neštich. Na stokovej sieti sú 3 zberače (A,B,C). Zberače B a C sú zaústené do zberača A. Na zberači A v areáli ČOV je vybudované odľahčenie. Technický stav stokovej siete je primeraný svojmu veku, druhu materiálu a kvality vykonaných prác. V strednodobom výhľade je nutné uvažovať s rekonštrukciou staršej kanalizácie. Kanalizácia budovaná v 70-90 rokoch sú v dobrom technickom stave. Problémom je zvýšený podiel balastných vôd v kanalizácii, čo bude potrebné eliminovať príslušnými úpravami. ČOV bola do prevádzky uvedená v roku 1970, ~~je mechanicko-biologická~~ avšak dnes je už zrušená, pričom ju v tejto polohe nahradila ČS s výtlakom do zberača E v Rači v ulici Na pántoch. Pred ČOV (v areáli) je odľahčovací objekt. Vyčistené odpadové vody sú zaústené do Šúrskeho kanála ~~V rámci projektu Malokarpatský región,~~

~~odkanalizovanie sa koncepčne kanalizácia Sv. Jura bude pripájať výtlačným potrubím splaškov na zberač E kanalizácie Bratislavy~~.

Stoková sieť obce Častá je gravitačná a je ňou odkanalizovaná iba časť obce. Na kanalizácii je osadený dažďový odľahčovač, ktorý je zaústený do Štefanovského potoka. Profily kanalizačných potrubí sú DN 300 – 800. Časť kanalizácia je zmluvne prevádzkovaná. Technický stav ČOV je primeraný jej veku, ale je technicky zastaraná a z hľadiska kapacity nevyhovuje pre odkanalizovanie rozvojových zámerov.

Ďalšie kanalizácie sa nachádzajú v obciach Chorvátsky Grob, Vinosady, ~~Viničné,~~ Budmerice, Šenkvice a Limbach.

16.7.3.3.Kanalizácia v oblasti Senec

Kanalizácie sú v Senci, Bernolákove, Ivanke pri Dunaji, Zálesí, Rovinke, Dunajskej Lužnej, Miloslavove, Hamuliakove a Kalinkove. V Moste pri Bratislave a Malinove je verejná kanalizácia v správe obecných úradov.

Stoková sieť mesta Senec je vybudovaná ako delená. Splašková kanalizácia – stoková sieť bola budovaná a rozširovaná rozvojom mesta počnúc od roku 1963. Na stokovej sieti mesta Senec je situovaných 6 prečerpávacích staníc, slúžiacich na prečerpávanie splaškových odpadových vôd. Rozsah kanalizácie sa v poslednom období výrazne zväčšil, a to vybudovaním kanalizácií pre novú výstavbu. V posledných rokoch boli do zmluvnej prevádzky BVS, a.s. prevzaté ďalšie úseky splaškovej kanalizácie. V súčasnosti s ohľadom aj na aktuálny rozvoj mesta treba riešiť rekonštrukciu splaškovej kanalizácie (zníženie prítoku balastných vôd, rekonštrukcia fyzicky, resp. kapacitne nevyhovujúcich úsekov kanalizácie, rekonštrukcia čerpacích staníc). Dažďová kanalizácia bola budovaná etapovite v priebehu sedemdesiatych a osemdesiatych rokov podľa potreby rozvoja mesta. ~~ČOV z hľadiska kapacity zatiaľ vyhovuje, výhľadovým riešením je odvádzanie a čistenie odpadových vôd na ÚČOV Bratislava Vrakuňa v rámci projektu Senecký región, odkanalizovanie.~~ V súčasnosti prebieha rekonštrukcia ČOV Senec.

Stoková sieť v Bernolákove bola uvedená do prevádzky v roku 1966 a rozšírená v r.1982. Má charakter jednotnej kanalizácie, ale v časti obce je vybudovaná aj splašková kanalizácia. Dimenzia potrubí je DN 300 až DN 1200. V rámci PČS bol na stokovej sieti vybudovaný dažďový odľahčovač. Stoková sieť je v technickom stave primeraná k svojmu veku a materiálu, avšak z hľadiska kapacity kanalizácia, vrátane prečerpávacích staníc je nepostačujúca. Pripravuje sa jej rekonštrukcia. Odpadové vody sú odvádzané na ÚČOV Bratislava Vrakuňa v rámci projektu Malokarpatský región, odkanalizovanie.

Odpadové vody z obce Ivanka pri Dunaji sú čistené na ÚČOV Bratislava – Vrakuňa. V obci je čiastočne vybudovaná splašková kanalizácia, problémy sú s čerpacími stanicami na sieti.

Obec Zálesie je pripojená na kanalizačný systém malokarpatského regiónu v uzle KČS Ivanka pri Dunaji.

Obce Hamuliakovo, Kalinkovo, Dunajská Lužná, Rovinka a Miloslavov sú odkanalizované skupinovou kanalizáciou s vyústením do ČOV Hamuliakovo. Stoková sieť v obci Rovinka bola uvedená do prevádzky v roku 1994. Trasa hlavného zberača A pokračuje až po začiatok zástavby v Dunajskej Lužnej. Na hlavnom zberači v obci Rovinka sú situované 4 prečerpávacie stanice. Stoková sieť je DN 300 a DN 400 a výtlačné potrubie z ČS DN 150. V obci Dunajská Lužná na trase, ktorá je v našej prevádzke sú situované 3 prečerpávacie stanice.

Všetky splaškové vody z obcí Rovinka, Miloslavov a Dunajská Lužná sú sústredené v ČS 10, ktorá je situovaná na konci Dunajskej Lužnej smerom do Kalinkova. Táto

ČS prečerpáva splašky dlhým výtlakom do stokovej siete v obci Kalinkovo, odkiaľ je už gravitačný prietok až na ČOV Hamuliakovo. Od miesta spojenia stokovej siete Hamuliakovo a Kalinkovo do ČOV Hamuliakovo sú odpadové vody privádzané kanalizačným potrubím DN 400. Na kanalizačnej sieti v Hamuliakove a Kalinkove sú 2 ČS. Na kanalizácii je nutné riešiť rekonštrukciu niektorých úsekov stokovej siete; nová trasa vedenia výtlačného potrubia z ČS 10 do ČOV je už zrealizovaná, plánujú sa obchvaty kanalizácií z Rovinky a z Miloslavova, taktiež rekonštrukcia niektorých ČS na sieti, dažďová nádrž pod D. Lužnou (100 m^3 pri ČS 10 pre jedn. kan. V Janošíkovej – D. Lužná). ČOV po rekonštrukcii do určitého obdobia výhľadu vyhovuje kapacitným nárokom.

Splašková kanalizácia obce Most pri Bratislave a Malinovo ~~sa koncepčne uvažuje pripojiť výtlačným potrubím na kanalizáciu Bratislavy, čím by sa vyradila miestna ČOV z prevádzky~~ je výtlakom odkanalizovaná do ÚČOV Vrakuňa. ČOV v Moste pri Bratislave je mimo prevádzky.

Ďalšie kanalizácie (ČOV) sa nachádzajú v obciach Vlky, Tomášov, Blatné, Báhoň a Veľký Biel.

Do časti územia okresu Senec zasahuje chránená vodohospodárska oblasť Žitný ostrov s významnými zásobami kvalitnej podzemnej vody a sú tu lokalizované tiež prírodné liečivé zdroje. Z využívaných veľkozdrojov pitnej vody je na území okresu lokalizovaný VZ Šamorín, Kalinkovo a Hamuliakovo – Kalinkovo. Z dôvodu ochrany týchto podzemných vôd treba v sídlach prednostne budovať kanalizácie a ČOV s vysokým stupňom čistenia zabezpečujúcim aj odbúranie organických látok. Bude potrebné zabezpečiť aj bezproblémové odkanalizovanie pripravovanej diaľnice D4 a rýchlostnej cesty R7 na ich prechode cez CHVO.

Z hľadiska ochrany prírodných liečivých zdrojov je potrebné v obciach ležiacich v ochranných pásmach takýchto zdrojov prioritne realizovať výstavbu kanalizácií s čistiarňami odpadových vôd.

16.7.4. Návrh riešenia

Technické kritériá plánu rozvoja verejných kanalizácií sú uvedené v Pláne rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií SR (KÚŽP/2007).

Pri plánovaní výstavby kanalizačných stavieb musia byť rešpektované všetky určujúce požiadavky optimálnej funkčnosti, prevádzkovej stability, primeranej investičnej náročnosti, primeranej prevádzkovej náročnosti, vplyvu zaústenia na recipient, atď. Pri stanovovaní funkčných požiadaviek sa uvažuje s celým systémom tak, že rozšírenie alebo jeho modifikácia nespôsobí nedodržanie platných predpisov alebo noriem. Funkčné požiadavky kanalizačných systémov musia byť stanovené tak, aby pri zohľadnení celkových nákladov (investičných a prevádzkových) sa zabezpečilo odvádzanie a vyústenie odpadových vôd bez nepriaznivých vplyvov na životné prostredie, rizika ohrozenia verejného zdravia alebo prevádzkového personálu. Vplyv kanalizačných systémov na recipient musí vyhovovať požiadavkám oprávnených orgánov. Iné špecifické požiadavky oprávnených orgánov musia byť akceptované a splnené.

V rámci efektívneho odvádzania a čistenia odpadových vôd je uplatňovaný systém kanalizačných aglomerácií, ktorý vychádza z ustanovení našej a európskej právnej úpravy. Pod aglomeráciou rozumieme územne ohraničenú oblasť, v ktorej je osídlenie alebo hospodárska činnosť natoľko rozvinutá, že je opodstatnené odvádzať z nich komunálne odpadové vody stokovou sieťou (podľa smernice 91/271/EHS) do čistiarne odpadových vôd, alebo na miesto ich spracovania a vypúšťania.

Vzhľadom na geograficko-demografický charakter územia Bratislavského kraja, ako aj na území celého Slovenska, je opodstatnené spájanie viacerých administratívnych

obcí do aglomerácie so spoločnou čistiarňou odpadových vôd, čím sa zabezpečí vyššia prevádzková stabilita ČOV a kvalita vyčistenej vody.

Z pohľadu medzinárodných záväzkov, ekonomických a organizačno-technických možností bolo nutné riešiť v horizonte do roku 2010 všetky aglomerácie nad 10 000 EO a v časovom období do roku 2015 všetky aglomerácie nad 2000 EO. Ostatné aglomerácie (obce) nespadajúce do uvedených veľkostných kategórií budú riešené priebežne, postupne a individuálne. Realizáciou týchto požiadaviek je už rozostavaný projekt Malokarpatský región, odkanalizovanie, pripravovaný projekt Senecký región, odkanalizovanie a projekty na území hl. m. Bratislavy.

16.7.4.1.Územie Bratislavy

Konkrétnejšie v ďalšom období je potrebné sa orientovať na obnovu a modernizáciu stokovej siete a zberačov, zadržiavanie dažďovej vody v území využívaním všetkých možností územnej retencie, uplatňovanie delenej sústavy kanalizácie, retenciu prívalových vôd v dažďových nádržiach, resp. v retenčnom objeme zberačov a revitalizáciu pôvodných tokov, zvýšenie kapacity odvádzania odpadových vôd zodpovedajúcej plánovanému územnému rozvoju a rozšírenie kapacity ČOV Devínska Nová Ves a modernizáciu ČOV Vrakuňa a ČOV Petržalka za účelom dosahovania plnenia limitov kvality vypúšťaných odpadových vôd.

Zásadné modernizácie kanalizačného systému predstavujú nasledovné:

- riešenie vyťaženej kapacity zberača E vybudovaním ~~nového zberača H~~ kanalizačného prepoja EA prostredníctvom zberača KCHOV II.,
- modernizácia systému zberača F a D (Rača, Krasňany) vrátane dobudovania dažďovej nádrže pod Račou,
- úprava na zberači D so zaústením do zberača E1,
- ~~modernizácia zberača BV (Sliačska – Račianska),~~
- modernizácia kanalizačnej línie Čunovo – Rusovce – Jarovce – ČOV Petržalka,
- rekonštrukcia zberača C v úseku Trnavská – Gagarinova,
- úpravy na kanalizačnom zberači A v kolízii s mostom Apollo,
- zberač D pravobrežného kanalizačného systému Bratislavy pre odvádzanie splaškových vôd z rozvojových lokalít v západnej a južnej časti Petržalky,
- prečerpávacia stanica na zberači E v Bratislave pri Vrakunskej ceste.

16.7.4.2.Územie mimo Bratislavy

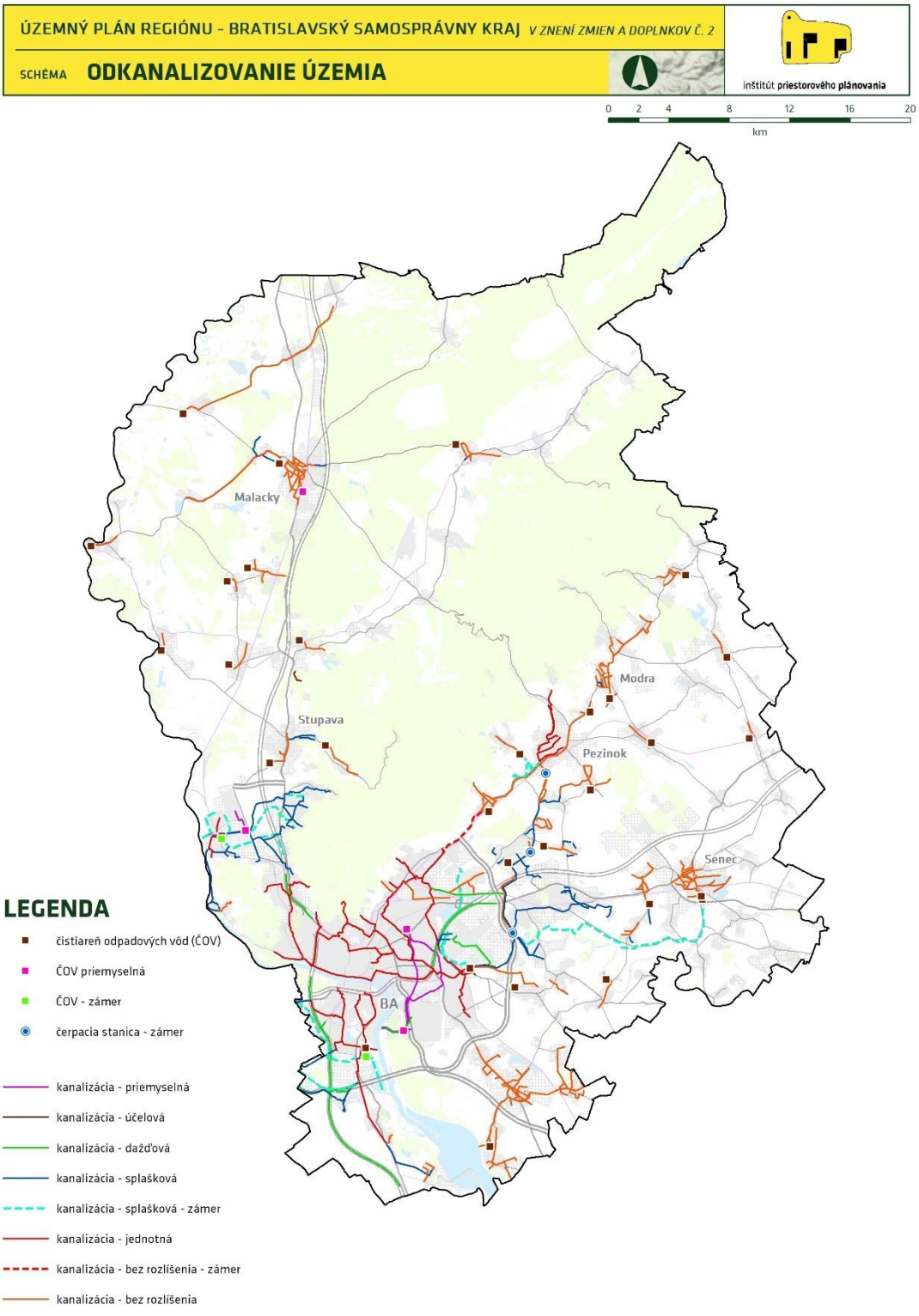
V predmetnom regióne (mimo samotného mesta Bratislavy) podlieha legislatívnym požiadavkám na zvýšenú kvalitu čistenia v prípade nasledovných aglomerácií nad 10 000 EO, resp. povodí nasledovných ČOV: Malacky, Pezinok, Senec, Hamuliakovo a Modra. Z uvedených prípadov je zrealizovanými modernizačnými opatreniami vyriešená ČOV Hamuliakovo a tiež kanalizácia Pezinok (pripojená na ČOV Bratislava Vrakuňa). V štádiu prípravy je kanalizácia seneckého regiónu. Predpokladá, že všetky odpadové vody z jednotlivých obcí Seneckého regiónu – Senec, Kráľová pri Senci, Kostolná pri Dunaji, Hrubý Šúr, Blatné, Kaplná, Igram, Čataj, Veľký Grob, Reca, Boldog, Veľký Biel a Nová Dedinka budú odvádzané a systémom čerpacích staníc a výtlačných potrubí dopravované až do ÚČOV Vrakuňa, kde budú čistené. V prípade čistenia odpadových vôd v ČOV, ktoré sa nachádzajú v Senci a pri obci Veľký Biel, bude potrebná ich rekonštrukcia tak, aby spĺňali legislatívne požiadavky na kvalitu vypúšťaných odpadových vôd. Doplňujúce modernizačné opatrenia (investície) budú potrebné v prípade ČOV Modra.

Zásadné modernizácie kanalizačného systému predstavujú nasledovné:

- Dunajská Lužná – kanalizačný obchvat obce,
- Bernolákovo – rekonštrukcia gravitačno-výtlačného kanalizačného systému,
- Modernizácia a rozšírenie ČOV Modra, aby hľadiska látkového zaťaženia bola kapacite vyhovujúca,
- Modernizácia a rozšírenie stokovej siete Bernolákovo, vrátane prečerpávacích staníc, ako aj navýšenie ich kapacity,
- Modernizácia a rozšírenie ČOV Častá, aby mohla pokrývať napojenie obyvateľov aj v rámci budúcich rozvojových zámerov.

Vo všetkých aglomeráciách kategórie 2000 až 10 000 obyvateľov je už v súčasnosti riešené odvedenie a čistenie odpadových vôd: Rohožník, Častá, Modra, Svätý Jur, Šenkvice, Bernolákovo, Ivanka pri Dunaji, Dunajská Lužná, Gajary, Lozorno, Stupava, Veľké Leváre, Závod, Zohor, Tomášov, Veľký Biel.

ČOV prevádzkované BVS a.s. v prípadoch ~~Svätý Jur (možnosť pripojenia na kanalizačný systém malokarpatského regiónu),~~ Častá, Rohožník, Plavecký Štvrtok sú už kapacitne vyťažené a pre zabezpečenie možnosti pripájania obytných zón, resp. väčších zámerov je potrebná ich modernizácia.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA ODKANALIZOVANIE ÚZEMIA
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Stupava
Modra
Pezinok
Senec
BA
LEGENDA
čistiareň odpadových vôd (ČOV)
ČOV priemyselná
ČOV - zámer
čerpacia stanica - zámer
kanalizácia - priemyselná
kanalizácia - účelová
kanalizácia - dažďová
kanalizácia - splašková
kanalizácia - splašková - zámer
kanalizácia - jednotná
kanalizácia - bez rozlíšenia - zámer
kanalizácia - bez rozlíšenia

16.8. Telekomunikácie

16.8.1. Súčasný stav

Rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry zaznamenal v poslednom období výrazný kvalitatívny aj kvantitatívny nárast, predstihujúci rozvoj ostatných odvetví. Uvedené sa realizuje obnovou a rozšírením technológie a prístupovej siete, výrazne sa rozvinul rozsah poskytovaných služieb po pevnej sieti, súčasne sa modernizujú a rozvíjajú služby mobilných operátorov.

Telekomunikačné služby v Bratislavskom samosprávnom kraji poskytuje niekoľko telekomunikačných operátorov, čo umožňuje možnosť výberu a nižších cien pre zákazníkov. Významní operátori na pevnej telekomunikačnej sieti – Slovak Telekom, GTS Slovakia, Orange, Slovanet, SWAN, UPC. Operátori na mobilnej telekomunikačnej sieti – Slovak Telekom s divíziou T-Mobile, Orange, Telefónica O2. Zlúčením spoločnosti Slovak Telekom a.s. a T-Mobile Slovensko a.s. vznikol univerzálny operátor, ktorý ponúka bytovým i firemným zákazníkom výhody komplexného riešenia poskytnutého z jedného zdroja. Na telekomunikačný trh prináša medzinárodné poznatky, inovatívne riešenia a najnovšie technologické trendy. Spoločnosť Slovak Telekom, a.s. prostredníctvom svojich obchodných značiek T-Com a T-Mobile ponúka komplexné portfólio dátových a hlasových služieb po pevnej i mobilnej sieti.

Vybudovaná telekomunikačná infraštruktúra v posudzovanom regióne – Bratislavský samosprávny kraj poskytuje v súčasnosti všetky dostupné telekomunikačné služby v požadovanom rozsahu. Kostrou telekomunikačnej siete sú digitálne uzly služieb, optická prenosová sieť, prístupová telekomunikačná sieť, rádioreléové trasy, mobilná sieť GSM a v rámci mobilnej siete technologické stanice.

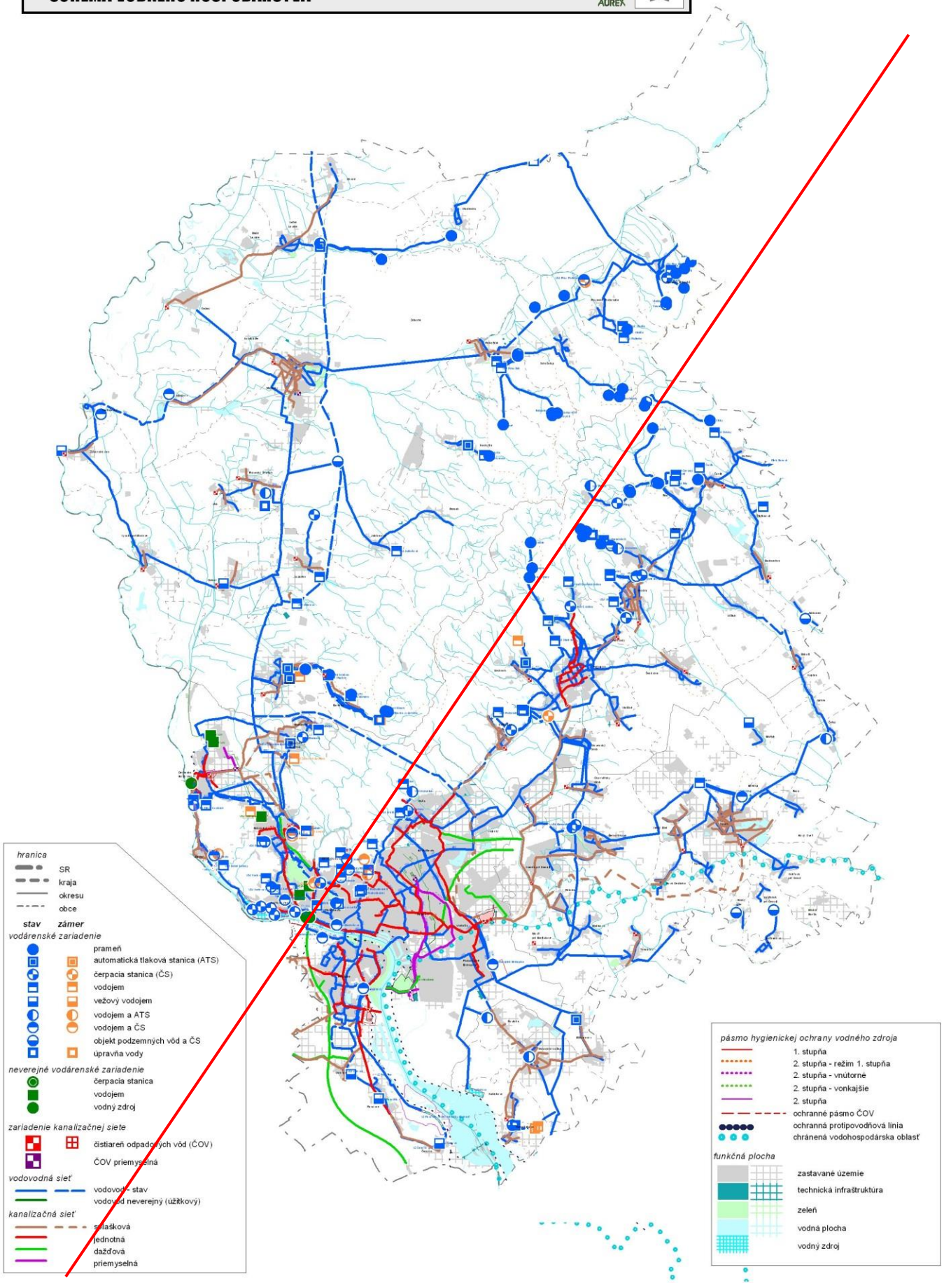
Z hľadiska telekomunikačných služieb sú poskytované popri klasických hlasových službách aj služby širokopásmového internetu a hlavne balíky služieb 3 v jednom, kde sa poskytuje digitálna TV, internet, hlasové služby.

Vo výkresovej časti v mierke M 1:50 000 sú premietnuté hlavné telekomunikačné trasy, diaľkový rádioreléový bod situovaný na Kamzíku a telekomunikačné uzly zadefinované ako telekomunikačné objekty (TO). Hlavné smery telekomunikačných trás sú Bratislava – Malacky, Bratislava – Pezinok, Bratislava – Šamorín, Bratislava – Rusovce.

V Bratislave je vysoká hustota telekom. Trás doplnená kábelovodmi a kolektormi. Hlavné telekomunikačné trasy predstavujú predovšetkým optické káble a v menšej miere staršie ešte využívané metalické diaľkové káble. V jednotlivých trasách sú vo voľnom výkope uložené optické káble viacerých telekom. Operátorov. V telekomunikačných objektoch je situovaná najmodernejšia digitálna technológia predstavujúca digitálne uzly služieb.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ M 1 : 200 000

SCHÉMA VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

16.8.2. Návrh riešenia

Pri spracovaní návrhu sa vychádza z jestvujúcej telekomunikačnej infraštruktúry a požadovaných potrieb. Zadefinované digitálne uzly telekomunikačných služieb, hlavné trasy telekomunikačných vedení – optická prenosová sieť, mobilná sieť GSM, základňové vysielacie stanice mobilných operátorov sú nosnými pri nových návrhoch.

Pevné telekomunikačné siete

Prevádzkovatelia pevných telekomunikačných sietí v Bratislavskom kraji v súčasnosti neuvažujú s ďalšou výstavbou optických káblových trás nadregionálneho významu.

Jestvujúca vybudovaná kostra diaľkových optických káblov – DOK spol. T-com a ďalších operátorov je dostatočná na pokrytie súčasných aj výhľadových požiadaviek.

V prípade potreby na zvýšenie kapacity optických vlákien budú do rezervných HDPE rúr vedených v trase DOK zafukované nové monomódové optické káble.

Spoločnosť Orange a.s. taktiež neuvažuje s rozšírením vlastnej optickej siete FiberNet v danom regióne.

V oblasti prístupových telekomunikačných sietí budú hlavne v nových rozvojových zónach aplikované nové technologické trendy umožňujúce poskytovanie multimediálnych služieb a vysokorýchlostného internetu v súlade s odvetvovými a rezortnými požiadavkami.

Uvedené predstavuje výstavba nových optických prístupových sietí a poskytovanie telekomunikačných služieb triple play – digitálna televízia, internet a hlasová služba (telefonovanie). Cieľom je poskytnúť prenosové médium – optické vlákno priamo do objektov, bytov , podnikateľských priestorov.

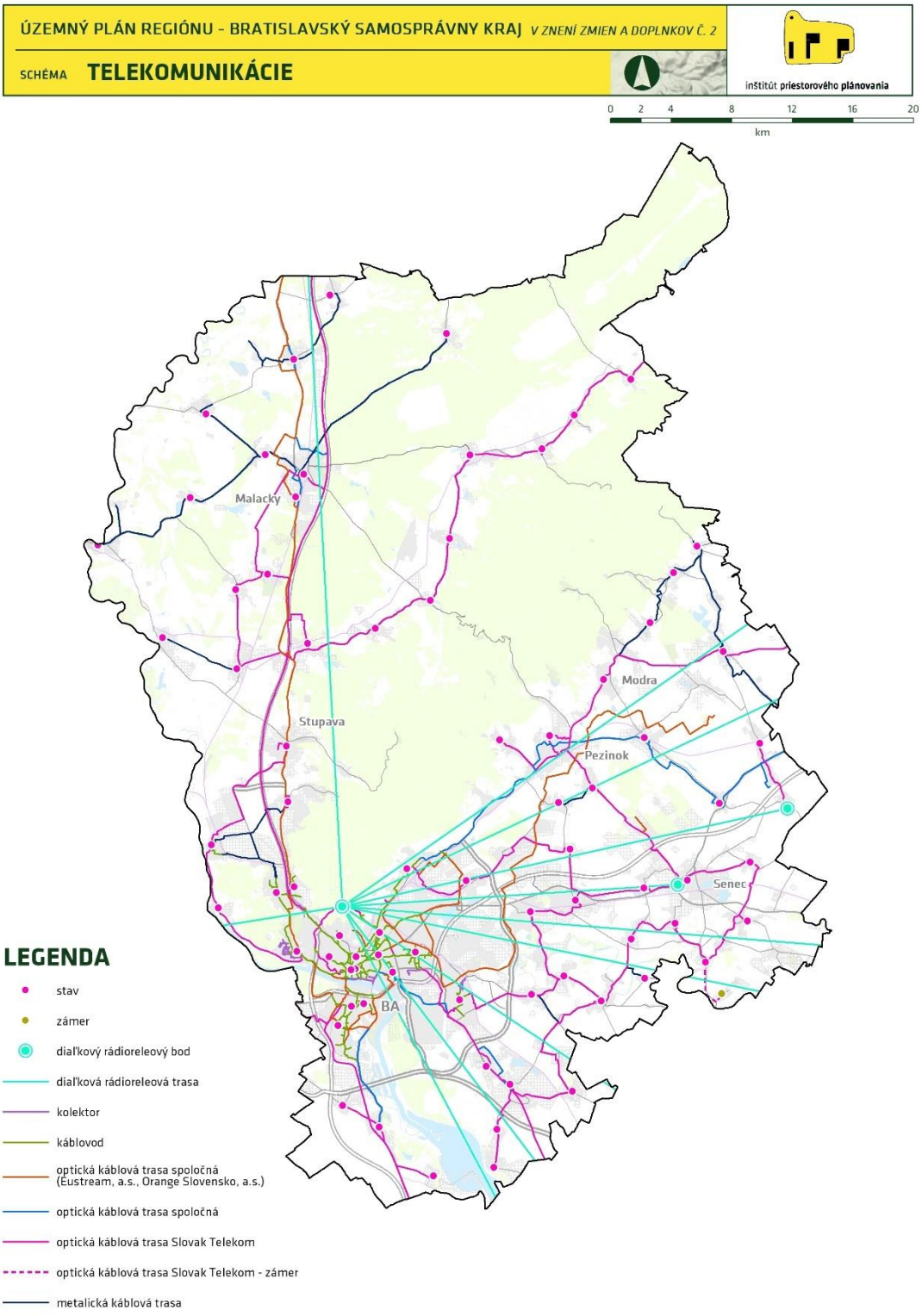
V nových rozvojových lokalitách je potrebné situovať nové telekomunikačné uzly služieb pripojené prostredníctvom optickej infraštruktúry.

V rámci spracovania územnoplánovacej dokumentácie rozvojových oblastí je potrebná konzultácia navrhovaného riešenia s príslušným operátorom resp. správcom telekomunikačnej siete.

Mobilné telekomunikačné siete

Súčasná sieť mobilných operátorov Orange,a.s., T-mobile,a.s., Telefónica O2, a.s., poskytuje v mobilnej sieti GSM prenos hlasu a dát v rozsahu 2G (900 + 1800 MHz), aj 3G (2100 MHz).

Z dôvodu rozširovania a skvalitnenia služieb je potrebné rešpektovať zahustenie základňových vysielacích staníc a budovanie nových v navrhovaných rozvojových lokalitách. Z hľadiska služieb v rozsahu hlasových a dátových služieb budú sprístupnené aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorýchlostnou dátovou sieťou. Požiadavky kladené na telekomunikačnú infraštruktúru predstavujú širokú paletu moderných a navzájom komplementárnych riešení založených na najmodernejších technológiách, ktoré v regióne Bratislavského kraja prezentujú jestvujúci správcovia sietí – uvedené umožňuje individuálny prístup a napĺňanie potrieb zákazníkov.

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA TELEKOMUNIKÁCIE
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Stupava
Modra
Pezinok
Senec
BA
LEGENDA
stav
zámer
diaľkový rádioreleový bod
diaľková rádioreleová trasa
kolektor
káblovod
optická káblová trasa spoločná (Eustream, a.s., Orange Slovensko, a.s.)
optická káblová trasa spoločná
optická káblová trasa Slovak Telekom
optická káblová trasa Slovak Telekom - zámer
metalická káblová trasa

17. Návrh na riešenie požiadaviek záujmov obrany štátu, ochrany pred požiarmi a ochrany pred povodňami

17.1. Obrana štátu

V rámci oblasti obrany štátu sú riešené všetky zariadenia špecializovanej štátnej správy na území Bratislavského kraja. Medzi špecializované zariadenia obrany štátu zaraďujeme zariadenia Ministerstva vnútra SR a Ministerstva obrany SR. V rámci organizačnej štruktúry pod Ministerstvo vnútra patria okrem policajného zboru aj zložky ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany. Na území BSK (v hl. m. SR Bratislave) sa ešte nachádzajú aj objekty, resp. zariadenia Slovenskej informačnej služby a Národného bezpečnostného úradu.

17.1.1. Záujmy obrany štátu

ÚPN-R BSK v plnej miere rešpektuje záujmy obrany štátu na území kraja v tom zmysle, že sa zachovávajú všetky vojenské objekty na území kraja a rešpektujú sa ich ochranné pásma.

17.1.2. Zariadenia Ministerstva obrany SR

Obranná politika SR je zameraná na udržiavanie a rozvoj dostatočných vojenských kapacít garantujúcich suverenitu, nezávislosť a integritu štátu, na prispievaní SR k udržiavaniu mieru a stability v Euroatlantickom regióne a boj proti terorizmu.

V súlade s plánovanou transformáciou ozbrojených síl SR budú v rámci rozvoja infraštruktúry nepotrebné objekty a priestory uvoľňované a realizovaný ich prevod mimo rezort obrany. Jednotlivé objekty môžu prejsť do majetku jednotlivých obcí v prípade nezáujmu fyzických alebo právnických osôb.

Objekty vojenských zariadení, ktoré sú vyčlenené pre potreby obrany štátu ostávajú naďalej v prevádzke armády SR, vrátane ich ochranných pásiem. Jednotlivé zariadenia vrátane ich príslušných ochranných pásiem budú plne rešpektované v návrhu územného plánu. Uvoľnené prebytočné vojenské zariadenia a plochy budú v návrhu ÚPN-R BSK prehodnotené v prospech rozvoja funkčných systémov a podľa možností začlenené do miestnej, územnej štruktúry. V rámci predmetného územného plánu sa uvažuje s postupnou integráciou vybraných vojenských zariadení na civilné zariadenia.

Ministerstvo obrany SR nepočíta, zo strednodobého hľadiska ~~(do roku 2015)~~ so zásadnou zmenou vo využívaní jestvujúcich zariadení rezortu lokalizovaných na území Bratislavského regiónu.

Na území Bratislavského kraja sa nachádzajú nasledovné vojenské zariadenia, pri ktorých je nutné rešpektovať ich príslušné ochranné pásma. Jedná sa o vojenské letisko Kuchyňa – Malacky, nachádzajúce sa v okrese Malacky ako aj o vojenské letecké pozemné zariadenie Mierovo v územnom obvode obce Hviezdoslavov, ktorá síce v rámci územného členenia SR nepatrí do Bratislavského kraja, ale ochranné pásmo uvedeného vojenského zariadenia zasahuje aj na územie Bratislavského kraja. Z dôvodu zabezpečenia bezpečnosti vojenskej letovej prevádzky na letisku Kuchyňa a z dôvodu zabezpečenia spoľahlivej prevádzky vojenského leteckého pozemného zariadenia Mierovo v územnom obvode obce Hviezdoslavov sa v ÚPN-R BSK plne rešpektujú ochranné pásma uvedených vojenských zariadení.

17.1.3. Vojenské územia

Na území Bratislavského kraja sa nachádzajú dve veľkoplošné územia špecifického záujmu – vojenské zariadenia a jedno letisko. Územia sú lokalizované v okrese Malacky a sú to:

1 Vojenský obvod – Záhorie,

2. Vojenské letisko Malacky (Kuchyňa).

K ďalším významnejším lokalitám, ktoré sú využívané vojenskými zariadeniami patria nasledujúce lokality: 1 na území hl. m. SR Bratislavy, konkrétne sa jedná o územie v MČ Devínska Nová Ves, 2. v okrese Malacky je situovaný objekt kasární v blízkosti v súčasnosti fungujúcom PP Eurovalley (Záhorie), 3. v katastrálnom území mesta Pezinok, 4. lokalita v k. ú. Obce Malé Leváre v okrese Malacky a 5. kasárne v Slovenskom Grobe, okres Pezinok.

17.1.4. Záujmové katastrálne územia Ministerstva obrany Slovenskej republiky

Tabuľka „Zoznam záujmových katastrálnych území na území BSK“, ktorá je uvedená v prílohe tohto dokumentu prezentuje záujmové katastrálne územia, v ktorých možno vydať územné rozhodnutie a stavebné povolenie len so súhlasom orgánu Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Záujmové stavby a záujmové územia sú zverejnené aj na webovom sídle ministerstva obrany SR[42] a sú podľa potreby aktualizované. Okrem nich sú z hľadiska obrany štátu významné aj určené automobilové cesty, určené železničné siete a záujmové úseky komunikácií cestnej siete Slovenskej republiky. Na území Bratislavského samosprávneho kraja ide predovšetkým o záujmové úseky komunikácií cestnej siete a o železničné trate číslo 120 (Bratislava – Trnava – Leopoldov – Púchov), č. 130 (Bratislava – Galanta – Palárikovo), č. 110 (Bratislava – Kúty), č. 101 (Bratislava – Bratislava – Petržalka), č. 132 (Bratislava – Rusovce). Na území Bratislavského kraja sú umiestnené tiež zariadenia stacionárnej rádio reléovej siete komunikačných a informačných systémov ozbrojených síl Slovenskej republiky.

17.1.5. Záujmové stavby Ministerstva obrany Slovenskej republiky

Záujmové stavby Ministerstva obrany Slovenskej republiky sú tie stavby, u ktorých možno vydať územné rozhodnutie a stavebné povolenie na celom území Slovenskej republiky len so súhlasom orgánu Ministerstva obrany Slovenskej republiky:

a) pozemné komunikácie a zariadenia na nich, najmä stavby, portály, brány, stožiare, technológie určené na elektronický výber mýta a kontrolu elektronického výberu mýta a pod.,

b) dráhy,

c) vnútrozemské vodné cesty a ich súčasti (najmä miesta státia plavidiel v prístavoch alebo mimo prístavov, hate, plavebné komory, prístaviská, vyväzovacie zariadenia prístavov, opevnenia brehov, regulačné stavby a pod.),

d) verejná elektronická komunikačná sieťpodzemné inžinierske siete (napr. telekomunikačné, dátové, optické, koaxiálne, káblové televízie, energetické, silové, plynové, vodovodné, teplárenské alebo kanalizačné siete),

e) energetické zariadenia (najmä elektroenergetické zariadenia, plynárenské zariadenia, potrubia na prepravu pohonných látok alebo na prepravu ropy, zariadenia na rozvod skvapalneného plynného uhľovodíka a pod.),

[42] https://www.mosr.sk/vydavanie-stanovisk-mo-sr-k-civilnej-vystavbe/

f) verejný vodovod, verejná kanalizácia,

g) verejný rozvod tepla,

e) stavby vysoké 30 m a viac.~~,~~

~~f)stavby, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov, vojenských leteckých pozemných zariadení a komunikačných zariadení Ministerstva obrany Slovenskej republiky, a to:~~

~~1.vedenia veľmi vysokého napätia 110 kV a viac,~~

~~2.energetické zariadenia na výrobu, prenos a transformáciu elektrickej energie (napr. elektrárne, rozvodne elektrickej energie, transformačné stanice, meniarne),~~

~~3.elektrické zariadenia vyžarujúce elektromagnetickú energiu (napr. rozhlasové a televízne vysielače, vysielacie stanice mobilných operátorov a poskytovateľov telekomunikačných služieb),~~

~~4.veterné elektrárne.~~

~~g)stavby, ktoré môžu ohroziť let lietadla, a to:~~

~~1.zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia,~~

~~2.klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje.~~

~~h)Ochranné pásma leteckého pozemného zariadenia~~

~~Stanovište vojenského leteckého pozemného zariadenia Mierovo (viď. Kap. 12. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území)~~

~~i)Letisko Kuchyňa – Malacky (ďalej len „letisko“) je stále vojenské letisko 2. triedy, CTR triedy C a TMA triedy D s kódovým označením 4 D.~~

~~Má vybudovanú spevnenú vzletovú a pristávaciu dráhu (ďalej len „VPD“) o rozmeroch 2450 x 60 m. VPD je situovaná v smere 017°-197° t. j. 02 -20. Povrch VPD je betónový.~~

~~VPD je situovaná v trávnatom vzletovom a pristávacom páse (ďalej len „VPP“) o rozmeroch 3050 x 300 m. VPP presahuje za. Koniec VPD 20 do vzdialenosti 300 m a za koniec VPD 02 do vzdialenosti 300 m.~~

~~Vzťažný bod letiska VPD je umiestnený vo vzdialenosti, 1200m od prahu VPD 20 na osi VPD 02-20 a má súradnice: 48° 24‘ 07“ N 017° 07‘ 06“ E.~~

~~Nadmorská výška letiska je 207,5m (680,8 ft) /28,0 °C (JUL)~~

~~Ochranné pásma užšieho okolia letiska (viď. Kap. 12. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území)~~

17.2. Civilná ochrana obyvateľstva

Civilná ochrana obyvateľstva je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí.

Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu vymedzenom v zákone chrániť životy, zdravie, majetok a vytvárať podmienky pri mimoriadnych udalostiach a počas mimoriadnej situácie a na ten účel spolupracovať s obdobnými inštitúciami iných štátov pri poskytovaní vzájomnej pomoci.

Pre uplatňovanie stavebnotechnických požiadaviek na ochranné stavby civilnej ochrany sa je smerodajný dokument „Analýza územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí“, ktorý sa vypracúva v súlade so zákonom č. 395/2011 Z. z.,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Plnenie požiadaviek vyššie uvedených legislatívnych dokumentov je overované v rámci príslušných územných a stavebných konaní.

17.2.1. Pôsobnosť Bratislavského samosprávneho kraja

Určenie pôsobnosti samosprávneho kraja je vymedzené zákonom č. 444/2006 Z. z. Národnej rady Slovenskej republiky o civilnej ochrane obyvateľstva, resp. zákonom č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov. Podľa uvedeného zákona samosprávny kraj v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti:

a) poskytuje okresnému úradu v sídle kraja ~~obvodnému úradu v sídle kraja~~ podklady potrebné na vypracovanie analýzy územia kraja a podklady na vypracovanie plánov ochrany obyvateľstva z hľadiska možných mimoriadnych udalostí,

b) spolupracuje s orgánmi štátnej správy a obcami pri plánovaní a zabezpečovaní evakuácie na svojom území a utvára podmienky pri evakuácii na súčinnosť medzi samosprávnymi krajmi,

c) poskytuje okresnému úradu v sídle kraja ~~obvodnému úradu v sídle kraja~~ údaje o zariadeniach civilnej ochrany a spolupracuje s orgánmi štátnej správy a obcami pri plánovaní a riešení ukrytia obyvateľstva,

d) metodicky riadi a vykonáva prípravu obyvateľstva na sebaochranu a vzájomnú pomoc, ako aj prípravu na poskytovanie prvej pomoci v spolupráci s verejnoprávnymi inštitúciami s humanitným poslaním,

e) podieľa sa na preventívnovýchovnej a propagačnej činnosti v civilnej ochrane.

17.3. Ochrana pred požiarmi

Z hľadiska ochrany pred požiarmi má ÚPN kraja vylepšovať ochranu obyvateľstva najmä v tom zmysle, že návrhom komunikačného systému ciest v riešenom území vytvára možnosť dopravnej obsluhy, a teda aj prístupu pre hasičskú techniku, do všetkých jeho častí. Uvedené požiadavky ÚPN-R BSK zohľadňuje pri riešení dopravy a dopravnej infraštruktúry, ktorej sa venuje v samostatnej časti tohto dokumentu.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi vykonáva požiarny dozor podľa zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarni v znení neskorších predpisov.

Pri zmene funkčného využívania územia musia byť požiadavky vyplývajúce zo záujmov ochrany pred požiarmi riešené v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov, ako aj vykonávacej Vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii a Vyhlášky 307/2007 Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 28. júna 2007, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb, vyhláškou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.

Pri navrhovaní stavieb a zariadení je potrebné rešpektovať platné technické normy SR, ako aj špecifické pokyny a usmernenia:

- Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru (HaZZ) v Bratislave, ktoré prostredníctvom Oddelenia požiarnej prevencie riadi vo svojich územných obvodoch výkon štátnej správy (vykonáva štátny požiarny dozor, posudzuje dokumentáciu stavieb, ktorú si vyhradí z hľadiska osobitného hospodárskeho,

spoločenského alebo kultúrneho významu, resp. dokumentáciu tuzemských technologických zariadení, ktorá ako celok nepodlieha posúdeniu zhody podľa osobitných predpisov, zúčastňuje sa na územných, stavebných a kolaudačných konaniach),

- Okresných riaditeľstiev HaZZ v príslušných okresoch, ktoré organizačne podliehajú Krajskému riaditeľstvu HaZZ v Bratislave. Prehľad okresných riaditeľstiev je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Sídlo organizačnej zložky KR HaZZ v Bratislave	Pôsobnosť pre okres
e) Bratislava (úlohy plní Hasičský a záchranný útvar hl. mesta SR Bratislavy)	Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV, Bratislava V
Pezinok	Pezinok, Senec
Malacky	Malacky

Hasičský a záchranný útvar hl. mesta SR Bratislavy a Okresné riaditeľstvá HaZZ zabezpečujú výkon služby na hasičských staniciach. Hlavnou náplňou činnosti hasičských staníc HaZZ je najmä zabezpečovanie úloh súvisiacich so zdolávaním požiarov, s poskytovaním pomoci a s vykonávaním záchranných prác pri haváriách, živelných pohromách a pri poskytovaní pomoci pri iných mimoriadnych udalostiach. Plnenie požiadaviek vyššie uvedených legislatívnych dokumentov je overované v rámci príslušných územných a stavebných konaní.

Ochranu pred požiarmi zabezpečujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru, ako aj zamestnanci Závodných hasičských útvarov v areály zriaďovateľa, ďalej dobrovoľné jednotky – členovia obecných hasičských zborov a členovia závodných hasičských zborov v areály zriaďovateľa.

Pokrytie územia BSK hasičskými jednotkami je v súčasnosti zabezpečené najmä hasičskými stanicami HaZZ. Prehľad súčasnej siete hasičských staníc HaZZ je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

P.č.	sídlo HS	~~Počet súčasných výjazdov~~	Počet obyvateľov v zásahovom obvode HS	Priemerný počet zásahov ročne	obce v zásahovom obvode
1	HS 1 Bratislava Staré mesto	~~3~~	~~65555~~46 432	~~1142~~ 1 522	Mestská časť BA – Staré mesto
2	HS 3 Bratislava Nové mesto	~~4~~	~~149598~~ 201 695	~~936~~ 724	Mestská časť BA – Nové mesto, BA – Podunajské Biskupice, BA – Vrakuňa, BA – Ružinov, BA – Rača, BA – Vajnory, rádiolokačný bod Veľký Javorník
3	HS 4 Bratislava Dúbravka	~~4~~	~~101790~~ 120 971	~~523~~ 508	Mestská časť BA – Dúbravka, BA – Karlova Ves, BA – Lamač, BA – Devín, BA – Devínska Nová Ves, BA - Záhorská Bystrica, Stupava, Marianka, Borinka
4	HS 5 Bratislava Petržalka	~~4~~	~~121259~~ 123 528	~~650~~ 443	Mestská časť BA – Petržalka, BA – Jarovce, BA – Rusovce, BA – Čunovo, Dobrohošť, Vojka nad Dunajom, Bodíky
5	HS Pezinok	~~2~~	~~57975~~ 69 623	~~401~~ 277	Obce okresu Pezinok
6	HS Senec	~~2~~	~~59194~~ 86 421	~~386~~ 347	Obce okresu Senec okrem obcí Rovinka, Dunajská Lužná
7	HS Malacky	~~2~~	~~56430~~ 62 992	~~386~~ 284	Obce okresu Malacky

Zdroj: Prezídium Hasičského a záchranného zboru, Ministerstvo vnútra SR

K najčastejším dôvodom výjazdov patria požiare, ktoré celkovo tvoria takmer 40 % všetkých výjazdov. Zvyšok tvoria udalosti ako technická pomoc, dopravná nehoda a nebezpečné látky. Najvyšší podiel požiarov z celkového počtu výjazdov bol zaznamenaný v rámci HS v Novom Meste. Napriek tomu, že najviac výjazdov bolo zaznamenaných v rámci HS 1 Bratislava Staré Mesto (spolu až 1 522), najväčší počet obyvateľov býva v rámci územia pôsobnosti HS3 Bratislava Nové Mesto (viac ako 200 tisíc).

Pre účinnú pomoc je nutné poskytnutie adekvátnej pomoci včas. Analýzou rizika metódou HaZZ boli posúdené jednotlivé katastrálne územia BSK, v meste Bratislava boli posudzované mestské časti. Na základe štatistických údajov za posudzované územie – počet obyvateľov (údaje získané zo Štatistického úradu), počet zásahov hasičských jednotiek (údaje získané zo štatistiky HaZZ) a údajov o vybraných stavbách (stavby so zhromaždovacími priestormi, stavby náročné na zásah – výškové stavby, priemyselné areály s plochou viac ako 1 km2, objekty ubytovacie, objekty zdravotníckych a sociálnych zariadení s väčším počtom lôžok, ...) bolo vytvorené zhodnotenie súčasného stavu plošného pokrytia územia BSK hasičskými jednotkami. Súčasný stav a požadovaný stav pokrytia katastrálnych území požadovaným dojazdov hasičských jednotiek je uvedený v prílohe. Nedostatočné pokrytie, t.j. stav ak pomoc občanom v núdzi sa nedostane včas a v adekvátnej kvalite s ohľadom na prítomné riziká v katastrálnom území je vyznačené červenou farbou písma.

Zlepšiť úroveň bezpečnosti v obciach, kde súčasná sieť hasičských staníc HaZZ nedokáže zabezpečiť včasný dojazd hasičskej jednotky je možné dvomi variantmi.

1.Variant: zhustenie siete hasičských staníc HaZZ,

2.Variant: zapojenie dobrovoľných hasičských zborov vybraných obcí do zásahovej činnosti.

S ohľadom na štatistické údaje zo zásahovej činnosti HaZZ v jednotlivých obciach BSK je možné konštatovať, že vo vidieckych oblastiach okresov Pezinok, Senec a Malacky bude dostatočné vykonať legislatívne, organizačné a technické opatrenia pre zapojenie dobrovoľných hasičských zborov obcí. Hasičské stanice HaZZ v okresoch Pezinok, Senec a Malacky majú aj v porovnaní s hasičskými stanicami s obdobnými zásahovými obvodmi iných hasičských staníc na Slovensku podobný počet zásahov.

Zriadenie nových hasičských staníc HaZZ je nutné v súčasnosti v okrese Bratislava II v mestskej časti Podunajské Biskupice. V súčasnosti patrí toto územie do zásahového obvodu hasičskej stanice Bratislava Nové mesto. Táto hasičská stanica dlhodobo patrí medzi najvyťaženejšie stanice na Slovensku. V okrajových častiach zásahového obvodu hasičskej stanice Bratislava Nové mesto za súčasných podmienok dopravy nie je možné dodržať požadované časy dojazdu. Zriadenie novej hasičskej stanice by viedlo k zvýšeniu bezpečnosti obyvateľov mestskej časti Bratislava Podunajské Biskupice, Vrakuňa, Ružinov a priľahlých obcí okresu Senec – Rovinka, Dunajská Lužná, Most pri Bratislave. Uvedené obce majú v súčte priemerne viac ako 200 zásahov ročne. Takýto počet zásahov organizačne nie možné zabezpečiť dobrovoľnými hasičskými zbormi obcí.

Návrh územného plánu vytvára podmienky pre výstavbu väčšieho počtu bytov najmä v katastrálnych územiach:

- Bratislava Vajnory,
- Petržalka (zverejnený projekt Južné mesto), Rusovce,
- Slovenský Grob, Chorvátsky Grob

Zriadenie ďalšej hasičskej stanice je nutné v území vymedzenom katastrálnymi územiami Bratislava Vajnory, Ivanka pri Dunaji, Chorvátsky Grob, Bernolákovo. V oblasti ochrany pred požiarmi je potrebné zriadiť hasičskú stanicu v katastrálnom území mestskej časti Podunajské Biskupice. V nadväznosti na rozšírenie bytovej výstavby je žiaduce vyčleniť územie pre vybudovanie ďalších hasičských staníc vo Vajnoroch, Petržalke, Ivanke pri Dunaji, Chorvátskom Grobe a Bernolákove. Súčasné pokrytie hasičskými stanicami nie je dostatočné, nedostatočnosť sa prejaví aj pri ďalšom náraste obyvateľov v týchto územiach. Na základe štatistiky zásahovej činnosti je možné predpokladať približne 100 zásahov ročne.

S rozvojom zastavaného územia v mestskej časti Bratislava Petržalka a Rusovce je predpoklad nárastu počtu obyvateľov a vzniku potreby kvalitnejšieho pokrytia daného územia hasičskými jednotkami. Z tohto dôvodu je nutné vyčleniť vhodné priestory pre zriadenie hasičskej stanice. Na základe štatistiky zásahovej činnosti je možné predpokladať približne 100 zásahov ročne.

17.4. Ochrana pred povodňami

Ochrana pred povodňami je uvedená v texte kapitoly 18.2.6. „Protipovodňová ochrana na území Bratislavského samosprávneho kraja“.

17.4.1. Pôsobnosť samosprávneho kraja

Pôsobnosť samosprávneho kraja v oblasti ochrany pred povodňami je legislatívne vymedzená Zákonom 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Na základe uvedeného právneho predpisu plní nasledujúce úlohy:

a) spolupracuje s poverenými osobami, so správcom vodohospodársky významných vodných tokov, s orgánmi štátnej vodnej správy a s obcami na vypracovaní,

prehodnocovaní a aktualizáciách predbežného hodnotenia povodňového rizika a častí plánov manažmentu povodňového rizika, ktoré sa týkajú územia vyššieho územného celku,

b) využíva predbežné hodnotenie povodňového rizika, mapy povodňového ohrozenia, mapy povodňového rizika a informácie o určených inundačných územiach na určenie regulatív priestorového usporiadania a funkčného využívania územia v procesoch územného plánovania,

c) podieľa sa v súčinnosti s obvodným úradom životného prostredia, obvodným úradom životného prostredia, obvodným úradom v sídle kraja, obvodným úradom a obcami na príprave a kontrole zabezpečenia ochrany pred povodňami,

d) spolupracuje s obvodným úradom životného prostredia a s obvodným úradom v sídle kraja na zostavovaní povodňového plánu kraja,

e) podieľa sa na riešení problémov zabezpečovania ochrany pred povodňami, ktoré sa týkajú viacerých obcí, a taktiež na riešení problémov, ktoré vzniknú počas povodní a pri obnove územia postihnutého povodňami,

f) vytvára pre regionálnu správu ciest podmienky na plnenie jej úloh na úseku ochrany pred povodňami,

g) schvaľuje plán hliadkovej služby regionálnej správy ciest,

h) spolupracuje s organizáciami, ktoré poskytujú alebo sprostredkúvajú humanitnú, vecnú alebo finančnú pomoc obciam a občanom postihnutým povodňami,

i) plní úlohy počas mimoriadnej situácie podľa osobitného predpisu,

j) vyhodnocuje povodňové škody na majetku vo svojom vlastníctve, správe alebo užívaní a vyhodnotené povodňové škody predkladá obvodnému úradu životného prostredia,

k) vypracúva súhrnnú správu o priebehu povodní, ich následkoch a vykonaných opatreniach a správu predkladá obvodnému úradu životného prostredia.

ObÚŽP na základe vyššie spomínaného zákona v spolupráci s krajským úradom zostavuje povodňový plán kraja a predkladá ho na schválenie Ministerstvu životného prostredia SR (MŽP SR). ObÚŽP zostavuje povodňový plán vo svojom obvode a predkladá ho na schválenie KÚŽP. Obce v záujmovom území spracúvajú povodňový plán zabezpečovacích prác, ak má drobný vodný tok alebo jeho ucelený úsek v nájme alebo vo výpožičke a tento predkladá na schválenie obvodnému úradu životného prostredia. Všetky obce v záujmovom území spracúvajú a zostavujú povodňové plány záchranných prác obce a predkladajú ich na schválenie príslušnému obvodnému úradu. Všetky uvedené orgány štátnej správy spolupracujú v rámci svojej pôsobnosti s HaZZ SR a Policajným zborom SR (PZ SR).

Malé toky v riešenom území sú upravené len miestnymi úpravami. Z hľadiska ochrany územia pred povodňami sú nebezpečné najmä malokapacitné priepusty, premostenia, vtoky do krytých profilov.

Pri navrhovaní stavieb a zariadení v návrhovom období ÚPN-R BSK kraj je potrebné rešpektovať:

- mapy povodňového ohrozenia, spracované správcom vodohospodársky významných tokov na území kraja,
- mapy povodňového rizika, spracované správcom vodohospodársky významných tokov na území kraja,
- aktuálny Plán manažmentu povodňového rizika Bratislavského kraja schválený Ministerstvom životného prostredia SR,

- aktuálny Povodňový plán Bratislavského kraja zostavený Krajským úradom životného prostredia v Bratislave a schválený Ministerstvom životného prostredia SR,
- prípadne aj aktuálny povodňový plán záchranných prác kraja na ochranu pred povodňami vypracovaný Obvodným úradom v Bratislave, ktorý schvaľuje Ministerstvo vnútra SR,
- požiadavky na zvyšovanie retenčnej schopnosti v urbanizovanej krajine.

17.4.2. Aktuálny stav v oblasti ochrany pred povodňami

~~Vláda Slovenskej republiky vo svojom uznesení č. 31 z januára 2000 schválila Program protipovodňovej ochrany SR do roku 2010, ktorý sa podarilo naplniť asi na 50 percent. Finančné prostriedky sa použili napríklad na preventívne protipovodňové opatrenia ktorými sú najmä technické a biotechnické opatrenia v povodí, ktoré spomaľujú odtok vôd z povodia do vodných tokov, smerovali tiež na výstavbu a rekonštrukciu retenčných nádrží, ochranných hrádzí, protipovodňových línií a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov, ako aj budovanie poldrov.~~

Územím Bratislavského kraja pretekajú 2 významné toky a to Dunaj a Morava. Základným plánovacím dokumentom vodného hospodárstva je Vodný plán Slovenska a tiež plány manažmentu jednotlivých povodí, resp. čiastkových povodí. Podľa požiadaviek Smernice Európskeho parlamentu a Rady, o hodnotení a manažmente povodňových rizík boli na území kraja vypracované:

- Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja (ktorý obsahuje plány manažmentu čiastkových povodí Morava a Dunaj).

Plány manažmentu povodňového rizika určujú vhodné ciele manažmentu povodňových rizík pre geografické oblasti čiastkového povodia, ktoré sa nachádzajú v správnom území povodia na území Slovenskej republiky, v ktorých existuje potenciálne významné povodňové riziko alebo v ktorých možno predpokladať, že je pravdepodobný jeho výskyt.

Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika sú zverejnené na internetovej stránke Ministerstva životného prostredia SR. V intenciách legislatívnych predpisov na úrovni Európskej únie a nadväzne v rámci Slovenskej republiky došlo k spracovaniu máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika, ktoré boli spracované pre účely vyhotovenia prvých plánov manažmentu povodňového rizika. V rámci vykonaného predbežného hodnotenia povodňového rizika boli v územnej pôsobnosti Bratislavského kraja identifikované viaceré oblasti s výskytom významného povodňového rizika. Pre tieto geografické oblasti boli navrhnuté protipovodňové opatrenia tak, aby sa zabezpečila ochrana intravilánov pre prietok storočnej vody Q100.

Mapy povodňového rizika sú podrobnejšie spracované za územie okresov Bratislava III, Bratislava IV, Pezinok a Malacky (Slovenský vodohospodársky podnik, š. p.). Ostatné okresy sú definované ako územia bez identifikácie povodňového rizika.

~~V súčasnosti je vládou schválený Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR. Zameriava sa na zadržanie dažďovej vody v krajine, ako aj na celkové oživenie a obnovu poškodenej krajiny a minimalizáciu rizika vzniku povodňových prívalových vĺn. Za účelom podpory tohto programu bola v~~V roku 2014 vypracovaná Urbanisticko-krajinárska štúdia na ochranu proti prívalovým dažďom v Malokarpatskej oblasti, ktorá z hľadiska protipovodňovej ochrany v rámci BSK prestavuje najdôležitejšiu lokalitu. Štúdiu vypracoval kolektív autorov Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského Bratislava. Štúdia rieši špecifické krajinno-ekologické problémy tohto regiónu z hľadiska protipovodňovej ochrany.

Prináša analýzy súčasnej krajinnej štruktúry náchylnej na poškodenie prívalovými dažďami (vinohrady, orná pôda, trvalé trávne porasty, lesy, nelesná drevinová vegetácia a pod.), rozbor územia s definovaním potenciálne najviac ohrozených území prívalovými dažďami (eróziou pôdy a vznikom bleskových povodní) a návrh všeobecných opatrení sledujúci zníženie a zabránenie devastácie existujúcej krajinnej štruktúry, ako aj škôd v dotknutom urbanizovanom území. Riešené územie zahŕňa Malé Karpaty aj s ich predhorím.

Podľa tohto programu protipovodňová prevencia spočíva v trojstupňovom prístupe s nasledovnou postupnosťou:

1. v prvom rade zachytenie dažďovej vody v mieste/priestore, kde spadne,

2. následne retencia/akumulácia dažďovej vody v krajine,

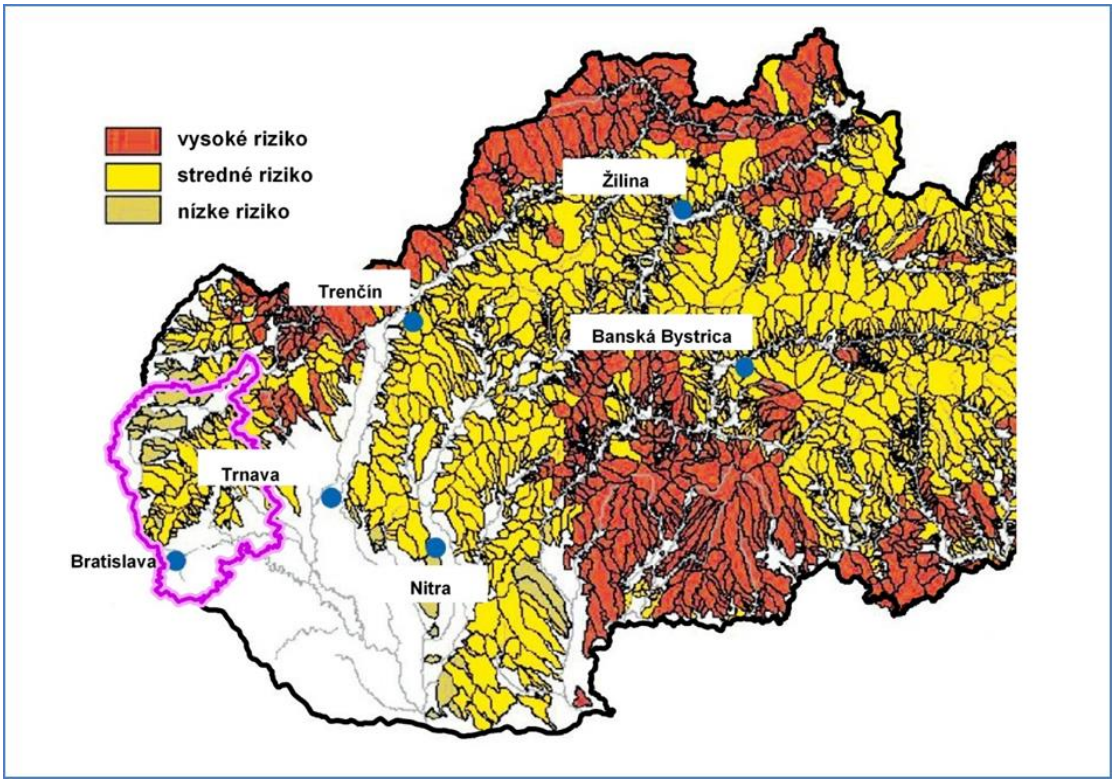
3. až nakoniec odvedenie tej časti dažďovej vody, ktorú povodie/územie/krajina predtým neabsorbuje.

V súlade s uvedeným predkladá štúdia „Urbanisticko-krajinárska štúdia na ochranu proti prívalovým dažďom v Malokarpatskej oblasti“ návrhy riešení pre oblasti BSK podľa povodí jednotlivých vodných tokov. Jedným zo základných krokov účinnej prevencie proti povodniam bude podľa tejto štúdie obnovenie ekosystémových funkcií povodia/územia/krajiny, ktoré svojimi prirodzenými vlastnosťami zadrží dažďovú vodu, umožní jej vsakovanie do podložia, zvýši kvalitu pôdy a v rámci priestorovej optimalizácie funkcií, potrieb a využívania krajiny človekom, zabezpečí aj jej ekologickú stabilitu.

~~Konkrétnym cieľom je vytvoriť a vybudovať v lesnej, v poľnohospodárskej a v urbánnej krajine na celom území SR vodozádržné krajinné a terénne útvary a v intravilánoch obcí a miest vybudovať vodozádržné systémy, zariadenia a technické riešenia s celkovou cyklickou zádržnou kapacitou dažďovej vody v objeme 250 miliónov m^3. Následne tieto vodozádržné systémy/zariadenia zodpovedne prevádzkovať, udržiavať ich funkčnosť, vykonávať ich údržbu a servis. Stanovená cyklická vodozádržná kapacita vyplýva z analýzy zrážkovoodtokových pomerov povodí územia Slovenskej republiky. V roku 2015 boli podľa odporúčania uvedenej štúdie vybudované dva suché poldre na Pieskovom a Banskom potoku nad Račou. Maximálny zatopený objem suchého poldra na Pieskovom potoku je asi 1000 m^3.Zníženie povodnových prietokov je z Q_{100} = 5,4 $m^3.s^{-1}$ na $Q_{transf.}$ = 0,93 $m^3.s^{-1}$. Maximálny zatopený objem suchého poldra na Banskom potoku je asi 1100 m^3. Zníženie povodňových prietokov je z Q_{100} = 7,0 $m^3.s^{-1}$ na $Q_{transf.}$ = 0,96 $m^3.s^{-1}$. Zníženie povodňovych prietokov sa uskutoční pomocou krátkodobého zadržania časti objemu vrcholu povodňovej vlny v retenčných priestoroch poldrov. Zdržanie bude cca 2,5 hod. Funkcia poldrov je automatická, nie sú potrebné žiadne regulačné uzávery.~~

~~Dôležitým faktorom zvýšenia účinnosti programu, ako aj účinnosti ním vytvorených multiplikačných efektov, je maximálny čas realizácie programu potrebný na vybudovanie stanovenej cyklickej vodozádržnej kapacity, ktorú program predpokladá v strednodobom (2016) až dlhodobom (2020) časovom horizonte, v závislosti od disponibilných finančných zdrojov programu.~~

Ohrozenie lokálnymi povodňami

Zdroj: Geografický ústav SAV

~~Oblasť ochrany pred povodňami je, resp. bude podrobnejšie riešená v rámci koncepčných dokumentov tak, ako to ukladá Zákon 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami (spracovanie uvedených dokumentov je naplánované v priebehu rokov 2013 až 2015[43]).~~

17.5. Prevencia závažných priemyselných havárií

Zákon o prevencii závažných priemyselných havárií (č.~~.~~ ~~261/2002~~128/2015 Z.~~.~~ z.) v znení neskorších predpisov~~)~~ a jeho vykonávacie vyhlášky špecifikujú povinnosti ~~a~~ a zodpovednosť prevádzkovateľov a príslušných orgánov štátnej správy v oblasti prevencie a pripravenosti na závažné havárie.

Predmetom právnej úpravy podľa zákona je ustanovenie podmienok a postupu pri prevencii závažných priemyselných havárií v podnikoch s prítomnosťou vybraných nebezpečných látok a pripravenosť na ich zdolávanie a na obmedzenie ich následkov na život a zdravie ľudí, životné prostredie a majetok v prípade ich vzniku.

Podľa tohto zákona sú orgány verejnej správy, ktoré podľa osobitných predpisov vypracúvajú (obstarávajú) alebo schvaľujú rozvojové koncepcie alebo územnoplánovaciu dokumentáciu, alebo povoľujú stavby, zariadenia a iné činnosti, sú povinné zohľadniť nutnosť:

- dodržať dostatočnú vzdialenosť medzi podnikmi kategórie A a kategórie B navzájom, medzi podnikmi uvedených kategórií a inými stavbami, zariadeniami a činnosťami, najmä sídelnými útvarmi a inými miestami s pravidelným výskytom väčšieho množstva ľudí, územiami chránenými podľa osobitných predpisov, dopravnými trasami, energetickými a inými rozvodmi alebo určiť dodatočné technické a iné opatrenia tak, aby sa nezvýšilo riziko závažnej priemyselnej havárie.

~~[43] Zdroj: Zákon 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami a Plány manažmentu jednotlivých povodí~~

Právne predpisy SR v oblasti prevencie závažných priemyselných havárií:

- Zákon č. ~~261~~128/~~2002~~ 2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene ~~a~~ a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ~~Vyhláška MŽP SR č. 489/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov,~~
- ~~Vyhláška MŽP SR č. 490/2002 Z. z. o bezpečnostnej správe a o havarijnom pláne,~~
- Zákon č. 277/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 261/2002 Z. z. ~~o~~ o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov.~~,~~
- ~~Vyhláška MŽP SR č. 451/2005 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 489/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov,~~
- ~~Vyhláška MŽP SR č. 452/2005 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 490/2002 Z. z. o bezpečnostnej správe a o havarijnom pláne.~~

Register podnikov spadajúcich pod zákon o prevencii havárií na území Bratislavského kraja

~~Názov podniku~~	~~Kategória~~	~~Adresa~~
~~Agility Logistics, s.r.o.~~	~~A~~	~~Diaľničná cesta 5, Senec~~
~~BRENNTAG SLOVAKIA s.r.o., Pezinok~~	~~A~~	~~Glejovka 15, Pezinok~~
~~DSV Slovakia, s.r.o.~~	~~B~~	~~Diaľničná 6, Senec~~
~~DUSLO, a.s. odštepný závod ISTROCHEM Bratislava~~	~~B~~	~~Nobelova 34, Bratislava - Ružinov~~
~~Istrochem Explosives a. s.~~	~~A~~	~~Nobelova 34, Bratislava - Nové Mesto~~
~~LAMPOGAS.sk s.r.o.~~	~~A~~	~~Prievozská 32, Bratislava - Ružinov~~
~~Letisko M.R. Štefánika - Airport Bratislava, a.s. (BTS)~~	~~A~~	~~Letisko M.R. Štefánika , Bratislava - Ružinov~~
~~Messer Slovnaft s.r.o.~~	~~A~~	~~Vlčie hrdlo 1/B, Bratislava - Ružinov~~
~~NAFTA a.s., Centrálny areál Gajary - baden~~	~~A~~	~~Gajary~~
~~NAFTA a.s., Centrálny areál podzemného zásobníka zemného plynu, Plavecký Štvrtok~~	~~A~~	~~Plavecký Štvrtok~~
~~SLOVNAFT, a.s. Výroba Bratislava~~	~~B~~	~~Vlčie hrdlo 1, Bratislava - Ružinov~~
~~Slovnaft Petrochemicals, s.r.o.~~	~~B~~	~~Vlčie hrdlo 4846, Bratislava - Ružinov~~
~~TRANSPETROL, a.s., prevádzka Vlčie hrdlo - odovzdávacie stred.ropy č.1, Bratislava~~	~~A~~	~~Šumavská 38, Bratislava - Ružinov~~
~~VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.~~	~~A~~	~~J. Jonáša 1, Bratislava - Devínska Nová Ves~~

Názov podniku	Kategória	Adresa
Action Logistics Slovakia s.r.o.	A	Senecká cesta 3306/Hala A, Ivanka pri Dunaji
BRENNTAG SLOVAKIA s.r.o., obchodné stredisko Pezinok	B	Glejovka 15, Pezinok
DSV Solutions Slovakia s. r. o., prevádzka D18	B	Diaľničná cesta 18, Senec
DSV Solutions Slovakia s. r. o., prevádzka D24	B	Diaľničná cesta 24, Senec
DSV Solutions Slovakia s. r. o., prevádzka D6	B	Diaľničná cesta 6, Senec
DUSLO, a.s., pracovisko v Bratislave	B	Nobelova 34, Bratislava - Nové Mesto
HOPI SK s.r.o.	B	Prevádzka Senec, Diaľničná cesta 4416/18, Senec
Letisko M.R. Štefánika - Airport Bratislava, a.s. (BTS)	A	Letisko M.R. Štefánika , Bratislava - Ružinov
NAFTA a.s., Podzemný zásobník zemného plynu	B	Plavecký Štvrtok, Gajary, Jakubov, Suchohrad, Láb, Plavecký Štvrtok
POZAGAS a.s., Podzemný zásobník zemného plynu	B	Malacky, Plavecký Štvrtok, Láb , Malacky
SLOVNAFT a.s.	B	Vlčie hrdlo 1, Bratislava - Ružinov
TRANSPETROL, a.s., Odovzdávacia stanica ropy OSR 1, Vlčie hrdlo	A	Vlčie hrdlo 1, Bratislava - Ružinov
VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.	A	J. Jonáša 1, Bratislava - Devínska Nová Ves

Zdroj: MŽP SR, ~~jún 2012~~2022

18. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie vrátane požiadaviek na hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie

18.1. Ovzdušie

Na znečistení ovzdušia v riešenom území sa podieľajú výraznou mierou činitele, ktoré sú situované priamo v jeho území, ale aj pôsobiace v okolí tohto územia. Hlavné zdroje znečistenia ovzdušia pochádzajú z bodových zdrojov priemyselnej prevádzky (Slovnaft, Volkswagen, CRH Slovensko ~~Holcim~~ a iné), ale aj z mobilných zdrojov - automobilová doprava. Zdroje znečistenia sú sústredené najmä na území Bratislavských okresov.

Z hľadiska zdrojov znečistenia sa podieľajú najmä energetické zdroje priemyselných podnikov, centrálne tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská, automobilová doprava a prach z ulíc, nespevnených plôch a poľnohospodárskej pôdy.

V oblasti ochrany ovzdušia musia prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia plniť podmienky zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší, ktorý zrušil zákon č. 478/2002 o ochrane ovzdušia. Vykonávacou vyhláškou je vyhláška č. 410/2012 Z. z.

Vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o informáciách podávaných Európskej komisii, o požiadavkách na vedenie prevádzkovej evidencie, o údajoch oznamovaných do Národného emisného informačného systému a o súbore technicko-prevádzkových parametrov a technicko-organizačných opatrení, č. 231/2013 Z. z., ktorá zrušila Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR, č. 357/2010 Z. z.., ~~sa ustanovujú požiadavky na vedenie prevádzkovej evidencie a rozsah ďalších údajov o stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia.~~

Vyhláškou Ministerstva ~~pôdohospodárstva,~~ životného prostredia ~~a regionálneho rozvoja~~ SR, č. 411/2012 Z. z., sa ustanovuje monitorovanie emisií zo stacionárnych zdrojov a kvality ovzdušia v okolí, spôsob a požiadavky na zisťovanie a preukazovanie množstva vypúšťaných znečisťujúcich látok a údajov o dodržaní určených technických požiadaviek a všeobecných podmienok prevádzkovania.

Riešené územie spadá podľa územno-správneho členenia SR do Bratislavského kraja na základe čoho sa pristupovalo k výsledkom zo systému NEIS (Národný Emisný Informačný Systém), ktoré sú zaznamenané v tabuľke.

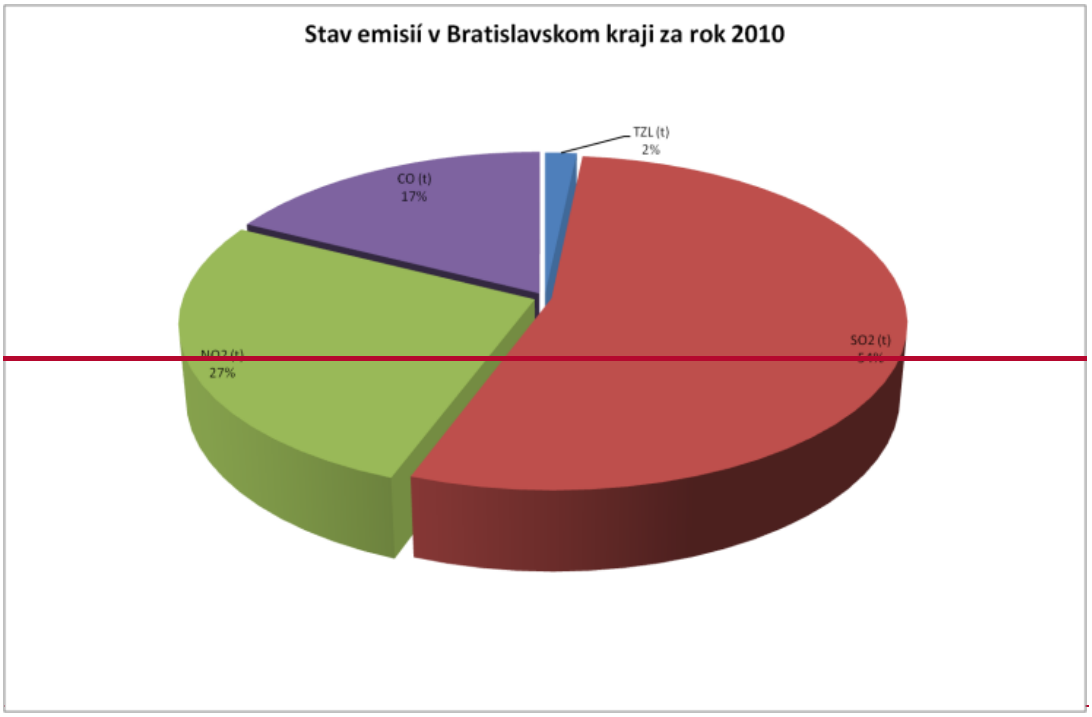
Znečisťujúce látky v ovzduší možno považovať z vodohospodárskeho hľadiska za zdroj znečistenia povrchových a podzemných vôd.

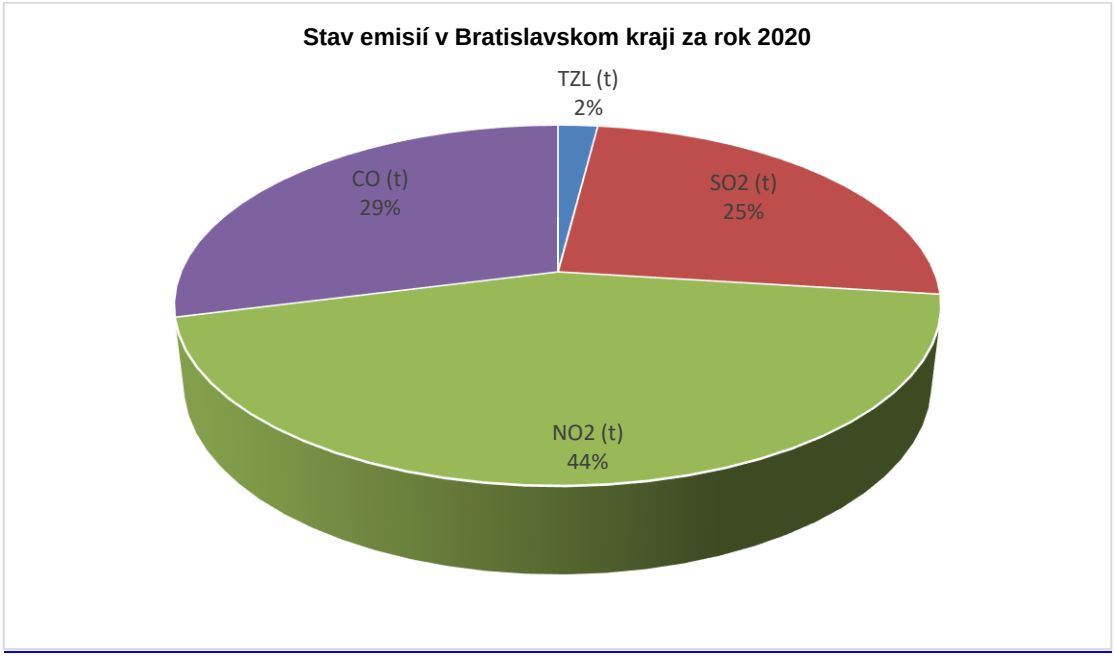
Škodliviny v ovzduší tiež poškodzujú vegetáciu a to vo väčšej miere ako živočíšne organizmy. Tuhé imisie usadené na povrchu rastlín vplývajú na príjem energie, obmedzujú dýchanie, upchávajú sa prieduchy tuhými časticami. Podľa citlivosti na exhaláty možno rastliny deliť približne nasledovne (začínajúc od najcitlivejších):

- ihličnaté dreviny,
- listnaté dreviny,
- viacročné byliny,
- jednoročné byliny.

Veľkú citlivosť majú hlavné lesné dreviny smrek a jedľa. Veľkým problémom je aj poškodzovanie stanovištných podmienok drevín, porušenie vhodnej štruktúry lesných porastov, odumieranie koreňového systému.

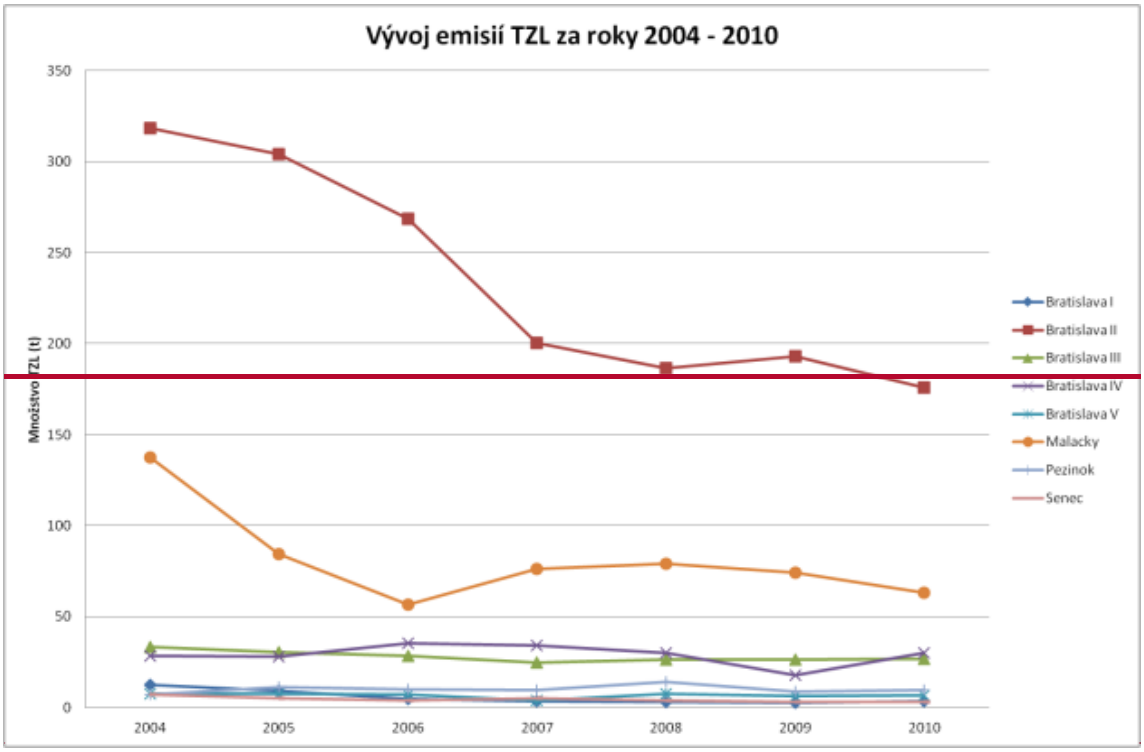
Graf: Stav emisií v Bratislavskom kraji za rok ~~2010~~2020

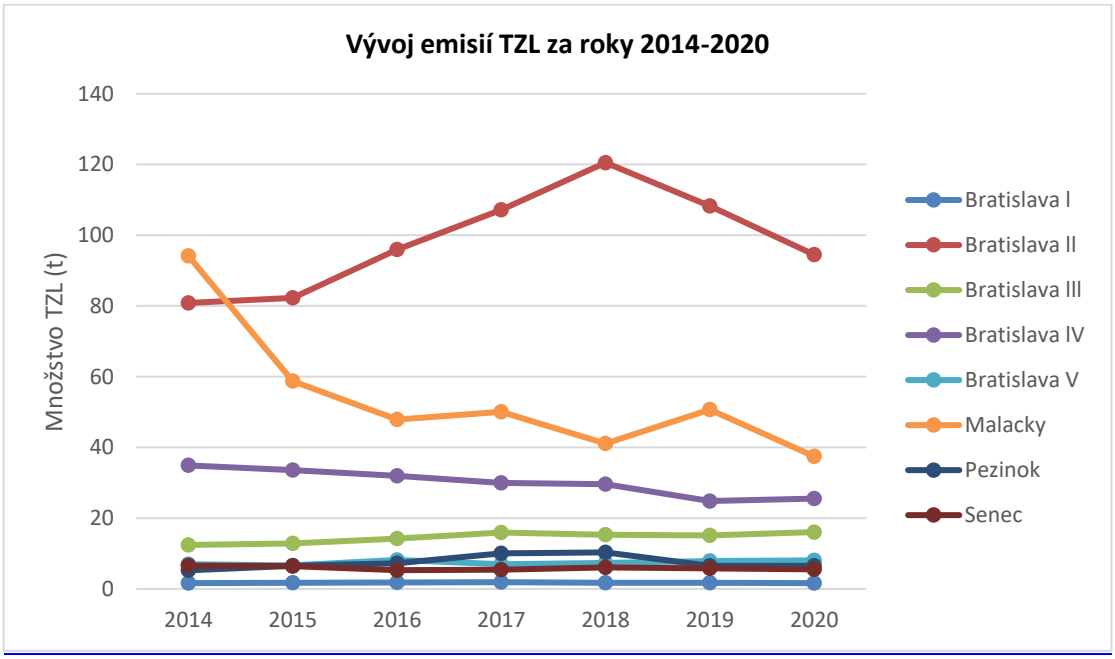

Zdroj: NEIS, 2022

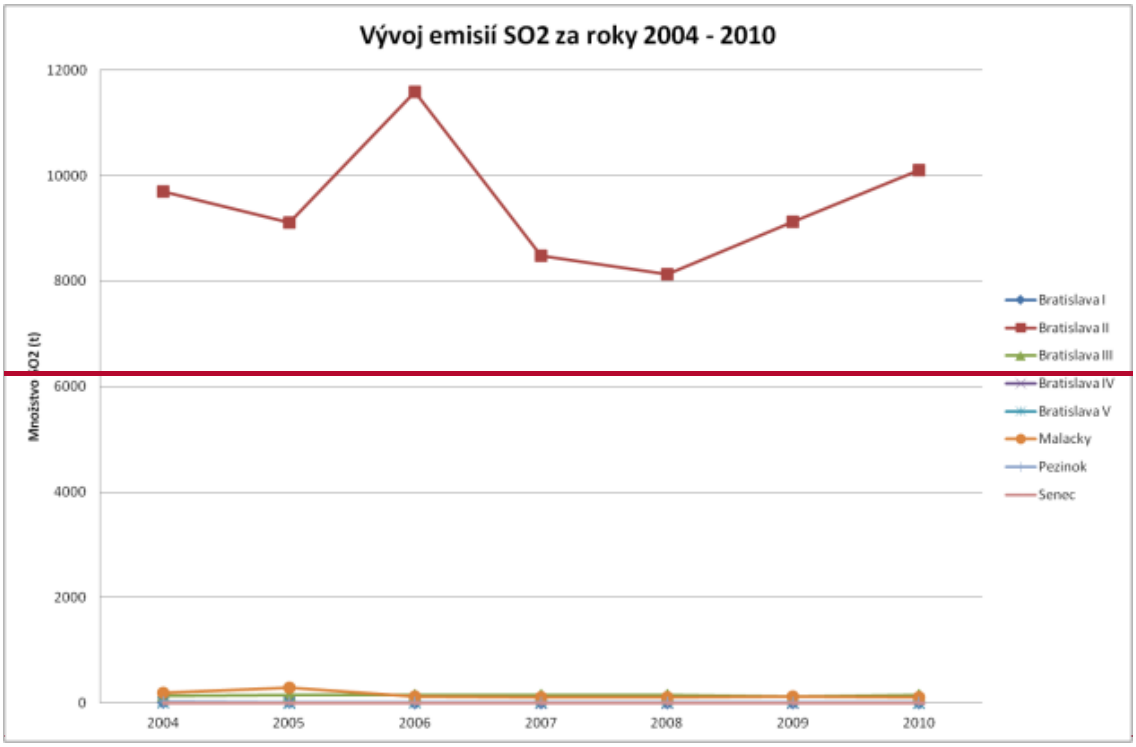
Graf: Znázornenie emisií v riešenom území v časovom intervale rokov ~~2004-2010~~2014-2020

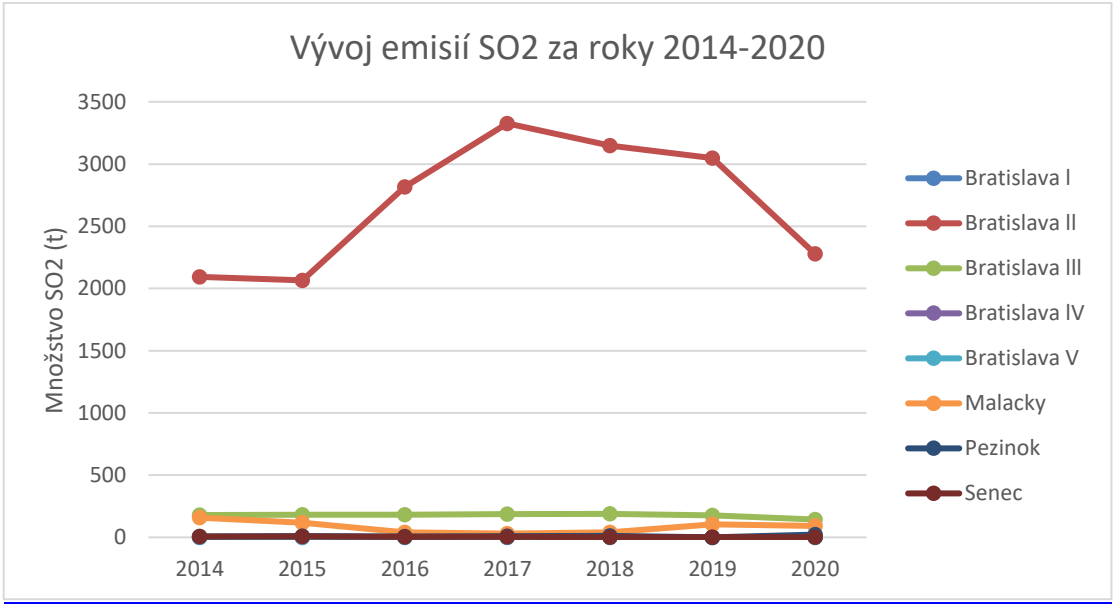

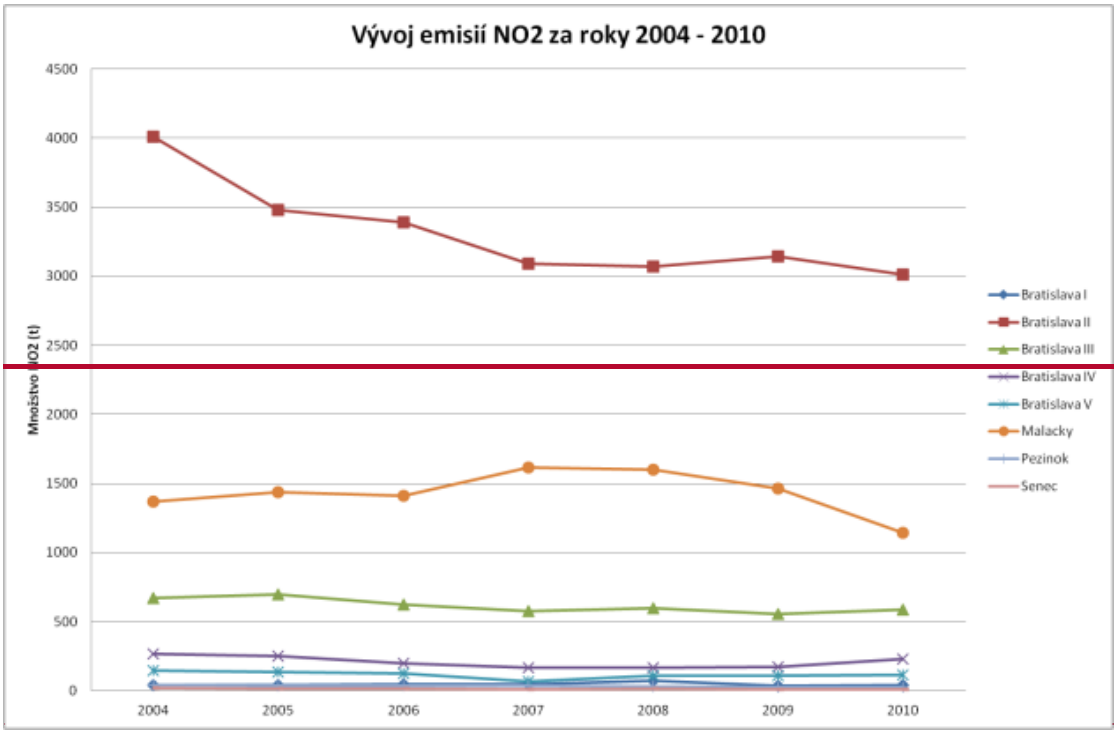
Zdroj: NEIS ~~2012~~2022

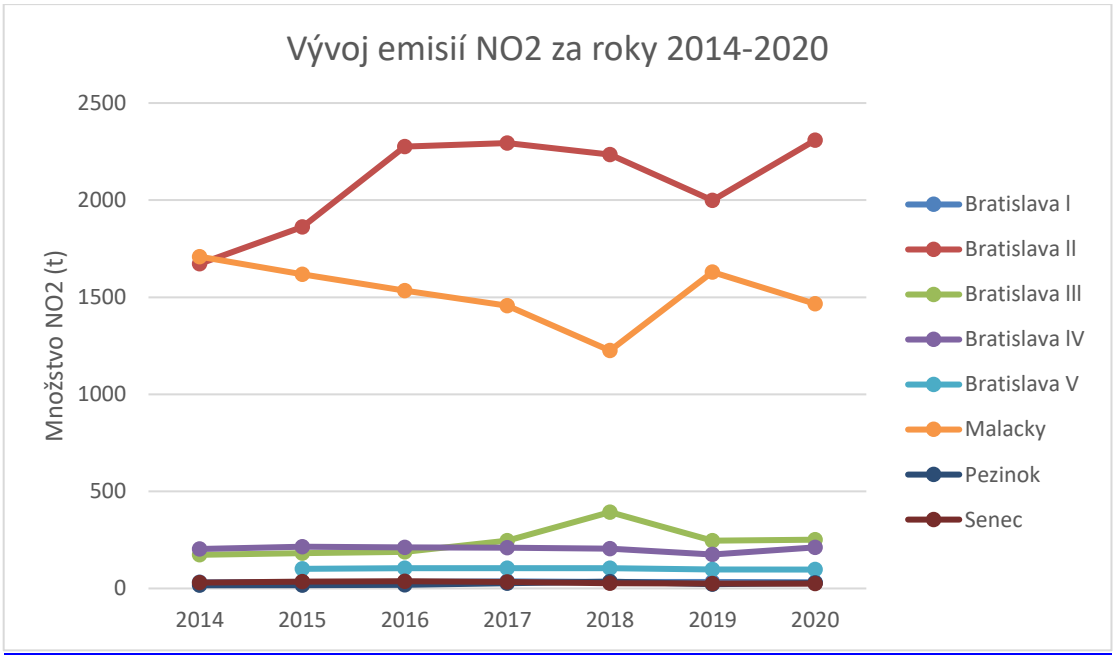
Graf: Znázornenie emisií v riešenom území v časovom intervale rokov ~~2004-2010~~2014-2022

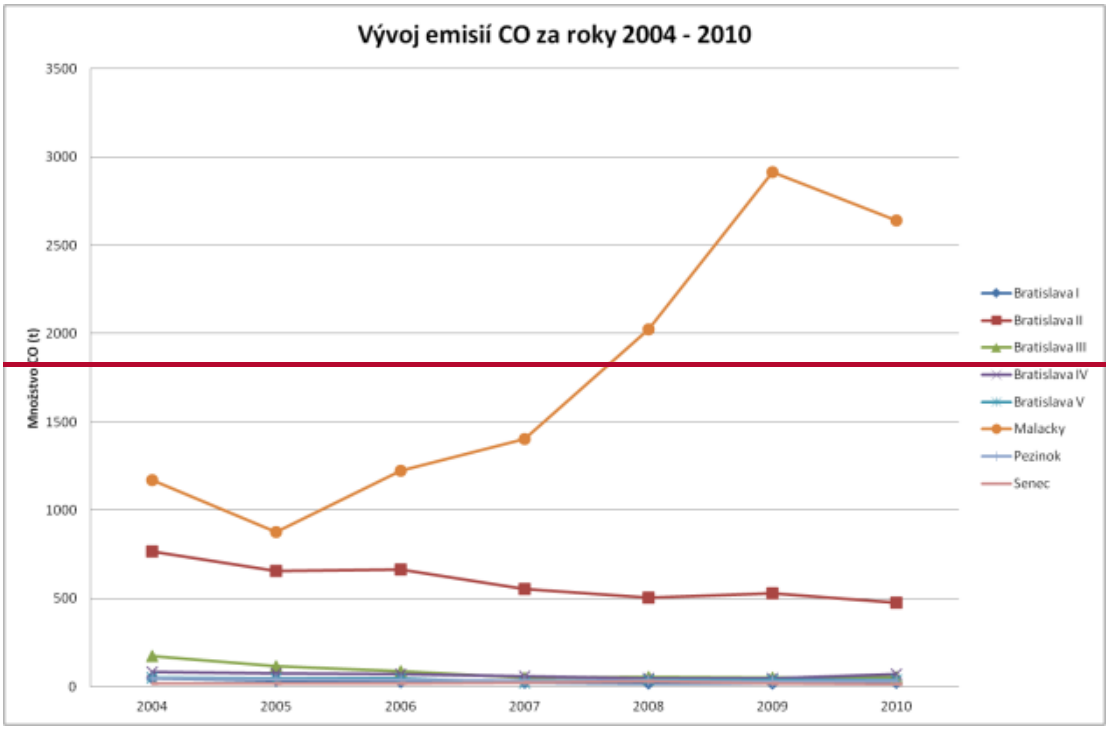

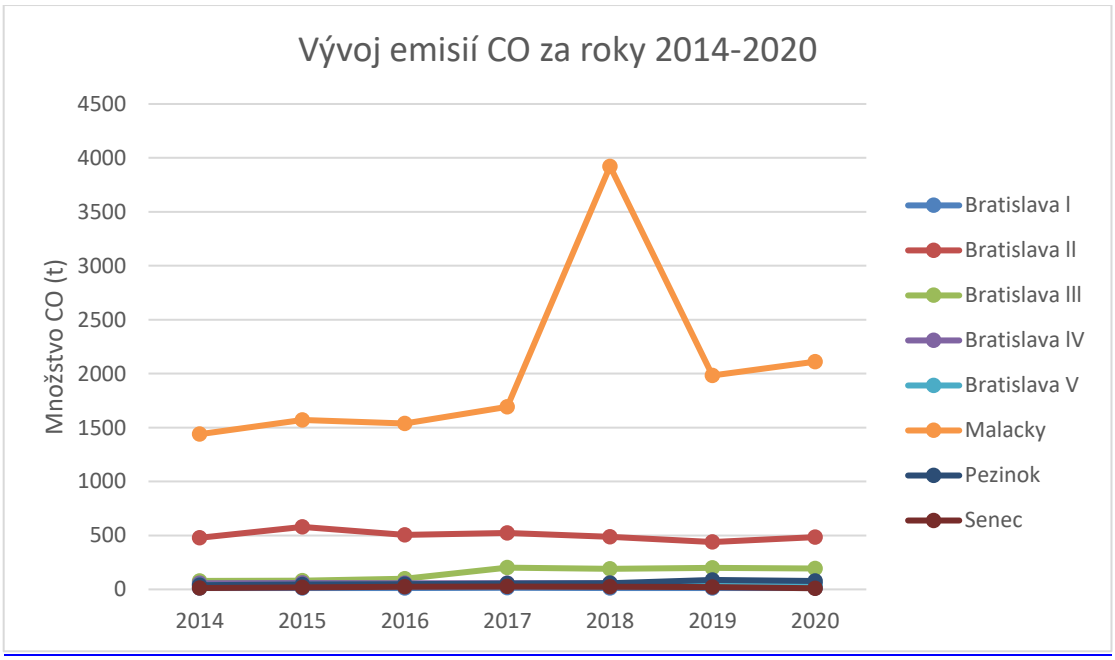
Zdroj: NEIS ~~2012~~2022

Zdroj: NEIS ~~2012~~2022

Zdroj: NEIS 2022

Z uvedených grafov je možné konštatovať vo väčšine okresoch riešeného územia pokles vyprodukovaných znečisťujúcich látok. Dôvodom je modernizácia starších priemyselných zariadení, Z uvedených grafov je možné konštatovať vo väčšine okresoch riešeného územia pokles vyprodukovaných znečisťujúcich látok. Dôvodom je modernizácia starších priemyselných zariadení, zavádzanie nových, k životnému prostrediu šetrnejších výrobných technológií a prísnejšie predpisy v oblasti životného prostredia v rámci Európskej únie. Nárast bol zaznamenaný v okrese Malacky a to najmä pri znečistení ovzdušia emisiami CO a v okrese Bratislava II bol zaznamenaný nárast NO2.

V nasledujúcich tabuľkách je uvedených päť najvýznamnejších znečisťovateľov za oblasť Hlavného mesta SR Bratislavy a okresov Malacky, Pezinok a Senec.

Významný znečisťovatelia na území Hlavného mesta Bratislava za rok 2020

~~Názov prevádzkovateľa~~	~~TZL (t)~~	~~Názov prevádzkovateľa~~	~~SO2(t)~~
~~CM European power Slovakia, s. r. o.~~	~~112,024~~	~~CM European power Slovakia, s. r. o.~~	~~8541,22~~
~~SLOVNAFT~~	~~34,578~~	~~SLOVNAFT~~	~~1521,27~~
~~VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.~~	~~22,049~~	~~Duslo a.s.~~	~~145,514~~
~~PPC POWER, a.s.~~	~~18,058~~	~~Bratislavská teplárenská, a.s.~~	~~22,74~~
~~Slovnaft Petrochemicals, s.r.o.~~	~~16,389~~	~~BIONERGY~~	~~15,484~~
~~Bratislavská teplárenská, a.s.~~	~~8,744~~	~~Slovnaft Petrochemicals, s.r.o.~~	~~6,349~~
~~DALKIA~~	~~4,358~~	~~Odvoz a likvidácia odpadu, a. s.~~	~~3,808~~
~~Názov prevádzkovateľa~~	**~~NO2 (t)~~**	**~~Názov prevádzkovateľa~~**	**~~CO (t)~~**
~~CM European power Slovakia, s. r. o.~~	~~1740,08~~	~~SLOVNAFT~~	~~391,945~~
~~SLOVNAFT~~	~~786,954~~	~~VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.~~	~~46,189~~
~~PPC POWER, a.s.~~	~~464,477~~	~~Slovnaft Petrochemicals, s.r.o.~~	~~40,942~~
~~Slovnaft Petrochemicals, s.r.o.~~	~~314,827~~	~~DALKIA~~	~~32,385~~
~~Bratislavská teplárenská, a.s.~~	~~144,462~~	~~Bratislavská teplárenská, a.s.~~	~~22,908~~
~~DALKIA~~	~~94,65~~	~~PPC POWER, a.s.~~	~~10,776~~
~~VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.~~	~~91,024~~	~~Termming~~	~~8,483~~
~~Odvoz a likvidácia odpadu, a. s.~~	~~87,968~~	~~CM European power Slovakia, s. r. o.~~	~~7,993~~
~~Termming~~	~~21,765~~		

Názov prevádzkovateľa	TZL (t)	**Názov prevádzkovateľa**	SO2 (t)
SLOVNAFT, a.s.	81,174	SLOVNAFT, a.s.	2 274,032
VOLSWAGEN SLOVAKIA a.s.	17,862	Duslo, a.s.	141,914
PPC Energy, a.s.	7,371	Odvoz a likvidácia odpadu a.s. v skratke: OLO a.s.	3,042
TERMMING, a.s.	4,460	BIONERGY, a. s.	2,878
Bratislavská teplárenská, a.s.	4,256		
Veolia Energia Slovensko, a.s.	3,920		
MEDICAL GLASS, a.s.	1,476		
Názov prevádzkovateľa	**NO2 (t)**	**Názov prevádzkovateľa**	**CO (t)**
SLOVNAFT, a.s.	2 133,747	SLOVNAFT	452,642
PPC Energy	1 314,965	PPC Energy, a.s.	132,193
Bratislavská teplárenská, a.s.	19,047	Veolia Energia Slovensko, a. s.	30,272
Odvoz a likvidácia odpadu a.s. v skratke: OLO a.s.	86,950	Bratislavská teplárenská, a.s.	19,047
Veolia Energia Slovensko, a. s.	80,334	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.	18,263
VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.	58,805		
MEDICAL GLASS, a.s.	49,295		
TERMMING, a.s.	45,918		
Prvá rozvojová spoločnosť, a.s.	39,123		

Zdroj: NEIS 2022

Významný znečisťovatelia na území okresu Malacky za rok 2020

~~Názov prevádzkovateľa~~	~~TZL (t)~~	~~Názov prevádzkovateľa~~	~~SO2 (t)~~
~~Swedspan Slovakia~~	~~25,117~~	~~Holcim(Slovensko) a.s.~~	~~94,68~~
~~Holcim(Slovensko) a.s.~~	~~24,932~~	~~NAFTA a.s. Bratislava~~	~~3,824~~
~~ALAS SLOVAKIA~~	~~4,045~~	~~Swedspan Slovakia~~	~~2,153~~
~~NAFTA a.s. Bratislava~~	~~1,608~~		
~~Termming~~	~~1,415~~		
~~BAUMIT,s.r.o - výr. závod Lietavská Lúčka~~	~~1,061~~		
~~Názov prevádzkovateľa~~	**~~NO2 (t)~~**	**~~Názov prevádzkovateľa~~**	**~~CO (t)~~**
~~Holcim(Slovensko) a.s.~~	~~1002,71~~	~~Holcim(Slovensko) a.s.~~	~~1974,58~~
~~Swedspan Slovakia~~	~~43,026~~	~~Swedspan Slovakia~~	~~431,996~~
~~Termming~~	~~37,329~~	~~Termming~~	~~176,079~~
~~NAFTA a.s. Bratislava~~	~~34,179~~	~~NAFTA a.s. Bratislava~~	~~44,824~~

Názov prevádzkovateľa	**TZL (t)**	**Názov prevádzkovateľa**	**SO2 (t)**
CHR (Slovensko) a.s.	14,125	CRH (Slovensko) a.s.	91,044
ALAS SLOVAKIA, s.r.o.	6,121		
IKEA Industry Slovakia s.r.o.	5,044		
Obec Rohožník	3,691		
P.F.A. spol s.r.o.	1,493		
RWA SLOVAKIA spol. s.r.o.	1,060		
Názov prevádzkovateľa	**NO2 (t)**	**Názov prevádzkovateľa**	**CO (t)**
CRH (Slovensko) a.s.	1 314, 965	CRH (Slovensko) a.s.	1818,911
IKEA Industry Slovakia s.r.o.	83,588	IKEA Industry Slovakia s.r.o.	156,932
NAFTA a.s.	20,748	TERMMING, a.s.	81,268
TERMMING, a.s.	19,052	Obec Rohožník	26,253
Obec Rohožník	5,134	P.F.A. spol. s.r.o.	10,401

Zdroj: NEIS 2022

Významný znečisťovatelia na území okresu Pezinok za rok 2020

~~Názov prevádzkovateľa~~	~~TZL (t)~~	~~Názov prevádzkovateľa~~	~~SO2 (t)~~
~~Ministerstvo obrany SR v zastúpení Stredisko prevádzky objektov~~	~~4,243~~	~~Ministerstvo obrany SR v zastúpení Stredisko prevádzky objektov~~	~~6,895~~
~~Univolt-Remat s.r.o.~~	~~3,379~~	~~Univolt-Remat s.r.o.~~	~~3,85~~
~~Názov prevádzkovateľa~~	**~~NO2 (t)~~**	**~~Názov prevádzkovateľa~~**	**~~CO (t)~~**
~~Podnik bytových služieb s.r.o.~~	~~5,716~~	~~Ministerstvo obrany SR v zastúpení Stredisko prevádzky objektov~~	~~25,979~~
~~Pezinské tehelne - Paneláreň a.s.~~	~~5,637~~	~~Podnik bytových služieb s.r.o.~~	~~2,308~~
~~TEPLO MODRA, s.r.o.~~	~~2,556~~	~~Swietelsky Slovakia s.r.o.~~	~~2,171~~
~~Ministerstvo obrany SR v zastúpení Stredisko prevádzky objektov~~	~~1,732~~		
~~Psychiatrická nemocnica Philipa Pinela Pezinok~~	~~1,129~~		

Názov prevádzkovateľa	**TZL (t)**	**Názov prevádzkovateľa**	**SO2 (t)**
Ministerstvo obrany SR v zastúpení Stredisko prevádzky objektov	2,877	Pezinské tehelne – Paneláreň, a.s.	17,216
TERMMING, a.s.	2,407	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky v zastúpení Stredisko prevádzky objektov	4,676
Názov prevádzkovateľa	**NO2 (t)**	**Názov prevádzkovateľa**	**CO (t)**
TERMMING, a.s.	12,007	Pezinské tehelne – Paneláreň, a.s.	49,166
Pezínske tehelne – Paneláreň, a.s.	6,851	. Ministerstvo obrany SR v zastúpení	17,619

		Stredisko prevádzky objektov	
SLUŽBY MODRA, s.r.o.	1,467	TERMMING, a.s.	6,519
Ministerstvo obrany SR v zastúpení Stredisko prevádzky objektov	1,234		
Psychiatrická nemocnica Philipa Pinela Pezinok	0,933		

Zdroj: NEIS 2022

Významný znečisťovatelia na území okresu Senec za rok 2020

~~Názov prevádzkovateľa~~	~~TZL (t)~~	~~Názov prevádzkovateľa~~	~~SO2 (t)~~
~~EUROBETON plus s.r.o.~~	~~0,509~~	~~Dalkia Senec,a.s.~~	~~0.023~~
~~Názov prevádzkovateľa~~	**~~NO2 (t)~~**	**~~Názov prevádzkovateľa~~**	**~~CO (t)~~**
~~Dalkia Senec,a.s.~~	~~3,782~~	~~DOPRASTAV,a.s.Závod Žilina~~	~~9,827~~
~~-~~		~~ALPINE Slovakia s.r.o.~~	~~1,921~~
~~-~~		~~Dalkia Senec,a.s.~~	~~1,527~~

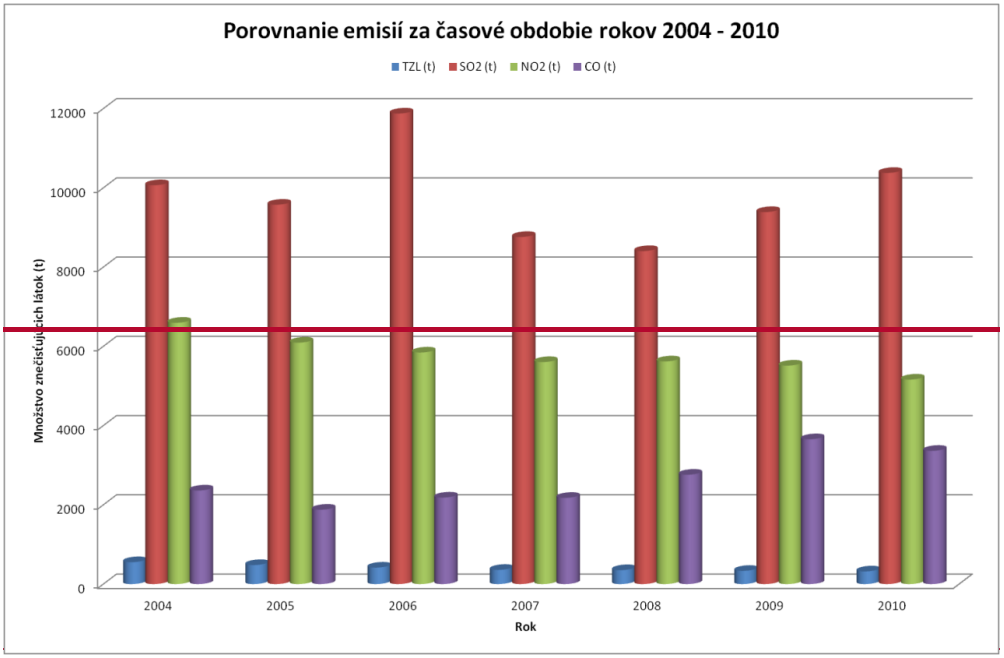
Názov prevádzkovateľa	**TZL (t)**	**Názov prevádzkovateľa**	**SO2 (t)**
EUROBETON plus s.r.o.	1,059	AGROMAČAJ a.s.	1,491
Názov prevádzkovateľa	**NO2 (t)**	**Názov prevádzkovateľa**	**CO (t)**
AGROMAČAJ a.s.	13,874	Slovenské Asfalty s.r.o.	2,838
Veolia Energia Senec, a.s.	2,694	AGROMAČAJ a.s.	2,028
-		Compass Europe s.r.o	1,232

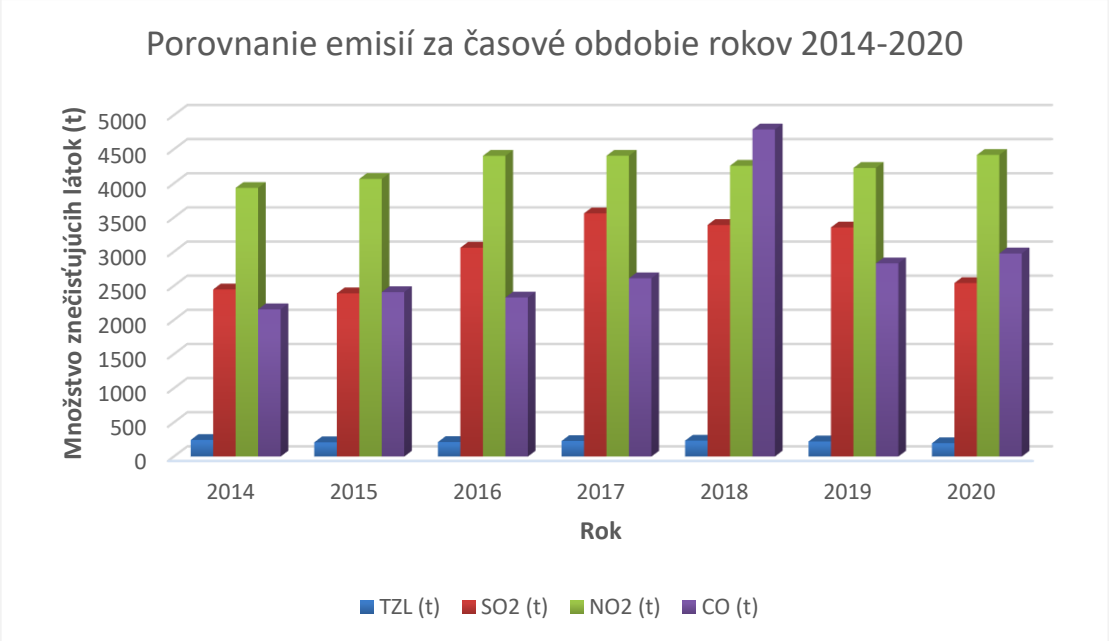
Zdroj: NEIS 2022

V Bratislavskom kraji je ovzdušie najviac znečisťované na území mesta Bratislavy. Tento stav zmierňujú veterné pomery ovplyvnené svahmi Malých Karpát. Ovzdušie je najviac zaťažované exhalátmi z chemického priemyslu, energetiky (teplárne, elektrárne) a dopravy. Významným druhotným zdrojom znečisťovania je sekundárna prašnosť, ktorej úroveň závisí od meteorologických činiteľov, zemných a poľnohospodárskych prác a charakteru povrchu.

Úroveň znečistenia ovzdušia na ostatnom území kraja je zreteľne nižšia ako v Bratislave. Výnimkou v záhorskej časti regiónu je cementáreň v Rohožníku (Holcim, a.s.).

Znázornenie a vývoj emisií v Bratislavskom kraji za roky ~~2004 – 2010~~2010-2020

Zdroj NEIS, ~~2012~~2022

18.2. Klíma a mikroklíma

Súčasná a nastávajúca zmena klímy sa negatívne dotýka aj územia Bratislavského kraja. Začína napríklad dochádzať k zosilneniu a zvýšeniu počtu lokálnych extrémov počasia či dlhodobým suchám. Najväčšia časť oteplenia v 20. storočí je veľmi pravdepodobne spôsobená ľudskou činnosťou. Ak bude naďalej pokračovať celosvetový rast emisií, pravdepodobne nás už na konci 21. Storočia čakajú vážne zmeny. V závislostí od vyprodukovaných emisií sa môže teplota zvýšiť o 1,1°C až 6,4°C. Na Slovensku sa od roku 1881 zvýšila teplota v priemere o 1,6°C a poklesli ročné úhrny zrážok.

Keďže s najväčšou pravdepodobnosťou sa rýchlym zmenám klímy nevyhneme, je možné tento proces zmierniť a prispôsobiť sa mu. Je potrebné zmapovať stav v

sektoroch produkujúcich najväčšie množstvo emisií skleníkových plynov a technologický stav týchto zariadení. Ďalej je vhodné posúdiť zraniteľnosť územia a stanoviť adaptačnú stratégiu. Samotná samospráva môže analyzovať stav obce, podmienky života v nej a následne vypracovať rozvojové stratégie a programy, v ktorých je potreba brať do úvahy zraniteľnosť mesta na dopady zmeny klímy ako aj príspevok mesta k zmene klímy. Spôsoby akými je možné znížiť rýchlosť otepľovania môžu byť napríklad optimálne zabezpečovanie hromadnej dopravy v meste, prímestskej dopravy, budovať cyklistickú dopravu, racionalizovať systémy verejného osvetlenia, podpora geotermálnych zdrojov, zvyšovanie rozlohy mestskej, respektíve obecnej zelene, dôsledná ochrana a obnova mokradí na území obcí a množstvo ďalších opatrení.

Významné kľúčové dopady zmien klímy, ktoré sa môžu prejavovať na území BSK:

- dopady zmeny klímy na zdravie obyvateľstva (rizikové skupiny najmä osoby so srdcovocievnymi chorobami, dýchacími chorobami, rakovina kože, dehydratácia),
- zmeny v druhovej štruktúre drevín, poškodzovanie drevín škodcami, šírenie inváznych druhov drevín, usychanie vegetácie,
- zvýšenie spotreby pitnej vody a vody na osobnú hygienu,
- pokles hladiny podzemnej vody, zvýšená spotreba zavlažovania,
- možnosť lokálnych záplav najmä z malých vodných tokov, ktoré stekajú z Malých Karpát pri tzv. bleskových povodniach, pri prívalových dažďoch vyrážanie vody z kanalizačnej sústavy,
- zvýšenie spotreby elektrickej energie v dôsledku zvýšenia účinnosti chladiacich zariadení,
- poškodenie železníc a cestných komunikácii v dôsledku vyšších teplôt,
- prehrievanie budov a poškodenie spojov budov z dôvodu tepelného rozpínania,
- možnosť" lokálnych záplav v dôsledku dvihnutia hladiny podzemných vôd nad terén a zaplavenie suterénnych častí nehnuteľností a povrchových depresií.

Opatrenia na zmierňovanie dopadov zmien klímy v riešenom území:

- diverzifikovanie štruktúry krajinnej pokrývky s veľkým podielom zasakovacích prvkov, ktoré môžu byť tvorené lesmi, lesokrovinami, krovinami či trávnatými plochami,
- renaturácia a ochrana tokov a mokradí, má význam predovšetkým tam, kde došlo ku tzv. tvrdým úpravám tokov, najmä ich napriamovaniu, prirodzene tečúci a kľukatiaci sa tok s prirodzene vyvinutou pririečnou krajinou, so systémom bočných ramien, predstavuje optimálny prostriedok na spomalenie odtoku, zvýšenie retencie podzemných vôd,
- zabezpečenie, udržiavanie a rozširovanie plochy prírode blízkych lesov, resp. prirodzených lesov,
- minimalizovanie podielu nepriepustných povrchov a vytvárania nových nepriepustných plôch na urbanizovaných pôdach (využitím priepustného asfaltu, betónu, polovegetačných tvárnic),
- zvyšovanie podielu zelených plôch vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest (výsadba stromov do uličných stromoradí a na parkoviská, vegetačné stredové deliace pásy, zvyšovanie podielu vegetácie aj za pomoci využívania tzv. alternatívnych druhov zelene – zelených striech a popínavej vertikálnej zelene,
- zachytávanie dažďových vôd a ich následné využitie (spätné využitie v budovách alebo na zavlažovanie, využívanie odpadovej „sivej“ vody),

- úprava tokov v intravilánoch (čo najmenej využívať neprirodzené, materiály a meniť prirodzený pôdorys koryta, charakter dna),
- zlepšenie odvodňovania dopravnej infraštruktúry (rozvíjať systém drenáží, rigolov, pravidelná kontrola a údržba odvodňovacieho systému pri dopravných stavbách),
- prispôsobenie povrchu parkovacích miest (uprednostňovať materiál, ktorý umožňuje infiltráciu, odtok vody cez drenáže alebo sieťovité materiály),
- pestovanie lesov s vyhovujúcou štruktúrou, vysokou ekologickou stabilitou, plniacich optimálne komplex funkcií lesov,
- ochrana brehových porastov na území mesta, obce a najmä v ich okolí,
- trvalé zabezpečenie hradenia bystrín a ich údržby (cieľom je predovšetkým zníženie dynamickej sily vody),
- koncipovať urbanistickú štruktúru miest a obcí kraja (kompozíciu stavieb a zelene) tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu,
- zvyšovanie podielu vegetácie, osobitne v zastavaných centrách miest (v skladbe vegetácie má prevažovať podiel drevín – stromov k trávnikom, pokiaľ to inžinierske siete na pozemku dovoľujú),
- využívanie vodných prvkov,
- dostatočná tepelná izolácia stavieb,
- využívanie svetlých farieb a odrazivých povrchov na budovách,
- využívanie vegetačných striech,
- využívanie popínavej vertikálnej zelene,
- používanie dopravných technológií a materiálov prispôsobených meniacim sa teplotným podmienkam,
- vytváranie vhodnej mikroklímy pre chodcov, cyklistov v meste (prekrytie peších zón, cyklistických trás) vysádzaním vegetácie s prevahou drevín so širokou korunou popri chodníkoch a cyklistickej infraštruktúre,
- výsadba živých plotov, vetrolamov, zalesňovanie – plošná výsadba drevín, zatrávňovanie či prenosné zábrany,
- pasportizácia odstavených vodných zdrojov z hľadiska možnosti ich revitalizácie a uvedenia do opätovnej prevádzky,
- zvýšené využívanie lokálnych vodných zdrojov,
- minimalizácia strát vody v rozvodných sieťach,
- dodržiavanie protipožiarnych opatrení,
- prispôsobenie výberu drevín pre výsadbu v sídlach,
- zvyšovanie úrovne informovanosti a pripravenosti pred novými ochoreniami,
- preverovanie dopadov vplyvov podzemných stavieb na zmeny prúdenia podzemných vôd v regióne.

Na základe Stratégie environmentálnej politiky SR do roku 2030 a Katalógu vybraných adaptačných opatrení na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy vo vzťahu k využitiu krajiny (SAŽP, 2018) možno vyššie uvedený zoznam opatrení na zmierňovanie dopadov zmien klímy v riešenom území Bratislavského kraja valorizovať nasledovne:

- obnovovanie degradovaných ekosystémov napr. územia nad hornou hranicou lesa, slaniská, mokrade, rašeliniská, lužné lesy,
- znižovanie vodnej erózie a zvyšovanie vodnej retenčnej schopnosti v poľnohospodárskej krajine prostredníctvom vhodne zvolených agrotechnických

postupov, pestovania vhodných druhov plodín, obnovy remízok, rozčlenenia veľkých pozemkov na menšie a uplatnovania vhodne zvolených vsakovacích pásov, inflitračných priekop, prielohových terás, ochranných zatrávnení,

- uplatňovanie zelených opatrení s cieľom spomaliť odtok vody z krajiny,
- výsadba nelesnej drevinovej vegetácie,
- tvorba odvodnení na lesných a poľných cestách.

Pre územie Slovenskej republiky je spracovaná Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 s podtitulom Zelenšie Slovensko, ktorú spracoval Inštitút environmentálnej politiky v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR v roku 2019. Stratégia definuje víziu a strategické smerovanie environmentálnej politiky do roku 2030, identifikuje najväčšie environmentálne výzvy a najzávažnejšie problémy životného prostredia, nastavuje ciele na rok 2030, navrhuje rámcové opatrenia na zlepšenie súčasnej situácie. Obsahuje aj základné výsledkové indikátory, ktoré umožnia overovať dosiahnuté výsledky. Základnou víziou stratégie je dosiahnuť lepšiu kvalitu životného prostredia a udržateľné obehové hospodárstvo, založené na dôslednej ochrane zložiek životného prostredia a využívajúce čo najmenej neobnoviteľných prírodných zdrojov a nebezpečných látok, ktoré budú viesť k zlepšeniu zdravia obyvateľstva. Medzi základné výzvy patrí udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, zmena klímy a ochrana ovzdušia, a zelené hospodárstvo. V kontexte dosahovania cieľov a výziev Stratégie Zelenšie Slovensko sú v záväznej časti ÚPN-R BSK formulované konkrétne záväzné zásady a regulatívy územnotechnického charakteru.

Pre riešené územie Bratislavského kraja je spracovaný Katalóg adaptačných opatrení miest a obcí Bratislavského samosprávneho kraja na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (Karpatský rozvojový inštitút, 2016). Katalóg obsahuje adaptačné opatrenia na regionálnej a lokálnej úrovni, ktoré reagujú na negatívne dôsledky zmeny klímy v intraviláne obcí s dôrazom na urbanizované prostredie. Adaptačné opatrenia sú aplikovateľné na sídelné prostredie a sú zoskupené podľa hlavných vplyvov zmeny klímy na Slovensku - častejší výskyt (vĺn) horúčav, sucha a silných vetrov a víchric, zvýšené priemerné ročné teploty a zvýšená častosť výskytu intenzívnych zrážok. V kontexte Katalógu adaptačných opatrení miest a obcí kraja sú v záväznej časti ÚPN-R BSK prostredníctvom Zmien a doplnkov č. 2 formulované zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, ako aj konkrétne zásady a regulatívy priestorového usporiadania z hľadiska starostlivosti o krajinu.

18.3. Voda

Slovenská republika sa vstupom do Európskej únie zaviazala plniť požiadavky spoločenstva v oblasti ochrany, využívania, hodnotenia a monitorovania stavu vôd zastrešených rámcovým dokumentom známym pod názvom Rámcová smernica o vode – RSV (Water Framework Directive 2000/60/EC). Rámcová smernica bola transponovaná do vodného zákona č. 364/2004 Z. z. a Vyhlášky č. 221/2005 Z. z. , ktorá je v súčasnosti zrušená Vyhláškou č. 418/2010 Z. z.

18.3.1. Hodnotenie kvality povrchových vôd

Slovenská republika sa v súčasnosti nachádza v štádiu zmien v oblasti hodnotenia stavu povrchových vôd. Tieto zmeny vyplývajú z procesu implementácie Rámcovej smernice o vode a súvisiacich smerníc Európskej únie v sektore voda.

Za obdobie roku 2019 ~~ov 2006 a 2007~~ bolo vyhodnotených na území Bratislavského kraja ~~13~~ 25 miest odberov kvality povrchovej vody. V tomto ~~prechodnom~~ období bola kvalita vody vyhodnotená ~~dvoma spôsobmi a to podľa pôvodného hodnotenia a hodnoty boli porovnané s limitmi~~ podľa Nariadenia vlády SR č. ~~296/2005~~ 269/2010 Z.

z. a Nariadenia vlády SR č. 167/2015 Z.z. .Každý ukazovateľ bol vyhodnotený či spĺňa uvedený limit, alebo ho prekračuje.

Riečna sieť riešeného územia spadá do troch čiastkových povodí:

čiastkové povodia Moravy (4-17)

Hodnotenie kvality vody v povodí Moravy naďalej zaraďuje povodie medzi významne znečistené. Kvalita povrchovej vody bola v riešenom území sledovaná v ~~4~~ 10 miestach odberov vzoriek.

Kvalita vody na Morave a jej prítokoch je ovplyvňovaná znečistením z bodových zdrojov. Medzi najvýznamnejšie priemyselné zdroje odpadových vôd patria podniky ~~Tower Automative a.s. Malacky~~ na prítoku Malina, Volkswagen Slovakia a.s. Devínska Nová Ves na prítoku Mláka.

Z hľadiska množstva vypúšťania komunálnych odpadových vôd sú významné mestá a obce ako Malacky, Stupava, Devínska Nová Ves.

čiastkové povodia Dunaja (4-20)

V povodí Dunaja bola v roku 2019 ~~2007~~ sledovaná kvalita povrchovej vody v rámci riešeného územia v 8~~6~~ miestach odberov vzoriek.

Na znečistení toku Dunaja sa podieľajú priemyselné a komunálne odpadové vody z bodových zdrojov znečistenia, z plošných zdrojov najmä z poľnohospodárskej činnosti a lodnej dopravy. Dunaj je ovplyvňovaný aj znečistením, ktorým sú zaťažené jeho prítoky - v hornom úseku prítok Morava.

V oblasti Bratislavy sú znečisťujúce predovšetkým komunálne odpadové vody z ČOV Petržalka v Bratislave, z priemyselných zdrojov odpadové vody zo Slovnaftu a Istrochemu.

čiastkové povodie Váhu (4-21)

V povodí Váhu bola v roku 2019 sledovaná kvalita povrchovej vody v rámci riešeného územia v 7 miestach odberov vzoriek. ~~V oblasti povodia Váhu sú zahrnuté aj miesta odberov v povodí Malého Dunaja. V povodí Malého Dunaja bola kvalita povrchových vôd v riešenom území sledovaná v 3 miestach odberov vzoriek na tokoch Malý Dunaj a Čierna voda.~~

~~Zo zdrojov znečistenia prejavujúcich sa na Čiernej vode je to vplyv komunálnych odpadových vôd ČOV Bernolákovo a Senec, splaškové vody z ČOV Veľký Biel.~~ Zo znečisťovateľov lokalizovaných v povodí Váhu ~~Malého Dunaja majú najväčší vplyv na kvalitu vody chladiace odpadové vody zo Slovnaftu, a.s. Bratislava a~~ sú splaškové odpadové vody z okolitých obcí.

Zoznam vyhodnotených miest odberov kvality povrchových vôd nespĺňajúce limity podľa Nariadenia vlády ~~296/2005~~ 269/2010 Z.z. a Nariadenia vlády SR č. 167/2015 Z.z.~~a hodnotených podľa STN 75 7221 (IV. – V. trieda kvality)~~ za obdobie ~~2006 – 2007~~ 2019 v Bratislavskom samosprávnom kraji.

~~Map. číslo~~	~~TOK~~	~~MIESTO ODBERU~~	~~Riečny km~~	~~Hodnotenie podľa Nariad. vlády SR 296/2005~~				~~podľa STN 75 7221~~	
				~~Nevyhovujú pre tieto ukazovatele:~~					
				~~Základné fyzikálno-chemické~~	~~Biologické a mikrobiologické~~	~~Mikropolutanty~~	~~Organické polutanty~~	~~IV. trieda~~	~~V. trieda~~
~~I.OBLASŤ POVODIA DUNAJA~~									
~~Čiastkové povodie Moravy~~									

Map. číslo	TOK	MIESTO ODBERU	Riečny km	Hodnotenie podľa Nariad. vlády SR 296/2005				podľa STN 75 7221	
				Nevyhovujú pre tieto ukazovatele:				IV. trieda	V. trieda
				Základné fyzikálno-chemické	Biologické a mikrobiologické	Mikropolutanty	Organické polutanty		
D11	RUDAVA	MALÉ LEVÁRE	4,1	ChSK$_{Cr}$, N-NO$_2$		akt.Cl, NELuv	-	ChSK$_{Cr}$, NELuv, tepl. vody	-
D44	MALINA	JAKUBOV	19,6	Pc, N-NO2	koli, tekoli	NELuv		ChSKCr, Pc, NELuv, koli, tekoli	P-PO4
D13	MALINA	ZOHOR	4,2	N-NO2			chloroform	P-PO4	
D15	MORAVA	DEVÍN	1,0	Pc, N-NO2	koli, tekoli, fekoky, producenti, chl-a		chloroform	P-PO4, Pc, chl-a, koli, fekoky	tekoli
Čiastkové povodie Dunaja									
D61	DUNAJ	KARLOVA VES	1873,0	N-NO2	koli, fekoky, producenti	Hg	AOX	koli, fekoky	Hg
D62	DUNAJ	BRATISLAVA (ľ.b.)	1869,0	N-NO2	fekoky		AOX	fekoky	
D63	DUNAJ	BRATISLAVA (stred)	1869,0	Fe, N-NO2	tekoli	Al	AOX, chloroform	Fe, tekoli, Al	
D64	DUNAJ	BRATISLAVA (p.b.)	1869,0	N-NO2	fekoky		AOX	fekoky	
D75	PRIESAKOVÝ KANÁL	ČUNOVO	0,0		fekoky		AOX	fekoky	
D76	MOŠONSKÉ RAMENO	ŠTÁTNA HRANICA	0,0	N-NO2	koli, tekoli, fekoky		AOX, chloroform	koli, tekoli, fekoky	
II.OBLASŤ POVODIA VÁHU									
Čiastkové povodie Váhu									
D29	MALÝ DUNAJ	BRATISLAVA	126,0	N-NO2		akt.Cl, NELuv		NELuv	
D31	MALÝ DUNAJ	MALINOVO	114,7	N-NO2				P-PO4	
D34	ČIERNA VODA	SENEC	31,9	N-NO3, N-NO2				tepl.vody, P-PO4	

Map. číslo	TOK	MIESTO ODBERU	Riečny km	Hodnotenie podľa Nariad. vlády SR 269/2010 Z.z.			
				Nevyhovujú pre tieto ukazovatele:			
-	-			Všeobecné ukazovatele	Nesyntetické látky	Syntetické látky	Hydrobiologické a mikrobiologické ukazovatele
I.OBLASŤ POVODIA DUNAJA							
Čiastkové povodie Moravy							
M095000D	RUDAVA	MALÉ LEVÁRE	4,1	N-NO2, AOX	-	-	-
M092000D	RUDAVA	STUDIENKA	17,0	-	-	Benzo(a)pyrén	-
M095001D	STARÝ KANÁL	MALÉ LEVÁRE	3,2	BSK5, CHSKCr	-	-	-
M118000D	ZÁHUMENSKÝ KANÁL	POD GAJARMI	2,0	O2, Ca, Pcelk	-	-	-
M111000D	MALINA	JAKUBOV	19,6	O2, BSK5, CHSKCr, Pcelk, TOC,	-	-	-

				AOX			
M118030O	ZÁHORSKÝ KANÁL	ÚSTIE DO MALINY	2,0	O2	-	-	-
M117010D	MALINA	ZOHOR	4,2	O2, N-NO2, Pcelk., AOX	-	-	-
M128040D	MLÁKA	POD DEVÍNSKOU NOVOU VSOU	0,5	N-NO2, N-NO3, Pcelk, AOX, Ca, Al	-	-	SIbios
M128021D	MORAVA	DEVÍN	1,0	N-NO2, Pcelk	-	Benzo(a)pyrén, Benzo(b)fluorantén, Benzo(g,h,i)perylén, Indeno(1,2,3-cd)pyrén	ABUfy, CHLa, KM22
M115000P	OLIVA	LÁB	2,0	-	Ni	-	-
M117010D	MALINA	ZOHOR	4,2	-	-	Fluorantén, Benzo(a)pyrén, Benzo(g,h,i)perylén, Indeno(1,2,3-cd)pyrén	-
Čiastkové povodie Dunaja							
D004000F	VYDRICA	NAD ŽELEZNOU STUDNIČKOU	8,0		-	Indeno(1,2,3-cd)pyrén	-
D001000D	DUNAJ	HAINBURG	1878,9	N-NO2	-	Benzo(a)pyrén, Benzo(g,h,i)perylén, Indeno(1,2,3-cd)pyrén	-
D002050D	DUNAJ	BRATISLA-VA (ľ.b.)	1869,0	pH, N-NO2	-	-	-
D002051D	DUNAJ	BRATISLA-VA (stred)	1869,0	pH, N-NO2	-	4-terc-oktylfenol, Benzo(a)pyrén, Zlúčeniny tributylcínu	KM22
D002052D	DUNAJ	BRATISLA-VA (p.b.)	1869,0	pH, N-NO2	-	-	-
D085103D	DUNAJ	ČUNOVO-DANNUBIANA	1851,6	pH	-	4-terc-oktylfenol, Benzo(a)pyrén, Benzo(b)fluorantén, Benzo(g,h,i)perylén, Indeno(1,2,3-cd)pyrén	-
D085001D	MOŠON-SKÉ RAMENO	ŠTÁTNA HRANICA	0,0	N-NO2	-	-	-
II.OBLASŤ POVODIA VÁHU							
Čiastkové povodie Váhu							
W606510D	ŠÚRSKY KANÁL	IVANKA PRI DUNAJI	2,5	-	As	-	-
W608502D	BLATINA – 2	POD ČOV PEZÍNOK	0,8	-	As	-	-
V665000D	ŠTEFÁNOVSKÝ POTOK – 2	ŠTEFÁNOVÁ	3,1	Pcelk	-	-	-

Zdroj: SHMÚ, ~~2008~~2019

18.3.2. Hodnotenie kvality podzemných vôd

V roku ~~2006~~2019 sa kvalita podzemných vôd sledovala na základe ohraničenia útvarov podzemných vôd pre každé povodie. Na Slovensku bolo vymedzených celkovo 75 vodných útvarov. ~~v 26 oblastiach Slovenska, z ktorých dve priamo zasahovali do riešeného územia.~~ Na území Bratislavského kraja bolo pozorovaných

64 miest. ~~Okrem~~ V týchto oblastiach~~í~~ sa sledovala kvalita podzemných vôd najvýznamnejšej vodohospodárskej oblasti Slovenska – Žitného ostrova.

~~Riečne náplavy Moravy a Sološnícko-pernecká oblasť~~

~~Sološnícka-Pernecká oblasť je ovplyvňoná antropogénnou činnosťou, ktorá je hlavným dôvodom zmien v chemickom zložení podzemných vôd. Požiadavkám Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z. nevyhovovali vzorky kvôli častým nameraným vysokým koncentráciám Mn, Fe, amónnych iónov, Cl-. Vplyvom poľnohospodárskej činnosti boli prekročené limity u NO3- a SO4-. Medzi najznečistenejšie lokality v tejto oblasti patrí Záhorská Ves.~~

~~Bratislava a Malé Karpaty~~

~~Vo všeobecnosti možno konštatovať antropogénne ovplyvnenie základného chemizmu pozorovaných podzemných vôd tejto oblasti (priemysel, vplyv osídlenia a iné.). Medzi často prekračované ukazovatele pri porovnaní s medznými hodnotami Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z. patria Fe, Mn, Cl-, NO3- a SO4-2.~~

~~Tento stav súvisí s koncentráciou chemického a petrochemického priemyslu v tomto regióne a taktiež hustým osídlením a s tým spojenými aktivitami. Závažnosť zistení a potreba riešenia tohto stavu sú znásobené bezprostredným kontaktom územia s chráneným útvarom podzemných vôd – Žitným Ostrovom.~~

18.3.3. Ochrana prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov

Ochrana prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov sa vykonáva zákonom č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Minerálna voda je podľa § 2 ods.1 zákona č. 538/2005 Z. z. podzemná voda s originálnym pôvodom akumulovaná v prírodnom prostredí, vyvierajúca na zemský povrch z jednej alebo viacerých prirodzených alebo umelých výstupných ciest, ktorá sa odlišuje od inej podzemnej vody najmä:

a) svojím pôvodom,

b) obsahom stopových prvkov,

c) obsahom a charakterom celkových rozpustených tuhých látok presahujúcich 1000 mg.l alebo obsahom rozpustených plynných látok presahujúcich 1000 mg.l oxidu uhličitého, alebo najmenej 1 mg.l sulfánu, alebo

d) minimálnou teplotou vody v mieste výveru 20°C.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 538/2005 Z. z. prírodná minerálna voda je minerálna voda, ktorá pre svoje zloženie vhodné na liečenie bola uznaná podľa tohto zákona.

Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 538/2005 Z. z. prírodná minerálna voda je mikrobiologicky bezchybná podzemná voda vyvierajúca na zemský povrch z jednej alebo viacerých prirodzených alebo umelých výstupných ciest, ktorá spĺňa kvalitatívne požiadavky podľa osobitného predpisu (zákon č. 152/1995 Z. z., o potravinách v znení neskorších predpisov) a bola uznaná podľa tohto zákona. Je určená na použitie ako potravina a na výrobu balených prírodných minerálnych vôd. Od obyčajnej pitnej vody sa odlišuje charakteristickým pôvodným obsahom minerálov, stopových prvkov alebo ich častí, ako aj fyziologickým účinkom a jej pôvodným stavom.

Geotermálne vody sú prírodné vody ohriate zemským teplom tak, že ich teplota po výstupe na zemský povrch je vyššia ako priemerná ročná teplota vzduchu v danej lokalite.

Významné geotermálne vrty a minerálne pramene v území Bratislavského kraja

Názov vrtu	Popis
Okres Senec	
Chorvátsky Grob BA - 4 Vrt FGB-1	vrt využívaný na kúpanie, pôvodne vybudované kúpalisko je v súčasnosti zdevastované, vrt je umiestnený v blízkosti potoka Mlynský jarok
Chorvátsky Grob BA – 5 Vrt FGB-1A	umiestnený v blízkosti potoka Mlynský jarok
Senec BA – 7 Vrt BS-1	vrt nachádzajúci sa v blízkosti Slnečných jazier
Kráľová pri Senci GA – 2 Vrt FGS-1	vrt nachádzajúci sa pri západnom okraji obce Kráľová pri Senci v blízkosti termálneho kúpaliska
Kráľová pri Senci GA – 3 Vrt FGS-1A	vrt je umiestnený pri západnom okraji obce v blízkosti termálneho kúpaliska, blízko vrtu FGS-1 smerom k obci
Kráľová pri Senci GA – 10 Vrt VMK - 1	vrt je situovaný pri západnom okraji obce v blízkosti termálneho kúpaliska
Okres Pezinok	
Svätý Jur BA – 1 minerálny prameň U troch pilotov	nachádza sa vo východnej časti obce v blízkosti železnice
Svätý Jur BA – 2 minerálny prameň Kúpeľný prameň	prameň minerálnej vody sa nachádza na južnom okraji obce v bývalých " Jurských kúpeľoch"
Okres Malacky	
Plavecký Mikuláš SE – 17 Minerálny prameň pred domom č.229	prameň sa nachádza v obci pred domom č. 229 a je obmurovaný.

18.3.4. Vodárenské toky

Vodárenské toky sú vodné toky alebo úseky vodných tokov, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje na odber pre pitnú vodu. Zoznam vodárenských tokov ustanovuje vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z. z. (Príloha č. 2), ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

V riešenom území sa vodárenské toky nenachádzajú.

18.3.5. Vodohospodársky významné toky

Vodohospodársky významné sú vodné toky, ktorými prechádza štátna hranica, vodné toky, ktoré sa využívajú ako vodárenský zdroj alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje (vodárenský vodný tok), vodné toky s plavebným využitím, vodné toky s významným odberom vody pre priemysel a pre poľnohospodárstvo (ich významnosť sa určuje vo vzťahu k vodohospodárskej bilancii povrchových vôd v príslušnom čiastkovom povodí), vodné toky využívané na iné účely, napríklad na využívanie hydroenergetického potenciálu, ako vody vhodné pre život rýb a reprodukciu pôvodných druhov rýb alebo na rekreáciu.

Zoznam vodohospodársky významných vodných tokov ustanovuje Vyhláška MŽP SR č. 211/2005 (Príloha č. 1), ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov.

Vodohospodársky významné toky na území Bratislavského kraja

Tok	Číslo hydrologického poradia	V úseku (km)	Hraničný v úseku (km)
Malolevársky kanál	4-17-02-064	-	-
Malina	4-17-02-070	-	-
Močiarka	4-17-02-084	-	-
Suchý potok	4-17-02-090	-	-
Stupavský potok	4-17-02-095	-	-
Mláka	4-17-02-102	-	-
Dunaj	4-20-01-001	-	1708,2-1850,2 1872,7-1880,2
Vydrica	4-20-01-004		
Dunajský kanál	4-20-01-008		
Malý Dunaj	4-20-01-010		
Blatina	4-21-15-002		
Vinič niansky kanál	4-21-15-004		
Šúrsky kanál	4-21-15-005		
Limbašský potok	4-21-15-006		
Čierna voda	4-21-15-013		
Stoličný potok	4-21-15-016		
Trniansky potok	4-21-15-018		
Parná	4-21-16-023		
Gidra	4-21-16-036		

Zdroj: Vyhláška MŽP SR č. 211/2005 (Príloha č. 1)

18.3.6. Protipovodňová ochrana na území Bratislavského kraja

Právna úprava manažmentu povodňových rizík v Slovenskej republike vychádza z transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík, zohľadňuje teóriu a prax krízového manažmentu a vodného hospodárstva v oblasti ochrany pred povodňami. Základom právnej úpravy manažmentu povodňových rizík sú zákon č. 7/2010 Z. z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a príslušné všeobecne záväzné právne predpisy. V Slovenskej republike nie je manažment povodňových rizík predmetom len uvedených dvoch zákonov, ale opiera sa o viaceré ďalšie právne predpisy upravujúce činnosť štátnych a samosprávnych orgánov, organizácií v ich zakladateľskej alebo zriaďovateľskej pôsobnosti, právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a fyzických osôb, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s komplexom aktivít tvoriacich systém ochrany pred povodňami.

Situácia v oblasti ochrany pred povodňami je uvedený v kapitole „17.4.2. Aktuálny stav v oblasti ochrany pred povodňami“.

18.4. Pôda

Pôda predstavuje významný krajinný prvok s nezastupiteľnou energetickou a bioprodukčnou funkciou. Je výsledkom vzájomného prenikania a pôsobenia atmosféry, hydrosféry, litosféry a biosféry. Je s nimi tesne spätá, a preto detailne odráža súčasnú a čiastočne i minulú štruktúru krajiny. Kvalita pôdneho krytu je výrazným činiteľom podmieňujúcim existenciu určitých typov rastlinstva a živočíšstva v krajine. Zároveň je i významným prírodným zdrojom s nezastupiteľnou produkčnou funkciou, ktorá je jedným z najdôležitejších existenčných faktorov ľudskej spoločnosti.

Rozdielnosť fyzicko-geografických podmienok základných typov riešeného územia – horskej časti (Malé Karpaty) a nížinnej časti (Podunajská nížina a Záhorská nížina) sa prejavuje aj z pohľadu pedo-geografických charakteristík územia. Rozdielnosť sa prejavuje aj medzi dvoma samostatnými nížinnými časťami.

V rámci Malých Karpát sú dôležitými pedo-genetickými faktormi substrát, reliéf a klíma. Prevládajúci kryštalický substrát (metamorfované horniny a horniny granitoidného typu) je príčinou prevahy pôd kambizemného typu.

Na území nížin sú hlavnými pedo-genetickými faktormi azonálne činitele. Najvýznamnejším faktorom je erózna a akumulačná činnosť vodných tokov, ktorá spôsobuje opakované narušovanie pôdy záplavami. Na nivách Moravy a Dunaja prevládajú fluvizeme, tok Dunaja a jeho riečne terasy kopírujú luvizeme. Najväčšiu rozlohu pôd na Záhorskej nížine tvoria čiernice a regozeme. Podunajská nížina má pestrejšie pedologické zloženie.

18.4.1. Ohrozenie pôdy eróziou

Pod pojmom erózia pôdy sa rozumie rozrušovanie, premiestňovanie a ukladanie pôdnych častíc pôsobením vody, vetra a iných exogénnych činiteľov. Erózia poľnohospodárskej pôdy predstavuje úbytok povrchovej najúrodnejšej vrstvy poľnohospodárskej pôdy bezprostredne spojený s úbytkom humusu a živín.

Väčšina poľnohospodárskych pôd v Bratislavskom kraji nie je ohrozená vodnou eróziou alebo jej intenzita je veľmi nízka. K najsilnejším prejavom vodnej erózie dochádza na svahoch Malých Karpát.

Zastúpenie kategórií pôd Bratislavského kraja ohrozených vodnou eróziou (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Kategória erodovateľnosti pôdy			
	žiadna alebo nízka	stredná	vysoká	extrémna
Bratislava I	100,00	-	-	-
Bratislava II	100,00	-	-	-
Bratislava III	71,47	3,26	0,23	25,04
Bratislava IV	54,46	25,42	9,29	10,83
Bratislava V	100,00	-	-	-
Malacky	81,67	12,79	1,30	4,24
Pezinok	58,85	29,46	3,12	8,57
Senec	97,06	2,32	0,63	-
Kraj spolu	**82,71**	**11,79**	**1,61**	**3,88**

Zdroj: VUPOP Bratislava, 2007

Z hľadiska ohrozenia poľnohospodárskych pôd veternou eróziou patrí prevažná časť riešeného územia do kategórie so žiadnou až slabou intenzitou erózie. Vyššie stupne eróznej ohrozenosti (vysoká a extrémna erózia) sa môžu prejaviť na rovinách s ľahkými piesočnatými pôdami (Záhorská nížina).

Zastúpenie kategórií pôd Bratislavského kraja ohrozených veternou eróziou (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Kategória erodovateľnosti pôda			
	žiadna alebo nízka	stredná	vysoká	extrémna
Bratislava I	100,00	-	-	-
Bratislava II	62,14	28,66	9,20	-
Bratislava III	98,99	1,01	-	-
Bratislava IV	55,07	10,12	7,8	27,01
Bratislava V	30,08	48,94	20,98	-
Malacky	47,11	6,04	17,73	29,12
Pezinok	90,05	9,64	0,07	0,23
Senec	80,64	10,55	8,29	0,52
Kraj spolu	**66,39**	**11,25**	**10,66**	**11,70**

Zdroj: VUPOP Bratislava, 2007

Podľa údajov z mapy degradácie pôdy (NPPC-VÚPOP, 2020) je pre rok 2020 extrémna erózna ohrozenosť s hodnotou 4 vo Vinohradoch a Limbachu, vysoká s hodnotou 3 v Devíne, v Novom Meste, v Rači, vo Veľkom Tŕni, v Častej a v Doľanoch, stredná s hodnotou 2 vo Vajnoroch, vo Svätom Jure, v Grinave, v Pezinku, v Malom Tŕni, v Modrej, v Dubovej, v Budmericiach a v Štefanovej.

18.4.2. Kontaminácia pôdy

Časť riešeného územia je poľnohospodársky intenzívne využívaná. Rozvoj veľkoplošného hospodárenia na pôde má za následok zníženie ekologickej kvality priestorovej štruktúry krajiny a ohrozenie jej ekologickej stability.

Realizovanie poľnohospodárskych, výrobných a ťažobných aktivít potenciálne zvyšuje nebezpečenstvo kontaminácie pôd. Potenciálnymi bodovými zdrojmi znečistenia pôd môžu byť čierne (príp. riadené) skládky odpadov a to na poľnohospodárskej ako aj lesnej pôde. V okolí týchto skládok sa môžu koncentrovať neznáme, často veľmi toxické látky.

Do roku 2013 sa vykonávalo ~~V~~ v rámci Plošného prieskumu kontaminácie pôd (PPKP) na Slovensku realizovaného Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym Bratislava v pravidelných 5-ročných intervaloch ~~sú~~ sledovanieé obsahuy kontaminujúcich látok v pôdach vo vybraných katastrálnych územiach.

V súčasnosti ÚKSÚP pokračuje v sledovaní kontaminácie pôdy prostredníctvom Monitoringu kontaminácie poľnohospodárskych pôd v Slovenskej republike – rok 2016, v nadväznosti na uvedené cykly spolu s agrochemickým skúšaním pôd na vybraných parcelách.

V rámci ~~PPKP 2005~~ MKP 2016 sa na obsah ťažkých kovov analyzovalo 289~~861~~ pôdnych vzoriek ~~zo 71 poľnohospodárskych podnikov, čo predstavovalo 5 185 analýz~~ na rozlohe ~~36 345,8~~ 14 244,80 ha v rámci Slovenska. Z tejto rozlohy bolo ~~v zmysle rozhodnutia MP SR č. 531/1994-540~~ nadlimitných ~~1 436,0~~ 4 057,2 ha. Monitoring 2016 sa týkal vybraných okresov, medzi ktoré neboli zaradené okresy Malacky, Pezinok a Senec. Výsledky správy za rok 2016 reprezentujú vzorky z rokov 2013-2014.

Prehľad kontrolovanej rozlohy, počtu honov a parametrov v ~~Bratislavskom kraji~~okrese Bratislava v rámci ~~PPKP 2005 – odberný rok 2004~~ MKP 2016

Okres	Kontrolované hony		Sledované parametre	Nadlimitné hony		Nadlimitné parametre
	ha	počty		ha	počty	
Bratislava	64,94	3	As, Cr, Cd, Ni, Pb, Hg, Cu, Zn, OCP	64,94	3	OCP

Zdroj: Monitoring kontaminácie poľnohospodárskych pôd v Slovenskej republike Rok 2016

Prehľad kontrolovanej rozlohy, počtu honov a parametrov v Bratislavskom okrese Bratislava v rámci PPKP 2005 – odberný rok 2004

Okres	Kontrolované hony		Sledované parametre	Nadlimitné hony		Nadlimitné parametre
	ha	počty		ha	počty	
Malacky	1 429,0	43	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As	-	-	-
Pezinok	33,0	6	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As, Zn	-	-	-
Senec	1 634,0	33	Pb, Cd, Cr, Ni, Hg, As	-	-	-

Zdroj: Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2007

V Bratislavskom kraji bolo v rámci PPKP 2005 sledovaných 3 096,0 ha poľnohospodárskych pôd. Neboli na nich zistené žiadne nadlimitné obsahy ťažkých kovov (olovo, kadmium, chróm, nikel, ortuť, arzén a zinok). V Bratislavskom okrese boli v rámci MKP 2016 sledovaných 64,94 ha poľnohospodárskych pôd. Boli na nich

zistené nadlimitné obsahy ťažkých kovov (arzén, chróm, kadmium, nikel, olovo, ortuť, meď, zinok, organické chlórované pesticídy).

18.4.3. Acidifikácia pôdy

V Bratislavskom kraji v rámci XIII. cyklu agrochemického skúšania pôd na Slovensku v rokoch 2012-2018 bolo odskúšaných ~~68 691~~ 1 643 326 ha poľnohospodárskej pôdy. Výsledkom je~~, že najväčšie percentá výmery odskúšaných pôd (až 90 %) sú zaradené do kategórie slabo~~ nárast kyslých až alkalických pôd.

Pôdna reakcia v Bratislavskom kraji podľa okresov – poľnohospodárska pôda (v % podiele kategórií)

~~okres~~	~~pôda extrémne kyslá~~	~~pôda silne kyslá~~	~~pôda kyslá~~	~~pôda slabo kyslá~~	~~pôda neutrálna~~	~~pôda alkalická~~	~~pôda silne alkalická~~
	~~< 4,5~~	~~4,6 – 5,0~~	~~5,1 – 5,5~~	~~5,6 – 6,5~~	~~6,6 – 7,2~~	~~7,2 – 7,7~~	~~7,7 <~~
~~Bratislava II~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~100,00~~	~~0,00~~
~~Bratislava III~~	~~0,00~~	~~0,06~~	~~0,23~~	~~15,65~~	~~62,76~~	~~21,31~~	~~0,00~~
~~Bratislava IV~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~46,24~~	~~40,51~~	~~12,35~~	~~0,90~~
~~Bratislava V~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~99,86~~	~~0,14~~
~~Malacky~~	~~1,67~~	~~4,42~~	~~10,99~~	~~42,57~~	~~31,10~~	~~8,97~~	~~0,27~~
~~Pezinok~~	~~0,65~~	~~4,64~~	~~9,93~~	~~42,61~~	~~34,19~~	~~7,99~~	~~0,00~~
~~Senec~~	~~0,00~~	~~0,00~~	~~1,31~~	~~12,42~~	~~20,55~~	~~64,81~~	~~0,91~~
~~Kraj spolu~~	~~0,80~~	~~2,65~~	~~6,65~~	~~29,84~~	~~26,88~~	~~32,80~~	~~0,39~~

okres	pôda extrémne kyslá	pôda silne kyslá	pôda kyslá	pôda slabo kyslá	pôda neutrálna	pôda alkalická	pôda silne alkalická
	< 4,5	4,6 – 5,0	5,1 – 5,5	5,6 – 6,5	6,6 – 7,2	7,2 – 7,7	7,7 <
Bratislava I	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bratislava II	0,00	0,00	0,00	6,29	2,99	90,72	0,00
Bratislava III	0,00	0,56	0,76	11,02	9,89	77,64	0,13
Bratislava IV	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00
Bratislava V	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Malacky	2,11	3,77	10,23	45,38	28,86	9,49	0,16
Pezinok	0,00	4,44	4,42	49,48	34,05	7,59	0,03
Senec	0,00	0,00	0,37	6,68	21,22	69,16	2,57
Kraj spolu	**0,81**	**2,18**	**4,80**	**28,44**	**24,32**	**38,55**	**0,91**

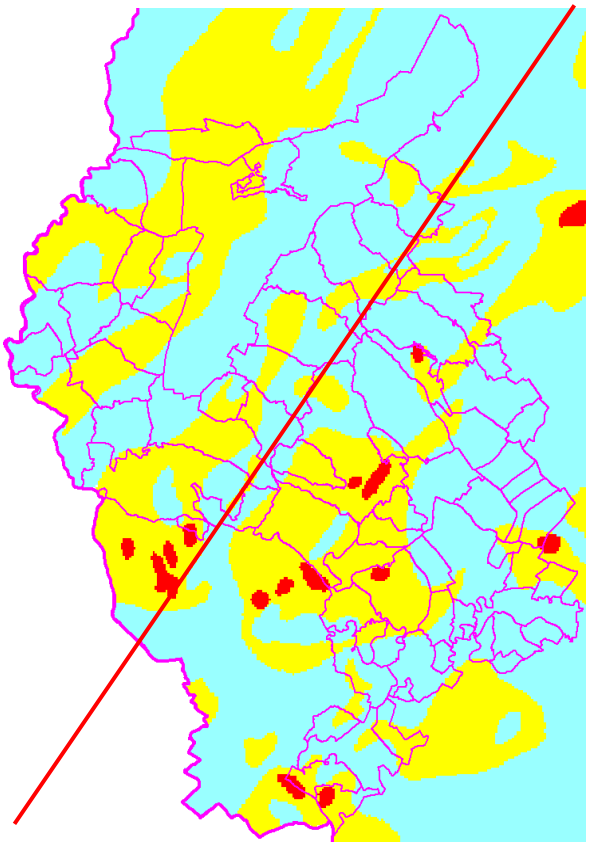
Zdroj: ÚKSÚP, 2019

18.5. Žiarenie a rádioaktivita

Prírodné zdroje rádioaktivity sú súčasťou prírodného prostredia. Patrí k nim kozmické žiarenie a prirodzená rádioaktivita hornín, hydrosféry a atmosféry. Prirodzená rádioaktivita hornín je v podstate podmienená prítomnosťou K, U a Th. Tieto prvky emitujú gamažiarenie a podmieňujú vonkajšie ožiarenie. Horniny používané ako stavebné suroviny sa stávajú zdrojom rádiácie v budovách. Z tohto hľadiska je posúdenie rádioaktivity stavebných surovín a stavebných materiálov veľmi významné a je ho potrebné sústavne sledovať.

Radón vzniká v prírodnom prostredí prirodzeným rádioaktívnym rozpadom uránu U238, ktorý je v stopových množstvách prítomný vo všetkých horninách. Radón nie je stabilný, ale ďalej sa rozpadá na tzv. dcérske produkty. Tie sa viažu na aerosolové a prachové časti v ovzduší, s ktorými vstupujú do živého organizmu ingesciou a inhaláciou. V súčasnosti je známe, že ožiarenie z radónu, resp. z jeho dcérskych produktov rozpadu je jedným z hlavných faktorov, ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva. Obyvateľstvo je účinkom radónu vystavené predovšetkým v budovách. Zdrojom radónu v nich sú rádioaktívne prvky v podloží budov, v ich stavebnom materiáli a vo vode. Z toho najdôležitejšiu záťaž predstavuje radón v pôdnom vzduchu, vnikajúci do budov z podložia stavieb.

~~Schéma radónového rizika na území BSK~~

Vo sfére zabezpečovania kvality životného prostredia najmä funkčnej zložky bývania obyvateľstva ide o obmedzovanie vplyvu radónu v novovytváranom i v existujúcom obytnom prostredí. V novej výstavbe ide o predchádzanie škodlivým účinkom radónu predovšetkým lokalizáciou stavieb, voľbou stavebných materiálov a spôsobom prevedenia stavieb.

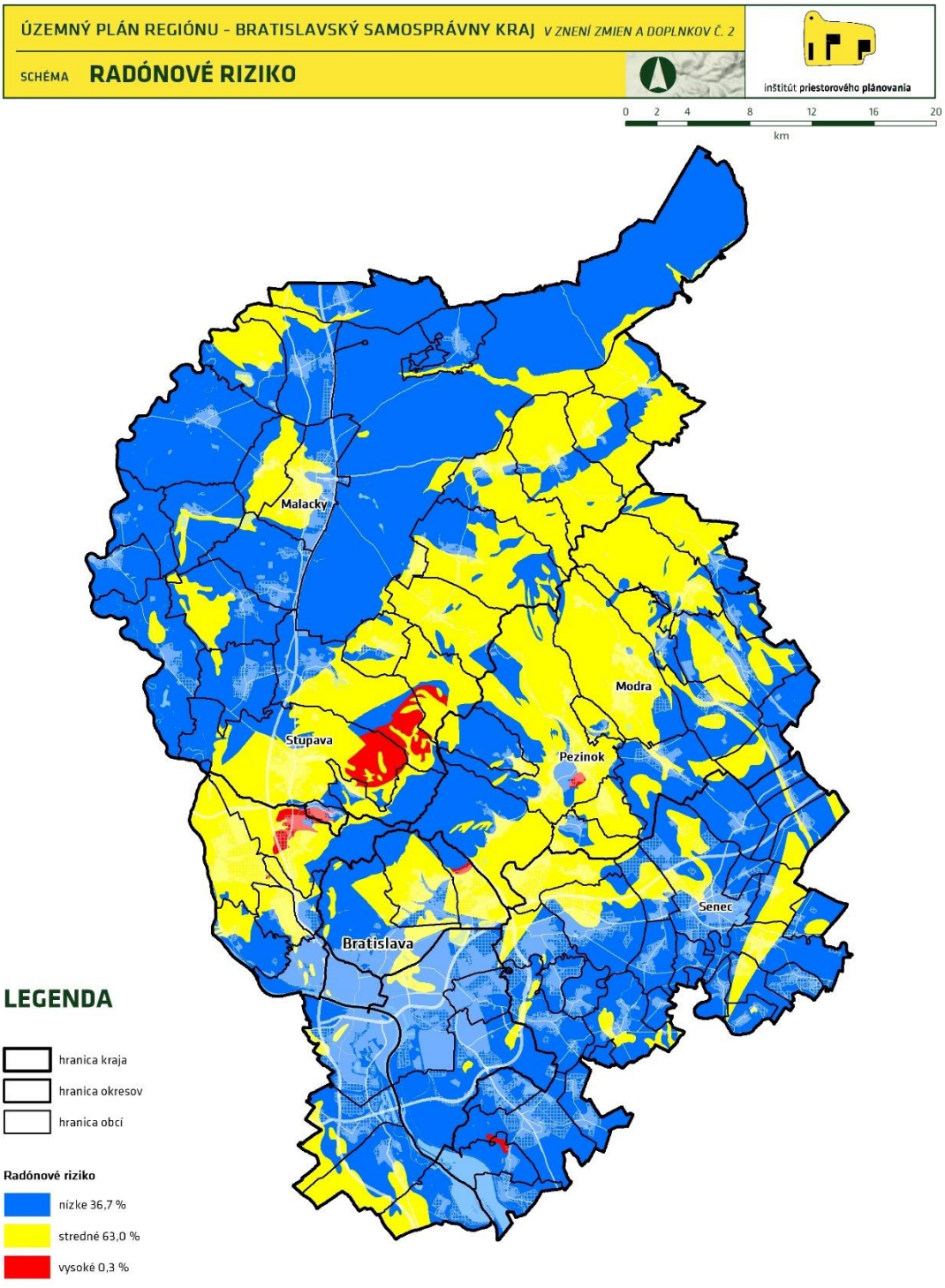
V rámci zámeru eliminovať expozíciu obyvateľstva radónovým rizikom na území Slovenska MŽP SR realizovalo úlohu Hodnotenie radónového rizika z geologického podložia miest s počtom obyvateľov nad 10 000 a okresných miest s vysokým a stredným rizikom. Cieľom tohto projektu bolo vytvoriť mapy radónového rizika jednotlivých miest, ktoré by slúžili ako podklad pre odbory úradov životného prostredia, zdravotnícke ústavy a pod. a tým slúžili (pri ďalšej detailizácii výskumu) ako podklad pri plánovaní zástavby v aglomeráciách a pri realizácii programu sledovania radiačnej záťaže obyvateľstva z emisií radónu.

Vplyv prírodného žiarenia na obyvateľstvo sa posudzuje na základe merania a hodnotenia objemovej aktivity radónu (222Rn) v pôdnom vzduchu a objemovej aktivity radónu v ovzduší stavieb. Radónové riziko vychádza z hodnôt objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti zemín a hornín pre plyny v území. V zmysle Vyhlášky MZ SR č. 87/2018 Z. z. ~~528/2007~~ je smernou hodnotou na vykonanie opatrení proti prenikaniu radónu z podložia stavby pri výstavbe stavieb s pobytovými priestormi objemová aktivita radónu v pôdnom vzduchu na úrovni základovej ryhy.

Prezentované výsledky radónového prieskumu v riešenom území nie je možné použiť ako podklad pre detailné územné plánovanie a nenahradzujú podrobný radónový prieskum. Výsledky podávajú len základné informácie o radónovej situácii a slúžia ako podklad pre usmernenie ďalších činností.

Väčšina riešeného územia sa podľa ~~predchádzajúcej~~ nasledujúcej schémy ~~(Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002)~~ (Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2009)

nachádza v oblasti s nízkym radónovým rizikom (modrá). Vysoké radónové riziko (červená) je zaznamenané len v niektorých častiach územia (k.ú. ~~Devínská~~Devínska Nová Ves, ~~,~~ Stúpavá, Lozorno~~Záhorská Nová Ves, Pezinok~~). Zvyšok územia sa nachádza v oblasti so stredným radónovým rizikom (žltá).

18.6. Hluk

Významné miesto v súbore stresových faktorov, ktoré zhoršujú kvalitu životného prostredia, a tak nepriaznivo vplývajú na flóru, faunu ako aj na zdravie človeka zastáva hluk.

Najväčším zdrojom hluku v záujmovom území je intenzívna doprava, a to ako cestná tak aj železničná. Hluk z automobilovej dopravy predstavuje environmentálnu záťaž postihujúcu takmer každé sídlo a krajinu pozdĺž ciest zaťažených intenzívnou dopravou. Je závislá najmä od intenzity a skladby dopravného prúdu a od charakteristík trasy cesty. Všeobecne možno konštatovať, že vysoká intenzita dopravy je typická predovšetkým pre cesty prvej triedy a diaľnicu. Za najvýznamnejší zdroj hluku v riešenom území z celkového hľadiska je možné považovať časť diaľnice D1 a železničnú trať č. 180 Bratislava – Košice.

Okrem hluku z dopravy je potrebné spomenúť aj stacionárne zdroje hluku, ktorými sú predovšetkým areály a prevádzky priemyselnej a poľnohospodárskej výroby.

Z krajinnoekologického hľadiska sú výraznými kolíziami dopravné ťahy prechádzajúce v bezprostrednej blízkosti obytných častí sídiel a chránených území.

Legislatívne je hluk v súčasnosti upravený vyhláškou MZ SR č. 549/2007 ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/49/EC vyplýva pre štáty EÚ povinnosť vypracovávať strategické hlukové mapy a akčné plány pre väčšie aglomerácie, pozemné komunikácie, železničné dráhy a letiská. Úlohou strategických hlukových štúdií nie je nahradiť hlukové štúdie požadované pri stavebnom konaní. Mali by pomôcť pri strategických rozhodovaniach (odklon dopravy, organizácia dopravy, tvorba územných plánov, atď.) a prebudiť záujem verejnosti o riešenie vážnych problémov s hlukom.

Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava poverilo firmu EUROAKUSTIK, s.r.o. úlohou spracovať Strategickú hlukovú mapu bratislavskej aglomerácie. Hranice aglomerácie určilo Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja vo všeobecne záväznom nariadení č. 9/2005 dňa 27.4.2005. Jedná sa o rozsiahle členité územie od Senca po Devín a od Čuňova po Malacky. Hranice pôvodnej aglomerácie však boli zmenšené Všeobecne záväzným nariadením Bratislavského samosprávneho kraja č.42/2011 zo dňa 24.6.2011 o určení hranice aglomerácie podľa zákona č.2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č.272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov. Akčné hodnoty hlukových indikátorov L_{dvn} a L_{noc} vo vonkajšom prostredí v tabuľke, sa nachádzajú v prílohe č. 1a k nariadeniu vlády č. 43/2005 Z. z.

Akčné hodnoty hlukových indikátorov vo vonkajšom prostredí L_{dvn} a L_{noc}

~~Zdroje hluku~~	~~Akčné hodnoty hlukových indikátorov (dB)~~			
	~~Vonkajšie prostredie [a])~~		~~Vonkajšie prostredie s osobitnou ochranou pred hlukom [b])~~	
	~~L_{dvn}~~	~~L_{noc}~~	~~L_{dvn}~~	~~L_{noc}~~
~~Priemysel~~	~~55~~	~~40~~	~~50~~	~~35~~
~~Letiská [c])~~	~~60~~	~~50~~	~~60~~	~~50~~
~~Letiská [d])~~	~~65~~	~~55~~	~~55~~	~~40~~
~~Pozemné komunikácie [c])~~	~~60~~	~~50~~	~~55~~	~~45~~
~~Pozemné komunikácie [d])~~	~~65~~	~~55~~	~~60~~	~~50~~
~~Železnice~~	~~60~~	~~50~~	~~55~~	~~45~~

Zdroje hluku	Akčné hodnoty hlukových indikátorov (dB)			
	Vonkajšie prostredie [a])		Vonkajšie prostredie s osobitnou ochranou pred hlukom [b])	
	L_{dvn}	L_{noc}	L_{dvn}	L_{noc}
Priemysel	55	40	50	35
Priemysel [e])	55	50	50	45
Letiská [c])	60	50	60	50
Letiská [d])	65	55	55	40
Letiská [e])	65	55	55	45
Pozemné komunikácie [c])	60	50	55	45
Pozemné komunikácie [d])	65	55	60	50
Pozemné komunikácie [e])	65	55	50	45
Železničné dráhy	60	50	55	45
Železničné dráhy [e])	65	55	50	45

Poznámky k tabuľke:
a) Vonkajšie prostredie v území s funkciou bývania a území určenom na rekreáciu (mestské a miestne parky, lesoparky, oddychové zóny v okolí bytových a rodinných domov ustanovené v príslušnom územnom pláne ako plochy určené na rekreáciu).~~okrem areálov priemyselných podnikov a plôch dopravného vybavenia územia~~
b) tiché oblasti v aglomerácii, alebo v otvorenej krajine, vyhlásené kúpeľné miesta. ~~napr. kúpeľné a liečebné areály~~
c) akčné hodnoty platné do 15. júla 2008
d) akčné hodnoty platné od 15. júla 2008
e) akčné hodnoty platné od 28.05.2018
~~Poznámky k tabuľke:~~
~~a) okrem areálov priemyselných podnikov a plôch dopravného vybavenia územia~~
~~b) tiché oblasti v aglomerácii, napr. kúpeľné a liečebné areály~~
~~c) akčné hodnoty platné do 15. júla 2008~~
~~d) akčné hodnoty platné od 15. júla 2008~~

Najviac postihnuté mestá a obce nachádzajúce sa v Bratislavskej aglomerácii sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Hluková záťaž z:	Obec
Cestná doprava	Bratislava, Stupava, Malacky, Plavecký Štvrtok, Rovinka, Dunajská Lužná, Ivanka pri Dunaji, Bernolákovo, Zálesie, Malinovo, Most pri Bratislave, Veľký Biel, Senec, Svätý Jur, Pezinok, Modra, Dubová
Železničná doprava	Bratislava, Zohor, Vysoká pri Morave, Plavecký Štvrtok, Malacky, Veľké Leváre, Malacky, Lozorna, Rovinka, Dunajská Lužná, Miloslavov, Ivanka pri Dunaji, Bernolákovo, Veľký Biel, Senec, Svätý Jur, Pezinok, Šenkvice
Letecká doprava	Bratislava, Most pri Bratislave, Ivanka pri Dunaji
Priemysel	Bratislava, Rovinka, Rovinka, Zohor, Lozorno, Plavecký Štvrtok, Malacky, Senec, Pezinok, Modra

Zdroj: Strategická hluková mapa bratislavskej aglomerácie

Akčná hodnota je taká hodnota hlukového indikátora vo vonkajšom prostredí, ktorej prekročenie je dôvodom na návrh opatrení na zníženie hluku. Akčná hodnota nie je porovnateľná s prípustnou hodnotou v zmysle vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

18.7. Odpadové hospodárstvo

Pri riešení problematiky odpadového hospodárstva na území Bratislavského regiónu je možné vychádzať z návrhu Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021-2025 a z Programu odpadového hospodárstva Bratislavského kraja 2016-2020 (v súčasnosti prebieha vypracovanie na roky 2021-2025) ~~2011 – 2015, nakoľko programy odpadového hospodárstva kraja a jednotlivých okresov neboli aktualizované~~. ~~Program odpadového hospodárstva na roky 2016 – 2020 sa v čase spracovania ÚPN-R BSK pripomienkoval a bol schválený v roku 2016.~~

Od roku 1993 sú v Slovenskej republike (SR) v súlade so štátnou environmentálnou politikou pre potreby definovania úloh strategického a koncepčného rozvoja odpadového hospodárstva z úrovne štátu vypracovávané Programy odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (POH SR). POH SR spracovaný na roky ~~2011 – 2015~~2021-2025 bude v poradí ~~piatym~~ siedmym programom, ktorého úlohou je nadväzne na POH SR do roku 2005 prijatého uznesením vlády č. 180 v roku 2002, poskytnúť komplexný pohľad na ďalší rozvoj odpadového hospodárstva v SR, nadväzne na výsledky dosiahnuté v predchádzajúcom programovacom období a s ohľadom na všetky zmeny, ktorými prešla SR v procese budovania odpadového hospodárstva.

Právna úprava odpadového hospodárstva sa vykonáva zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Katalóg odpadov sa ustanovuje vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. ~~284/2001~~365/2015 Z. z. v znení vyhlášky č. 409/2002 Z.z a vyhlášky č. 129/2004 Z.z.

Súčasný stav

Zastúpenie jednotlivých kategórií odpadov bolo rôznorodé s kolísavým vývojom za časové obdobie piatich rokov (~~2006 – 2010~~2016 - 2020). Celková charakteristika spôsobu nakladania s odpadmi v rokoch ~~2006 – 2010~~2016 - 2020 je uvedená v tabuľke. Najväčšia produkcia komunálneho odpadu v rámci Slovenskej republiky bola zaznamenaná práve v Bratislavskom kraji.

Mestá a obce mali od roku 2010 zaviesť povinný separovaný zber štyroch zložiek komunálneho odpadu, ktorými sú papier, plasty, sklo a kovy. ~~Väčšina obcí už v súčasnosti separuje minimálne jednu komoditu, pravidlom sa však stáva separácia až troch tzv. „povinných zložiek“, ktorými sú papier, plasty a sklo.~~ Je pozitívne, že vývoj separovaného zberu má stúpajúcu tendenciu, čo vyplýva z uvedenej tabuľky.

Zloženie komunálneho odpadu v Bratislavskom samosprávnom kraji za obdobie 2016 – 2020 ~~2006 – 2010~~

~~Druh odpadu / Rok~~	~~2006~~	~~2007~~	~~2008~~	~~2009~~	~~2010~~
~~Komunálny odpad spolu~~	~~249 456~~	~~271 273~~	~~285 034~~	~~270 341~~	~~278 283~~
~~Separovane zbierané zložky komunálneho odpadu~~	~~17 843~~	~~24 628~~	~~25 560~~	~~23 589~~	~~24 084~~
~~Separovane zbierané zložky komunálneho odpadu z toho: nebezpečný odpad~~	~~321~~	~~1 070~~	~~825~~	~~1 097~~	~~906~~
~~Odpady zo záhrad a parkov~~	~~9 945~~	~~14 843~~	~~26 087~~	~~21 965~~	~~21 268~~
~~Iné komunálne odpady~~	~~208 529~~	~~214 818~~	~~218 311~~	~~212 239~~	~~219 580~~

Drobné stavebné odpady	13 140	16 984	15 076	12 548	13 350

Druh odpadu / Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Komunálny odpad spolu	292 857	324 714	338 169	336 551	439 966
Separovane zbierané zložky komunálneho odpadu	39 318	52 519	79 209	79 709	191 977
Separovane zbierané zložky komunálneho odpadu z toho: nebezpečný odpad	744	1 145	2 995	2 861	3 457
Odpady zo záhrad a parkov	23 240	30 487	31 969	38 710	46 881
Iné komunálne odpady	222 510	227 347	219 066	211 405	201 108
Drobné stavebné odpady	7 790	14 361	7 925	6 728	6 851

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza regionálnej štatistiky STATdat, 2022

Relatívne ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom za obdobie 2006 – 2010 2016 – 2020

Druh odpadu / Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Množstvo komunálneho odpadu (kg/obyv.)	412,94	444,09	462,28	434,14	444,66
Množstvo zhodnoteného komunálneho odpadu (kg/obyv.)	37,63	241,45	253,61	251,33	256,51
Množstvo zneškodneného kom. Odpadu (kg/obyv.)	370,40	192,52	192,40	161,67	186,61
Percento zhodnocovaného kom. Odpadu (%)	9,11	54,37	54,86	57,89	57,69
Percento zhodnocovaného kom. Odpadu kompostovaním (%)	30,44	8,56	14,34	13,91	13,79
Percento zhodnocovaného kom. Odpadu ako druhotná surovina (%)	7,80	1,02	1,72	0,92	1,42

Druh odpadu / Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Množstvo komunálneho odpadu (kg/obyv.)	459,42	502,37	516,13	506,64	531,38
Množstvo zhodnoteného komunálneho odpadu (kg/obyv.)	297,56	326,23	311,40	234,88	390,28
Množstvo zneškodneného kom. odpadu (kg/obyv.)	140,83	175,69	203,52	264,11	136,17
Podielzhodnocovaného kom. odpadu (%) z celkového komunálneho odpadu	64,77	64,94	60,33	46,36	73,45
Miera recyklácie komunálneho odpadu (%)	20,79	28,08	35,41	35,97	43,71
Miera skládkovania komunálneho odpadu (%)	30,65	34,97	30,52	26,73	25,51

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza regionálnej štatistiky

Nakladanie s odpadmi

Komunálnym odpadom sa rozumie odpad vznikajúci a zbieraný v obciach s ktorým obce hospodária (využívajú resp. zneškodňujú). Patria sem odpady, ktoré vznikajú pri prevádzke domácností, občianskej a technickej vybavenosti, živností, dopravy, rekreácie a športu vrátane odpadu, ktorý vzniká pri údržbe a čistení verejných komunikácií a odpadu zo zelene, ktorý vzniká pri údržbe verejnej zelene.

Na území Bratislavského samosprávneho kraja sa nachádzajú v podzemí prirodzené úložiská, ktoré môžu slúžiť na zneškodňovanie odpadov a nespôsobujú poškodzovanie životného prostredia alebo ohrozovanie zdravia ľudí. Takýmito vhodnými úložiskami sú vyťažené priestory výhradných ložísk ropy a zemného plynu.

Zákonnou metódou zatláčania odpadov do podzemných priestorov je metóda D3 Hĺbková injektáž a podmienky pre využívanie vhodných prírodných horninových štruktúr na tieto účely upravuje banská legislatíva, ktorá bola harmonizovaná s právnymi predpismi Európskej únie.

Využívaný komunálny odpad je množstvo odpadu z celkového komunálneho odpadu, ktoré bolo materiálovo využité ako druhotná surovina, ďalej množstvo, ktoré sa použije na kompostovanie a tiež množstvo energeticky využívané, ktoré sa používa ako prídavné palivo v spaľovni. Sem nie je možné zaradiť odpad, ktorý sa zneškodňuje v zariadeniach určených na spaľovanie odpadu.

Zneškodňovaný komunálny odpad je množstvo odpadu z celkového komunálneho odpadu, ktoré sa zneškodňuje skladovaním na katastrálnom území obce, skladovaním mimo územia obce, ďalej odpad ktorý bol použitý energeticky ako palivo a odpad bez energetického použitia spaľovaný v zariadeniach určených na spaľovanie odpadov.

Množstvo komunálneho odpadu podľa spôsobu nakladania za Bratislavský kraj (v tonách):

	2020	2019	2018	2017
spolu	357 774,32	336 550,69	338 169,07	324 714,04
zhodnocovaný materiálovo	98 648,57	51 693,80	57 313,79	36 337,16
zhodnocovaný energeticky	106 191,20	34 977,28	83 137,82	119 688,18
zhodnocovaný spätným získavaním organických látok	57 738,60	69 351,62	62 427,29	54 839,29
z toho: kompostovanie	45 544,45	40 083,87	33 725,38	30 015,21
zhodnocovaný iným spôsobom	199,20	-	1 148,54	-
zneškodňovaný skládkovaním	91 279,93	89 954,28	103 223,82	113 558,89
zneškodňovaný spaľovaním bez energetického využitia	95,40	85 415,94	30 047,10	-
zneškodňovaný iným spôsobom	308,47	72,15	72,50	-
iné nakladanie	3 312,96	5 085,61	798,21	290,52

Zdroj: Štatistický úrad SR, DATAcube

Skládky odpadov na území Bratislavského kraja podľa okresov

Názov skládky	Obec	Prevádzkovateľ	Sídlo prevádzkovateľa	Trieda skládky	Rok začatia	Predpokladaný rok ukončenia
Bratislava II						
A-Z STAV, s.r.o.	Bratislava – Podunajské Biskupice	A-Z STAV, s.r.o.	Bratislava – Podunajské Biskupice	SKIO	2003	2013
Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s.	Bratislava – Vrakuňa	Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s.	Bratislava – Ružinov	SKNNO	1990	2011
Bratislava IV						
Slovenský odpadový priemysel	Bratislava – Devínska Nová ves	Slovenský odpadový priemysel	Bratislava – Lamač	SKIO	1997	2014
Malacky						
.A.S.A. Zohor, s.r.o.	Zohor	.A.S.A. Zohor, s.r.o.	Zohor	SKNO	2005	2026
.A.S.A. Zohor, s.r.o.	Zohor	.A.S.A. Zohor, s.r.o.	Zohor	SKNNO	1996	2026
Pezinok						
Skládka	Dubová	Skládka	Dubová	SKNNO	2000	2025

Názov skládky	Obec	Prevádzkovateľ	Sídlo prevádzkovateľa	Trieda skládky	Rok začatia	Predpokladaný rok ukončenia
odpadov – Dubová		odpadov – Dunová, s.r.o.				
Skládka odpadov Budmerice	Budmerice	Istrochem reality, a.s.	Bratislava Nové Mesto	SKNO	1979	2030
Skládka Pezinok*	Pezinok	Bricorp Development, s.r.o.	Pezinok	SKNNO	2009	2010
Senec						
Skládka odpadov Senec – 3.etapa	Senec	EKOLO, s.r.o. Senec	Senec	SKNNO	2009	2024

Názov skládky	Obec	Prevádzkovateľ	Sídlo prevádzkovateľa	Trieda skládky	Rok začatia	Predpokladaný rok ukončenia
Bratislava II						
A-Z STAV, s.r.o.	Bratislava – Podunajské Biskupice	A-Z STAV, s.r.o.	Bratislava – Podunajské Biskupice	SKIO	2003	-
Malacky						
FCC Zohor,	Zohor	FCC Zohor,	Zohor	SKNO	2005	2026
FCC Zohor,	Zohor	FCC Zohor,	Zohor	SKNNO	1996	2026
Pezinok						
Dubová	Dubová	Skládka odpadov – Dunová, s.r.o.	Dubová	SKNNO	2000	2025
Skládka odpadov Budmerice	Budmerice	Istrochem reality, a.s.	Bratislava – Nové Mesto	SKNO	1979	2030
Senec						
Červený majer	Senec	AVE SK odpadové hospodárstvo s.r.o.	Bratislava - Ružinov	SKNNO	2009	2024

Zdroj: Návrh Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2011 – 20152021 – 2025 (enviroportál)
*/ Pozn.: V súčasnosti je prerušené konanie vo veci vydania integrovaného povolenia pre prevádzku „Zariadenie na zneškodňovanie nie nebezpečných odpadov činnosťou D1“

Zoznam spaľovní odpadov a zariadení na spoluspaľovanie odpadov na území Bratislavského kraja

Prevádzkovateľ	Sídlo prevádzky	Spálené množstvo odpadu v tonách v roku			
		2006	2007	2008	2009
Spaľovne priemyselného odpadu					
SLOVNAFT, a.s. – P 4.4 MCHBČOV (Eklógia)	Bratislava – Ružinov	2654,00	5972,34	0,00	4018,36
SLOVNAFT, a.s. – P 4.1 Tepláreň, časť spaľovňa odpadov	Bratislava – Ružinov	5859,56	0,00	0,00	0,00
Spaľovne nemocničného odpadu					
Fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava*	Bratislava - Petržalka	409,40	564,60	461,90	432,00
Spaľovne komunálneho odpadu					

Prevádzkovateľ	Sídlo prevádzky	Spálené množstvo odpadu v tonách v roku			
		2006	2007	2008	2009
Spaľovne priemyselného odpadu					
Odvoz a likvidácia odpadu, a.s. Bratislava	Bratislava – Ružinov	138369,67	126917,92	119296,47	127876,72
Cementárne – zariadenia na spoluspaľovanie odpadov					
Holcim (Slovensko) a.s. závod Rohožník	Rohožník	55478,00	87039,00	90932,00	111372,00

Zdroj: Návrh Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2011 – 2015
*/ Pozn.: spaľovňa v rekonštrukcii

Prevádzkovateľ	Sídlo prevádzky	Kapacita	Množstvo zneškodňovaného odpadu za rok 2015
Spaľovne priemyselného odpadu			
SLOVNAFT, a.s.	Bratislava – Vlčie hrdlo	3,7 t/h	15 635,4 t (20% kalu) 3 249,3 t kalu (prepoč. na 100% sušinu)
Spaľovne komunálneho odpadu			
Odvoz a likvidácia odpadu, a.s. Bratislava	Bratislava – Vlčie hrdlo	32,7 t/h	131 031,140 t
Cementárne – zariadenia na spoluspaľovanie odpadov			
CRH, (Slovensko) a.s.	Rohožník	rotačná pec portlanský cement 32 t/h rotačná pec – biely cement – 2,5 t/h	188 113 t/rok

Zdroj: Enviroportál, 2022

Zoznam zariadení na zhodnocovanie odpadov (podľa metód R1 – R13) v Bratislavskom regióne

Sídlo prevádzkovateľa	Sídlo prevádzky	Činnosť	Kapacita (t/rok)
A.R.S. spol. s.r.o, Banská Bystrica	Bratislava - Ružinov	R03	3 200,00
Odvoz a likvidácia odpadu a.s., Bratislava - Ružinov	Bratislava - Ružinov	R12	3 650,00
Odvoz a likvidácia odpadu a.s., Bratislava - Ružinov	Bratislava - Vrakuňa	R01, R12	3 650,00
RECOPAP s.r.o., Zohor	Bratislava - Vrakuňa	R12, R13	15 000,00
SLOVASFALT, spol. s.r.o., Bratislava - Ružinov	Bratislava – Podunajské Biskupice	R05	10 000,00
ISTROCHEM PLASTY, s.r.o., Bratislava – Nové Mesto	Bratislava – Nové Mesto	R03	2 500,00
OSPRA INVEST, s.r.o., Bratislava – Podunajské Biskupice	Bratislava – Nové Mesto	R03	7 200,00
ALAS SLOVAKIA, s.r.o., Bratislava - Dúbravka	Bratislava - Dúbravka	R05	10 000,00
ŽSD Slovakia, s.r.o., Bratislava Lamač	Bratislava - Lamač	R05	100 000,00
AM GROUP SK, s.r.o., Martin	Bratislava - Petržalka	R05, R12, R13	30 000,00
Ing. Častulík, s.r.o., Bratislava Devínska	Bratislava - Petržalka	R12	4 000,00

Sídlo prevádzkovateľa	Sídlo prevádzky	Činnosť	Kapacita (t/rok)
Nová ves			
.A.S.A. SLOVENSKO, spol. s.r.o., Zohor	Zohor	R11, R12, R13	51 500,00
.A.S.A. SLOVENSKO, spol. s.r.o., Zohor	Zohor	R05	85 000,00
AUTO – AZ, s.r.o., Malacky	Zohor	R04	16 030,00
EKO SALMO, s.r.o. Bratislava - Ružinov	Zohor	-	10 000,00
INVEST SERVIS spol. s.r.o., Lúčnica nad Žitavou	Vysoká pri Morave	-	90 000,00
RECOPAP s.r.o., Zohor	Zohor	R12	15 000,00
TEKOS spol. s.r.o., Malacky	Zohor	R12, R13	40 000,00
EBA, s.r.o., Bratislava - Rusovce	Pezinok	R03	20 000,00
ecorec Slovensko s.r.o., Bratislava – Staré Mesto	Pezinok	R12	35 000,00
JV INTERSAD, spol. s.r.o., Svätý Jur	Svätý Jur	R03	60 000,00
Marius Pedersen a.s., Trenčín	Pezinok	R12, R13	8 000,00
Pezinské tehelne – Paneláreň, a.s., Pezinok	Pezinok	R05	17 000,00
Plastico Slovakia, s.r.o., Bratislava - Ružinov	Pezinok	R12, R13	35 000,00
Tenarry Slovakia s.r.o., Bratislava - Ružinov	Pezinok	R12, R13	4 000,00
Alexander Kobera, Bratislava - Ružinov	Bernolákovo	R03	10 000,00
ARGUSS, s.r.o., Bratislava – Staré Mesto	Senec	R03, R11, R13	12 000,00
ELEE, spol. s.r.o., Bratislava Ružinov	Ivanka pri Dunaji	R03, R13	75 000,00
HAMOS, s.r.o., Šamorín	Blatné	R03	3 500,00
HAMOS, s.r.o., Šamorín	Most pri Bratislave	R03	12 000,00
ROMAG spol., s.r.o., Senec	Senec	R13	2 000,00

Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Bratislava – vybrané informácie

Sídlo prevádzkovateľa	Sídlo prevádzky	Činnosť	Kapacita
Eugen Linka, Bratislava - Ružinov	Bratislava - Podunajské Biskupice	R12, R13	-
HOTIS RECYKLING SLOVAKIA s.r.o., Pezinok	Bratislava - Ružinov	R12, R13	10 000 t/rok
CSOKO spol. s r.o., Bratislava - Ružinov	Bratislava - Podunajské Biskupice	R12	Max. 4 ks/deň Max. 700 ks/rok
WIP Autovrakovisko s.r.o., Šamorín	Bratislava - Ružinov	R12	Max. 8 ks/deň Max. 1765 ks/ rok
AVE SK Odpadové hospodárstvo s.r.o,, Bratislava - Ružinov	Bratislava – Vrakúňa	R12	12550 t/rok
AVE SK Odpadové hospodárstvo s.r.o,- Ružinov	Bratislava – Vrakúňa	R12	7 500 t/rok
A-Z STAV s.r.o., Bratislava - Ružinov	Bratislava – Podunajské Biskupice	R5, R12, R13	Pre odpady s katal. Č. 17 – 49500 t/ rok Pre ostatné kategórie 4950 t/rok
RECOPAP s.r.o., Zohor	Bratislava – Podunajské	R12, R13	4990 t/rok

Sídlo prevádzkovateľa	Sídlo prevádzky	Činnosť	Kapacita
	Biskupice		
OSPRA - INVEST spol. s r.o., Bratislava - Ružinov	Bratislava - Nové Mesto	R3	7 200 t/rok
Miroslav Lackovič - HELIOS, Bratislava -Rača	Bratislava - Rača	R12	500 t/rok
TSR Slovakia, s.r.o., Petržalka	Bratislava – Ružinov	R12	90 000 t/rok
REMAS SERVIS, spol. s.r.o., Karlová Ves	Bratislava - Rača	R12	2 000 t/rok
BIONERGY, a.s.,Devínska Nová Ves	Bratislava – Devínska Nová Ves	R3	max. 2070 t/rok
KOL – EKO, spol. s. r. o., Devínska Nová Ves	Bratislava - Dúbravka	R12	4500 ton/rok
BRANTNER Slovakia, s.r.o., Ružinov	Bratislava - Petržalka	R12, R13	4 900 t/rok
BIONERGY, a.s., Ružinov	Bratislava - Petržalka	R3	100 000 t/rok
ARGUSS, s.r.o,, Staré Mesto	Bratislava - Petržalka	R12, R13	400 t/rok
HAMOS, s.r.o., Šamorín	Bratislava - Rusovce	R3	4 900 t/rok
ECOPAP, s.r.o., Harmanec	Bratislava - Petržalka	R12, R13	4 000 t/rok
LEDIM Imrich Németh, Bratislava - Jarovce	Bratislava - Jarovce	R2, R13	0,8 m 3 /rok
Baďura s.r.o., Šenkvice	Šenkvice	R12, R13	7 500 t/rok
LASER servis, spol. s r.o., Šenkvice	Pezinok	R3, R12, R13	705 t/rok
P+K s.r.o., Bratislava – Nové Mesto	Šenkvice	R12, R13	1900 kusov automobilov, 1000 t/rok
P+K s.r.o., Bratislava – Nové Mesto	Šenkvice	R12, R13	1 500 t/rok
P+K s.r.o., Bratislava – Nové Mesto	Šenkvice	R12, R13	1 000 t/rok
HOTIS RECYCLING SLOVAKIA s.r.o., Pezinok	Pezinok	R12, R13	500 kusov starých vozidiel
HOTIS RECYCLING SLOVAKIA s.r.o., Pezinok	Pezinok	R12, R13	5 000 t/rok
Marius Pedersen, a.s., Trenčín	Pezinok	R12, R13	28 000 t/rok
Pezinské tehelne – Paneláreň, a.s.,	Pezinok	R5, R13	48 000 t/rok
ecorec Slovensko s.r.o.,	Pezinok	R12, R13	116 010 t/rok
DEKONTA Slovensko, s.r.o.,	Budmerice	R8, R12	43 200 t/rok
EBA, s.r.o.,	Pezinok	R3	20 000 t/rok
EBA, s.r.o.,	Pezinok	R12	100 000 t/rok
EBA, s.r.o.,	Svätý Jur	D9	20 000 t/rok
JV INTERSAD s.r.o.,	Pezinok	R3	60 000 t/rok
ISOUND, s.r.o., Bratislava – Staré Mesto	Pezinok	R12, R13	1 500 t/rok
Tenarry Slovakia s.r.o., Bratislava – Ružinov	Pezinok	R3, R12, R13	4000 t/rok
ELEE Consult s.r.o., Bartislava - Ružinov	Most pri Bratislave	R3, R13	90 000 t/rok
ARGUSS s.r.o., Senec-Horný Dvor a Nová Dedinka -	Nová Ves pri Dunaji	R3, R11, R13	12 000 t/rok
Autovrakovisko, s.r.o., Bernolákovo	Bernolákov	R12	3 000 t/rok
KOBERA NAD s.r.o., Bernolákovo	Bernolákovo	R3, R13	30 000 t/rok
KYBEKO SK, s.r.o,	Blatné	R12	500 t/rok

Sídlo prevádzkovateľa	Sídlo prevádzky	Činnosť	Kapacita
Pezinok			
DOPRASTAV ASFALT, a.s., Zvolen	Senec	R3	5 000 t/rok
Martin Augustín Autovrakovisko MATTY, Igram	Igram	R12,	1 000 ks/rok
INGEMAR s.r.o., Senec	Senec	R12, R13	2 500 ks/rok
OSPRA - INVEST spol. s r.o., Bratislava – Podunajské Biskupice	Rovinka	R3	3 000 t/rok
STAV-Vet s.,r.o., Trnava	Most pri Bratislave	R11, R12, R13	50 000 t/rok
TRF Solutions s.r.o., Malacky	Malacky	R13	120 t/rok
KBZ s.r.o.,Zohor	Košice	R12, R13	20 000 t/rok
Gabriela Ježková – Autodoprava Medúzová, Závod	Veľké Leváre	R5	do 50 000 t/rok
Ecopark s.r.o., Malacky	Malacky	R12, R13	10 000 t/rok
DEKONTA s.r.o.,Ružinov	Horný Dvor	R1, R3, R5, R7, R9, R11,R13	1 100 t/rok
DEKONTA s.r.o., Ružinov	Horný Dvor	D9, D15	1 100 t/rok
Brokmetal s.r.o., Stupava	Stupava	-	-
FCC Zohor spol. s r.o.,Zohor	Zohor	R12, R13	51 650 t/rok
FCC SLOVENSKO spol. s.r.o., Zohor	Zohor	R1, R4, R11, R12, R13	Max. 40 000 t/rok
Enviwork s.r.o., Ružinov	Rohožník na Záhorí k	R5	-
EUROMETAL GROUP Slovakia s. r.o., Bratislava – Nové Mesto	Lozorno	R12, R13	5 000 t/rok
SAZAN s.r.o., Lozorno	Gajary	R5, R10, R11, R13	40 000 t/rok
TEKOS, spol. s r.o., Malacky	Malacky	-	-
DAROS s.r.o., Leváre	Malé Leváre	R12, R13	250 t/rok
FORM s.r.o., Malacky	Malacky	R3	93 t/rok
STANNUM s.r.o.,Stupava	Stúpava	R4	15 000 t/rok
Gabriela Ježková – Autodoprava, Závod	Veľké Leváre	R5	50 000 t/rok
IKEA Industry Slovakia, s.r.o., Malacky	Malé Leváre	R1, R3, R13	16 000 t/rok
RECOPAP s. r.o., Zohor	Zohor	R12, R13	15 000 t/rok

Zdroj: Program odpadového hospodárstva Bratislavského kraja na roky 2016-2020

Zoznam kompostárni odpadov na území

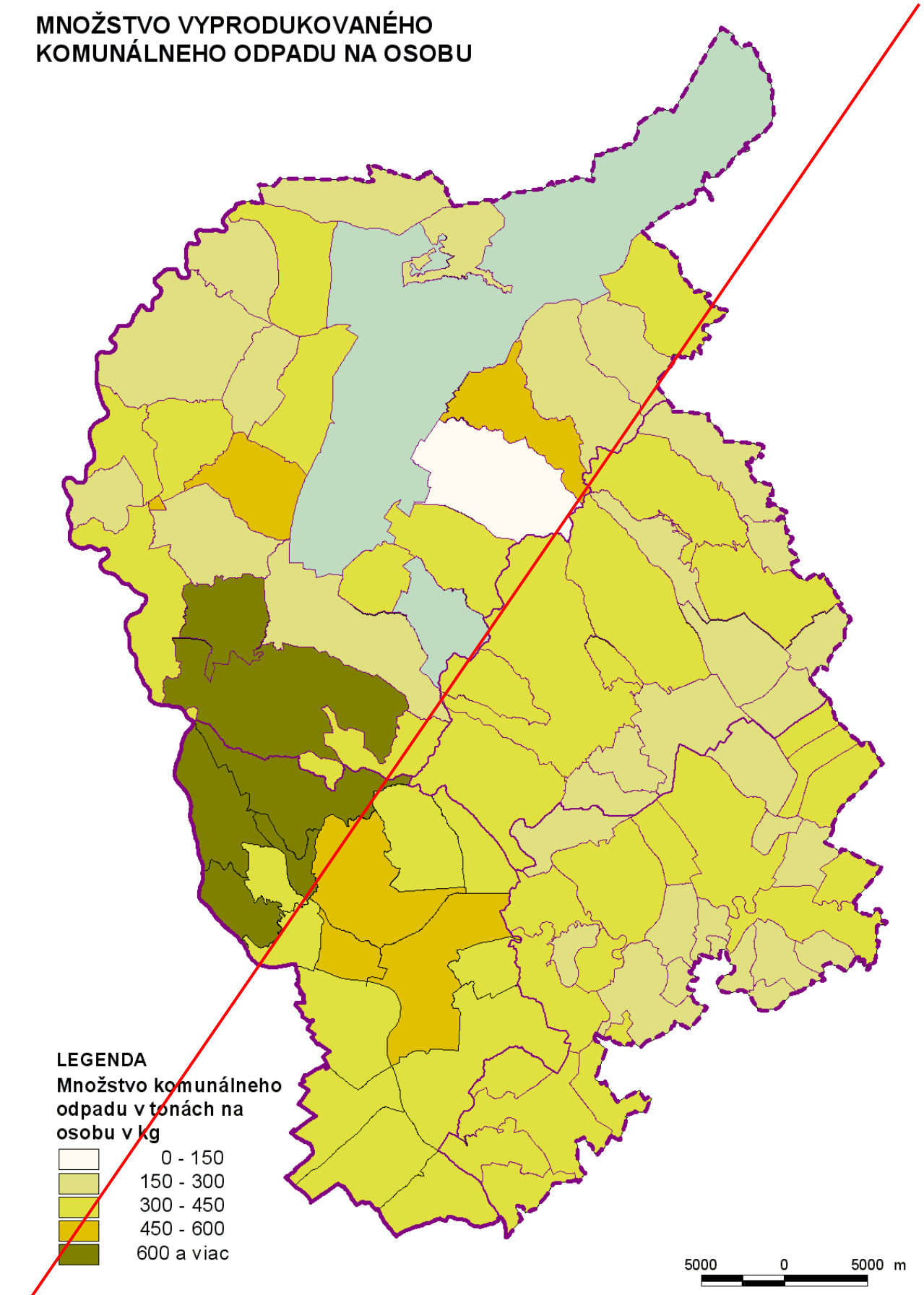
Prevádzkovateľ	Začiatok prevádzky (rok)	Projektová kapacita (t)	Množstvo uloženého odpadu (t)
EBA, s.r.o., prevádzka Podunajské Biskupice	2006	20 500	-
EBA, s.r.o., prevádzka Pezinok	1991	10 000	6 653,51
JV INTERSAD, s.r.o. Na Pažiti 6d, Svätý Jur	2004	60000	16 026,48
ELE, spol. s.r.o., Mesačná 3238/20, Bratislava, prevádzka Ivanka pri Dunaji	2002	75 000	37 209,02
Alexander Kobera, Vietnamská 48, Bratislava, prevádzka Bernolákovo	2006	10 000	8 795

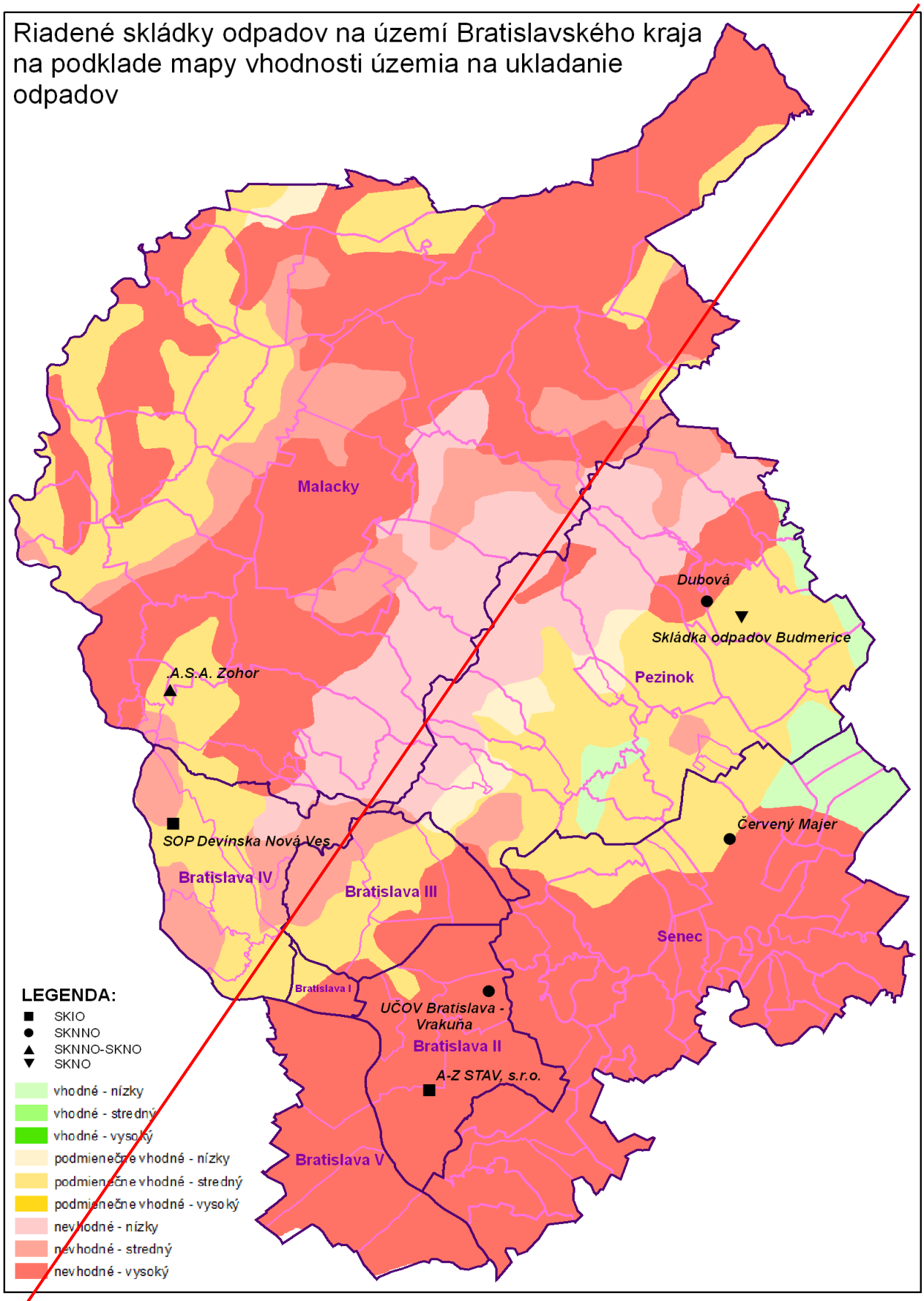
Zdroj: Krajský úrad životného prostredia Bratislava

Súčasný stav nakladania s odpadmi na území Bratislavy je nevyhovujúci. Osobitne závažný problém predstavujú nelegálne skládky bez akejkoľvek ochrany prostredia a účelnej plánovitej lokalizácie a následne aj staré neriadené skládky, ktoré sú zdrojom environmentálnej záťaže. Skládok takéhoto typu je v území veľmi veľa čo vyplýva predovšetkým zo socioekonomického charakteru územia (sídla s vysokým stupňom rozostavanosti, záhradkárske kolónie a množstvo drobných prevádzok).

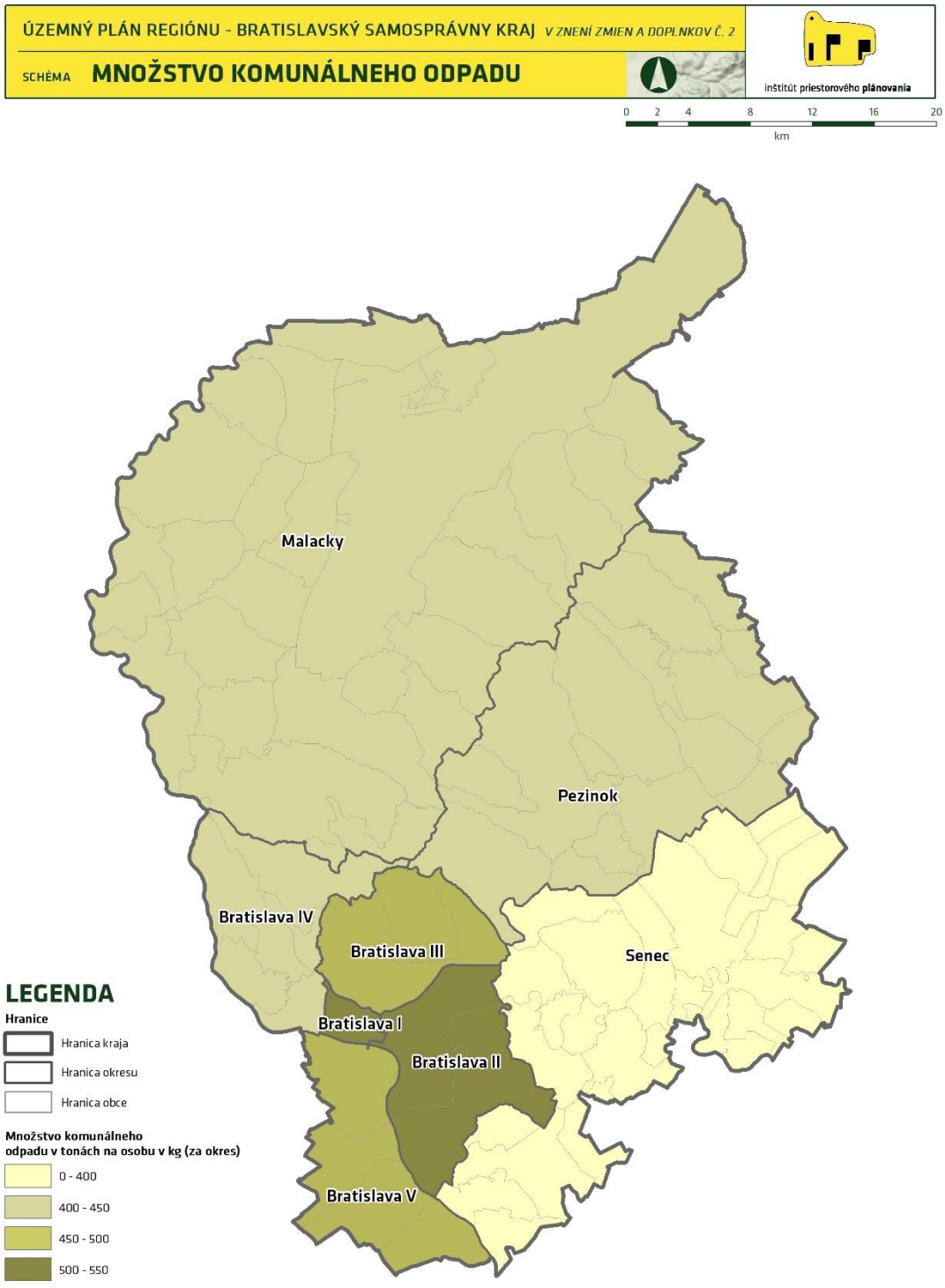
Koncepcia odpadového hospodárstva Bratislavského kraja by mala byť spracovaná na základe POH pre tento kraj, čo ale nie je vo fáze konceptu možné, pretože spracovanie krajského POH sa v súčasnosti pripravuje. POH bude rešpektovať limity v rámci odpadového hospodárstva stanovené Európskou úniou. Je potrebné podotknúť, že súčasný trend zameraný na skládkovanie odpadov treba prehodnotiť a zrejme preferovať skôr termické alebo energetické zhodnocovanie odpadu.

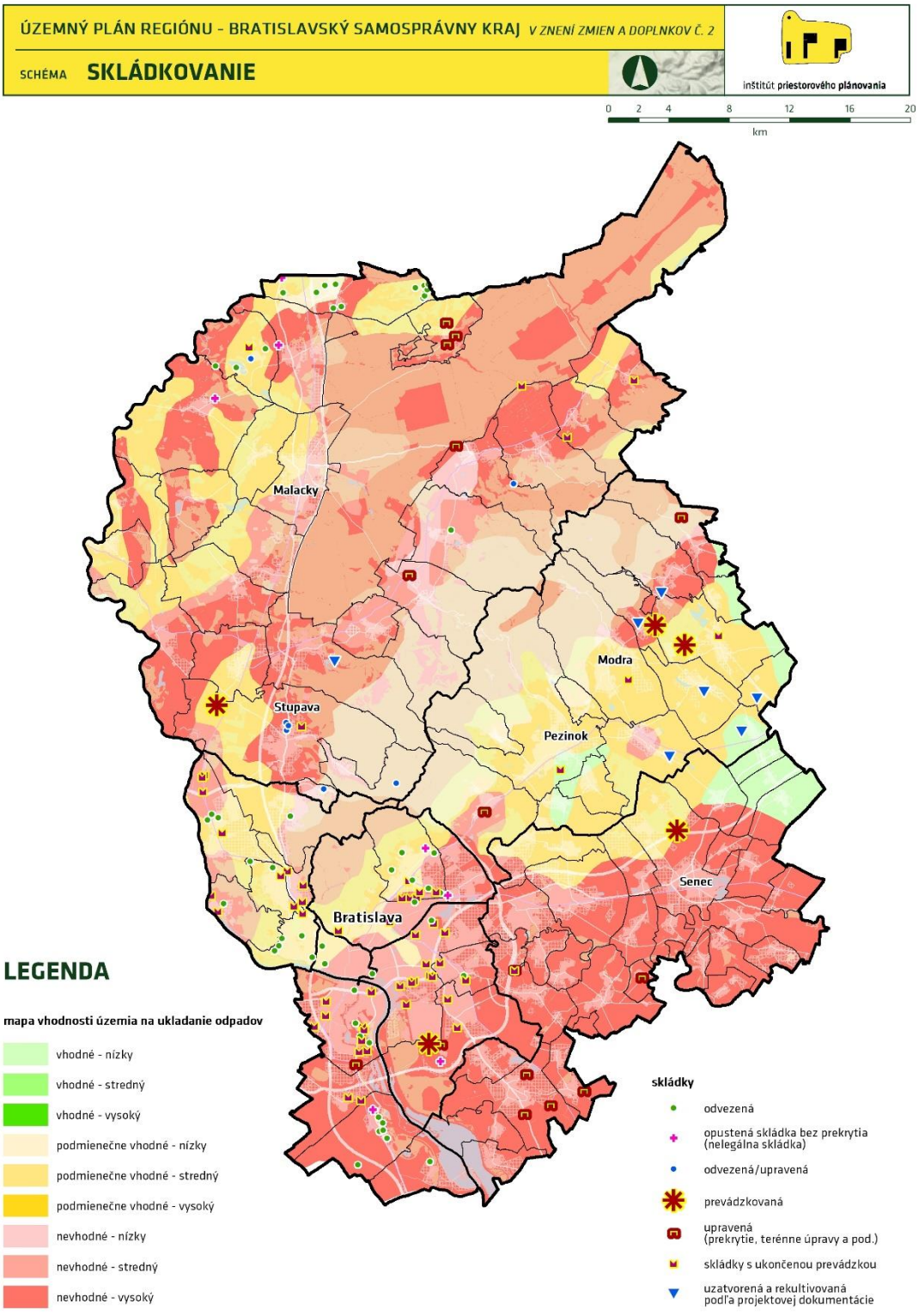
MNOŽSTVO VYPRODUKOVANÉHO KOMUNÁLNEHO ODPADU NA OSOBU

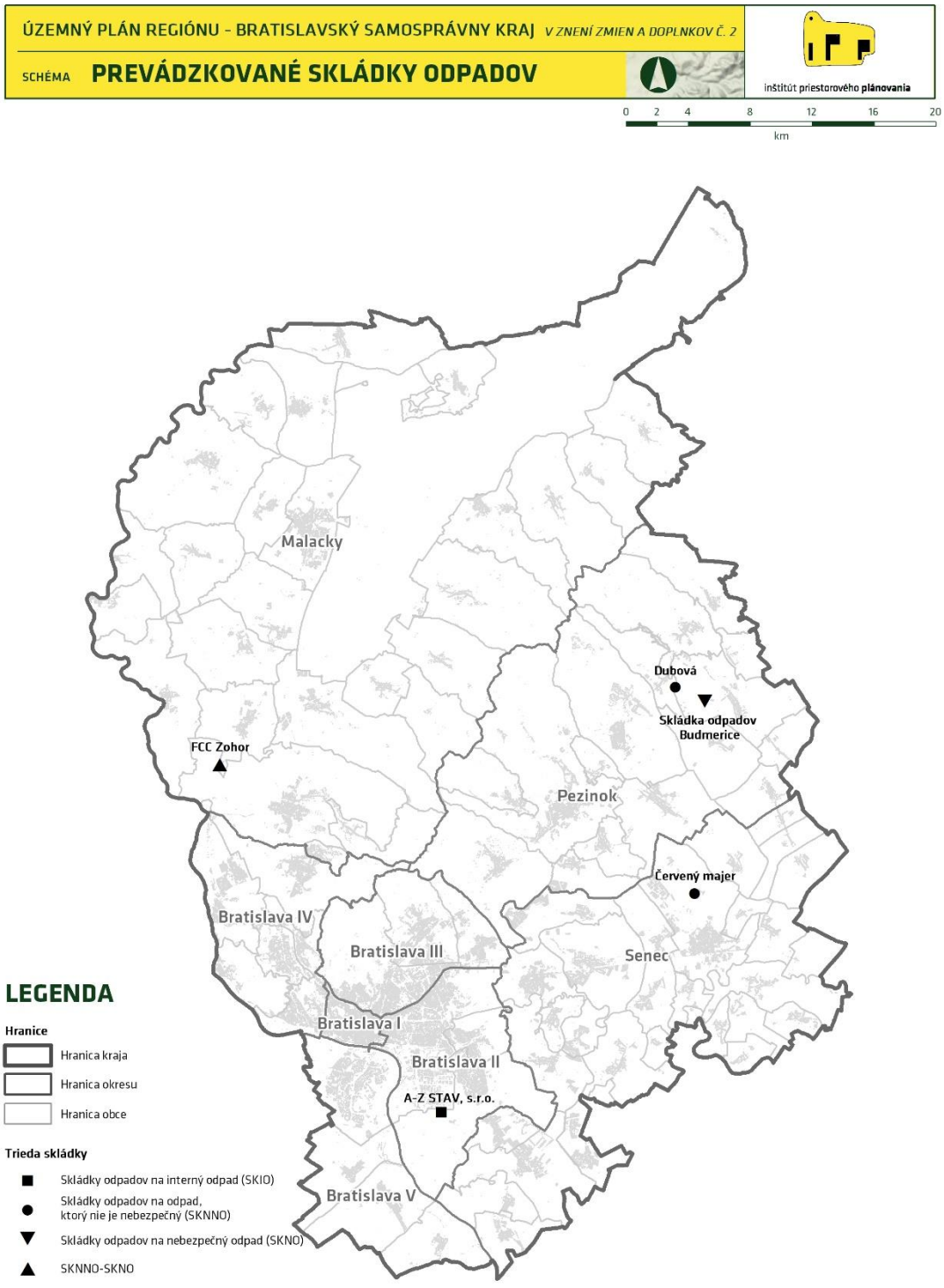

~~Zdroj: Návrh Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2011 – 2015 – zoznam skládok, ŠGÚDŠ- Mapa vhodnosti územia na ukladanie odpadov~~

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA MNOŽSTVO KOMUNÁLNEHO ODPADU
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Pezinok
Bratislava IV
Bratislava III
Bratislava I
Bratislava II
Bratislava V
Senec
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Množstvo komunálneho odpadu v tonách na osobu v kg (za okres)
0 - 400
400 - 450
450 - 500
500 - 550

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA SKLÁDKOVANIE
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Senec
Bratislava
LEGENDA
mapa vhodnosti územia na ukladanie odpadov
vhodné - nízky
vhodné - stredný
vhodné - vysoký
podmienečne vhodné - nízky
podmienečne vhodné - stredný
podmienečne vhodné - vysoký
nevhodné - nízky
nevhodné - stredný
nevhodné - vysoký
skládky
odvezená
opustená skládka bez prekrytia (nelegálna skládka)
odvezená/upravená
prevádzkovaná
upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)
skládky s ukončenou prevádzkou
uzatvorená a rekultivovaná podľa projektovej dokumentácie

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA
PREVÁDZKOVANÉ SKLÁDKY ODPADOV
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Dubová
Skládka odpadov Budmerice
FCC Zohor
Pezinok
Červený majer
Bratislava IV
Bratislava III
Senec
Bratislava I
Bratislava II
A-Z STAV, s.r.o.
Bratislava V
LEGENDA
Hranice
Hranica kraja
Hranica okresu
Hranica obce
Trieda skládky
Skládky odpadov na interný odpad (SKIO)
Skládky odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný (SKNNO)
Skládky odpadov na nebezpečný odpad (SKNO)
SKNNO-SKNO

18.8. Environmentálne záťaže na území Bratislavského kraja

Na základe celkového hodnotenia problematiky environmentálnych záťaží na životné prostredie, z celkového počtu ~~22~~ 26 lokalít s potvrdenou environmentálnou záťažou, bolo v Bratislavskom kraji zaevidovaných ~~10~~ 17 lokalít s vysokým rizikom, ~~11~~ 8 lokalít so stredným rizikom a 1 lokalita s nízkym rizikom. ~~V okrese Senec nebola zaevidovaná žiadna lokalita s environmentálnou záťažou.~~ Zo všetkých environmentálnych záťaží v kraji prevláda skupina činností ~~skladovanie a distribúcia tovarov~~ výroba chemikálií – ~~6~~ 5 lokalít (~~27~~ 29%), ~~priemyselná výroba – 6 lokalít (27%)~~ a ~~-~~ skládky komunálneho, priemyselného, tekutých/pasovitých odpadov ~~zariadenia na nakladanie s odpadmi tiež 6~~ 7 lokalít (~~27~~ 41%).

Medzi ~~10~~ 17 ~~najrizikovejších~~ environmentálnych záťaží s vysokou prioritou Bratislavského kraja patrí:

~~B1(002)B/ Bratislava – Staré Mesto – Apollo – širší priestor bývalej rafinérie, B2(013)B/ Bratislava – Ružinov – Slovnaft – širší priestor závodu, B2(006)B/ Bratislava – Ružinov – Gumon – areál závodu, B5(007)B/ Bratislava – Petržalka – matador – areál bývalého závodu, B1(003)B/ Bratislava – Staré Mesto – Chalupkova-Bottova ul. – Chemika – areál závodu, B2(020)B/ Bratislava – Vrakuňa – Vrakunská cesta – skládka CHZJD, B4(001)B/ Bratislava – Devínska Nová Ves – kameňolom Srdce, B3(002)B/ Bratislava – Nové Mesto – CHZJD – širší priestor bývalého závodu, PK(017)B/ Pezinok – Rudné bane – odkaliská, PK(015)B/ Pezinok – oblasť rudných baní a starých banských diel.~~

B1 (003) / Bratislava - Staré Mesto - Chalupkova-Bottova ul.- Chemika - areál závodu, B2 (004) / Bratislava - Ružinov - Čierny les, B2 (008) / Bratislava - Ružinov - Na paši č. 4 - chemická čistiareň, B2 (017) / Bratislava - Ružinov - Ústredná nákladná stanica, B2 (020) / Bratislava - Vrakuňa - Vrakunská cesta - skládka CHZJD, B2 (1904) / Bratislava - Ružinov – Prístav, B2 (2044) / Bratislava - Ružinov - znečistenie v okolí plánovanej R7, B3 (2060) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba hnojív, B3 (2061) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba gumárenských chemikálií, B3 (2062) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba trhavín, B3 (2063) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - závod Mieru, B3 (2064) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - bývalá výroba, B3 (2065) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD – logistika, B5 (006) / Bratislava - Petržalka - Kopčianska - pri vojenskom cintoríne, MA (012) / Malacky - bývalý závod ZŤS, PK (017) / Pezinok - Rudné bane – odkaliská, SC (001) / Boldog - S od obce - sklad pesticídov.

~~Pozitívnym faktorom je to, že z 22 lokalít s environmentálnou záťažou v kraji je až 11 lokalít zároveň sanovanou resp. rekultivovanou lokalitou. V rámci desiatich prioritných vysokorizikových sú to 3 lokality. To znamená, že na 50% environmentálnych záťaží (30% prioritných vysokorizikových) sa už realizovali resp. práve prebiehajú sanačné alebo rekultivačné práce. V prípade ukončenia preukázateľne úspešnej sanácie resp. rekultivácie sa následne takéto lokality už nebudú považovať za environmentálne záťaže a ďalej sa budú evidovať už iba v REZ – časť C.~~

Zoznam významných environmentálnych záťaží zapísaných v registri REZ- časť B

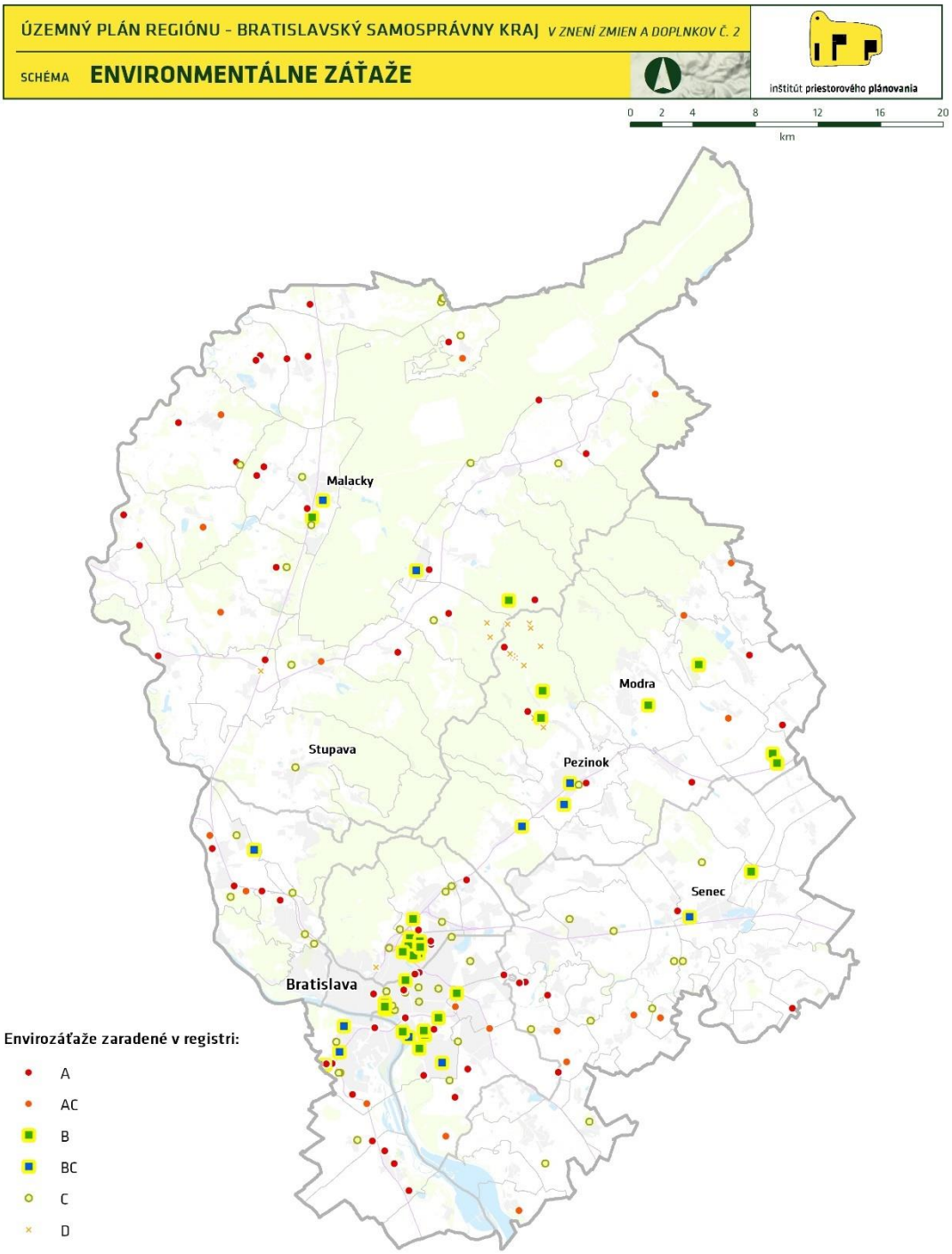
~~Názov environmentálnej záťaže~~	~~Činnosť~~	~~Vážnosť záťaže~~
~~B1 (003) / Bratislava - Staré Mesto - Chalupkova-Bottova ul.- Chemika - areál závodu~~	~~výroba chemikálií~~	~~EZ s vysokou prioritou (K > 65)~~
~~B2 (006) / Bratislava - Ružinov - Gumon - areál závodu~~	~~výroba chemikálií~~	~~EZ s vysokou prioritou (K > 65)~~
~~B2 (020) / Bratislava - Vrakuňa - Vrakunská cesta - skládka CHZJD~~	~~skládka priemyselného odpadu~~	~~EZ s vysokou prioritou (K > 65)~~

~~Názov environmentálnej záťaže~~	~~Činnosť~~	~~Vážnosť záťaže~~
~~B3 (002) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - širší priestor bývalého závodu~~	~~výroba chemikálií~~	~~EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)~~
~~B3 (006) / Bratislava - Rača - ČS PHM Krasňany~~	~~čerpacia stanica PHM~~	~~EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)~~
~~B4 (001) / Bratislava - Devínska Nová Ves - kameňolom Srdce~~	~~skládka tekutých/pastovitých odpadov~~	~~EZ s vysokou prioritou (K > 65)~~
~~PK (017) / Pezinok - Rudné bane - odkaliská~~	~~odkalisko~~	~~EZ s vysokou prioritou (K > 65)~~
~~PK (015) / Pezinok - oblasť rudných baní a starých banských diel~~	~~ťažba rúd~~	~~EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)~~
~~PK (006) / Modra - Hliny - skládka s OP~~	~~skládka komunálneho odpadu~~	~~EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)~~
~~PK (001) / Báhoň - staré koryto potoka - skládka~~	~~skládka komunálneho odpadu~~	~~EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)~~
~~MA (016) / Pernek - oblasť starých banských diel~~	~~ťažba rúd~~	~~EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)~~

Názov environmentálnej záťaže	Činnosť	Vážnosť záťaže
B1 (003) / Bratislava - Staré Mesto - Chalupkova-Bottova ul.- Chemika - areál závodu	výroba chemikálií	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B2 (004) / Bratislava - Ružinov - Čierny les	skládka priemyselného odpadu	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B2 (008) / Bratislava - Ružinov - Na paši č. 4 - chemická čistiareň	chemické čistiarne	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B2 (017) / Bratislava - Ružinov - Ústredná nákladná stanica	železničné depo a stanica;	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B2 (020) / Bratislava - Vrakuňa - Vrakunská cesta - skládka CHZJD	skládka priemyselného odpadu	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B2 (1904) / Bratislava - Ružinov - Prístav	skladovanie a distribúcia palív;	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B2 (2044) / Bratislava - Ružinov - znečistenie v okolí R7	produktovod	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B3 (2060) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba hnojív	výroba chemikálií	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B3 (2061) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba gumárenských chemikálií	výroba chemikálií	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B3 (2062) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - výroba trhavín	výroba výbušnín; výroba chemikálií	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B3 (2063) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - závod Mieru	textilná výroba	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B3 (2064) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - bývalá výroba	výroba chemikálií	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B3 (2065) / Bratislava - Nové Mesto - CHZJD - logistika	výroba chemikálií;	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B5 (006) / Bratislava - Petržalka - Kopčianska - pri vojenskom cintoríne	skládka priemyselného odpadu	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
MA (012) / Malacky - bývalý závod ZŤS	strojárska výroba	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
PK (017) / Pezinok - Rudné bane - odkaliská	odkalisko	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
SC (001) / Boldog - S od obce - sklad pesticídov	povrchová úprava kovov	EZ s vysokou prioritou (K > 65)
B3 (004) / Bratislava - Nové Mesto - Tepláreň II - Turbínová - Magnetová ul.	energetika	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
B3 (006) / Bratislava – Rača – ČS PHM Krasňany	čerpacia stanica PHM	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
MA (016) / Pernek - oblasť starých banských diel	ťažba rúd	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
PK (001) / Báhoň - staré koryto potoka - skládka	skládka komunálneho odpadu	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
PK (006) / Modra - Hliny - skládka s OP	skládka komunálneho odpadu	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)

Názov environmentálnej záťaže	Činnosť	Vážnosť záťaže
PK (015) / Pezinok - oblasť rudných baní a starých banských diel	ťažba rúd	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
PK (1977) / Budmerice – skládka Mrchonisko	povrchová úprava kovov	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
PK (2160) / Báhoň - areál ELB Báhoň	povrchová úprava kovov	EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)
B1 (2084) /Bratislava – Staré Mesto – Čulenová -New City Centre, IV. Obytná veža	Spracovanie a skladovanie ropy a ropných látok; výroba chemikálií	EZ s nízkou prioritou (K < 35)

Zdroj: Informačný systém environmentálnych záťaží, 2022

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Modra
Stupava
Pezinok
Senec
Bratislava
Envirozáťaže zaradené v registri:
A
AC
B
BC
C
D
A: Pravdepodobná environmentálna záťaž
B: Environmentálna záťaž
C: Sanovaná, rekultivovaná lokalita
D: Environmentálna záťaž vyradená z registrov

19. Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

Ťažba nerastných surovín patrí podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností do sekundárneho sektora hospodárstva (priemysel). Ťažobný priemysel reprezentujú aktivity spojené s ťažbou a spracovaním nerastných surovín. Toto odvetvie je charakteristické tým, že činnosti s ním spojené, viac alebo menej, trvalo menia pôvodné prírodné prostredie, pretože každé ložisko nerastnej suroviny je nereprodukovateľné a po vyťažení nenahraditeľné. Každá ťažba nerastných surovín má za následok zmenu životného prostredia, ktorá však na rozdiel od vplyvu spracovateľského nemusí byť vždy trvalo negatívna. Ťažba nerastných surovín akoukoľvek formou a metódou sa nezaobíde bez zásahov do životného prostredia.

V riešenom území sa nachádzajú nasledovné ložiská v týchto kategóriách:

- chránené ložiskové územia,
- chránené územia pre osobitné zásahy do zemskej kôry,
- dobývacie priestory,
- ložiská nevyhradených nerastov,
- prieskumné územia.

Ochranu a racionálne využívanie nerastného bohatstva upravuje zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov. Podľa § 19 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákona) v znení neskorších predpisov povolenie stavieb a zariadení v Chránenom ložiskovom území, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska a v Chránenom území, ktoré nesúvisia s realizáciou osobitného zásahu do zemskej kôry, môže vydať príslušný orgán (stavebný úrad) len na základe záväzného stanoviska Obvodného banského úradu v Bratislave.

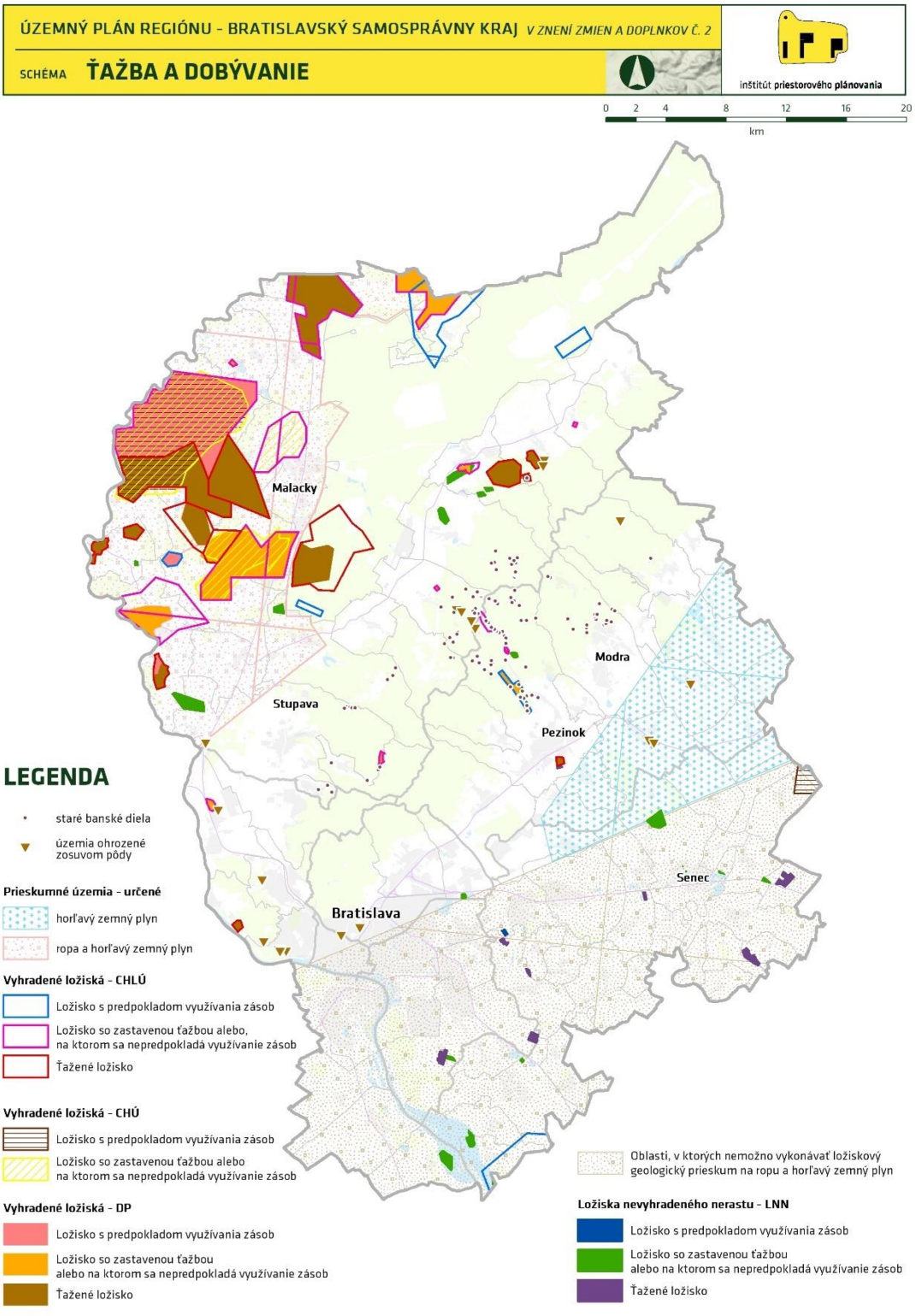
V rámci riešeného územia sa nachádza, resp. priestor BSK priamo ovplyvňuje celkovo 24 ložísk nevyhradených nerastov (LNN), 34 dobývacích priestorov (DB), taktiež 35 chránených ložiskových území (CHLÚ) a 3 určené prieskumné územia (PÚ). Ich priestorové vymedzenie je vyjadrené v grafickej časti dokumentácie, pričom ich názorne ilustruje aj nasledovná schéma.

~~Prehľad chránených ložiskových území, dobývacích priestorov, ložísk nevyhradených nerastov a prieskumných území je uvedený v tabuľkách v prílohe tohto dokumentu.~~

Aktuálnu evidenciu zoznamu dobývacích priestorov [44], chránených ložiskových území [45], ložísk nevyhradených nerastov [46] a chránených území pre osobitné zásahy do zemskej kôry eviduje Obvodný banský úrad v Bratislave.

Chránené ložiskové územia s určenými dobývacími priestormi [47] a prieskumné územia [48] v gescii Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra sú evidované, pravidelne aktualizované, ako aj graficky publikované na portály Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra.

[44] Zdroj údaju: https://www.hbu.sk/sk/Dobyvacie-priestory/Bratislava.alej
[45] Zdroj údaju: https://www.hbu.sk/sk/Chranene-loziskove-uzemia/Bratislava.alej
[46] Zdroj údaju: https://www.hbu.sk/sk/Zoznamy/Zoznam-lozisk-nevyhradenych-nerastov/Bratislava.alej
[47] Zdroj údaju: https://www.geology.sk/geoinfoportal/mapovy-portal/registre-geofondu/loziska/
[48] Zdroj údaju: https://www.geology.sk/geoinfoportal/mapovy-portal/registre-geofondu/prieskumne-uzemia/

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU - BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ V ZNENÍ ZMIEN A DOPLNKOV Č. 2
SCHÉMA ŤAŽBA A DOBÝVANIE
inštitút priestorového plánovania
0 2 4 8 12 16 20
km
Malacky
Stupava
Modra
Pezinok
Senec
Bratislava
LEGENDA
staré banské diela
územia ohrozené zosuvom pôdy
Prieskumné územia - určené
horľavý zemný plyn
ropa a horľavý zemný plyn
Vyhradené ložiská - CHLÚ
Ložisko s predpokladom využívania zásob
Ložisko so zastavenou ťažbou alebo, na ktorom sa nepredpokladá využívanie zásob
Ťažené ložisko
Vyhradené ložiská - CHÚ
Ložisko s predpokladom využívania zásob
Ložisko so zastavenou ťažbou alebo na ktorom sa nepredpokladá využívanie zásob
Vyhradené ložiská - DP
Ložisko s predpokladom využívania zásob
Ložisko so zastavenou ťažbou alebo na ktorom sa nepredpokladá využívanie zásob
Ťažené ložisko
Oblasti, v ktorých nemožno vykonávať ložiskový geologický prieskum na ropu a horľavý zemný plyn
Ložiska nevyhradeného nerastu - LNN
Ložisko s predpokladom využívania zásob
Ložisko so zastavenou ťažbou alebo na ktorom sa nepredpokladá využívanie zásob
Ťažené ložisko

20. Dôsledky a technické zabezpečenie predpokladanej ťažby nerastov

Medzi najvážnejšie dôsledky ťažby patrí vytvorenie veľkých vydobytých priestorov v podzemí a na povrchu. S tým sú spojené prejavy ako sadanie a prepadávanie územia, vytváranie bezodtokových depresií, aktivácia geodynamických javov, predovšetkým svahových deformácií. Z hľadiska náchylnosti územia na svahové deformácie patrí územie Bratislavského kraja do nízkej kategórie rizikovosti na tento jav.

Nepriaznivými dopadmi na životné prostredie sú aj odvodňovanie horninových komplexov, zníženie výdatnosti a kapacity využívaných zdrojov, nahromadenie veľkého množstva zostatkových materiálov s obsahom kontaminantov na haldách a odkaliskách. Táto činnosť je spojená s viacerými sekundárnymi procesmi, ako sú vertikálne prípadne i horizontálne pohyby a následné zmeny terénu - poklesy územia, prepadliská, zosuny.

Ďalším problémom je kontaminácia povrchových a podzemných vôd niektorými vysoko mineralizovanými banskými vodami alebo vodami a výluhmi z háld a odkalísk. Do povrchových tokov sa z týchto zdrojov dostávajú nebezpečné látky, jednak v rozpustnom aj pevnom stave. Usadzujú sa v korytách potokov, postupne sa rozpúšťajú, čo spôsobuje dlhodobé zvýšenie obsahu nežiaducich látok. Zisťujú sa v usadeninách potokov (aktívne riečne sedimenty).

Značné nebezpečenstvo spôsobuje najmä zvetrávanie sulfidov, kedy dochádza k acidifikácii pôd a vôd. Tieto prejavy možno pozorovať aj vo väčších vzdialenostiach od ložiskovej oblasti v alúviálnych náplavoch riek a potokov. Uvedené zmeny prebiehajú nepravidelne, v rôznych časových úsekoch po skončení ťažobnej činnosti a ich negatívne dopady sa môžu prejaviť náhle s katastrofickými dopadmi na životné prostredie.

Banskou činnosťou dochádza tiež k premiestňovaniu hornín z podzemia, mnohokrát s vyššou prírodnou rádioaktivitou. Vytekajúce banské vody môžu mať zvýšenú rádioaktivitu, čo má tiež negatívny vplyv na životné prostredie a preto takéto zásahy treba riešiť vhodným zatláčaním do podzemných priestorov vyťažených ložísk ropy a zemného plynu.

Odvetvie ťažby nerastných surovín sa musí riadiť najmä zákonom č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov, zákonom č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov a v prípade vykonávania geologického prieskumu zákonom č. 569/2007 Z .z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov, zákonom č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

21. Hodnotenie navrhnutého riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov

Riešenie územného plánu regiónu, v súlade zo zadaním, vychádzalo z princípov trvalo udržateľného rozvoja. Vlastná realizácia jednotlivých aktivít musí byť postupne konkretizovaná a spodrobňovaná v ďalších plánovacích postupoch a dokumentoch, pri ktorých sa musia zabezpečiť vyhodnotenia vplyvov na životné prostredie, ako aj na ekonomické, sociálne a územno-technické dôsledky na základe posúdenia konkrétnych aktivít v konkrétnych podmienkach. ÚPN-R BSK sleduje a rozvíja ciele a závery v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja BSK 2007 – 2013 a

priority v Zastupiteľstve BSK schválenom dokumente Priority Bratislavského samosprávneho kraja 2009 – 2013. Paralelne s prípravou ÚPN-R BSK sa pripravuje aj Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BSK na roky 2014 – 2020 (PHSR). Ciele vyjadrené v ÚPN-R BSK a v pripravovanom PHSR boli pribežne vzájomne koordinované a zosúlaďované počas prác na oboch nových dokumentoch v takej miere, ako bolo v rámci rozpracovaných dokumentov možné.

Z hľadiska environmentálnych dôsledkov pri realizácii navrhovaného riešenia ÚPN regiónu Bratislavského kraja možno, za predpokladu organizovaného a usmerňovaného vývoja pri rešpektovaní všetkých normatívov, očakávať:

- zníženie negatívnych vplyvov dopravy na obytné prostredie vzhľadom k navrhovanému riešeniu trasovania najmä hlavných cestných trás mimo zastavané územia obcí, ako aj pri realizácii regionálnej koľajovej hromadnej dopravy,
- odstránenie alebo eliminácia starých environmentálnych záťaží požadovanou rekultiváciou zasiahnutých území,
- rešpektovanie už vyhlásených chránených území a celoeurópskej siete chránených území NATURA 2000 (chránené vtáčie územia, územia európskeho významu),
- vytváranie predpokladov pre zakladanie a rozvoj prvkov ÚSES a dotvorenie prvkov ÚSES formou interakčných prvkov,
- vytváranie biokoridorov s potrebnými ekoduktami nad bariérami z dopravnej infraštruktúry na ich preklenutie pre umožnenie pohybu zvery,
- zlepšenie životného prostredia (návrh cyklistických chodníkov, rozvoj športovo-rekreačných zariadení),
- podporovanie rozvoja a ochranu nosných prvkov voľnej krajiny, jej estetickej kvality a typického charakteru – prirodzené lesné porasty, vinohradnícka krajina Malokarpatskej a Južnoslovenskej vinohradníckej oblasti, aluviálne lúky, nelesná drevinová vegetácia v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradí, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi,
- zvýšenie pozornosti k ochrane vodných zdrojov s pozitívnym dôsledkom na ich ochranu a z toho plynúce zachovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov, ako aj, pôdnych zdrojov,
- podporu separovaného zberu - využitie využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu a množstvo odpadu ukladaného na skládky.

Rozdielny tlak na ďalšiu urbanizáciu a s tým aj spojené riziká a dôsledky na pôvodnú prírodnú krajinu a ochranu poľnohospodárskej a lesnej pôdy sa vo výhľadovom období môžu vyskytnúť pri maximalistickom využívaní ponukových plôch pre rozvoj podľa jednotlivých územných plánov obcí. Pri vytvorení podmienok pre celkový radikálnejší rozvoj, a teda vytvorenia predpokladu pre maximálnu exploatáciu plôch, ktoré sú v ponuke jednotlivých územných plánov obcí, sa dajú očakávať značné požiadavky na zábery plôch pre novú výstavbu a s tým súvisiaci aj zvýšený tlak na ostatnú krajinu. Pôjde predovšetkým o priestory východne od Bratislavy v rámci okresu Senec. V takom prípade bude potrebné v podstatne väčšej miere dôsledne sledovať a kontrolovať dodržiavanie všetkých požadovaných normatívov a opatrení na zamedzovanie, resp. znižovanie zhoršovania životného prostredia. Predpokladá to aj podstatne dôslednejšiu koordináciu rozvojových zámerov medzi jednotlivými obcami, pričom sa to bude predovšetkým týkať koordinácie medzi mestom Bratislava a ostatnými priľahlými rozvojovými obcami. Cieľom tejto koordinácie bude zabezpečenie požadovanej komplexnosti rozvoja jednotlivých funkčných subsystémov osídlenia tak, aby vznikol ucelený, vnútorne hierarchizovaný sídelný systém, vytvárajúci predpoklady dobrej dostupnosti obyvateľov k všetkým

požadovaným druhom infraštruktúr, vzdelaniu a práci. Tento sídelný systém by mal sledovať vytvorenie regionálneho polycentrického systému osídlenia, čo vytvorí predpoklady aj k znižovaniu vnútornej mobility obyvateľstva a teda zníženie nárokov aj na vlastné dopravné systémy.

Určité riziká negatívnych dôsledkov na životné prostredie pri navrhovanej koncepcii ÚPN-R možno vidieť predovšetkým pri výstavbe nových dopravných infraštruktúr a to najmä pri výstavbe nadradenej cestnej infraštruktúry a plánovanom rozvoji letiska G.M.R. Štefánika. Rozvoj nadradenej cestnej infraštruktúry na území BSK je na jednej strane nevyhnutný, nakoľko jej neriešenie už v súčasnosti vytvára nepriaznivú, v niektorých úsekoch až kritickú, situáciu v cestnej sieti. Na strane druhej je pri jej rozvoji potrebné zvažovať prioritu budovania jednotlivých úsekov diaľnic a rýchlostných ciest tak, aby sa postupne eliminovali problémové smery, pri hodnotení/optimalizovaní prvotnej investičnej a následne prevádzkovej náročnosti týchto úsekov. Rozhodujúce kolízne body/územia pri rozvoji cestnej infraštruktúry sú uvedené v kapitole 12.7. „Strety vybraných stresových faktorov s prvkami ochrany prírody – konfliktné uzly“ tejto správy. Pri znižovaní predpokladaných negatívnych dôsledkov výstavby cestnej infraštruktúry je vhodné zohľadňovať odporúčania vyjadrené k jednotlivým hodnoteniam vypracovaných v súlade so zákonom 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Plánovaný rozvoj letiska G.M.R. Štefánika uvažuje s prestavbou celého systému vzletových a pristávacích dráh. Popri rekonštrukcii a predĺžení existujúcej dráhy sa plánuje vybudovanie paralelnej dráhy a dobudovanie terminálov a ostatných prislúchajúcich funkcií. Plánovaný rozvoj letiska bude mať priame vplyvy na výstavbu železničnej a cestnej siete v okolí letiska, bude zasahovať do toku Malého Dunaja. Otázka pôsobenia hluku z lietadiel na osídlenie bude závisieť od letovej organizácie letiska a od jeho vyťaženosti. Riešenie rozvoja letiska bude potrebné riešiť dôsledne v súlade s platnými právnymi predpismi vo vzťahu na ochranu životného prostredia.

Samostatným problémovým okruhom môže byť plánovaná výstavba vodnej cesty Dunaj – Odra – Labe (DOL) splavnením, resp. kanálovým riešením rieky Morava. V súčasnosti nie je jednoznačne známy spôsob realizácie tohto vodného diela a taktiež nie je známy ani predpokladaný čas výstavby. V územnom pláne ide o zvažovanie určitej priestorovej rezervy. V prípade možnej realizácie DOL od Dunaja na území BSK od Bratislavy, sa podľa expertných návrhov bude vyžadovať vybudovanie vodného diela na Dunaji. Toto dielo však nie je exaktne lokalizované. Predpokladá sa, že bude zasahovať aj na územie Rakúska, kde dotknuté obce majú k výstavbe v súčasnosti negatívny postoj.

Z hľadiska ekonomických a sociálnych dôsledkov sa dá konštatovať, že tieto budú tak isto ovplyvnené navrhovaným riešením. Popri zabezpečovaní sociálnych otázok súvisiacich so starnutím obyvateľstva všeobecne, bude potrebné zabezpečovať rozvoj sociálnych a obslužných zariadení adekvátnych novým výrobným odvetviam a imigrujúcemu obyvateľstvu do BSK. Otázky ekonomického a sociálneho zabezpečenia je potrebné orientovať predovšetkým na dobudovanie a skvalitnenie zariadení a služieb v tejto sfére.

V oblasti rozvoja dopravy sa vyžaduje radikálne riešenie pre zlepšenie dostupnosti centier, zlepšenie kvality existujúcej dopravnej infraštruktúry a dobudovanie potrebnej dopravnej infraštruktúry pre zabezpečenie požadovanej kvality dopravy. Sleduje sa využívanie už doteraz diskutovaných možných riešení nových cestných prepojení, či skvalitňovaní existujúcej dopravnej siete. Potrebné je venovať zvýšenú pozornosť regionálnej hromadnej doprave, čo sa stáva kľúčovou otázkou vyriešenia dopravných vzťahov najmä medzi mestom Bratislava a ostatným územím BSK, ako aj dopravných vzťahov voči okresným mestám, ako pracoviskovým a obslužným centrám.

Nasledovná tabuľka uvádza stručné zhodnotenie stavu hodnotenia nových úsekov cestnej dopravy procesom EIA.

Prehľad vyhodnotenia dokumentácie posudzovania vplyvov na životné prostredie

Názov cesty	Úsek	Etapa procesu SEA/EIA	Hodnotenie SEA/EIA
koridory pre výhľadové trasy a úpravy trás diaľnic a rýchlostných ciest			
Diaľnica D1	Bratislava – Trnava, 6-pruh +kolektory	Záverečné stanovisko	Odporúčané podmienky pre etapu prípravy a realizácie činnosti – 51 bodov.
Diaľnica D2	Križovatka Stupava – juh na diaľnici D2	Záverečné stanovisko	Odporúčané podmienky pre etapu prípravy a realizácie činnosti – 35 bodov.
Diaľnica D2	Skapacitnenie diaľnice D2 prostredníctvom kolektorov.	zámer	Zámer bol predložený 1.6.2012, správa ani záverečné stanovisko MŽP SR nie je spracované.
Diaľnica D4	Jarovce – Ivanka sever	Záverečné stanovisko	Nie je súčasťou schváleného vládneho strategického dokumentu Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest. Proces SEA prebieha od roku 2012. Odporúčané podmienky pre etapu prípravy a realizácie činnosti – 48 bodov.
Diaľnica D4	Ivanka sever – Záhorská Bystrica	Záverečné stanovisko	Nie je súčasťou schváleného vládneho strategického dokumentu Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest. Proces SEA prebieha od roku 2012. Ivánka sever – križovatka Rača - odporúča variant 7b, Odporúčané podmienky pre etapu prípravy a realizácie činnosti – 36bodov, Križovatka Rača – Záhorská Bystrica –odporúča nepokračovať v realizácii, odporúča nové posudzovanie v širšom koridore variantu 7, požadovaná doplňujúca technická štúdia.
Diaľnica D4	Križovatka DNV II/505 – št. Hranica SR/RR	správa	Nie je súčasťou schváleného vládneho strategického dokumentu Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest. Proces SEA prebieha od roku 2012. Proces EIA prebieha od roku 2007, záverečné stanovisko nebolo zatiaľ vydané.
Rýchlostná cesta R1	R1 Most pri Bratislave – Vlčkovce		Nie je súčasťou schváleného vládneho strategického dokumentu Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest. Zámer nebol vypracovaný – posudzovanie ešte nezačalo.
Rýchlostná cesta R7	Bratislava – Dunajská Lužná	Záverečné stanovisko oznámenie o zmene navrhovanej činnosti	Nie je súčasťou schváleného vládneho strategického dokumentu Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest. Na základe záverečného stanoviska, oznámenie o zmene činnosti so zapracovanými odporúčacími podmienkami.
Rýchlostná cesta R7	Dunajská Lužná – Holice	Záverečné stanovisko oznámenie o zmene navrhovanej činnosti	Nie je súčasťou schváleného vládneho strategického dokumentu Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest. Na základe záverečného stanoviska, oznámenie o zmene činnosti so zapracovanými odporúčacími podmienkami.
Rýchlostná cesta R7	Bratislava Ketelec - Bratislava Prievoz	zámer	Nie je súčasťou schváleného vládneho strategického dokumentu Nový projekt výstavby

~~Názov cesty~~	~~Úsek~~	~~Etapa procesu SEA/EIA~~	~~Hodnotenie SEA/EIA~~
			~~diaľnic a rýchlostných ciest. Proces EIA na úsek Bratislava Ketelec – Bratislava Prievoz prebieha, zámer bol predložený 19.3.2012~~
~~**Infraštruktúra leteckej dopravy**~~			
~~**Letisko M.R. Štefánika Bratislava**~~	~~predĺženie dráhy 13-31 v smere na Malý Dunaj~~		~~Nie je súčasťou schváleného vládneho strategického dokumentu. Zámer nebol vypracovaný – posudzovanie ešte nezačalo.~~
~~**Letisko M.R. Štefánika Bratislava**~~	~~rozšírenie letiska o paralelnú vzletovú a pristávaciu dráhu s jestvujúcou vzletovou a pristávacou dráhou 13-31~~		~~Nie je súčasťou schváleného vládneho strategického dokumentu. Zámer nebol vypracovaný – posudzovanie ešte nezačalo.~~

Navrhované riešenie v oblasti rozvoja jednotlivých druhov technickej infraštruktúry sleduje ciele vyjadrené v rezortných koncepciách, ktoré implementujú aj medzinárodné dohovory. Realizáciou vyjadrených zámerov sa vytvára predpoklad pre zabezpečenie rovnocenného hospodárskeho a životného prostredia obyvateľov a hospodárskych subjektov.

22. Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely

Územný rozvoj Bratislavského kraja podľa urbanistického návrhu rieši základné funkcie dopravy a zohľadňuje prírodné podmienky, súčasnú štruktúru a disponibilitu územia.

Predmetom návrhu Územného plánu regiónu Bratislavského kraja je návrh na výstavbu, rekonštrukciu, preložky a prekategorizovanie cestnej siete I. triedy: I/61, I/62, I/63 a I/2; II. triedy: II/501, II/502, II/502, (štvorpruhová komunikácia) II/503, II/504, II/505, II/510, II/572 a II/590; III. triedy, privádzačov a obchvatov miest. Ďalej sú v kraji navrhované diaľnice: D1 (kolektor), D2 (kolektor), D4 a rýchlostné cesty: R1, R7.

Väčšina navrhovaných trás je prebratých z platného Územného plánu Veľkého územného celku Bratislavského kraja v znení zmien a doplnkov.

Špeciálnym prípadom sú diaľnice: D1 (kolektor), D2 (kolektor), D4; rýchlostné cesty: R1, R7; III/1113 obchvat Rohožník, I/2 obchvat Stupava, I/2 obchvat Rusovce, II/503 župný okruh Hrubý Šúr, II/503 župný okruh Pezinok, štvorpruhová cesta II/502 Svätý Jur – Pezinok, II/502 Pezinok – Doľany, I/2 obchvat Malacky a novonavrhnutá cesta Pezinok – D4.

Podľa národnej diaľničnej spoločnosti sú všetky navrhované diaľnice a rýchlostné cesty v štádiu prípravy v rôznom stupni rozpracovanosti.

Zábery diaľnic: D1(kolektor), D2 (kolektor), D4; rýchlostných ciest R1, R7 a štvorpruhovej cesty II/502 Svätý Jur – Pezinok, boli vyhodnotené v rámci štúdií a spracovanej EIA.

Pre zvyšné cesty, ktoré neboli prebrané z Územného plánu Veľkého územného celku Bratislavského kraja, vyhodnotíme zábery poľnohospodárskej pôdy nanovo.

Navrhované sú železničné trate: Stupava – Lozorno, Pezinok - Vajnory, Plavecký Mikuláš – Plavecký Peter a Pezinok - Doľany.

Diaľnica D1 Bratislava – Trnava, 6-pruh + kolektory

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Bratislavského kraja v znení zmien a doplnkov sa diaľnica rozšírila na 6-pruh + kolektory. Pre rozšírenie diaľnice bola vypracovaná technická štúdia (11/2008), hodnotenie EIA (záverečné stanovisko vydané 31. 5. 2010) a dokumentácia pre územné rozhodnutie (04/2011) v rámci ktorej boli vyčíslené predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy. Záber poľnohospodárskej pôdy je vyhodnotený podľa jednotlivých katastrálnych území. V nasledujúcej tabuľke uvádzame len katastrálne územia Bratislavského kraja.

V rozsahu stavby je navrhnuté vyňatie časti pozemkov z poľnohospodárskej pôdy v nasledovnom rozsahu v zmysle spracovanej dokumentácie pre územné rozhodnutie:

Katastrálne územie	Záber poľnohospodárskej pôdy (ha)	Záber lesnej pôdy (ha)
Vajnory	4,00	
Ivanka pri Dunaji	4,00	
Chorvátsky Grob	8,00	0,492

Katastrálne územie	Záber poľnohospodárskej pôdy (ha)	Záber lesnej pôdy (ha)
Bernolákovo	45,00	
Veľký Biel	9,00	
Malý Biel	4,00	
Senec	32,00	0,229
Boldog	0,05	
Blatné	8,00	
Igram	26,00	
Čataj	11,00	
Spolu v BSK	151,05	0,721

Zdroj: Národná diaľničná spoločnosť, máj 2012

Na území Bratislavského kraja sa, pri diaľnici D1, predpokladá použitie 151,05 ha poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely.

Na území Bratislavského kraja sa, pri diaľnici D1 predpokladá použitie 0,721 ha lesnej pôdy.

Kolektorové riešenie diaľnice D2

Pre výstavbu kolektorov diaľnice D2 bola vypracovaná technická štúdia (zámer EIA). V jej sprievodnej správe boli predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy spracované orientačne z mapových podkladov, na základe prieskumu terénu a priečnych rezov.

K trvalým záberom dôjde hlavne pri výstavbe kolektorov, ktoré sú vedené na nových pozemkoch. Rozšírenie diaľnice na 6 pruh sa predpokladá prevažne na pozemkoch NDS, takže ak dôjde k trvalým záberom, tak len v minimálnej ploche

Podľa Národnej diaľničnej spoločnosti sa na území Bratislavského kraja predpokladá trvalé použitie 91,1 ha poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely a 130,2 ha ostatných plôch.

Diaľnica D4

- D4 Jarovce – Ivanka sever

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Bratislavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnila kombinácia dvoch variantov, označených ako variant C – červený a variant E - zelený. Pre trasovanie diaľnice bola vypracovaná technická štúdia (06/2005), štúdia realizovateľnosti (09/2009) ako aj hodnotenie EIA.

Pre trasu D4 Jarovce – Ivanka sever sú údaje o záberoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy orientačné (na úrovni technickej štúdie):

Katastrálne územie	Trvalý záber poľnohospodárskej pôdy	Dočasný záber poľnohospodárskej pôdy	Trvalý záber lesného pozemku	Dočasný záber lesného pozemku
Jarovce	18	4	2	1
Podunajské	67	9	4	3

Katastrálne územie	Trvalý záber poľnohospodárskej pôdy	Dočasný záber poľnohospodárskej pôdy	Trvalý záber lesného pozemku	Dočasný záber lesného pozemku
Biskupice				
Most pri Bratislave	20	9	1	1
Farná	25	8	4,5	2
Ivanka pri Dunaji	8	5		
Vajnory	5	3		
Spolu	143	38	11,5	7
Kompenzačné opatrenia, predpokladaný záber:				
Rusovce	17			
Čuňovo	8			
Kalinkovo	2,5			
Spolu	27,5			

Zdroj: Národná diaľničná spoločnosť, máj 2012

Trvalý záber poľnohospodárskej pôdy v Bratislavskom kraji je 143 ha. Dočasný záber predstavuje 38 ha.

Trvalý záber lesnej pôdy v Bratislavskom kraji je 11,5 ha a dočasný záber lesného pozemku je 7 ha.

- D4 Ivanka sever – Záhorská Bystrica

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Bratislavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant, trasy diaľnice D4 Ivanka sever – Záhorská Bystrica, označený ako variant 2b. Pre trasovanie diaľnice bola vypracovaná technická štúdia (08/2007), štúdia realizovateľnosti (09/2009) ako aj hodnotenie EIA.

Pre trasu D4 Ivanka sever - Rača sú údaje o záberoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy orientačné (na úrovni technickej štúdie):

Katastrálne územie	Trvalý záber poľnohospodárskej pôdy	Dočasný záber poľnohospodárskej pôdy	Trvalý záber lesného pozemku	Dočasný záber lesného pozemku
Vajnory	2	1		
Svätý Jur	35	4	1	1

Zdroj: Národná diaľničná spoločnosť, máj 2012

Trvalý záber poľnohospodárskej pôdy v Bratislavskom kraji je 37 ha. Dočasný záber predstavuje 5 ha.

Trvalý záber lesnej pôdy v Bratislavskom kraji je 1 ha a dočasný záber lesného pozemku je 1 ha.

Orientačné zábery poľnohospodárskej pôdy pre úsek diaľnice D4 Rača – Záhorská Bystrica predstavujú hodnotu 32,89 ha a pre lesné pozemky predstavujú hodnotu 0,56 ha.

- D4 križovatka DNV II/505 – št. hranica SR/RR

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Bratislavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant, trasy diaľnice D4 križovatka DNV II/505 – št. hranica SR/RR, označený ako variant E - modrý. Pre trasovanie diaľnice bola vypracovaná technická štúdia (01/2007), štúdia realizovateľnosti (09/2009) ako aj hodnotenie EIA.

Trvalé zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov sú orientačné (na úrovni technickej štúdie) a predstavujú hodnotu 23,41 ha.

Rýchlostná cesta R1

- R1 Most pri Bratislave - Vlčkovce

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Bratislavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant, trasy rýchlostnej cesty R1 Most pri Bratislave - Vlčkovce, označený ako hnedý variant resp. variant 3. Pre trasovanie rýchlostnej cesty bola vypracovaná technická štúdia (04/2010; v súčasnosti sa vypracováva zámer EIA) v rámci ktorej boli vyčíslené aj predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy. Zábery boli vyhodnotené v dĺžke 42,032 km. Dĺžka R1 Most pri Bratislave - Vlčkovce v Bratislavskom kraji je 8,978 km. Preto výmery záberov z technickej správy sú prepočítané a uvedené v nasledujúcej tabuľke podľa dĺžky R1 Most pri Bratislave - Vlčkovce v Bratislavskom kraji.

Orientačné zábery pozemkov z technickej štúdie v Bratislavskom kraji sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Ukazovateľ	Variant 3 - hnedý
Trvalý záber (ha)	36,06

Zdroj: Národná diaľničná spoločnosť, máj 2012
Vlastné výpočty Aurex spol. r. o., 2013

Na území Bratislavského kraja sa, pri výstavbe R1 Most pri Bratislave - Vlčkovce, predpokladá trvalé použitie 36,06 ha pozemkov.

Rýchlostná cesta R7

- R7 Bratislava Ketelec – Bratislava Prievoz

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Bratislavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnili 3 varianty, trasy rýchlostnej cesty R7 Bratislava Ketelec – Bratislava Prievoz, označené ako variant A1, variant A2 a variant B. Pre trasovanie rýchlostnej cesty bola vypracovaná technická štúdia (04/2006, doplnok 12/2006) ako aj hodnotenie EIA.

Trvalý záber pozemkov pre rýchlostnú cestu R7 úsek Bratislava Ketelec – Bratislava Prievoz:

Trvalý záber pozemkov (ha)	Variant A1	Variant A2	Variant B
Záber poľnohospodárskej pôdy	48,7	47,0	75,3
Záber lesných pozemkov	5,4	5,4	0,07

Zdroj: Národná diaľničná spoločnosť, máj 2012
Trvalé zábery sú prebraté z technickej štúdie a sú orientačné.

- R7 Bratislava – Dunajská Lužná

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Bratislavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant, trasy rýchlostnej cesty R7 Bratislava – Dunajská Lužná, označený ako červený variant resp. variant A, západne od Slovnaftu. Pre trasovanie rýchlostnej cesty bola vypracovaná technická štúdia (04/2006, doplnok 12/2006) ako aj hodnotenie EIA.

Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy v Bratislavskom kraji sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Katastrálne územie	Poľnohospodárska pôda (ha)			Lesné pozemky (ha)		
	Trvalý záber	Dočasný záber	Záber do 1 roka	Trvalý záber	Dočasný záber	Záber do 1 roka
Podunajské Biskupice	11,1689	3,9449	0,3959	0,0310	0	0
Rovinka	2,9461	0	0	0,1172	0	0
Nové Košariská	8,4722	0	0,1099	0	0	0
Jánošíková	27,6812	1,9603	2,0285	0,2967	0	0,0109
Spolu	50,2684	5,9052	2,5343	0,4449	0	0,0109

Zdroj: Národná diaľničná spoločnosť, máj 2012

Na území Bratislavského kraja sa, pri výstavbe R7 Bratislava – Dunajská Lužná, predpokladá trvalé použitie 50,2684 ha poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely.

Na území Bratislavského kraja sa predpokladá trvalé odňatie lesných pozemkov – 0,4449 ha.

- R7 Dunajská Lužná - Holice

Oproti platnému Územnému plánu Veľkého územného celku Bratislavského kraja v znení zmien a doplnkov sa uplatnil variant trasy rýchlostnej cesty R7 Dunajská Lužná - Holice označený ako červený variant resp. variant B. Pre trasovanie rýchlostnej cesty bola vypracovaná technická štúdia (10/2005) ako aj hodnotenie EIA.

Hodnoty záberu poľnohospodárskej pôdy v Bratislavskom kraji sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Katastrálne územie	Poľnohospodárska pôda (ha)			Lesné pozemky (ha)		
	Trvalý záber	Dočasný záber	Záber do 1 roka	Trvalý záber	Dočasný záber	Záber do 1 roka
Jánošíková	4,7185	0,0000	0,0709	0,0000	0,0000	0,0000

Zdroj: Národná diaľničná spoločnosť, máj 2012

Na území Bratislavského kraja sa, pri výstavbe R7 Dunajská Lužná - Holice, predpokladá trvalé použitie 4,7185 ha poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely.

Na území Bratislavského kraja nebude dochádzať k záberu lesných pozemkov.

Štvorpruhová cesta II/502 Svätý Jur - Pezinok

Pre trasovanie štvorpruhovej cesty bolo vypracované hodnotenie EIA a dokumentácia pre územné rozhodnutie. Zo záverečného stanoviska EIA (bolo

vydané 9. 3. 2006) sa v návrhu Územného plánu regiónu Bratislavského kraja uplatnil variant A. Predpokladané zábery poľnohospodárskej pôdy sú prebraté zo záverečného stanoviska EIA.

Vo výkrese vyhodnotenia odňatia poľnohospodárskej pôdy a vyňatia lesných pozemkov z LPF na nepoľnohospodárske účely je táto štvorpruhová komunikácia označená K7.

Trvalý a dočasný záber poľnohospodárskej pôdy v trase navrhovanej štvorpruhovej komunikácie:

Ukazovateľ	m. j.	Variant A
Trvalý záber PPF	m^2	236 450
Dočasný záber PPF	m^2	17 360

Zdroj: Cesta II/502 Pezinok - Modra, Záverečné stanovisko EIA, marec 2006

Na území Bratislavského kraja sa predpokladá trvalé použitie 236 450 m^2 poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely.

K záberu lesných pozemkov na území Bratislavského kraja nedochádza.

V návrhu Územného plánu regiónu Bratislavského kraja sú novonavrhnuté nasledovné cesty a železničné trate (v zátvorke pri každej ceste je uvedené označenie pod ktorým je cesta uvedená vo výkrese vyhodnotenia odňatia poľnohospodárskej pôdy a vyňatia lesných pozemkov z LPF na nepoľnohospodárske účely a v tabuľke Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde):

- III/1113 obchvat Rohožník (K1),
- I/2 obchvat Stupava (K2),
- I/2 obchvat Rusovce (K3),
- II/503 župný okruh Hrubý Šúr (K4),
- Pezinok – D4 (K5),
- II/503 župný okruh Pezinok (K6),
- II/502 Pezinok - Doľany (K8),
- I/2 obchvat Malacky (K9),
- železničná trať – úsek Stupava - Lozorno (Z1) – v grafickej časti vo výkrese vyhodnotenia odňatia poľnohospodárskej pôdy a vyňatia lesných pozemkov z LPF na nepoľnohospodárske účely je časť tejto trate zahrnutá aj pod číslami K2, D2,
- železničná trať – úsek Pezinok – Vajnory (Z2) – v grafickej časti vo výkrese vyhodnotenia odňatia poľnohospodárskej pôdy a vyňatia lesných pozemkov z LPF na nepoľnohospodárske účely je časť tejto trate zahrnutá aj pod číslami K5, D1,
- železničná trať – úsek Plavecký Mikuláš – Plavecký Peter (Z3),
- železničná trať – úsek Pezinok – Doľany (Z4) – v grafickej časti vo výkrese vyhodnotenia odňatia poľnohospodárskej pôdy a vyňatia lesných pozemkov z LPF na nepoľnohospodárske účely je celá táto trať zahrnutá aj pod číslom K8.

Pre tieto cesty a železničné trate sa vyhodnocuje perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely.

K vyhodnoteniu záberov poľnohospodárskych pôd (PP) pre ÚPN-R Bratislavského kraja boli použité nasledovné podklady:

- zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

- vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 508/2004, ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z.,
- nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 376/2008, ktorým sa ustanovuje výška odvodu a spôsob platenia odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy.

Zábery PP sú v návrhu vyhodnotené tabuľkovou formou samostatne podľa jednotlivých navrhovaných lokalít a katastrálnych území so záverečným sumárnym záberom (Tabuľka: Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde). V grafickej a tabuľkovej časti sú lokality charakterizované poradovým číslom.

ÚPN-R Bratislavského kraja na novonavrhnutých lokalitách predpokladá nasledovný rozsah záberov:

V roku 2014 bolo verejnou vyhláškou (č. j. SOÚ-R/2013/64/3331/74-Ko.) vydané územné rozhodnutie o umiestnení stavby „Preložka cesty III/50310 Rohožník“, ku ktorému vydal Okresný úrad Malacky pozemkový a lesný odbor stanovisko č. j. OPÚ/2013/0176/Pk-2 zo dňa 29.4.2013 (v ÚPN-R BSK uvažovaný záber K1 na území mesta Pezinok).

V roku 2014 obec Viničné spracovala Zmeny a doplnky č.1/2014 Územného plánu obce Viničné, v ktorých bolo navrhnuté nové trasovanie cesty II/503 (upravené trasovanie v ÚPN-R BSK uvažovaného záberu K6 na území obce Viničné). K uvažovanému záberu poľnohospodárskej pôdy sa Okresný úrad Bratislava odbor opravných prostriedkov vyjadril listom OU-BA-OOP4/2015/6196 zo dňa 19.01.2015 s tým, že k predloženému návrhu nemá pripomienky.

K napojeniu preložky cesty II/503 (upravené trasovanie v ÚPN-R BSK uvažovaného záberu K6 na území mesta Pezinok) na území mesta Pezinok, boli vypracované Zmeny a doplnky 1/2015. K uvažovanému záberu poľnohospodárskej pôdy sa Okresný úrad Bratislava odbor opravných prostriedkov vyjadril listom OU-BA-OOP4/034667/2015 zo dňa 30.03.2015 s tým, že k predloženému návrhu nemá pripomienky a súhlasí s budúcim možným nepoľnohospodárskym použitím poľnohospodárskej pôdy pre napojenie preložky cesty II/503.

Mesto Modra vypracovalo Zmeny a doplnky č. 1/2014 Územného plánu mesta Modra, v ktorom riešilo taktiež preložku cesty II/502 (upravené trasovanie v ÚPN-R BSK uvažovaného záberu K8 na území mesta Modra). K tomuto zámeru Okresný úrad Bratislava odbor opravných prostriedkov udelil súhlas s budúcim možným nepoľnohospodárskym použitím poľnohospodárskej pôdy pre preložku cesty II/502 listom č. OU-BA-OOP4-2015/062174 zo dňa 04.08.2015.

Obec Dubová vypracovala Zmeny a doplnky č. 1/2014 Územného plánu obce Dubová, v ktorých sa navrhovala upravená trasa preložky cesty II/502 (upravené trasovanie v ÚPN-R BSK uvažovaného záberu K8 na území obce Dubová). K tomuto zámeru Okresný úrad Bratislava odbor opravných prostriedkov udelil súhlas s budúcim možným nepoľnohospodárskym použitím poľnohospodárskej pôdy pre preložku cesty II/502 listom č. OU-BA-OOP4-2015/038726 zo dňa 21.04.2015.

V rámci Územného plánu mesta Pezinok, bol Obvodným pozemkovým úradom v Bratislave listom č. 2010/328/201 zo dňa 22.02.2013 udelený súhlas s budúcim možným nepoľnohospodárskym použitím poľnohospodárskej pôdy pre navrhovanú cestu v predĺžení Malackej cesty po navrhovaný obchvat mesta cestou II/502 (v ÚPN-R BSK uvažovaný záber K6 na území mesta Pezinok).

Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde

Lok č.	Obec	Funkcia	Výmera Lokality	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Uží-vateľ PP	Vybud. hydro-melior. zariad.	Čas. etapa reali-zácie	Iná inf.
			spolu v ha	spolu v ha	z toho			(závl., odvodn.)		
					sk. BPEJ	vým. v ha				
K1	Rohožník	D	0,9876	0,9179	6	0,9179			návrh	obchvat Rohožník
	VO Záhorie		0,8650							
K2	Stupava	D	1,8079	1,8079	1	0,6264		1,7490	návrh	obchvat Stupava
					6	0,7949				
					7	0,3866				
K3	Bratislava	D	7,0539	7,0539	2	3,9905		4,4671	návrh	obchvat Rusovce
					3	0,7174				
					4	0,2497				
					6	2,0963				
K4	Hrubý Šúr	D	1,8793	1,7046	1	0,0312		1,8793	návrh	župný okruh Hrubý Šúr
					2	0,5825				
					5	0,2456				
					6	0,8453				
	Kostolná pri Dunaji		1,2497	1,2161	2	0,6872		1,2497	návrh	
					3	0,0237				
					6	0,5052				
K5	Bernolákovo	D	2,6903	2,5819	1	0,3850			návrh	Zálesie - Pezinok
					3	0,3054				
					4	1,5901				
					5	0,0070				
					7	0,2944				
	Chorvátsky Grob		2,9509	2,9509	1	1,4732		0,9031		
					6	1,4777				

Lok č.	Obec	Funkcia	Výmera Lokality	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Uží-vateľ PP	Vybud. hydro-melior. zariad.	Čas. etapa reali-zácie	Iná inf.
			spolu v ha	spolu v ha	z toho sk. BPEJ	z toho vým. v ha		(závl., odvodn.)		
	Ivanka pri Dunaji		2,3980	2,0012	1	0,4985		0,5286		
					2	0,0306				
					4	0,4422				
					5	0,5912				
					7	0,4387				
	Most pri Bratislave		0,8133	0,7396	6	0,7396		0,8133		
	Pezinok		2,4022	2,2126	2	0,0824		1,5593		
					3	0,9724				
					6	1,1578				
	Slovenský Grob		1,9483	1,9483	1	0,3674		1,7285		
					2	0,4435				
					6	1,1374				
	Zálesie		0,1633	0,1432	2	0,0830				
					4	0,0563				
					6	0,0039				
	Pezinok		2,4022	2,2126	2	0,0824		1,5593		
					3	0,9724				
					6	1,1578				
	Slovenský Grob		1,9483	1,9483	1	0,3674		1,7285		
					2	0,4435				
					6	1,1374				
	Zálesie		0,5146	0,5146	2	0,3231		0,3231		
					3	0,1915		0,1915		
K6	Pezinok	D	2,4010	2,4010	4	0,4008			návrh	župný okruh Pezinok
					6	2,0002				
	Viničné		2,8694	2,8694	3	1,9798				

Lok č.	Obec	Funkcia	Výmera Lokality	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Uží-vateľ PP	Vybud. hydro-melior. zariad.	Čas. etapa reali-zácie	Iná inf.
			spolu v ha	spolu v ha	z toho			(závl., odvodn.)		
					sk. BPEJ	vým. v ha				
					5	0,2728				
					6	0,6168				
K8	Častá	D	2,4301	2,1447	4	0,5562		1,1058	návrh	Pezinok - Doľany
					6	1,4617				
					7	0,1268				
	Budmerice		0,8283	0,6330	6	0,6330				
	Doľany		1,5689	1,1880	5	0,0544		0,0961		
					6	0,8871				
					8	0,2465				
	Dubová		2,3532	2,1269	5	0,8357		0,9423		
					6	0,8067				
					8	0,4845				
	Modra		4,3245	4,1031	2	0,3479		1,2089		
					3	0,3473				
					5	0,6414				
					6	2,3140				
					7	0,2577				
					8	0,1948				
	Pezinok		1,6882	1,6865	3	0,0053		0,5242		
					5	0,4507				
					6	1,2305				
	Vinosady		0,9082	0,9082	3	0,1474		0,7962		
					6	0,4605				
					8	0,3003				
	Vištuk		0,9239	0,5234	5	0,1289		0,8300		
					6	0,3945				
K9	Malacky	D	2,2476	1,4741	1	0,4305		2,0696	návrh	obchvat Malacky
					3	0,3943				

Lok č.	Obec	Funkcia	Výmera Lokality	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Uží-vateľ PP	Vybud. hydro-melior. zariad.	Čas. etapa reali-zácie	Iná inf.
			spolu v ha	spolu v ha	z toho			(závl., odvodn.)		
					sk. BPEJ	vým. v ha				
					6	0,3703				
					7	0,2790				
Z1	Lozorno	D	3,1574	2,7820	6	0,8366		2,0282	návrh	Stupava - Lozorno
					7	1,9454				
	Stupava		4,3737	3,9007	1	1,2270		1,7098		
					6	2,1563				
					7	0,5174				
Z2	Bratislava	D	1,7806	1,0720	1	1,0162			návrh	Pezinok - Vajnory
					2	0,0558				
	Chorvátsky Grob		4,8536	4,8536	1	2,3288		0,8889		
					3	0,0379				
					4	0,3907				
					6	2,0962				
	Ivanka pri Dunaji		0,4126	0,3546	1	0,1780				
					2	0,1766				
	Pezinok		2,8539	1,8219	2	0,0507		1,1094		
					3	0,9813				
					6	0,7899				
	Slovenský Grob		1,9803	1,9803	1	0,3818		1,6772		
					2	0,4759				
					4	0,0821				
					6	1,0405				
	Svätý Jur		0,5147	0,5147	1	0,2120				
					4	0,3027				
Z3	Plavecký Mikuláš	D	2,1365	1,9994	2	0,3697		2,0936	návrh	Plav. Mikuláš – Plavecký

Lok č.	Obec	Funkcia	Výmera Lokality	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Uží-vateľ PP	Vybud. hydro-melior. zariad.	Čas. etapa reali-zácie	Iná inf.
			spolu v ha	spolu v ha	z toho			(závl., odvodn.)		
					sk. BPEJ	vým. v ha				
										Peter
					3	0,4447				
					6	0,4464				
					7	0,7386				
Z4	Častá	D	3,2507	2,3151	4	0,4731		0,7554	návrh	Pezinok - Doľany
					5	0,0259				
					6	1,2745				
					7	0,5416				
	Budmerice		1,3669	0,2268	6	0,2268				
	Doľany		1,9051	1,3489	5	0,5086		0,1338		
					6	0,6668				
					8	0,1735				
	Dubová		2,2863	2,2048	5	0,7845		1,1288		
					6	0,8081				
					8	0,6122				
	Modra		4,5279	4,2897	2	0,5091		1,4837		
					3	0,1942				
					5	0,5570				
					6	2,5656				
					7	0,2456				
					8	0,2182				
	Pezinok		1,2946	1,2946	5	0,5157		0,3234		
					6	0,7789				
	Vinosady		0,8622	0,8622	3	0,0559		0,7498		
					5	0,0093				
					6	0,5279				
					8	0,2691				
	Vištuk		0,2656	0,0643	6	0,0643		0,2656		
SPOLU			**88,9653**	**77,5361**		**77,5361**		**37,0602**		

Poznámka: D – doprava cestná

Zhodnotenie predpokladaného odňatia poľnohospodárskej pôdy

V zmysle zákona NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy je treba osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu zaradenú podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do prvej až štvrtej kvalitatívnej skupiny, uvádzanej v prílohe č. 3 vyššie uvedeného zákona ako aj pôdu s vykonanými hydromelioračnými, prípadne osobitnými opatreniami na zachovanie a zvýšenie jej výnosnosti a ostatných funkcií napr. sady, vinice, chmeľnice, protierózne opatrenia.

Vyhodnotenie trvalého záberu z hľadiska ochrany PP v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane PP

Typologicko - produkčná kategória pôd	Záber PP (ha)	Podiel celkovej výmery k zaberanej (%)
1	9,1560	11,81
2	7,8548	10,13
3	6,6085	8,52
4	4,4801	5,78
5 – 6	49,4367	63,76
Spolu:	**77,5361**	**100,00**

Trvalý záber novonavrhnutých lokalít predstavuje 88,9653 ha. 77,5361 ha pripadá na záber poľnohospodárskej pôdy.

Približne 50 % z odnímanej poľnohospodárskej pôdy patrí medzi vysoko produkčné až stredne produkčné pôdy podliehajúce osobitnej ochrane PP v zmysle zákona NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, 1. – 4. kvalitatívna skupina BPEJ. Ostatných cca 50 % patrí medzi menej produkčné pôdy až pôdy nevhodné pre poľnohospodársku výrobu, zaradené do 5. – 9. kvalitatívnej skupiny BPEJ.

Na zaberaných lokalitách sú vybudované hydromelioračné zariadenia na ploche 37,0602 ha.

Ochrana poľnohospodárskej pôdy

Ochranu poľnohospodárskej pôdy zabezpečuje najmä zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vyhláška MP SR č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ustanovuje podrobnosti o vyhodnotení dôsledkov navrhovaných stavebných a iných nepoľnohospodárskych zámerov na poľnohospodárskej pôde.

Pri realizácii jednotlivých zámerov vyššie uvedený zákon ukladá povinnosť pri každom nepoľnohospodárskom použití poľnohospodárskej pôdy:

- nenarušovať ucelenosť honov a nesťažovať obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb, jej delením a drobením alebo vytváraním častí nevhodných na obhospodarovanie poľnohospodárskymi mechanizmami,
- vykonať skrývku humusového horizontu poľnohospodárskych pôd odnímaných natrvalo a zabezpečiť ich hospodárne a účelné využitie na základe bilancie skrývky humusového horizontu.

Podľa bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky sú poľnohospodárske pôdy v riešenom území zaradené do 1. až 9. triedy kvality. Ide o pôdy vysoko produkčné, veľmi produkčné, produkčné, stredne produkčné, menej produkčné, málo produkčné, veľmi málo produkčné, málo vhodné pre poľnohospodársku výrobu a nevhodné pre poľnohospodársku výrobu. 19,88 % z výmery poľnohospodárskych pôd sú, podľa prílohy č. 3 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, zaradené do 1. - 4. triedy kvality a sú chránené.

Odvody za odňatie poľnohospodárskej pôdy

Výšku a spôsob platenia odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy ustanovuje Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 376/2008 podľa §27a zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 219/2008 Z. z.

Poľnohospodárska pôda je zaradená podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 9. skupín BPEJ. Výška odvodu za odňatie poľnohospodárskej pôdy sa ustanovuje podľa skupiny bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky, nasledovne:

Trvalé odňatie PP:

- skupina BPEJ15 eur/m^2
- skupina BPEJ12 eur/m^2
- skupina BPEJ 9 eur/m^2
- skupina BPEJ 6 eur/m^2

Dočasné odňatie PP:

- 1. až 4. skupina BPEJ 1 euro/m^2

Zdôvodnenie koncepcie využitia územia

Výstavba diaľnic a rýchlostných ciest nadregionálneho významu vyplýva zo Štátnej koncepcie diaľnic a ciest v súlade so zákonom o pozemných komunikáciách a v súlade s uznesením vlády.

Cesty nižších kategórií a železničné trate sa plánujú v záujme zlepšenia dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre a sídelným centrám.

22.1. Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely v rámci Zmien a doplnkov č. 2

22.1.1. Spôsob stanovenia záberov ZaD č. 2

Pri územnom plánovaní sa vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely, označované aj ako zábery pôdy, uskutočňuje prakticky v dvoch úrovniach, resp. v rámci územného plánovania na regionálnej úrovni až na troch:

- Pri územnom pláne obce udeľuje okresný úrad v sídle kraja najprv súhlas s budúcim možným použitím poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery podľa §13 Zákon č. 220/2004 Z. z.
- Vlastné odňatie poľnohospodárskej pôdy rieši podľa uvedeného zákona v druhej fáze už právnické osoby alebo fyzické osoby, ktoré žiadajú o trvalé odňatie alebo dočasné odňatie poľnohospodárskej pôdy v zmysle § 17, a to podľa konkrétnej projektovej dokumentácie, resp. podľa podkladov uvedených v ods. (5) uvedeného zákona.
- Pri územnom pláne regiónu obom procesom predchádza ešte aj obdobný súhlas podľa §13 uvedeného zákona, avšak na regionálnej úrovni, v tomto prípade Územného plánu regiónu Bratislavského kraja v mierke 1 : 50 000.

K vyhodnoteniu záberov plôch poľnohospodárskej pôdy pre návrh Zmien a doplnkov č. 2 (ZaD č. 2) Územného plánu regiónu Bratislavského kraja (ÚPN-R BSK) boli použité nasledovné vstupné podklady:

- Vymedzenie navrhovaných zámerov na území Bratislavského kraja.
- Bonitované pôdno-ekologické jednotky so 7-miestnym číselným kódom.
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a v znení zmien a doplnkov niektorých zákonov.
- Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z..
- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy, s osobitým zreteľom na prílohu č. 2.
- Podkladové materiály o vybudovaných hydromelioračných zariadeniach podniku Hydromeliorácie, š. p..

Nakoľko ide o aktualizáciu platnej územnoplánovacej dokumentácie, v niektorých prípadoch dochádza aj k úprave zámerov, na ktoré už bol udelený súhlas s budúcim možným použitím poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery. Taktiež sa v ZaD č. 2 vypúšťajú z ÚPN-R BSK koridory dopravných stavieb, s ktorými sa do budúcna už neuvažuje. Tento prípad možno označiť ako prinavrátenie záberov späť do poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu. V neposlednom rade sa v ZaD č. 2 upravuje aj územné vymedzenie dopravných rozvojových zámerov líniového charakteru. Nové cesty a nové železnice. Nakoľko dochádza k zmene koridorov, prichádza v ZaD č. 2 aj k úprave rozsahu záberu pôdy.

V rámci Zmien a doplnkov č. 1 z roku 2017 nebolo upravené Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely.

22.1.2. Prehľad záberov ZaD č. 2

Vyhodnotenie záberov poľnohospodárskej pôdy je v návrhu Zmien a doplnkov č. 2 Územného plánu regiónu Bratislavského kraja spracované graficky, tabuľkovo a textovo. Všetky rozvojové zámery perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy sú pre jednoznačnú identifikáciu označené jedinečným číselným kódom tak, ako je tomu metodicky už v platnom ÚPN-R BSK.

- Územný plán tvorí celkovo osem výkresov, pričom Zmenami a doplnkami č. 2 sú dotknuté všetky výkresy okrem širších vzťahov. Každý z výkresov je spracovaný v dvoch podobách. V prvom rade ako samostatné výkresy vykresľujúce len zmeny, ktoré sú predmetom prerokovania návrhu ZaD č. 2, resp. ako náložky, ktoré sa po právoplatnom schválení stanú neoddeliteľnou súčasťou ÚPN-R BSK. V druhom rade sú jednotlivé úpravy spracované osobitne na výkresoch s podkladom úplného a súhrnného znenia ÚPN-R BSK so zvýraznenými ZaD č. 2.
- Grafickú časť vyhodnotenia perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely reflektuje výkres týchto Zmien a doplnkov č. 7 – „Výkres vyhodnotenia perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely“.
- Tabuľkové vyhodnotenie záberov plôch poľnohospodárskej pôdy je spracované na konci tejto kapitoly podľa lokalít, charakteru plánovanej aktivity, podľa produkčnej kategórie pôd (skupina BPEJ).
- Textové vyhodnotenie popisuje metodické ponímanie vyhodnotenia na regionálnej úrovni územného plánu.

Zábery poľnohospodárskej pôdy sú podľa §13 Zákon č. 220/2004 Z. z. vyhodnotené podľa jednotlivých navrhovaných plôch, v závere so sumárom za celé územie kraja.

22.1.3. Rozsah záberov ZaD č. 2

Vzhľadom k regionálnemu charakteru územnoplánovacej dokumentácie má výpočet záberov poľnohospodárskeho pôdneho fondu informatívny charakter. Číselne vyjadrené údaje predstavujú predpoklad, pričom jednotlivé zámery budú spresnené v územných plánoch miest a obcí, ktoré sa v zmysle § 12 Vyhlášky č. 55/2001 spracúvajú na podklade katastra nehnuteľností.

Zmeny a doplnky č. 2 ÚPN-R BSK stanovujú nasledovné:

- Celková výmera lokalít predstavuje: 236,6445 ha.
- Celková výmera plôch záberov predstavuje: 219,2928 ha.
- Celkový výmera plôch poľnohospodárskej pôdy predstavuje: 219,2928 ha.
- Celkový výmera plôch nepoľnohospodárskej pôdy predstavuje: 17,3517 ha.
- Celkový záber najkvalitnejších pôd predstavuje: 97,9483 ha.
- Celkový záber hydromeliorácií predstavuje: 116,2613 ha.

Približne 44,67 % z predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy, t.j. 97,9483 ha. tvorí najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda definovaná podľa kódu BPEJ uvedeného v prílohe č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy.

Podľa dostupných údajov sa na lokalitách predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely nachádza 116,2613 ha hydromelioračných zariadení v správe Hydromeliorácie, š. p., čo predstavuje podiel 53,02 % z predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy. Nakoľko však ide o dopravné stavby líniového charakteru, jednotlivé zábery hydromeliorácií nebudú

mať vplyv na celkové fungovanie sústavy. Prípadné prerušenie prívodných potrubí alebo odvodňovacích systémov môže byť podľa nižších stupňoch projektovej dokumentácie realizované tak, aby nedochádzalo k neželaným prerušeniam ďalších častí hydromelioračnej sústavy. Ako vyvolané investície výstavby novej dopravnej infraštruktúry budú realizované prekládky, preložky alebo obchvaty hydromeliorácií, resp. bude technicky (zhybky, chráničky) zabezpečené ich bezkolízne fungovanie aj do budúcna.

22.1.4. Návrat do poľnohospodárskeho pôdneho fondu

V rámci Zmien a doplnkov č. 2 ÚPN-R sú vypustené zámery nových dopravných komunikácií, nakoľko sa s ich výstavbou dnes už neuvažuje, resp. stanovuje sa odlišné riešenie. V územnoplánovacej dokumentácie regiónu Bratislavského kraja v platnom znení ide o zámery s označením K3, R7 B a D2 (na území mesta Malacky), ktoré sú premietnuté vo výkrese č. 7.

- K3 – Obchvat MČ Bratislava-Rusovce na ceste I/2.
- R7 B – Trasovanie R7 alternatívou východne od Slovnaftu.
- D2 – diaľničné kolektory mesta Malacky.

Udelený súhlas s budúcim možným použitím poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery sa po schválení ZaD č. 2 stáva irelevantným. V platnom ÚPN-R BSK vyčíslený rozsah týchto záberov možno technicky prinavrátiť do poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu.

22.1.5. Zrealizované stavby s trvalým odňatím

Od posledných územnoplánovacích činnosti regiónu BSK boli zrealizované časti stavby diaľnice D4, konkrétne úsek Jarovce – Rača, a tiež rýchlostná cesta R7. V územnoplánovacej dokumentácie regiónu Bratislavského kraja v platnom znení ide o zámery s označením D4, R7 B a R7 A, ktoré sú premietnuté vo výkrese č. 7.

- Diaľnica D4.
- Rýchlostná cesta R7.
- Rýchlostná cesta R7 A.

22.1.6. Spresnenie záberov s predbežným súhlasom na použitie

Od posledných územnoplánovacích činnosti regiónu BSK boli Ministerstvom dopravy a výstavby SR upravené požiadavky na skapacitnenie diaľnic D1 a D2.

- Diaľnica D1 Bratislava – Trnava, 6-pruh + kolektory.
- Kolektorové riešenie diaľnice D2.

Nakoľko sa s kolektormi, ako paralelnými obojsmerným komunikáciami diaľnic dnes už neuvažuje, boli v ZaD č. 2 z ÚPN-R BSK tieto kolektory vypustené. Miesto toho sa v rámci diaľnice D1 v úseku Bratislava – Senec plánuje rozšírenie na plnohodnotný 4-pruh s odstavnými pásmi a v úseku Senec – hranica BSK/TTSK – (Trnava) na plnohodnotný 3-pruh s odstavnými pásmi. Na úseku diaľnice D2 Bratislava – Stupava sa miesto kolektorov plánuje rozšírenie na plnohodnotný 3-pruh s odstavnými pásmi. Nakoľko sa priestorové vymedzenie homologizácie koridorov D1 a D2 nemení, rozsah záberov pre súhlas s budúcim možným použitím poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery sa v ZaD č. 2 neupravuje. Trvalé odňatie pôdy bude spresnené a spodrobnené v nižších stupňoch projektovej dokumentácie.

Podľa nových územnotechnických súvislostí sa v ZaD č. 2 ÚPN-R BSK upravuje trasovanie zámerov novej regionálnej železničnej trate v úsekoch Vajnory – Pezinok

a tiež Pezinok – Modra. Nakoľko dochádza k zmene koridorov novej dráhy, prichádza aj k úprave rozsahov záberov pôdy. Nové vyčíslenie výmery použitia poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery je preto uvedený v nasledujúcej podkapitole.

- Z2 – Predĺženie železnice zo železničnej stanice Vajnory do mesta Pezinok.
- K5 – Predĺženie železnice zo železničnej stanice Vajnory do mesta Pezinok.
- Z4 – Železnica z Pezinka do Modry.

Podľa nových územnotechnických súvislostí sa v ZaD č. 2 ÚPN-R BSK upravuje trasovanie zámeru nového cestného prepojenia a záberu K5 v úseku Pezinok – Slovenský Grob Chorvátsky Grob – Bernolákovo – Ivanka pri Dunaji – Zálesie – diaľnica D4. Nakoľko dochádza k zmene koridoru novej komunikácie, prichádza aj k úprave rozsahu záberu pôdy. Nový rozsah výmery použitia poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery je preto uvedený v nasledujúcej podkapitole.

Podľa nových územnotechnických súvislostí sa v ZaD č. 2 ÚPN-R BSK upravuje trasovanie zámeru nového cestného prepojenia záberu K9 v meste Malacky v úseku od plánovanej MÚK Studienka na diaľnici D2 po cestu I/2. Nový rozsah výmery použitia poľnohospodárskej pôdy na stavebné zámery je preto uvedený v nasledujúcej podkapitole.

22.1.7. Vyhodnotenie nových záberov poľnohospodárskej pôdy ZaD č. 2

Prehľad záberov poľnohospodárskej pôdy Zmien a doplnkov č. 2. ÚPN-R BSK vyjadruje nasledovná tabuľka.

Lokalita	Obec	Celková výmera lokality [ha]	Záber pôdy			Hydromeliorácie [ha]	CHPP [ha]	Poznámka
			Výmera záberu v lokalite [ha]	Výmera záberu podľa skupiny BPEJ				
				skupina BPEJ	výmera [ha]			
K5	Bernolákovo	0,7202	0,7202	1	0,0993	0,0000	0,0993	Úprava pôvodného záberu K5, na ktorý bol v roku 2013 udelený súhlas s budúcim možným použitím pôdy v rámci čistopisu ÚPN-R pre vybudovanie dopravného prepojenia toho času plánovanej diaľnice D4 s diaľnicou D1 a ďalej s mestom Pezinok. V ZaD 2 je navrhnutá úprava koridoru komunikácie, ako aj rozdelenie záberu na dve časti. Označenie K5 predstavuje úsek medzi diaľnicou D1 a dnes už zrealizovanou D4 a označenie K10 úsek medzi diaľnicou D1 a mestom Pezinok.
				4	0,6209			
	Chorvátsky Grob	4,2198	4,2198	1	2,3878	0,2511	2,3878	
				6	1,8320			
	Pezinok	3,6089	3,3345	2	0,0450	1,1489	3,2658	
				3	1,5514			
				6	1,7381			
	Slovenský Grob	3,4737	3,4737	1	1,8823	0,0113	2,6942	
				2	0,8119			
				6	0,7795			
	K5 spolu	12,0226	11,7482	-	11,7482	1,4113	8,4471	
K6	Pezinok	1,8074	1,7770	6	1,7770	0,0000	0,0000	Úprava pôvodného záberu K6, na ktorý bol v roku 2013 udelený súhlas s budúcim možným použitím pôdy v rámci čistopisu ÚPN-R pre vybudovanie dopravného prepojenia pôvodného koridoru cesty II/502 na jej plánovanú preložku (obchvaty Malokarpatska). Úprava dnes vyplýva zo zmeny trasy plánovej preložky cesty II/502 cez mesto Modra (viď zábery K7 a K8).
	K6 spolu	1,8074	1,7770	-	1,7770	0,0000	0,0000	
K7	Pezinok	8,3865	8,3398	1	1,1945	4,0259	5,1759	Úprava pôvodného záberu K7, na ktorý bol v roku 2013 udelený súhlas s budúcim možným použitím pôdy v rámci čistopisu ÚPN-R pre vybudovanie plánovanej preložky cesty II/502 (obchvaty Malokarpatska). Úprava dnes vyplýva zo zmeny trasy plánovej preložky cesty II/502 cez mesto Modra.
				2	0,2927			
				3	2,7234			
				4	0,1476			
				5	0,8178			
				6	3,1639			
	Svätý Jur	7,6714	5,8168	3	3,7974	0,4457	3,7974	
				5	0,4185			
				6	1,6008			
	K7 spolu	16,0579	14,1566	-	14,1566	4,4716	8,9733	

Lokalita	Obec	Celková výmera lokality [ha]	Záber pôdy			Hydromeliorácie [ha]	CHPP [ha]	Poznámka
			Výmera záberu v lokalite [ha]	Výmera záberu podľa skupiny BPEJ				
				skupina BPEJ	výmera [ha]			
K8	Budmerice	1,1643	0,8887	6	0,8887	0,8878	-	Úprava pôvodného záberu K8, na ktorý bol v roku 2013 udelený súhlas s budúcim možným použitím pôdy v rámci čistopisu ÚPN-R pre vybudovanie plánovanej preložky cesty II/502 (obchvaty Malokarpatska). Úprava dnes vyplýva zo zmeny trasy plánovej preložky cesty II/502 cez mesto Modra.
	Častá	3,4070	3,0139	4	0,7789	1,4318	0,7789	
				6	2,2351			
	Doľany	2,1965	1,6610	5	0,0739	1,7793	0,0000	
				6	1,2420			
				8	0,3450			
	Dubová	3,5768	3,5768	5	2,1038	3,0328	3,1240	
				6	1,1254			
				8	0,3476			
	Modra	6,7029	6,6542	2	0,7481	3,6916	3,6176	
				5	1,3132			
				6	3,4656			
				7	0,3777			
				8	0,7496			
	Pezinok	2,0307	2,0307	5	1,3425	0,4031	1,3425	
				6	0,6882			
	Šenkvice	0,1120	0,1120	5	0,1120	0,0000	-	
	Vinosady	0,7053	0,7053	5	0,0453	0,7053	0,2046	
				6	0,6600			
	Vištuk	0,6267	0,6267	6	0,6267	0,1529	0,0000	
	K8 spolu	20,5222	19,2693	-	19,2693	12,0846	9,0676	
K10	Bernolákovo	2,7723	2,7503	1	0,5773	0,0000	0,5773	Úprava pôvodného záberu K5, na ktorý bol v roku 2013 udelený súhlas s budúcim možným použitím pôdy v rámci čistopisu ÚPN-R pre vybudovanie dopravného prepojenia toho času plánovanej diaľnice D4 s diaľnicou D1 a ďalej s mestom Pezinok. V ZaD 2 je navrhnutá úprava koridoru komunikácie, ako aj rozdelenie záberu na dve časti. Označenie K5 predstavuje úsek medzi diaľnicami D1 a D4 a označenie K10 úsek medzi diaľnicou D1 a mestom Pezinok.
				4	1,7875			
				5	0,3855			
	Ivanka pri Dunaji	5,9171	3,8153	1	0,5993	1,4009	0,5993	
				2	0,0754			
				4	0,5716			
				5	1,2606			
				6	0,2879			

Lokalita	Obec	Celková výmera lokality [ha]	Záber pôdy			Hydromeliorácie [ha]	CHPP [ha]	Poznámka
			Výmera záberu v lokalite [ha]	Výmera záberu podľa skupiny BPEJ				
				skupina BPEJ	výmera [ha]			
				7	1,0205			
	Most pri Bratislave	1,1944	1,0621	6	1,0621	1,1385	0,0000	
	Zálesie	0,2208	0,1386	2	0,1386	0,0000	0,1386	
	K10 spolu	10,1046	7,7663	-	7,7663	2,5394	1,3152	
K11	Ivanka pri Dunaji	1,2928	1,2921	4	0,9166	1,2655	0,0000	Nový záber navrhnutý v ZaD č. 2.
				5	0,3755			
	Malinovo	4,4033	4,3351	2	0,3843	3,9842	1,6134	
				3	0,3595			
				4	0,8695			
				6	2,2063			
				7	0,5155			
	Most pri Bratislave	2,4627	2,4627	3	0,3257	2,4561	0,0000	
				5	1,2218			
				6	0,9152			
	Tomášov	1,3759	1,3067	4	1,2207	1,2391	0,0000	
				5	0,0860			
	Zálesie	0,8806	0,7572	4	0,1674	0,6632	0,0000	
				5	0,5898			
	K11 spolu	10,4153	10,1538	-	10,1538	9,6081	1,6134	
K12	Záhorská Ves	6,2911	6,1046	1	1,3342	2,2433	1,9250	Nový záber navrhnutý v ZaD č. 2.
				2	0,5908			
				3	2,9437			
				5	0,1371			
				7	1,0988			
	K12 spolu	6,2911	6,1046	-	6,1046	2,2433	1,9250	
K13	Stupava	6,8600	6,6434	1	0,4746	6,7043	4,3059	Úprava pôvodného záberu D2, na ktorý bol v roku 2013 udelený súhlas s budúcim možným použitím pôdy v rámci čistopisu ÚPN-R pre vybudovanie paralelných kolektorov diaľnice D2. S kolektormi
				2	1,3088			
				6	4,8600			

Lokalita	Obec	Celková výmera lokality [ha]	Záber pôdy			Hydromeliorácie [ha]	CHPP [ha]	Poznámka
			Výmera záberu v lokalite [ha]	Výmera záberu podľa skupiny BPEJ				
				skupina BPEJ	výmera [ha]			
	K13 spolu	6,8600	6,6434	-	6,6434	6,7043	4,3059	diaľnice sa dnes už neuvažuje, a tak sú v ZaD 2 navrhnuté na vypustenie z ÚPN-R. Miesto nich je na východnej strane diaľnice v rovnakom koridore navrhnutý obchvat mesta Stupava s označením záberu K13.
Z2	Chorvátsky Grob	6,0020	6,0020	1	3,8069	0,6934	3,8763	Úprava pôvodného záberu Z2, na ktorý bol v roku 2013 udelený súhlas s budúcim možným použitím pôdy v rámci čistopisu ÚPN-R pre vybudovanie novej regionálnej železničnej trate v smere Žst Vajnory - Pezinok. V ZaD 2 je navrhnutá úprava koridoru navrhovanej železničnej dráhy.
				3	0,0694			
				4	0,6252			
				5	0,2801			
				6	1,2204			
	Ivanka pri Dunaji	0,6479	0,6479	1	0,6479	0,6479	0,6479	
	Pezinok	3,6288	2,3882	2	0,0035	1,2136	2,3161	
				3	1,2275			
				6	1,1572			
	Slovenský Grob	2,3896	2,3896	1	0,7857	0,0077	1,0580	
				2	0,2723			
				4	0,1919			
				5	0,0365			
				6	1,1032			
	Svätý Jur	0,4740	0,4740	1	0,2575	0,3475	0,4740	
				2	0,0122			
				4	0,2043			
	Z2 spolu	13,1423	11,9017	-	11,9017	2,9101	8,3723	
Z4	Budmerice	1,6397	0,2718	6	0,2718	0,2947	0,0000	Úprava pôvodného záberu Z4, na ktorý bol v roku 2013 udelený súhlas s budúcim možným použitím pôdy v rámci čistopisu ÚPN-R pre vybudovanie novej regionálnej železničnej trate v smere Pezinok - Modra - Doľany. V ZaD 2 je navrhnutá úprava koridoru navrhovanej železničnej dráhy.
	Častá	3,9440	3,1079	4	0,8533	1,3598	0,8533	
				5	0,0159			
				6	2,2387			
	Doľany	2,3774	2,3601	5	0,4770	2,3070	0,0000	
				6	1,3580			
				8	0,5251			
	Dubová	2,9546	2,8813	5	1,1512	2,2412	2,1215	

Lokalita	Obec	Celková výmera lokality [ha]	Záber pôdy			Hydromeliorácie [ha]	CHPP [ha]	Poznámka
			Výmera záberu v lokalite [ha]	Výmera záberu podľa skupiny BPEJ				
				skupina BPEJ	výmera [ha]			
				6	0,9950			
				8	0,7351			
	Modra	5,6402	5,6327	2	0,4137	1,9595	2,6458	
				3	0,1935			
				5	0,6858			
				6	3,4197			
				7	0,2637			
				8	0,6563			
	Pezinok	1,0622	1,0621	5	0,9867	0,2384	0,9867	
				6	0,0754			
	Vinosady	0,7118	0,7118	5	0,0162	0,6986	0,3473	
				6	0,6147			
				8	0,0809			
	Vištuk	0,3204	0,3204	6	0,3204	0,0000	0,0000	
	Z4 spolu	18,6503	16,3481	-	16,3481	9,0992	6,9546	
Z5	Bernolákovo	12,7733	12,7662	1	0,6020	8,7631	0,6020	Úprava pôvodného záberu D1, na ktorý bol v roku 2013 udelený súhlas s budúcim možným použitím pôdy v rámci čistopisu ÚPN-R pre vybudovanie paralelných kolektorov diaľnice D1. S kolektormi diaľnice sa dnes už neuvažuje, a tak sú v ZaD 2 navrhnuté na vypustenie z ÚPN-R. Miesto nich je na južnej strane diaľnice v rovnakom koridore navrhnutá nová koridorová železničná dráha s označením záberu Z5.
				3	4,3886			
				4	5,5342			
				5	1,3710			
				6	0,8704			
	Blatné	1,9257	1,9257	1	0,0624	0,0000	0,0624	
				3	1,1664			
				5	0,6969			
	Boldog	0,3484	0,3483	1	0,2279	0,0000	0,2279	
				5	0,1204			
	Bratislava	3,0877	3,0877	1	2,6633	2,4157	2,6633	
				4	0,4244			
	Čataj	4,0361	4,0361	2	2,8762	0,0000	0,7498	
				3	0,7567			

Lokalita	Obec	Celková výmera lokality [ha]	Záber pôdy			Hydromeliorácie [ha]	CHPP [ha]	Poznámka
			Výmera záberu v lokalite [ha]	Výmera záberu podľa skupiny BPEJ				
				skupina BPEJ	výmera [ha]			
				5	0,4032			
	Chorvátsky Grob	2,9635	2,9635	1	0,1699	1,2046	0,1699	
				5	2,2049			
				6	0,5887			
	Igram	7,7985	7,7985	1	1,0937	0,0000	2,8471	
				2	4,7640			
				3	1,9408			
	Ivanka pri Dunaji	2,2560	2,1192	1	2,1192	1,7485	2,1192	
	Senec	10,2460	10,0507	1	0,6835	4,8927	4,8391	
				2	3,9227			
				4	0,2329			
				5	3,2438			
				6	1,9678			
	Veľký Biel	4,1650	3,2341	1	0,3790	0,0000	1,0690	
				2	0,6900			
				3	1,0071			
				4	1,1580			
	Z5 spolu	49,6002	48,3300	-	48,3300	19,0246	15,3497	
Z6	Bratislava	29,1095	23,3527	2	12,4461	8,1839	10,5195	
				3	2,2218			
				5	0,5649			
				6	8,1199			
	Hrubá Borša	1,2396	1,2396	1	1,2396	1,2396	1,2396	
	Hrubý Šúr	0,6732	0,6732	2	0,6732	0,5856	0,6732	Nový záber navrhnutý v ZaD č. 2.
	Hurbanova Ves	2,9687	2,7938	2	2,5788	2,7376	0,0000	
				6	0,2150			
	Kostolná pri Dunaji	3,8315	3,8314	1	1,4714	3,7240	2,3607	
				2	2,2010			
				4	0,1590			

Lokalita	Obec	Celková výmera lokality [ha]	Záber pôdy			Hydromeliorácie [ha]	CHPP [ha]	Poznámka
			Výmera záberu v lokalite [ha]	Výmera záberu podľa skupiny BPEJ				
				skupina BPEJ	výmera [ha]			
	Kráľová pri Senci	6,4151	6,3451	1	1,3947	6,4151	3,6875	
				2	2,2929			
				5	1,8829			
				6	0,7747			
	Miloslavov	1,5777	1,5777	5	1,5777	1,5717	0,0000	
	Most pri Bratislave	2,2081	2,2081	5	2,0181	2,1564	0,0000	
				6	0,1899			
	Nový Svet	4,2149	4,1999	1	2,1704	4,2149	2,1704	
				5	2,0294			
	Rovinka	4,0397	4,0397	2	2,2627	2,8143	2,2627	
				3	0,5828			
				5	0,5308			
				6	0,6635			
	Z6 spolu	56,2780	50,2612	-	50,2612	33,6431	22,9136	
Z7	Jablonové	0,4184	0,4184	6	0,4184	0,4184	0,4184	Nový záber navrhnutý v ZaD č. 2.
	Kuchyňa	0,0570	0,0570	6	0,0570	0,0000	0,0570	
	Pernek	4,4240	4,4241	3	0,2812	3,3291	3,1543	
				6	2,8732			
				7	1,2697			
	Z7 spolu	4,8994	4,8995	-	4,8995	3,7475	3,6297	
Z8	Zohor	1,1684	1,1684	6	1,1684	0,0000	0,7041	Nový záber navrhnutý v ZaD č. 2.
	Z8 spolu	1,1684	1,1684	-	1,1684	0,0000	0,7041	
Z9	Bratislava	5,6699	5,6458	1	0,4990	5,6447	1,8647	Úprava pôvodného záberu D2, na ktorý bol v roku 2013 udelený súhlas s budúcim možným použitím pôdy v rámci čistopisu ÚPN-R pre vybudovanie paralelných kolektorov diaľnice D2. S kolektormi diaľnice sa dnes už neuvažuje, a tak sú v ZaD 2 navrhnuté na vypustenie z ÚPN-R. Miesto nich je na východnej strane diaľnice v rovnakom koridore navrhnuté nové železničné prepojenie trate 126A z MČ Bratislava-Lamač severným smerom na pôvodne koncipovanú navrhovanú regionálnu trať Stupava - Lozorno (záber Z1).
				2	0,6291			
				5	0,7366			
				6	1,3191			
				7	2,4620			
	Stupava	3,1549	3,1189	2	1,1306	3,1295	2,5121	
				3	0,6499			

Lokalita	Obec	Celková výmera lokality [ha]	Záber pôdy			Hydromeliorácie [ha]	CHPP [ha]	Poznámka
			Výmera záberu v lokalite [ha]	Výmera záberu podľa skupiny BPEJ				
				skupina BPEJ	výmera [ha]			
				6	1,3384			
	Z9 spolu	8,8248	8,7647	-	8,7647	8,7742	4,3768	
Σ SPOLU	**-**	**236,6445**	**219,2928**	**-**	**219,2928**	**116,2613**	**97,9483**	**-**

CHPP = chránená poľnohospodárska pôda

BPEJ = Bonitovaná pôdnoekologická jednotka

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU
BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ

ZMENY A DOPLNKY Č. 2